Овај број шаљемо свима досадашњим претплатницима „Стармали“ молећи их да нам предплату пошљу или овај лист врате.

Л 65
3437

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 57367

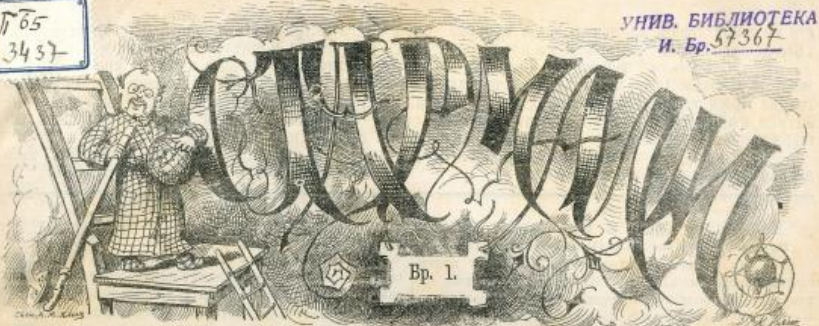

ВЛАСНИК ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА

У НОВОМЕ САДУ
10. Јануара 1880.

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

ЧЕСТИТАМО НОВУ ГОДИНУ!

Чекај, поштовани читаоче, још један „тригелт“ имаш да издаш, па си онда тек миран, онда си тек ушао у нову годину 1880. Знамо да си дао већ свима честитачима по коју пару, дао си **о ц а ч а р у**, што те чува од горопадне ватре — па дај и „Стармалом“, који те чува од „**т и х е ватре**“; дао си **н о ћ н и м с т р а ж а р и м а**, што ти под пенџерима спавају, — па дај и „Стармаломе“ као дневном стражару, који не спава, но бди над твојом кућом; дао си **р а з н о с а ч и м а** партецетлова, па дај и „Стармаломе“, који ти **в е с е л е ц е д у љ е** у кућу носи: дао си **ш а н д у р и м а**, који увек служе (полицајним) комесарима. — па дај и „Стармаломе“. који је противан **к о м е с а р и м а**; дао си **п и с м о н о ш и**, који ти носи „Пестер Лојда“, „Нову слободну пресу“, „Еђештритиш“ и друге новине, — па дај и „Стармаломе, који би хтео да твоја кућа те новине никад и не види . . .

Добро, добро — рећи ћеш ти — а зар је „Стармали“ оздравио? Та сам је казао, да су „**д о к т о р и**“ што га „бехандлују“ преломили прут над њиме.

Ал' ти знаш, драги читаоче, да се **д о к т о р и** много пута преваре и да често **н а р о д н а м е д и ц и н а**, **н а р о д н а с р е д с т в а** помогну. Кад је „Стармали“ почео тешко да дише, јер није имао **п а р е**, онда су почели **д у г у ј а с т и р е ц е п т и** (по 1 фор., као што су обично рецепти) са разних страна да стижу, а уз то од разне браће из народа добре и здраве **п о н у д е** болеснику, те се он опорави, поче заиста лакше да дише, срце му опет закуца а крв се загреје и он дође к себи, а кад је **д о ш а о к с е б и**, **доћи ће и вама** и ево дошао је да вам честита нову годину, а уверен је, да ћете ви руку у џеп, па му пружити

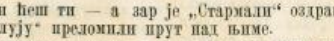

као дечку, који сад ступа у своју **т р е ћ у г о д и н и ц у**, а он ће за ту форинту купити **п а п и р а**, **п л а ј в а з и м а с т и л а**, као што и сва добра деца чине, па ће лепо писати пропис и сваки **д е с е т д а н а** — као од сада — шиљати вам да видите како је написао и да нема која крмана.

„Стармали“ уме сасвим **с а м о с т а л н о** да пише, нико му не води руку, нити пише по чијем плајвазу, него он онако шта му падне у главу; он рекне па **о с т а н е ж и в**. Тако је и до сада било, а ви гледајте да и од сад кад што рекне, да опет остане жив!

„Стармали“ држи да неће бити нужно, да вам свој **п р о г р а м** исповеда. Право што га ви већ знате, а друго што вам сад и онако стижу са разних страна програми — од „**Б е с е д а**“ и „**в е ч е р њ и х з а б а в а**“, само што ове ти програми заједно с „**беседама**“ и „**забавама**“ много више стају, та само **р у к а в и ц е** коштају трокесечну претплату, зато **б а ц и т е р у к а в и ц у** — — —, ал' не, не, то је врло опасно, јер бацање рукавице изазива читаву **б у н у**: ено је бацање рукавице Верховаји-Мајгељијеве изазвало у Буда-пешти читав немир и буну, а ви ако одбаците рукавице (не усхтете их купити) изазваћете немир и буну у својој кући и породици; за то нека

сте ви живи здрави, па можете ви и програм „Беседе“ и програм „Стармалога“ усвојити те на „Беседе“ и „Забаве“ њи, а „Стармалога“ код куће чекати и читати код врућe фуруше.

„Стармали“ обећања, да ако буде доста претплатника, те узможе купити много папира, мастила и фарбе (за слике), да ће израдити на лето и један календар, који ће бити ове године први календар српски (без штемпила, јер други сви имају штемпиљ). У календару ће бити и вашара, а вашари као што знамо не смеду се држати у сваком месту, а ови наши вашари смеће се држати и у Шатринцима, Бољевцима, Куцури и т. д.

Завршујемо и опет: Честитамо вам нову годину, све вам било сретно и берићетно, тако да вам увек буде до шале и смеја!

Уредништво и наклада „Стармалог“.

Карловачки сабор и моја страданија.

Из писама мога (на жалост) ожењеног пријатеља.

Ја сам у цвету младости моје, али не у цвету стогодишњега јалоја, него у најлепшим годинама, та тек што сам солдачију прешао, у коју ме нису узели — не због тога, што ја не би добар војник, бака био, и што неби умео куварицама на капији кур правити, нити што не би знао, као и други солдати, од Кенигреца до Футога тргати, него што при инвитацији није било господи по вољи, што сам узане прси и њоснате тебане имао и што сам једним оком у славну комисију, а другим у каплара на десно гледао.

Ја сам у моме веку видео и чуо доста ствари, само још никад нисам видео вршачку слогу, „Обзорово“ поштење и карловачки сабор. Ово ме је последње увек јако тиштало, те кад се јесенас отворио карловачки сабор и нашао комесаров калпак и сабља, наумим тврдо, да ову прилику не пропустим, но да идем у Карловце. Од нашега места Т. у Банату има до Карловаца читав дан путовати. Погодим кола и сутра дан у јутру кренем се на пут. Кад сам се већ од Т. одмакао приметим да нисам понео дувана и цигаре. Ко је обичан дуванџија познаће какав је малер путовати по монотоној равници, а немати мрве дувана код себе, а ко је страстан пушанија као ја, мора признати, да је то права несрећа и ја од једа нисам знао шта да радим. Једна једном око подне стигнем у К., и ту свратимо у „главну“ биртију да одморимо и нарамимо коње. Ушао у биртију, запитам, да ми се спреми ручак, но на велику жалост мога изгладнелог благ утробија дознам да за ручак нема ништа, јер касапина из оближњега места није недељу дана клао марвинчета ни доносио у К., а бирташ није ни код куће, но је отишао у поље на радњу.

Ја се погладим по трбуху, те кад су се коњи одморили, кренем се даље и доцкан у вече стигнем у Нови Сад. Ту одседнем у једној гостионици, где добијем неку влажну собу са два кревета — у другом ће спавати неки стран Чивутин. Кад је било у вече дођем ја и легнем, а мој комшија већ спава и тако хрче, као свиње што промукнуто дречи кад га кољу. То хркање трајало је целу целцату ноћ, тако да ни ока склопити нисам могао. Бадава сам му виниђао и викао — он се и не миче, него лежи на леђима као Краљевић Марко па хрче да се сва кућа тресе.

Једва сам дочекао да сване.

Била је субота.

Седнем на кола, па хајд у Карловце, да видим сабор, јер ће тај дан бити седница.

Кад дођем до Ћуприје, а ова отворена. Ето ти моје среће!

Чекао сам дуго док су се провлачиле неке шајке са грађарским еспапом и путошким купусом. На једанпут удари један неповрат са даскама у Ћуприју тако јако, да се сва искривила на оном месту и многе јој се даске раставиле. Дуго је и дуго шајка онде застала и многи су раденици имали посла док су је претоварили и покренули. Међутим је Ћуприја општењена и морала се оправљати, а о прелазу ни разговора. Шта ми је друго остало, него се на скели превести.

Кад сам у Карловце стигао већ је било подне.

На моју велику жалост чујем да се седница саборска већ свршила, јер није више било ствари тај дан на дневном реду.

После подне видим, где саборски посланици руком иду у саборску дворану — без сумње ће и после подне бити седница. Тако сам мислио ја, а тако и она браћа, што су се са мном после ручка у кафани картала. Кад сам сретно изгубио управо толико, да би могао поштен грађанин од тога месец дана живети, упутим се у саборску дворану.

Ушав унутра видим где господа посланици седе на својим местима а један пода са плаветном постављом и посувраћеним рукавима устао, те је неки дугачак говор говорио. У очи ми је само пало што нема публике у саборници, него сам био ја сам. Баш ја у том чућењу а уста један неровоља саборски те ми се приближи и рече: Изволите изићи напоље, јер ово није сабор, него само конференција.

Даклем ја идем читав дан хода у Карловце, да ме истерају са сабора! Срдито одем на поље, грунем вратима тако, да се зацело морао и посланик прота Н. из сна тргнути, и одем једноме мом давнашњем пријатељу Карловчанину, да га походим.

После те визите отидем у гостионицу, узмем собу и да би осигурао себи конак, платим је унапред бирташу.

Међутим сам се шетао по Карловцима и опет се састанем с моим пријатељем и неколико његових другова, те се договоримо, да ово вече лепо и заједно проведемо.

Пили смо и певали до близу поноћи, за тим се разиђемо, а ја се упутим у моју гостионицу. Ова је била већ затворена. Дуго сам и дуго лупао, док се једна одазове један келнер и запита ме дремовним гласом ко сам и шта тражим. Ја му кажем да отвори врата и да ме пусти у моју собу, но он ми

„отвјешча“ да ни једне собе нема празне, те да нема за ме конака.

Узалуд сам му ја разлагао, да сам ја собу платио и да ме мора пустити, он ми је нешто одговорио, што цензура не може допустити да овде прибележим и мени не оста друго ништа, него или спавати за народност на каквој клупи или целу ноћ по сакатим карловачким сокацима се батргати, односно шетати.

Ја сам гунђао и подмукло грдио не само Карловце и њихов дневни и ноћни ред, него чак ни кесегама у Дунаву нисам дао мира. Ја баш тако гунђам, а пред мене изиђе патрола. Ко си и шта тражиш? запитају ме суровим гласом ноћни стражари. Пошто пасоша нисам имао а и не могах их уверити да сам поштен човек, а и пошто су баш пређашње ноћи похарали неку удовицу и однели јој сву маст, судуке и суве шљиве, то мене патрода као подозривог ухвати, одведе у варошку кућу и затвори у неку мрачну комору, у коју човек из сажалења ни дрва не би товарио.

Сутра дан ме варошки капетан, пошто је увидео да нисам никакав „њушкало“ пусти и тако ја увидим опет светлост дана.

Недеља је била, те нема саборске седнице.

Како сам ноћу озебо, почне ме зуб јако болети, тако да су ми светлаци на очи излазили. Рецим се и одем берберу да ми извади. Тринут је кљеште мењао, на једанпут пуче мој зуб на две поле и ја с крвавим устима оставим берберницу, проклињући и час, кад сам се Карловаца зажелео, као бајаги да су Карловци криви што ја имам рђаве зубе, а берберин рђаве кљеште.

Наумим да још једанпут потражим мога пријатеља, да се опростим с њиме, те да се чистим док сам још читав.

Пријатељ ме одведе својој кући а његова сестра ме послужи добрим вином и самотоком. Њене очи су биле, које су ме мило и своји гледале! са свим друкчије, него ли очи стражареве, капетанове и берберинове. То је био мелем мојој души и шта ћу назад да отежем -- ја се у њу заљубим. Овај покрет у моме срцу саопштио сам после и моме пријатељу и он није био противан, да ми своју сестру даде за жену.

* * *

Ја сам се оженио и сада после два месеца сећајући се пута мога на карловачки сабор грозим се кад помислим, да сабора видео нисам, а толики су ме маљери постигли: заборавио дуван, у К. нисам имао шта јести, у Новом Саду нисам могао због хркања да спавам, на сабор се задоцнио, истерали ме из дворане, ноћио у бувари, скрљали ми зуб и — оженио се.

Аб.

Филозофија живота.

Благо оном који покрај лепог здравља
На дугове своје сасвим заборавља!

Јеша и Неша.

(Крилов.)

Помози Бог кума Јешо!“ —
„Б т помого кума Нешо“ —
„Но како ми живиш прико?“ —
„Јао куме као нико. —
О шта један ја дочека
Ти и несиаш, зло из прека.
Разгњеви се Бог на мене
Изгоре ми кућно слеме,
Сад по свету лутам тако“ —
„Ал за бога Јешо како? —“
„Ето тако;
О Божићу частили се,
Добри људи напили се;
Ја са свећом у ар сиђем
Чиле коње да обиђем,
У глави ми с' врти чигра,
Око мене све ко игра; —
У тој игри, гле несреће,
Са чирака неста свеће,
Букну сено, кућа, све,
Све што имах изгоре.
Ах ти како?“ — „Зла несрећа
И мене се Бог не сећа
Ето видиш, сакат оста;
Али опет, опет доста
Кад жив оста. —
О Божићу и код мене
Скупише се добри људи;
Да с' у друштву Бог помене
Да с' поштра и загуди.
Ја ти сиђем у подрумс
Да наточим вина куме!
На да пијан не посрнем,
Да се кућа не упали,
Сасвим другче ја обрнем:
Ја угасим свећу; али
Мердевине на се свали
У ономе мраку; ето
Прегњави се као псето —“
„Кор'те себе пријатељи“
Брат Степан им на то вели:
Нит се чудим, нит вас кудим,
Што без куће Јеша оста
А кум неша сакат поста;
И са свећом пијан врат сломиће,
А куд грће кад му ни ће није!

Н. В. Ђорић.

Прва дужност.

Панта је полагао испит да постане натарош сирјеч домин. На испиту добије међу осталим и ово питање:

— Шта је Ваша прва дужност, кад постанете натарош?

— Да платим алдумаш, одговори Панта.

*

Једној госпођици.

На судбу си своју кивна
Што си тако вита, дивна,
— а и новца имаш доста,
На девојком седа оста!

Ал' немој се љутит' боме —
Ти си узрок свему томе,
Јер млађана док си била
По небу си носом рила.

Нег другама млађим кажи,
Шта лепота данас важи
И богатство; све бадава
Ако памет неје здрава!

Д. Прерадовић — Б.

Из заљубљеног писма

једнога медицинара.

— — — — Сад да се приватним мало мојих приватних послова. Био сам дуго време нешто зловољан, пак да се одобровољим — заљубим се. Роза се зове. После првог састанка и растанка с њом отишао кући да растерам мисли о њој, узмем књигу, превртнем лист а оно стоји болест: **Rose**oli, Ајак, то не ћу да читам, сећа ће ме све на Розу. Дај штогод друго. Нађем „ротлауф“, стоји немачки „Gesichts-**rose**“; шта зар опет Роза, пак још и Gesichts“, да ме сећа на њено румено лице. Нећу, сад ћу баш заборавити на румене образе, хоћу да читам „бледобољу“; — ено га виш! Латински стоји: Chlo**rose**! Ајд књиго од куд си и дошла! Хоћу баш упркос сам себи да читам какав роман. Прво ми паде шака: Der **Matrose**“. Јест то ми треба! Овамо какве стихове: Die **Rosen** беху први које сам зграбио. Не треба ми ништа, нећу ни „Ружицу од Јеловрада“, идем од куће. Први кога сам срео био је мој Чивутин **Розенбаум**. Малер! Одем у апотеку, да попијем чашицу горке ракије, а дође једна девојчица, па пиште „**Розен**васер“. Малер! Јурнем на поље из апотеке, одем у кафану, зграбим новине, у листи путника стоји: **Розен**, von Belgrad.

Ви ћете мислити да вас ја варам, али није истина.

То је моја приватна ствар, т. ј. не ствар, него персона. Професори граматике праве ту неку разлику, мал не рекох: **розлику**.

Ваш **Розмир** с. р.

Д е д' т о!

Лако је стручњацима погодити, кад ће бити велике воде и потопити Пожун, Пешту, Нови Сад, Сегедин и т. д., али дед нека они погоде кад ће бити потопљен Ириг! **Кум.**

Ћира. Бога ти, Спиро, шта ће бити од те велике воде, да се нећемо морати селити?

Спира. Та кад нас није могао жив Венкхајм натерати да се селимо, ваљда неће баш ни мртва вода.

Ћира. Него кажи ти мени шта ће тај Хорватовић тамо у Италији?

Спира. Отишао је да се лечи.

Ћира. Да неће „Нестер Лојд“ изнети да је отишао да се састане тамо с Кошутом и Гарибалдијом!?

Ћира. О мај Спиро је с' видио развалине наше аутономије?

Спира. Развалине сам видио ал' не видим доктора Јеремијина да плаче над њима.

Ћира. Је с' чуо Спиро како хрватски жандари обијају по Босни ћирилицу са црквених звона?

Спира. Онако ће им наопако и звонити.

Ћира. Туже се јадни Бошњаци кнезу Виртенбергу да немају леба.

Спира. А шта им он вели на то?

Ћира. Вели им нек једу земичака.

Ћира. Је с' чуо Спиро да Тиса пада?

Спира. Пада ђаволску матер, кад се срушио крст са магарчевог брега у Карловцима.

Ћира. Није се срушио, само се удаљио.

Ћира. Је с чуо шта каже мајор Виловски?

Спира. Па шта каже?

Ћира. Да ће Дунав подавити Н. Сад.

Спира. То је добро, бар ће вода однети два милијона анлаја, а донети три милијона прилога па опет ћемо бити у профиту.

Уштипци.

△ Клир је у Аустрији напредне партаје, а не као иначе конзервативан. Ко не верује, нека прочита изјаву Дра Клира у новинама, који је члан клуба „der Fortschrittsparthei“.

⊙ У „Листу за народ“ бр 1. стоји: „Напла ћена писма не примају се“. Он даклем франкирана писма не прима; ово нека знају његови дописници.

§. Рана, што је Мајтењија задао Верховању опасна је. И оно је тешка рана била, што је Мајтењија нама Новосађанима задао, само што се онда пештански новинари за рањеника нису тако заузимали, као сада.

= Искусни подрумари хвале овогодишња вина и сравњују га по квалитету са оним од 1838 године. Само да не буде ове године и вода онака, као г. 1838 (кад је Пешта потопљена).

□ Трговци са храном уверавају, да ће на пролеће кукуруз даскаче (кад жене стану кокати кокице).

? У Србији се даклем увађају нове мере. Богме и желети је, да се у многим стварима нове мере предузму.

🚂 У Београду ће од нове године да излази велики лист „Видело“; и треба, јер „Исток“ је био само мали ристић, хоћу рећи листић.

! Сарадници у редакцији рањеногa уредника Верховање псују госпо тане.

ƨ Један путник преводи ону песму: „Обидите људе Сионъ“ овако: „Обиђите, људи, Карловце!“

У Карловци даклем нема више патријарa, него му је именован заступник; е па сад се вршачки заступаши немају чега више бојати, кад је начело заступства у јерархији уведено.

Аб.

Нем а псује.

На неком манастирском бунару црпео је воду цео прњавор. Међу овима је био и један немац, не по народности, него је био нем, није могао да говори. Некакав прњаворац по имену Мита такође је дошао по воду и отимајући се с немим за првенство, који ће т. ј. први запитити воде, разљути се, те њуши немог што је игда могао. То опази игуман манастирски, који је случајно туда наишао и стаде Миту карати и питати, што туче сиротана тога. Мита кад опази игумана збуни се и да се извини рекне ће: Та како га неби њушио, кад ми је опсовао свеца! (Он је био уверен да ће се пред побожним калуђером тиме оправдати, а у забуни и фришкоћи заборавио је, да нем човек не може псовати свеца).

Жинор Лаци.

Кад је читао да ће „Стармали“ престати.

Tehát наша „Стармали умрла! Szegény fiú! Сирота дете! То је добра дете било, мене никад не дираш кад спаваш. Мене она здраво волела кад сам била далеко од њега. Мени често поч дала шаком по образу. Csakugyan добро дете! Sajnálom, жао је мене што нећеш више да изађеш. Сад ћеш мораш сиротн Раци држиш само „Болонд Мишка“ и „Иштекеш“. Хе ugy van кад човек не чуваш своје здравље!

Кад је читао, да ће „Стармали“ опет излазити.

Teremtette! Опет новине лаже! Сад опет кажи да излазиш то проклето „Стармали“! Azebatta! А пре писала да не може да излазиш јер Раце држиш оно шваиско „Кикерики“. Сад ћеш опет грдиш Мађари, наше добре Тиса и Андраши. Сад ћеш опет кажеш да Раци оно Török истерале из Будима! Сад ћеш опет грдиш оно nemecsember што тучеш оно Верховаји, што једеш мађарске немеш! Az ebata.

Буквице.

А.

Ако сте читали Доситијеве „Буквице“ морали сте опазити, да се свака почиње оним писменом, које јој стоји у наслову и тако је он цео алфабет прошао. Тако се писмо „А“ почиње овако: „Аз просто говори се ја (а)“ и т. д. Ја сам као дете читајући доситијеве „буквице“ највећма се чудио, како је могао Доситије да наће реч, која почиње баш оним писменом! Сад овако матор не чудим му се ни мало, шта више видим да је шпертљиво, јер ето ни на „А“ није нашао другу реч, него једва „Аз“. А осврнимо се данас по свету, па ћемо видети, како је лако наћи леших речи на писмо „а“, н. пр. **Анђелић**, **администратор**, **Андрашија**, **ајзибан**, **аристократија**, **Абукавем**, —— да збиља, **Абукавем**! Та овога се бар могао сетити лако, јер он му је кум рођени он га је крстио у приповетци: „Абукавем-Тамбурове пауче“!

Данас даклем, кад хоће човек да чита коме „буквице“ а он кад је код писмена „а“ не зна коме ће пре, да неби учинио коме криво. Најправедније чине они што пишу речнике, јер они, да не би никога и ништа увредили, доносе све речи у алфабетском реду, па тако ћемо и ми, да нам се не би пребацило, да кога запостављамо. Даклем:

Али-бунар. — Ово је место због тога славно што се „Башари“ у свима календаримa њиме започињу. У најновије доба хоће да му промену име и да се од сада зове: **Али-подрум**, јер **Али-бунар** је турска реч и вреба српско уво.

Аристократија. — Код Мађара је аристократа онај, који има нобл-пасију убијати у дуелу људе. Ко то не уме то је кукавица и miserа plebs. У Пешти су онамад усљед таквог једног убијства викали: Долеслупежима у фраку! Ово је још добро, ал' би рђаво било, да је отрчена светина викала и захтевала: „Горе слупежима у фраку!“

Администратор. — Кад се ко здружи с министром, онда постане лако ад-министратор.

Андрашија. — Кад је „Мор“ свој „шуздикајт“ учинио, а он онда може ићи.

Анђелић. — Анђелић на небу знамо шта је, ал' има их и који су отишли од неба. Читај Данте-а Алигијера.

Ајзибан. — Ово је за Нови Сад, Чеб и Гложане излишна ствар, јер Нови Сад има свој тиров канал, а преко Чеба и Гложана ићи ће сад и онако Дунав, као што кажу стручњаци, даклем комуникације доста и далеко нису отишли.

Авала. — Знаменита је због тога, што се види са пријског брега, и што многи песници своју музу са Авале, место са Олимпа призивају; разликује се од магарчевог брега по томе што је Авала даље од Карловаца.

Архимандрит се зове онај трбу, који је највећи и има црвен појас и камилавку.

Алва је слаткиш, који преноси из уста у уста дијатеритис, кад т. ј. једно дете загризе па дода другом.

Арнаути су противници оне пословице, која каже, да с комшијама треба добро живити.

Аустрија је она држава, у којој се налази место Вршац и у њему прота Фила. Ово је место скопчано жељезницом са Сомбором и тако се — кад се хоће — може врло лако из Сомбора у Вршац отићи, н. пр. ако је човек комесар.

Адреса. — Има је две феле: адреса већине и адреса мањине. Адреса мањине је обично паметнија ал се увек адреса већине прими и усвоји. Такви су обично људи!

Аб.

Рачунски задатак.

Један пријатељ наш из Сентомаша задао нам је једну тешку рачунску задаћу и ми немогући је сами решити, износимо је овде, па нека штована публика изволи мало се промучити:

„Кад један српски учитељ негде у Америци добије у очи нове године на картама 700 фор., колико су онда они други изгубили и колику плату треба општина таквим учитељима да одреди, како би свој „фергнигн“ целе године терати могли?“

Није велики нос.

Адвокат Н. био је момак за женидбу. Чуо је за једну добру партију у С., те саопшти то и једном своме пријатељу. Овај га стаде одговарати говорећи, да му се та женска неће допасти, јер има дугачак, врло дугачак нос. Али адвокат се не даде заплашити, него се реши да иде са својим провођацијом у С, да виде девојку. Срце га је тамо тим већма вукло, што је знао да она има као мираз једну велику двокатну кућу. Кад одоше и видеше девојку, пођу натраг, а проводација ће запитати младожењу:

— Но, амиче, како вам се допада девојка?

— Кажу — одговори ђувегија — да има велики нос, али ја сравњујући њезину кућу са њеним носом налазим, да нос није велики шта више сасим се губи спрам оне кућерине, и ја пристајем дакле та је узмем.

Да га несећају.

Један професор је становао на свињској пијаци. Неки ђаци његови, који су га јако мрзили почеше у школи лармати и за време предавања неки су се бацали коцкиме на њега. На то ће он флегматично рећи својим ученицима: „Господо, ја вас молим вас ради, да ме не сећате на пијацу, на којој ја станујем.

Ово је помогло и наскоро наступи мир међу слушаоцима.

Мото:
Сваки часак смеја, настаћа
по један цол на наш живот.

1.

Један сељак имао неки процес, те оде неком адвокату, који није био баш од најправичнијих људи, да што савета, како ће парницу добити. „Добро — рече адвокат, — ја ћу ти казати шта да чиниш, али ако ћеш ми дати за то два дуката“. — Сељак му обећа. — „Е добро“, рече адвокат, „главно је то да све одричеш, ништа да не признаш“. — „Добро“, рече сељак и хтеде да оде. „Хеј чекај, најпре ми плати она два дуката“ повиче адвокат за њим. — „Каква два дуката! Нисам ја нама ништа обећао!“

2.

Тврдица неки, чија су деца увек гладна била, запита једном при ручку свога десетогодишњег синчића: Јел ти дране, шта би ти најволео да будеш? — „Сит“, одговори дечко оцу.

3.

Један отац је световао сина да ујутру рано устане. „Тако је“ — вели — „један човек рано уранио, па идући путем нашао кесу пуну новаца“. „Јест“ — одговори дечко — „ал' онај је још раније морао устати, што је изгубио ту кесу“.

4.

Два бесна хусара пројаше преко неког поља, где је баш један сељак нешто сејао. „Тако, тако, рекоше они, ти сеј, а што сејеш ти то за нас сејеш“. — „Добро, одговори сељак, нека је за вас, јер ја сејем кудељу“.

5.

Стари удовац. А зашто нећеш да пођеш за мене! Та ја имам новаца, па кад ја данас сутра умрем, добићеш велику двокатну кућу.

Служавка. Да, кад би ја знала, да ћете ви данас сутра умрети, али могло би то и дуже трајати.

6.

Ђак. Поздравио вас мој отац и послао вам је ову котарицу лука и кромпира и молио да мени гледате мало кроз прсте.

Учитељ. Јеси чуо деране, то ја примити нећу, ваљан учитељ се не даје подмитати. Иди тамо у кујну код моје жене, можда ће она примити.

7.

Госпођа бароница Н. тако је чисменка, да њена куварица штрудлу само у рукавицама сме месити.

8.

— Дајте ми десет комада цигара оних по два новчића.

— Изволите, ал' ево вам и неколико жигица, па молим вас немојте цигаре овде у дућану да палите, него изволите тамо на сокаку.

9.

Трговац неки хвалио је своју робу једној госпи овако: „Милостива госпо, ова ће вам материја вечито трајати, а после можете од ње сукњу начинити.

10.

Неко је у друштву приповедао једну дугачку приповетку, којој никако краја не беше. Једном се у друштву досади те ће рећи: „Молим вас пожурите се с вашом приповетком, јер ја морам кроз четир недеље на пут се кренути!“

11.

— Какав си ти поклон купио твојој женици сад за нову годину?

— Ја сам заложио њен златан сат и дванаест, па сам јој купио нову хаљину.

12.

Један ђак се извињавао пред учитељем што није био јуче у школи тиме, што вели: Имали смо господине у нашој кући велику свечаност“. — А каква је била то свечаност?“ запита учитељ. „Молим клали смо свињу.“

„Стармали“ излази 10., 20и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 5б гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ

ПРОДАЈЕ СА СВОГА СТОВАРИШТА:

Календаре за 1880

„Орао“ велики илустровани календар, 11 табака са 29 слика . . . . . 50 н.
— са таблицима за бележке сваког месеца . . . . . 55 „
„Царић“ мали календар са сликама . . . . . 20 „

Књиге за школу и народ:

ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА.

1. *Хемија* од Х. К. Роское, професора хемије у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, шк. ресента. Са 36 слика, увезичена . . . . . 50 „
2. *Физика* од Балфура Стеварта, професора физике у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића школ. ресерента. Са 48 слика увезичена . . . 50 „
3. *Физичална географија* од А. Гејкије професора геологије у Единбургу. Српски превод од Лазе Пачуа, уредника „Страже“. Са 20 слика, увезичена . . . . . 50 „
4. *Геологија* од А. Гејкије, професора геологије у Единбургу. Српски превод од Л. Пачуа, уредника „Страже“. Са 47 слика, увезичена . . . . . 50 „
5. *Зоологија* од О. Смита, професора зоологије у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, увезичена . . . . . 50 „
6. *Астрономија* од Н. Локиера, члана краљ. друштва у Лондону. Српски превод од др. Ђорђа Натошевића глав. школ. ресерента. Са 47 слика, увезичена . . . 50 „
7. *Ботаника* од Х. А. де Бари, професора ботанике у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, увезичена . . . . . 50 „

Укупна цена свих 7 књига стоји 3 фор. 50 н. за Аустро-Угарску, а за Србију и друге крајеве српске 40 гроша или 6 гроша појединa свеска.

☞ Као десета свеска ове библиотеке биће се кратко време: *Помоћ у нужди и опасности, док не дође лекар.*

Књиге за школу.

Буквар са сликама за српске основне школе . . . . . 20 нр
Упутство уз буквар за основне школе . . . . . 10 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе, израдио Владан Арсенијевић, професор учитељске школе у Карловцу, цена . . . . . 80 „
Велика натовасија . . . . . 1— „
Мала натовасија . . . . . 20 „
Гимнастичке игре са сликама од Ђ. Глибовског . . . . . 1— „
Одабрана народне песме за ученье на изусть у срп. основним школама . . . . . 10 „
Дисциплинарна правила за учитеље срп. основних школа 10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље . . . . . 20 „
Нова матарске мере . . . . . 10 „

Најзнатније православије у XIX. веку. Написао Стеван В. Поповић, епар. школ. ресер. Са 45 слика. Цена је књизи . . 1 фор.
Енох Арден од Тенисна, превод Жар-Јована Јовановића, . 50 „
Из српског мисата приповетке Стевана Е. Поповића . 1— „

„Здравље и напредак наше деце“, за народ написао Др. Милан Јовановић-Батут . . . . . 60 „
О дифтеритичној аратамболи, за српске матере написао др. И. Остановић . . . . . 20 „
Индустрија и њени чиниоци у Србији, написао Драгутин С. Милутиновић . . . . . 20 „
Русија и балканско питање . . . . . 40 „
Српске народне здравице о славама, крсном имену и другим приликама како се поздрављају у Бока Которској у Херцеговини, у Босни, у Србији и у Црној Гори. Издање за народ, цена . . . . . 20 „
Завјет Немањној гробници Босанска приповјетка од П. Деспотовића, цена . . . . . 20 „
Мала библиотека свеска I. . . . . 10 „
„ „ „ II. . . . . 10 „
„ „ „ III. „Новина“ I. . . . . 60 „
„ „ „ IV. „Новина“ II. . . . . 80 „
„Илустрована ратна хроника“, седам свезака 29 табака са 104 слике, у меком повезу . . . . . 3·— „
„Илустр. ратна хроника“ у лепим тврдим корицама . . 4·— „
Из природе, чланци за старо и младо . . . . . 20 „
Како вала бубрити . . . . . 20 „
Мала Лазарица, песме за народ кн. I. са сликом кнеза Николе . . . . . 10 „
Мала Лазарица2, песме за народ кн. II. са сликом кнеза Милана . . . . . 10 „
Поријекло Зимоњића народне и нов-Богданa Зимоњић, са верним ликом нов-Богдана . . . . . 20 „
Како се чува и негује здравље женскиња и мале деце од др. Љ. Радивојевића . . . . . 20 „
Ново листак, приповетка . . . . . 50 „
Српски рукавац за кошаркаше . . . . . 10 „
Знаменити Бокељи I. Ниче Т. Кретов . . . . . 10 „
О телесном одгајивању деце . . . . . 20 „
Лађицци I, II, III и IV свеска, свака по . . . . . 70 „
„ V, VI, VII и VIII. „ „ . . . . . 50 „
Деде-Султан историјска приповетка Јована Шера . . . 12 „
Народна луди од Дена Емилијана Кастелара . . . . . 12 „
Терзијанке приповетка Михајла Чајковског . . . . . 10 „
Атаман приповетка Михајла Чајковског . . . . . 10 „
Један лист из фазоне социјалне . . . . . 50 „
О Енглеској од Х. Хајна с немачког превео Мита Ракић 50 „
Права историја или сваи на своје место од Виктора Ига с француског превео Мита Ракић . . . . . 15 „
„Полубаш“ весела игра у 4 радње, написао Лудевит Дошн пр. Мита Поповић раб. 25%. . . . . 50 „
Бачванске песме, скупио и издао Стеван Бошковић I и II песне девојачке. III песме сватовске. IV песме из српско-турског рата V посмочице. рабат 25%. . . . . 50 „
Вуроганинско учење Талмуда или огледало чивутског поштења од Васе Пелагића . . . . . 10 „
„Из погорштва“ више белешке, написао Св. Вуловић . 50 „
Херцеговачко робље од Черњака више слике . . . . . 40 „

За уредништво одговара А. Пајевић. Штампарија А. Пајевића у Новом Саду 1880.

За уредништво одговара Ј. Вајић.
ГЛАВНИЕ САРАДНИЦИ
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
20. Јануара 1880.

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.
Излазак и цена
види на завршетку листа.

Балканске полуо(с)тровне ствари.

Свршила се устанка
Очајничка борба, —
На сад мирно у Босни
Кува се **клин**-чорба.

Можда б' ране и прошле
Од вековни змија,
Ал како ће, — не могу
Од **клин**-чорбација.

Једни веле: „Ти си **клин**
У нашем редуту!“
Ови опет: „Ти си **клин**
Што стојиш на путу!“—

Не може се доспети
До здравога стања;
Јер ко сеје **клинове**
Жање **проклињања**.

А токорсе зове се:
„Све у хатар мира!“
— А то мирољубље
На рат **инклинира**.

Красне-ли су земље те
Наши деда стари!
— Шта сте из њих створили
Нови **клиничари**?

У болесним рукама
Рецепте носећи,
Створили сте **клинику**,
— Која здравље пречи.

Вамбус.

Телеграфски де пешке.

Ниш. — Кад београдске новине неће никако да јаве, да је заслужни шеф санитета др. Владан после оног несретног случаја, оздравио, а оно ево нека „Стармали“ тим обрадује српску публику.

Будим. — Кад су новосадски Несрби давали некад у стрелишту банкет Рожа Шандору, то се овде очекује, да ће сад дати банкет и Паузу поджупану, што је похарао 16.000 фор. и побегао.

Панчево. Јављамо понизно да смо и ми живи, и ако не издајемо четири листа, као Сомборци. Панчевачки Срби.

Пекинг (у Кинеској). — Одобравамо, што ће новосадски магистрат ићи у Карловце да поздрави новосадску екзцеленцију.

Вуковар. — „Сремски Хрват“ се бацака и рукама и ногама само да би га когод приметио и опазио да екзистира.

Пешта. — Приликом и за време кравала и ноћних немира у Пешти претресали су на сабору буџе(т).

Сарајево. — Овуда се скитају силне вашке без госе, скоро као у Новом Саду по пијаци; полиција наша чека док се догоди каква несрећа, па ће онда одмах забранити публици пролазити онуда где има много керова.

Нашим старцима.

Добри, врли старци наши,
Којима се поносимо,
Живите још дуго, много,
То вам увек ми желимо!

Ил већ кад се мрети мора,
— То у дужност сваком пада —
Добри, врли старци наши,
Не умирте барем сада.

Кад сте знали дочекати
Деведесет разних лета,
Придржите се још два и три
Међ кукољем овог света.

Јер данас је чудно време:
За живота човек пати,
Али ево и на мртве
Наилазе агентати.

У сандуку мртав лежиш,
Близу гроба, близу циља,
А наметник дође на те
Ко бојаги благосиља.

Како ј' мртвом тешко примат'
— Ја бар не бих никад хтео —
Благослове од онога
Кога куне народ цео!

Ил је теже вама трпет'
Што вас мртве тако тлаче,
Или сину, који сузан
Не зна куд ће, не зна шта ће,

Већ на саблаз нама свима,
По шаблону доба стари
— (Вар да није у „Застави“) —
Анђелињу благодари.

Вамбус.

А он није магарац!

Један немачки лерер постане г. 1848 лађманом. Намештен буде на кордон у Паланци код Базјаша. Ту су војници из дуга времена поседали крај Дунава и разговарали се; у то дође лађман-лерер и запита их: „Но, шта ви ту кофорите?“ — „Питамо се, господине, рећи ће један од војника, да ли има у овом Дунаву 100 акова воде!“ „Но ти магарац, има ту и 300 акова!“ рећи ће лађман поучително.

У Даљу. **Чика Ј.**

На „Беседи.“

Једнога, који се није у музици бог зна како разумевао, запитају како му се допада квартет на јучерашњој „Беседи“. „Врло добро“, одговори он, „само што је мало било певача!“

Четири четврти од живота.

Неки филозоф дође до Дунава и седе у чамац да се превезе преко воде. Док су се возили запитаће он возача: „Знаш ли ти, бога ти, аритметику?“

— Нисам господине никад ни чуо за то.

Филозоф му на то рече:

— Хе мој брајко, кад ти не знаш аритметику, то си читаву једну четвртину твога живота изгубио.

После неколико тренутака, запита ће филозоф опет:

— А знаш ли математику?

— Не знам, одговори возач смешећи се.

— Но, онда си ти и другу четврт твога живота изгубио.

Мало за тим опет ће филозоф запитати:

— А имаш ли што знања из астрономије?

— Ни запети! рече возач.

— Па то је за тебе и трећа четврт живота твог изгубљена!

У тај исти мах добије чамац случајно рупу и вода поче кућати у чамац, а били су на сред Дунава. Возач скочи, скиде капут с леђа и уплашено запита филозофа:

— Знате ли ви господине пливати?

— Не знам, одговори филозоф у страху.

— А ви ми брзо узјашите на леђа, иначе ћете све четири четврти вашег живота на једанпут изгубити.

Постепеност.

(Из буквара).

1.

Хаљина је чиста, огледало је још чистије, а наша државна је каса најчистија.

2.

Дрво је тврдо, челик је још тврђи, а наши богаташи су најтврђи.

3.

Сокаци су кољави, баре су кољавије, а пештанске дипломате су најкољавије.

4.

Ексер је закован, брава је још закованија, а београдски су конзервативци најзакованији.

5.

Дете је наивно, девојка је још наивнија, а браћа Хрвати су најнаивнији.

6.

Камџија је заплетена, мрежа је још заплетенија, а вршачке ствари су најзаплетеније.

Аб.

Ваљан човек.

Тај наш господар Миша, то вам је красан младић! Он не пије јака пића, не иде у велика друштва и никад не долази доцкан кући!

Јест, цела истина. Ево како:

Он вели: Ја не пијем јака пића, а куд ћете јаче пиће, него што је вода; она руши брегове, носи лађе, стровалила је цео Гегедин — нећу је никад пити!

Даље вели: Не идем у велика друштва: у цркви је увек пуно друштва, с тога не идем тамо!

Напослетку завршује: Не долазим никад доцкан кући, него ујутру рано, чим зора заплави!

Једном речи, красан младић!

Прислушкивало.

Земљеделац кнезу тиранину.

(По Биргеру).

Ко си ти, кнеже, кад ја морам
Од коња бесног пресат' твог
И трка точковог?

Кад месо с мене кидат' смеду
Другови твоји, твоји пси, —
Кажи ми ко си ти?

Ко си ти, кнеже, кад ме гониш
Обесно кроз то поље сво
К'о звере каково?

Тај усев ловеч' кога газиш,
Ког тлачи псето, коњиц твој, —
Хлебац је, кнеже, мој!

Ти газиш, кнеже, јер ти неје
За плугом, косом, тек'о зној
К'о што је тек'о мој!

Од Бога мислиш већи да си
Благослов кад му газиш — ти,
Одљуде проклети!

У Карловцима. **Д. Прерадовић — Б.**

Кад су батине цветале.

У оно блажено време, кад су код војника шибе постојале, буде један Баранђанин од панчевачког војеног суда осуђен, да због неког злочина шест пута кроз шибе прође. Екзекуцију је командовао мајор Дароци, који је познат из г. 1848, кад је Мађаре на Јарковац водио. Кад је осуђеник шести пут кроз шибе прошао и напоље истрчао, обрати се уља мајору са молбом, да му овај допусти, да сме добошару дати један цванцик, да поново удари у бубањ, а он ће — вели — још једаред кроз глиду протрчати, јер му се допада, како добошар уме све да весе по добошу. Мајор му допусти, те кад је обешењаковић седми пут својевољно кроз шибе прошао, онда се хтеде и мајор да нашали, те ће рећи осуђенику: Ево и ја ћу дати добошару један цванцик, па да прођеш још једаред кроз глиду. „Хвала, господине мајору“, одговори Баранђанин, коме је већ доста било, „сваки за своје новце!“

У Даљу. **Чика Ј.**

Ситнице.

— Често су бедили новосадски магистрат, да не даје поливати улице, те густи људе силна прашина; то није истина, ево нема ни мало прашине, да се диже нашим сокацима.

— Док допусти време онда ће Футожани, кад буду долазили у Нови Сад да продају купус, возити се као владика т. ј. на четири коња (због дебелог блата).

— Поред досадњег прашка за зубе од Попа, добро би било да се може купити и прашка за језик. **Секундаш.**

„Српски лист“ у Задру.*)

Ако браћа ил' небраћа наша
У светињу имена нам задру,
Бориће се са пером и умом
Наш честити „Српски лист“ у Задру.

*) Чинимо пажљивима наше штов. читаоце, да је од нове године почео у Задру (Zara) да излази нов „Српски лист“, новине за српске интересе у приморју, које се мушки заузимају за српске ствари и српско име у овим крајевима. Цена 3 фор. на по године. Ур.

Весела опклада.

Неки бечки кавалер опклади се с једним својим пријатељем, да ће он за по сата бити затворен без да какво зло учини. Да би добио опкладу обуче се кавалер у подрте и масне хаљине, као каква бекрија и оде у једну од најпиљнијих бечких кавана. Ту заиште шољу чоколаде. Келнер му донесе. „Шта кошта ова шоља, запита пребучени кавалер. „19 новчића“, одговори келнер. „19 новчића!“ повиче кавалер, као да се на ту цену упрепастио, па понуди келнеру 18 новчића. Но овај му изјави да ту нема погодбе. Кавалер се учини да тражи, те је преметао све своје џепове, напослетку извади пиак само 18 новчића, па запита, би ли могао остати дужан онај један новчић. „Нема за тебе вересије“ — одговори келнер — „ми кредитирамо само отменим гостима“. „Бекрија“ се чешао за увом поплашено, па ће онда рећи: „Е па добро кад није другчије“. Онда изује једну чизму и извади из ње дебео буљедар пун новаца и извуче једну хиљадарку из њега, те ју пружи келнеру говорећи: „Даклем имате добити још један новчић: дајте ми 999 фор. и 99 новчића натраг од ове банке.“

На ово скочише други гости, сфогнаше „бекрију“ и за тили час га предаду на улици првоме полицају да га затвори.

Тако је кавалер добио опкладу и наравно одмах био пуштен из ариште.

Нема среће.

Јест, ја вам баш немам среће! Ципеле ме жуље; бријачица ми је тупа а хаљине ми се парају.

Куд год идем свуда наилазим на камење „претиканија“, а где случајно не наиђем на који камен

„претиканија“ онде зашнем сам за своју ногу и посрнем.

Кад узмем перо у руку и од дуга времена хоћу да дрљам штогод онако без смисла а оно писмена испадају округла и дивна, а чим хоћу шта лепо и чисто да напишем, а оно се таки неки ђаво уплете и смета: хартија пролива, мастило бледо, перо раскречено, а кад је писмо готово, а оно све куке и вериге, све саме хијероглифе, као да их је египетски краљ Псаменит писао!

Кад седим сам код куће падају ми на ум свакојаке досетке, сам сам себи занимљив и вицкаст и није ми дуго време; а кад дођем у отмено друштво међу изображене женске, где сваки човек треба да покаже да је занимљив и досетљив, а мени као у пркос не може ништа паметно на ум да падне, него су ми на језику све саме лакрдије без икаква смисла. Чим хоћу штогод ласкаво да речем, а оно се претвори у грубијанство; кад хоћу што паметно да избацим, а оно изиђе највећа глупост; па ја, који сам две године био у Бечу у великој школи, правим шта више и граматичне погрешке!

На забави и играници увек сам имао несреће. Никад још мога века играо нисам, а да играчици нисам стао на ногу или на хаљину и откинуо јој подобро парче, или сам поклизнуо и пао с њом заједно.

Ја никад среће немам, ја да имам несреће, или што каже Немац „смоле“, него ово што мене постизава, то већ није више „смола“, него права чиста колофонија, а то је горе него несрећа.

Ја сам се на ту „смолу“ већ навикнуо, јер ја унапред знам, да ћу место песконице зграбити мастионицу и посути по исписаној хартији, а ако се случајно то баш не деси, а ово ћу зацело погрешан адрес написати и писмо тако оправити. Кад у друштву приповедам какву анегдоту и цело друштво са љубопитством чека свршетак — а ја заборавим како се свршује, и што је најважније и најзанимљивије. Хлебац с маслом увек ми падне на ону масну страну.

Тако ћу сад да вам приповедим жалосну историју, како сам ја једанпут у лов ишао.

Једнога дана дође ми мој један пријатељ и позове ме да сутра у јутру идемо заједно у лов на зечове. „Мани ме“ — одговорим му — „та ти знаш да ја то не умем!“ — „Чудна ми посла!“ — рекне ће ми он — „та то је бар лако ићи у лов на зечове; ту су само два случаја могућа: или ћеш згодити зеца или пак нећеш. Ето то ти је све!“

На ове речи склоним се ја, јер сам више мислио на шетњу по шумском ваздуху него ли на лов.

Сутра дан ујутру пре четири сата устанем и погледим на прозор. Дивно јутро. — Сад да се брзо умијем и обучем. Али ето незгоде! Моја послужитељка долази тек у шест сати, а у мом лавору прљава вода још од јуче. Шта да радим? Но сад је и онако још врло рано, на улици још нема никога, те могу воду и на сокак просути. Што сам помислио, то сам и учинио. Одем прозору, узмем лавор у једну руку, а с другом ћу да га мало проперем од сапунице и прљотине, кад на једанпут исклизну лавор из руке, те паде на главу некој пиљарици, што је у тај пар онуда прошла идући на пијацу, те су комади од лавора попадали које у њезину котарицу а које по тротоару. На ово подигне пиљарица таку грају, да никад то јутро заборавити нећу.

„Који је то бес, што ми баца на главу суд! Чекајдер само док ти дођем горе, показаћу ја теби! Ако сам ја сирота жена ја плаћам порицју, па мени ти да бацаш црепове на главу!“ И она ти зазвони на капију, да јој се отвори. Ја да бих је умирио промолим главу кроз прозор и кажем јој, да је то био само лавор, да је случајно исклизнуо из руке, да сам невин и т. д.

„Шта невин — продере се она — чекај док ти горе дођем, хоћу ти и то мало косе ишчупати!“ И тако ме је непрестано грдила и јако викала, тако да су се сви прозори у комшилуку поотварали и комшије и комшинице главе промолиле да виде, ко их то у ноћном санку пре зоре буди. Ја брзо одем доле домостројитељу, приповедим укратко шта се догодило и дадем му пет форината да их оној жени преда. Ово је учинило своје и она се смири и није више грдила.

За тим се почнем облачити. Како ми је више било до шетње, него до лова, то обучем беле чакшире и прслук.

Тек што сам се обукао, а мој пријатељ дође по мене. Његово ловачко псето поче се око мене умиљавати, и на мене скакати, зашне за гајтан од мога сата, те ми га прекине; уз то још је морао загазити у каљу брљу, јер ми је беле чакшире и прслук тако искаљао, да сам се морао преобући. Кад сам био готов запалим цигару, метнем сат — без гајтана, јер је прекинут — у џеп, те се пожуримо преко у Срем. Кад смо били на ћуприји извадим сат из џепа да видим које је доба, у тај мах наиђе шајкаџија лала, који су онда чували ћуприју, те да ме не ухвати да пушим (јер онда је било строго забрањено пушити на ћуприји), хтедох брзо бацити цигару преко ограде у Дунав, али у забуни хитим мој златни сат преко ограде у воду, а горећу цигару стрпам у џеп од прслука. Шајкаџи ме задржи, велећи да сам пушио, ја сам одрицао, но дим који је куљао из џепа од мога прслука, који се међутим већ запалио, сведочно је против мене и ја морадох глобу платити, а уз то још немам сата и изгорео ми џеп! Ја мислим да је то доста несреће и „смоле“!

Једна стигосмо тамо негде, где су се онда зечови ловили. Дуго нисмо видели ни једнога зеца. Кад на једанпут учини ми се нешто у јендеку налик на зеца. Зашнем пушку и опалим. Грдан лелек се диже у ваздух. Кад тамо имам шта и видети. Неким чудним случајем погодио сам у место зеца — којега није ни било — једнога сиромака „вандрокаша“, који је онде у јендек прилегао да се одмори.

Тај вандрокаш је био прва и последња дивљач, на коју сам ја пуцао, у моме веку.

О, ја бих вам могао написати тридесет дебелих књига као капија великога формата о незгодама, што су мени у животу пасирале, али нека је за сад ово доста.

„А. Z“ 1871.

Ђира. Јеси л' чуо шта је сериљски поџкупан урадио са оним новцем, што је у порезну касу утекао.

Спира. Но па само ти се каже, он је — утекао.

Ђира. Не би л' ти мени знао казати, шта би онда изашло, кад би спајића Безередија читао „**Вечерње новости**“ натрашке?

Спира. Изишао би **Чеб**.

Ђира. Но па и изишло му је натрашке, јер га је морао продати, те га је наш честити сугрђанин т. Дунђерски купио и тако је сад хвала богу у српским рукама.

Ђира. Чујем да је у радњи у сериљској варошји наступила пауза.

Спира. А због чега то?

Ђира. Због Пауза — — који је са 16.000 узео нокат.

Спира, 16.000 фор! О, то је доста дугачка пауза!

Ђира. А дугачки су и нокти!

Ђира. Шта је најмасније на свету?

Спира. Ваљда бачванска опанчија.

Ђира. Није.

Спира. Па можда сланина.

Ђира. Није.

Спира. Него да шта је?

Ђира. Прозори у новосадској читаоници на сред пијаце. **Аб.**

Уштипци.

♯ Из Београда нам јављају ову најновију вест: Политични лист **„Видело“**, који је од нове године почео да излази, нисмо још честито ни **видели**, а већ му се прошли број налази у мраку (узапћен је), ваљда за ото, да тамо светли!

□ Један калуђер уверавајући своју паству да има вештица и вампира, наводи као разлог: Ето видите и „Стармали“, који је био умрло, повампирио се. Беж'те и чувајте га се!

---

§. Покрајинска влада је затворила „Српску читаоницу“ у Котору с тога, што је ова изабрала једнога Србина за свога почасногa члана. Међер је мађарска влада много блажија, јер она није хтела да затвори пештанску „Касину“, чији чланови сваки час на људе (у дуељу) пуцају и читаву буну у Пешти изазивају.

○ Новине доносе глас, да је паша Лсо оболео. Да нећеду и њему сад метнути администратора?

△ Сериљски поџкупан Паус проневерио сиротињске и пореске новце па утекао. А зар и мађарска господа умеју да краду?

= У једном допису „Турског народа“ из Карловаца стоји, како је Анђелић некога питао: „А гди сте ви куме данас на јутрењу?“ Овако важне вести не би требало дописом јављати, него телеграфирати, да свет за њих што пре дозна.

δ У истом допису стоји, како су у двору карловачком јели: пасуља, сувих вишања и шљива. Даклем кад се посна јела једу у двору то је тако ретко и чудновато, да се мене у новине; а што нам не јаве, шта се тамо обично сваки дан једе и пије?

? „Недељни лист“ доноси извештаје са — карловачког сабора. Један читалац се крстио чуди томе и пита: „А зар је сабор карловачки опет на окупу, па ја то и не знам, ја сам мислио, да ће то бити тек на пролеће! Или је то напоко рештанција извештаја са јесењашњега сабора!?“ — Тако ће нешто и бити.

⥂ Ако дочекамо, да се лист „Видело“ сасвим забрани, онда ће се у Србији морати други лист окренути (т. ј. покренути).

☧ Наша влада се срди на комунисте, а овамо и сама уваља и шири још и у основним школама отров комунализма у невину дечицу.

! У Сомбору излазе сада четири ваљана српска листа. Новосатски листови су се увек тужили, кад их Сомбор и друга српска већа места не држе, сад смо љубопитљиви, колико ће Новосађана бити претплаћено на сомборске листове. **Аб.**

Буквице.

Б.

Бугер је новац, који се још по мало налази у Шајкашкој, али та је све мање и мање, а и што га има не вреди ништа, нити се више прима за готов новац.

Бећари зову се људи из онога реда што се не жене, него живе као калуђери.

Вал је онај „унтерхалтунг“ бечкеречких „фрајли“, на којем има много „феш“ „тенцера“, те се „гетлих“ проваћају и није им „лангвајлинг“, а после се „шпацирају“ по „парку“ и „шепфују фрише луфт“.

Билијар је онај важан елеменат за многе ћаке, као што је за нас ваздух, т. ј. без чега не могу да буду.

Вачванске песме то су оне наше народне песме, што их наши књижари узму из збирке Стевана Бошковића, што их је он муком и трудом по народу покупио, па их препштампају без допуштења на лошој хартији и продају 2 крајцаре јетимије, а Бошковић може своје књиге у магацин слагати.

Варони мађарски, то су она господа, што до душе нису изумела барут, али га сваки час употребљују у дуелима са простим новинарима.

Босна је земља, коју је „Обзор“ — као Колумб Америку открио —, те с тога је право, да припадне Хрватима. Други доказују, да су ту земљу Турци открили, па за то је сад тако гола.

Београд је с тога ту, да се може у Ниш држати народна скупштина.

Беседа је забава, на којој се чују лепи гласови не само са бине, него и од оних 800 гласова, што беху у публици, чула су се два, кад је Анђелић ушао у дворану. Нек су му сретна!

Вачка банка, види: Морицову кафану у Новом Саду.

Виров по себи не важи ништа, него кад је уједно и чији верни слуга — **солга** —, онда постане **солгабиров**.

Батине, то су ствари, које се не дају описати, него које се само осетити могу.

Вокал, пошто се обично од тврђег материјала прави него чаша, то је у Сентомашу и Сомбору много омањенији и више се употребљује него ли ова.

Вуре и човечија глава у томе се слажу, што ни једно није добро кад је празно.

Банда. Православни се прате с бандом само док су живи, а католике често и мртве прати банда.

Будапешта пуна је фабрика за разну робу, особито за лажљиве дописе.

Врвда; чивутским новинарима ни мало не смета у њиховом свакидашњем послу.

Брокхауз, то је књижара, која никад не издаје сановнике, трепетнике и рођанике, ал' наши књижари су патриотични, па неће од Немаца да примају туђинске обичаје.

Вердов — „благодјејански“ лебац, којега су и данашња многа господа у капуту и у мантији јела, ал' је то давно било, па су заборавила. (Види њихова имена у збирци прилагача на карловачку „беседу“ у корист сиромашних ђака; ако их не видиш, онда си или ти кратковид или они).

Вирач. Некад су бирачи тражили себи посланика, ал' сада посланици траже бираче.

Аб.

Лек од бува.

Нека скитница путовао по вашарима и продавао неки прашак против бува и јако га је хвалио и преузносио. Дошав у једну варошицу на вашар продао је врло много кутија, јер су људи јамачно много патили онога лета од те безобразне животињице, те тако је наш назови-апотекар врло лепо пазарио. Али никоме од муштерија не паде на ум, да запита продавца како се тај прашак употребљује. Кад се вашар скоро већ разишао дође једна баба, купи кутију прашка, али ће запитати продавца: „Ала молим вас, па шта треба с тим прашком да се ради?“ — Продавац дође узабуну. „Да драга моја!“ рећи ће он смешећи се и сећајући се шта да каже, „то није баш лудо питање; тај даклем хоћеш да ти кажем, како тај прашак да употребиш, је л'?“ — „Да богме“, одговори бака, „да како ће ми друкчије ваљати!“ — „Имаш право, друкчије ти неће помоћи. Даклем пази шта ћу ти рећи: Кад ухватиш буву, а ти јој успи у уста само једну мрвицу овога прашка, па ћеш видети, како ће се она наједанпут распасти; ето тако ваља то да се ради!“ — „Али господару, кад ја буву већ ухватим, ја је онда могу и пустити убити!“ — „Добро, драга моја, и то је добро, може се и тако!“

Влада и Рада.

Рада. Владо, брате, у мене је таки неки страх ушао.

Влада. А одкад то?

Рада. Од како је наш „Стармали“ умро.

Влада. Та шта булазниш, да је умрло: — зар га не видиш (фала Богу) жива и здрава.

Рада. То ми баш и јест страшно, што га видим живог, — а знам да је више недеља био мртав.

Влада. То ја читаво немогу да верујем, да човек више недеља лежи мртав, а да се не сарани, — то је немогуће.

Рада. Е мој брајко, тели су њега попови и калуђери пре времена и на силу да саране, али на срећу опазе његова два „хауздоктора“ (Змај и Абуказем) да је то „шајнтот“ био, па нису допустили.

Влада. Ја сам доста одважан, па чисто и мене нека страва спопада, — али кад помислим какав ће тек страх од васкрслог „Стармалог“ од сад да воде неки и неки, који су се спремили били да му вечнаја памјат одпевају, — прелази ми страх у највећи смех.

Салашанер.

1.

Муж (пијан). Сада би тек још једну чашу вина да попијем!

Жена. Шта? још да пијеш, а неможеш већ на ногама да стојиш.

Муж на то не чини ништа ја ћу сести.

2.

Судија. Ви сте због краће на пет година робије осуђени. Јестел са отом пресудом задовољни? — „О, господин судија, ја сам веома скроман ја би био и са мање задовољан.

3.

Неко дође из села први пут у варош, и сви га наговараху да иде у позориште; он се на то склони али кад му дадоше цедуљу, он прочита и рече да неће ићи; кад га запиташе зашто, он одговори „Овде стоји: због на селу, а ја сам у варош дошао, да сам у вароши, а не да опет одма у друго село идем!“

4.

Неки млад човек пољуби једну госпођицу у руку, и приметивши на њеном прсту скупоцен прстен, рече свом пријатељу који је до њега стајао доста јасно. „Прстен би ми милији био него рука!“

Госпођица која је то чула, маши се за златан ланац од сата, који о врату младог човека висаше и рече: „А мени би милији удар био него мегарац“.

5.

Неко са села пошаље свога слугу у варош једном своме пријатељу, да му преда писмо, а на свршетку писма дода ове ретке: „Ако би случајно мој глуши слуга заборавио, вама ово писмо предати, то имајте доброту, те иштите ви сами од њега писмо. — Зацело ћете га наћи у гостионици код златног вола!“

6.

Драга успомена: Десет година је већ прошло, како је госпођа М. свога мужа изгубила, десет година како он под земљом лежи; али за успомену на сретно доба њеног брачног живота, светкује она сваке године, и на тај дан стоји на столу при ручку велика торта од бадема, са насловом „Живио мој добри муж!“

7.

Певач Н. беше пијаница. Један пут ступи он на позорницу пијан, и поче певати једну арију која је са речима почињала „Ја долазим. . . . „На крчме“, рече неко из публике — „Погођено!“ одговори глумац певајући —

8.

Кафеција Н. кад би год келнера погађао у службу, прво би питао дал уме звиждати. Неко запита за узрок тог питања, кафеција одговори: „Е видите то није забадава! код мене мора келнер једнако звиждати док је год у подруму, јер онда сам сигуран да нешто вина? —

9.

Рачун једног адвоката:	ф. к.
Г. Н. Н. молбеницу саставио . . .	4. —
Исту прегледао и поправио . . .	2. —
Нешто додао	1. 30
Целу ноћ о томе премишљао . . .	1. 40.
те писам могао спавати	1. —
због тога се љутио	1. —
мастила, пера и т. д.	1. 40
времена	2. 30.
Сума	15—20.
Неке маленкости заборавио урачунати	2. 40
Цела сума	18. ф. —

Најновије књиге.

(Под овим насловом известићемо сваки књигу, која се уреднишству тога ради приноше.)

Приповетке Милорада П. Шапчанина. Четврта књига, **Хасан-ага.** Историјска приповетка, по Чајковском, Куниберту и казивању других сувременика. У Београду, у државној штампарији. Издање књижаре Велимира Валожића. Цена 1 фор. или 12 динара.

„Стармали“ излази 10., 20-ог последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека шаљу слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ

ПРОДАЈЕ СА СВОГА СТОВАРИШТА:

Календаре за 1880

„Орао“ велики илустровани календар, 11 табака са 29 слика . . . . . 50 н.
— са таблицама за бележење сваког месеца . . . . . 55 „
„Царић“ мали календар са сликама . . . . . 20 „

Књиге за школу и народ:

ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА.

1. *Хемија* од Х. К. Роское, професора хемије у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, шк. референта. Са 36 слика, укоричена . . . . . 50 „
2. *Физика* од Балфура Стеварта, професора физике у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића школ. референта. Са 48 слика укорична . . . 50 „
3. *Физичална географија* од А. Гејкије професора геологије у Единбургу. Српски превод од Лазе Пачуа. ур. „Страже“. Са 20 слика, укорична . . . . . 50 „
4. *Геологија* од А. Гејкије, професора геологије у Единбургу. Српски превод од Л. Пачуа, уредника „Страже“. Са 47 слика, укорична . . . . . 50 „
5. *Зоологија* од О. Смита, професора зоологије у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорична . . . . . 50 „
6. *Астрономија* од Н. Локиера, члана крал. друштва у Лондону. Српски превод од др. Ђорђа Натошевића глав. школ. референта. Са 47 слика, укорична . . . 50 „
7. *Ботаника* од Х. А. де Бари, професора ботанике у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, профес. срп. учит. школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорична . . . . . 50 „

Укупна цена свих 7 књига стоји 3 фор. 50 н. за Аустро-Угарску, а за Србију и друге крајеве српске 40 гроша или 6 гроша појединa свеска.

☞ Као десета свеска ове библиотеке изаће ће за кратко време: *Помоћ у мукби и опасности, док не дође лекар.*

Књиге за школу.

Буквар са сликама за српске основне школе . . . . . 20 н.
Упутство уз буквар за основне школе . . . . . 10 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе, израдио Владан Арсенијевић, професор учитељске школе у Карловцу, цена . . . . . 80 „
Велика натавасија . . . . . 1·— „
Мала натавасија . . . . . 20 „
Гимнастичке игре са сликама од Ђ. Глибовског . . . . . 1·— „
Одабрано народне песме за ученье на изусть у срп. основним школама . . . . . 10 „
Дисциплинарна правила за учитеље срп. основних школа 10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље . . . . . 20 „
Нове метарске мере . . . . . 10 „

Најзнаменији проналасци у XIX. веку. Написао Стеван В. Поповић, шпар. школ. ревер. Са 45 слика. Цена је књизи . . 1 фор.
Енох Арден од Тенисна, превод Змај-Јована Јовановића. . 50 „
Из српскога живота приповетке Стевана В. Поповића . 1·— „

„Здравље и напредак наше деце“, за народ написао Др. Милан Јовановић-Батут . . . . . 60 „
О дафтеритичној кратобољи, за српске читаоце написао др. И. Стојановић . . . . . 20 „
Мидгутрија и њени читаоци у Србији, написао Драгутин С. Милутиновић . . . . . 20 „
Русија и балканско питање . . . . . 40 „
Српске народне здравице о славама, крсном имену и другим приликама како се пздрављају у Боци Которској у Херцеговини, у Босни, у Србији и у Црној Гори. Издање за народ, цена . . . . . 20 „
Завјет Немањић градови Босанска приповедетка од П. Деспотовића, цена . . . . . 20 „
Мала библиотека свеска I. . . . . 10 „
„ „ „ II. . . . . 10 „
„ „ „ III. „Новине“ I. . . . . 60 „
„ „ „ IV. „Новине“ II. . . . . 80 „
„Илустрована ратна хроника“, седам свезака 29 табака са 104 слике, у меком повезу . . . . . 3·— „
„Мегутр. ратна хроника“ у лепим тврдим корицама . . 4·— „
Из природе, чланци за старо и младо . . . . . 20 „
Како вала бубрити . . . . . 20 „
Мала Лазарица, песме за народ кн. I. са сликом кнеза Николе . . . . . 10 „
Мала Лазарица, песме за народ кн. II. са ликом кнеза Милана . . . . . 10 „
Парнјеско Зимонића породице и поп-Богдан Зимонић, са верним ликом поп-Богдана . . . . . 20 „
Како се чува и негује здравље женскиња и мале деце од др. Љ. Радивојевића . . . . . 20 „
Чево настан, приповетка . . . . . 50 „
Српски ученик за козанције . . . . . 10 „
Знаменити Бокељи I. Пише Т. Крстов . . . . . 10 „
О телесном одгајивању деце . . . . . 20 „
Зајечари I, II, III и IV свеска, свака по . . . . . 70 „
„ V, VI, VII и VIII. „ „ . . . . . 50 „
Деде-Султан историјска приповетка Јована Шера . . . 12 „
Народни луди од Дона Кипријана Кастелара . . . . . 12 „
Тадмолама приповетка Михајла Чајковског . . . . . 10 „
Атаман приповетка Михајла Чајковског . . . . . 10 „
Један лист из физике свакдашње . . . . . 50 „
О Енглеској од Х. Хајна с немачког превео Мита Ракић 50 „
Права историја или свак на своје место од Виктора Ига с француског превео Мита Ракић . . . . . 15 „
„Полубоб“ весела игра у 3 радње, написао Људевит Дошн пр. Мита Поповић раб. 25%. . . . . 50 „
Бачванске песме, скупио и издао Стеван Бошњаковић I и II песме девојачке, III песме световске, IV песме из српско-турског рата V посекотине, рабат 25%. . . . . 50 „
Војеводанско учење Талмуда или отледало чивутског поштења од Васе Пелагића . . . . . 10 „
„Из позоришта“ пре бележење, написао Св. Пуловић . 50 „
Херцеговачко робље од Черњака више слике . . . . .

За уредништво одговара А. Пајкић.

ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА

У НОВОМЕ САДУ
31. Јануара 1880.

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

Излазак и цену
види на завршетку листа.

Телеграфски де пешке.

Из Ниша. Јесте, истина је, — претресало се питање о увозу онога вина, које већ не могу ни Оштро-мађарци да пошљу. (Ваљда су људи, да нам пошљу оно, што сами могу попити!) Али Пинтер, који је при отакању тога питања присуствовао није прави пинтер, већ само се зове Пинтер).

Из Ниша. Слобода штампе проширила се тако страшно, — да већ и „Невен“ — лист за безазлену дечицу, могао би — непазлазити.

Из Ниша. Милићевић и Милорад Шапчанин, после двадесетгодишњег службовања при врхунцу извора просвете, то јест ако хоће да остану на свом месту, (која су два места узгред буди речено укинута) упућују се, да се удале од школе, којом су досад руковали.*) па узевши књиге (које су написали) под пазухо пођу у школу, која ће их оспособити, да могу запитати, да-ли баш сви чланови скупштине знају склапати facultas facultatis.

Опет из Ниша. Иначе смо сви здрави. — Што нас Пештанске и Бечке новине запсивају, то је знак да смо на браннику својих а не њихових интереса.

* И колајне за то добили. Слагач.

Тако, тако, то је лепо!

У 20 броју Београдских званичних „Српских Новина“ може се на опште задовољство читати ово:

„Данас и сутра у 6 сати у вече горе ће пред зданом општ. суда један фењер са новим гасом, да би се опробала каквоћа онога гаса. Овдашњи грађани, бар који се разуму у томе, добро би учинили кад би отишли да виде то осветлење и да дају своје мишљење о њему, како би општина могла продужити свој рад о учињеној јој понуди да се варош тим гасом осветљује.“

Тако, тако, то је лепо!
Том је време, том је доба!
Нова светлост нек се жели,
Нова светлост нек се проба!

Ко да први светлост пали?
Може Перa, Паја, Ника —
Поглаварство кад претече,
Њему слава, њему дика!

А мишљење ко да даде
Кад што ново, лепо ниче?
Ко ће бољи, ко ће други,
Него народ ког' се тиче.

У фењерства нашег старог
То је фаза врло мила,
Што се мрачност светила му
(Ма полако) истрошила.

Јер у мраку више пута
Имадосмо тог мајстора,
Да жандара желећ' наћи
Натписмо бесна кера.

Желећ ући својој кући,
Мрак нас шину другој страни.
На у ноћи будеће зору
Осванусмо — у апсани.

Што сам рекô, узгред рекох, —
Ал манимо прошлост луду!
Ја „општински“ суд величам
(Кад се клања „општем суду“).

Волим фењер тај који сте
На покушај синоћ метли, —
Нисам ниш'о да га гледим,
Ал признајем: добро светли!

Светли зато, јер не вели:
Призвати ме мораш, рито!
Јер се није октроир'о, —
Светли, јер је најпре пит'о.

„Један фењер није много!“
То си канда рекô, брале!? —
Ал ако се са тог првог
Други, већи позапале?

Та баш зато спевах песму,
Која власти вели: срећно!
Ал додаје још нешто:
Конзеквентно, конзеквентно!

Кали-мегданџија.

Постепености.

1.

Дрво је тешко; олово је још теже; порција је најтежа.

2.

Маршов је Иван; — Мајгињијев адлатус био је Иванији; посланик ваљевачки је најиван.

3.

Брада му је (била) црна; канцланка му је још црња; душа му је најцрња.

4.

Шећер је сладак; мед је још слађи; Даљ је најслађи.

5.

Блато је клизаво; лед је још клизавији; Тисина политика је најклизавија.

6.

Муве су ситне; мушице су још ситније; велики Хрвати су — најкрупнији.

7.

Штампа је слободна; државни тужиоци су још слободнији; судови су најслободнији.

В.

Буквице.

В.

Верховаји. — Тако се зове један од оних нишана, у који мађарске аристократе из побл-пасије пуцају.

Вршац, види Врзино коло.

Врзино коло, види Вршац.

Војводина. Још 1848. год. је неко казао, да не можемо имати и војводину и опанчију. Сад војводине немамо зл ваљда ће нам дати бар опанчију. (Поздравили су нас по опанчији).

Вода. Стручњаци тврде, да се увек може напред рећи кад ће бити велика вода. Рећи се може, ал за то не мора то увек бити истина.

Варање. Пошто је и „Стармали“ једна врста новина, а новине никад не знају шта је варање и дагање, то и „Стармали“ не зна шта је то па за то не уме ништа о томе ни другима да каже.

Видело. Видело је увек светло и бело, за то нам и ово „Видело“ долази скоро са свим бело, са белим ступцима и једва што на њима пише „конфисковано“.

Вино. Кад је вода велика људи се забуне и не знају од муке шта да раде, али и вино може људе да **забуни** те да не знају шта раде — **од муке**

Вашар. У собама вредних домаћица има ваљара до подне, а после подне се већ спреме собе, јер ће доћи „жене“ да се картају.

Вика. — Овде се сећамо на нешто, што је пре 20 година било у „Месечару“, што је онда излазило; овде је било о „Матици“ а могло би се сад употребити на текелијн фонд: Вика из **Пеште**: Дајте текелији фонд овамо; вика из **Новог Сада**: Текелији фонд треба нама; вика из **Карловаца**: Текелија фонд подобајет сјемо: пошто три вике сачињавају један **пештански** мерор, то се текелији фонд има пренети у **Пешту**.

Вирчафт. — Ко жели знати шта је „вирчафт“ нека проштудира добро радњу вршачког „заступства“.

Векецки. — Познати добар рачуницја, којим кога је Адам Ризе нико и ништа. Нека прави рачуне много лета и година себи на корист а вршачком спарх. одбору на дику!

Вила. — Песници признивају често песничку вилу, а вршачки владика признива често проту Вилу.

Вересија. — Вересија је глумац, који игра велику улогу у свету, а особито код српских листова.

Вадрац. — Старији већ знају шта је, а млађима нећемо да приповедамо историју те речи, нека се заборави.

Весео, ла, ло. — Опште је познато, да кад се господа опију онда се каже да су весели; а кад се паори опију, онда се каже да су се ождерали.

Аб.

Београдска писма.

I.

Критическое обозрение.

„Критичару је већ доста што је критичар, али не верујем да је и сам тако мислио и веровао, јер онда неби за цело и сам написао до 50 критика и дао их на јавност. Ето и ја сам се пустио у критику, истина не у позоришту, већ ћу да пођем београдским пијацама, јер код нас се и на том месту књиге продају.

„Купите господару, нову књигу „Бугарска краљица“ кошта само 20 пара (4 кр.) већ сам 14 комада продао“, викну један дечко.

„Бугарска краљица“ хајде баш да је купим, помислим у себи, извадих 20 пара и постадо сопственик књиге. — Хајде, сад ако погодиш, шта је садржина те књиге? Сигурно је каква историјска расправа, можда се појавио један капацитет, који је доказао кад је умрла, или се нашао један још већи који је доказао да је било за два дана 4 сата и 31 минут дуљије, или се жени Асен I. помишљеш одмах. Није ни једно ни друго; то је књига у износу 6 листи најмања формата, који је написао један Рус а брат Србин је превео и васцели српски род усрећио. Даље би видео да у тих 6 листи једна Рускиња 1½ лист себе хвали 2 листа страда 1 лист приповеда и 1½ лист честита Бугарима слободу, подобно овому јест књига зовоема „Шурка“ и „Пропаст земље“ за коју вели да ју је један познати инжинир превео и кад би сада Немац рекао „Und was ist die Moral von der G'schicht“ био би одговор: не варај се по наслову.

Али ово све беше проза, да пређемо и на поезију, ту заслужује прво место чича Јеремија et Comp са његови календаря у којима су све славна имена песничких ђенија као Ст. Вучумановић берберин, К. Шербановић фелчер, Л. Обренов берберин па и сам Јеремија; не могу да пропустим а да ти зарад угледа бар неки одломак не пошљем.

ПЈЕСМА XIX

Сијевао Ст. Вучумановић берберин.

О што тужиш срце моје,
Што ме узнемирава бледа смрт.
Смрт ме јест довела да ти покој да и рај
С оне стране тавна гроба
Нема тога мучења ој, и т. д.

Ево ти једне од К. Шербановића фелчера.

XVII и. ТАМНИ ВЕК.

Ој, ти нила и љубавна стрино,
У окову која ништеп давно
Ајој Босно у тешки окова и т. д.

И Милош Поцерац нуди своје песме, које ако се добро сећам овако почињу:

Хвала богу
Кад ја могу
Опевати српску слогу и т. д-

па сада реци да не напредујемо?!

Ајдемо сад журналистици. Ми добијемо „Видело“ и сад нам требају добре очи да прочитамо оне чланке, који изађу са свим бели и за које се неко постарао да их изостави да нам не квари очи (види 7 број,) оно је даље у опасности од стране „Истока“ јер овај је већ и против сама огласа протестовао, да је вели лаж да у Србији нема независна листа, позивајући се на себе самог, па ако би и дошло до смрти а ми ћемо му на гроб положити „Невен“, јер он ће (т. ј. Исток) и онако увенути, јер му уредник још није платио две године пореза. — „Тежак“ мора да је и сувише, „тежак“ или уреднику или предплатницима те је и узео најмањи формат, а „Сељак“ му је дошао у помоћ да му олакша излажење. За правнике имамо „Пороту“ којзи желимо среће и радо ћемо се њоме забављати само кад са „Портом“ немамо посла.

„Па и лепе вештине нису код нас заостале, скоро је оглашавао један Шапчанин великим плакатима да ће показивати разне вештине, а при крају обећава да ће показати Београђанима највеће чудо на свету. Два Београђана читала овај плакат па ће онда један запитати оног другог. „Шта мислиш П. какво ће бити то највеће чудо по нас?“ — „Ја мислим кад би госпођа Мил. . . . изнела рачун“ одговори овај. Или кад би овај брат после годину дана изашао са именом на среду дода П. и одоше даље. Жао ми је што нисам могао ништа више дознати. али ако се ма које од ова два чуда догоди јавићу.

твој **К. К.**

Физика у практичном животу.

1.) „Велика тела привлаче мала“, — н. пр. Мати своје добро дете.

2.) „Кад се тело почне кретати, не престаје дотле, док му што на пут не стане“ — н. пр. кад се с јесени братац какав почне котрљати са транџамента из града Варадина.

3.) „Топлота се развија свугде, где се што ради“ — н. пр. кад се полаже испит.

4.) „Кад се два тела у кретању сретну, ударе се; после судара еластично одскаче једно од другог“ — н. пр. при игрању у препуној сали позоришној на беседи ђачкој.

5.) „Светлост је бржа од звука“. Чика Прока тера физику у лаж. Ево зашто. Сваки дан чује он ларму своје супруге пре него што сунце види.

М.

Споро лечи.

У вароши С. живео је један богат човек који беше увек слабунав, био је дакле болестан. — Лекар је редовно сваки дан долазно и преписивао кад што нужно беше, једног дана кад дође лекар — види пацијента свог те опет препише лек.

„Ух господине доктоpе“ рече болесник ви би мој џеп канда пре излечили него што би мене.

Сасвим природно одговори доктор, услов за напредак и повратак здравља код сваког болесника је мир — и ви треба да имате потпун мир — да није дакле џепа ни новаца — били би сасвим мирни — пре би оздравили — Болесник је ћутао на то. **Секундаш.**

Карактеристика браца Перина.

(Наравно кад је још млад био.)

Знате-ли коју је нарош браца Пера највећма волео? — **Софију** и **Борчу**.

Од свију река најмилија му је била? — **Марица**.

Од свију звезда највољо је: **Даницу**, и рано је устајао само да види румену **Зорицу**.

Кад је био у менажерији гледао је само **Јелене**.

У пазоришту није пазио како глумци изговарају, више се обзирао на **Мимику**.

Кад је гремело он се одушевљавао за **Треском**.

Кад је био болешљив лечио се тејом од комилна, који је он латински знао **камо мила**.

За пића није марио, више је ишао за **Јелом**.

Од свију вицева највољо је **Евице**.

Од свију боја најмилија му је била **Роза** и **Лила**.

Он није био јогуница радо је примао **Савете**.

И кад је седео на трећем спрату увек је задовољан био са **Станом**. А кад је на жељезници путовао највише је распитивао за **Станице**.

Кад је куповао чизме пазио је на добре ђонове а још је више мотрио на добре **Саре**.

У цркву је радо ишао, срце га је вукло за **Босиљком**.

Кад је био уморан крепио се **с анком**.

Ишао је само око оних врата која су била снабдевена с **Алком** или са **Розом**.

Кад је читао историју одушевљавао се за **Александром**.

Колико је год у години месеца, он није марио ни за април, ни за мај и т. д. само је гинуо за **Мартом** и за **Јулом**.

Али пошто видим да поштована публика већ више нема стрпења зато ћу да прекинем. А могао бих вам овако продужити до зоре.

Е тако је то! Негда било сад се приповеда.*)

прибележила

Обр-Вача.

*) Није то баш тако. Познајем и ја браца Перу. Он је врло миран, човек. И. пр. кад год је био у борби, он никад није штипао ни задиркивао **берање**.

Слагач.

Чудновато питање.

Ономад после ручка било ми је нешто мучно и тешко на стомаку. И други који су самном заједно ручали, тако су се исто тужили да им није добро. Почнем сумњати да можда кобасице, које смо на купусу имали нису биле сасвим „тазе.“

Да се још већма уверим дозовем мога кочијаша и запитам га: Живко, је-ли теби мука од кобасица које смо данас јели?

„Шта?!!“ викну Живко са разрогаченим очима и са таким тоном, као да се следило у њему чуђење: коме је још од кобасица била мука, — мука је кад их нема!

Добро, добро! рекох ја, — сетивши се да на свету има разних стомака, даклем и разних појмова.

— **h.**

Најновија штампарска погрешка.

Један санитетски чланак у неким новинама требао је да се завршн овако:

„Из тога свега види се, да су нам, на селима доктори **најпотребнији**.“

Али на ђавола, можда несташлуком слагача, свакако непажњом коректора, испао је тај завршетак овако:

„Из тога свега види се, да су нам, на селима, доктори **најпогребнији**.“

Прилог за познавање људи.

Сине мој!

Ти си већ стигао у оно доба, кад већ можеш детињску „цуцлу“ заменити цигаром. Ево ти прве две крајцаре, па куни и пуши. Док је ваљан по зуби можеш међутим ово напамет научити:

Ко пуши регалије цигаре и то само до полак, те онда баци — то је гроф или барон.

Ко пуши кабанос или куба и само четврт једну од цигаре баци то је фини човек.

Ко само кратке пуши, а кадикад финију коју цигару кад му ко поклони, па кадкад и браду запали то је обичан човек.

Ко само на „шпицл“ пуши и овај сав опали, то је или тврдица или сирома човек.

Ко само из луле пуши и има везену дуванкесу то је обичо какав научењак.

Ко има лулу са заклопцем и дуванкесу од коже то је занатлија.

Ко место тубакере дуван свој у хартију завија то је обично матор момак.

Ко само цигаретле пуши то је човек по моди.

Кад видиш кога са чибуком то је или Турчин или какав дембел.

Ко пуши крцан и ватру само оцилом о кремен креше то је паор надничар или ловац.

Ко парчета од цигаре по сокаци купи то је Циганин или ђак.

Ко само бурмут шмрка а не пуши то није човек.

Запамти ово сине мој.

Твој отац **Тимотија.**

„U. B“.

Радост за децу.

Елем, дојакошње старе, зелене биљеге (штемплови), које баш и јесу ружне биле, од 1-ог фебруара о. г. престале су да важе. Али, треба да се радујемо (као мала деца), јер нове биљеге, које су ступиле у живот врло су лепе и различите су боје, има их шарени, и сасвим црвени (као броћ), и — кад се **залепе** држе се свагда и саме — за **лепе***).

*) Тек што су почеле да живе, па су већ „ајта“!

Слагач.

Ђира. Јеси ли читао песму „U spomen Sarajeva“, где се каже Херцеговцима и Бошњацима: „Uz hrvatsku budućnost vas čeka“.

Спира. Чуо сам, и мени се допада.

Ђира. А како то?

Спира. Добро је што су увидели Хрвати, да Херцеговце и Бошњаке не чека будућност **у** Хрватској и **са** Хрватима, него **уз** њих, то јест **мимо** њих.

Пуслице.

Пре свега дајемо на знање, да смо стекли новог кувара, чији ће нарочити посао и брига бити, да поштовани читаоци и читатељке не оскудевају у пуслицама.

Кажу да је г. Анђелић, кад је наступио Администратуру имао четрдесет хиљада брига, које је бриге првим закључком растерао.*)

Приметило се и то, да одкако је, са новом годином, почело излазити више нови листова, вода се таки разлила и почела је опадати. (Ова приметба није опадање од наше стране, већ је фактично опадање од стране Дунава.)

Он овако држи, да догод је који члан саборског одбора жив, не може га заменик заменити. Даклем само патријарх има то право да та још за живота могу заменити! (То су **нове привилегије**, — ал где су старе?)

Gospodo, prvaci svoga naroda, ako vam je nezgodno, što vam lupaju prozore, dajte se zatvoriti u Vac, tamo su gvozdene rešetke na prozorima.

Народно позориште донело је из Вршца чисте хасне 600 ф. — Ала је то слатко кад „Стармали“ може и из Вршца нешто лепо да јави. (Сад бих се већ и ја смео опкладити, да ће из Панчева понети бар трипут толико).

Неки пророк, који је прислушкивао кроз кључаницу аустро-угарске делегације, прориче нам шуг —, хоћу рећи пегаву будућност.

„Обзорова“ странка зове „Слободину„ странку **мушевима**. По томе би сасвим логично било да „Слободина“ странка „Обзорову“ странку почне звати **женама**. (Боље би било да су у браку, место што су у мраку) А нас мале, који се трудимо да порастемо, слободно нека зову **децом**. (Само нека се сачува фамилијарна веза).

Истина је злато. — Хајдемо даље: — Неке немачке новине мећу право злато у цеп, а публици дају **талми**-злато. — Хајдмо још даље! Мора бити да **талмисање** повлачи своје порекло још од Талмуда.

Ала мај! Зашто уредник „Турског народа“ не позове уредника „Недељног листа“ на дуел! (кад се већ тако угледају на Пешту).

Даклем параграф шести се изменио! — Ej болан, да сам ја писао „Закон о штампи“ ја би све стрпао у тај шести параграф, — кад је баш он тако сретан.

Даклем Гарибалди се оженио! — Бадава, сваким кораком познаје се човек, који воли рат.

Даклем папа се разболео! — О, ала је штета што Анђелић није католик, — ала би се лепо тамо дало администрирати! *

„Магареће брдо“ моли брегологе, да му бар за сада не промену име.

Не роди га мати више.

Ноша је у Б. врло паметан човек и вешт картарош. Запитаће га једном комшија: „ал, бога ти, Ношо, где ти држиш новце, кад увек идеш без прслука“. Ноша ћути али показује длан па онда скупи руку. „Добро, добро, а кад спаваш, где онда метеш“. „Е, брате, не спава Ноша, док новаца има.

М.

*) Даклем прва пуслица њему! Томе сам се и надао. **Слагач.**

* Ово је ваљда цензирује! **Слагач.**

У ш т и п ц и.

△ Барон Хибнер вели у својој беседи, да он види у Европи „две црне пеге“. О, сретни човече, који видиш у целој Европи само две црне пеге, а ми богме обични људи видимо сијасет црних пега, и не само пега, него и читавих облака, брља и крмача!

○ Како чланови саборског одбора нису сви могли доћи у Карловце, то би требало, да је владика Анђелић сазвао којег заступника, али он није хтео. Од кад су владике постале противници „заступства“?!

□ Клам — Мартинић рече оногод у клубу пророчким духом: „За осам дана или ћемо се смејати или плакати“. Ово је пророчање исто, као кад би какав стручњак рекао: „За осам дана или ће бити потопљен Нови Сад, или неће бити потопљен“.

‡ Владика Анђелић се све тужи, да Новосађани на њега вичу, а хвали се, да Карловчани не вичу; ал ето сад се могао приликом гимназијске „Беседе“ новосадске и карловачке о противном уверити: Новосађани нису викали (живио!), а Карловчани су викали.

? — Из Митровице нам јављају, да је онде добовано, да сваки мора признати, да је Славонија са Сремом заједно **Хрватска** земља. — Дављем се у бубањ ударало. Е па то није ништа ново, и до сад се у „Обзору“ о томе бубало.

Историја капитолинске Венере.

Глава прва.

(Збива се у радионици једнога вештака у Риму).

О Ђорђе, како ја те љубим!

Бог те благословио, Марко, ја то знам — али зашто је твој отац ипак тако неумољив и грозан?

Ђоко, сви добро мисли; Он сматра вештину за лудорију — он разуме само начине о спецерајској радњи. Он мисли, ја ћу умрети од глади кад тебе. Проклета та његова мудрост. Боље да сам бездушни трговчић који благо згрће, него што сам ђак, који нема шта да једе!

Не губи наде, и држи се храбро, драги Ђоко — све ће његове предрасуде нестати, чим ти педесет хиљада долара сте — —

Педесет хиљада ђавола! Дете, ја сам још за стан дужан!

Глава друга.

(Збива се у једном стану у Риму).

Драги мој господине, не вреди ништа о томе даље говорити. Ја немам ништа против вас. Али ја не могу дати моју кћер таквоме Немањићу, као што сте ви, који јој ништа друго не може дати, осим љубави, вештине и глади.

Господине, признајем сирома сам. Али зар слава није ништа? Многопоштовани Н. Н. из Аркансаса вели, да је моја нова статуа „Америка“ дивно дело, и он за цело држи, да ћу се ја још прославити.

Кајешта! Шта зна тај м..... из Аркансаса? Слава није ништа — само цена ваше мермерне статуе може бити предметом говора. Требате по године док ју изрежете, па не добијете ни сто долара. Не господине! Покажите ми педесет хиљада долара, па ћу вам дати моју кћер — иначе ћу је за другога удати. Управо имате по године времена да новац набавите. Добар дан господине!

Ох! Тешко мени!

Глава трећа.

(Збива се у Ателје-у).

Џоне, давнашњи мој пријатељу, ја сам најнесретнији створ!

Ти ниси дотупаван!

Ништа ми није осталo што би могао љубити — па ни сама моја статуа, са својим мермерним лицем, не учествује у мојој невољи — тако лепа на ипак без душе!

Ти си луда!

Џоне!

Којешта! Ниси ли рекао, да имаш још по године времена, да новац саберем?

Џоне, не исмевај ме, доста ми је. Све да имам шест стотина година времена — која ми ваљда? Шта може сирома несретник без имена, без капитала и пријатеља?

Лудо! Мекушо! Слаботињо! По године времена да новац скупиш — доста је и пет месеци!

Јеси ли при себи?

По године — па то је и сувише. Остави ти само, све ћу ја то удесити. Новац ћу већ набавити.

Шта мислиш Џоне? Како ћеш за бога тако грдан новац добавити?

Рекао сам ти већ, да се ти тог посла манеш, и да се не мешаш у оно што није за тебе! Допушташ ли да ја опако урадим, како ће добро бити? Закљињеш ли се, да ћеш се покорити ономе, што ја будем чинио? Обећаваш ли ми, да ћеш све оно ратификовати, што ја учиниo будем?

Зло ми је — нешто сам збуњен — али се закљињем.

Џон узе чекић и пажљиво одби „Америци“ нос! Још једном подиже чекић и одби јој два прста с руке — по трећи пут одруби јој једно уво — напослетку јој још одби и леву ногу.

Џон узеде свој шешир и оде.

Ђока је још тридесет секунада гледао на разјапано чудовиште, затим паде на тле, и доби грчеве.

Џон се на скоро затим врати са колима натраг, и сместивши вештака са „скорбним“ срцем и стату-у са поломљеним ногама на кола, оде — још неку песму певајући. Вештака однесе дома, а са стату-ом се упути даље, и нестаде га у квириналовој улици.

Глава четврта.

(Збива се где и трећа).

Данас у два сахата ће по године да прође. Ја сам уништен. Волео бих да сам мртав. Јуче писам

ништа вечерао. Данас нисам доручковао. Не смем ни у једну гостионицу да уђем. Да ли сам гладан? — не смомињи ми ништа о томе! Самртне ме муке спопадну кад ципелара видим — кројач ме пађа, — газда ме гони. Несретниче. Цона од онога доба не видим више. Она се нежно на ме смеши, кад се на улици сретнемо, али грозни јој отац заповеда на другу страну гледа ... Ко то луна на врати? Ко ми то опет неда мира? Кладио би се да је она лола цинелар. Напред!

Ах, да сте сретни и благословени, бог вас поживео! Милостиви господине донео сам вам ваше нове чизме — али то не чини ништа, не морате ви одмах платити! баш и онако не требам новаца! Поносићу се ако и на даље останете мојом муштеријом, — препоручујем се!

Донео је сам чизме! Не иште да платим! Поклоњено ми се као каквом величанству! Жели да и на даље код њега радим! Да ли је већ крај света? До сто — — напред!

Извините, господине, али сво сам вам донео ваше ново одело. — Напред!

Не срдите се милостиви господине што вас узнемирујем! Ако сам овај стан у првом спрату за вас удесио — не знам како и можете у овој нећници живети! —

Напред!

Млади пријатељу, твоја је! За мало, па ево је. Узми је — ожени се њоме — љуби је — буди ми срећан! Бог вас обоје благословио! Напред.

Ђорђе, драги мој, ми смо спасени!

Марио, драга Марио, ми смо спасени — али се заклињем да не знам ни зашто ни због чега!

Глава пета.

(Збива се у једној кавани у Риму).

За једним столом седе више Американаца, па један од њих поче из новина „Ил Сленгусенгр ди Рома“ ово читати:

„Чудноватa пронађазак! Пре по године купио је сињор Џон Смит неки американац, који већ годину у Риму станује, незнатан комад земље у Кампањи, одмах за гробовима породице Сципијона, од неког банкрота, рођака књегиње Борџезе. Господин Смит оде за тим министру јавних исправа, и даде овај комад земље на име неког сиромашног американскога вештака Ђорђа Ернолда увести, пошто се најпре изјавио, да он то из тога разлога чини, да накнади штету, коју је пре неколико година на имовини сињора Ернолда учинио; за тим је уједно изјавио, да ће ову земљу он о своме трошку уградити, како би сињора Ернолда боље намирио. Пре четир недеље дана, кад су нешто на земљи копали, наиђе Смит на неку чудноватy стару статy-y, која је некада за цело драгоцености римске умножавала. То је века статуа која женску престављa те и ако је од прашине, која је вековима покрива, изедена, ипак се свакн задивио кад је видео. Поса, леве ноге од колена на ниже нема, ипак је са свим добро сачувана. Влада је одмах узела ову стату-y и присвојила јy је, а одредила је једну комисију, стручњака и црквених кардинала, који ће имати вредност ове стату-е да изнађy а уједно и да одреде, колика да се да отштета власнику. Ово је све до јуче у тајности рађено. Међутим се комисија y затвореној собн саветовала. Синоћ се пак једногласно закључило, да стату-а престављa „Венеру“ и да јy је начинио неки даровит али непознат вајар y трећем веку пре Христа. Комисија вели, да је статуа најбоље дело, за које се до данас зна.

Око поноћи држала се последња седница, y којој беше закључено, да „Венера“ вреди десет милиона франака. Како је по римском закону и обичајном праву влада господар над половином сваког блага (thesaurus) које се y Кампањи нађе, то нађа иста да би стату-y y своју властитост придобила само половицy, т. ј. нет милијона франака господину Ернолду да исплати. Данас y јутру ће се Венера на капитал своје будуће пребивалиште да пренесе, и на подне ће комисија господину Ернолду своје подношење да учини, и однеће му исправу његове светости папе по којој ће му државна каса нет милијона франака исплатити.

Чујy се гласови: То је срећа! то је нечувена срећа!

Неко из друштва: Господо моја, предлажем да се одмах склопи једно америкaнско друштво на акције, које би имало овде земљy да купује, те стату-е да тражи, а које ће y Њ.-Јорку y такој свези стајати, како би акције могле расти и падати.

Сви: прима се, placet!

Глава шеста.

(Збива се на римском капиталy).

„Драга Марио, ово је најсланија статуа на свету. Ово је та капитолинска Венера за коју си већ толико пута слушала. Ево је сада пред тобом, са свима њеним ђрђавим странама, који су најсланији римски вештаци рештаурирали — т. ј. искварили. Како се чудно осећам на овоме месту! Дан пре, y коме сам ово пре десет година последни пут овде стојао не бејах бог — бејах, ни пребијене паре не имадох y џепy. Па ипак сам и сам имао доста посла, док је Рим постао власником ове величанствене стату-е.

Велелепнога, славна капитолинска Венера — па колко вреди! Десет милијона франака!

Е — па толико сада за цело и вреди.

Ал је и дивна драги Ђорђе!

Али ипак није тако дивна, као што беше, док јој Џон Смит, није ногy сломио и нос разулупао. Даровити — и племенити Смите! виновнике наше сре-

„Стармали“ излазе 10., 20-ог последњег y сваком месецy. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целy годинy 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића y Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића y Нова Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ће. Почуј! Знаш ли шта ће да значи то рогатање? Марко, има магарећи кашаљ, како не можеш да се научиш, да боље на децу пазиш!

К р а ј.

Капитолинска Венера још је једнако у Риму, и још је једнако најдражије и најславније скулптурно дело, за које се зна. Али ако вас кад год срећа послужи, то немојте да вас она тајанственост забуни — па ако ушчитате што о скамењеном голишају који је код Сиракуче у Њ.-Јоршкој држави или на ком другом месту ископан — то задржите своју мудрост — и ако вам га Барнум који га је тамо закопао, понуди на откуп, немојте га ни по шта купити. Пошљите га папи.

Како ми се види.

Ниједан учитељ несме бити болестан, док се нејави школском одбору.

Ниједан полицај неће бити потврђен, који се обвеже — да ће бити реда.

Ниједан неће бити у Сомбору отсад за званичника маџистратског изабран, који има сто јанаца земље — а треба му леба — тако исто и онај која не докаже да је са стране.

Ниједан неће добити из вутошког воршуса кованца — у зајам док не докаже да има бар једну ильаду (не и један дан) дуга. **Секунд.**

Мир Вам.

Мир вам који сте с теревенке око пет сати ујутру кући дошли — да се испавате.

Мир вам који сте полупали носове — да се не сврши што је започето.

Мир вам који сте у страху да нећете бити поплављени — вода опада.

Мир вам Вутожани — који опет мислите да ће бити 4 фор. сто главица купуса — (никад више).

Мир вам који сте о рештауранији до леба дошли — нећете гладовати.

Мир вам који се о круне отимате ваше јест царство — било.

Мир вам који сте гоњени, вас народ у души носи.

Мир вам тамо у Пешти — манте се буне. Зар не видите да је то цича — а ако баш оћете — до боља времена.

Мир вам учитељи — и мировина је ваша у вечитом миру.

Мир вам адвокати — дошао је нов штемпл.

Мир вама и доктори — ал тек после асентације — и рештауранције. **Секунд.**

Из Сомбора.

Један Сомборац при рештауранији прошлој — рече једном свом пријану — ој мој пријане од како је **Гром онде** — на анатинском путу ударио — у овај високи јаблан — од то доба пијемо и ми — после рештауранције — уместо ракије — **Хофманове** трофне. **Секунд.**

В е ш т и н а.

Пријатељима вештине, који своје станове красе са српским сликама, јављамо, да су најданем нашим изашле, ове две најновије фотографске уметничке слике

„наше галерије знаменитих Срба“

и то ове слике:

Стеван Брановачки,

подпредседник срп. нар. црк. сабора, и

Др. Светозар Милетић,

фотографисана сад по доласку његовом **из Ваца**

Велике слике ове израђене су на фином белом картон-папиру —

а цена је свакој слици ф. 1·40

Висина је сликама 50 сантиметера а ширина 40 сантиметера.

У Новоме Саду на богојављење 1880.

Српски књижари

Браћа М. Поповићи.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЛЕВИЋА У НОВОМ САДУ

продаје са свога стоваришта:

Буквар за српске основне школе	20 нов.
Упутство уз буквар за основне школе	10 нов.
Зоологија за учитељске и више девојачке школе, израдио Владан Арсенијевић, професор учитељске школе у Карловцу, цена	80 нов.
Мала катавасија	20 нов.
Одабране народне песме за учење на изусту у срп. основним школама	10 нов.
Дисциплинарна правила за учитеље српских основних школа	10 нов.
„Васпитање и напредак наше деце“, за народ написао Др. Милан Јовановић Батут	60 нов.
О дифтеритичној пратобољи, за српске матере написао Др. И. Огњановић	20 нов.
Индустрија и њени чиниоци у Србији, написао Драгутин Ђ. Мелутиновић	20 нов.
Русија и балканско питање	40 „
Мала библиотека свеска I.	10 „
„ „ „ II.	10 „
„ „ „ III. „Новина“ I.	60 „
„ „ „ IV. „Новина“ II.	80 „
„Илустрована ратна хроника,“ седам свезака, 29 табака са 104 слике, у меком повезу	3 фор.
Исто у лепим тврдим корицама	4 фор.
Из природе, чланци за старо и младо	20 нов.
Како ваља ђубрити	20 нов.
Нове метарске мере.	10 „
Мала Лазарица, песме за народ књ. I. са сликом кнеза Николе	10 „
Мала Лазарица, песме за народ књ. II. са сликом кнеза Милана	10 нов.
Поријекло Зимоњића породице и поп-Богдан Зимоњић, са вернім ликом попа-Богдана	20 нов.
Како се чува и негује здравље женскиња и мале деце од др. Љ. Радивојевића	20 „
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 „
Увео листак, приповетка	50 „

Штампарија А. Палевића у Новом Саду 1880.

За уредништво одговара А. Пајевић.
ГЛАВНИ САРАДНИЦИ
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
10. Фебруара 1880.

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.
Излазак и цену
види на завршетку листа.

УМРЕ НАМ И СТЕВАН БРАНОВАЧКИ!

И ти склопи своје увек будне очи!
Опет паде звезда наше мутне ноћи!
И ти скрсти руке неуморна рада,
Кад у њима лежа многа наша нада!

И то срце, што је за род само било,
Врело тако топло, сад се заледило!
За чуварем туже наши рукосади,
Старче, наког сусе углёдали млади!

Кад је српска слога са млакости бо'на
Ми спуштамо у гроб нашега Катона!
Млади губе узор старачка поштења,
И то баш у доба горка искушења.

Па шта ћемо рећи на растанку с тобом?
— Остаћемо дуго над тим дичним гробом;
Врлима се увек једна речца дала,
Сва срца, сва уста ускликну им „**хвала!**"

А гробови на то увек нешто зборе, —
Ја из твога гроба чујем проговоре:
„**Који правду бране нек немају страха,**
Борите се, децо, до последњег даха!"

То гробови рекну, па онда заћуте,
П' онда само мотре наше даље путе. —
— Земљица ти лака, дико наша стара!
— Ја и у твом гробу још видим чувара!

З.

Буквице.

Г.

Грубијанство. — Ово је лепо душевно својство многе велике господе и чиновника после избора; пред избор пак изначи се ово својство у тако звану учтивост и снисходителност.

Говор. — Говор нас сећа на жене и на посланике, јер то је њихов посао. Жене и посланици још се и у томе слажу, што се обоје имају бирати. Само што многи бирач и избирач наће отирач.

Гргетег. — То је један басамак, са ког се дође преко Сирига у Даљ.

Гајде. — Гајде су доказ, да јарац може и после смрти своје, кад су га већ одерали, да дречи. Премда и много дете, кад га деру, а оно дречи (а после кад је већ било дерано, а оно само шмрка и брише нос).

Година. — То је једна јавна и опште позната ствар, ал' опет је многи крију.

Глас. — Бечке глумице имају леп глас, ал' опет иде за њима ружан глас.

Глава. — Свака животиња има главу, осим француских сардина, ове нисам никад видео с главом. Од свију глава најомиљенија је прасећа хладна глава после лумповања.

Госино тане. — Осим свију посвака, Шајкаши најрадије једу госино тане и своје долме.

Госпођица. — Тако се зове отмена девојка до своје двадесете године; после до тридесете зове се господична, а за тим добије име „фрајла“. Ако међутим промене презиме, онда добије наслов „госпођа“ и добија право да се може картати и онда обично престане свирати у гласовир.

Гамбринус. — Био је краљ, који место да је измишљавао нове порције, а он је измислио ново пиће (пиво).

Граматика. — Сваки српски списатељ има своју граматику, ал' најлепше су Чобићева, Никшићева и Максима Задрина, које су истина скоро једнаке, ал' ипак се у финим нијансама разликују.

Германи. — Германи значи исто што и Немац; други опет филолози доказују да је **Германи** што и **Мађар**. (Мени се не допада ни једно ни друго — а ни ово треће!)

Голуб. — Голуба су одавно почели употребљавати за писмоношу, ал' од лане су писмоноше почели разносити „Голуба“.

Гимназија. — Словачке гимназије звале су се онај трн у оку Мађара; но операција је сретно испала и трн је извађен; само да им не упадне који други у очи.

Аб.

Проклети стихови!

„Кад сам ја био ђак, студента“, приповедао ми је чиновник Иван Рудић, „ја сам био онда несташко, да ми није било пара. Новац код мене никад није задржао. Кад год је хтело бити каквих „хецова“, ту сам ја био први; с тога ме је господин управитељ често остављао на само у школи, да штудирам у затвору о бесмртној души и о непостојаности овога света. Ах' су ме за то сви волели и свачија врата, где сам ја у посету долазио, била су ми увек отворена и радосно су ме сви дочекивали.

Тако сам често одлазио доктору Шљукићу. Цела ме је породица његова бегенисала. Доктор је Шљукић страсно играо шаха. Он је у мени брзо увидео вештога играча и себи опасног противника, те смо сваке недеље двапута играли у вече шаха и то су биле блажене вечери за мене. У толико већма, што је старац имао две миле ћерке, које су увек уз нас седеле, кад смо играли шаха.

Млађа ћерка, Евица, била је једанаест година, красна девојчица, која је само ту једну ману имала, што ме је често својим безазленим запиткивањем доводила у забуну. Њезина старија сестра, Пава, бројила је шеснаест прамалеча, а била је лепа као анђелак. Врло је природно било, да сам се одмах, чим сам је први пут видео, у њу заљубио. Наскоро сам приметио, да и она мене бегенише.

Кад две особе опазе, да се међусобне љубе, а оне обично онда и искажу ту љубав једно другом. Тако је било и код нас.

Једнога вечера усудим се ја — старац је био одазван неком болеснику — да је пољубим. Она поруменя и наслони своју главицу са златном косицом мени на груди. „Срдиш ли се, Паво?“ запитам је стиснувши јој нежно меку ручицу. Она ми није ништа одговорила, али уснице њезине потраже моје усне и то ми је био најлепши одговор, који сам могао пожелети. Сад се почесмо узајмно једно другом заклињати и та је лудорија трајала све дотле, док се стари лекар није вратио и прекинуо нам љубавне изјаве. Од тога дана често сам добивао крадимице по који пољубац од моје миле, кад год је прилике било. То су били блажени дани. У оно доба много се више од мушких тражило него у садање доба, кад девојке разбирају, колико прихода има њен будући заручник, па да отуд закључе, да ли да га љубе и поштују или не. А осим тога био је обичај онда својој љубазници стихове, оде и песме, писати.

На пољу песништва ја се дотле никад окушао нисам. Сад сам морао и ту да загазим. Но ја сам наскоро морао да увидим, да сам заостао иза најгорег стиходеле на свету. Сви покушаји моји, да напишем какве стихове, бејаху узалуд, није ми ишло од руке. С тога сам врло паметно чинио, што сам своју љубазницу поштедео од рђавих стихова.

Али Пава није била с тим задовољна. Њено је мњење било, да ја треба свакојако да јој напишем какве стихове, а око љубазничино лако ће превидети мане и погрешке. Накратко, она ми даде познати, да ју на њен рођендан не могу већма обрадовати, него ако јој напишем какву песму.

Сад сам био у теснацу! Сад је ваљало наново на петаза усести, па ма ме збацило.

До њезина рођендана било је још осам дана; времена дакле довољно, али то је за мене одвећ мало било. Закључам се у собу, али бадава сам перо гризо, нема од стихова ништа! Једва седми дан, ни-

сам већ више могао да издржим, отворим врата и полетим на слободан ваздух. На моју срећу сретнем једнога пријатеља и приповедим му своју невољу. Он ми узе причати, како сви велики песници, и. пр. Шилер и Гете, и др. кад хоће да уседну на пегаза, најпре се напију добра вина, па ће добро бити да и ја тако радим, те ће можда испасти за руком.

Ја се захвалим моме пријатељу и наумим да и сам покушам то средство. Један бирташ из комшилука даде ми на вересију неколико флаша добра вина и ја одјурим у собу. Собу дам добро наложити, узмем хартије, мастила и перо, па онда станем чашу за чашом у здравље мојој љубазници испијати.

Мој је пријатељ имао право, ја брзо осетим истину његових речи: „Само вино чини песника!“ Стихови су ишли један за другим тако брзо, да ми се учинило, да никад нисам ни писао у прози. Пре но што сам испио трећу флашу, већ сам био свршио оду од тридесет и пет стихова. Мислио сам да ће бити доста.

На жалост ја сам ту оду заборавио до краја, а да небих цела ода отишла у заборав, забележићу овде почетак њезин, који је овако гласио:

Ода мојој Пави.

Та да тебе, Паво, предан будем
Летео бих у небеса горња,
Летео бих преко мора сива —
Преко ога ајмашкога торња.
Игр'о би на жеравици живој,
Тукао би најбешњега лава,
Кроз пламен би пливао патрени
Кад би тога захтевала Пава.

Тако је гласио почетак. Ни оно даље није било лошије и заиста је штета за књижевност нашу, што се та красна песма изгубила.

Још исто вече препишем ја те стихове на чисто на руквичасту хартију, пропратим их са неколико речи у прози и предам на пошту. Кад сам сутра дан отишао да и устмено честитам дан рођења, онда ми је Пава нежним стиском руке дала познати, да је моју оду примила и да је задовољна.

Једнога вечера после тога дана, седео сам опет с доктором Шљукићем и играо шаха. Таман ја замишљен, како да побијем мога противника у шаху, кад мала Евица, која је цело вече у мене пиљила, прекиде тишину и рече ми молећим гласом.

„Хајде летите мало!“

„Шта? ја да летим?“ — запитам је зачуђено.

„Да, да, Иване, молим вас, хајде летите мало!“

„Мило дете моје, ја не могу летети.“

„Можете ви, знам ја, ал' ви само нећете.“

„Евице, шта се лудиш“ — грдио је стари лекар — „од куд ће човек летети!“

„Ал' може, може,“ викала је Евица, „господин Иван уме летети, уме он и више шта.“

„Но, ја сам баш љубопитљив рекох смешећи се.

„Да знам ја, ви умете летети, умете играти на жеравици, и пливати кроз пламен и тући лавове и још више, само ако то захтева Пава,“ рећи ће безазлено дете.

„Ја?“ запита Пава поруменивши.

„Ти, ти“ повиче мала мудрица, „господин је казао да ће и преко ајмашког торња летети ако ти захтеваш, видиш да ја знам!“

Лепа ствар! Бог љубави и песништва хоће да ми се освети! Ја сам седео са спуштеним очима, као осуђен. Старац нас је гледао питајућим погледом. Напослетку ће Пава кроз плач рећи.

„То није истина, Евице, шта брбљаш којешта!“

„Шта није истина, кад сам ја баш читала, сво сад ћу да донети!“ Евица истрча из собе.

Пава хтеде за њом да скочи, но старац је задржи с речма:

„Евица ће већ доћи, не мораш ти њи по њу?“

Одмах затим ево ти и малога демона са комадићем ружичасте хартије у руци. Ја одмах познам да је то моја ода, погнем главу и мирно сам очекивао све буре, што ће преко ње прећи. Пава покрије лице рукама и стаде плакати. Евица је ваљда увидела, да нам је нешто непожељно учинила, те стаде сестру своју гладити, као да би се хтела правдати и рече:

„Немој се срдити, Паво, ал могао би он јданпут и мени за љубав летети.“

Доктор је међутим читао моја стихотворенија, за тим ми их преда с речма:

„Мусје Рудиђу, хоћете ли нам прочитати ове стихове?“ Ја се узбезекнем.

„Ја желим да их прочитате на глас!“ дода он а ја се нисам смео усудити да се противим. Дрхћућим гласом декламирао сам свих тридесет и пет стихова, а кад сам свршио рече ми старац:

„Мусје Иване, ви ваљда немате времена дуже овде да останете, због!“

А ја нисам ни споменуо да бих хтео да идем! — Ја узмем шешир и пођем. Доктор Шљукић ме допрати до капицника и ту наслони своју руку на моју главу, као да би хтео да ме благослови и рече: „Ви сте велики генције, мусје Рудиђу, али да ми више нисте преко прага прешли!“ —

Кад се хтедох учтаво препоручити, а мој је шешир већ лежао у брљи, ја сам дежао на сред у лице и чешао се за увом; нога ми је јако севала од бола. Од доктора Шљукића не беше ни трага.

Прев. **Аб.**

Не може бити.

Дошао Патријарх на испит богословски и запита једног богослова.

„Кажи ти мени синко, кад на сваког благодјејанца треба ½ фунте меса на дан, колико се потроши на њих 80 месечно?“

„Николико!“ беше одговор.

„Зашто николико“ запита патријарх.

„Јер никад некупују меса?

„Ал узимимо случај да се купи“, примети патријарх.

„Тог случаја нит је било, нит ће кад бити, а стојим добар“, беше одговор кандидатов. **Ришко.**

*

Београдска писма.

II.

Драги мој Стармали!

Знам за цело да досад ниси знао, за ову новост коју ћу да ти јавим; јер ни сама стара тетка Преса ни вредни јој син Лојд нису је дознали те да је својим благоверним читаоцима донесу.

Ми Београђани постали смо ових месојеђа великі незнабожци, јер смо већ принели а и једнако приносимо многе и велике жртве на жртвеник богу „Балу“ и богињама „Беседи“ и „Игранки“ — па како би и били прави Срби да се о месојеђама српски не проведемо, немачки не натрајлишимо и наокрећемо и француски не напарлирамо —. Имали смо до сада већ много и много беседа, села, балова и игранки са разним циљима и следствима, али свуд смо се добро провели и доста наиграли а то је тек најглавније.

Да ти описујем тоалете то нећу, доста је да ти кажем да су и наше Београђанке доста штедиле у — штофу, те су долазиле са што више исеченим аљинама, али то је и код вас, шта сам могао новога видети, кад и наше лепе Београђанке држе онај исти Базар као и њихове сестре с оне стране Саве и да га и оне исто онако не пуштају из вида ни из руку као и сестре им. Али ја не знам да ли је то случај или је мени суђено да чујем шта други говоре, па као и свагда и сада се десило да је за мном ишао један господичић, обукао први фрак у руци клак, (цилиндар) у оку монокл очешљан à la Берберински и о руци му госпођица обучена: види најновији број Базар-а под рубриком. „Balltoilette“ — и унтерхалтују се.

— Он „Знате Freiln ја не могу ни на коју госпођицу да сам bes oder fasche.“

Она „Oh pitte ja ћу да будем aufrichtig, то долази mit Erlaubn, што ви ћете allen Damen den Hoff machen.“

Он „Не, не, sie werden entschuldn али немојте ми ја никад не хофирам дамама, ich schau само госпођице као . . “

Она (иза лепезе) „Oh, pitte, pitte . . .“

Он „Ко ће још на даме — schauen . . .“

Жао ми је што нисам могао чути и даљи разговор, јер ме тргоше из слушања неки још чудноватији гласови, да сам у први мах помислио да сам у Кинеској, јер овакі гласови ваљда се могу чути у Кини и на српској беседи. Далеко заостаје иза оригинала ово што ћу навести, по овом се даје тек слутити.

Шетају се:

Он „Же вуз прих мадмамзел.“

Она „Вуј.“

Он „Мерсих, мерсих.“

Она „Воуз етиез дан картилерн?“

Он „Нон мадмамзел же свих данг ла кавальери.“

Она „Воус парлес трэсбон ла данг франсе-з.“

Он „Мерсих сир цет компламент.“

Она „Воус етиез данг ла Париз.“

Он. „Мон мадмамзел же свих Белградиенг ет же ете данг да академие, ет данг да академие онт парле тре бонг франсе.“

Она „Вуј.“

Он „Вуј.“

Шта су даље говорили нисам могао чути, јер сада засвира „готлихер валцер“ и они се завртише међу остале да их нисам могао приметити — хтео сам и даље остати али дође братиља и одведоше ме у „Позориште“ (кафану) и тамо завршисмо остали део беседе на је ред и на мене да и ја завршим. Дакле остај ми здраво

твој **К. К.**

Загонетке за децу.

1

Каква је разлика између новосадске свињске пијаце и наше државне касе.

Новосадска свињска пијаца је прљава а наша државна је каса чиста.

2.

Каква је разлика између „Стармалог“ и чизмарског шегрта?

„Стармали“ воле кад га газда шиље на све стране, а шегрт не воле кад га газда шиље на све стране.

3.

Каква је разлика између леда на Дунаву и саборског комесара за Вршац?

Лед ће се скоро кренути и отићи доле, а вршачки комесар неће (чека патријара).

4.

Каква је разлика између „Млађег грађанства“ и „Старијег грађанства“ у Сентомашу?

„Млађе грађанство“ даје „Беседу“, а „Старије грађанство“ даје добровољне прилоге.

Аб.

Шкоди здрављу.

Осуђени Циганина на вешала, ваљда што није обрезао нокте, него су му били дугачки. Кад је био на беломе лебу запитају га шта би желео. „Дајте ми чашу пива!“ — Кад му донесоше пиво, узе Циганин чашу и пре него што ће натегнути поче пирити да одува пену. На питање за што то ради, одговори: „Чуо сам да то шкоди здрављу.“

Лизну ће га.

Вадио ковач усијано гвожђе клештама из ватре а ту се десно момчић из комшилука и гледао. Ковач погледи у усијано гвожђе па ће рећи дечаку: „Дај ми сексер па ћу га лизнути!“ Дечак из љубопитства да види, како ће ковач лизнути усијано гвожђе отиде кући и донесе сексер, те га даде ковачу, а овај узе сексер у руку и лизне га, па га стрпа у џеп говорећи: „Ето јесам казао, да ми даш сексер па ћу га лизнути!“

Ђира. — Хо мој Спиро, ала сам ти ја незналица!

Спира. — Шта ти опет сад пада на памет?

Ђира. Ја сам увек држао, да је манастир Кувеждин у Срему, а сад видим да је у бачкој дијецези.

Спира. Ко ти је опет то слагао?

Ђира. Није ми нико слагао, него сам се уверио мојим очима, или управо рећи ушима.

Спира. — А како то?

Ђира. — Онамад сам био тамо баш кад је била служба божија, па онде у молитвама — „Спаси Христе“ и т. д. не спомињу патријара Прокопија, као што је свуда у Срему, него владику Анђелића, а он знам да је бачки владика, а не сремски.

Спира. — Хм, хм, калуђерски послови!

Ђира. — Даклем Ужица је најпаче место у Србији.

Спира. — А како то може бити?

Ђира. — Овај час сам био у администрацији „Јавора“ па сам видео да из Ужице има више претплатника него ма у којем другом месту; та више него иначе у целој Србији.

Спира. — Е где, молим те, а ја сам држао да у Београду има највише интелигентне публике!

Из Сентомаша.

Штоваком **„млађем грађанству“**

у Сентомашу.

Кад дајете „Беседу“ у корист **школском фонду** зашто сте **нас** искључили, кад смо ми нај-већи фонд већ и по старости нашој више приложили него ви, од којих вас има који су јуче дошли у Сентомаш?

Старије грађанство.

Уштипци.

△ „Обзоров“ уредник Мишкатовић, коме су ђаци лупали прозоре, уздише у уводном чланку, што су укинуте батине за универзитетске ђаке. Онда би требало и ђаци да се вајкају, што по предлогу на крагујевачкој скупштини нису усвојене батине за уреднике (па да су то после и друге државе примиле).

---

§ Новине ништа не јављају, али смо ми ево дознали, да је у карловачком магистрату била не давно **рештаурација**. (Т. ј. за време „Беседе“, која је у магистратској дворани држана, служиле су канцеларије магистратске за **рештаурацију**, где се јело и пило).

---

§. Кулпинска општина смањује своме свештенику плату, мотивирајући, да му није нужна тако велика плата, јер **нема деце**. Добро би било да други пут још у „стечај“ метне услов, да попадија не сме рађати, или нека узму калуђера, он нема никога, па му онда не треба никаква плата.

□ На позивницама на сентомашку „Беседу“ стоји да „беседу“ приређује „Млађе грађанство“ у Сентомашу. Без сумње је штампарском погрешком изостала реч **„српско“**, а то би било нужно, да гости знају коме иду на весеље.

---

‡ Новине доносе глас, да се **вулкан** Везув комеша и да хоће опет да почне беснити. Но ми смо извештени, да и у Уздину има један **Вулкан**, који онде већ од пет година бесни. Али с оним је лако, њега је варошка преместила у Ечку (за бележника), а Везув би ваљало послати гдегод у Мађарску за солгабирова.

+ Из У—а смо добили фотографију некаквога **Арсе Немилорадовића** са великом бургијом у руци, видимо из тога да је велики **бургијаш**. Нека се чувају браћа У—ци тога **Арсеника**, јер с отровом се није шалити.

= „Обзор“ завршује један свој уводан чланак овако: **„Славосрбом штрик о врат“**! Да „Обзор“ пише такве уводне чланке није нам чудо, али да српске читаонице и српски грађани такав лист и после тога могу да држе и плаћају томе се већма чудимо него свима осам чуда светских.

Нова пословица.

Ово дана женио се у Београду неки поматори Адам и узео за жену неку сироту, младу и лепу девојку Еву. Неко од околостојећих приметне „Боже мој, ко је кога преварио?“ — А један шаљивчина одговори: „До сад су увек говорили, да је Ева преварила Адама, а овди се може рећи да је Адам преварио Еву.“

Љубав и креч.

Ал' је богат чика Јова
Из Госпођинаца —
Двајест хиљад' има, веле,
Готових новаца.

Па ће све то наследити
Једна дивна зверка,
Ко је „виџиг“ погодиће
Да је — красна ћерка.

С тога силни просиоци
Окупили бâбу —
Ал' се ћерка заљубила
У једнога Швабу.

Свако вече скоро Јова
Вечеру је дав'о,
Па је било међ гостима
И то Швапче плаво.

И докле је друштво друго
Вечерало, пило,
Љубило се Швапче с цуром
Јест, тако је било!

Тако једном по вечери
А Шваба изађе
У побочној соби цуру
— К'о обично — нађе.

Љубили се, диванили,
— То не смета ником —
Ал су брзо прекинути
Неком лармом, виком ...

„Није тако у „Застави“
— Чика Јова прети —
У осталом видећете,
Сад ћу је донети!“

Узе свећу и у собу
Упути се клету,
Драга врисну, дрvirtu незна
Да је жив на свету.

„Краце дих нихт умсонст, **Михл**,
Дуи хинтер ден орен —
Шпринг' дурх'с фенстер, хох нот се нихт,
Сонст бин их ферлорен!“

„Донерветер!“ Михл виче,
Ал није иначе,
Кроз отворен прозор мора,
Сирома ја скаче.

Скочи Михл — чу се за њим
К'о пљус од таласа —
Запао је бедни Шваба
У **креч** до појаса.

Ђ. С.

Ш т е т а.

Покојни архимандрит Кипра Стануловић прозове Јову богослова да му протумачи 2 псалам Давидов. Јова устане и прочита:

„Вскују шаташася јазици и људије поучишася тчетним,“ па незнајући шта значи гурне једног богослова пред собом: шта је то? запита га.

Као што му овај дошану, тако Јово одговори.

„Што се шетају језици па праве људима штету?“

У школи настаде грохотан смеј а покојни Кипра се ухвати за трбух и рече у смеју: „Право синко, да се и твој језик није шетао, неби ти штете направио, јер ти је сто с тим одговором секунду донео.“

Ришко.

Гди је рај.

Пита Перка
Свога Цветка
— Твој рај гди је?“
„Мој је онде
„Где теб' није!“

К. К.

Књижевни оглас.

Господар „Савва“ из . . . . . ца отвара претплату на дело: **вечити робијаш** или **живот и економија његова.**

Ко је дакле вољан да научи како се може стојећки јести и спавати; како до колена блато по авлији газити, а незавалити се; шта ваља радити, кад се кола заглибљена до осовина у авлији замрзну; шта ли с месом, кад који во скапа (н. пр. ићи у Н. С. па купити од тамошњих касапа крви те правити „кобасице“ па продавати их); како се на голубове пуца а теле убије; најпосле ко је вољан да научи: како може човек порез сто и више данаца земље без и једне бразде посејаног жита остати — нека се на ово дело претплати.

Здравко.

1.

Ја сам у битки код * * * једном Французу обе ноге одрубио хвалише се један млад јунак. „А зашто нисте боље главу?“ запита неко. А овај одговори сасма наивно.

„Е па главу није већ имао!“

2.

Неки Чивутин стајао на раскршћу, а прође туда неки несташан штудента и запита га: „Јел' Шмуле, а који пут води у варош?“ — „А од куд ви знате, да се ја зовем Шмуле?“ — „Ја умем да погађам.“ — „Кад умете да погађате, а ви погодите и то, који пут води у варош!“ рече Чивутин и удаљи се.

3.

Јајчелес: Шта? Ви просите моју кћер за жену? Та она је још пре четири недеље умрла! — Аврам: „Но па добро, то сам ја онда ваш универзалан насљедник!“

4.

Учитељ. „Шта су онда радили Израиљћани, кад су изишли из црвеног мора?“ — Благонадежљни ђак: Сушили су се.

5.

„Драги мужићу, мени опет испао један зуб!“ рече жена своме галантном мужу. — „Но, тај ће се радовати, да не мора више бити с твојим језиком у једном квартиру!“

6.

Око подне дође неко своме пријатељу и рече: „Драги Јово, ти си ме звао данас на ручак, али дошао сам да ти јавим да не могу доћи, јер на пољу пада јака киша“.

7.

Господин М. беше под папучом своје жене. Једном се са својим добрим пријатељем мало дуже но иначе у кавани задржи, и уздисаше горко, јер се несмеде усудити кући да иде. — „Ја ћу вас отпратити, и сву кривицу на мене примити,“ тешише га услужни пријатељ, и обојица се упуте кући. Дошавши закуца пријатељ на врата и уђе први унутра, ал поздрав доби две ћушке с лева и десна. — Он се покуњен повуче натраг и рече дрхћућем супругу: „Ућите слободно унутра, сад сам вам учинио услугу, — али у будуће ће ми милије бити, да мало раније кући идете!“

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

књига друга

ушла је већ у штампу и донеће ове чланке:

1. Рачунајмо са нашим животом! (Једна реч очевима и — „оцима.“)
2. Како ваља повијати децу?
3. Шта не ваља у женској одећи?
4. Обичаји што нас затиру и море П.
5. Једна прича о ваздуху.
6. Примери големе старости.

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у једној књизи од 64 стране са корицама, а цена му је годишње за четири таке књиге само 1 фор. или 12 гр. чарш. за предплатнике, који унапред предплату положе. Предплатницима шаљемо књиге како која из штампе изиђе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижари Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Вршцу г. Сима Бакић, у Бечкереку књижара Монголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 5б гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду 8. фебр. 1880.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Народног Лечника“.

Изишао је 1 број

СМОТРЕ.

ЛИСТ ЗА НАУКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ЗАБАВУ.

Уређује **Никола Марковић.**

„Смотра“ доноси популарно писане чланке из природних и друштвених наука, у којима ће изнесети најновије научне резултате, и који ће се бавити замашним научним питањима, чија решења поправљају и утврђују правилни поглед на свет и природу, те су тако од уплива на умно развиће људско. „Смотра“ ће доносити редовно по један забавни прилог (приповетке, новеле и т. д.) Својим књижевним оценама жели да послужи напретку српске књижевности, откривајући непотпуност и превлађујућа олош, а препоручујући честито, а тако исто ће чинити службе и читалаштву, сарађујући му пажњу на ово или оно дело. Извештаји (дописи) из разних места сликаће колико толико културни живот српски. У осталим бележкама објављиваће битне ствари, које у предходећим рубрикама нису могле бити смештене.

Казавши шта ће „Смотра“ доносити, а узевши у обзир сразмерно ниску цену, надамо се, да ће наш поштовани читалачки свет наћи за предно, да се овом подузећу, намењеном културном напретку народном, обилато одазове.

Први број доноси: Неколико речи у напред од уредништва. — Данило Гурк, приповетка Марка Вовчка од Срдића. — Женскињу (по Мајсперу) од Срдића. — Знање и вера у општ, а с обзиром на наставу посебице. По немач. од ? — Критика: Орао, Српски сокo, Годишњак, Панчевац, Србин, од -а. Практичан поступак при настави од Св. Милетића, Душ. Т. Из српског живота, приповетка Стевана В. Поповића —а. Енох Арден од Алфреда Тенисна, превео Змај-Јован-Јовановић —h. Aus Ungarn von Adolf Dux n. — Наука, књижевност и уметност. Из друштва (дописи из Тамишвара, Новога Сада, Панчева. На коришћама: Из Земуна, Беле Цркве и Оршаве, Вел. Кикинда, Панчево. — Смеса.)

„Смотра“ излази двапут месечно: 1. и 16. сваког месеца на великом табаку са црвеним омотачем и стаје за Аустро-Угарску на годину 4 фор. на по године 2 ф. на четврт 1 фор. — За Србију и остале земље на годину 10 динара или 8р., на по године 5. на четврт 3. и шаље се на администрацију „Смотре“, Josefstadt, Schiffgasse 17. Temesvar.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ
НА КЊИГУ

СЛАВЕНСКА СЛОГА
ИЛИ
РУСКА ВОЈНА 1877—8.

Под овим именом а с помоћу „Ратне Кронике“ и земљовида написао сам књигу која садржи 14 јуначки народни пјесама о великим руским бојевима у Европи и Азији од почетка до свршетка рата у Цариграду 1878.

Како је Русија наш савезник у рату била против Турске, то су и пјесме сваком приликом историјски везане са суврменим овостраним нашим догађајима т. ј. бојевима.

Наш гуслар радо пјева старе руске пјесме а ове најновије ће још радије пјевати — за то што је тај рат вођен за Српско-Бугарско ослобођење. А и за то што се сви желимо што боље упознати са братом Русом!

Ради познанства и зближења с Русима нашој (простој) публици потребна је ова књига добро — која историјски прича оно велико саучешће и братско пожртвовање Руса — за ослобођење своје браће, ће је у једном боју падало по 50 хиљада мртви! Нека зна наша омладина оне велике хероје Руске и земљиште бугарско ће из тога рата лежи у гробовима 180 хиљада бораца са доста ђенерала и хиљада официра!

Ова је књига већ ушла у штампу а готова ће бити до 30. марта о. г. Имаће 7 штамп. таб. и нешто више, а цијена само 50 новч. или 1 динар срп. Скупљачима претплате 10-та књига рабата. Наручбине треба слати штамп. А. Пајевића у Н. Сад, књиж. В. Валожића у Београд, г. П. Рамадановићу Котор. књижари Ј. Павловића Цетиње и мени подписаном. Имена претплатника штампаће се и књига о мом трошку разаслати. Уз књигу иде и лик цара ослободиоца Александра II.

Моје лањске пјесме књ. „Освета Косовска“ 2000 комада на јагму су прошле (осим неколико још код мене скоро најених, а 310 ком. загубљених још тражимо на поштн аустр). Таквоме се одзиву од поштоване публика и за ову књигу надам. А радим и на другој књ. „Освета Косовска“ која ће донети заостатак наших бојева који се ево и дан дањи нижу око Гусиња и Плаве.

У Никшићу на Богојављење 1880.

МАКСИМ М. ШОБАЈИЋ.

☞ Умољавају се и друга поштована уредништва да овај позив у своје листове приме.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

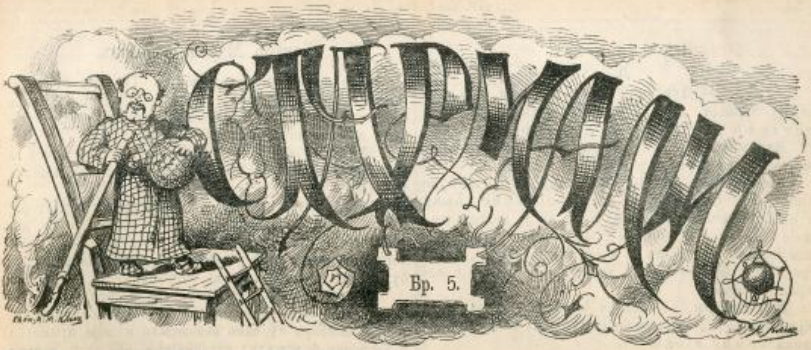

За продавницу одговара А. Пајкић.
ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
20. Фебруара 1880.

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈКЕВИЋА.
Излазак и цену види на завршетку листа.

ЖЕЉЕЗНИЧКО ПИТАЊЕ.

Мађари се на Србију
По највећма љуте,
Што незгоде ситне прâве
Жељезне им путе.

Они хоће, чим намигну
Таки да с' надува,
На се жесте, шко их неће
Да уједе бува.

За то вала на Србију
Да се хајка ствара,
Да се на њу блатом баца
— Из чивутских бара.

Бирају се гадне речи
(Да се рана лечи), —
Бирају се гадна средства
(Ради пријатељства).

Ја се чудим нестрпењу
Неких новинара,
Зар им тако крава стала
Sarkantyús csizsmára!

Ама, ама, људи божи,
Зашто тако бурно!
Зар је то баш тако хитно,
Зар је тако журно!

Шта желите с жељезницом
У Цариград бели?
Та зар нисте димишћију
Кериму однели?

Та зар нисте са Турцима
— Милом богу хвала! —
Грлили се, руковали,
Преко наших глава?

Кад је пушка османлијска
На нас обрнута,
На им треба новца слати,
— Ви најсте пута.

Та зар нисте, кад су Турци
Српску крвцу пили,
Ви софтама, они вама
У посети били!

Шта вас сада тако журно
Сврби и голица?
— Што је главно, свршили сте
И без жељезница.

Јобаратовић.

Буквице.

Д.

Дуван. — Дуванџије су они вештаци, који претварају новац у дим и пепео, али из дима и пепела не умеју после да направе новац!

Дар-мар. — То је једна тица, која је своје гнездо сплела усред Вршца.

Дијоген. — Без бурета није могао да буде и под њега се склањао да не покисне. Кажу да је био родом из Сомбора, а да ли је кадгод покисо или није, о томе не приповедају грчки историци ништа. Кажу да је и он усвојио оно „да ветра без фењера кера,“ те је и даљу ишао с фењером по сокаци.

Директори. — Док су активни, врло су прозајични, а кад се пензионирају, онда пишу патријарима химне и оде.

Даска. — Хрватски младенци, кад им која даска фали, намирују своју потребу у крађарској трговини редакције „Обзора.“

Дороц. — Један психолог анатомски парајући капут и дороц, нашао је више поштења у дороцу, него у капуту.

Дивит. — Из дивита, кад је у мајсторској руци, изађу такве ствари, да им се човек мора дивити (види дела Доситејева, Хеклова, Шилерова, Хајнеова и т. д.)

Девер. — То је онај, што води или на венчање или на двобој. (У оба случаја може дотичи зло проћи.)

Дугме. — Има велике заслуге као проводаџија: јер својим отпадањем сваки час са кошуље, принудило је млађога, да се ожени, те да му има ко пришити дугме. Но како се сад на кошуљама носе обашка дугмета од кости или метала, то сад отпада потреба пришивања дугмета, те отуда долази, да се сад људи слабо жене и има много грчких младожења. (Нећемо овде поменуте да их рећамо, можда ће се још поправити.)

Дуел. — Реч **дуел**, кад би јој мађарски магнати посметили слова, гласи: **луде.**

Депутација. — Ни силне депутације неће помоћи дотичној калуђерској глави, да дође до депутације.

Девојка. — У стара идилска времена значила је та реч то исто, што данас „госпођица“; као год што се према њима стари израз „помоз' Бог“ промењо у „љубим руку.“

Динамит. — **Дина ми** то је опасна ствар! вели мој пријатељ Секунд из Футога.

Дрепер. — Славни енглески научењак, али који је нико и ништа спрам писаца наших сановника и трепетника.

Аб.

Логично.

Турски неки дипломата (мора да је босанац, јер зна српски) вели:

„Црногорско-дурски **спор**, није могуће да се брзо решава, кад су и ведесиле саме у том питању спора-зумне“.

Доктор Мар и берберин.

Пре неколико година донесе Тиса једног удављеног човека под Аду; па како су га прво рибари смотрили, то га они на суво извуку и варошкој кући јаве, да се нашао неки утопљеник.

Ађански кнез одмах извести дотичну власт, а ова изађе комисију са налогом, да се има лешина парати.

При секцији био је, осим жупанијског доктора, још и општински лечник Мар, — који је на далеко чувен са својих шаљивих досетака, — а осим тога је и местном берберину наложено, да комисији буде рука помоћи код ове операције.

Кад се почело тело парати и тестерити, то је, — као обично, — једини сиромашак берберин издирао; а доктори су само заповедали и своје приметбе у записник бележили; изузимајући, ако су по кадкад овде или онде — онако вента ради — руком прихваћали.

Радња се свршн; касир исплати доктору Мару прописану награду за комисију; а овај, да направи комедију, даде свакоме колико му припада, само једног берберина закине, и не пошље му више од једне форинташице!

Берберину није ни мало по вољи била овака подела; те зато отиде код Келемена бирова и тужи доктора Мара, да га је окламао.

Биров одмах пошље по доктора; па кад је дошао, а он заповеди берберину, да сад пред њим, очи на очи, своју тегобу изјави и да разлоге наведе, који би му тужбу правдали и за доказ служили, да му је заиста штета нанешена.

Господине бирове! — почне берберин, — а како да нисам оштећен?! Та ви ћете и сами расудити, да кад се једном тричавом „хентешу“ — што коље свиње — плаћа форинта од једног крмчета; да је онда са свим у свом реду, да мени, као вештаку, — који сам ону смрдљиву лешину по правилима анатомије парао, — мора много више припадати; особито пак кад се узме, да је комисија, ништа нерадећи, толике новце између себе поделила! Не, господине! Ја сам тога уверена, да ако то није највећа неправда, онда је сваштa праведно, што год се догађа на овоме свету!!

Шта ви на то одговарате господине докторе?! — запита биров.

Одговарам то, — рекне Мар: — да „хентеш“ истина добива форинту од једне крмећије главе; али треба знати, да се он мора у свињац завлачити, свињче за уши ватати и напоље извлачити; мора га строваљивати, клати и палити; после прева чистити, сланину сећи, месо удити и најпосле кобасице, цигерњаче и крвњаче надевати; а код парања утопљеника, свега тога нема; — дакле, ја мислим, да је овај добар човек за његову радњу, са једном форинтом и колико потреба наплаћен!

Тако је, — прихвати реч биров, пошто је с места провидно Марову хунцутарију, — са свим је тако, као што господин доктор каже; те зато и моја пресуда не може другојачије гласити, него да се ви

задовољите са вашом форинтом и да се још господину лечнику захвалите, што вас је тако нештедимице наградио!

Кад је чуо берберин ову страховиту пресуду, то је за његово правдољубије већ и сувише било! Јер је кипило у његовим прсима, да је сав био позелењен; у своме највећем гњеву истргне из џепа буџелар, извади из њега ону проклету форинтачу, баци је на астал и као човек од карактера, изнита бирову без сваког околишења: да њему нетреба ни крајцара од аџанске варошке куће, у којој сама извејана пристрастност влада, нити се вештина као што треба оцењује, него је понижена и избарабарена са заслугом најпростијег надничара!!

Ово говорећи, окрене се без да је кога поздравио; изађе из собе, залупи за собом врата и отиде; а биров и доктор све су трчали по соби од тешког смејања, тако их је јако веселила берберова јарост и његово сујетно на своју вештину позивање.

После три дана, кад се берберин већ био мало уталожио, пошље му доктор Мар два форинта и пише му: да се не срди; јер он није ни на крај памети имао, да га закида, него се само хтео мало с њиме прошалити, да види, како ће се у такој прилици владати. **Н.**

Београдска писма.

III.

Драги мој Стармали!

При оваком времену, кад нико неће да седи него иде или се спрема да иде, било у позориште, на село, забаву или на коју партију фрише фире, кад и сам лед на Дунаву и Сави неће да стоји него се справља да пође, онда ваљда није ни мени замерити што сам мало пошао по Београду, пошао сам од кафане до кафане, не да свуда вина пробам, нити да купим аксиз и патент, него што ме је терало из једне у другу то је, што сам приметно неке чудне појаве, које ако нису смешне и само случајне имају и неку озбиљну страну, тако сам нашао да је код: **„Независне Србије“** доста тескобно требало би мало више простора; **„Српске наде“** мало повереница више дужника; **„Русије“** опасно за ђаке; **„Инглеске краљице“** опасно играти се шаха; **„Грчког краља“** псвају: „Ја ћу поћи а ви ми недајте;“ **„Ајдук Вељка“** често се деле мегдани; **„Старе Србије“** ни једног Бугара, све сами Срби; **„Црногорског кнеза“** неће да прошире стан али неда комшија; **„Дарданела“** велика забуна незна се ни ко пије ни ко плаћа; **„Цариграда“** одавна банкротирао; **„Лондона“** мисли се на превару; **„Париза“** јако се спремају, биће скорим велики — бал; **„Пастирке“** многе залутале овчице; **„Шумадинца“** оштре се — бријачи; **„Немачког цара“** највише важе официјири: **„Руског цара“** отворена штампарија (штамп. раденика); **„Ниша“** играју се слепа миша; — понда бих и даље куд стигао (па можда и у полицију) али ме тргне из заноса један човек који је носио у руци читав један завежљај неких новина, погледам боље и кад а оно „Домаћица“ — аха! та ја сам прошли пут заборавио да ти је споменем, дакле знај да је то орган женског друштва, а да би га боље познао ево ћу да ти наведем један пасус из прошлог једног броја **„поклањај а не узајмљуј“**, у првом случају имаћеш само неблагодарника, а у другом непријатеља“, а одмах испод тога стоји решење истог друштва у којим се једна сиротица са петоро деце, која је за помоћ молила, одбија, сигурно се плаше **неблагодарности**(!!) У најновијем броју уче нас шта је **учтивост**, овде многи мисле да га је написала нека извесна личност, која се у том особито одликује.

Овде се и опет појавило читаво коло песника и славођевача, док ми дођу до руку јавићу ти. Остај ми здраво!

твој **К. К.**

Словенско (словачко) новинарство.

Прегледајући поштански **списак** новина које 1880. год. излазе у Аустро-Угарској, и оних којима је крајем 1879. **списковано** за душу, запело нам је око за рубрику: „Slovakisch.“ (То су браћа наша, која по положају свом најмање могу да се одупру притиску слободе и државне идеје мађарске). Па да видите беријета њиховог!

Код којих новина видите крст, тима је отпевано и суштим во гробље! Остале још излазе, или чекају свој крст у догодишњем списку.

Зри званични списак:

„Чернокњажник“ + (Még is hunczut valaki.)

„Карухев на Сијону“ + (Éljen, éljen, éljen a — и т. д.)

„Католички Новини“ + (Пано, јеси-ли жив?)

„Казатељ“ + (Шта ће вам казатељ кад имате „Pesti Napló“).

„Народни Новини.“

„Народни Хласник“ + (Kozmás étel!).

„Обзор“ + (Не смеју бити два обзора. — концесија у Загребу).

„Орол“ (Micsoda? Sas! Тај сме излазити само у Шашинчкој штампарији).

„Перун“ + (Не слаже се са Magyar Isten-ом).

„Пријатељ“ + (Због пријатељство у Мађарској).

„Школа Евајелична“ + (Ниште ви деца, шта ће вам школа!)

„Сворност.“

„Веселе Листи“ + (Нек устуне место жалосним листима.)

Гром у ту слободу, под којом тако успева књижевност једног повеликог народа, која је за време Бахово боље цветала! △.

Љубавна залога.

из ђачког живота. К. Костић.

— — Милан Н. Тодоровић, то вам је слушалац филозофије, жали што се није у права уписао а и техници нагиње, као што видите он је једном речи „универзал-ђеније“, сад још ако додам да је и песник и да је лепушкасто дериште, као што је то неко за њега казао и што је он опет сваком приповедао, онда имате његову подпуну слику по екстеријеру, а по унутарности, ту је већ теже „ко ће испитати тајне песничкога срца“ па оно је и онако јако промењиво т. ј. радо се даје и нуди у промену а и по облику често се је мењало, час је камен, час голуб, сад опет море, сад бисер, па уздах и какве метаморфозе није оно већ до сад претрпело, али они, који су га познавали говорили су да је његово срце као фотографско стакло, за које треба само један светао врак па да се слика прихвати, али да се исто тако лако и избрише.

Он песник па да се не заљуби?! — да коме би онда песме писао и на чисто преписивао, он се дакле морао у некога заљубити, па се и — заљубио. Истина ово му није била првина, али он је сам говорио да овако још никад није љубио, но и то му не беше првина. Његов анђео, идеал, зора, лепир, зефир, ружа, цветак, миомир, недотпед, звао се, односно звала се Сиди — крштаема Перса. Да вам ћу опишем морао би бити песник или исто онако заљубљен у њу као и он, па да би могао да хвалим њену лепоту, доста је да кажем да је и она била према њему, и да се није могло рећи да је једно другог преварило, и она је љубила њега, то јој не беше првина, љубила га је као никад до сад, и то јој не беше првина.

Али њи су се двоје ипак волели, онако, како су знали. Како су се заволели, то не знам, али тек да им није дуго времена за то требало, то се даје замислити, та временом се све научи. А да су се волели, ево доказа:

Он је имао златан прстен, и она је имала прстен — он јој се клео да је његова љубав исто онако бескрајна као и онај прстен, — она то исто одговара, за доказ тога следовало је: промена прстенова.

Када је примио од ње прстен, био је сретан и пресретан, љубио је прстен по сто пута — она је то исто чинила, још као да је много радоснија изгледала. Чувао је прстен, ту залогу „прве љубави“ као неку амајлију, шта више, није га хтео ни на руци носити, завио га и оставио на најскривеније место, само да га сакрије од завидљива и злурада света — и она свој није носила, сигурно је то исто урадила.

Он од то доба плива у радости и срећи, к њојзи одлази сваки дан и све је више весео и сретан. Тако расположена нашао сам га и данас кад сам к њему дошао; он сретан да је добио кога, коме ће своју срећу да искаже, наприповеда ми пуну собу све о њој и њезиној лепоти, а при крају ми са свим тајанствено поверн, молећи ме у напред да ником не говорим, ону страшну — прстенову тајну.

Ја му у први мах не хтедо веровати, знајући добро њега а и госпођицу, а он да би ме уверио, отвори свој сандук, преметне све што је било у њему док не нађе у једној кутуи неки завежљај, кога стаде на столу дрешити и одмотавати. Требало је скоро четврт часа док је све хартије развио, још оста једна хартија, кроз коју се могао познати облик прстена, погледа ме победоносним погледом, разви и последњу хартију, и шта је ово? грозно над грозницама, прстен ту — али сав поселењо, баш као свака друга бронза. — Мој Милан не рече ни речце, узе прстен и одлете из собе, управо њојзи; али на скоро се врати, сав запрвено и разљућен, није од једа умео да говори, једва сам на многа питања могао разабрати, да му је рекла да је прстен изгубила.

Али то не беше још доста.

Да би сиромах себи одлануо поће на мој предлог да се мало прошетамо. Прошли смо неколико улица без да смо ништа говорили, сваки је мислио о своме јаду. Стигосмо у јеврејску улицу, и пред једном кућом једва могосмо да прођемо од света који се беше скупио, јер се нешто добошем продавало, баш сада викну чиновник „Један златан прстен 2 фор.“, оба погледасмо тамо, кад одједаред Милан викну: „Мој прстен!“ и потрчи оном чиновнику. Чиновник који је од стране власти послат био да заложене ствари продаје, мислећи да се није каква краља догодила запита га, да ли му је прстен украден. Он је ћутао као убијен, али јеврејин, који је новац на залоге давао изнесе одма свој протокол и показа, да је исти прстен заложила ђца Сиди По . . . . 6. маја исте године — истог дана, када се је промена прстена догодила.

Један Милан, стајао је као окамењен и више механично извади 2 фор. те изплати прстен, па онда појури кући и ту све своје песме баци у ватру, а завери се да ће написати драму под насловом „Жена је дукава као ђаво“ — још је није написао, а кад буде готова, угледа ће света трудом списатеља — а мени изгледа да је и он за навек излечен од љубави и песама.

„Понизно доле подписаном председнику“

г. Јаши Векецком.

Ви кажете у Вашем „Призиву“, да је „Стармали“ **у сродству** са г. Миланом Михајловићем у Јарковцу.

Молимо вас, да нам повратком поште доставите у ком смо степену сродства јер ми смо госп. Милана први пут у веку видели јесенас и неколико речи за вечерном у гостионици код „камиље“ с њиме проговорили. Молимо вас дакле да нам то сродство разјасните, и да нам јавите можемо ли се надати каквом **наслеђству**, које би нам врло добро дошло.

„Стармали“.

Ћира. Но, у Митровици мора да се игра ведика комедија.

Спира. А по чему ти то судиш, Ћиро брате?

Ћира. По улазници од два сексера, без које нико не може ни завирити у Митровицу.

Спира. Је с чуо, — мени то више изгледа као неки хинески вид, којим се Митровица ограђује од осталог света.

Ћира. Имаш и ти право! — Нешто хинеско јесте.

Ћира. Ја једнако премишљам о тој несретној задевици нашој са браћом Хрватима. И видим да другог изласка нема, него да један попустити мора.

Спира. Шта ти то говориш, човече!

Ћира. Јест тако је и није друкчије. Зато ја велим: кад нам већ не допуштају србовати, — онда нам не остаје ништа друго, него се полагано — хрвати.

Спира. А, то је што друго. — Али ко ће онда да попусти.

Ћира. Па онај, који узмора.

Ћира. Има ли право светосавско-београдскојаворски дописник, што замера народном позоришту у Београду?

Спира. А шта му замера? Ја не знам ни шта је то у ствари.

Ћира. У ствари је ово: Дане је, као што дописник вели, одбор школског фонда позвао нар. позориште да на св. Саву приреди једну претставу за децу, а позориште је то драговољно и учинило. Ове године пак, народно је позориште тако нехатно било, да није одборског позива ни видело.

Спира. А зар није могло позориште то учинити и без позива.

Ћира. До душе то је могло учинити, исто тако као што је могао и одбор позвати га, или као што је могао дописник замерку своју поделити на обе стране, да свакој право буде.

Пуслице.

У новинама спомиње се често: „Босна поносна“, — „Италија иредента“ и т. д. — Лепо је то што свака земља има свој епитет, само се чудим како слагач кадгод та епитета не промеша, па да онда испадне: Италија поносна а Босна иредента.

Таман се бан Мажурањић лично уверио, да у Босни има Срба, и то таких, који не певају хрватски, — а он већ мора да одлази. Таке смо ти ми среће. Наши власници, док седе на својим столицама, не могу да дођу до истине, — а кад дођу до истине, онда су већ пали са столице.

Немачки „Kreuzzeitung“ препоручује да се цео свет утркује у оружању (Wettrüsten). Сад само још треба да „Vedetta“ проповеда: пост, молитву и смирење, па је онда готов: Verkehrte Welt.

У 2-ом броју „Здравља“ које у Сомбору излази и које (узгред буди речено) топло препоручујемо, налази се и ово питање: „Има ли код вас пијаница?“ — Ми ћемо бити први који ћемо на то питање одговорити: „Код нас их има помало, — а имали код вас?“

Нов министар просвете у Аустрији зове се Kriegsau. Ми му не знамо ни програма ни намере, — али нашем уву би лепше звучало кад би се министар просвете звао: Friedenslamm.

Кад две делегације држе заједничку седницу, као што је онамад било, онда се у тој седници не сме ништа говорити, а то је за то да се неби морало дати првенство језику или немачком или мађарском. За то се мора ћутати. Ал ту су ипак Немци у профиту, јер ћутање је говор немачки.

Од како је Анђелић сео на столицу жива патријарха, (старешине и во Христе брата свог), од то доба се говорка да ће и сам текелијин фонд доћи у Анђелићеву близину, — Сад да ми је знати, ко то кога тако воли, или Анђелић фондове, или фондови Анђелића! Или је узајмна љубав.

Још мало, па ће месојеђе проћи и ускршњи пост доћи. Онда се везују љуљашке и време је да се деца љуљају. Има их, који се већ љуљају, а то су ови, који по дужности својој предходе своме времену (као н. пр. министар Тиса), — шта више има их, који су већ са љуљашке спали (н. пр. минист. Стремајер и др.)

Госпођица Рокса уздише: И ја би се за цело удала, само кад би и у тим стварима био једанпут даменвал.

„Застава“ нема право карати београдске новине, што не јавише смрт јунака попа Карана. Ја схватам то ћутање са много племенитије стране; т. ј. да је њихова жалост тако презелика, да већ немају ни речи.

Објективна критика.

„Ти си рекао, да ја не знам добро са немачкога преводити. Зато ја сад тебе кажем да „Бачванске песме“, којима ти неку вредност признајеш, не вреде ни луле дувана. И што год ти од сад кажеш да је добро, ја ћу рећи да не ваља. Тако ће се ваљда свет уверити да ти у опште никад немаш право, ergo ниси имао право ни онда, кад си мене критиковао!“

То се зове објективна критика!

Љубавне песме разних људи.

1.

Поштара.

Црни восак око твоје
И прна ти коса густа —
А рујна ти опет уста
Ко восак црвене боје.

Твоја слика — Geldbrief то је
А кариол срце моје
На те пази као соко
Bedeckungsmann — моје око.

Жеље ти и твоје маме
Verordnungsblatt јесу за ме
Ти душо и мајка твоја
Дирекција јесте моја.

2.

Трговца.

Метер дуге твоје власи
Ал се црне — ко и бришим
А чаром те још више вишим
Сомот — око твоје краси.

К'о пиринач ситни зуби
Као смоква мала уста
На врат бели!! Штирка с' губи —
Ал сравњена нашто пуста?!!

Мало речи, па да важи
То сам тебе рећи хтео:
Ти сијасет имаш драги
Ти си душо дућан цео!

Ђ. Страјић.

Оглас.

Јављам познаницима и пријатељима, да данас у недељу блуднога сина (17. фебр.) не примам честитања.

1—1 **Један комуниста.**

Уштипци.

ć Даклен бан **Мажуранић** је пао. Сад треба лекари да **мажу** ране, што су под његовим бановањем задаване. Можда би се и Срби у Тројединци могли потужити на коју рану, али пошто тамо Срба нема, то је онда најбоље ћутати.

□ Фрајмон Козарек, кад је читао у „Обзору“ ону племениту изреку „Славосрбом штрик о врат“, таки се понуди редакцији за сталног сарадника. Каже да ће их јако обвезати.

⊙ Једна хијена кад је прочитала каквим грозним речма пропраћа „Турски народ“ смрт једног великог покојника, таки је скапала од гада.

□ Јаша Векецки доказује, да је и саборски одбор у сродству са Миланом Михајловићем.

Како је промућуран.

Једног земљеделца осуди суд због некога дуга да мора платити и пошље му екзекуцију. Екзекутор — Мађар Е. С. — дође да узапти ствари. Ушав у шталу види два коња и једну краву, те запечати врата, и каже да није слободно дирати. Тек кад му земљеделац разложи, да се марва мора ранити и појити јер ће иначе скапати, онда тек промућурни екзекутор скине печате.

Из Вел.-Бечкерека. **Ставко.**

Шта је беда?

У једном шокачком селу ухвате Шокци жива курјака, те скупе веће да му суде. Најстарији Шокац „Знара“, рече: „Људи моји сто ми ухватисмо допова што вам је инди толику штету правио; ми смо ту да му судимо и ја мислим да га жива одеремо. Мата опет један од паметних рећиће: „неваља, треба да му дамо срамоту, да му вежемо једно повесмо куделье на реп, да запалимо, па да га пустимо. Ива је увек озбиљан, рече неваља: треба да му дамо бёду, а какву упитају га остали, та да га оженимо.

Ње. Можба би и код нас ваљало по дикот — оженити. **Секунд.**

Није жедан.

Једном винопији забрани лекар пити само вино, него пола вина — пола воде, уз то му пропише неке прашкове. Болесник узме прашкове и замоли да их попије у вину, добро рече лекар: „али пола вина — пола воде“. Знате шта господине, рече болесник — „ја ћу попити чашу сама вина — а после тог ома чашу воде“, и то му се дозволи — кад попије чашу вина — пруже му ома и чашу воде, а он сасвим мирно — узвраи: „Сад нисам жедан“. **Секунд.**

1.

Лекар: Знаш драга женице, онај болесник, за којег ти рекох да је опасно болестан, хвала Богу сретно је излечен, и сад је потпуно здрав и весео.

Жена: О драги Перо, заиста ти си највештији лекар у целом свету! Ах како среће да сам те пре пет година познала, зацело би мој први муж, мој сирома Тона, још данас жив био!

2.

Жена: Шта ти то пишеш, драги муже?

Муж: Дневник мога живота!

Жена: Јели да си и мене у њему споменуо?

Муж: То се разуме! Ја те описујем као сунце мојих дана, од којег ме је често иноj подузео од јаке врућине!

3.

Муж: Али, драга женице, зар још кава није готова? Та већ пуна два сата како чекам!

Млада жена: Ал слатки мужу, ја сама незнам, де лежи кривица, али врна од каве, никако да омекшаје!

4.

Учитељ: „Шта буде од они људи који своје ближње преваре и покраду?“

Ђак: „Они оду у Америку!“

5.

При једној представи треба да изађе неки глумац са седом пароком на позорницу; кад је требао да ступи на позорницу, у часу скиде му други колега из пакости пароку са главе, те овај мораде без исте на позорницу ступити. Други глумац који га треба да ослови, у први мах се забуни, видећи овог без седе пароке, али у исти мах се досети, те рече: „А, ви сте млади човече, али ја нисам вас знао но вашег оца, идите па ми њега пошљите!“ и тако изведе и себе и свог колегу из забуне.

6.

Госпођа Б. купи особито леп орман са фијокама. — По подне беше код ње друштво, она се већ унапред радовала, како ће свима прво орман у очи пасти; али нико неприметя; а да би приметили отвори она фијоку, и мало после затим викаше собарицу: „Марија, Марија! — буди тако добра, затвори ту нову фијоку, — велика је промаја!“

7.

Два трговца; — један горд и надувен — други миран и глуп — банкротираше у једно исто доба, и буду заједно затворени. Први се понашаше жестоко; — а други напротив рече мирно: да треба један другог да теше, па да с тим време скрате. „Шта!“ повиче први љутито, „како можете помислити да се ја са вами забављам? Ја говорим француски и енглески, пишем талијански и шпански, био сам у Лондону, Петрограду и Паризу; а ви господине?“

„А ја“ одговори други, — „ја само знам српски; па сам опет зато тако исто далеко дошао као и ви!“

8.

Један отац ишао са своја два детета у шетњу; сретне их један познаник, пофали децу, и чуђаше се како једно на друго јако личе. „То није чудо,“ рече отац — „па то су близанци“ — Познаник: Тако? — На колко стари могу бити?

Отац: „Но, син ми иде у четврту годину, а ћерка ће бити за четрнајст дана управо 5 година.“

Најновије књиге.

(Под овим насловом навестићемо сваку књигу, која се уредништву тога ради пошаље.)

Певанија Змај-Јована Јовановића, свеска шеста, издаје српска књижара Браће М. Поповића у Н. Саду. Цена 65 новч. или 8 гр. дивот-издању, а 40 новч. или 5 гр. издању за народ на обичној лепој белој хартији. Ко се претплати на цело издање Змајеве певаније, добије још и лепу премију као уздарје.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и егзасе, шаљ слати на штампарију А. Најденића у Нови Сад
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ

ПРОДАЈЕ СА СВОГА СТОВАРИШТА:

Календаре за 1880

„Орао“ велики илустровани календар, 11 табака са 29 слика . . . . . 50 нов.
— са таблицама за белешке сваког месеца . . . . . 55 „
„Царић“ мали календар са сликама . . . . . 20 „

Књиге за школу и народ:

ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА.

1. *Хемија* од Х. Е. Роское, професора хемије у Манчестру. Српски превод од Стевана Б. Поповића, шк. референта. Са 36 слика, укоричена . . . . . 50 „
2. *Физика* од Балеура Стеварта, професора физике у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића школ. референта. Са 48 слика укоричена . . . 50 „
3. *Физикална географија* од А. Гејкије професора геологије у Единбургу. Српски превод од Лазе Пачуа, ур. „Страже“. Са 29 слика, укоричена . . . . . 50 „
4. *Геологија* од А. Гејкије, професора геологије у Единбургу. Српски превод од Л. Пачуа, уредника „Страже“. Са 47 слика, укоричена . . . . . 50 „
5. *Зоологија* од О. Смита, професора зоологије у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укоричена . . . . . 50 „
6. *Астрономија* од Н. Локиера, члана краљ. друштва у Лондону. Српски превод од др. Ферда Натошевића глав. школ. референта. Са 47 слика, укорична . . . 50 „
7. *Ботаника* од Х. А. де Бари, професора ботанике у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, профес. срп. учит. школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорична . . . . . 50 „

Укупна цена свих 7 књига стоји 3 фор. 50 н. за Аустро-Угарску, а за Србију и друге крајеве српске 40 гроша или 6 гроша појединa свеска.

☞ Као десета свеска ове библиотеке биће ће за кратко време: *Помоћ у мужди и опасности, док не дође лекар.*

Књиге за школу.

Буквар са сликама за српске основне школе . . . . . 20 н.
Упутство уз буквар за основне школе . . . . . 10 „
Зоологија за учитељске и више девојачке школе, израдио Владан Арсенијевић, професор учитељске школе у Карловцу, цена . . . . . 80 „
Велика натавасија . . . . . 1·— „
Мала натавасија . . . . . 20 „
Гимнастичке игре са сликама од Ђ. Глибовског. . . . . 1·— „
Одабране народне песме за ученье на изусг у срп. основним школама . . . . . 10 „
Дисциплинарна правила за учитеље срп. основних школа 10 „
Наставни план за срп. нар. учитеље . . . . . 20 „
Нове метарске мере . . . . . 10 „

Најзнатније проналасци у XIX. веку. Написао Стеван В. Поповић, спар. школ. референт. Са 45 слика. Цена је књизи . . 1 фор.
Енох Ардон од Теннисна, превод Змај-Јована Јовановића, . 50 „
Из српскога живота приповетке Стевана В. Поповића . 1·— „

„Здравље и напредак наше деце“, за народ написао Др. Милан Јовановић-Батут . . . . . 60 „
О дијететичној храноводи, за српске матере написао др. И. Огњановић . . . . . 20 „
Илустрација и пени читања у Србији, написао Драгутин С. Милутиновић . . . . . 20 „
Русија и балканско питање . . . . . 40 „
Српске народне здравице о славама, крсном имену и другим приликама како се поздрављају у Боци Которској у Херцеговини, у Босни, у Србији и у Црној Гори. Издање за народ, цена . . . . . 20 „
Завјет Немањеві градини Босанска приповјетка од Н. Десиловића, цена . . . . . 20 „
Мала библиотека свесака I. . . . . 10 „
„ „ „ II. . . . . 10 „
„ „ „ III. „Новине“ I. . . . . 40 „
„ „ „ IV. „Новине“ II. . . . . 80 „
„Мустафовача ратна хроника“, седам свезака 29 табака са 104 слике, у меком повезу . . . . . 3·— „
„Мустафа. ратна хроника“ у лепим тврдим корицама 4·— „
Из природе, чланци за старо и младо . . . . . 20 „
Како вала хубрити . . . . . 20 „
Мала Лазарица, песме за народ кн. I. са сликом кнеза Николе . . . . . 10 „
Мала Лазарица, песме за народ кн. II. са ликом кнеза Милана . . . . . 10 „
Поређење Змајовића породице и пок-Богдан Змајевић, са верним ликом пок-Богдана . . . . . 20 „
Како се чува и негује здравље женскиња и мале деце од др. Љ. Радивојевића . . . . . 20 „
Чево листак, приповетка . . . . . 50 „
Српски грчићи за хоканције . . . . . 10 „
Знаменити Бокељи I. Пише Т. Крстов . . . . . 10 „
О телесном одгајивању деце . . . . . 20 „
Јадници I, II, III и IV свеска, свака по . . . . . 70 „
„ V, VI, VII и VIII. „ „ „ . . . . . 50 „
Деде-Султан историјска приповетка Јована Шера . . . 12 „
Народна луди од Дона Емилијана Кастелара . . . . . 12 „
Термометар приповетка Михајла Чајковског . . . . . 10 „
Аптекар приповетка Михајла Чајковског . . . . . 10 „
Један лист из физике свакдашње . . . . . 50 „
О Енглеској од Х. Хајна с предговором превео Мита Ракић 50 „
Права историја или сећи на своје место од Виктора Ига с француског превео Мита Ракић . . . . . 15 „
„Голуб“ весела игра у 4 радње, написао Људевит Дечи пр. Мита Поповић раб. 25°/₀ . . . . . 50 „
Бачванске песме, скупио и издао Стеван Бошковић I и II песме девојачке. III песме сватовске, IV песме из српско-турског рата V лоскочиће, рабат 25°/₀ . . . . . 50 „
Вјероповиједно учење Талмуда или отледало чивутског поштења од Васе Пелагића . . . . . 10 „
„Из позоришта“ прве белешке, написао Св. Вуловић . 50 „
Херцеговачко робље од Чермака мање слике . . . . . 6 „

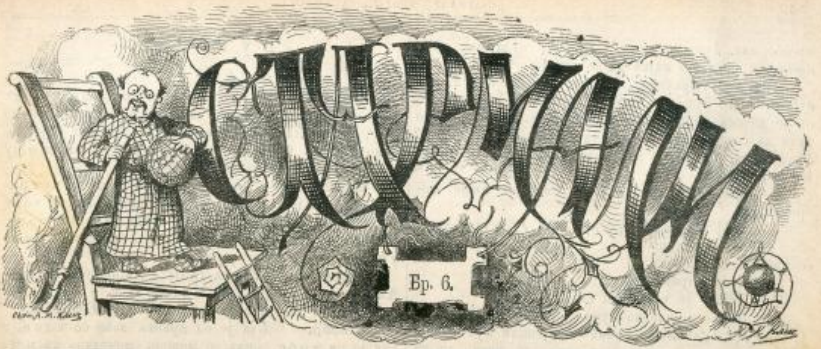

За уредништво одговара А. Пајевић.
ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
29. Фебруара 1880

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.
Излазак и цена
види на завршетку листа.

Као што обично бива....

(Хумореска од К. Костића).

Он не беше као Адонис, а она далеко од Венере — па шта мислите да ли су се њих двоје волели? — О те још како је љубио Јоца Јуцу и Јуца Јоцу, шта више она је једном имала књавицу, па ју је и он од ње из силне љубави добио — али то је тек почетак, то је тек мали доказ њихове велике љубави.....

Они су били независни, ништа им није стајало на путу да буду најсретнији овог света, она да му пружи своју нежну руку и он да је још нежније прими и пред олтар одведе — па ипак се нису узимали.

Да није можда Јоца варао Јуцу, или је Јуца варала Јоцу? — Ко је могао и мислити код тако силне љубави још и на превару! Па што се нису узели онда? За то што Јоца није хтео да унесрећи Јуцу, а Јуца није могла да упропасти Јоцу — тако су бар они говорили — у истини било је пак то: што је Јоца још био пунонадежди (али још не пуноплатежни) практикант са 3½ дуката плате, а Јуца имала мајку са 4 дуката пензије, па ако Јоца узме Јуцу к себи онда ни леба им неће бити доста, а ако Јуца узме Јоцу к мајци неће моћи ни кирију платити — дакле несретна љубав.

Јоца доносио Јуци разне књиге — Јуца чита и приповеда Јоци шта је читала. Баш сад је нешто читала, и брише сузе својом подераном кецељом, кад ето ти Јоце.

— Душо Јуцо, ти сузе рониш, ништа не говориш.

— Ох! та погледај Јоцо, шта сам читала? Замисли он сирома момак код њезина богата оца, он је љуби изнад света а и она њега, али тај проклети отац неда на неда, она плаче, он плаче али све не помаже, отац га отера из куће но он јој се закуне да ће остати веран..... Прошла недеља дана, прошла и друга, још се нису ни видели а камо ли проговорили, једва треће недеље он се украде некако у кућу и довуче до њене собе, наће њу саму, сад су прво плакали, па јој онда он предложи да од оца одбегну, она плаче и каже да ће све учинити али да не може оца оставити, пре ће умрети. „А ти умри“ викне он и пружи јој неко стакоце, она узме стакоце, погледа га још једаред па га онда до половине испи а половину пружи њему, а он? — куцавица побегао је, у место да се је и он отровао, па зар да не плачем над судбом овако своје несретне сестре — ах ко зна — дода Јуца бришући сузе — можда и мене иста судбина чека.

— Не, не душо Јуцо — ја нисам такав, а да те уверим ја ћу се пред тобом отровати, викну Јоца у заносу.

— Не душо Јоцо, недам ја, нећеш ти сам, онда ћу и ја с тобом.

— Доиста Јуцо, шта нам друго и преостаје, кад ти министри и председници касацije и апелацije онако полако и ретко умиру, не можеш их дочекати, заузели сва места на их држе, као да су их купили, а ти Јоцо чекај, говори Јоца у себи да га је могао чак комшија чути а камо ли Јуца у себи.

— Да, да Јоцо, имаш право, ко зна могла би ја још седе плести, ох то само неће бити..... пре ћу умрети.

— Па оћеш да мреш? пита Јоца.

— Пре и то, него довека овако.

— Е онда буди спремна.... рече и изађе из собе и оде некуд.

* * *

Прошао један дан и прошао други и дошао трећи и они се још нису ни видели а камо ли речце

прозборили. Јуца се топи у сузама, суза јој сузу не-стиже, неможе мајка да је утеши.

Већ се сумрачило.... мајка баш оде некуд, кад сто ти Јоце. Јуца му полети хитно на сусрет, но он је дочека сасвим хладно и озбиљно, па јој само рече да седне, а он неће замишљено по соби ходати. Јуца се уплашила не зна шта ће да мисли, најзад ће Јоца почети.

— Јуцо душо, ти знаш да смо нас двоје несретни.

— Те још како несретни, вели Јуца кроз плач.

— Изгледа нема да ће скоро боље бити, а овако се више неда живети.

— Имаш право Јоцо....

— Дошло је време да се мре....

— Шта-а-а, повика Јуца упрепашћена.

— Да Јуцо душо, сама си прошли пут рекла, да је боље и умрети него ли овако до века, па за то — и сада извуче из џепа једно стакоце са неком зеленкастом течношћу напуњено — ово овди биће доста да целој беди учини крај.

— Шта наопако Јоцо, на шта смишљаш, да од бога знадеш, запита Јуца дрхћућим гласом.

— Чуј ме Јуцо: Ја више не могу овако, сва ова три дана тумарао сам док нисам од једног мог другара, који је апотекар постао, ово стакоце добио, пошто сам му целу ствар испричао, он ми је онда одобрио намеру и дао ми ово стакоце, рекав ми да ће ово за двоје бити доста, па сад Јуцо, ако си ме икад љубила а ти покажи делом, умри самном, па ћемо на оном свету бити здружени, тамо где нема сиротиње ни министара.....

— Али Јоцо, боже мој! ја се бојим, знаш како је онај, и једва промумља кроз зубе — ону преварио.

— Ти дакле сумњаш? — ево ти доказа — и он наже стакло и испразни га до половине — а сада следују моме примеру, рече он пружајући јој стакло.

— Али Јоцо, шта учини, ја, ја, ја неби рада умрети промуца Јуца да се је једва могло чути.

— Неверинце!.... дрекну Јоца, али даље није могао, јер уста му се одједаред напунише... он се окрете на страну, а Јуца брзо истрча и довеше лавор те га метну пред Јоцу, он поче грцати.... У то доба уђе и мати у собу, па кад виде Јоцу у оваковом стању а она викну:

— Срам вас било, ту сте дошли после три дана пијанчења, да се овде истрезните.

— Те речи тргоше Јоцу из заноса, он прикупи сву снагу, метну руку на уста, зграби шешир и појури из собе. Кад је био на улици чисто му одлану, само су му устуу била нешто горка и глава још тешка од силног повраћања.

Онај враг друг му, знајући Јоцу какви је, дао му је у место отрова, водицу за повраћање — а каква су следства била видели смо, још имамо да додамо: да Јоца од то доба није питао више за Јуцу, ни Јуца за Јоцу — као што то обично бива.

Буквице.

Е.

Ева. — Да је знала играти „фриште фире“ забавила би се, па не би шалабазала и тумарала по рају, те нашла на ону дереу јабуку, због које морамо сад да „у зноју лица свог“ (н. пр. кад на балу играмо) наш век проводимо.

Епископ. — Лепа титула, али „администратор патријаршије“ је још лепша. Народ зове епископе — владикама, али и влада их често зове.

Екзекуција. — Страна реч, ал' се већ јако увукла у наш народ.

Европа. — Кад са глобуса избришеш Азију, Африку, Америку, Мађарску и Аустралију, онда оно што је остало зове се Европа.

Ексер. — Кад је од дрвета зове се клин, а кад је од врбе, онда се можеш поуздано на њега ослонити.

Еленер. — Као мађарска реч значи „контролор“, а као лист — не значи ништа.

Евала! — То би био згодан узклик, кад би који наш богаташ поклони на народно позориште 100.000 фор., а сиротиња на дрва само ополико, колико изда преко године на шампањер.

Енглези. — То су они људи, који су тако флегматични, да ни мало не маре и не љуте се, кад хрватски младеници дунају Мишкатовићу прозоре; кад новосадске слушкиње просипају помије на сокак; кад се с—ки учитељи картају на велике новце; кад онај јазавски калуђер даје свој веш код куће — и то сваки дан — прати; кад се новосадски мађароки професори у „касини“ са Немцима свађају; кад се тителска бугер-касина претвори променом председништва у бургер- па онда у биргер-казину и т. д.

Аб

Како су винанци насели.

Прока Шврљало је к'о човек радо мало трговао с дуваном. Али је и он једанпут долијао. Ухвате га два винанца баш кад је носио пуне саонице вутошка дувана. Винанци метну таки на саонице своје плетено седиште, седоше на саонице и заповедише Проки да тера у варош, где ће му кајише дерати. Прока опсује у себи, што се већ обично у таквим приликама псује, пак онда седе, ошине коње и пође у варош „јако овча на заколење“. Путем је само ћутао и штудирао.

Ишли су тако и ишли, кад путем дођу до некаквога бунара. Ту замоли господу винанце да му допусте да коње напоји, па ће онда даље возити. Кад му ови допустише, притера Прока кола баш низ ћерам и то тако, да је стражњи део од саоница, на којима — узгред буди речено — није било шарага, окренут био валову.

Господа винанци су мирно седели на својем седишту. Прока испрегне коње и одведе их валову. Ту скине с једнога коња ултар и веже (да винанци не виде) један крај од ултара за ћермац, а други за седиште, на којем су винанци седели и чекали да

се даље кревељ, а у себи већ есапили, колику ће грдну провизију добити од узапћеног дувана.

Кад је Прока коње напојио а он их опет упрегне, седе на своје кочијашко место, повиче на коње и ошине их; ови загребоше а седиште, што је било привезано уларом за ћермац испаде с господом виђанцима заједно из кола и док су се ови превртали по снегу и извлачили из бунде, дотле је Прока са своји коли био већ толико умакао, да виђанцима ништа није остало, него псовати оно исто, што је Прока псовао кад се њеђао на кола.

Шта је „беда“?

У 5. броју на страни 38. стоји, да онај упада у „беду“ који се ожени, — ја као женскиња, немогох пропустити, а да се против тога неоградим, и г. уредника замолим, да унути „Секунда“ нека се у будуће поправи, и нас неправи, да смо нашим мужевима „беде“ — кад сво шта је управо беда:

Турци, као Турци, научили харачлити и робити срп. народ у Босни, пак једном измисле, да свој занат на овај начин обаве: — узму јарца и метну му чалму на главу, пак тако у најближе село дођу, овде искупе кметове, и показавши им са чалмом окићеног јарца, запитају; ко је ово? најстарији кмет, на то ће одговорити: честите аге, ја видим пред нама створење које има рогове и браду, и то зовемо: јарац; Ха проклети ђаури, — повикаше Турци, ви даклем оне који носе чалму називате јарцем, тако даклем ми, наши господари, — нама смо јарци, ако за то и то време неплатите толико глобе, ми ћемо вам село запалити; — шта је било друго радити, већ порез учинити, покупити, и Турке намирити, који се потом подигну, и у друго село оду.

У ово село већ је приспео глас шта су Турци у пређашњем селу радили, зато од искупљени кметова најстарији изађе, и на турско питање одговори: да створење које пред њим стоји, носи чалму као и сви Турци, мора даклем да је Турчин; — Ха погани ви ђаури, јарца зовете да је Турчин, и нас ваше госпадаре са јарцем сравњивате, зато ће те двогубу глобу платити, и тако овде узму двапут толико, колко су од првих селака.

Док су Турци у треће село стигли, донде је и овако глас дошао, како су први и други сељани прошли; — зато Турци сад нађу на мутаве и неме потлаваре, који нехтедоше на никаква турска питања одговарати, ове Турци с тростуким порезом оглобе, што се показали тврдоглави и непослушни своим господарима!

И четврто село извештено, како су пређашња сва три прошла, кад су и овоме Турци дошли, и кметове искупили, један кмет прими на себе, да ће се он са Турцима удесити и погодити, — и одма пријатни Турцима и дубоко поклонивши се запита их: Честите аге и светли наши господари, шта захтевате ви од нас ваше покорне раје? — кмете, ми хоћемо маленкост, — да нам кажете: ко је ово? показивајући на јарца.

Лукави кмет, избечи очи на јарца, пак стане га обилазити, непрестано говорећи, — као бајаги за себе, али тако гласно, да га могаше и Турци чути: има чалму — ал има рогове и браду; — — затим опет, има чалму, — ал има рогове и браду; — и то непрестано шестарећи око јарца очитавао је кмет, док напоследак и Турке стрљење не остави, и један од њих не повика, ђаурска рајо, говори већ једном, шта је или Турчин, ил је јарац?

Сад се привидним страхом опет почеше пред Турцима, и промишљателно одговори кмет старац: Праведне и честите наше Аге и Спаије, ово овде, — показивајући на упарађеног јарца, — нит' је Турчин, нит' је јарац, — већ „Беда“!

Овај одговор тако поврами Турке, да с места пусте јарца, и разиђу се.

Г. Секунд, можда је хтео рећи, да смо ми жене, „беде код шокаца“, — јер док нисмо ни чије, за што нас називате и псвате анђелима; — а кад стечемо мужа, онда велите, да смо „беда.“

— Узмите пример од Немаца — а особито од Енглеза, над којима жене владају, и опет иде им боља напредак него што је у нас. —

Ал жена треба да остане у свом оквиру и да је неограничени диктатор у својој кући, а у спољним делима, благи саветник своме мужу.

Правда

(Будите уверени да ни сам г. Секунд није у истини женски непријатељ. Was sich liebt das neckt sich. У осталом ми волемо и адвокате, па их опет који пут мало дирнемо, тако исто волемо и доктоге, бирташе, екзекуторе, полицију, калуђере и т. д. па се ипак који пут с њима нашалимо. Уред).

Важно за свакога.

Један Шваба препоручује у новинама најновија огњишта за штедњу — српски речено „шпархерде“, — које је он сам изумео, и с којима се може највише дрва да уштеди, само је услов, да се „шпархерди“ морају угљеном ложити.

Нови Жил Верне.

Један нови Жил Верне пише и скорим ће у штампу дати ова своја нова дела:

Путовање од Кикинде до Вашахида за 80 дана, (због дубоког блата)

Шест недеља у ариштy (из живота једног уредника).

Путовање у средину хрватског глобуса (од будимске).

Пливајућа варош (Сегедин).

Доктор Окс и Мишка Товић и његова посла.

20.000 миља испод мора (нађи ћеш српску слогу).

Царев гласник (што је ишао у Цариград да јави резултат битке на Вучјем долу).

80.000 српских претплатника (Слика, ал' није из живота).

Српска железница (метафизички проблем).

(Наставиће се).

Ђира. Је си ли видео Спиро, Милетића, од како је дошао из Ваца после три године затвора?

Спира. Јесам, седа му је коса до те треће године спустила се до рамена.

Ђира. Добро само кад није до пете.

Спира. Да, да, до пете године, је л?

Уштипци.

△ — Некакав Карло Рус оглашује у новинама неко „најбоље средство за чување коже.“ ово средство, што га Рус препоручује, добро би било да набаве сви они који хоће с **Русом** да имају посла, јер они ваља добро да **чувају кожу.**

§. — Зима је прошла, лед је отишао, али се европско небо мути и дува неки северни ветар, тако да нам је сад тек чисто зима.

□. — Нихилисте у Русији веле, да ће прелити сва штампања слова у танад. Мора бити да и они имају мало претплатника на своје списе, кад им не требају штампања слова.

+ Један Србин пошље у Будапешти своме сину ђаку један сандук кошуља и другог перива, те на адреси назначи да је **рубље**. Чиновници не знајући ћирилицу запитају Аџу Зуба шта је назначено да је у сандуку. Он им растумачи да су (руске) **рубље**. Таки отворе сандук и виде — да не звечи.

$1\frac{1}{2}$. — У Бечу је ухапшен неки нихилиста **Кртински**, који је рио као **кртина**.

☛ Једна се новосадска госпа извињава, што је своју кћер дала код мађарских калуђерица у школу тиме, што вели да је то због језика учинила. Молимо да нам разјасни због чијег језика, мађарског или оног, који српску вишу девојачку школу оцрњује!

? — Даклем суд је београдски уништио тестаменат пок. Коларца који је оставио 60.000 дуката, да се подигне универзитет, те сад тај новац добива г. Мита Нешић, професорна великој школи. Е па и сам пок. Коларац је наменио тај новац — бар највећи део — професорима универзитета!

☕ У новом мађарском буквару, што га мађарска деца уче у школама, има под ц (cz) и овај леп пример: **рац** (rácz). У другом умноженом издању овога буквара ваљда ће бити и „**вадрац**“.

Мој живот и моја љубав.

Да вам нешто приповедим — а приповедаћу вам мој живот — и моју љубав . . . . донекле.

Ја сам се родио у Б . . . . . у. Родио сам се на суву, зато и данас ваљда пливати незнам — да, кажу да сам се родио 18. . баш у петак око 12 сати ноћи, онда кад виле и вештице по селу иду. Дође и час да ме крсте, изродила се читава дебата — око мог имена, једни хтедоше да се зовем Амвросије други Вратоломија, трећи Јевреј — Нестор. Мој отац као да је био најконзеквентнији, та манте се рече име, па нека буде Петко. Мати моја није хтела, а отац рече након, па надените ма какво; но дете неће имати среће, прво што се родио у петак, а друго око 12 сати ноћу. Напослетку се сложе и надену ми име Секула.

Био сам од две године дана, кад ми помреше родитељи, ја останем сам саморан, под туторством мог ујака, ког су звали Бајом. Тај Баја ме је прилично држао, приповедао ми је много што шта; што се пак мене тиче, рече ми једном да сам као мало дете — био тако леп, да је моја мати самном другу децу плашила. Тако леп сам и одрастао.

У школу сам ишао редовно, птицу сам учио седам година, а учитељ би увек говорио; ово ми је први ђак. Игра ми је била као и у друге деце, али осим света — највећма сам волео седети у јендеку и пецати жабце, та био сам први пецарош. . . . У јелу сам био врло умерен, и нисам јео као друга деца сваки час, не, ја сам вам редовно само шест пута јео. Вина нисам пио; ал ракију сам љуто гулио. Мој Баја имао је једну тиквицу од сатљика — из ње би обично ракију пио. Једно после подне, оде баја на посао, ја се дочепам тиквице — и испијем до дна; на себи нисам никакве промене опазио, само што нисам могао на ногама стојати; а ја сам онда лепо седео. Кад баја дође кући, натегне

онако жељан мало ракијице да гуцне, он гуц, а тиква муц.

Ао деране сто ти гајтана кад си испио сатљик ракије.

Нисам баћа, тако ми сунца.

Па да ли је ракија?

Е да је реснем ја, од јутрос би се у тиквицу упила и холба ракије а не сатљик.

Баћа је тражио у мојим сузама сатисфакцију шта је самном било, можете мислити.

Било је па и прошло, ја сам свршио и штицу и буквар, и часловац — и псалтир; кад сам изишао из школе, било ми је које какви 17 година. Е сад баћа ође да идем у калуђере; а ја нипошто, заплашио ме је калуђерима још кад сам мали био, — кад је хтео на што да ме приволе што ја неби хтео — он је сасвим лаконски рекао, даћу ја тебе сутра у калуђере — а ја онда на све готов, а кад сам још чуо да се калуђери несмеду женити; јао моја мајко, пре би замутио Дунав, та ја сам увек волио гледати кад се младенци венчавају.

Мој баћа кад виде да ја никако нећу у калуђере, рече ми да бирам занат какав ја највољем. — Јести и пити — рекох; баћа лати неко дрвце отприлике дугачко као 1 метар, а дебело као обичан палац, устане па ме озбиљски ушта, да бирам занат.—

Ја ћу да будем салер.

А то нећеш рече баћа — тај се учи натрашке.

Е па онда ћу берберски.

Да — па кад дођеш, да ме обријеш — какве си памети, могао би ме и заклати — бирај други.

Ковачки, реснем ја.

Хм — могао би ми кола оковати, а могао би ми кад би ти придржавао точак — да шину набијаш, оним тешким чекићем расирскати руку — бирај други.

Ја други нећу.

Шта нећу! баћа ноће мени — ја недам опет себи — најсдаред нам се некако руке, у косу умешају — мој баћа запне о ногу нашег кревета — те падне ја добијем маха — и сретно умакнем. Ја сам се брзо одлучио куда ћу и око подне био сам већ у Карловци. У џепу нисам имао ни крошића, аљинице су онако приличне; само што су се рукави од капута рђаво на концима држали, џепови су били одваљени, а леђа само мало подерана, на пруслуку нисам имао леђа, дугмета није било ниједнога — био је пруслук само ворме ради; у панталона била су ми оба колена лепо закрпљена само ногавице доле беху распаране, у једне ципеле није било штикле, а у друге је фалио ђон, иначе је све у своме реду било.

Ја сам од нашег попе слушао да у Карловци има — професора; то су као код нас учитељи; то прве тренутке кад сам ушао у Карловце нећу вам описивати — упитам једног човека знали он ди седи какав професор — и он ме упути у једну лепу кућу. Уђем унутра и затечем професора за својим астало де пише; ја му кажем да сам дошао — да идем у школу — ал сам сирома па немам нигде ништа — и нигде никога. — Тај професор — био вам је врло добра душа. — То је лепо рекне ми. Ево ту преко пута живи једна баба, са својом ћерком ја ћу за тебе плаћати и кост и квартир, а ти ћеш долазити да ми читаш собу и ципеле.

Ћу господине рекнем ја, та код мог баће ја сам чистио и мазао — и чизме и опанке — и шталу и авлију, па ми није никад замерио. Ја одмах одем са мојим моћеном код бабе; погодба је била брзо углављена, с тим да код бабе ложим фуруну — и с чесме да носим воде, пристао сам на све у школу сам ишао редовно — учио сам добро, прват месеца, прва класа што сам је добио, била је секунда, сви моји другови — који еминенцију који приму, ал секунде нико до Секуле, одем моме моћену — и поваљим му се, а он ме разрогаченим очима погледа — па рече: „Ај мој Секула, та ти си најгори ђак — и објасни ми значај те красне класе. Наопако Господине! Тако је рече, него се мораш још боље трудити — ех та бубао сам боље него морски тамбур на севастопољској битци, и на моју велику радост никад више нисам био њоме награђен. —

Клонио сам се света и свачега — о ваканцији сам увек тамо био. За баћу нит сам за питао, нит ме је он тражио. Ја и фрајла Мила, гледали смо се што по реч, ко вора и дан — био сам у четвртој школи кад се деси самном нека промена — шта мислите. Ја сам се жалубио у фрајла Милу тај дан било ми је исто тако, као у Б . . . . у код баће, кад сам оно сатљик ракије испио — нисам могао стајати морао сам седети. Само једно беше што ми је мутило моје светле дане; кад год ћи запитао фрајла Милу — дали и она мене љуби — она се само насмешила, оборила би главу доле, па би ћутала, а питао би је обично кад сам ложио у фуруну, јер сам био сигуран да јој мати онда из собе неће изаћи. Друго ме је болело, што се ту неки стражмештар врзао око моје богиње. — Кад год смо се нас дворица среди увек би се преко погледали, па би ћутећки један поред другог прошли.

Биле су фашанће. Код моје фрајле биће бал, има и мојих другова, ту је и мој соперник. Беше већ прилично мрачно кад се друштво искупило тај дан биле су на мени беле чакшире што ми је мој моћенат поклонио, био прслук а при фрак — тај фрак купио сам од једног тандлера за 86 кр. толико новаца, никад дотле мог века нисам у џепу имао.

Моја газдарица ме лепо замоли, да упалим лампу па да унесем унутра, био сам вам чудо услужан, очистим цилиндер, упалим лампу; и унесем у собу, кад стуних у собу видим мог соперника, како је својом безобразном руком обвио вити стас моје љубезне. У мени крв узвре. Био сам као у несвести, које од љубоморе, које од стра и једа — испустим лампу — тако, да је на сто комада пренула, петролеум се запали, и ухвати прво крај од кабата мог соперника који је за врати висио; друштво у врисак, сваки се бојао да му што не изгоре; а мени ни бригешта — мени нема шта изгорети, мало ме је иној пробио, и то је било све, угасе ватру, собу окаде, изветре, упали се друга лампа — а у друштво дође опет ред.

После тог пораза одем мало на ноље да се про-

одам; да убришем зној који ми је с чела капао, а наш белов, који ме нигда није видео овако лепо обучена, сигурно је мислио да је какав вампир, устреми се на мене, ја да му се уклоним, незгодно се потакнем, те паднем на избачену комину, што је наша газдарица пекла ракију. Ej муке моје, ej моје белe чашпире, тек што их угледа, а оне се покондириле, као да ни је неправо било, што их је мој професор из свог ормана уклонио. Шта ћу да радим, уђем у кујну — и фала богу — није се ништа на њима ни примечавало. Уђем у собу, друштво кад ме спази — прсну у смеј, дошао сам у забуну; помислим шта се смеју, моје чакшире не беху тако убрљане, нису биле баш за такав смеј, у тај пар био сам пред огледалом — ej наопако изгледао сам као цркао, извадим брзо мараму из џепа да се убришем, опет малер, то не беше марама. него она масна крпа, којом сам две године дана чистио цилиндер на лампи, загонетку сам брзо решио; јурнем напоље из собе, знам шта сам радио, та ја сам у мраку спопао нешто мараме ту крпу да убришем зној, онако зловољан, бацим ту крпетину за банак, а она проклета упаде у шерпењу де су се кромпе пекле, маст прсну и запали се, моја газдарица у врисак — а ја беж у моју собу, јурнем на кревет — он се провали. а ја се тако незгодно угланам, да се нисам могао маћи. — Помагајте, помагајте — друштво је међутим ватру уталожило, моји другови — долете на моју вику — навуку ме из кревета — али на моју велику жалост — чакшире ми беху попуцале. Е Секула, помислих — нећеш више видити бала — међутим је и газдарица дошла и очитала ми поштену лекцију. Шта ћу сад, узмем иглу и конца, зашијем моје чакшире, таман да свршим игла ми се пребије, врх отскочи те ми се у сред носа заботе, истрпио сам и то чудо, и у тој муци заборавио сам на грдан чир с десне стране ребара, и на љути жуљ, на малом прсту десне ноге, који је красно каткад свом ногом доминирао тако, да су ми светлаци испред очију севали, особито кад је било облачно време. Игла је за собом оставила траг, отскочила поштена чврљуга на носу, то ме није женирало, и ја се опет вратим у друштво. Дође време и вечери, — ваљда ће се и ситуасија мојих малера окренути — друштво поседа за вечеру, ја сам седио, даборао, до једне госпођице која се звала Јулка. Донесе се паприкаш, ја пружим руку, узмем чинију, мој друг преко пута, тргне ме нешто, шта је? упитам га, ал онда уједно смотрим, да сам рукав мог фрака замочио у паприкаш. Само сам уздануо; чинија је била пусто врела, моја г. Јулка бирала је тамо васдан делиће, док сам трпио трпио, те да метнем чинију на сто, онако врела измаче ми се из шака, те г. Јулки истресем паприкаш у крило беле аљине, сад можеш бирати делове, помислим; г. Јулка врисну, а друштво у смеј. Ја сам се извињавао г. Јулки. Моја газдарица ме врло опоро упита дал сам чинију разбио — нисам — одговорим, брзо се сагнем под сто, у оној хитњи грунем сироту чинију о клупу на којој сам седео, и чинија се разби. Добио сам опет лекцију пред целим друштвом, у мени је сва крв врила, шта сам ја, помислим, згрешио богу да ме тако љуто казни.

Вечера је свршена, нисам био ни гладан, запалисмо цигаре, ћеретасмо, ја сам вам се унтерхолтово по вечери са г. Анком; била је кокета, а ја нисам био баш вешт курмахер, хтедох повући који дим из моје цигаре, почнем пушити, ал моја цигара дође љута као жеравица, опечем страшно језик. У дивану сам заборавио како сам окренуо цигару, те метнем ватру у уста. Моја фрајла кад то виде прсну у смеј, на међ своје друге, ја црвен ко куван рак, на носу чврљуга, на језику меур, с десне стране чир а на малом прсту жуљ, мислим да нисам био у нашитом стању, то је за мој организам био casus belli. Само да тај status quo неће своје операције дуго стварати. Али то је зато било помислим што сам се у пстак родио.

Почело се и играти, баш трамблан, ону игру што ја највећма волем (ваљда зато што сам само то знао, а други ни залети).

Мој друг рече ми да не играм, али ја оћу. Играо сам ја лепо, добро је ишло, вала Богу помислим, ал ома ми се ухватио мрак на очи кад сам видео мог соперника, како се у игри башкари са мојом презаљубљеном, заукао сс као помаман, у томе свом заукању, лупи ме својим лактом у сред чира штогод је ваљда могао, а ногом ми стаде на жуљ, е тај трен никад заборавити нећу, вриснем, паднем, испустим и цигару из зуба, ал некако повучем и моју тенцерку, те и она гру самном заједно, лупи главом о патос, те разбије нос, крв је лила, друштво се скупи око ње, а ја се једва одвучем у моју собу, наместим моји мало аљиница на земљу и сретно заспим. Кад сам био у најтврђем сну, пробуди ме страшна вика, ја скочим обучем врак, па хајд тамо, ватра! шта је, помислим, саме ватре, моја љубезна фрајла Мила, упалила се о цигару, што сам ју испустио приликом кога пада. Кад ме смотри мој соперник, стане пред мене, пошто је угасио ватру, те ми стане читати буквицу, ја сам био страшно разјешен, да сам имао само рукавице, бацио би му одабре, ал овако морао сам то издржати. Врнем се у моју собу, заспим, пробудило ме је гимназијско звонце.

Прошла ноћ још је лебдела испред моји очију. Устанем, обучем се, наједаред уђе газдарица и фрајла Мила, и почеше ми читати добро јутро.

Ево вам ваше песме и ваша љубавна писма натраг, рече фрајла Мила, с тако неничним људма нема од моје љубави ништа, ја вас шта више мрзим, а нисам нас никад ни волела, отказу ми и кост и квартир, а ја сам кукавац дрхтао као прут, чинило ми се, да сам на белом лебу.

Одем код мецена, приповедим му од ађе до омеге, он се тако смејао, да је добио штуцање, нађем други квартир, а кост сам добио у благодејанију.

Од то доба нигда више да се заљубим, кад год би се загледао у какву женску особу, увек би ми на памет пали они фашански малери, и она врато-ломијска ноћ. — Будите задовољни.... ако оћете.

Секунд.

Добро је њему и тамо.

Ишао некуд Чивутин на својим колима, сам је био сам је и кочијашио. На путу дође до једног бунара и хтеде да напоји коње. Одазн то неки лопов те се дошуња до бунара Чива је био слаб, те немогаше да извуче воде из бунара. Лопов се понуди да му помогне, те рече Чиви: „Ево ја ћу ти извући воде; али је тешко напоље извлачити јер нема претеге на ђерму, него седи ти одостраг на крај ђерма, па ће онда лако ићи.“ Чива уђаши на ђерам да буде претеге, а лопов увуче кабо у бунар, те наравно Чива одз у вис јашући на крај ђерма. Лопов напуни каб'о водом, али место да сад извуче каб'о а он хуља седе на кола, па опшину коње: „Хеј, виче Чива од горе, спуштај ме доле!“ — „Добро ти ту седиш!“ одговори лопов и одјури да се све прашило за њим.

П а б и р ц и.

1.

После школе искупила се деца да се играју. Премишљаху шта ће да, кад један дечко се досети и предложи: „Знате шта да се играмо, хајде да се играмо банке“. Друга деца одобре, а предлагач стаде улоге делити, једном детету рече: „ја ћу те наговорити да твој накит у сребро променеш, а ти ћеш то урадити, па за тим ћеш опет ти“ окрене се другом дечку „с' новцем побећи“ затим опет првом „а усљед тог ћеш се ти убити“. Тако раздели све улоге, само на једно дете заборави „А шта ћу ја бити? запита овај“

„А ти! та ти си здраво глуп одговори вођа“ да се с' нама играш — ал опет, ти можеш бити акционар! —

2.

Но јес' чуо Пајо, то је дивна мајска киша! Та све ће на један пут из земље изићи!“.

„Пст, ћути молим те! То би ми било врло жао! јер би напослетку вальда још и моје три жене из земље опет поново на свет дошле!“

3.

„Али за Бога Мило, ко би још својој тетки казао да је глуша? Иди одма к' њој и реци, да ти је жао што си то казао!“

Мила оде к' тетки и рече:

„Тетка, мени је жао, што си ти глуша!“

4.

Кауниц предаде једном цару Јосифу II нов законик на преглед. Цар беше са истим веома незадовољан и напише на свршетку са крупним словма. „Кауниц је један магарац. Јосиф II. Дође затим Кауниц унутра по царев одговор. Јосиф му пружи хартију и рече:

„Ово је моје мњење о томе; читајте сами.“

Кауниц се устеза ше и рече цару да се боји да неће са отим цара увредити. Цар запита шта он са отим мисли. Кауниц се поклони и рече:

„Го је велика почаст за мене,“ и прочита гласно „Кауниц је један магарац, Јосиф други“.

Брза снаха.

Отац Соврен је једва чекао, да ожени сина Добрена, да му снаха одмене жену Макру. Досита је нашао одмену, јер се дуго са снахом овако хвалио:

— Ја т р ч и м п а з а п о в е д а м, а о в а с е д и п а с л у ш а.

М.

Најновије књиге.

(Под овим насловом навешћемо сваку књигу, која се уредништву тога ради пошаље.)

Животи и дела врсних Срба књига I. Млађи наранатај од 1853. до 1879. од различних писаца. Скупио и приредио, местимице допуњо и прередио Драгутин Поповић. Свеска I. Београд штампарија штампарских радника 1880. Цена свесци 60 пара дин. Друга свеска ове књиге изаће најдаље за 15 дана, а исто тако и остале свеске излазиће сваки 15 дана.

Одговори Администрације.

Г. Андр. Мил. Крагујевац. Неможемо вашој жељи за доста учинити. Изволите послати пуну претплату књижари В. Валожића у Београд.

Г. Т. Црногор. Пожаревац. Хвала на родољубиој вашој изјави и подпори, која се врло редко данас налази.

Г. С. П. Београд. Претплатити се можете код тамошње књижаре В. Валожића. Не можемо лист давати у пола цене.

ШКОЛСКЕ ТИСКАРИЈЕ

израђене према наредбама вис. шк. савета

1. Главни школски записник у тврдом повезу за 480 ученика	—	—	—	—	3 ф.	20
то исто за 960 ученика	—	—	—	—	5 ф.	50
„ „ 1920 „	—	—	—	—	9 ф.	—
2. Школски дневник, 24 табака	—	—	—	—	—	90
„ 1 табак	—	—	—	—	—	5
3. Белешке при држаном школ. испиту, табак					—	3
4. Школске сведодбе на финој хартији					—	2
5. Изказ о стању школа:						
I. Број домова, душа и т. д. табак			—	—		3
II. Школске куће, намештаји итд. „			—	—		3
III. Учитељи, катихете, управ. „			—	—		3
IV. О успеху у школи „			—	—		3
V. О радњи учит. и надзорника „			—	—		3

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 5б гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ПОКЛАЊАМО

ДВЕ КЊИГЕ У ВРЕДНОСТИ ФОР 1.80 НОВ.

које износе 35 штампаних табака,

најновије у нас дело, и у светској књижевности приповетни роман чувеног француског писца **Јулија Верна:**

ЦАРЕВ ГЛАСНИК.

Роман се овај препоручује како својом забавном страном, тако још већма својим садржајем, који се српске читалачке публике тиче, што јој приказује **народ и крај један забрањеног великог руског царства.**

И то поклањамо **сваком купцу,**

КО КУПИ ЗА 6 ФОР. А. ВРЕД.

КЊИГА ОД НАШЕГА ИЗДАЊА

сво ових по реду назначених и побележених:

ЗАБАВНЕ КЊИГЕ.

Мала гробница написао Октав Феље, с француског А. Хаџић . . 40
Фауст, написао Н. Тургењев, с руског превео А. Хаџић . . . 50
Срећа у браку, написао Л. Н. Толстој, с руског С. Петровић . . 60
Драга, написала Божена Њемцова, с чешког прев. А. Сандић . 40
Шарен свет, приповетка Мивра Јокаја, с мађарског А. Хаџић . 70
Филипова љубав, написао Октав Феље, с француског А. Хаџић. 70
Стари глумац, приповетка Павла Буљије, превео С. Петровић. 40
Старо време, стари обичаји, приповетка Лукијана Сјемењског, превео Сава Петровић 25
Јелка, новела Косте Ристића 25
Гробар, приповетка К. Сабине, с чешког прев. К. Пивекић . . 40
Бој код Мохача (Мурсена) роман из шпанарске прошлости . . 120

БИБЛИОТЕКА ЗА МАЛИ СВЕТ.

Радованов дар, уједно чика Стева малој браћи својој . . . 25
Дан и ноћ, дарак доброј деци, од чика Стеве, са 22 слике . . 25
Лепше радовање, дарак доброј деци, од чика Стеве, са 12 са сим нових слика и одабраним садржајем 30
Дани одмора, дарак доброј деци, од чика Стеве, уређен са 7 нових слика 20
Чесница, дарак доброј деци, од чика Стеве, са 7 слика . . . 20
Мали декламатор 25

ЗБОРНИК ПОЗОРИШНИХ ДЕЛА.

Школски надзорник, шал. игра у 1. чину, од К. Трифковића . 20
Шарка, шаљива игра у једној радњи, написао Змај-Јован Јовановић, друго поправљено издање 20
Љубавно писмо, шаљива игра у 1 радњи од К. Трифковића . . 20
Ромео и Јулија, трагедија од Шекспира с енглеског превео др. Лаза Костић 50
На бадњи дан, драмолет у једној радњи, и Нема ништа цела вода, шаљива игра у једном чину, од К. Трифковића . . . 20
Прнце, шаљива игра у једном чину, с песмама по Р. Бенедикту, посебно др. Јов. Андрејевић музика од А. Максимовића . . 20
Рукавица и лепеза, шаљива игра у три радње, с француског превео прос. Ф. Обрежанский 50
Франце-скоро, шала у једном чину од Косте Ристића 20

ПЕСМЕ.

Мала песмарица, у којој су само песме ратне, које као ситан варошке озвањају војеване Србије. Црне Горе и Русије са Турском год. 1876—1878. 10
Народна песмарица са 400 све по избор песама ратних, прошких, девојачких, веселих и забавних 40
Мали декламатор, одабране песме за дечије декламовање, прибрао их чика Стева, 59 песама 25
Велика српска народна песмарица са 560 одабраних песама ратних, прошких, девојачких, веселих, даворија и позоришних које се најрадије певају 60
Српски декламатор, збирка одабраних песама за декламовање у нар. и средн. школама, приликом беседа и светковина . . 40
Велики српски декламатор, збирка одабраних песама за декламовање у народним и средњим школама, приликом беседа и светковина, прибрао их Стеван В. Поповић 60
Песме Бранка Радичевића, најновије издање, с додатком неколико досад не штампаних песама, са сликом и факсимилом својеручног потписа Бранковог, и са опширним животописом од А. Сандића. цена је 60
а на финој угладњеној хартији 80
Пред васкрс српски, бојне песме Мите Ножинића . . . . . 1—
Отац Мучаљ трпи од Змај-Јована Јовановића 60
Светли дани српски, јунаци и јунаштва најновијег рата за ослобођење српско 1875—1876. спевао Мита Ножинић 40
Краљевић Марко, велика српска народна несанија у 25 песама (са претсказањем турским и сјећањем застарелим српским речима, и реченицама у тима. — уредио и протумачио прос. А. Сандић 50
Песма слави и победи Србије и Црне Горе над Турцима године 1876—1878. 10
Српске песме јуначко: Цар Душан и краљ Лаџи. — Стеван Сићелић. — Кулин капетан 10
Горски вијенац, историјски догађај при сврштетку XVII. вијека. Сачинио Петар Петровић Његуш 50
Све по избор српске песме народне, за српску школу и дом, за учење на изуст, са пиштовном сликом: како гуслар пева српском народу 10

СРПСКЕ НАЈНОВИЈЕ МУЗИКАЛИЈЕ.

„Бог тебе дарао“ . . . . . 1—
Успомена на песму *„Чуј Душане“* . . . . . 1—
„Драг је ово милог сунашца“ 80
Све ово за гласовир стоји је др. Ј. Пачу.

КЊИГЕ РАЗНЕ ВРСТЕ.

Илустровани српски велики кувар, или стара и нова кућа, за домаћине и кћери им, за гостионичаре, кухаре и кухарице, са 194 слике. Написала Кат. Поповић-Жицина 220
а у тврдим корицама са пиштовном сликом 260
Вечити календар, са предсказањем, рођендацима, времешчиком и најновијим сановником цена је 70

ИСТО ТАКО ДАЈЕМО УЗДАРЈЕ

а сваком оном, који купи

за 3 форинта а. вр.

горенозначених књига нашег издања, — ове на избор књиге:

ЗМАЈ-ЈОВАНА ЈОВАНОВИЋА ОТМА МУРАЊ-ГРАДА

или коме је повољније

ВЕЛИКУ СРПСКУ НАРОДНУ ПЕСМАРИЦУ,

са 560 одабраних песама: ратних, прошких, девојачких, веселих, забавних, даворија и позоришних.

У Новоме Саду, на Сретење 1880.

Српска књижара

БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

За уредништво одговара А. Пајкић.
ГЛАВНИ САРАДНИЦИ
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
10. Марта 1880

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЛЕВИЋА.
Излазак и цену види на завршетку листа.

АРСЕНИЈУ

ПРВОИЗБРАНИКУ НАРОДНОМ

о педесетогошњици му.

Педесет лета како служиш богу;
А бог те учи: служи роду свом!
А народ опет обраћа се богу,
Да други пођу истом стазом том.

Педесет лета, — за то дуго време
Под црном ризом дише српска груд,
И ти си им'о горких искушења, —
И ти си ост'о мио, љубљен свуд.

У светом писму међ' врстама пише:
„Надјеј сја на народ!" — у том нема зла.
Ал има добра. — Јер вечити спомен,
То н и к о, само народ дати зна.

Судбина једна, — одличије једно, —
К р с т, носиш и ти, — а и народ твој
Кад народ пати, трпи и ти с њиме,
У томе лежи онај виши спој.

Кад њему сване, свануће и теби,
Ил теби живом, — или гробу твом.
Ал свеза света преживиће лета, —
Пред таком свезом задркће се гром.

Седина твоја нема много жеља. —
Но теби није ни тај нуждан штит;
Љубави опште, правога признања
Тог ниси, нећеш, — не смеш бити сит!

Благослове твоје, од педесет лета,
Све ти данас чисте враћа српски свет.
Крстоносни народ може благосиљат, —
Исто ка' што мора, м о р а декад клет'.

З-Ј. Ј.

Буквице.

Ж.

Жељезница. — Сад је на реду српска жељезница и ради ње се воде преговори. Аустро-Угарска неће услов, да се та жељезница има тако сградити, да само Аустро-Угари могу њом улазити у Србију, ал' Срби да не могу ући у Угарску.

Жена. — То су створења, која код нас имају мање среће него *Циганке:* јер ови су одавно већ *емансипирани*, а емансипација жена' још никако да дочекано.

Живот. — Живот је тако благателна ствар и маленкост, да владаоци хиљадама живота рескирају и троше, само да добију који комадић земље или какву нову титулу.

Жандар. — То су они људи били, којима се глава у *шиљу* свршавала; с тога су их неки звали и *„шиљковима“*.

Жинор-Лаци. — Ко га познаје, оном није нужно говорити, а ко није имао среће с њиме се упознати — још боље.

Ждребе. — Радо трчи пред руду, као неки администратор.

Журанић-Ма — Данас бан, сутра бан, прекосутра *други* бан.

Жеља. — Пошто су наше српске жеље *побожне*, то ће увек такве и остати — pia desideria.

Жуљ. — Стручњаци доказују, да је пријатније добити *„хаупгрефер“*, него добити — *жуљеве*.

„Жижа“. — „Стармалова“ странна, за то је и он тако *шалља* на страну.

Жаба. — Пошто има обичај, да *обично* муву и т. д., то је негде зову и *„Обзор“*; обично је *пашета*, те сама себи изгледа велика.

Жеђ. — Како *воде* сад има друга посла, да тоци варошки и њиве, то се за *сашење жеђи* употребљују разни сурогати: *вино, пиво, ракија* и друге подобне — и *преподобне* — ствари.

Живио! — Значи то исто, што и *„Осана!“*, за то и умеју у српском *Сиону* (на „Беседи“) тако лепо да ускличу кад уђе у дворану онај син Давидов.

Жагор. — То је *једина* прилика, кад неки саборски посланици и свој глас даду чути.

Жар. — Сваки *жар*, н. пр. *пожар* ваља одмах гасити, за то је и *жар родољубља* већ приличио угашен.

Жито. — У српском *житу* има и **Кук**-*оља*. Поп **Кука** уме ово и доказати.

Аб.

Нов разлог.

Марић, који од стране Србије води преговоре у ствари српске жељезнице, није могао дотичнога дана да оде у Беч због леда, којега је онда пун Дунав био, те је пут свој морао да одложи.

Ово ће га зацело натерати, да ствар жељезнице што већма пожури, јер да је била *жељезница* готова, не би му могло ништа сметати, да путује у Беч.

Једна жалосна прича.

Једнога васпитача у некој богатој трговачкој кући, који је био изображен, али већ у година човек, замоли домаћица, да јој доведе у ред лозове (срећке), што су јој послужитељи њезини на чување предали и поверили, да попише бројеве и имена, које је чији, кад се извлаче и т. д. Васпитач учини тако, тим радије, што му је помагала и дена Милева, рођака његове госпође, у коју је он прилично заљубљен био. Како су га замолили да пази и кад буде извлачење тих лозова, да ли је који написао, то он све бројеве и имена чији је који лоз, запише у своју бележницу. После године дана добије он листу извлачења и кад сравни са бројевима у својој бележници нађе, да је куварица Мара добила „хаупгрефер“ од 40,000 фор. Куварица није ни сањала о тој срећи, а васпитач, који је умољен да на то пази — ћутао је. Али сад се стаде он око куварице умиљавати и то тако, да су сви у кући приметили, и било им је врло неповољно. Но на њихово велико чудо пазави он, да би куварицу Мару узео за жену, јако би ова хтела за њега поћи. Милева, којој је он пре тога више пута љубав изјављивао, била је неутешна и многу је горку сузу пролила због неверства васпитаченог. Али „всује“, он је остао при своме и венча се са куварицом, која је била пуна радости због изненадне среће, што је нашла тако отменог мужа. Кад је био сватовски ручак устаде младожења и свечано објави свима, да је Мара, млада му, добила „хаупгрефер“ од 40.000 фор. Тек што је он то изговорио, а млада — паде у несвест. Али не од силне радости, него од туге и ужаса. Ствар је била у овоме: Куварица је пре неког доба била у великој повчаној оскудици, *па је свој лоз продала госпођи својој*, која га је чувала. „А шта је госпођа с лозом урадила?“ запити младожења дрхћући уснама. „Она га је *поклонила госпођи и Милеви* (коју је васпитач изневерио) *на њен рођен дан!*“

U. B.

Молимо разјашњења!

У 31. бр. „Заставе“ има овај телеграм:

Беч. *26. фебр. (9. марта). Прекосутра ће вам почети* **Дунав опадати.**

А у 33. бр. „Заставе“ стоји:

Стање воде:

Нови Сад.	7. марта	— 4·76.
	8. марта	— 4·09.
	9. марта	— 5·04.
	10. марта	— 5·17.
	11. марта	— 5·28.
	12. марта	— 5·35.
	13. марта	— 5·45.

По оном пророчанству даклем требала би вода од 11. марта да *опада*, а оно ево цифре показују да *расте*. Из тога се види, да је много сигурније кад се стање воде код Новог Сада одавде сматра и бележи, него у Бечу

Нови Жил Верне.

(Наставак.)

Нови Жил Верне оглашује сада ове нове књиге:

„Летописи“ у магави, жалосна слика из XIX. века.

Путовање у средину (мађарске) земље, с великим опасностима скопчано, особито тамо око баконьске шуме.

100 000 Сановника или напредак српске књижевности у српској Атини.

60.000 дуката или путовање у тућ џеп, трошком Илије Коларца.

Светиња тестамента или путуј игумане, не брини се за манастир.

Пророчански (ал' не прорачунски) дух или поплава Новога Сада, посматрања из месеца.

Месец као сунчев администратор, али само ноћу, кад је мрак и тама.

24.000 форината или песак у море сипати, приповетка из калуђерског живота.

50.000 миља (бегајте) од Вршца. Културно-историјска студија. **Аб.**

Они су само за марву.

Како на Дунаву код Новог Сада још није ђуприја намештена била, то се превозило на скели и на чамцима. Ономад стојим ја на Дунаву и гледим како се један чамац пуни пашажерима и хоће да се крене. Чамац је тако пун био, да је једва два три прста био изнад воде, а дувао је тај дан јак ветар и правио таласе. Пре него што ће се чамац кренути учиним пажљивим два пандура, што су ту на обали стојала на опасност и кажем им, да би добро било, да не допусте да се чамац тако препуњен креће.

— Молим, *ми смо само за марву!* одговори ми један пандур.

(Због марвене куге у Срему намештени су ти пандури да пазе да се не би марва и сено из Срема амо преносило).

Уштипци.

△. — Дунав код Н. Сада непрестано расте; мора бити да није читао телеграме из Беча у нашим новинама.

§. — „Здравље“ упућује *Сримиње*, да читају *енглеско* дело о Рихардсоновом плану за здравствену варош, или бар који *немачки* чланак о томе. А за што не и извод нашега *Змаја-Јовановића* под насловом: „*Хигеа, идеална здравствена варош*“ (у „Јавору“ за г. 1878), кад је то то исто, а *српски* нам је језик познатији од енглеског а милији од немачког?

□. — Један трговац са *каменим крстовима*, кад је чуо како је неки дућан са *златном и кошуљама* изгорео, поплашио се и дао своју еспап таки осигурати од ватре.

☞ Управа баште „Геданке“ у Сентоману оглашује у новинама: Наш нови **списак** садржи у себи сваковрсна **семена** и т. д.“, па вели: Шаљемо га сваком на захтевање **бесплатно**“. Шта се даклем шаље *бесплатно* — **списак** или **семе**?

☉ Код убогог дома, куда пролазе сваки дан четири пута по 400 школске деце, тера свој њеф један грдан и накостан белов некога албанције. Молимо да му полиција забрани тај „унтерхалтунг“ не чекајући да се најпре једно туце Visum repertum-а поднесе. **Аб.**

Из полупрошлости.

Кад је Јован Гавриловић, бивши намесник књажевог достојанства у Србији, био школски саветник у нашој држави, дође једном обилазећи школе, и у своје родно место Вуковар и походи школу, у којој је још његов стари учитељ учитељевао.

Кад је већ испитао дечији успех, запитаће старог учитеља.

„А молим вас господине, знајул деца што немачки?“

„Да богме да знају“ одговори домин и показујући прутом на немачку штицу, заповеди деци да читају.

„Б-р-и-бри—це-ка-е-ке-бри-ке“ одјекну деца у глас. — Шта то значи? запита учитељ.

„Молим господине за знам,“ повиче једно дете.

„Шта је?“ „Б р и т в а,“ беше одговор. „Каква?“

„Брицања.“ — „Добро даље.“

„В-а-л-д, валд.“ — Шта је то?

„Молим господине!“ — „Но!“ „ш а л о в“ беше другог детета одговор. — „Какав?“ „Крмељи.“ Врло добро, одговори уча.

На то ће Гавриловић реће: „Молим господине, ваљда неће бити тако?“ На то одговори стари учитељ: „Јути ти м . . . . . е, ето и тебе сам тако учио, па шта ти фали?“

Рашко.

Искрени комшија.

„Ви'те, драги комшија, ја кадгод видим вашу жену, увек сам пун радости.“

„А за што то?“

„За то, *што није то моја жена.*“

Славан човек.

Неки штуцер се фалио, да је он само три фунте лакши, него што је био Доситеј Обрадовић.

„Имате право, одговори неко, а те три фунте фале у вашем мозгу.“

ЧИКА СИМИ КРСТИЋУ

Још тс брује тужна звона
Тихом тугом уздисајном
У свестраном, горком складу
За прваком, за Стеваном, —

А од доле већ се вије
Нови барјак црне боје:
„Звона, звона, не престајте!
Није један, — сад су двоје!“

Ја помишљах ових дана:
Ко ће први хтети — сњети
Збацит' тело, и Стевану
Чистом душом глас однети.

Глас однети, како цвили
Цео народ на гробу му, —
Да и горе наше јаде
Већ дочују, доразуму.

Та помис'о, како гуја,
Следила ми талас крви, — —
— Чика Симо, чика Симо,
Ти се и ту наће први!

Е таки си увек био
Под заставом наше свести;
Ни од муње ни од грома
Не даде се ти помести.

Што је српству било свето
И теби је свето било;
Сваком лету напредноме
И ти беше једно крило.

Увек чику на бранику
Видели смо, — на без страха;
Такав беше кроз цео живот,
Такав оста до издаха.

Иди даклем, иди и ти!
— Терет ми је то изрећи,
Кад помислим како ј' тешко
Заменика теби стећи!

Чисто видим око гроба
Како с' врли сузам' даве, —
— Ево и ја груду земље
Добацујем преко Саве!

Да ти земља буде лака,
То је, Симо, жеља наша;
(Буде-ли ти она тешка,
Ова груда нек олакша).

Али, у злу ил у добру
— То нам нико не закрати —
Име твоје, лепо име,
Дуго ће се спомињати.

* * *

Још су браћа на твом гробу,
— Вична змијам' и уједу, ...
Мутне мисли питају се:
Да ко-ли је сад на реду? . . . . . Ј.

Човек од начела.

Браца Трива баш је попио кафу у кафани, и пипа се по џепови у којима не нађе ништа. Зато се окрене к једном непознатом до себе говорећи: Господине, би-ли тако добро били, да ми позајмите један грош, да платим кафу, јер знате, ја не волим остати дужан.

Чудна штампарска погрешка.

Девојке у нашем пријатору много се лицкају, несташне су и раскалашне; зато их отац намесник *грли*, — (а треба да буде „*грди*.“)

Епиграми.

I.

Виц.

Онамад је Гојко
Направио виц. —
Жена хоће *смеху*.
Он јој рече: *циц!*

II.

Обрана.

Он. Верујеш ли и ти,
Жено моја, Тодо.
Да је Г . . . . . ђаволу
Своју душу *продо*?

Она. То не могу вероват'
То су збори глупи,
— Зар је ђаво магарац
Тако што *да купи!*

III.

Експедиенс.

Тиса кори Јашу:
Брудер то је срам!
Толко новца кошташ,
И опет си сам!“

Купите му кућу, — некуће
Под кирију даје,
Само тако може и он
Доћи до „партаје“.

Ћира. Дакле поп Сима поклонио је Петровоселској читаоници једну петицу.

Симра. То је лепо од њега. — Ал ја да сам ко он, ја бих поклонио мање или више, али никако *баш* петицу.

Ћира. А зашто?

Симра. Јер кад човек то чита, и нехотице му падне на памет: — да није то она извесна петица!

Ћира. Зашто се наш Милетић не да нигде видети, већ понајвише седи код куће или се тек кад кад дошета до редакције „Застане“?

Симра. Е за бога! Та кад човеку поклоне слободу, онда му је тек ваљда слободно седити код куће!

Ћира. До душе, тако је.

Стихови без сликова.

Удовица куд год иде
Рони сузе свуда.
И тако ће чинити
До год се не — угуши.

Ја морам похвалит'
Списатељ-Аксенту;
Јер његове књиге
Увек су на — цени.

Славни отац Г . . . . .
Све се више пење,
Жели, да му с' на далеко
Види — непоколебљивост.

Красна је то жена
Берберина Ћире,
Сваки дан све већма
Воли — официну.

Кад у месно звање је
Доведу битангу;
Народ вели право је,
Дајте му и — колајну.

Кад не може мађаремберг
Купуса да куса,
Онда знај за цело
Да је свен'о — што страшно.

Auch nicht schlecht!

Један мађар, који је имао прилике пити Неготинско вино, не може доста да га се нахвали. Он се овако изражава: Неготинско вино то је прави бордо! То је славно вино! Али га и Срби знају достојно ценити, јер су у почаст Неготинском вину, назвали једну варош „Неготином.“

Кокице.

Иако има нечега доброг у томе што „Летопис Матице српске“ нема више од 26 претплатника. Кад то дочују Пештанска господа, за цело ће казати: „Но, таку Матицу није вредно ни укидати!“

Илија Гутеша, желећи утврдити споразум и слогу међу Хрватима и Србима доказује у својој брошури, „Упознајмо се!“ саветује да нетреба нико да се срди кад му се каже: Рад, Влах и т. д. — Уверени смо да ће на таку слогу Хрвати радо пристати.

Илија Гутеша признаје да је зато страдао, што је „учио омладину хрватски мислити и говорити хрватски.“ — Но сад бар знамо коме имамо да захвалимо што омладина хрватска сада тако лепо мисли и говори. (Ваљало би расписати награду за онога ко пронађе једног Хрвата, који би смео признати да је српску омладину учио мислити и говорити српски).

У Београду је била ових дана једна депутација револуционара балканских, ал то тако тајно, да за њу нико није дознао у Београду, само једини „Пестер Лојд“ у Пешти.

За управитеља Текелијиног завода јавила су се и два Мађара. А за толика упражњена места у Мађарским заводима, није се јавио ни један Србин. Ето ти, брудер Јапо, најбољи доказ, да смо ми они који се од браће Мађара туђимо а они су тако вољни да нам се приближе.

Говори се да је руски устав већ написан, али се неће обнародовати, догод је цар Александар жив. — Но само је још то требало нихилистима казати!!! — „Стармали“ би имао сасвим противан предлог, т. ј. да се устав кад је већ написан, таки и у живот приведе, — али да се уједно каже: ако се цару што деси, устав ће се таки укинути. — Е, ал кад неће нико „Старималог“ да пита.

Шта је политика?

Велики Фридрих, краљ прајски, на то питање одговорио је на немачком језику: Politik, — ist die höhere Spitzbüberei!

И ово је повесница забележила, а како је на то одговорио чича Панта, — Бог да му душу прости! у млађим годинама бивши берберин, а у старијим прави „фелчер“ јер је сваког болесника умео рационално лечити, осим што је обично и куцицама руковао, особито умео је добро пијавице намештати, а неисказано био је вешт у пушћању крви, — имао је и два „рецепта“ која је свађа уз себе носио, и кад коме сва три пређашња средства непомогоше, онда би изваднио шаочаре, — очитао би присутнима да је код болесника велика опасност, пак би пажљиво прегледао рецепте, и онај, на кои је на леђи неки знак „чанка“ нацртан био, предао би човеку, с тим налогом, да пропита ко ће ићи у Вечкерек, и донесе медицине из Апатеке, — затим пак, ако неће да му се кућа прода, одма рецепт натраг донесе! — А кад напоследак, болесник ни сад оздравио није, онда би чича Панта последње средство употребио и предао други рецепт, на ком је неки високи шешир или јонаџ насликан стајао, ал с тим морао је човек одма на коња усести, и трком хитити у Вечкерек, — на коме ни ово није помогло, за тога у Меленци и на овој земљи није више било опстанка. — Тако је пресудио чича Панта, које је у оно време толико значило, још више важило, него што данас „доктор Шкода“ каже, — шта је он на питање шта је политика, одговорио то нека буде овде овековечено.

Чича Панта проналазио је да су купатила у Русанди лековита, јер он је и сам преко осамдесет година стар био кад је умрло, и никад се није у Русанди купао.

Далеко сам отишао од предмета, и сад морам натраг.

У оно време, кад је чича Панта владао или сервирао, становала су у Меленци два на далеко и широко чувена потабилитета, једно је био пречесњејши великокикиндски протопресвитер Јовановић, а друго је био племенити господин великокикиндски дипломатски бирош Димитрија Трифунац благородни од Батфе, — и прота и дипломатик. бирош престављали су највишу аристократицију у месту, па и у свом дипломатику није им нико био раван!

У оно доба, није свака кућица држала и читала новине, у целом дипломатику, а можда у свом Банату, само су г. Д. бирош и прота добијали „бечке званичне новине,“ које су сваке недеље у Вечу излазиле, — и то зато баш у недељу, да људи у раден-дан не губе времена које чиме — читајући новине. — У Меленце стизале су после две недеље, јер управо толико је потребовао дележанџ, да ноћу и дању путујући, из Беча у Меленце дође.

Свако после ручка, састајала се она два господина код Д. бирова у кући, и ту би — ил у сали седећи, ил у пространој башти хођајући — наше пута поједине ставке из новина прочитавали, толковали, умствовали и на тај начин критиковали, кад ће један другом рећи: — јер противуслониди се никад нису — „бићеће то тако, као што ви велите, и као што и сам схваћам онај нети списао, који ми растолковасте!“

Господина прочу сви су звали „пречесњејши“, а д. бирова „господин“ и „господинови“. Зато ћемо их и ми у будуће тако називати.

Пречесњејши и господинови дошли су до поменутих новина на тај начин, кад је г. Д. бирош добио поред немешага и меленачку пошту, примао је бесплатно и бечки званични лист, и ово је за њи и по народ велика срећа била, јер са читањем листа упражњавали се и до тог стања доспели су, како нису више умели са својима подчињенима разговарати.

Премда је Чича Панта био свакидашњи у кући и код пречесњејшег и код господинови, зато је опет спрама обојице с таковим страхопоштовањем понашао се, да чим би уградао једнога или другога кућу, а имао би туда да проће, одма би скинуо шешир, и било сунце с препеком, киша ил вејавица с пљуском, он би кроз сву улицу гологлав шпанирао, и не узимајући на ум, дал су господа на улици, на прозору, или се и невиде.

Чича Панта био је спрама ова господина не само до понижења сервилан, него је њихову холост и аристократску гордост, тако високо представити, и тако разјаснити умео, да је свакога на свету човека и људе, који које вере и народности, а особито од вајкада на гласу кириле Меленчане, убедити знао, да од господина Димитрије Трифунца нема у свој царевини праведнијег, паметнијег, ученијег, мудријег, племенитијег и већег господина, а од пречесњејшег нема благонаклоњенијег и светијег достојника и проте!!

Оба су господина сваке суботе на вечерњу, а недељом и свецем на јутрењу и летургији били, а ни чича Панта није фалио, који би свагда на свију задовољство или херувику, или кад би тежи прпос био, онај одпојао.

Тако су пречесњејши и господинови свагда и свуди заједно били, заједно неђу собом дружили се и разговарали, и само су у толико одвојено живили, у колико је сваки у свом сопственом дому санак боравио, и у колико су их њихове по званију различите дужности једно од другог удаљаваде.

Ал они су и ово последње знали вешто одклонити, јер докле су се у Темишвару консистор. седнице држале дотле су у Кикинди магистратуални и судски послови обављани, пак су опет и пречесњејши и господинови заједно се могли проводити, новине читати, и по свом обичају високо и највише политизирати.

Једном — као што је онда био обичај, — изненадно дође штафета, и одзову пречесњејшег у напредну — то се у 10 година по једанпут или двапут догађало — копс. седницу, а господинови остану сам без свога комората, и да још већма осети самоћу, на велику жалост присједу и фришке новине, сад господинови није имао с киме да чита новине, па зато је гњеван и једак био, при ручку ни речице није проговорио, па и после ручка није заповедио да му донесе момак кану и новине. већ сам је отишао. и удубљен у мислима зграби кану под пазуо а новине хитне на главу, које са великим шуштањем падну на патос, и то старца мало разбуди, насмеши се, и опет сам подигне новине и упути се у башту.

Г. Д. Бирош, на крају ходника сретне чича Панту, који обичествоване редовно по двапут на дан долазити, одма у јутру, да чује како су господинови спавали, и одма после ручка, — да опет чује, с каквим су апетитом ручали, јако би их још при аталу изненадно за љубав салати мало печења, да окошта, а за најгори случај, са једном и другом чашицом вина попуди се; — ал сад чича Панту не послужи та срећа, да до ручавиње досне; јер г. бирош на дубоко клањајућег се никне, и позове га, да за њим у башту дође, које и буде; — напред корачајући Д. бирош величанствено прочитавао је поједине ставке из новина, и то је г. Панти толковао с приметбама, видиш чича Панто, то је политика! — Овом приликом чича Панти пала је та улога у тал, да се обема рукама за трбу држи

и за д. бировом погурено идући на сваку приметбу дубоко поклони се, и непрестано одговара: разумем господине, разумем господине! — и т. д.

После млогопутног, досадног: разумем господине; — у један мах испречи се Д. бировв и запита чича Панту; шта разумеш?

Панта изненађен тим питањем, збуни се, и муцајући одговори: незнам господине.

Д. бировв. — Е кад незнаш и неразумеш шта је политика, ево хоћу да ти кажем — ми људи кад се разговарамо и један другом пишемо — то зовемо дивани, разговор дошне, и просто писмо, — али кад се велики људи, министери, краљеви и цареви разговарају и један другоме пишу, — то се зове политика, — знаши сад Панто шта је политика?

Панта: Сад знам господине!

Д. Бировв: Кад знаш, дед кажими, шта је Политика?

Панта: опет неочекивајући то питање на ново се збуни, ал с пуним уверењем одговори: *„Политика? то ће бити господска лажа.“*

Јел' то чича Панта изустио, али лојалан Д. бировв као грозном поражен, изгрди чича Панту, и отера га из башче на поље, који последњи, као да је једва чекао, да се курталише школског, и високополитичког предавања и дође Господи и на „целиваније“ десниче, где је боље прошао, јер онај страх, успео је да једно за друго две чаше вина неправи, и за тај дан, на пред сриптор д. бировва уклоно се.

Правда.

Несуђена реграција.

Прошле године баш лицем 13. Априла, дође ми једно јутро мој сељанин те ми рече: „Учитељу благи, зато што је мој Мика (Милан) онако ваљано очатијо апостола, добићете док се моја калача (тако је крмачу звао) опрасси, једно прасе на реграцију. Ја пак опомснувши се 13. Априла писам баш волео што се то обећање баш тај дан сбило, но ипак тешећи се, захвалим му се унапред и нестрпљиво очекујући суђени данак. — Није томе прошло неколико недеља, састане се мој дужник самном и опет, и жалосно ми рече, да се калача опрасила и то двоје, пак ће мојој и његову несрећу једно поједе а на друго случајно легне и удави. Чујући ја ово спојим моју жалост са његовом, али шта је чинити, кад поред обе наше несреће жеље нема средства, којим би се могло помоћи.

Но на наше подуже ваљкање и јадиковање приговори мој сељанин: „Ала учитељу благи, ко ја нећу под срамотом остати на ма шта било, ти ћеш већ оно, што сам вам обећао добити Бого моја, па ма мене тај шпаг шта коштао. — Са овим речма уталожим јаде моје и останем опет у нади, да ће се кад тад обећање испунити.

Идуће јесени после кратка боловања умре мој сељак и тако ја прекрстим обећану реграцију за навек. Но не беше тако, јер после неколико дана дође му супруга к мени и саопшти ми, како ју је њен покојни муж заветовао, да ако мени прасе на реграцију непошље, не било јој просто. И тако ту обећавши преламном, да ће она свога незаборављеног мужа завет као светињу чувати. Наравно ја као учитељ дужан сам свет изображавати те јој рекнем да није доста само завет чувати него га треба и што пре и испунити, иначе је грех врло велики, јер само чување без испуњавања не важи ништа и још јој том приликом изговорим неколико поутешителни речи, на којима ми се она лепо захвали и обећавши ирном приликом док се калача опраси, завет свога мужа најтачније испунити.

Ево дакле за мене и опет нове радости и после овога непрестано сам потајно распитивао за стање калачино и најпосле чујем, да се опрасила и то петоро лепи шарени прасиса. Кад сам ово чуо, почео сам се договарати са женом, када ћемо га пећи, јер треба велим тако удешавати, кад неузимамо гостију, јер ако се напузају по обичају, разграбиће, на ето и опет маљера још горег него пре. Закључимо између себе на покладе га заклати (јер онда је сваки ваљан домаћин са својим друштвом код куће) ако га добијемо, и баш када смо у боб прачали, ево мога ђака на покладе ујутру донесе у џаку прасе, које сам још на улици чуо дрекењати се, баш када је предвиђало на какве муке иде. Како сам се радостан заједно са целом породицом налазијо, кад сам прасе у мојој кући видео, на још давно обећану реграцију — није могуће описати. — Наградим мога ђака и изразим се да је то лепо од његових родитеља односно матере, и камо среће, да су нам такови сви родитељи у селу.

Узхићени радошћу, пустимо прасе из џака, да се неугуши и да га посматрамо и тако посматрајући га радосно разговарајући се, који ћемо који део кусати; једно вели ја ћу ребра; друго опет ја ћу фарку; треће увета, мозак и т. д

За мало беше те наша радост, те се претвори у величајшу жалост, када прасе добивши отворена врата загребе напоље, а ми скупа за њим и тако вијајући га по дворишту, на несрећу нашу а и своју, утрчи и упадне негде, где нико радо неупада. Шта ћемо сад унитам жену полу изван себе од једа и умора но она ме поутеши говорећи, да ће она дозвати суседа Антуна који је у томе врло вешт, те ће са његовом обичном справом са којом је више пута гушче или ћуре из бунара вадијо и прасе извадити.

Дође Антун и почне његовом справом заврзати, док незакачи прасе, закачивши га тако, повуче га и да га руком ухвати, прасе се конрцнувши и откинувши узицу на справи, бућне поново унутра, и не иде та се више и тако ми привеће једно друго развијемо се и остасмо на покладе без печења, а од једа немогосмо и друга приправљена јела јести.

Ово износећи на јавност, намера ми је да се из овога догађаја сваки брат учитељ особито ђа учитељка, који прасе на реграцију добију науче, да не треба прасе из џака дотле пуштати, докле се нож неоштри, те да се одма закоље, а не најпре зубе оштрити, па тек онда нож тражити да се оштри.

Један озлојеђени учитељ.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, шаља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Најновије књиге.

(Под овим насловом известићемо сваку књигу, која се уредништву тога ради пошаље.)

Непогода. Роман из руског живота, написао А. Е. С руског превео Ј. Ђ. Големовић, у две свеске II. свеска. Издање Милоша Марковића, Београд штампарија задруге штампарских раденика 1880. Цена 1½ динар. (Обе ове свеске могу се добити у штампарији задруге штампарских раденика.)

Одговори Администрације.

Читаоници омладине росавске, Свилајнац. Примили смо послата 4 ф. као предплату на „Стармали“ за 1880. који годишње због двоструке цене поштарине за Србију стоји 5 ф. а не 4 ф. Изволите дакле у своје време допунити год. предплату са још 1 фор.

Г. Тодор Рувајац Сарајево. Писмо никако примили од г. Пелеша 2 ф. Лист вам од почетка о. г. шаљемо и молимо да нам предплату послати изволите.

Г. М. Т. Карловци. Лист Вам шаљемо од почетка т. год. али не можемо у пола цене дати.

Г. М. Петровићу пароху Врашкопина. За сада немамо баш она два броја од прошле године што вам фале. Ако добијемо са стране, послаћемо вам. Лист вам шаљемо од почетка ове године и очекујемо предплату.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

књига друга

ушла је већ у штампу и донеће ове чланке:

1. Рачунајмо са нашим животом! (Једна реч очевима и — „оцима.“)
2. Како ваља повијати децу?
3. Шта не ваља у женској одећи?
4. Обичаји што нас затиру и море II.
5. Једна прича о ваздуху.
6. Пазимо на воду!
7. Примери големе старости.

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у једној књизи од 64 стране са корицама, а цена му је годишње за четири таке књиге само 1 фор. или 12 гр. чарш. за предплатнике, који унапред предплату положе. Предплатницима шаљемо књиге како која из штампе изиђе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереску књижара Монголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим маљим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду 20. марта. 1880.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Народног Лечника“.

Добровољни прилози.

Као подпора тешко болесном Ј. Д.

Љуб. Стефановић 2 ф. А. Пајевић 2 ф. Д. Кода 2 ф. Лаза Јеремић 1 ф. Алекс. Адамовић 2 ф. Браћа М. Поповић 1 фор. Др. Радивојевић 1 ф. Н. Д. 40 н. Браћа Барако 2 ф. С. Л. 40 н. Пера Натошевић 1 ф. Др. М. Полит 1 ф. Др. И. В. 40 новч. П. Г. 40 н. Ђ. Ф. Недељковић 1 ф. Лука Јоцић 50 н. Ј. Г. А. 50 н. Ј. Т. Ч. 40 н. Стева Гавриловић 50 н. Гавра Плавшић алатекар 50 н. Свега 20 ф. која је свота одмах болеснику послата.

ШКОЛСКЕ ТИСКАРИЈЕ

израђене према наредбама вис. шк. савета

1.	Главни школски записник у тврдом повезу за 480 ученика	3 ф. 20
	то исто за 960 ученика	5 ф. 50
	„ „ „ 1920 „	9 ф. —
2.	Школски дневник, 24 табака	90
	„ „ 1 табак	5
3.	Белешке при држаном школ. испиту, табак	3
4.	Школске сведожбе на финој картији	2
5.	Изкази о стању школа:	
I.	Број домова, душа и т. д. табак	3
II.	Школске куће, намештаји итд. „	3
III.	Учитељи, катихете, управ. „	3
IV.	О успеху у школи „	3
V.	О радњи учит. и надзорника „	3

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.

ТРАЖЕ СЕ

следећи бројеви „Стармалог“ за 1879.

1 — 4 — 6 — 7 — 8 — 12 — 13 — 19 — 28 — 30 — 31 — 32 — 33 — 34 — 35 — 36 — за које се радо плаћа 15 новч. од комада ма да су испрљани или мало подерани. Ко има на одкуп горњих бројева нека их у крстопљету пошље Администрацији „Стармалог“, која ће према количини добивених бројева дотичноме новац одмах послати.

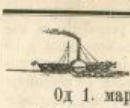

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 1. марта 1880. до даље наредбе.

Из Новога Сада у Земун и Оршаву: средом и суботом у ½5 сахата у вече.

Из Новога Сада у Пешту: понедеоником и петком ½11 сахата пре подне.

УПРАВА.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

За уредништво одговара Ј. Гајкић.
ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
20. Марта 1880

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.
Излазак и цену види на завршетку листа.

Браћи Чесима,

(Написано на црвеном јајету.)

Чујте мога савета, —
Неће рећи глупо!
Кад год што год купујете
И плаћате скупо,

Не плаћајте унапред,
Бар не целу цену,
Већ пробајте робу
И врлину њену!

Не купујте за данас,
Већ за даље дане,
На продавца пазите
Да вас не омане!

Купујте на дану,
А никад по мраку,
Грехота је мстрошит' се
За мачку у џаку!

Овај натпис, ово јаје
Стармали вам даје
Ако није дост' за ручак,
Ал није ни мућак.

Пуслице.

Читајући онамад неко омладинско миголење, учинило ми се, боже прости, као да сањам. — Али волим о омладини и сањати, него практичне стипендисте гледати на јави.

Неки стари цепидлака, ма да га нисам ни питао, овако ми је објашњавао целу ствар: „конзервативизам, вели, направио је себи штит од артије, на коме је великим словима написао *„Либерални програм;“* па вели овако. Ако не либерални стану бити, нека ме бију по своме програму, а не по моме. Сад би требао либерализам, (ако га има) да се обуче у оклоп „конзервативног програма“ па да стане на мегдан, да га конзервативци туку по свом програму, а не по његовом. Тако би се противности лакше исправиле, а борба би била интересантна и оригинална!“ — Нисам му ништа одговорио, само сам прибележио његово мњење, и ево га шиљем Стариалом нека меси од њега пуслице.

Земунско свештенство заборавило је поздравити старину Арсенија о његовој светковини (зна се и зашто). Али кад су они тако заборавни, у толико више требамо ми ту њихову заборавност да запамтимо.

Кад човек представи себи Сириг као грдан велики таљир, а на њему 24,000 фор. у малој кесици, — онда тек види како је то незнатна свотица.

Звателн чиме сад у Пешти плаше децу, кад неће да спавају? — Шапућу им: Ђуг, јер сад ће доћи *бик* (oxford) на владу.

Сретна операција.

Гига Ечановић је био ђак у Пешти, и то мора се признати добар и вредан ђак, само је имао ту једну ману, што је увек био *заљубљен*. Предмет његове љубави, његове презељене љубави, није била каква плавуша са косом као ибришим, обрвицама с мора пијавицама, нити са 32 зуба као бисер — него су предмет његове љубави била 32 зуба не *беле* боје, него *црвене, зелене, маховe* и *тиквене*.

Што се тиче финансија наш Гига није имао из-

гледа, да ће икад моћи купити чебски спајалук, ал' при свем том он је увек био весео и добро расположен, а с тога су га пријатељи његови волели и радо се с њиме дружили.

Но како га је љубазница његова од 32 листа много новаца стајала, то се нико на свету дивити ни чудити неће, што се Гигин џеп од пуног буњелара никад подерао није и што му је газдарица од стана честе званичне опомене давала. Гигин је отац био сирома а имао је осим њега и више благонадежније деце, те је Гиги једва толико могао шиљати да не умре од глади.

Гига је имао богатога деду у К., но овај је био некад ђак покојнога Кир-Јање и присвојио је његово вајглавније својство и држао се тврдо његова принципа. Више пута га је Гига молио, да га у школовању његовом потпомогне, али то је све било све једно, или говорио њему или каквом трулом ћерму на каквој мађарској пустари.

Но једнога лепога дана, баш је био један имендан, а била је ваканција, дође Гига у К. своме деди и честитајући му имендан наговори тако трогателну орацију, да је деда сузе ронио и кад се после ручка мало и поднашио, реши се и обећа Гиги, да ће му кад пође горе у Пешту да настави науке, дати 200 фор. на поклон.

Гига оде весео кући оцу свом и кад је дошло време да се полази горе, добије доиста од деде писмо са 200 фор. готових новаца.

Пун радости укруца се једно вече у локалну лађу, која ће се ујутру зором кренути и на ушће Дунава предати путнике у велику лађу, која ће их носити даље у Будапешту.

С Гигом је ушло у лађицу више добре браће и од дуга времена не знадоше шта да чине, него ће поред чаше вина удесити један мали „фарбл“, да убију дуго време.

Док су они тако играли улазили су и други путници у лађу и седали, где је који места нашао. Наши играчи нису се ни осврнали на новодошлашће путнике, него су ревносно започети посао и даље терали.

Међу осталим путницима ушао је у лађу и *Гигин дедо*, који је путовао за Мохач. Сео је на једну клупу у крају, где је била помрчина и мало га није „шлог“ ударио, кад је видео, како му благонадежни унук баца његове рођене *петнаесте* и *десетаке*, и како ове *тице* лете у туђе џепове.

Сутра дан ујутру стигну сретно на ушће Дунава. Ту ће лађица дочекати најпре земунску лађу, која путује у Пешту, па онда пештанску, која вози у Земун и Београд. Кад је стигла прва лађа зграби наш пријатељ Гига своју путничку торбу и пође у велику лађу, али како се убеђење, кад опази свога старога деду, где и он излази из исте локалне лађе, намргођен и љутит, све сече очима. Гига се таки јаду досетио и знао је сад, да га је деда морао синоћ видети, јер је у малој лађи само једна путничка соба. Одмах се окрене и остане у локалној лађи, јер не смеде деди на очи изаћи. Ту је седео докле није дошла горња лађа, те се укруца у ову и оде у — Београд. Од оних 200 фор. остало му је само још неколико малих банака, но у Београду је имао он своја старога пријатеља из гимназије, који је онде био чиновник и оде управо к њему. Ту се бавио неколико недеља без икаква посла.

Међутим дозна отац Гигин, да је овај помео пут те место горе — отишао доле у Београд, па пошље одмах старијега брата по њега са нешто новца, колико му је могао послати и једним саветујућим писмом. Брат му извади карту до Пеште и оправи га тако у школу.

Гига је даклем опет био у Пешти и уписао се за ђака, пошто је необориво доказао лекарском сведодбом да је био болестан, те није могао пре доћи да се упише.

Гига је и ове школске године кубурио с новцем, ил управо рећи *без* новаца, као и толики други ђаци, који су после постали славни људи. О деди и његовој праведној срџби никад није дознао ни речи.

Но једнога дана, кад је већ био скоро крај школској години чује он од својих пријатеља, да му се деда налази у Пешти и да је одсео код „енглеске краљице.“ Дуго је студирао Гига шта да чини и најпосле се реши, да као кајући се грешник отиде деди у хотел, да га моли за опроштај и да иште новаца. Обуче се колико је могао чисто, и закуца код деде на вратима. На облигатно „жераји“ уђе унутра, но да је било коме чути и видети, како је сирома Гига од деде дочекан! У кратко ћемо рећи само то, да је пре био напољу, него што је ушао унутра.

Операција даклем није испала за руком.

Врати се и приповеди све својим друговима.

То исто вече састане се Гига са својим колегама код „круне“ на пиву. Ту се пило, певало и веселило. Кад око једанаест часова ноћу отворе се врата и у собу, где су се они веселили уђе — деда гигин са својом женом. Они су то вече били у позоришту, и вративши се свину на чашу пива и на вечеру у ову исту пивару.

Гига их је одмах при уласку познао, но учини се невешт, као да их није видео. Мало час устане он с чашом у руци и елегичним гласом прозбори ове речи:

„Браћо моја! Допустите ми, да се с вама у неколико речи опростим. Ја сам данас овде с вама и веселим се, али сутра ме нема више међу живима. Но пре, него што овом мом бедном животу крај учиним, хоћу да вам искажем што имам на срцу. Ја сам, браћо моја, једанпут у веку поклињуо, погрешно сам, и моја се погрешка не може поправити. Ја имам браћо једнога милога ми деду у К., којега љубим и поштујем од свега срца мог, он се за мене очински старао, али ја нисам достојан његове љубави и бриге, јер ја сам га увредио. Покушао сам још једанпут данас, чујући да се овде у Пешти, бави, да паднем пред њега на колена и да га молим за опроштење — нисам мислио искати новаца од њега, али лакше би ми било умрети, да не носим на души грех, да сам добротвора свога увредио; но он ми није опростио и мени ништа не остаје, него да с тугом и раном у срцу одем на онај свет. Због ома браћо, нећемо се више видети!“

Гига је умео у току свога говора на другове своје вешто да намигне, те су ови ћутали и благоговејним лицем слушали његове речи. По већ при крају његова говора чуло се јецање са једног стола; за тим устане деда сав тронут и погружен, дође посрћући од тронућа и пуним очима суза до Гиганог стола, загрли Гигу и рече му кроз сузе:

— Добро моје дете! Нећеш се ти убијати док је деда жив! Ево, синко, новаца колико хоћеш; ти си добра срца, а ја ти опраштам што си погрешио. Од сада ћу те ја школовати, те нећеш трпети никакве оскудице.

— Ура! повиче цело друштво, узеше деду у среду и веселише се до зоре.

Деда је одржао реч. Он је Гигу школовао и данас је он ваљан и честит грађанин.

Операција је даклем срећно испала.

Аб.

Циганске песме*).

(Ердељско наречје.)

I.

Рикли камел лугуља.
Рикло камел урибба;
Гиди камел мији чавен
Мануш камел мији балеи.

Пура жели цвећа, траке,
Момак гаће, шарне, лаке!
Жена жели ћерку, сина,
Човек много, много — свиња.

II.

Про есос гиди чачес,
Те динасел пал шошес;
Уна иов ровен рома,
Те маид њилаи из авла!

Дође з' јесен, вес'о ў' сваки,
Ратар, рибар, ловац лаки,
Само Цига са уздахом
За сувчаним плаче зраком!

(Наставиће се.)

*) Сваггашња горња строва оригинална је циганска; превод је нам са немачког превода.

На нека и Шваба нас части.

За време бировине пок. Јоце Павловића догоди се у Карлову тај случај, да на летњег светог Николу Шваба из Беодре, дође у Карлово код свога дужника, да прикупи вересију. — Два брата Бер. — — на тај дан славили су крсно име. и после ручка седили су за пуним столом, и и испразнујући бокале, — тако се у Карлову из бокала пије — частили се. — — кад у једанпут, на врата помоли се веритељ Шваба, којег два брата једна дочекају, и као најмилијег рођака и госта посаде га за трапезу, пак закупе да се шњима части, и да пије — Шваби је то испрва ласкало, и годило али кад више није могао пити, он се почео отимати да иде кући, ал газда и домаћини му пошто недадоше да Шваба оде, и кад овај силом навалио, а браћа га спопадну и добро излемају, којом приликом подеру му кошуљу и све хаљине што је на себи имао; — тако сутра дан дође Шваба Јоци Павловићу као бирову на тужбу, а биров призове обтужене, и почне с' овима испит и истрагу на следећи начин.

Биров: Познајетели ви овога човека?

Браћа Бер: како га неби познавали, кад смо се јуче с њиме частили.

Бир: како сте се врагу частили, кад сте га истукли, и све хаљине му подерали?

Вр. Бер: Е господар бирове то је тако било, он није тео да пије, а ми смо га терали, па кад је тео да побегне, нама се на жао учинило Пак смо га мало протукли. —

Биров. Па шта ћемо сад?

Бр. Бер. Е па ништа г. бирове сад нека и он нас части, па ако не успијемо, нека нас он истуче!

Наравно да при овом није остало. **Правда.**

Па које нам добро видиш?

Јоца Павданић строгу је заповест издао, да се недељом и празником ништа несме радити, што би благоговјење у светковини увређивало.

Ј. Павловић, није био биров, који је само заповести издавао, већ је умео пазити, да се његова заповест не сме нарушити, и зато је по селу сам обилазио, да се увери како се наблудава његова заповест.

Тако једном идући у своју на крај села находеђу се сувачу, испод сувача учергашили се цигани, и удесили да у недељу кују.

Ни су приметили, да им се приближује биров, а кад су га из под черге угледали, подизали су главе, и убезекнуто гледали су у дошавшег; — на то ће биров запитати: А шта је то цигани, да ви и у Недељу кујете и радите? Циганин: — Па какво нам добро видиш г. бирове?!

Правда

Наблудавати чистоту.

„Наблудавати чистоту“, ту реч није још нико изустио пред мојим брат Перчетом, а да није добио оваку лекцију.

„Овчији коњу; а ко те је то научно да те две речи једну уз другу нећеш? — Наблудавати чистоћу! није него роткве! — *наблудаваше* ту не може бити *чистоте*, а где је *чистота* ту се окани *наблудавања*. Кад не знаш паметније говорити а ти се покри ушима на ћути!“

* * *

О женама.

(С немачког)

Снага. Женска није кадра људе да помете;
Слабост. Женска скучиће те и обориће те.
Женска снага и лукавство
Не држи им царство;
Ал на против *слабост* њина —
То им је *јачина*.

Ђ.

Ситнице.

I.

Мати хвали кћерку.

Не ваља ти што се *белиш*,
Ћери моја премила!
— Виш ја, кад сам млада била,
Ја сам се — *румењила*.

II.

Питање и одговор.

Калуђеру, постиш-ли? —
Питала га грешна руља.
— „Ја не волим у рај ићи
Преко грашка и пасуља!“

III.

Вино, вино, вино — с водом.

Вино, вино, чисто *вино*
До по ноћи пије Гега;
А тек тамо по поноћи,
Мало *воде* — (у *крчмет* га).

IV.

Зашто? — зато.

Зашто Ћерка баба Раке
Носић диже у облаке? —
И то ми је разјаснио
Синоћ један враг:
„Јер ни сама не воли
Свој мирисат' траг.“

V.

Фра Мартин.

Зар ти не знаш фра Мартина? —
Треба да га знаш
— Калуђер је, гвардијан је,
Ал је и карташ.
Он обвезе има двоје,
Обе поштује:
Обвезан је он и *рају*,
Ал и *шаклаје*.

VI.

Неједнаке мере.

Уводи се све то јаче:
Да се мере изједначе.
Ал брат Перо још због мера
Псује триста пера.
Он пожути и пребледи
Кадгод' убереди
Своје жене *дуги* шлеп
И свој *кратки* цеп.

VII.

Доказ младости.

Ево, нека свако чује
Како лепо доказује
Госпођа Пијада
Да је и сад млада:
„Пре шеснаест година
Муж ми умр'о чујте!
Онда сам се *на ново*
Родила — верујте!“

VIII.

Једном бакону.

Ој ђакоше стари,
Момче за параду,
Сад ти пећен и ја желим
Подугачку браду.
Нуждна би ти зато била,
По мишљењу моме,
Пређен појас, незаслужен,
Да покријеш њоме.

IX.

Мисао о Турској.

Чуо сам једну приповетку,
Да виш није глупа:
„Турска ј' тело без главе
Која нема *труда*.

Ага Момнон.

Ћира. Јеси-ли читао у Београдским новинама, како се циркулирају „*Одбегле пореске главе*“?

Смира. А зар су тима одбеглима само главе одбегле?

Ћира. Па видиш да им се „*порески репови*“ још и сад вуку по домовини.

Смира. Ако ћемо на што, „*пореске главе*“ могу и бегати, само нека остану „*пореске ријеке*“ и „*пореска лева*“.

Ћира. То знам да је тамо негде у округима Бањалучком и Бихаћком, због два злочинца постављен преки суд. Знам и то да су та два злочинца вере православне.

Смира. То знам. Само не знам хоће-ли „Обзор“ и ова два злочинца називати *Христима*, или ће можда од њих изузетак учинити и признати да су *Срби*.

Тирк. Чује-ли се, бога ти, да ли је што његово Германство телеграфирало приликом педесетогодишњице своме старијем во Христе брату.

Спиро. За сада се још ништа не чује.

Тирк. Штета! А баш би волео знати шта му жели.

Спиро. Па то ти ја могу на памет казати. Жели му да још дуго и много живи — *у миру;* да буде срећан и задовољан — *са својим положајем;* да га господ бог сачува од бриге и терета — *за које се други отимају;* и да дочека и стогодишњицу — *у Сентандрији.*

Тирк. Доста, доста, разумем те већ!

Тирк. Видиш ли ти то, Спиро, како нам Мађари свој језик туткају и тамо где му баш ни мало места није н. пр. чак у наше основне школе. — Чиме ће они нама то накнадити?

Спиро. Па они су нам то већ накнадили.

Тирк. Е да! — А чиме то?

Спиро. За то они опет туткају српски језик, где га ми никад и не помишљамо видети. Ето н. пр. они своје рођене, *мађарске* новине („Недељни Лист“ и Турски народ) издају *српским* језиком.

Тирк. Е па живила равноправност.

Тирк. До сад су владике чиниле каноничну визитацију, — а сад —

Спиро. Но, — а сад?

Тирк. А сад би народ требао мало да провизитира канове, и оне, који су негда своју себичност заклањали за канове, а сад ни у дулведу за њи.

Нужда прека.

или

Песма ради лека.

Човек не зна шта га чека,
А девојка још'те мање.
Судбина је често прека,
Многи довек пати са ње.

Од судбине нема штита,
Слаб је сваки јрад и бедем.
Треба л' пример да се чита,
Ево један да наведем.

Сека Соку просили су
Просиоци многи, разни, —
По вољи јој били нису,
„Назори“ јој беху мазни.

Дође ковач, — „Хвала, хвала!
Ја ћу наћи мешу срећу!“
Дође кројач, пун игала, —
Благодарим; нећу, нећу!“

Дође Васа из Врбаса,
А Сока се свио једи;
Дође ђука из Џумрука,
Сока неће да га гледи;

После ево и писара
„Госпођице, љубим руке;“
— „Траж'те себи другог пара,
Код мене вам залуд муке.“

И секретар пете класе
Седе па јој писма пише;
Али Сојка држи на се,
— Њојзи треба нешто више.

И отац је већем кара·
„Море шта ћеш, луда Соко!“
Ћерка оцу одговара:
„Ја ћу, тато, *на високо!*“

„*На високо!*“ — Соко, Соко!
Ти ћеш бити среће лоше!“
И заиста, ни грофови,
Ни барони не дођоше.

Време иде, па се смије,
А не иде шетњом спором;
Посусташе ђувегије,
Ил одоше другим шорон.

Време иде, па се смије;
Свакон ниче ко што сеје, —
Шест година просило је,
Шест година не просе је.

Време иде, све нас тресе,
Што је холо то обара,
Луче Сока удаде се
За — знонара, (и то стара)

А данаске већ се пева
„Куку, леле, сека Соко!“
То се нева а привева:
„Сад си стигла *на високо!*“

* * *

Шта ја с оном песмом хтедох,
Читаоче, де сети се!
И ја просим једно чедо,
А то чедо поноси се.

Том поносу тражим лека.
Читај причу, моје јање;
— Човек не зна шта га чека,
— А девојка још'те мање.

1880 Тамо негде мимо Шајца и Ниша.

Панта Пупонадеждић,
засад писар VII класе.

Лов на зеца.

Кроз село Н. тече мала речица, која се с пролећа и с јесени кад по неколико дана а и по неколико недеља киша пада јако разлије, тако да сва поља, њиве, ливаде и воћњаке у наоколо поплави. Тако је то било и год. 18.. Окишало се, па је за кратко време цела долина тако поплављена била, да ништа друго ниси могао видити до воду на опет воду.

На један сахат ода, беше од села удаљена кућа некога ратара, Совре Промуљурског, који је радећи своју од дедова насљеђену земљу са својом женом Пелом и четворо дечице баш ту живовао. Они су истина бог, већ више пролећа и јесени дочекали и видели, како се речица разлива, али никакове штете не имадоше; највише ако им је вода које прасенце или коју кошницу однела била.

И сада, кад се ово што ћу да причам десило, беше, речица нарасла и целу долину поплавила. А вода још једнако долазаше.

Чим би свануло, то би одмах Ча Совра изишао на поље — а то је после свака по сахата чинио — метуо би руку на чело, гледао би воду, па би се вратио натраг, и јавио би својој Пели да вода још расте.

Тако је и опет био изишао напоље да разгледа како вода стоји. Али тек што је неколико пута прегледао околицу, кад као без душе утрча унутра и повиче:

„Пело, Пело! Изађи да нешто само видиш!

„Шта је Совро?“ запитаће га Пела, која је код разбоја седила и ткала.

„Шта је? Са свим нешто необично, што за цело још ниси видела.“

„Е! Баш бих волела знати шта је то? рече Пела са свим флегматично.

„Шта је? — одговори Совра — није то ни црквењак ни поп који долазе да нас походе, али неки добар коња, који се хтео код нас од воде да спасе, али га је вода вијала, и тако се попео на дрво, да небих главе изгубио.“

Е гле молим те! Баш сам љубопитна, ко то мора да је? — За тим устане Пела, навуче папуче, и изиђе на поље да види шта је.

Али тек што стаде до Совре, и тек што јој он руком показа, али она подиже руке, и зачуђено рече:

„А тако! — Зец је на дрвету!“

„Да, зец на дрвету! рече Совра, и то баш нека зечина, као што ми се чини.“

„Боже! како ли је само доспео на дрво?“

„Како је доспео? Са сним лепо. Лежао је на леђи, на кад му вода дође у походе, а он куда ће, него на тај брежуљак код липе. Али кад вода и тамо дође, то се нужда претворила у врлину, па је скочио био на липу, и ено га сад где на деблу међу сувим грањем седи.

„Па управо тако је то и било.

„Да, па је сад на суву“ рече Пела.

„Да богме“ одговори Совра — „Али знаш ли шта жено? Ја ко мислим, да неће добро бити, да га ми остављамо тако, док вода не устукне, јер ће нам умаћи“.

„Како?“ рече Пела, која није знала, шта Совра управо мисли.

„Ја ко мислим“ рече Совра — „да пријашка скинемо са дрвета, да му шију завршемо, да му оде ремо кожу, па да га метемо у шерпењу. Тако ћемо доћи до јестине почешће; а баш је ни онако нисмо одавна имали.

„Е, како само да почнемо? Вода је сигурно тако дубока, да нећеш моћи догазити, све да и твоје велике чизме обујеш“.

„То ја ни нећу; али ћу се одвести тамо“.

„Одвести? — Чиме? Где нам је чамац?“

„Па ипак“ рече Совра „сад сам се сетио, већ сам ја то наковбларио; донећемо велике пањеве, метнућемо их у воду, узећу држаље од метле за весло, одвешћу се тако дрвету, на неће ни десет минута проћи, а пријашко ће бити наш“.

„О, Совро, баш си бистар, да богме тим начином“ рече весело Пела.

Сад отрча Пела још брже но што је дотрчала била, у кућу да потражи пањеве. За мало а Совра и Пела пустише пањеве у воду, Совра седе у пањеве, узе држаље у руке на поће веслати. Али знамо да се и при ратним експедицијама, путовању у Африку, лову на слонове. међеде, лавове и друге животиње са сним друго шта деси, него што је планирано; е на тако се овај пут десило.

Совра лепо и до дрвета беше дошао. Кад је стао код дрвета, онда је тек видео, да се зека тако високо попео био, да га неби могао доватити, и у онај час што му га је Пела дала стрпати ни онда, кад би се на прсте уздиго. Шта му је дакле ваљало друго чинити, до ли да се лагано на дрво успне, те да зеку, који ама баш никуда умаћи није могао, увати.

Па то је и урадио.

Вода је тако мирна била, као да је у буретy, те Совра ни помишљати није могао, да му може лађа отићи.

Те тако без да је премишљао, поче се лагацко на дрво пењати.

Али зеке добро чују. Није прошло ни пет тренутака, а зека наћули уши, окрете главу, те виде опасност која му грози.

Зека стаде гледати, има ли још какво празно место, на које би се он каквим јуначким скоком спасти могао. Али нигде ни груде земље на коју би могао скочити, све сама вода. Совра пун радости, да као оно ћаво душу ичела, опружи руку али — у последњем тренутку — опази зека још једно место куда се може спасти — празне, на дрво наслоњене пањеве и ду — скочи зека очајнички са дрвета у пањеве!

Пањеве се заљуљаше, крену се и ено их где већ са зеком плове.

За цело ће се сваки зачудити. Али је управо тако било. Наш пријатељ Совра Промуљурски седио је на дрвету, па је тужно гледао како пањеве плове. Пањеве пак, на којима је зец без бриге седео — сигурно као први лађар овакве врсте, како је свет зечији створен — приближаваху се обали. Чим зека виде, где пањеве близу неке њиве доспеше, а он се нехтеде премишљати, већ поклоних се Соври и Пели, искочи из пањева и стругну за брда она.

Пела се скаменила од чуда. Али и Соври баш не беше најбоље, вода је све то више долазила, и већ му је и у чизме била ушла.

„У помоћ! у помоћ!“ викаше Совра Пели — помози Пело ако бога знаш, удавих се.“

Али све бадава. Како само да му се помогне? И те

једне најве што их је имала, беху сад на другој страни, па да је бар од куда на селу, да може комшије у помоћ позвати. Већ ни то.

Па баш кад је Пела ушла била у кућу, да види како би Соври помоћи могла, а њен најсгарији синчић Паша, коме је могло бити десет година рече:

„Мамо! Што не изведеш бога ти матору мркушу из штале, те не одјашиш дрвету? тако би понајпре могла ова спасти.

О дијете! драго моје дијете! сам те је бог ваљда томе научио! рече мајка Пела. И у неколико скокова беше у штали, изведе мркушу, узјаши на њу, и оде право дрвету.

Некако је добро и ишло. Пела беше доиста до дрвета доспела. Совра је полако сиђе доле, узјаше и сам на мркушу. Али кад су се окренули били, морала је мркуша доћи до каквога одсека, јер Совра на једаред повиче:

„Плива, Пело, мркуша плива! Добро се држи! Добро ју објаши, јер ћемо се обоје удавити!“

Но вала и богу, спасли су се. Пела је добро мркушу била стегла, а Совру је уватила за косу па се тако држала. Совра је опет на срећу своју био мало поклизнуо, те се тако за мркушин реп био уватио, и спасао.

Мркуша беше осетила земљу, заборе копиту у лединe, и у тилом часу их изнесе пред кућу.

„Шта сад велиш бабо?“ рече Пела, вративши се из штале — куда је мркушу одвела била — у кућу, где је Совра своје чарапе resp. ноге сушио.

„Ја ништа друго не велим“ — рече Совра — до ли то, да сам сада локво зеца на води, али да више за цело то чинити нећу!

По Шредеру **М Ап.**

Фрајрајтер.

Кад оно 1866 године, после битке на Кустоци и код Кениграца, наша царевина, мало више војника но обично затреба, стрпаше и мене у регулане, ма да сам био слушатељ шестог разреда гимназије сегединске. У Кикинди ме обукоше и наоружаше, а у Коморан ме на службовање одпремише, и за пет до шест дана, постадо ја већ стари војник; којекаквим излишним војничким церемонијама, или не хтедоше или не имаше времена, да нас уче. Командоваше нас одма на стражу, и ја у том животу, први пут, дођо на главну стражу, у главном граду Коморану. Каплар раздели војнике, сваког одреди, где ће на „шилбоку“ стајати, а к мени дошав, рече: Ти ћеш бити „фрајрајтер“. Твоју пушку мети у собу за врата, а телећак и пантруташ, обеси о клин. Ја учинии све по заповести.

Сваки два сата мењају се шилбоци, једни одлазе, други долазе; само ја цело после подне седим, па студирам: шта то значи „фрајрајтер“?

Ништа друго, него, да је човек „слободан“, јер „фрај“ значи: слободан, а „рајтер“? о том писам нлого ни мислио, пошто сам до овог закључка дошао: Овај каплар мора, да зна, да сам ја био студент, па има обзира самном, неће баш, да ме за свашта употреби, штеди ме, и то је врло лепо од њега.

Село сунце, стигло вече, а мој се каплар, баш онако капларски, из стражаре, продера: Фрајрајтер!

Ту сам, заповедајте? Вичем ја, и стојим као на пошту.

Иди ми за пет пов. сланине донеси!

Ја одем, завирујем у дућане, мотрим, где сланина виси; нађем и донесем.

Сад не опет момци спопадоше, један хоће чварака, други кобасица, трећи сира и т. д.

Опет ја одем, тумарам, тражим, где се шта добити може, пазарим; што неможе у џепове стати, а ја нежем у мараму, па хајде. Међу тим и шилбоци измењује се е сад и за ове треба вечеру донети. Опет се удалим, натоварим се и вучем као „пропелер“.

Из друге собе чује се лаћманов глас: фрајрајтер! Заповедајте?

Ево ти ова флаша, па донеси олбу вина. Одем и донесем, али још нисам добро ни у собу ушао, а овога стаде вика: Каква бела? шилера! донеси, шилера!

Вратим се натраг, замолим бирташа, овај, без млогог узтезања, претвори бело у шилер.

Сад ми, донеси, швајцарског сира!

Одем и донесем.

Овај сир смрди, носи натраг, па нека ти даде за толико сланине.

Ал' ни сланина није добра била, укварена је те морадох још један пут ићи, и сланину за салату променути.

Но! помислим у себи: хвала богу, сад ћу и ја већ један пут мира имати.

Фрајрајтер! зачу се опет капларов глас.

Узми ову лимену канту, иди на „плац-команду“ донеси уља!

Фрајрајтер! очисти све лампе по ходнику, и у стражари напуни и упали!

Фрајрајтер! ове две дрвене канте, донеси пуне воде!

Сутра опет, пре зоре, чује се: фрајрајтер! иди носи „рапорт“.

Фрајрајтер! поли и почисти собе и ходник! опери астал и клупе, опери аборт!

И тако је то све непрестано ишло, док год се страже не измењује.

Још сам млого пута које где стражарио, али увек сам извукн се, да више не будем „фрајрајтер“.

Сремац.

Исправка.

У прошлом броју поткрала се голема штампарска погрешка; уместо „Пуслице“ штампано је „Кокице.“ Нека се исправи! Срамота би и било да ми наше претплатнике, који су се ове године знатно умножили, частимо са кокицама, као ово лансне (гладне) године. Ова се погрешка овако десила: слагач, баш кад је Пуслице слагао случајно јео је кокица, па што је имао пред очима, то је и сложио.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. за 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Новм Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ.

С идућим бројем истиче предплата свој господи предплатницима, који су се са 1 фор. само на три месеца предплатили. С тога их молимо да за времена предплату опет са 1 фор. поновити изволе, како би им се лист као и до сад без прекида уредно слати могао.

Предплата молимо да се шаље:

ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА у НОВИ САД.

Одговори Администрације.

Неколицини предплатника у Сарајеву. Ми нисмо никога опуномоћили да за нас у Сарајеву прима претплату на „Стармали“, нити нам је ниста од Вас стигле поштом а још мање преко кога другог. Још су нам неколицина писала да су платили г. Ђури Пелешу, од којег до овога часа још нисмо никад ни за кога што добили. Потражите њега.

Г. Д. Игњатовићу у сл. Андрија. Вама је претекло предплате од лане 1 ф а сада сте послали 2 ф. свега сте лакле уплатили 3 ф. за текућу годину.

Г. С. Станковићу, В. Вечкорек. Примили сме 8 ком. „Стармали“ за које Вам уписујемо за II. ч. 1 фор. Да нису онако издрта уписали би још 20 нов.

Г. Милану П. Павловићу, Вршац. За 10 приспелих бројева „Стармалог“ уписујемо Вам 1 ф. 50 н. за II. чет.

Г. Марији Јојић, Т. С. Миклош. За 6 послатих бројева од прошле године, уписујемо 90 новч. за II. четврт по Вашој жељи.

Г. капетану Венечком, Митровица. За 13 бр. „Стармалог“ од прошле године, уписујемо Вам за 2 фор за II. и III. четврт.

Г. Атанасије Ивачић, Лалић. За 13 бројева „Стармалог“ што сте нам послали, уписујемо Вам 1 ф. за II. чет. а 95 нов. и један прогорени број шаљемо Вам натраг.

Г. Н. Милошевићу, Чока. 1 ф. 20 новч. за 8 комада „Стармалог“ од пр. год. уписали смо Вам за III. ч. о. г.

Најновије књиге.

(Под овим насловом известићемо сваку књигу, која се уреднштву тога ради пришаље.)

Противници новых људи. Одговара наука, написао Васа Пелагић. Будим-Пешта. Штампарија Виктора Хорњанског. 1880. Цена 10 новч.

Шашта се рађају буне? (Штудија за народ и државнике, написао Васа Пелагић. Треће проштампано издање. Будим-Пешта, 1880. Штампарија Виктора Хорњанског. Цена 20 новч.

О рату и цивилизацији. Написао Васа Пелагић. Треће проштампано издање. Будим-Пешта. Штампарија Виктора Хорњанског 1880. Цена 10 новч.

Огледало садање правде. Написао Васа Пелагић. Будим-Пешта. Штампарија Виктора Хорњанског. Цена 10 н.

Умовање чистога разума или Шта вели архиманарит, професор директор једне богословије, — о религији и њеним догмама. Написао Васа Пелагић. Будим-Пешта. Штампарија Виктора Хорњанског 1880. Цена 20 новч.

Шта прича руска Сабирија. Написао Васа Пелагић. Будим-Пешта. Штампарија Виктора Хорњанског 1880. Цена 20 новч.

НЕТРЕБАМО ВИШЕ

појединих бројева „Стармалог“ од прошле године — које смо у прошлом броју тражили — јер смо подмирили целу потребу истих.

ПОРОТА

лист за правне и државне науке

излаже и уређује

МИЛАН СТ. МАРКОВИЋ,

правосуственик у Београду.

Излази на целом табаку у 4-ми 10, 20 и последњег сваког месеца, на врло финој хартији, са најодабранијим садржајем у правној струци, а стоји годишње 12 фор. погодишње 6 фор. Претплату примају све књижаре српске, као и власник уредник г. Милан Ст. Марковић у Београду.

ШКОЛСКЕ ТИСКАРИЈЕ

израђене према наредбама вис. шк. савета

1. Главни школски записник у тврдом повезу за 480 ученика	—	3 ф. 20
то исто за 960 ученика	—	5 ф. 50
„ „ 1920 „	—	9 ф.
2. Школски дневник, 24 табака	—	— 90
„ 1 табак	—	— 5
3. Белешке при државном школ. испиту, табак	—	3
4. Школске сведобе на финој хартији	—	2
5. Изкази о стању школа:		
I. Број домова, душа и т. д. табак	—	3
II. Школске куће, намештаји итд. „	—	3
III. Учитељи, катихете, управ. „	—	3
IV. О успеху у школи „	—	3
V. Школско имање, прихода и расхода табак	—	3
VI. О родби учит. и надзорника „	—	3

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 24. марта 1880. до даље наредбе.

Из Новога Сада у Земун уторником, средом, четвртком, петком, и суботом после 5 сахата у вече.

Из Новога Сада у Тител, Оршаву и Галац: средом и суботом после 5 сахата у вече.

Из Новога Сада у Пешту: понедеоником, средом, петком, суботом и недељом после ½11 сахата пре подне.

У Новоме Саду 24. марта 1880.

УПРАВА.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ 1880.

За уредништво одговара А. Павић.
ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
31. Марта 1880

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.
Излазак и цену види на завршетку листа.

Ал би —

Ал би ја вол'о, да сиље веље
У своје доба дигоше глас.
Који би правди, праву, слободи
Потпора био, бранич и спас!
Да није кобно, пакосно, злобно
Дизраил точак кочити смео.
Из наше борбе, из наше крви
Друкчи би венац данас се плео.

Ал би ти вол'о, Тисице мали
Да такав дуго потраја склоп,
Да снова твојих намере худе
За јачих сила заклоњи топ.
Ко своју срећу на песку зида,
На разваљинам' суседа свог,
Тај би још дуго слушати вол'о
Како Дизраил дува у рог.

Албион — јесте, *Албион* види
Да тебе говет' њему је срам,
Па ружеј' жреца лажних олтара
Хришћанској правди подиже храм.
А из тог храма кад луча сине
И ширем свету отвори вид,
Ху, ал ће гнусна бити голоћа:
Духова црних пакост и — стид!

Борјан.

Чудо у Београду.

(Поцрпљено из званичног извештаја.)

У 71. броју „Српских Новина“ има тачан „десетодневни санитетски билетин вароши Београда“, који показује колико је њих од 10 до 20. марта 1880 г. боловало, и од чега, — и колико је њих умрло, и од којих болести. — Но то још није никакво чудо!

Но познато је да људи од чега болују од тога и умиру, или бар од чега не болују од тога и не умиру. И баш у томе лежи Београдско чудо што су тамо сада људи почели умирати од оних болести од којих нису боловали. Ево доказа (по извештају):

Од Хидрокефалоса умрло је за речено време њих *четворо*, а боловао је само *један*.

Од дифтерије, атрофије дечије, запаљења кожице срца, запаљења црева и желудца, перитонитиса, пришта гангрене умрло је њих *девет*, а боловало није *ни један*.

(Од штампарских погрешака, нетачних извештаја или неудесних' рубрика, хвала богу, није умро *нико*, а морало је боловати њих *више*.) **А.**

Hirdetés.

Ако још у коме бупану има који игуман, попа, ђакон, или звонар, који није заслужио први појас, нити ће га икад заслужити, нека ми се јаве што пре, док писам отишао Босну да усрећним, — а моја ће очинска брига бити да му трбу одликујем. — Који добро пију, наравно да имају првенство. — Бог је помогао, Бог помаже, Бог ће и одсада помоћи!

Герман.

Буквице.

З.

Зелено. — „*Зелено*“ је боја *мађарска*, за то су нам мађарска господа у Пешти тако *зелена* пред очима.

Зима. — И *зима* има своје радости, али само што те радости плаћамо по 17 фор. од фата.

Земун. Кад странац оде у Земун, а он од финанца и цинцара не може да види варош.

Застава. — Песма каже „Застава се напа *вије*“, ал' ова наша „Застава“ неће да се *вије* и савија ни о кога, него ко заслужи, оног барјаком слави, а ко скриви онога држаћетом.

Зељов. — Најсигурнија брава од лопова, и најбољи будилник (Weckeruhr), и ако нема патента.

Зјело — Каже се „*зјело*“ богат човек“; пошто је то пак стара реч и врло се ретко употребљује, с тога сад и има одиеђ мало „*зјело*“ богатих људи.

Зора. — За поједине људе има *зора* велику важност, за то пијете често и свечано — *зору дочекују*.

Здравље. — Сомборци га имају и сувише, с тога се „*Здравље*“ из Сомбора на све стране разашиље.

Загонетка. — Загонетка је н. пр. кад неки Срби, који никад у *српско* позориште не иду, увек се абонирају, кад нам какво *чивутско* позориште из Темишвара дође.

Зид. — Пословица каже, да „и зидови имају *уши*“, не знам да ли имају *уши*, али *стеница* сам видео.

Зипарати. — Ову сам реч чуо, али не знам шта управо значи *зипарати* (јер нисам *океђен*).

Зајам. — Ко не зна шта је *зајам*, нека и не пита.

Зевати. — Овако се зове она радња наших вилица, што се збива кад читамо неке београдске романе.

Звекан. — „Звекан“ се звао један мањени лист, што је пре неку годину излазио у Хрватској. Пошто тај лист сада не виђамо, молимо да нам ко јави, да ли има још *Звекана* у Хрватској?

Злато. — Није све злато што се *сија*, данлеп н. пр. ћелава глава није злато; бајонет на пушци није злато; баре покрај новосадске промеиаде нису од злата; мастан капут није златан и т. д.

Зефир. — То је онај ветар што многим песницима непрестано кроз главу и кроз песме дува.

Аб.

Зар није тако?

Кад се српска стара права
Дају у бесцење; —

Кад „Недељни лист“ будани:
„Ја сам опште мнење“; —

Кад не могу општине
Поднеш' искушење; —

Кад владика за салату
Продаје печење; —

Кад се вредни измакну
На напусте лење; —

Кад се не да човеку
Имат' уверење; —

Кад се држи „сабадњак“
За драго камење; —

Кад нас гоне, а питу
Наше одобрење;

Кад се мисли притиском
Уклонит' трење;

Кад велики не разуму
Шта је огорчење; —

Кад Лодови од неправде
Чекају спасење; —

Кад Тисина политика
Спомиње поштење, —

Онда ехо (то јест рацки)
Одговара по мађарски:
Ење! ење! ење! △

Докторско надметање.

(Народна приповетка.)

У старо време живила су два врло славна доктора. Народ их је истина, као велике људе, јако поштовао, али их није умео по заслузи оценити, нити казати: који је од кога вештији и претежнији; пошто су обадвојица — тако рећи — једнаки били!

Временом се досади једноме од њих та неизвесност; пак да би у томе на чисто био, то ће неком приликом ономе другоме овако рећи:

Знаш ли шта брате?! Ето ми још'те ни сами не знамо, који је од нас двојице боља најстор у лечењу, а народ нема ни толико; пак та то збуњује, кад жели да бира вештијега за своје болестнике. Зато би ти ја предложио: да позовемо неколико људи као сведоке, па кад дођу, ти седи на столицу, а ја ћу ти пред свима једно око из главе извадити и после ћу ти га на ново тако вешто усадити, да ћеш на њега видети, као што си и пре видио! Ако узумеш и ти тако што урадити, онда остаје при староме; али ако не узумеш, онда ће народ увидити, да сам те превазишао, те ће једаред знати на чему је!!

Овај други није био хвалисаве нарави, пак се није волео пред народом, са својим знањем, кочоперити; али најпосле кад није друкчије, то пристане на његову понуду, те кад дођу сведоци, посади се на столицу, а онај му извади око из главе, опере рану од крви, нимаже је неком водицом, пак му опет умести око, са свим онако као што је и пре стајало, и овај се није могао потужити, да му је због тога његов вид штогод ослабио!

Сви су се чудили овако великој вештини, и већ су као у воску држали, да је онај за цело надладао! Кад, ал онај, што му је око извађено било, устане, и рекне: да то није ништа тако страшно и да ће он своме побратиму тако исто око извадити, пак опет на ново усадити, и да му се с отим ни мало очни вид пореметити неће!!

Седне онај други на столицу, а овај му око извади; па како је крв мало већма навалила била, то он метне око на даску од пенцера, да му не би при испирању ране сметало. Докле је он ту радио, пролети онуда врана, смотри око на пенцеру — који се отворен догодио — зграбн га и однесе га да није нико ни опазио. А кад се доктор, мало час, окрене, да узме око и да га усади, али јест ошеш! нема ока!!

Да се не би когод осетио, шта се догодило, то он отрчи у кошару и брже боље ископа козн око, донесе га и усади у докторову главу, пак га запита: да ли видн, као што је пре видио?!

Са свим добро видим, одговори овај: само то не разумем шта је, да ми ово усађено око, све нешто горе звера и све га нешто нуче, да у траже и у лишће гледи!!...

И тако опет остане не пресуђено: који је од њих двојице већи у своме занату. Народ их је једнако поштовао као и пређе. Све је било по старом; само што ономе козије око није давало мира кад год би нуз какве воћке пролазио! А то је ваљда била божија каштига због његове таштине, која га је навела, да свога побратима, без невоље, пред народом понизи, умали и осрамоти!!

Н.

Шта да се ради?

Данаске нас скупо стаје
То женско одело;
И горе ће још бити
Како се почело.

Грдан новац жена кошта
Кад се упарадн.
Мужеви се саветују
Шта сад да се ради?

Шта да с' чини са женама?
— Ево једне мисли сретне!
Носите их на рукама
(Да не деру бар штифлетне).

По немачком.

Како пролази онај, који женске послове ради.

(Народна приповетка.)

Био човек и жена, пак су се неколико година врло лепо слагали; он је орао, сејао, копао и другу пољску радњу преко својих руку преметао; а она му је јело и одело готовила, кошуље прала и остали домазлук у реду одржавала.

Једаред се досади мужу пољска радња, те ће рећи својој жени: Знаш ли шта жено! Ја већ од дужег времена премишљам мисли свакојаке, пак сам пронашао, да ми нисмо праведно наш посао поделили! Ти ту код куће, врло лако живиш, јер само овамо онамо трчкараш и левентујеш, а ја рнпам и на нос падам од тешкога терета; него да ми то сад другчије окренемо. Ја ћу остати код куће, пак ћу ручак кувати, лебац месити и све домаће терете на себе узети, а ти иди на њиву, пак ори, сеј, плачи и већ што буде нужно ради: мене ће ова промена мало окрепити, а ти ћеш се уверити како је тешко дан на дан издирати и да ја право имам, што се на свој несносни посао тужим.

Жена пристане на то, те одмах сутра дан оде с плугом на орање; а муж ће остати, да кућевне послове води и да у своје време ручак на њиву однесе.

Њнова је кућа била нуз један брег наслоњена, који је те исте висине био, као и кућни одак; на брегу је нарасла лепа трава, где им је крава пасла. Човек помисли у себи: докле ја ту по авлији гњурам и у кујни кувам и пријарим, може се како год крава с брега омаћи и угрувати; него знам шта ћу радити. Веза ћу једним крајем узета краву за ногу, а други ћу крај спустити кроз одак, пак ћу онда омчу направити и њоме се около појаса стегнути. Уже неће бити на затези, те ћу моћи по кући ићи и радити, а ако би се хтела крава омаћи, то ће она најпре нене тргнути морати, а ја ћу чим то осетим, одмах се одупрети и затегнути уже, пак ћу је тако сачувати, да се с брега не скотрља и не утуче.

План је био врло паметан, као што ће се мало час видити. Човек шврља по кући са најважном око појаса, као здрав читав; час меша јело, да не загоре; час рецка лукац у јело; час га соли и проба, час подстиче дрва да боље пеку; . . . . кад у један мах, али се крава омаче с брега; па како је пусто тешка била, то се тако јако у падању захука, да за један часак кувара чак у врх одака увуче; где се на своју срећу заглави, те тако је он висио на једној, а крава на другој страни.

Међу тим је жена на њиви радила и на ручак исчекивала. Већ близу подне, али се ручконоша не појављује. Прође подне, пак најпосле и мала ужина, но ручка још никако нема. Сад се жена помами, пак окрене с плугом у село; а кад стигне кући, има шта и видити; није крава нуз брег на ужету обешена, пак је већ скоро очима завратила. Кад жена то спази а она терај у кујну, да пита мужа зашто прану не избавља; али јест ошеш, човек се опет у одаку заглавио, пак све гуца од дима, који је од доле на њега навалнвао.

А, сто пила ушло у тебе! — повиче жена: — Зар се тако редује? Већ сам ти ушн набио са твојим чапрањем, како је женска радња лака; а ето први дан, како си се ђаволски посла латио, пак си читав дар-мар у кући направио. Мене си радилицу без ручка оставио, а ти си се са кравом заједно обесио, те да нисам дошла, још би био и главом платно своју лудорију.

Па кад му је пошteно буквицу очитала, а она зграбн нож, утрчи на брег, те пресече уже! Крава се строшопта на сокак, а муж стрмекне у кујну, па како су обадвоје ваљано ребра нажуљили, то су све стењали и мечали од тешких болова.

Још је дуго овај пар људи живио; али никад више није мужу на ум пало, да се са својом женом мења послова јер је собственим страдањем дознао, да се сваком треба оне радње придржавати у којој је вешт и на коју га је милостиви Бог упутио!

Н.

„Ја морам у рај — то несме да фали“!

Наш стари конзисторијални „фишкуш“, обичествовао је, да у згодним приликама особито ако је у добром „душе расположењу“, да што но наши кажу „виџлује“.

Као предмет његовог виџловања имала је чест бити увек његова верна му „сапутница живота“, његова почитаемаја „госпожа Сока“. Госпожа фишкушовица имађаше све добродјетели које украшавају женски пол, а што је најлепше беше ужасно . . . (јаој, ако ме чује . . .) . . *говорадра.*

Кадгод би се г. фишкушовица појавила у поштуном елементу своје горопади, онда се обично њезин „либер фишкуш“ као флегматичар од дуга времена богу молио.

Ено једне појаве, којој сам и ја као публика присутан био.

— *Она* (са горопадним лицем и гласом и у највећој јарости, што је слушкиња „Дуња“ просула по мере млека али лонац није разбила — и то треба знати). Та то је преко јего! Ох! гром вас спалио све редом! Ох изела вас грозница од малог на до тебе „фишкуше“! —

Фишкуш. (У највећој побожности шапуће). Недај господе, недај на недај господе!

— **Она.** Та оно је цум крепирен, цум хинверден — ја ћу душе ми за цело побесенити!

— **Он** (тражи шешир и бурнутицу) — Подај господе на ма изгубио све процесе!

— **Она.** „Фишкуше“! та зар си онемио, обневидио, оглувио! Ох, господ те скрушио (полети му . . . не у наруче него . . . с пестима у очи. .) .

— **Он** (појури на поље с молитвом) — Недај господе, та недај господе ако бога знаш. (Шта је после залупљених врати иза кортине било то бог свети зна, а знаће боме и сирота „Дуња).

А сад да пређемо на главну ствар.

„Ја морам у рај — то несме да фали!“ — Тако се више реди стари „фишкуш“ у кругу својих пријатеља хвалисао. На питање, од куд ој то у напред знаде, обично је овако одговарати.

„Чујте, па запамтите. — Кад ја по вољи божијој на други свет одем, ја ћу управо да се упутим к дверима од раја. Затим ћу ево овом мојом (а боме и „Сокином“) палицом да куцнем до два до три пута у рајске двери, а изнутра ће да возгласи стари амиџије Пера рајски кључар: „Ко се то усуђује да лупа?“ — „Ја, Лаза „фискуш“, који сам по милости божијој имао ту чест, да са мојом „Сокицом“ равно 50, *словом педесет година на земли моживши.* А сад отварај тако ти свију угодника.“

— А свеца ће Петар отворити рајске двери и увешће ме у рај с речима: „Оди, Лазо, оди слободно. . . Сокиног је и сувише било. — Доста си се напатио, — ето вите, *ја морам у рај — то несме да фали!*

Ф

Ситнице.

I.

Адвокат Божа.

А. Зашто воли зеца
Наш адвокат Божа?
Б. Јер са зеца може здерат'
Седам осам кожа.

II

Пера судија.

Чудите се како Пера стуца
У судије, — кад је тако луд.
— Молим, молим, и досад је њуша
Увек била *суд.*

III.

Влажна кућа.

А. Одавна је влажна кућа
Господина Мише?
Б. Е где јако, — зар не знате!
— Он и песме пише.

IV.

Жена под стражом.

Симина је Мара лепа!
Тако вели Кажа.
Зато ли је даклем ноћу
Увек чува стража!
То се Сими не замера, —
Лепа му је Мара;
Само не знам ко је чува
Од ноћног стражара.

V.

То се зове жена.

Кад ћеш Тинку видети
Дурљиву и љуту?
Само онда, брате мој,
Кад јој муж *на кугу.*

Чист виноград.

Отишао Шокац да ради у винограду. Око подне носиће му син ручак. Кад је син дошао у виноград са ручком стане се свуда уналоколо обзирати, но не мога ога нигде да види, јер је сав виноград био пун корова више главе.

— Ма, ђале, ди си? завапи синак.

— Ево оди онамо ди се бреска тресе! повиче отац, тресући једну брескву, те по томе син виде, где је отац.

Нове пословице.

Ово дана састао се Београђанин са неким Панчевцем на Сави и обојица чекаху лађу да приспе. Не знам о чему су говорили те ће рећи Београђанин: „каква ли је отуд ђала, као Панчевцима од њихове нове цркве.“ — „И Београђанима од њихови ноћни-фењера“ дода Панчевац у одбрану.

Прибел. К. К.

Најновији сановник.

„Ад“ — значи да ће му душа свакако у пакао.

„Министра“ — (сањати) значи, да ће и њега ђаво однети.

„Тор“ — приличи бити и осведеним лицима, али највише приличи једноме:

„Горм“ — значи да неће умастити брка од српске „германтрудле“, јер ће га све по пестима.

„Ан“ — значи *предлог: на* — кога треба да се дигне српска пука и мотика.

Ф.

Ђира. А бога ти, Спиро, шта је то да Тителъани нису *поздравили* Стојковића, кад је оно била светковина?

Спира. Мани се тога посла! Ко ће тебе угодити: је си л' пре две године викао на њих (кад је био избор посланика) што су тако здраво *поздравъали* Стојковића!

Ђира. Шта је то са тим Протићем у Београду, зар већ није више дворски маршал?

Спира Та чим је именован за маршала, мени је одма изгледало, да ће ту скоро бити марш..!

Ђира. Је си л' ти путовао кадгод из Тителa у Перлеа по оној долми уз речицу Бегеј?

Спира. Писам, Ђиро брате, јер мени се мој живот још мили, имам ситну дечицу.

Ђира. Какво ће бити то „*самоуображавајуће* се друштво“ *мађарске бука* у Новом Саду?

Спира. Па питај оне *Србе*, чијим новцем се то друштво оснива.

Уштипци.

△ Новосађани продају *сокле* и *чалме*, што су спремили били ради пророченог потопа и љуте се што је потоп изостао, те су бадава трошили новце.

+ У Перлеау, Фаркаждину, Ченти и т. д. нашао је један старинар на неким кућама црне таблице са овим натписом: ƎDZOƆSZSZS. Дуго је лупао главу шта је то и на каквом језику, док му не протумачише да је то *мађарски* и значи .SZESZFÖZDE“, а како тада нико незна мађарски, то су многе табле случајно *накрадке* извртуте, а таблице је власт раздала да се мење на куће, где се *неће ракија*, ради порцијаша.

§. У новосадској позоришној дворани давана је дилетанска *мађарска* и *немачка* представа у корист „самоображавајућег се друштва“ *бивше мађарске гимназије*. Публике је било пуно, кажу да је било *неколико* и **Неорба.**

? Кажу да пармењски велики бележник у Бечкереску *Табаковић* није само *себе* убио, него и *Хертелендијеву*.

Нашим старинарима.

„*Стармали*“ је поред многог камења, на које наилази и који су му доста пута камен претицања, написао и на једну плочу с овим грчким натписом, те моли ако је коме нашем наученьаку могуће, да нам је разреши.

Ζῆ λαὸς δὲ Βαλάδζ ἐν σὲ δίχω δόξῃ
Λαδζ ἐν σὲ δίκῳ δόξῃ πνῦμα σύρω μαζ' ὑό.

Циганске песме.

III.

Гуле деле рупуве,
Черо де е ромьаке,
Черо ме на камаја,
Те диљас лаке девла.

Моју жену кад би хтео
Већ да прими благи бога,
Па и у сред раја свога!
Ма ја тамо не доспео.

IV.

Те ме дан е квика Сос
Миндиг терворес камос;
Нико фурес камавас;
Те сомнака давелас.

Сто година још да живим
Љубила бих момка сваґда,
За маторог ја не марим,
Ма ми дан'о врећу злата,

V.

Пал е ромьи пиравас,
Те е ромьа канавас;
Ромьа манге киначас,
Те пирани ме авлас!
Те манге со анелас?
Чорипен те фурибен!

За љубави жедно сам,
А за женом тежио сам;
Жену најзад добио сам,
Ја њу често љубио сам!
Па шта сам се тим хасно?
Отрц'о се и згурио!

(Наставиће се.)

Пуслице.

Знате-ли колико се чиода направи у Европи за један дан? — Осамдесет милијуна. — Ала би то била дрека, да се нешто све те чиоде забоду у оне, који забадају три у здраву ногу.

Тешке болеснике, који већ хоће да путују, бабе шаљу на *кад*, — ако им ни то не помогне онда су пропали. — Бизмарку, који такође хоће да путује, рекао је цар Вилхели „*Никад!*“ — Њему дакле *ни кад* неће помоћи.

Сегедин, који је лане потопљен, сад ће да направи *дуг*, па да буде лепши, већи и мађарскији него што је икад био. О томе је већ и парочити закон изишао. Ал није нуждан био закон, јер то је већ стари обичај, — и онај прави васељенски потоп завршио се *дугом*.

У Београду се сад говори то, јесу-ли довољна три сведока бар за то, да докажу да пок. Илија Коларац своје огромно благо никако није мислио оставити ни гђи. Нешићки ни гђи. Карапешићки (о чему се у прочем нико не сумња).

С друге стране опет пита се то, је-ли довољна коларчева оставштина, ма како огромна била да намири извршиоце тестамента, ако би се они сваки дан одборно састајали (што им тестаменат не крати) и примали по два дуката дневнице (која дневница ни једном смртном човеку не шкоди).

Кад једанпут Анђелић сврши своју мисију, и постане *кунрајом* која води из окупације у анексију, онда ће владa патриотска дужност бити да га сви газимо, — јер то ће и г. Тиса чинити.

Из Коморана два *Србина* у име *српске* општине честитају *српском* владици јубилеум језиком *мађарским*. У Коморану је српска општина, која се дави и скоро ће се удавити у језеру мађарском. Зар би се утопљенику и то замерило кад би, можда последњи напаз изустио својим рођеним језиком? — Ух, ала смо далеко дотерали у либералности!!

Досад је наша „Застава“ бележила оне општине, које су потпомогле новосадску општину. Сад би се већ могао окренути лист, па да се региструју оне општине, које досад још нису доспеле да то учине.

Жалост.

Једног осуде на смрт, његов друг који је дошао да се још једном виде — упита га „чега му је најљепа жао жене — деце — или куће.“ — „Није ме ни чега жао одврати му осуђеник, само ме је жао *моје нове чизмаче на боре*.“ Лепа жалост! —

Секунд.

Увек малерозан.

Карт'о сам се више пута,
Враћо с' често без капута;
Малакс'о сам био веће
Поред своје лоше среће.
Им'о колко, — све однесу!
Кући носим — празну кесу
И у срцу неки страх,
Да ми стане махом дах
Кад се сетим своје жене
И придике „слатке“ њене!
Хајд' једаред да на вису
Ставим своју жену Лису;
Да покушам своју срећу,
Па се више картаг' нећу.
Дели брже
Пецо друже!
Није шала
Ово мала!
А ти боже, —
У кога се свашта може, —
Де помози сад!
Ма више никад!
„Четир краља“!
Викну Пеца
„Ето, брате, мени жене!“
Ја густирам... кад у мене?
Ох несреће
Све то веће!
„Четир кеца“!

МКпр.

Љубавна невера.

(т. ј. како се у романима представља и како у истини бива). Од К. Костића.

I.

Он је волео њу изнад свега, и она њега. Он је становао у кући њезина оца. Једном је виде . . . . . изневерила га. Као бесан полети на улицу, оде и купи један јак конопац, врати се кући, љутито затвори за собом врата седе и написа једно писмо управљено на њена оца, узе конопац и обмота њиме неколико пута свој — сандук. Иселио се из квартира и ништа више.

II.

Он љубоморан до крајности, та ено је гледа где шета с другим на забави читаво вече — изневерила га. Целу ноћ није — се пробудио, а у јутру чим је устао похита свом супарнику, јурну у собу и рече свом непријатељу: „Господине ви сте ми моју срећу отели, ја знам једну страшну тајну те госпођице, коју пре но што вам кажем позивам вас да — ме частите; она нема ни једне паре!“ И оба супарника се упутише у кафану.

III.

Изневерила га. У руци му њезино писмо, које је писала другом. Није могао остати у вароши, изашао је у шуму да тражи бољом срцу лека. Ено га иде боже мој, како гледа, као да тражи које ће дрво, сада стаде пред једним великим растом, који је леп хлад давао а трава

доле често те мами да јој се спустиш „Овде ћу ево“ рече он „боже ти јој суди“ погледа још једном оно писмо, спусти се на траву и — заспа у хладовини.

IV.

Ево га, већ два часа стоји под њезиним прозором и чека да би му бар један поглед бацила, нема је — изневерила га, од љутине баци флауту коју је понео те јој под прозором свирао и брзим корацима појури потоку, гледао је и зверао на све стране да ли ко од куд иде и кад се увери да никога нема збаци љутито са себе аљине и скочи од једаред у воду да се — окупа.

V.

Дознао је, да нити је он први нити је сам он кога она воле. то му није дало мира код куће, оде и где год је стигао свуда је сипао у себе отров — ракију, али кад је напит изашао из кафане он извади из џепа стаклце напуњено зеленкастом неком течношћу и искапи га на се стресе од љутине, јер то беше најљући отров, што га људи зову горка ракија, попио је, да га стоман не боле.

Бубнуотека.

Љубезни господине пресједниче! премда је стечај отворен на парохију Ченчанску, то се усуђујем вами и обштини јавити; у мени би имали, доброг, моралног, чину свом с ходног, свештеника, и као карловачки ђак појање карловачко, добро знам, и лепо поим, висок отличан свештеник Лепо служим умеићете имати Богослужење лепше него у Карловци, тако су моја свака је реч тако лепа и појање, да човеку коса у глави расте, предикатор добар. Умеићете најмање 10 пути предику имати преко године више пути боље него ваш бивши поп Андреи, можетесе уништати господина Наместника Предића, и у В..... питајте за мене, немесу хотили изабрати али поп Андра учинио је нешто с' новцем.

Тако даклем пишите ми кад да дођем и нашто да дођем да неби потрошио крајцару моју у ветар. Ја би рекао, да дођем на Цвети, али ако је потреба могу и што пре доћи, пишите ми, јаћу један четвртак бити у Бечкереку, ваши људи има и тако лако могу доћи до вас, боље би било да будемо готови до васпресења, с најбољем поништношћу остајем ваш с моји свештеничким благословом мојој славној Србадији.

У . . . . . 5. Марта 1880

Н. Н.
Парох.

Amare и vocare.

Владан С. и Младен П. оба гимназисте, пили једном по биље, каменље ли, незнам, тек ће прођи поред газда Тошине баште, која буди узгред речено — не беше заграђена. Владо, рече Младен, видиш ли ти оне крушке тамо ала су лепе, ајде да узберемо коју неће нас нико видити. Али високо је море, па како ћеш. Лепо попећу се и за часак Младен је био на крушки. Неколико пути ако је затресао кад Владан викну: Младене ево ча— Тоше. Сирома Младен није бирао како ће сиђи но лосне доле олеђину, као клупче каково. Сад је ваљало бегати, ал' оћеш' ча Тоша неће је ту и да имају крила соколова, перје меса не би изнијело. „Ту сте ћините, карлицу вам госпоцу, виче и псује озлојеђен чича, дошли сте да арате сиромашке баште, али муку вам вашу научићу вас памети.“ Немилосна мотка парадирала је у руку још не милостивијег господара, тек да се спусти на лупешка плећа. „Драги чико, поче Владан очајно, немојте нас тући, ми смо ђаци, отидите на нас јавите г. управитељу, тамо ћемо зацело добити своје само нас не туците драги чико, немојте! Немојте, драги чико, немојте нас тући, молили су обадва.

Газда Тоша се стиша на ову молбу, те ће запитати, са оном истом строгошћу, ни мало не показујући да му је гњев одуниуо: Па како се зовете?

„Згледнуше се оба друга пред тираном тим“ — мучан је био њихов положај, овамо Тошина мотка онамо опет управитељ и затвор, међуто обична ручка папир-кнедле, мука жива.

Нема се куд ни како, мислио је Младен и већ заусти да каже име, али га Владан предвари и проговори брзо: „Ја се зовем апаге, а овај се зове vocare.“

Газда Тоша забележи у рабош, и рече им да могу ићи, а он већ зна где је г. управитељ.

Сутра-дан ево га — Тоша г. управитељу, потужи му се и каже му све шта је и како је. Добро, како се зову пита управитељ, „amare и vocare“ господине.“ Г. управитељ се на смеши и рече му да су то *верба* (глаголи.) Ама каква *ерба*, ако бога познајете, та да сам их на *ерби* наш'о не би ни речи рек'о, него на рођеној мојој крушки“, викао је газда Тоша да креч опада, али узалуд, ствар је на том прошла. Ђ.

Циганска мудрост.

Газда Пера наручи неком циганину Штеки да му скује путо — али што ваљано. Та не води бриге рече Цига, направићу га ја. Погоде се за 5 фор. и г. Пера исплати напред погођену суму. Беше већ близу доба, да се коњи воде у пашу — Г. Пера једва је чекао, да цига путо донесе. Један дан сретне газда Пера Штеку — овај је баш носио путо; аха помисли газда Пера као што треба „Но рече газда Пера, добро кад носиш путо, и онако ми је нужно.“ Ово путо газда Перо неваља, није за тебе, ти добро знаш да се ја код тебе више пута напијем и вина и ракије — на ћу ти за ту ћубаву знаш направити путо, *што га ни се никад ни видно — и што га нећеш никад ни видати, што га никад нисн имао, и што га нећеш никад ни имати.* Цига је остао веран својој тако тврдо задатој речи — а газда Пера и данас чека то чудновато путо. —

Секунд.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ.

Са овим бројем истиче предплата свој господи предплатницима, који су се са 1 фор. само на три месеца предплатили. С тога их молимо да за времена предплату опет са 1 фор. поновити изволе, како би им се лист као и до јако без прекида уредно слати могао.

Предплата молимо да се шаље: Штампарији А. Пајевића у Нови Сад; из Србије нак књижари В. Валожића у Београд.

АДМИНИСТРАЦИЈА „СТАРМАЛОГ.“

Најновије књиге.

(Под овим насловом известићемо сваку књигу, која се уредништву тога ради приношље.)

Путовање по новој Србији, пише Сретен Л. П. Издање књижаре браће М. Поповића. Свеска трећа, цена 20 новч. или по динара. У Београду добити се може у књижари Андрије Пурића, Васина улица и Велимира Валожића.

Одговори Администрације.

Свима нашим претплатницима у Вршац. Молимо да поновите предплату за II. ч. јер ми писмо примили ни све оне новце, које сте тамошњем скупљачу за I. ч. положили. Он нам је послао само Ваша имена, а новце је у доброј намери код себе задржао, као још и много већу своту, коју је од наших књига и календара наплаћао. Но то већ спада на другу лист, који ћемо на јавност изнети ако се од стране његових та ствар у ред не доведе. Ваља избјећи покушати „родољубиви“ рад таких скупљача, који туђе новце покупе па потроше и још им се то нехотице у врлину уписује.

Г. Перо Крецо, Петровац, Босна. Молимо да накнадите 36 новч. које смо платили поштарине за она 2 ф. што сте нам као предплату на „Стармали“ послали. Бројеве од почетка године све смо отпремили.

Г. Тодор Рушавац, трг. Сарајево. Хвала на приношатим бројевима од лањске године. Шаљемо Вам све бројеве од ове године. Примили смо 2 ф. као предплату.

Г. Иван Ј. Иванић, Н. Врбас. За примљених 9 бројева од пр. год. уписујемо Вам 1 ф. за II. ч. о. г. а 34 н. шаљемо Вам у готовом.

Поп Марку Петровићу у Бранковину. Лист Вам се од почетка ове године шаље. Предплату изволите послати књижара В. Валожића у Београду.

Госпођи Катарини Јегдић, Ороламош. За приношатим бројеве „Стармалог“ платили смо за Вас 1 ф. 25 н. за II. ч. „Јавора“ и 1 ф. за II. ч. „Стармалог“ као што сте сами народити изволели, па зато Вам нисмо ни јављати хтели.

Г. М. С. Пајић. Шабац. Примили смо од Вас 20 јануара 1 ф. сада пак 2 ф. од чега иде 50 новч. за поручену књигу коју Вам поштом у крстопљету шаљемо. Остаје дакле само 2 ф. 50 н. Сврха на ', године за Вас и ни за кога другог више.

Г. Јован Бајић, гостионичар Панчево. за 7 добрих бројева уписујемо Вам 1. ф. за II. ч. као предплату. Остале бројеве праћамо.

Г. А. Пешић, Јарковац. 2. ф уписујемо Вам за Јуља—Децембар о. г. по Вашој жељи. Хвала на осталом.

Дружини читовнице кличеначко (преко г. А. И. Богдановића у пожаревцу). Примили смо од Вас само 1 фор. али како лист за Србију стаје 5 фор. у банкама, изволите допунити и поновити предплату да Вам се лист непрекидно шаље. Прних 8 бројева посласмо пре неколико дана.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

књига друга

ушла је већ у штампу и доноше ове чланке:

1. Рачунајмо са нашим животом! (Једна реч очевима и — „одима.“)
2. Како ваља повијати децу?
3. Шта не ваља у женској одећи?
4. Обичаји што нас затиру и море П.
5. Једна прича о ваздуху.
6. Пазимо на воду!
7. Примери големе старости.

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у једној књизи од 64 стране са корицама, а цена му је годишње за четири таке књиге само 1 фор. или 12 гр. чарш. за предплатнике, који унапред предплату положе. Предплатницима шаљемо књиге како која из штампе изиђе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Монгола, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим маљим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду 30. марта 1880.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Народног Лечника“.

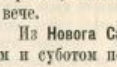

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 24. марта 1880. до даље наредбе.

Из **Новога Сада** у **Земун** уторником, средом, четвртком, петком, и суботом после 5 сахата у вече.

Из **Новога Сада** у **Тител, Оршаву и Галац**: средом и суботом после 5 сахата у вече.

Из **Новога Сада** у **Пешту**: понедеоником, средом, петком, суботом и недељом после ½11 сахата пре подне.

У Новоме Саду 24. марта 1880.

УПРАВА.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ 1880.

За уредништво одговара А. Пајевић.
ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
10. Априла 1880.

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.
Излазан и цену види на завршетку листа.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

С овим бројем почиње друга четврт нашега листа, који шаљемо свима дојакошњим предплатницима нашим с молбом на све оне што су предплатили само са 1 ф. за I. четврт, да нам овај број одмах натраг поврате, ако не желе листа даље држати. Идући број слаћемо само онима, који дотле предплату обнове са 1 фор.

Поновљено дакле молимо све да пожуре са шиљањем новца, да не морамо прекидати шиљање листа.

Познате скупљаче предплатника молимо да се својски зауму око скупљања предплате, од које им врло радо 10% у готовом новцу дајемо.

Сви бројеви од почетка године могу се још добити.

НАКЛАДА „СТАРМАЛОГ.“

Ко ће да одговара?

„Обзор“ јавља: да се справља
Из Шварцвалда, Виртемберга
Једна нова черга.
— То су Немци лучоносци,
Што се дижу нашој Босни,
Не да српско име лате,
А још мање да с' хрвате, —
Већ у пукот слоге наше
Коју махом сагледаше,
У ту пукот, у ту згоду
Своју лозу да забоду;
Наша суза да је кваси,
Наша студен да је греје, —

Кад порасте да попева:
„Пропаст твоја од тебе је!“

„Обзор“ јавља ове бруке;
А „Стармали“ перс руке.

Јер кад буде већем касно,
Питаће се јасно, гласно:

Ко је таште снове сниво,
Кад требасте радит' живо?

Кад у слози беше спаса,
Ко је мржњи дон'о кваса?

Кад је пук'о расцеп вражи,
Ко је био тад на стражи?

Кад је кобник искру крес'о,
Ко је Босном дрм'о, трос'о?

Кад десница клону телу,
Ко је био тад на челу?

Путем чије себичности
Провукоше с' незван-гости?

На питања тако тешка
Одговорит' не би знали
Сви „Обзори“, сви Хрвати,
Ни „велики“ — нскмо-л мали.

Буквице.

И.

„Исток“ се зове у Београду она страна, од куда је — Ристић.

Илири, стара реч, али звечи пријатније, него Хрвати.

Игњатовић. То је писац „Србина и његове пејсије“ и чланака, у којима се доказује да српске школе треба помађарити и да Мађари у опште никад не вређају нашу народну автономију, него је још гладе и купују јој „гефрореиеса“.

Исајије. То је онај здураднђ, што „ликује“, кад се коган жени и удаје.

Истина и истива (морска пена) не слажу се у томе само, што се скоро реч једним истим писменима пишу, него што је и истина и истина само празна морска пена.

Ирод. То је онај цар што је клао младенце; сад се само одрасли шиљу на клање.

Ириг. — Славан са свога комбоста, слепачке академије и с тога што није потпомогао новосадску представку.

Иван Маршо. — Он је случајно дошао овде у „Буквице“, али није било нужно, њему нека читају „буквице“ његови бирачи. Други пут кад буде избор чујемо да ће та сви бирачи по презимену бирати вичући: **Марш . . .!**

Искаријот. — Продао је Христа само за 30 сребрњака; сад је пак скупоћа и морао би искати 24,000 фор. годишње. **Аб.**

Уштипци.

△ Београдско „Биделo“ вуче паралелу између Дра Лазе Костића и Ђоке Поповића. Но ваља знати да су паралеле оне линије, које се никад не састају (или бар не би требало да се састају).

„И грмиу, рикиу, фијукиу, пуче“ и изгрди Абердар Лазу Костића у „Виделу“.

§ Шиндеки поп Аћим није хтео да служи на парастосу честитој старини Ст. Брановачком. И право је имао јер ће то бити увреда за нашега дичног старину, да му један — поп Аћим славу диже.

□ Пеплежани су „добили“ учитеља, који се зове и пише „Тимотеј Ергович“. По правопису судећи држе неки да је то онај „Тимотеј“ из старога завета.

= Кад је Тиса — одговарајући Политу — навео како се говори, „да су **Руси** распростирачи и бранноци слободе“ беше на мађарском сабору, као што у новинама у кламари стоји: **Жива веселост.** Е, па кад се Мађари томе веселе, немамо ни ми ништа против тога.

1+1. Тиса рече на сабору, кад би могао послати дра Полита и још с њиме десеторицу на „дустрајзе“ у Америку, не би онда у Мађарској остало ни једног незадовољног гласа. „Незадовољних“ би Тиса лако нашао, али нека проба би ли могао наћи десет „задовољних“!

?. „Стармали“ се обратио на министра Тису телеграфским путем и пита га, броји ли њега у „задовољне“ или у оне што биих он послао у Америку?

! Тиса одговара „Стармалом“, да овај може бити с његовим одговором дру Политу „задовољан“, јер му даје довољно „штофа“ за бенетање. „Стармали“ из учтивости телеграфира Тиси: Сервус хер колега!

☛ Новине приповедају чудан случај што се у Ђуру десио; Једнога осуђеника обесише, а кад тамо а он још жив. Но ово није ни мало чудо, знамо ми још једног господина, који је био **обешен** па опет је **још жив**. Обесили су га in effigie. А — шију нису добро завртули.

⧓ У Новом Саду се многе трговине затварају (недељом после подне.)

\+ „Недељни лист“ на страни 111, каже, да има у патријаршији нашој **621** православна општина, а одмах на стр. 112. вели да има **637**. Даклем самодок си превртиу лист, већ ти је у **16** општина слагао! **Аб.**

„Српски“ и „Мађарски“.

„Српски“ „Недељни лист“ Јаше Игњатовића, вели поводом беседе дра Полита на мађарском сабору, да није истина да је автономија наша повређена, даље исмева и иронише политов говор, назива Угарску **„мустра држава“**, и додаје: Срби, немојте се дати обманути, немојте веровати да је то „велико кретање“ и „зачуђење“ пало у част шкрпености нове монументалне беседе и т. д.

А мађарски лист „Еђетиртиш“ вели о тој истој беседи: „да је Полит у вештом и лепом свом говору **констатовао** повреду српске автономије и како Тиса ни ту прилику није пропустио, да по своме начину са глумачком вештином не проспе громове против такозвани немађарски агитатора и т. д.

Сад „Стармали“ који се на „Еђетиртиша“ више пута бацао камењем, штудира, да ли би когод пречи био од „Еђетиртиша“?

Чакра на „могили Слатковског“.

Брудер Јаша, који је Чакру увек називао „дротаром“ (разуми: панславистом), сад је увидео, да Чакриним чланцима нигде нема подобателнија места него у његовом „Недељном Листу“.

Чакра и — Јаша! — Јаша и — Чакра! — Ала мора да је велика суша у „Нед. Листу“, — кад се већ прима и Чакрино заливање.

Али да пређемо на ствар:

Чакра стоји на „Могили Слатковског“ и то у листу, који се слаже са Словенством као песница са оком.

Тишина је нема (као да сви читаоци спавају)

Чакра може комотно, и без обзира да говори, што му на уста дође.

Тако и ради.

Не могу вам све од речи до речи прештампати; али од ваке паштете, доста вам је и неколико мрвица, па да видите и да јој се чудите.

1.) Чакра вели да ћемо ми (Словени) онда своји бити „Кад васкресну Краљевић Марко и Иво Црнојевић“ (Слатковски се превриће у гробу.)

2.) Чакра вели: „Ми Срби по обичају, при сваком нереду прву смо улогу играли.“ (Ево сад наравно Тиса има право, ако нас све пошље у Америку, — то је сопствено признање).

3.) Чакра вели Слатковском: „Створио си Чешку омладину, чешке соколе, и дожвео си да су им крила покрјана?“ (Бре дочекао је он још нешто и горе, т. ј. да му Чакра на „могили“ булавни).

4.) Чакра вели Слатковском: „Створио си чешки нараштај?“ (Ја тако што, не би смео казати ни Султану, који има 99 жена;)

5. На завршетку шаље Чакра Слатковском „православни мир“. (Ваљда заједно са Анђелићевом ером. Но онда би се тек сирома покојник превртао у гробу.)

Али Чакра диксит ет останунт живус.

Н. Н. Н.

Похвала адвоката.

А. Што се тиче адвоката Р. — то му се мора признати, да је човек уљудан и учтив. Он није поносит, да чека да му се ти први јавиш. Кад види свога клијента он му још из далека скине капу.

В. Капу, — капу! — ако се у томе састоји сва учтивост, то је адвокат В. још већма учтив према своме клијенту, јер он му скине и капут. А то је тек нешто више него да скине капу.

△

На беседи у Ф.

Једну овдашњу госпу, која о музици ни појма нема, ал' јако се за изображену држи зашта један, „како вам се допада последњи самопев на Беседи,“ „Никако“ одговори она: „боље да је певао „соло“ него што је певао сам.

Мрав.

Знате л' браћо, шта!?

Знате л' браћо, шта!?
— Кад већ посо није чист,
Пљун'мо и ми на тај лист,
Пљун'мо на тај лист!

* * *

Мало л' нам је јада наши,
Он још баука да нас плаши.
„Кад те ћуше то је твоје —
Ко јаукне пропао је!“
Ко нас брани, том се руга
(Поред свога оба друга;)
Око наших баје глава
Да нас смете и успава.
Нашим болом он се гоји, —
Још би хтео да нам кроји
Кану ала Будапешт;
(Само није доста вешт).

* * *

Знате л' браћо, шта!?
— Кад већ посо није чист,
Пљунмо и ми на тај лист,
Пљунмо на тај лист!

* * *

Терај шугу с нашег прага, —
Ни псету нам не треба га!
Кад ти дође, ти га тури,
Стисни уши па зажмури!
Што је сејо сам нек жање,
Нисмо деца за нарање!
Нек се бечи, нек се клати,
Нека пијазну сламу млати,
Ал Србина не ће сколит',
Наприком му памет солит'
Мамузолиз, давно знан,
Ћирилицом замотан.

* * *

Знате л', браћо, шта!?
— Кад већ посо' није чист,
Пљун'мо и ми на тај лист,
Пљун'мо на тај лист.

Уљван Уљвановић.

Вубнуотека.

„Ankündigungen werden in allen jenen Sprachen angenommen, welche sich der deutschen, lateinischen, cyrillischen und serbischen Typen bedienen.“

Ово се може читати у сваком броју листа, који излази у Земуну под насловом:

„Semliner Wochenblatt“.

*

Пуслице.

Бркомазан шовинизам хоће сада да затвори и немачко позориште у Будапешти. То је лепа „приза“ бурмута за немачки нос, т. ј. за 150.000 немачких носова, који станују само у Будапешти. Кад ти носови стану кијати, то ће бити така праска, да се од ње може још и словачка матица и гимназија — пробудити.

Малер је кад човек има глувог пријатеља. Глуви звонар Јеврем (надајући се црвеном појасу) заузима се већ одавно за владику Германа, и жели да му се услужним покаже. Онамад је као луд трчао по селу приповедајући свима да је Анђелић постао фурвезер. (А шта је било у ствари, — он је чуо нешто да звони, ал није добро разумео, и тако је нехотице од „сервезера“ направио фурвезера“).

Један филолог читајући победу либералаца у Енглеској, који се зову и „виговци“, луна сад главу од куда долази та реч „виг“, дали од vig (весео), или од „vége“ (крај, — или од обојега, што би онда значило весељу крај.

Брудер Јаша вели да обећања Гледстонова „не треба примати за готове новце“. (Да богме, ближи му је Тиса, са његовим готовим новцима).

Само не знам да ли је Брудер читао, да је већ куга почела давити субвенционе фондове. Бечком је већ завркула шију. — Добро би било да се неки уредници зарана привикавају, на ону стару песму: Јај де фај!

Ако се распростре та нова мода да жене носе фракове, — онда ће бити још више мужева, који ће понети сукње, — и тако се то све на свету изравњава.

Мађарски листови с узним очима јављају тужну вест, и голему жалост, да је у абајуској варошици, у селу Бузита, умро свештеник „Хорват“, осамдесет година стар. Заслуга му је била та, што је за време своја поповања сво село, заједно са филијалима — помађарио. — Овом приликом слажемо се и ми са мађарским листовима, признавајући да је то заиста велика жалост, и голем губитак, и не дао бог да га икад више дочекамо!

Тиса шиље Србе у Америку. А онамад опет дођоше шест возова, који доведе брашно из Америке, и то у Темишвар, — у Банат, у негдашњу житницу Угарске. Боље и спасоносније, и мудрије би било да Тиса око тога премишља, како ће и Срби угарски, и брашно американско остати лепо свако у својој домовини.

Детињска приметба.

Онамад за вечером код мога пријатеља Д. разговарали смо се, и то — с опроштењем — понајвише о политици. Најпре је текао разговор само онако академично, теоретично, — млади правник Ж. упустио се у читаво предавање о разним странкама и о потреби њиховој у држави, па онда о владаоцу, који по теорији, треба све странке собом безпристрано да обухвати, — јер само тако може бити узвишен над свима странкама. Ми смо то разглагољство слушали, који зевајући, а који цигаре правећи, пушећи и пијуцкајући. Само је домаћинов синчић нескидајући очију са говорника, гутао његове речи.

После пређосмо на дневну политику, о изборима у Енглеској и доказивало се одкуда либерални енглески носе име „виг“. Кад смо то питање решили онда смо претресали: зашто се конзервативци зову „Тори“, кад смо и ту дошли на чистину, онда домаћинов синчић, који је донде ћутао, рече једну али једру:

— Јелте, — запита он — енглеска краљица ваљда једнако обухвата обе странке, и ону што се зове „виг“ и ону што се зове „тори“ — па зато се сигурно она и зове: Викторија!

Љубавно писмо.

Дражајша Јелице моја, алем камен срца мога!

„Куд погледам свад је тама“ а како и не, кад ми ти бисеру мој од погледа моји очију бежиш, већ сам ти ваљда сто, а може бити и ињаду пута казао: „Ти небуди луда“, већ покажи се једном да те „раздрагано срце“ моје видити може; та знаш да при свакој нохтмузики коју сам ти мал које вече дао да сам у тамбуру твоју тебе најмилију песму свирао: „Та један поглед ока твога цео је живот века мога“ — и то све тебе није доста, а знам „да без тебе нема мене,“ већ од туге за тобом само „седим дремам канда ноћи немам“ те тако морам од десперата да повушим: „Нек блиста у чаши руменика сјај“ — него Јело, и опет Јело, одлучно ти кажем, да ако на ово моје писмо од твога јогунлука и од твоје дерне девизе да велиш. „Велим дику нег маторог чику“ — непопустиш, да ћу једном, макар што ће ми мало тешко пасти: „Прескочити тарабу и развалићу врата“ та слушај Јело, та знај, да ћу силом макар што је тата забравио врата, тебе лице пољубити. О, та љуби ме Јело, чедо моје бело, па да видиш како ће то лепо бити, кад успева: „Љубио се бео голуб и голубица“ шта више говориће се „у Цврчињу граду чудно чудо кажу“. О, анђелска Јело и Јелчасти анђелу мој, „Да те љубим ја цео свет-нек зна“ зашто ти кажем — „Боље у варош за чику него у село за дику“, напослетку ако ми на ова моја казивања не верујеш ја ти просто кажем „удаћеш се и покајаћеш се“.

Остајем тебе љубећи у уму, у души и у срцу носећи, ти твој до гроба верни женик

Софроније Ћелавић

општинар, заклети грађанин, пургер и грк на плаћу.

Ђира. Је си ли читао у новинама да и **Рижани** већ имају пловидбу и возе се на лађама?

Спира. Ирижани? А од куда њима воде, шта говориш којешта?

Ђира. Ево телеграма из **Риге**. да је лед отишао и да је пловидба отворена, даклем **и Рижани** се већ возе на лађама.

Ђира. Је ли то велика сума 123.000 фор?

Спира. Богме ја држим да јесте.

Ђира. А ево ја ћу ти доказати да 123.000 није никаква сума и да не вреди ништа.

Спира. То ће бити опет каква унцутарија.

Ђира. Не, не, него са свим озбиљна ствар. У бр. 14. „Недељног листа“ спомиње се сума од 377.000 ф. па се каже, да је то у округлој суми по милијона (даклем 500.000 фор), те тако излази да они 123.000 фор. нису ништа.

Из Београда.

1.

Метеорологија.

После толиког сувог времена паде јуче мала кишица. Цео дан је било мутно — као прозори на државним зградама. Данас се изведрило, имамо дивно чисто време, — но прозори на државним зградама још су мутни.

2.

Закуп.

Познато је свима да има разних закупа. Узима се под закуп; риболов, калдрма, земља, точење пића, клање марве и т. д. и т. д., но да сами одборници једне задужбине нису под закуп узму — то је зајиста чудновато и најновије.

3.

Зубни лекар.

Један зубни лекар се жени и узима себи жену без зуба (бабу); кад нема иначе муштерије, бар ће имати праксе да умеће зубе својој новој млади.

Цвр.

Циганске песме.

(Настављак.)

VI

Околи, пал о пањи
Чумињас ман пирани;
Оде хин мег о пањи,
Ува њаји пирани;
Оде њањори шикол,
Мири пирани пашлол.

Там', где поток шушти
Грлио сам дику;
Поток и сад шушти,
Ал' не грлим дику;
Поток путем шушти,
Где сараних дику.

VII.

Гуле мирс даи мерћас,
Мирс вођи те мерћас;
Билатар нисо камав,
Федер авлас, те мерав.

Моја мајка у гробу је;
С њом је мени анђ'о нест'о,
Дике немам — па зато је
У гробу и моје место.

(Свршиће се).

Одабрани преводи.

1. Sine ulla mora. . . .
море сине, ти си ула!
2. Caesar eadem nocte media profectus est.
Цезар, кад је пошао ноктс у меду — оде.
3. Hujusce modi oratione habita Marius.
Ху, ху моде, с тебе ми Марија чати орације.
4. Ille, male usurus. . . . .
Илија је мали угурсуз.
5. Ille caput flavum. . . . .
Илија има плав капут.
6. Durior annosa quercu. . . . .
Дурим се што имам кругу на носу.
7. Nunc etiam praedae mala sors. . . .
Још и сада пределе мала Сока;
8. Quis posset putarct. . . .
Ко може путера?
9. Laevam pete . . .
Поливам пете.
10. Ridet, et impelit properantibus . . . .
Плачу и ридају препаранди.
11. Quid mea colla tenes. . .
Ко ми однесе кола?
12. Марто, Марто печеши сја по мнозех. —
Марто, Марто, почеши се по ногама.
13. Осана во вишњих —
Освануо на вишњи. Ђ.

Силом самоубица.

— Ја морам да половим. То ми је доста врло механичан посао.

— Може бити, али се мора учинити. Па што брже то боље.

— Али то затупљује. Замислите, сестри на сећи листове у дебеле књиге. Па и то све на једанпут.

— А мени опет смеће то сецкање сваког часа. Као што се види, препирка врло стварна.

*

Вратио сам се са наука. Тако се обично каже, кад какав млад човек дође из западних земаља; па ма да није ништа научио, он се ипак враћа са наука. — Ваљало ми је учи у живот. У живот — дуг бесплатан посао. После тих штудија, што их млад човек мора да учини у Немачкој, Француској или Енглеској — јер само је сва мудрост и паметне мисли ничу из земље као печурке — дух је уморан. Па тако је било и са мном. Дошао из Лондона — како јако звони ова кратка реч — требао сам се да прихватим ма каквог посла. Кандидат за професора? чинило ми се, да сам још млад за тај чин. Та има још времена. За дуго нисам знао а нисам ни хтео шта да одпочињем. Седео сам тако узалудан. Мајка — као она што је била срећна, да свог сина попа у руку пољуби — дворила ме је као мало размажено а болесно дете, па то се може дуго трпети. То ће вам рећи многа материна маза. Али сам ипак нешто радио. Постао сам новинар и писао подлиске и то са — успехом.

Што небих користио својим знањем страних језика? То је свуда добро примљено, а онда је било страшно у моди. Говори се: колико језика зна, толико људи вреди. А мени се чини да има људи, који знају много језика но ипак нису људи. Доста то онда је све говорило туђим језиком. Госпођице, неразвијени пупољци од 16 година, па већ говоре немачки, француски, енглески. . . . . а ја сам добио једну опкладу да ће једна госпођица узети учитеља за — латински језик. Пођите само кроз шеталишта. Чућете славује? Никако. Па опет имају они заменика. Милина вам је слушати тај цвркут из румених усница. Avez — vous vu le jeune sec étaire de l'ambassade turque!.. а остало је девојачка тајна. Па зар то није довољно?

Било ма како, ја сам се и сам нашао скоро као учитељ енглеског језика. Кад сам с мајком отишао, да први пут после доласка посетим нашег страшно далеког рођака г. Т., онда сам, дабоме, много причао о Енглеској. О мојим технолошким штудијама, о патњама, о тешкоћама, што човек с влада док научи тај језикономни језик. Сутра дан сам био позван на ручак. Госпођа мати замолила ме да дајем госпођици ћерци поуке из тог језика. Пристао сам одма.

— И ви то озбиљно мислите? питао сам госпођицу ћерку.

— Врло озбиљно, јер волим тешкоће. Само ако вама то не буде досадно.

— Али шта ви говорите. . . .

Саме фразе, као што видите.

Госпођица рођака могла је мало чистије говорити српски, али што му драго. Могла би још читати, који предлози владају којим падежом, али што му драго. Могла је мало боље читати српске књиге и застајати код тачке и запете, али то не мори. Све то не смеће енглеском језику.

Примио сам се тога, јер мислим да женскиње могу знати све што и људи. Ја сам за еманципацију, ја сам „човек без предрасуда“. Али — то додајем — не мислим да се млад човек мора заљубити у младу девојку, ако седе један час дневно један према другоме, па уче стране језике. Још мање, да се отуд, може написати каква жалосна прича, што се свршава самоубиством. Али то све може и не бити тако . . . .

Господин отац испрва је мало сумњиво тресао главом. Пред његовим писаћим столом висила је слика „Unterbrochene Klavierstunde.“ Довољан разлог, да не прими 25 годишњег учитеља 15 годишњој ћери. А госпођа мати, увек јавни и тајни правозаступник ћери своје, била је другог мишљења. — „Није нему до тога, да проводи детињасте дудорије. Само се деца заљубљују. Он је већ нашао богату жену себи у Лондону, као што обично бива,“ говорила је госпођа мати.

„Онда добро. Има много њих, који отуд доведу собом по неку жену, која се једва вуче, или што је болна или су јој џепови пуни злата. Ја с њим нисам видио никакву бабу, али она може доћи и телеграфом. Дакле нека буде. Он неће заборавити своју добротворку жену.“ Тако се тешио мој страшно далеки рођак.

И те су сметње биле одклоњене.

Једанпут сам тек свршио лекцију на ушао у салон, кад чујем ону препирку напред. Домаћин је хтео, да се нова књига најпре сва исече на онда чита, а његов свакидашњи гост био је противан. Он је обично секао један табак, па га прочитао, и тако је, вели, променљиво умно напрезање се телесним, јер господин државни саветник Ц. држи и сечење листова у новој књижици за телесно напрезање.

Ја већ рекох, препирка је била врло стварна.

Напољу је било ђаво време. Кад је тако, да се нигде не може да изађе онда је у себи пријатно. На маленом столу одмах испод прозора, лежала је дашчица са шахом. То је био чудан обичај. После сваке лекције — партија шаха. Ја сам ту игру увек радо играо, јер се ради главом а не нотама, а онда још нисам знао, да се због ње може изгубити здравље. Ма како је радо играли, са женскињама није то тако лако. Најлепши моји планови ту се нису могли да изврше. Мој најлепши гамбит нисам могао да употребим играјући са госпођицом М. Јер „гамбит“ у шаху, то је колико и подметути ногу своме противнику, па ако се не уме бранити, може да изгуби „официра“, а то није ни мало угодно, јер са официрима добро игра се и на шаху и на дворском балу. Нисам имао тако сурово срце да то учиним. На ипак сам играо. Казао сам господи, да има књига које до-

лазе у књижару већ исечених листова, па смо одпочели игру.

Кад смо већ тако близу, на дањник јасног виђења, онда је заиста време да се да опис госпођице М. Добро.

„Ничега новог под сунцем.“ Она ми се изрека чини тупа као бабини зуби. Па уз то је још јеврејска. Ја је узимљем што ону да је овако употребим Нема лепих нових жена под сунцем. Како је са мушкима то не знам, али женске лепотице се познавају, то је поуздано. Хајде је, чини ми се у неком италијанском музеју видео девојачку слику, чудно налик на његову драгу у Немачкој. За то нека је њему част проналаска, да се лепе женскиње познавају у женској светској историји. То може и бити тако ласкаво за кога, али ја то могу корисно да употребим. За почетнике, који се могу лако сплести кад почну опис каквог лепог девојачког лица, има она горња истина златно добру страну. Девојку коју је неко видео 1836 у Лондону, могу ја да видим овде. И колико је њих, који опис својих . . . могу да позајме из каквог ормана. На како се код нас од реда говори немачки, јер и деца у колевци с њим започињу своје студије, може се употребити и труд око превођења. Тако ја просто исписујем.

. . . „Das Gesicht griechisch schoen. Edel gerade Nase, lieblich geschnerzte Lippen tracumerisch weiss gerundetes Kinn, die Farbe sonnig gelb, die Haare glaenzend schwarz um die Schlaefen gewunden, so stand sie“ . .

(H. Heine. Florentinische Naechte. Zweite Nacht.)

Она је врло пажљиво играла, јер јој је било само до игре. Њен позив на игру није био кокетан, сама јој игра била је врло природна, и то вам је била девојка без врлине што се зове — кокетерија.

(Свршиће се).

Одговори Администрације.

Неколицини предплатника у Вршац. Нами је врло жао што вам пребацујете ради изгубљене предплате код пок. С. Б. којег сте Ви тамо могли боље познавати него ми овде. Нами је код петога запала велика свота новаца од продатих књига и календара, као и од претплате на I. четврт у којој нисмо никоме хтели лист обуставити, али немојте нам замерити што и даље неможемо без поновљене предплате да Вам лист шаљемо. Изволите се ради свога новца обратити на многобројну и честиту породицу пок. С. Б. на коју смо се и ми обратили ради подмире дуга, завештаног нам милог им покојника.

Г. Х. Кифери, трг. Шабац. Од 1. Априла до краја о. г. лист стаје 3 ф. 75 н. Изволите послати предплату, а ми смо Вам спремили све до јако изашле бројеве.

Г. Ђорђу Бабићу, Рисан. За приповлатих 9 бр. од прошле године, уписујемо Вам 1 ф. 35 н. као предплату од 1. Априла о. г. Изволите послати још 1 ф. 65 нов. па је подмирено до краја о. г.

Г. М. С П. Шабац. Наручбине без новаца неможемо никоме уважити начелно без икакве увреде за Вас. Предплату ваља унапред послати, а цену је лако у сваком броју на завршетку листа видети. За Вас је плаћено свега 2 ф. 50 н. за о. г. Предплата се шаље у рекомандованом и наплаћеном писму. Иначе је тешко водити дупле рачуне, нашме: да се прво прима наручбина, а тек после новац. То никако не ваде без штете.

Г. Г. Трбојевића и Васу Антоновића, Петрања, Н. М. Самарџића Љубово и М. Кокотовића Н. Градишка, молимо да пошаљу по 1 фор. за I. четврт у којој им се лист по налогу слао, а толико и за другу ако су га ради и даље примати.

Сад је баш изишао из штампе:

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

књига друга

и доноси ове чланке:

1. Рачунајмо са нашим животом! (Једна реч очевима и — „оцима.“)
2. Како ваља повијати децу?
3. Шта не ваља у женској одећи?
4. Обичаји што нас затиру и море II.
5. Једна прича о ваздуху.
6. Назимо на воду!
7. Примери големе старости.

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у једној књизи од 64 стране са сликама, а цена му је годишње за четири таке књиге само 1 фор. или 12 гр. чарш. за предплатнике, који унапред предплату положе. Предплатницима шаљемо књиге како која из штампе изиђе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Монголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима, које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду у очи Цвети 1880.

Штампарија А. Пајевића

издавалац „Народног Лечника“.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА КАО УСКРШЊИ ДАРОВИ

ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена српској читалачкој публици.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК.

НАУКА О ЖИВОТУ И ЗДРАВЉУ

ПИШЕ

Др. Милан Јовановић.

КЊИГА II.

Цена 30 новчића или 3 гроша.

ЗА СЛОБОДУ.

СЛИКЕ И ЦРТЕ

из краљевине и народног бића краља Турка.

Написао

ЈОС. ХОЛЕЧЕК.

ПРЕВЕЛА М. ДАНЧИЋ.

КЊИГА I.

Цена 60 новчића или 7 гроша.

РЕВИЗОР.

ПЕТАЛНА ИГРА У ПЕТ ЧИНОВА.

Написао

НИКОЛА ГОГОЉ.

С руског превео

П. ТОДОРОВИЋ.

цена 50 новч. или 1 динар.

Ко на више поручи ових књига дајемо 20—25% рабат према величини наруџбине, а дајемо и у комисију ове књиге познатим нашим растурачима књига. Наруџбине обављамо уредно и брзо.

Књижевна вест.

Најбоља прилика

ЈЕФТИНО

ко хоће књига да накупује.

Наша дојакошња књижоиздавачка радња омогућава нас, да највеће пробитачности можемо дати сваком, ко у нас куши најодаред по више књига нашег издања, сватом новаца ниже означеном, то јест по групама — и примеру књижара у напреднијих народа.

Продајућ групе ових бележимо:

за 10 форин.

ко купи у нас књига нашег издања уједаред, добија за премију (уздарје) најновије наше издање

„ПЕВАНИЈУ“,

целокупно дело Змај-Јована Јовановића.

(Издање за народ) у вредности од 4 ф.

то јест 40 процената више, а поне је пак повољније добија за ту суму од 4 фор. других књига нашега издања, које буде сам изабрао

за 8 форин.

ко купи у нас књига нашег издања, дајемо му три ове нове музикалије од признатог музикатора нашег др Јована Пачу-а: „Без тебе драга“, успомена на песму „Чуј Душане“ и „Прат је ово милог Српства“, у сумарној вредности фор. 2.80 новч. или 33⅓ процената рабата — или ко за хте за ту суму од ф. 2.80 новч. других књига нашег издања по избору.

За 6 форин.

купљених књига нашега издања, дајемо за уздарје две књиге I. и II. св. „Царев гласник“, најчувенији роман гласовитог писца Јулија Верна, које вреди у суми фор. 1.80 новч. — а то је 30 процената — или за ту суму од фор. 1.80 нов. других књига наших издања по сопственом избору.

За 4 форин.

купљених у нас уједаред књига нашега издања добија купац за уздарје две књиге: „Филипова љубав,“ занимљиви роман Октава Фељета, и драму Шекспирову „Ромео и Јулија“ које преди заједно 1 фор. то јест 25 процената, али коме је воља за ту 1 фор. друге које књиге нашега издања.

За ф. 3.— ил ф. 2.— ил ф. 1.—

купљених у нас књига за ма коју ту суму уједаред дајемо 20 процената рабата, у књигама нашега издања по избору.

Поштованим поручиоцима ради књига у назначеним сватама и групама, исто тако и ради избора других (књига нашег издања) место означених премија шаљемо, на захтеване, наш каталог бесплатно — а у каталогу на последњим странама побележена су сва наша издања.

У Новом Саду о Благовестама 1880.

Српски књижари и књигоиздавци

Браћа М. Поповићи.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрики, а у цени знатно јефтиније.

Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могумустре видити и цене сазнати.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ 1880.

За уредништво одговара А. Пајић.

ГЛАВНИ САРАДНИЦИ
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА

У НОВОМЕ САДУ
20. Априла 1880

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

Излазак и цену
види на завршетку листа.

УСКРШЊА ПЕСМА.

Муке, патње, чаше жучне,
Смеј и руга са свих страна,
Пољуб Јудин, прање руку —
То је спрема светла дана.
Да је Христу, сину божјем
Било мука својих жао,
Да је тврдом вољом клон'о,
Данас не би васкрсао.

„Одреци се искре божје,
Па ће сила пустит' мрава!
Признај да си на злом путу,
Да је лажна мис'о права!"
Да је Христос, синак божи
На те речи малаксао,
Да је тврдом вољом клон'о,
Данас не би васкрсао!

Одреци се свога права
Реци само да се кајеш!
Па ћемо те скинут' с крста,
Па да мирно дане трајеш!"
Да се Христос, синак божи
На те речи освртао,
Да је тврдом вољом клон'о,
Данас не би васкрсао!

„Одреци се вере твоје,
Па се с нашом вером сложи!
Та зар слаби и нејаки
Могу мислит' да су божи!"
Ал да Христос чашу жучну
Није до дна испит' знао,
Да је тврдом вером клон'о,
Данас не би васкрсао!

* * *

Зашт' је Христос муке презр'о?
Слабачкима рад угледа.
— И народи који пате,
Јест и то су божја чеда.
Христос васкрс, слаби, мали!
Не дрхћите од страхоте,
Само паз'те шта вас учи
Синак божи са Голготе!

Буквице.

Ј.

Јота. — Стари су се наши бојали да нас Јота не пошокчи, али данашњи Јота хтео би да нас помађари.

Јекелфалуши. — Глава мађарске полиције, и за то никад нећете чути, да се у Мађарској догађају какви двобоји, или да велики чиновници харају касе, или да је у Баконској шуми когод од харамија страдао и т. д., сигурност личности и имања у најбољем је реду.

Јеврем. — Ово је узор „преблагости“, и мора бити да је био мађарски солгабиров.

Јести. — То је глагол, јер означује неку радњу, и то радњу од које ни најљењији човек не бега.

Јаша. — Библијски Јаша (Јаков) пењао се — као што је познато — на мердевинама на небо, а наш брудер Јаша се такође пење на мердевинама некуд горе и видићемо докле ће доспети. Само не треба заборавити да је то све сан.

Јубилеј. — Ове године ће славити један господин (као што нас „Недељни лист“ уверава) двогодишњи јубилеј, како се одметну горе у хајдуке.

Јуда. Види „Искаријотски.“

Једнакост. — Ко каже да Мађари неће једнакост и братство? Та то баш они хоће, да смо сви једнаки и брудери, да смо сви Мађари.

Јанош. — То у списку српске деце перлеског српског учитеља „Ерговића“ значи то исто, што и „Јован“.

Јеромонаси. — То су она два калуђера, што су ономад велике недоље у Н. Саду у пивари јели „кренвиршле“ (рен је био постан.)

Јај-де-фај! Најмилија песма мађарска. Нека је певају дуго и много!

Јарац. — То је оно створење с брадом, што неда никад мира, хоће рогом да убоде. С тога би многима ваљало браду обријати.

Аб.

Из Београда.

Ономад, (т. ј. пре својих три недеље дана) запита катихета у некој Београдској школи једнога ђака, — би ли му знао казати, ко је био први човек?

Ђак, не промишљајући дуго, одговори јасно и разговетно Адам.

Али катихета, који је имао обичај бојати се и свога сена, тржe се на тај одговор и поче шепртљити и премишљати, да ли ђаку да каже: „добро синко, седи!“ — или да отрчи, па да га пријави — полицији.

К.

Слаба политика.

Ко Славене „змијом“ прави
Политику има слабу, —
Јербо змија може
Да прогута **жабу**.

— **и.** —

Питалице.

Зашто **Ирижани** имају једну руку краћу?

Јер кад држе кантар да мере креч, а они увек згрче руку, те ова временом остане краћа.

Зашто **Новосађани** имају нос доле узан?

Јер кад се шећу по променади, а они увек стисну нос да им не иде у нос смрад с десне стране, ди су баруштине, а прашина с леве стране од друма.

Зашто су **Фелдварчани** промукли?

Јер су (при избору општинског лечника) дали свој глас чивутину.

Зашто **Каменичани** пате од болова у ногама?

Јер од како су добили агенцију и локалну лађу, сваки час иду на Дунав, где лађе стају.

Зашто су **Перлежани** тако угојени?

Јер имају једног учитеља, који им децу гоји дебелим јером (ъ).

Зашто су неки **Сентомашани** тако румени?

Јер се као цвеће често заливају.

Зашто су **Вуковарци** тако добре рачунције?

Јер често броје: Вуковар је лепа варош, један, два.

Зашто су **Шиђани** тако побожни?

Јер им поп-Аћим иде по цео дан у шуму (да лови.)

По чему се познаје да неки **Сомборци** мрзе на зиму?

По томе, што често желе и певају: многаја лета.

Ко је у **Земуну** најсигурнији за својим имањем?

М. Грабовачки, јер његову штампарију слави полиција непрестано чува.

Који је роб у **Петрињи** најслободнији?

Пелагић, јер је далеко од Петриња.

Кад хоће који владика да оде из **Новог Сада** у **Карловце**, који је пут најбржи?

Преко Будимпеште. (Ал ко зашне за Даљ!)

Ко је у **Кикинди** најмање одговоран, што „Матица српска“ слабо ради?

Бивши текелини питомци, јер они нису чланови „Матице“, те не могу дакле ни бити одговорни за нерад њен.

Које је у **Вршцу** најтежа загонетка?

Заступаши, јер њих ни сам сабор неможе да реши.

Ко је **Србији** највећи пријатељ?

Турци и Мађари, јер ће сад да буде звездена свеза међу њима и Србијом (звездени пут).

Аб.

Излишно питање.

Шилбок. Халт, вер да?

Ноћник. (Не одговара ништа).

Шилбок. Ко си лопове један?

Ноћник. На кад знаш, што ме питаш. **Д.**

Негда и сад.

Негда се није веровало да се земља окреће, — а сад сви знамо да се окренула (тумбе).

Негда се служило богу, — сад се обожава служба.

Негда су људи носили на жртву волове, — а сад волови жртвују људе.

Негда су жене преле, — сад више не преду, јер су многе препредене.

Негда смо ми тражили слогу, — још мало па ће слога тражити нас.

Негда су метали листове на рањаво тело, као мелем, — сад се међу листови на здраво тело да се оранава.

Негда су људи спавали под ведрим небом, — а сад не могу да заспе ни под душеком.

Негда су и сиромашне девојке бивале срећне, — а сад и богате бивају — несрећне.

Негда су се комшије по каткад свадиле, — а сад већ не мисле се никад ни измирити.

Негда су само коњи и волови бивали на јаслама, — а сад се тиме почаствују и неки уредници.

Негда се Нови Сад звао „Шанац“, — а сад се чудимо како су наши стари имали пророчански дух, те су се хтели обшанчити од сваке могуће напасти.

Негда су добри људи веровали да има злих духова, — а сад ни зли духови не верују да има добрих људи.

С.

Цигански малер.

Стари Циганин Карча лежо је под зовом и спавао, — мора да је нешто напредно лепо сневао, јер се у сну све облизивао. Кад ал ено ти дође његова драга женица Маруца, и стаде га будити да устане, јер је већ сунце високо отскочило, а деца немају шта да једу.

Кад се Цига из сна трже, он жену бу песницом у леђа: Зар ниси могла чекати још само мало, да сам бар ону гуску сасвим појео.

Д.

Новречник.

Исправљен у логичном смислу.

Провлак. (опачар).
Недеља. (дунђерин који се уљени).
Свекрва (касапин).
Непогода. (календар или барометар).
Грабље. (Адвокати).
Невеста. (Жена или удовица.)
Дамар. (Дендија).
Потрбушина. (Појас).
Запара. (Нокти).
Кудеља. (Критичар).
Врт. (Чигра).
Потура. (Шпанска трска).
Летве (Тице).
Одлука. (Ћебан).
Завичај. (Штаница).
Палац (Банкрот).
Басамак. (Пуста-комесар).
Кланац (Прасе или јагње).
Пристав. (Кувар).
Начело. (Хладни облози).
Куцов (Срце.) △

Уштипци.

□ Рачунски задатак: Кад од 200 новосадских госпођа (Српкиња) дођу на састанак ради договора о оснивању женске добротворне задруге једва њих 20, колико година треба да протече, па да стечемо три лота свести и родољубља? Која Српкиња, новосаткиња, овај задатак реши, добива 50 „шпидова“ карата за награду.

△ Даклем добивамо жељезницу између Новог Сада и Карловаца. Од сад ће још лакше новосадске владике моћи ићи у Карловце за патријарје, ал' ће се моћи брзо и вратити.

§. Др. Пејичић описујући острво Маргарету код Буда-пеште вели међу осталим, да она лечи и од тешкоћа „кроз унутарњи болесни песак“. Нисмо знали да и песак може бити болестан!

Један Београђанин пита, треба ли оне око „Видела“ звати „Видел-овци“ или „Виде-ловци“. То зависи од тога, да ли су невини **овци** или пак премудри **ловци**. Видећемо, шта ће и они уловити!

Др. Филуторини-а

Универзални балзам за узраст косе и браде. Средствa наших досадашњих векова нису имала те снаге, да лече и помажу тако брзо и тако радикално као што универзални балзам Д-ра Филуторини-а и Тункабоне их има. Ко себи једну боцу тога балзама набави, тому нарасте коса, брада, бркови при употребљењу само једанкратном за 24 сахата. Коме небя средство то помогло, тому се његова сведочба код инсерирања необнародује.

Нећемо, да се сами фалимо и набрајамо, каква одлична својства наш чаробни балзам има де и за то дајемо, да говоре сведочбе наших муштерија:

Сведочба бр. 785.954.

Господине докторе!

Изволите ми послати 1 боцу Вашега универзалног балзама за узраст косе. Лек Ваш је тако извршан, да ми је брада за 24 сахата по употребљењу нарасла тако дугачка, да ју сваки дан морам 4 пута ошишати. Ако ми буде још само кроз недељу дана

једнако брзо и много расла, даћу од моје опишане браде правити модроце за кревете жени и мени и тако ћу доћи до врло јефтиног властитог росхара. — С поштовањем и т. д.

У Иригу 25. децембра 1879.

Антиподије Коњовић, с. р.

Сведочба бр. 1,931.004.

Veleučeni gospodine doktore!

Ima nas preko 300 mladenaca na ovdašnjoj velikoj školi ali mi smo svi sami još mali i bezbradi — molimo Vas u ime velike domovine Horvatske, da nam pošljete bezplatno 500 flaša Vašega universalnog balzama, za uzrast brade oko žutoga nam kljuna, da se na nama vidi barem po bradi da smo već ljudi. Mi ćemo iz zahvalnosti proglasiti Vas za najvećeg Hervata i domoljuba. Živila Hrvatska!

Žagreb na 1. travnja 1880.

Hinko Pačić, filozof.

Сведочба бр. 2,533.601.

Господину доктору Филуторинију!

Част ми је јавити Вама, да сам са Вашим балзамом подпуно задовољан и неможем де пропустим, о том Вас и известити. Ваш универзални балзам ђелује не само на живима јестаствима него и на безживотнима. Прекјуче сам, сувише четкицу у балзам омочивши ову обрисао о мој кофер, који сам по прадеди насљедно и који је свињском кожом превучен. Како сам га обрисао, таки опазих, да почимље на њему длака расти. Употребив тог ванредног догађаја, намазао сам сав кофер а ево — данас је обрастао најбољом длаком, тако да се и по освежавшој кожи познати може, да је некад на енглеској свињи нарасла. Четкар ми нуди за ову енглеску длаку 5 фор. и хоће да од ње прави четке на цариградску изложбу. — Са поштовањем

У Пешти 15. априла 1880.

Encsypencsy Pista.

Благородни господине!

Ја ћу Вас и с Вашим балзамом тужити. Знадете ли, да је тај Ваш балзам ствар врло опасна? Покушао сам какав је вкус тога вашега балзама а ево, како сам њим језик и зубе додирнуо, а оно ми већ и на језику и на зубима длака расте. Ако мене од овога зла неослободите, тужићу Вас, због опасности Ваших аркана.

У Руми дана 31. децембра 1879.

Mathias Krichuber.

Припослано.

У среду 9. априла о. г. у новосадској **саборној и катедралној цркви** није држана пређеосвећена служба. Сакупљени народ и школска деца разиђоше се као што су и дошла, јер не дође ни један свећеник да служи.

За каштигу сл. општини, која допушта да се тако шта догоди, добро би било натерати је, да плати г. проти још **2000 ф.** за идеалнога капелана, па ће онда валда бити бољег реда.

У осталом кажу, да је тај дан на рибњој пијаци било врло добре штуке и сомова, а и пиво у тошиној пивари било је хладно и ванредно добро.

Један православни Хришћанин.

Циганске песме.

(Свршетак.)

VIII.

Пал о чумут сатчол сар,
Паш е дел совел е чар;
Беше ракли паш манге,
Камав тут, кај ман каме.

Месечина у долини сија,
Над потоком врба се савија;
Дођи, цуро, та сриће ми вене,
Ја те љубим, љуби и ти мене.

IX.

Пал о каштр перел пајтрин,
Еј! кашке пирани хин!
Кашке пирани нањи,
Адалеске кам нањи.

Листак пада с дрвета,
Љуби дику, док се дâ;
Ко од дике пољуб штеди,
Тај ништа не вреди.

X.

Андро вешa ме атшав,
Имар ења цивела,
Адај мира пирана
Екваре мајд дикхава; —
Кана ман чуминелас;
Ења курка т' атшавас;
Кана ман те камелас,
Ења берша т' атшавас.

Ту код шуме чекам
Веће девет ноћи,
Да л' ће моја дика
И овуда проћи; —
И девет недеља
За пољуб бих стоја'!
А девет година,
Кад би стала моја.

Ђ.

На агенцији.

Ономад чекасмо на агенцији горњу лађу. Кад дигоше барјак на горњем граду рећи ће г. Н.:

— Ено већ је даља сигнализована, па како је то да на агенцији не звоне као обично?

— То ће бити с тога, јер је данас велики четвртак, па се не звони, него клепа, одговори наш штовани г. П.

ПЛОЧА СА РИМСКИМ НАТПИСОМ. НАШАО Ђ. С. В. КОД БЕЧА.

(ОД НЕМАЧКИХ НАУЧЊАКА ДОСАДА ЈОШТ НЕРАЗРЕШЕНА)

Силом самоубица.

(Наставак.)

Ја сам баш изгубио топа, кад у собу уђе господин С.

Господин С. свршио је своје штудије у Француској. Од куће је пошао са вољом у Париз, па је постао Француз. Све обичаје и све навике тог чудног света знао је врло добро. Француски је говорио савршено. Биће да га код куће није чекало бог зна како имање, да га утроши, те је учинио нешто боље но ја. Употребио је своја знања и постао професор. Онда је крочио још један корак — али у назад, рекао бих ја. Наумио да се — ожени. Госпођица М., моја ученица, била је она златна јабука, коју је он хтео да узабере. Али било да јабука још није зрела била или није ни хтела да тако рано опадне и увене, девојка га је ладно, можда иледно погледала. Господин отац, ма да је био пријатељ оцу г. С., имао је неке особите намере са удајом своје ћери, те није било све по жељи господина С. Чини ми се да је једног дана, кад је девојка учила на памет некакве речи и писала енглески пропис, господин С. добио од господина Т. велику котарицу да у њој може понети све своје наде за лепу будућност. Може бити да и није тако било, али. . .

Нас двоје виђали смо се често код господина Т. Ја сам имао своје назоре, а он је донео своје. Ја ђак из Енглеске а он Француз. Пристојност је тражила своје жртве, а то су поздрави и неколико речи. Ја сам у доброј вољи гледао да му се више приближим, али он као да је имао тврђи оклоп. Мени се учинило, да ме не гледа радо као учитеља, који је сваки дан са девојком, а иначе не знам за што би ме гледао попреко. Као да је био љубоморан. Кад сам то видео, онда сам постао зао. Страст се сукрела са пакошћу. Љутио сам се што је тако малоуман да мисли, е сам му ја супарник, па сам почео да играм ту улогу. И мени самом као да је и нехотице годила та мисао. Да га наједним, почео сам да своју ученицу љубим у руку. Обично бива да човек заборави своју улогу, загази нехотице у какво море без дна, на пример у море љубави, па се ту изгуби. Тако би скоро и са мном било. Они разговори, оне првче, погледи, све удешено да кога поједи, могу да се претворе у збиљске опасности за обоје. То увек иде споро, неосетно. Већ сам почео да надугачко о томе промишљам, па сам после' гледао да са свим забацим и заборавим ту опасну улогу супарника, смејао сам се силом сам себи и сваки дан писао некој убраженој Енглескињи, која не постоји, да заборавим на ову што је овде, тад је дошао један догађај, који је све довршио.

Противник у шаху оће да се користи најмањом погрешком. Тек сам изгубио батерију топова, а госпођица М. гласно рече:

— Шах!

У тај мах био је господин С. крај стола.

Закањајући свога краља, морао сам и сам да одговорим са

— Шах!

Господину С. то се учинило смешно, чудно, невешто. Онда ће рећи:

— Госпођице, ваш се противник шали кад игра вашу омиљену игру.

— Мислите ли?

— Да ви нећете играти Колонели Проктора у Жид-верновом Путовању око земље?

— Скоро да бих.

— А ко вам даје право на то?

— Ваша невештина.
— То су мало неуљудне оцене на моју вештину.
— Може бити, али ви неразумете ту игру.
— А ви нећете, да сте неуљудни.
— Господине!
— Господине!

Он диже руку па је опет брзо спусти.

То је било све. После тога с в е, требао је да дође — двобој. Т о је у причи занимљиво, али у истини је смешно.

Он је одма отишао. Ја сам довршио игру и изгубио. Поглед мога ђака био је једина накнада. Дубок, значајан поглед, последњи из „долине јасног виђења“ и то је све.

„Супарник“ је одма после подне дошао код мене „да уредимо ствар“. Седео сам баш и читао ново Жил-Верново дело, што се почиње чудним изазивањем на двобој, кад је господин С. јавио своју посету. Уђе и поклони се. Замолим га да седне.

Он је први започео.

— Дошао сам да сам од вас тражим задовољења. Ја нећу да за овај догађај нико зна, и мислим да нам не треба сведока.

— Због чега. Само каквог задовољења, молим вас? Ви сте мене назвали невештим а ја вас неуљудним. Као што видите, то су два, проста придева, који се почињу са н е. Мој је већи за два слога, а зато сте ви завршили кад сте руку дигли.

— То су празне речи. Ја сам рад, да што пре свршимо ту ствар. Увреда тражи задовољења. Ви нећете се зацело тући.

— Али, допустите, зашто? То није српски обичај. Ја га знам по чувењу. Па и у западном свету двобој је скоро застарио, ја бих рекао да је смешан.

У Енглеској, ако кога позовете на двобој писмом, а он није рад да се туче, треба само да пошаље ваш позив у суд и суд вас поштено огломи, ако сте странац, који не зна за тамошње законе; ако то није, онда три месеца строгог затвора. У шали да кажем, ја бих то исто учинио, кад бих само знао, да о двобоју постоји икакав закон код нас.

— Не треба извињавања. Ја увреду не могу да мирно поднесем. Извините, али ја нисам дошао код вас, да слушам приче о енглеским обичајима и судовима. Ја имам своје назоре, а ви нећете бити стр....

— Не довршујте. Заиста нећу. Да учиним и ту глупост. Да се тучемо пиштољима.

— Ако је вама по вољи.

— Јесте. Ја сам изазван, а о томе реду читао сам нешто у романима добро је да сад то доживим.

— Ви пристајете, господине, да то буде без сведока?

. . . . . Пристајем. Кад? Где?

— У т- -ској шуми. Будите тамо, молим вас сутра, у 5 часова из јутра.

— Бићу. Слуга!

Тако је господин „уредио“ нашу ствар и отишао. Смешно! Два млада човека, који нису један другом ни „пута прешли“ ни казали „помакни се“ па сад у двобоју. Зашто? Можда је заиста мислио, да сам ја исплео ону велику котарицу, што му је дао господин Т. Мени би ласкало, да је тако, али да ради те среће умрем — то баш није било врло нужно.

Али шта да се ради, кад он мора опрати част своју? Мојом крвљу? Добро, али црвена боја није знак чистоће, невиности. А у зоологији пише: сисари имају, топлу, црвену кр в. . . . Дакле да црвеном крвљу оперу своју част. Част? Неко је казао нешто врло лепо за част, али ја сам то заборавио, па не могу да цитирам. Част је зацело . . . али ја нећу о том да размишљам, кад је неко већ казао нешто лепо о тој краткој а звучној речи.

Да ли је било паметно или не, то не знам, али ја сам ту ствар узео савршено олако. Чинило ми се да тако и ваља. Мирно сам проживео оно време што ми је остало до сутра. Моје артије нисам спремао, нисам писао никоме, као што раде пропали трговци и заљубљено несрећни људи, који су намерни да се убију. Све је остало као што је, само сам се сутрадан дигао раније но обично. То ми је једино било неправо. Најмања кола чекала су ме, и ја изађем а у кући ме нико није опазио. Понео сам мој мали револвер, са одломим зрнима као пасуљ. Та зар се нисмо договорили, да ћемо се тући пиштољима, то јест тандајма. Тврдо сам се решио да га не гађам у трбух ни у прса где бих могао погодити, а био сам убеђен, да ће и он оставити мене да — здрав кући не одем. Можда ће ме ранити у ногу, да види моју црвену кр в и да у њу умочи своју част. То ће му бити доста.

„Супарник“ је био на уговореном месту. Ладни поздрави на ладном јутарњем ваздуху. Ала је то лепо јутро у шуми. Све се сложило да овај догађај исмеје, да га учини причом из романа. Роса се пресијавала а тице тек почеле да излећу из гнезда, небо је било дивно плаво и т. д. и т. д. . . . Тим пре, што и „супарниково“ оружје није било опасно — у њему је сачма за — зечеве. Он је ћутао.

Његових кола или није било, или се нису видела. Ваљда је дошао пешке, да ти покаже да ће тако и отићи. Здрав, читав — а ја?

Заћемо даље у шуму.

— Дакле ви никако не одустајете од двобоја, од те шале?

— Ја сам говорио због, кад рекох да не знате ону игру. Није ми било до шале ни онда, кад вас позвах на двобој, ни сад кад ћемо изменљата тандај.

— Говори као из какве новеле — помислио сам.

— Добро, ви имате право. Али да ли ће ово бити пријатно нашим рођацима? Ја не знам да гађам, а не знам како ви гађате. Ја имам мајку, а ока. . . .

Кад ово рекох, онда ми тек паде на ум, да се ова глупа шала може одиста глупо свршити. Зрно за зеца па у чело, то је доста дугачка прича. А он је дошао пешке и не мисли да се врати рањен. А моја мајка. . . .

Он ме прекиде у размишљању.

— И ја имам мајку, а и част!

(Свршиће се).

1.

„Али кажи ми молим те, ти васцео дан ништа нерадиш.“

„О ти се вараш, ја се делим са мојим оцем у послу, дочим мој отац навек тако много ради, да нема времена за одмор, то сам се ја тог последњег примио и одмарам се место њега.“

2.

А. Кажи ми молим те, шта ти кажеш твојој жени, кад дођеш доцне ноћу кући.

Б. Ја? ја само кажем: добро вече! а оно даље све каже моја жена!

3.

Адвокат. Ви сељаци баш сте глупаци!

Сељак. Но господине, немојте се баш тако љутити, та ви живите од наше глупости, јер да ми нисмо тако глупи, неби ни требали адвоката.

4.

Жена. Ал драги Пајо! немам речи да изкажем како се страшим, да се нећеш почети у браку дугочасити и кајати се што си се оженио!

Муж. Али драга женице, како се можеш само са тако чудним мислима занимати! За твоје умирење ето уверавам те: да ми се брак тако допада, да ако би ти данас умрла, одма би другу жену тражио!

5.

Поручик. До сто врага лудаче један, та ти си ми дао чакшире са продераним џеповима?

Војник. На служби, господин поручик, данас је већ пети, па онда оставља господин поручик буђелар навек код куће!

6.

Госпођице, ја примечавам да ви вашу гардеробу нисте промењали, а последња радња бива 10 година доцније.“

„На баш с тога разлога држим да није ни нужно, господин управитељу, публика се тек неможе сетити, какову сам ја жалњину пре 10 година имала!“

7.

Стева (пробудивши се из сна). Ах хвала ти боже мој.“

Мати (уносећи му кафу). Та шта ти је Стево за бога?

Стева. Ништа мати.

Мати. Али говори за име бога, та ти бунцаш, изгледаш сав заплашен

Стева. Сад је све прошло — снивао сам — да сам — ожењен.

8.

Бележник. На ком основу мислите ви тражити права на имање умрлог господина Н. М.

Госпа. Та ја сам блиска рођака покојног, јер мој деда — разумеће господине бележниче — мој деда и деда господина М. беху — два деде!

9.

„Јеси чуо несретниче, и опет је твоја жена код мене била, да те тужи каква си ти лола, та помисли на твоју децу па ради; та рад је сладак.“

„Та јесте господине ја то знам, али ја неволим баш тако слатке ствари!“

Одговори Администрације.

Г. Изват Гатало, Мостар. Ни смо никако примили Ваше рекомандовано писмо, а још мање 5 ф. у њему. Изволите их преко поште рекламовати. Међутим ми Вам шаљемо све бројеве од почетка ове год. очекујући претплату.

Ово 3—4 последња дана стиже нам са свију страна предплата од оних наших предплатника који су били платили само за прва три месеца. С тога још и овај број шаљемо свима без разлике молећи и заостале да похитају са предплатом или да нам врате оба последња броја ако лист и даље не желе држати.

НАКЛАДА „СТАРМАЛОГ.“

„Стармали“ излази 10., 20-ог последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 Фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА КАО УСКРШЊИ ДАРОВИ

ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена српској читалачкој публици.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК.

ПОУКА О ЖИВОТУ И ЗДРАВЉУ

написао

Др. Милан Јовановић.

КЊИГА II.

Цена 30 новчића или 3 гроша.

ЗА СЛОБОДУ.

СЛИКЕ И ДРТЕ

из црногорског и херцеговачког бојева против Турака.

Написао

ЈОС. ХОЛЕЧЕК.

ПРЕВАЂА К. ДАЊЧИН.

КЊИГА I.

Цена 60 новчића или 7 гроша.

РЕВИЗОР.

ПЕТАЉНА ИГРА У ПЕТ ЧИНОВА.

Написао

НИКОЛА ГОГОЉ.

С руског превео

П. ТОДОРОВИЋ.

ЦЕНА 50 НОВЧ. ИЛИ 1 ДИНАР.

Ко на више поручи ових књига дајемо 20—25% рабат према величини наручбине, а дајемо и у комисију ове књиге познатим нашим растуривачима књига. Наручбине обављамо уредно и брзо.

Књижевна вест.

Најбоља прилика

ЈЕФТИНО

ко хоће књига да накупује.

Наша дојакошња књигоиздавачка радња омогућава нас, да **највеће пробитачности** можемо дати сваком, ко у нас купи **најодаред** по више књига нашег издања, сватом новаца ниже означеном, то јест по **групама** — и примеру књижара у напредњих народа.

Продајућ групе оних бележимо:

за 10 форин.

ко купи у нас књига нашег издања **уједаред**, добија за премију (уздарје) најновије наше издање

„ПЕВАНИЈУ“,

целокупно дело Змај-Јована Јовановића.

(Издање за народ) у вредности од 4 ф.

то јест 40 процената више, а коме је пак повољније добија за ту суму од 4 фор. других књига нашега издања, које буде сам изабрао

за 8 форин.

ко купи у нас књига нашег издања, дајемо му три ове нове музикалије од признатог музичара нашег др. Јована Пачу-а: „Вез тебе драга“, уписана на песму „Чуј Душане“ и „Праг је оно милог Сриства“, у сумарној вредности фор. 2.80 новч. или 33⅓ процената рабата — или ко захте за ту суму од ф. 2.80 новч. других књига нашег издања по избору.

За 6 форин.

купљених књига нашега издања, дајемо за уздарје две књиге I. и II. св. „Царов гласник“, најчуденија роман гласовитог писца Јулија Верна, које вреди у суми фор. 1.80 новч. — а то је 30 процената — или за ту суму од фор. 1.80 нов. других књига наших издања по сопственом избору.

За 4 форин.

купљених у нас уједаред књига нашега издања добија кумац за уздарје две књиге: „Филипов љубав,“ занимљив роман Октава Фелета, и драму Шекспирову „Ромео и Јулија“ које преди заједно 1 фор. то јест 25 процената, или коме је воља за ту 1 фор. друге које књиге нашега издања.

За ф. 3.— или ф. 2.— или ф. 1.—

купљених у нас књига за ма коју ту суму уједаред дајемо 20 процената рабата, у књигама нашега издања по избору.

Поштованим поручиоцима ради књига у назначеним сватама и групама, исто тако и ради избора других (књига нашег издања) место означених премија шаљемо, на захтеваше, наш каталог бесплатно — а у каталогу на последњим странама побележена су сва наша издања.

У Новом Саду о Благовестама 1880.

Српски књижари и књигоиздавци

Браћа М. Поповићи.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не устукују ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

За издавништво одговара А. Пајкић.
ГЛАВНИ САРАДНИЦИ
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
30. Априла 1880.

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЛЕВИЋА.
Излазак и цену
види на завршетку листа.

Здравом ветру.

„Турски народ“ кашље, пљуцка, —
Узалуд му Тиса баје,
И Германац свешта масло —
Сам се чуди што још траје.

И „Недељни“ болник жути
Већ се трза, бунца, јечи, —
Копрцање зло је стање,
Сва га Хина не излечи.

А „Гласник“ је већем пао
Са дрвета буђавога, —
Болест сува њега здува, —
Нема сока, попио га.

Е па дувај, кад си поч'о,
Здрави ветре, сретно дув'о,
На отреси лишће труло,
Лишће гњило, кужно, суво!

Мај волемо, — ал и њега
Жртвоваће свако рад —
Ако ће га да замени
Тако красан — Листопад.

Борјан.

Телеграфски де-пешке.

БУДАПЕШТ. Овде су тога мнења, да се не сазива црквени нар. сабор месеца маја, јер, вели, „ни смо још (са саборским предлозима) готови.

(Хвала вам лепо! но кад већ једанпут будемо (у вашем смислу) готови, онда нам више не треба ни сабор.

БУДАПЕШТА. Овде је већ три дана трка. (То нам нисте требали ни јављати. Чим је Гледстон сео на министарску столицу, знао сам ја унапред, да ће бити трке. — Стармали.)

Сад разумем!

(Циганска балада).

Дошо Циган код бербера,
Себ на клупу.
Бербер уз'о стару бритву,
Здраво тупу.

Па та њоме стаде стругат'.
Врашка шала!
Кад је шала Циганину
Додијала,

Запита ће сузна ока,
Тужна лика:
„Од чега је бритва твоја?
— Од челика!

„Сад разумем“, рече Цига,
Вртећ' шију,
„Зашт' ми тако из образа
Искре бију!“

Ј.

Буквице.

К.

Кикинда. „Сад ће за цело добити „иберланд“, јер су послали депутацију у Карловце, да целива Германа. Депутација тек што је целивала — натраг се повратила.

Кандидација. — Ако имаш да кандидираш надзорника за какав просветни завод, аниси рад каквом великом господину да се замериш, а ти остави савест код куће, поштење пошљи на пут а бригу за напредак тога завода закључај у Вертхајмову касу, образ метни под ноге, срце оправи морем у Америку а душу продај — анђелу, па онда продремај мало на столици и прави кандидацију.

Корен. — Стари пишу по корену, а млађи по благогласију, а то отуда долази, што су се стари — као што знамо из живота светитељског — хранили кореньем.

Калуђери. — То су људи, који често штуцају, јер их „Стармали“ много спомињеше. Други зли језици налазе узрока томе штуцању у другом неком винопићу.

Кер. — Животиња, коју С—ни не трпе, него је увек терају.

Карта. — Кад се иде на какву јавну забаву (играчку, беседу и т. д.) мора се имати карта (улазница), ал' наше Новосаткиње и кад на приватне забаве иду, а оне понесу карте.

Карловци. — Место, у ком је измишљено карловачко вино и где је компоновано карловачко „многаја лѣта“.

Кинези. — То су они, што су неким манастирским видом обграђени и одељени од другог света, тако да их се ништа не тиче српска књижевност, добротворне цеље, просветни заводи, уредни рачуни и саборске манастирске комисије.

Ковач — Сваки је своје среће ковач, само што неки кујући себи срећу узму за наковањ народно стрпљење, а за чекић насиље и власт, а ватру им пири денунцијански и лицемерни дух.

Коприва. — Најпримитивнији громовод, с тога је око многих школских здања по селима и варошима обрасла силна коприва, а општина је не уклања с тога, што неће гром у коприве.

„Крв за род“. — То је наслов некаданьег романа Јаше Игњатовића, сада пише према томе нов роман са насловом: „Мастило против рода“.

Костић Лаза. — То је некакав агент жељезничког друштва. (Из „Видела“ из кога овај податак црписмо, нисмо ништа више могли дознати о овом човеку).

Коста. — Има га разне боје: црномањастог, смеђег, плавог и „зеленог Косте“.

Клавир. — Кад ти који кандидат при избору посланика као кортешу обећа жени клавир, па јој после избора не купи, не треба да се срдиш, јер они разни гласови што си их скупио на избору, кад им се дода писне „р“ (а то је лако) дају ти гласовир (клавир).

Кортеш. — види: „Коста“ и „Клавир“.

Кубура. — Кад у једној великој вароши код 14 учитеља вероисповедних школа, нема ко на ускрс да пође у цркви, него мора Кир Јефта звонар, то се онда зове — кубура. **Аб.**

Како се Цига досетио.

Неки циган није имао читава два дана ништа да једе. Баш је била недеља, а он, као што већ рекох, нема ни мрве леба у кући, с' тога се почне договарати са женом како би до јела дошли.

На селу је обичај, да највеће газде кумују месним циганима, при крштењу или венчању. Тако је и наш цига имао преко баште богатога кума. После дужег договарања и саветовања са женом учини овакви предлог: Жено, ја ћу узети сикиру у руке, а ти бежи напред преко баште куму, а ја ћу за тобом викати, стани лоњо, да ти судим; ти побегни онда у кумову авлију и моли га да те сачува, да те не убијем, па ћемо ома добити јести. Тако и учине. Она беж', а он са сикиром за њом, док је не уђиња у кумову авлију. У авлији се баш у тај мах десио кум и кад чује ларму цигину запита: та шта је куме за бога? А цига ће: та бежи куме да је убијем, бежи, да убијем ту злоћу, ту .... Та мани се куме, ћорава посла, одврати ће кума Јова, већ ми реци шта је учинила па да вас помирим? Та ето већ два дана како ништа окусио писам, па јутрос донесем један мали лепчић и комадић сланине, ко велим да се мало наручам на благи дан, а она злоћа појела, појела да, већ беж куме да јој испребијам тај прождрљиви стомак .... Та мани се куме тога та има фала богу, у мене шта јести, одите обоје унутра па једите, колико вам је воља. Цига то једва дочека и не даде да га дваред понуди већ хаић у собу. У соби их кума Јова одма посади за астал и метне пред њих пуну округлу тепсију гибанице. Навали се кум на гибаницу, па стаде грувати све пуца за ушима, а жена му ко жена, говори и по лагано једе. Кад је цига половину тепсије смуцао, а њега срамота да пружа руку пред женину половину (треба знати да је то код наши паора веома гадно пружати прсте па вадити оно што пред другим стоји) него ће рећи кума Јова: А знаш куме да сам ју уватио, овако (и покаже на тепсији) би јој завркао шију. И зграби тепсију па празну половину окрене жени а пуну себи па држ' једи!

К. М. М.

Гори од њега.

С. Н. из Чуруга био је дренна пијаница, и ако је у бирцузу бивао, с тога га је мати навек псовала и ружила с речима: лупежу, хуљо, бекрно и т. д. увек си у бирцузу. На то је С. одговарао: ћути мати има их још горих од мене. Та ко је од тебе гори само он овакав па онакав. Та С. Радичевић, он и спава у бирцу. (А С. Радичевић је држао цигуру и аренду, па пошто није био чуружанин станивао је у механи.) **К. М. М.**

Пуслице.

Читамо већ и у српским листовима, како сад практични људи препоручују, да се одсада новине штампају зеленим словима, јер то је здраво за очи. Једни су за то, а други против тога. Да се не би и око тога питања потукли, ми препоручујемо слободну штампу, — па нека ниште ко хоће зелено, а ко хоће — зрело.

Кад је Тиса Ники Максимовићу одговарао, онда је министар просвете из сале побегао. Најбољи доказ да просвета у тој целој ствари није била заступљена.

Мађари су могли комотнејше изостати са почасном докторском дипломом доктору Пејичићу, па је дати новом иншпектору текелијанума, недоктору Јоцићу, коме би та много више вредила. Јер г. Пејичић врло добро зна, да није никакав аванзма кад прави доктор постане почасним.

Ergo „Босна и Херцеговина неће припасти ни Турској, ни Русији ни Аустро-угарској.“ А да коме ће? — Да је нису наумили поклонити „Обзору“.

Немачка журналистика изгрдила је Русију тако да је ни нас с маслом не би појео.

А гле сад би је и без масла радо примили.

После избора текелијног надзорника добила је Пештанска општина од Тисе привилегију да се не мора селити у Америку, — кад и у сред Пеште уме тако морски да се влада.

Ко осећа у себи позива да прави ред на Балканском полуострву, — ево му сад најбоље прилике. Нека иде да разложи Арнаутима смисао Берлинских закључака.

Неки Пештански лист „Стикс“ вели Тиси: Ако хоће да обрадује домовину, нека оде сам у Америку. (Можда би енглеске лађе њега једног радије превезле него другу десеторицу).

Кад би нешто 14 мађарских општиница гукнули: „Не треба нам Пештанска дијета јер много кошта“ — Мађари би се зацело гротом смејали. — Молим покорно, зар се Србин не сме ни смејати.

Да је Бранко жив, па да је у Новом Саду, па да види како се српскећери шиљу у несрпске (и противсрпске) заводе, — зацело не би више певао: „Ао, коно, бела!“ — него: „Ао, коно, црна!“

Не само у Шиду, већ и мало даље, кадгод ко кине, он каже: „Аћим!“ Из тога се јасно види, да човек (или поп) може бити на гласу ма и не служио на парастосу покојном Брановачком. *)

---

*) На гласу! — Ал на „канеˇском гласу. Слагач.

Неко, који је све до великe Среде чекао у Пешти, да чује, шта-ли ће то већ једанпут одговорити Тиса Ники Максимовићу, отишао је из Пеште сркнто певајући народну песму: Ал си беда и т. д.

У прошлом броју „Стармалог“ било је доказано, да је „Недељни Лист“, док си око тренуо, изескамотирао неких 16 општина. А да нису како баш то оне општине, што им не треба сабора?!

„Недељни Лист“ вели: „Не дајте се, браћо, обманути!“ — То је врло добро, што ће овај мудар савет читати баш они, који држе „Недељни Лист.“

Неки приповедају да је наметути нам администратор ових дана добио овако писмо из Пеште: „Мој соколе, немој се ти још јако узносити са твојим успехом; — јер кад ти не би било кадар ни Сурчин и бар још неколико таких приселица залудити, онда не би ни заслужио да те сви остали Срби грде и анатемишу“.

Ситнице.

I.

Практичан бесрамник.

А. Под ноге је образ мет'о.
Зашт' то чини он?
Б. Зато јер је од те коже
Понајдебљи ђон. △.

II.

Да-л је погодио?

Муж. Ох, да људи мојој жени
У срце завире!
Ту би нашли шта мислите?
Аб. Знам већ — фриште овре. * * *

III.

Зашто? — Можда и зато.

Зашто многи тако рано
Оду с овог света? —
А да није, а да није —
Са „многаја љета.“ △.

IV.

„Обзору.“

Ој, „Обзору“, је-л у Срему
Узданица тва?
— „Вуковар је лепа варош —
Један, два.“ □.

*

Ђира. Поп Јоца, или како што га зову: поп фрајла из Кусића. —

Спира. (Није добро чуо). А шта ће искусити?

Ђира. Искушење — да се попови не гоје од Анђелићевог благостања, већ од народа, који тражи себи људе да га воде, а не фрајле да га заводе.

Спира. Аха, реци, реци, посветила ти се уста!

Ђира. А сад да ти кажем што још никад нисам чуо.

Спира. Па де брзо!

Ђира. У Паризу се убио старац од 70 година због преварене љубави.

Спира. Ао госпо му тане, то се зове Француз бити и француски умрети.

Ђира. Уредник „Истока“ је постао тако лојаван, да у његовом листу не смеш ни о Матији Бану казати шта мислиш.

Спира. Е онда дабогме да није чудо, што „Виделo“ добије све више дописника!

Уштипци.

□ Ђенерал Алимпић је оболео и на место његово вели се да ће за министра грађевине доћи пуковник Здравковић. Тако и треба, на место болесног вала да дође Здравковић.

---

§. У Петрограду је забрањено листовима, да смеју писати о положају на кинеској граници. Мађарска је влада већ либералнија: она би нашим листовима радо допустила да пишу о кинеским стварима, само да не спомињу ништа о нашим стварима.

⊙ Неки по имену „де Космос“ држао је у законодавном телу у Колумбији говор, који је трајао беспрекидно пуних 26 сати. Не каже нам се, да ли је тај „неко“ мушка особа или је (што је вероватније) — жена.

♂ При избору свештеника у Чуругу кажу да су код некаквога **Љуштине** бирачи попа И. љуштили пиво, а кад су се наљуштинили одоше да спавају. За истога попа кажу да се јако заузео неки **Авконић**, а тако исто и неки **турски** попа из Жабља. Избор је тако био сигуран, да су бирачи попа И. јавно говорили: „Ни бриге нас није, ми смо за **коњу**!“ Но као што знамо — пропадоше.

? Новосадска променада и онај друм покрај ње нису били други дан ускрса на утрењу, требало би их — полити водом!

△ Пелагић у својој књизи „Путовање унакрст око земље“ вели у предговору: „Нек нико не мисли да је ова књига истоветна са књигом „Пут око света“, у којој научни Верне има забавну и научну смјеру“. Не бој се, Пелагићу, неће те нико држати за Жил Верна!

☛ Даклем темишварски „Народни гласник“ наумио је да не грди више српску владу и Обреновиће; шта више неће од сада дирати ни калуђере и њихов „виртшафт“, а то све из тог простог узрока, што је — престао (т. ј. није тај „вирчафт“ престао, него је „Народни гласник“ престао излазити).

---

‡‡ Једном Новосађанину продадоше данас на лицитацији све што је имао, да се намири и исплати за ову годину на њега припадајући део — пароxијала.

= Ономад се разбирало за једног Новосађана, који је науман да се жени, како стоји са имањем. „Врло добро“ — одговорише — „то је газда, јер је био у стању да плаћа на њега приrезани пароxијал!“

! „Виделo“ је уседо опет **нов аков** воде, да поліје Лазу Костића. То се догодило у воденом чланку а на водени понедељак.

---

‡‡ У „Застави“ има велика штампарска погрешка. У низу општина, које су потпомогле новосадску преставку изостало је **„Панчево“**. Добро би било да се Панчевци сами постарају да се та погрешка што скорије поправи.

Аб.

АНДРАШИЈЕВ ЛАЊСКИ САН.*)

Овај санак леп и мио,
Како ли се дивно снио!

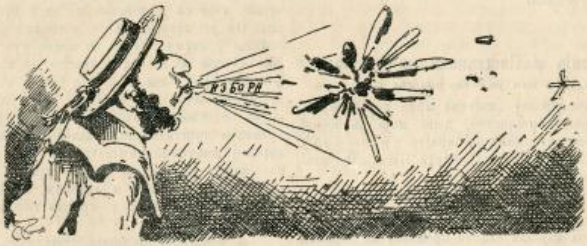

А како се испунио!
(Боље рећи „испразнио:“)

*) Из Humor. Listi.“

Питалице.

1. Зашто је Н. најпоштенија варош?

Јер славна полиција не може да ухвати ни једног лопова.

2. Које госпође уштеде више летн него зими?

Оне које се картају: јер летн запале свеће тек у 8 сати, а зими већ у 4 сата.

3. Зашто код будућих министара у Београду нема тајне?

Јер тамо изиђе дело на „Виделе“.

4. За што је у текелијануму тако добра дисциплина?

Јер један **солгабиров** из текелијанума (Јеремији), а други у текелијанум (Младен Јоцић).

5. Кад песници певају „**Мили роде**“, кога они ту мисле?

Новог надзорника текелијанума, јер он је „**Мили род**“.

6. Зашто деца воде кола̂ча, него батине?

Јер батина их додира само споља, а колач иде и унутра.

7. Зашто се на водени понедељак полива публика водом?

Јер тај дан не излазе никакве новине.

8. Која је жељезница најбржа?

Она што је возила Пелагића у Загреб, јер је пре стигла него пашажер.

9. Које су најстарији књижевни споменици српски?

По препотопском и сакатом правопису и слогу судећи биће они описи банатских села, што су их наши свећеници писали г. 1859. после Христа (В. „Јавор“ од ове год.).

10. Који су људи увек весели?

Новосадске перечије, јер непрестано свирају и иду накићени.

Аб.

Нов речник.

Исправљен у логичном смислу.

Разум (Дудило).
Светиња (Жеравица).
Трошице (Велике кћери).
Плави поменак (Ђушка. Шамар).
Заграда (Са Новосадског станишта: Мајур, — или пивара).
Требник (Учитељ на селу).
Увода (Риба).
Златица (Застреб).
Препеченица (Џушнајз).
Окружни суд (Чутура).
Планета (Петица, кадкад и десетица).
Крмача (Дуел).
Додола (Брег).
Посада (Будућност).
Пожар (Пепео).
Наравна ствар (Шешир, шал и горњи капут).
Столица (Друштво).
Кошија (Брат).
Миља (Гусеница).

Сава Текелија иЕштански општинари.

О Ђурђеву додувао нам је нетар ова два телеграма.

Из раја пештанској општини први дан Ускрса:

„Благонзбрано општество, децо моја љубезна! Надзорника мојим потомцима не бирајте ни по бабу ни по стричевима већ по правди Бога истинога! Одговор плаћен.

Сава Тюкюли.“

Из Пеште на водени понедељак Сави Текелији:

„Ми смо од вајкада златна средина, не бирасмо ни по бабу ни по стричевима већ баш по шогору. Дајте нам и друге ваше фондове и поздравите Бозду и Бождинцу.

17 пештанских општинара.“

Силом самоубица.

(Свршетак.)

Онда се одмаче неколико корака, па рече ово упутство:

— Пријазите правце к мени, па кад дођете овде — ту показа међу — пуцајте. Не заборавите, молим вас, да ће ово остати тајна.

Било ми је досадно, непријатно, те сам гледао да се што пре сврши. Радио сам по његовом упутству. Кад пријем ка знаку, дигнем руку и осалим. Чуо сам само један пуцањ. — Ваљда неће да игра благороднор и узвишеног супарника. Али не, он је пуцао али у исто доба, и стајао је преда мном неповређен.

Је ли довољно? рече он.

Доста је!

Он се поклони па замаче у шуму.

Похитам својим колима. Пођем се и рекох: кући! У грудима ми је било тешко, неко болно особито осећање. Погледам на прса а тамо се црвенила кри.

— Заиста је доста. Инак је то глупо. — На ми се превуче магла преко очију, осећао сам љуљање и...

Кад сам једном очи отворио, па могао јасно да видим, био сам у својој соби. Прво што сам чуо, то је мајчин уздах: Хвала богу! Хвала богу! мислио сам и сам, те се то већ свршило.

Проболовао сам стотину дана од запаљења плућа. Зечије таће и назеб учинили су своје. Ја сам доста лежао и доста размишљао о нашој шали.

Кад сам узео новине мог пријатеља уредника, прочитао сам међу „Нашим вестима“ и ову белешку: Имамо да јавимо веома неповољну вест. Наш млади пријатељ, писац овог занимљивог подлиска, што се баш јуче свршио у нашем листу*) јуче је покушао самоубиство. Довезао се из т-ске шуме обнеэнањен, купајући се у својој крви, а рано јуче отишао је у екскурзију. Узрок самоубству не зна се. Нема ни једне речи ни наговештаја, да је на то мислио. Кочијаш, који га је довезао био је у први мах пригворен. Он је искажо, да се господин сишао с кола и отишао у шуму. Отуда се после чуо само један пуцањ. Затим се господин вратио по изгледу неповређен али врло блед, и сео је сам у кола. — Пошто је заустављена крв из ране на грудима, наш пријатељ се осветио за мало, и најавио да никога не криви, и ништа више. Надајмо се тврдо, да ће лекарској вештини поћи за руком да одржи млади живот нашег сарадника, толико драгоцен мајци његовој, којој је јединац, и његовим пријатељима, којих је стекао на стотине у грађанству и међу нашим читаоцима.“

А у најновијем броју стајало је ово: „Наш сарадник А. толико се опоравио, да је данас по лекарској дозволи могао изаћи у шетњу на колима.“

И ја сам тако био здрав. Али здравља није било. Уплашио сам се од своје бледоће. Права мртвачка боја. Сетио сам се женскиња, које су извештаченом бледоћом изазивале пажњу, али мени није било до те славе, а мој поштовани пријатељ уредник толико напричао „својим читаоцима“, да ме је половина вароши знала као самоубицу, коме „покушај није за руком испао.“

То има својих незгода. У позоришту сам сео једном до једне пострије госпође; она ме је испрва чудно погледала, окретала главу на страну, па је после није било на месту. Отишла је, ма да је тек онда дошла она жалостива сцена кад госпођице у ложама и баба на галерији не могу да сузе задрже. Зацело је знала да је самоубиство смртан грех, па је мислила да сам већ кажњен и да у телу носим ђавола, који неће да чека док ја умрем.

За време моје болести постао сам и преко воље професором. Бар тако су ме наградиле две личности, које су ниле једног вечера преда мном, и говориле овај разговор:

*) Види у 50 бр: „Тестаменат једног хипохондристе самоубице.“

„Јеси ли чула, да се један млад професор хтео да убије?“

„Будала! А зашто се убио?“

„Зашто?! Рад несрећне љубави. Мени га је веома жао. Та да млад човек.“

„Окани се, молим те сажаљевања. Само се дечурлија ђаци убијају због несрећне љубави. Зрео човек на луд.“

„Али љубав. . . .“

Ту ме је опет једило што се о томе говори као о свршеној ствари. Питају: зашто се убио, а не: зашто се хтео убити? На лепи називи. На онда оно: само се дечурлија убијају из несрећне љубави. Ја тако писам учинио, па и не знам зашто сам се сам убио т. ј. хтео убити. Зато полажем право, да се зовем: силом самоубица.

Господин С. известио се неколико пута, како је са мојим здрављем. Увек је остављао своју карту посетницу. Једанпут кад сам се вратио из шетње, уз његову карту био је и један позив на свадбу.

„Моја ћи . . . . венчаће се са господином С.....

Господин Т. као да је забацио своје извесне намере са удајом своје ћери. А његова златна јабука као да је врела била па чекала да падне коме у крило. Једног дана кад је господин С. поновио своју просидбу, моја госпођица рођака није учила енглеске речи нити писала пропис, те господин просилац није добио котарицу у којој би носио своје наде за лепу будућност. У место тога он је добио девојку, која истина не говори ендески — па ипак има новаца....

Има младих људи, који лове најмањи пикантни догађај, да из њега истешу читаву причу. Бојао сам се да то не учине и са мојим, па сам похитао да то сам чапишем, да ко други не пожање моју жетву. И онако ће овај састав „Силом самоубица“ бити достојан додатак „Тестаменту једног самоубице“, који је мој пријатељ уредник већ споменуо.

Сад сам се сетио, да је овај двобој требао да остане тајна између мене и господина С. Да исправим погрешку, што чиним дајући ово, на јавност, ја молим сваког трећег, ко ово прочита, да никоме не казује, јер по моје мишљењу тајна остаје тајна све док знају само тројица, са предпоставком да ниједан између њих није — жена. ВТ.

На коленима.

(Штудија.)

(Два листа украђена из дневника једне „госпођице“).

Предговор.

Треба мало такта а много дрскости, да се на јавност изнесу два листа из дневника једне госпођице, и то два украђена листа. То значи колико украсти капу, па је сутрадан натући на главу и изаћи тако у варош, да се у по дана види ко је лопов. Али како за књижевну крађу нема код нас закона (поуздано зато што законодавци нису ни сањали да „тако што“ може и код нас бити) и пошто су ме многи уверавали, да је кадшто корисно имати мало такта а много дрскости, особито кад се тиче плачљивог пола, ја сам наумио да то учиним. Оћу да штампам ова два украђена листа, а ризикујем да се на мене прстом показује: ово је лопов.

Само не треба узети све тако озбиљно, јер је уџеније палити се са збиљом. Не може свака шуша бити лопов. Није то свеједно: натући капу онаку каква је украђена или узети па је превртути наопако. Ако се овако учини онда и шетња у по дана може да буде безопасна. Ја не могу и нећу да изнесем на видело садржај ових двију листова онакав какав је. И ето, то је моја заслуга. Госпођа, што је писала ове листове из дневника, није Српкиња, а за неколико година, што је пре провела овде, научила је толико исто речи, које гледа да по могућству наопако изговори. Поједини комади њеног дневника писани су језиком, који се говори, у земљи где се то збивило. Тако су моја два листа писана српски, па има овака једна реченица: — Изаћи овде у шетњу, то значи **најести** се прашине. А треба: нагутати се прашине.

Да заметнем траг, да се боље сакријем, ја ћу да учиним ово што и лопов чини, кад капу преврне, то јест ја ћу писати што могу боље српски. На онда нека ми ко каже да је то краћа. Тако нећу компромитирати ни „Стармалог“, те му се неће моћи пребацити да је трговац, који купује украђене капе, или лист, који драговољно штампа књижевне крађе.

Штудија.

15. Д. 18 . .

Ах, Италијо, ти и не сањаш, где је сад онај створ, што је толико чезнуо за тобом, што је ужицао у тебе! Он гиње и вене као јужно цвеће, што се донесе у оштрију климу. Али шта ти зато мариш. Тешко је мени, што сам запала у престоницу једне подунавске кнежевине, где се још не зна за каламрисање тесаним камењем, где нема ноћног осветљења, него кад се месец заборави читајући блуднаву препирку „Истока“ и „Запада“ („Видела“) па се на небу не појави, онда остаје да човек угане ногу или падне на земљу. У теби, Италијо, нема поледице, ту и женскиње иду без муке, а не морају да се прихвате за руку каквог сељака у кожуху, који не зна за мирисе, па да се тако пођу уз стрму улицу до своје школе. После слатког живовања у једној палати, мени је суђено, да дођем у ону високу собу са бело окреченим зидовима и са прозорима, који гледају у радњицу једног кројача, где његова девојчица сваког јутра одгрће снег и чисти пролаз, па пева убојне песме из српско-турског рата, пошто је мајка избије..

(Наставиће се.)

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 5 фор., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека шаљу слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Најновије књиге.

(Под овим насловом навешћемо сваку књигу, која се уредништву тога ради приноше.)

Ревизор. Шаљива игра у 5 чинова. Написао Никола Гоголь. С руског превео П. Тодоровић. Мото: Не гледите огледало, кад је лице грдно. Руска нар. пословица. У Новом Саду, издање штампарије А. Пајевића. 1880. Цена 50 новч. или 1 динар.

За Слободу. Слике и црте из црногорских и херцеговачких бојева против Турака. Написао Јос. Холечек. Превађа К. Дапчић. Књига I. У Новом Саду. Издање штампарије А. Пајевића 1880. Цена 70. новч. или 8. гроша.

Путовање унаокруг око земље. Друго поправљено и допуњено издање, написао Васа Пелагић. У Новом Саду, штампарија А. Пајевића 1880. Цена 1 фор. или 12 гроша.

Живот за динар. Криминална приповетка од Тасе Ј. М. Издање уредништва „Пороте“. Београд, штампа задруге штампарских радника 1880.

Ц. Ул. Дрезера Грађанско ратиште Америке. По енглеском с руског превео Свет. Ј. Никетић Садржај: I. Утицај климе. II. Утицај емиграције. (Издање књижаре Велинара Валожића). Београд у државној штампарији 1880. Цена 1 динар 50 пара.

Романи Милована Видаковића Касија царица. Издање књижаре браће М. Поповића у Новом Саду 1880. Цена 80 новч.

Одговори Администрације.

Читаоници Смедерево. Потврђујемо пријем предплате за прво пола године, на име што сте послали књижари В. Валожића у Београд и нама непосредно 3 динара. Лист Вам непрекидно шаљемо под старом адресом. Предплата из Србије иде непосредно књижаре В. Валожића у Београд, којој изволите и даље новце слати, јер овако плаћали смо за Ваше незапаћено писмо 35 новч. поштарине.

Неким академичким дружинама. Није нам могуће, нарочито дружинама, лист бесплатно на ни у пола цене слати, јер прво лист има једна толико претплатника да се трошкови подмирати могу а друго што су те дружине више позване да подпомажу „Стармали“ (ако је исти вредан њихове подпоре), него да он њих подпомаже. С тога нам је жао, што се већ много дружине са таким захтевима нама обраћају неразмишљајући шта би правичније било. Иначе да је среће и више предплатника, ми би се врло радо одазвали њиховим жељама.

Г. Радовану Видаковићу, Шабац. Ми смо од Вас примили прво само 1 ф. а сада 3 ф. Изволите дакле још једну фор. послати, да да се подмири предплата до краја ове године.

Г. Гавро Михајловић, Вуковар. Ви сте у први мах већ једном платили и за II. четврт, па с тога приносилату 1 фор. уписујемо за III. четврт.

Књижевна вест.

РОМАНИ МИЛОВАНА ВИДАКОВИЋА.

КАСИЈА ЦАРИЦА.

Сад баш излазе из штампе омиљени роман Милована Видаковића **Касија царица**, новим правописом и пречишћеним језиком према данашњој потреби српске читалачке публике.

Име Милована Видаковића и књижевне заслуге његове, помињу се данас пригодом његове столетнице са славом и хвалом.

Да би српској читалачкој публици били и овом приликом, као свагда што смо на услузи; да би задовољили и оно старије коло читалаца, који често траже Видаковићеве романе, решили смо се, **да их прештампамо и издамо у јефтиним и удесним издањима.**

Издање то отпочињемо са забавно-моралним романом **„Касијом царицом“**, КОЈА ЈЕ ПРЕ НАС ДОЖИВ ЛА ВЕЋ ТРИ ИЗДАЊА.

Од живе потпоре читалачке публике зависи хоћемо ли моћи продужити и довршити овај накладни посао наш у славу заслужноме Видаковићу а на корист српских читалаца.

Књига ова штампана је читко и јасно, урешена је ЛИКОМ ПИШЧЕВИМ, и НАСЛОВНОМ СЛИКОМ. У предговору прибрани су до сад познати податци **из живота Видаковићевог.** Износећи 15½ табака цена јој је САМО **80 нов.**

Препродавачима дајемо на сваки 5 комада једну на дар, књижарима наш уобичајени рабат.

Наручбине из Србије прима наша филијала књижарница А. Пурића у Београду.

У Новом Саду велике недеље 1880.

Српска књижара,
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА.
у Н. Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ
ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ¼5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ¼5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ¼5 с. п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ¼11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

ОГЛАСИ.

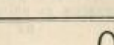

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА
у Бечу,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

За издаваоца одговара А. Пајевић.
ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
10. Маја 1880

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.
ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Телеграфски де-пешке.

СРПСКИМ ОПШТИНАМА. Сви српски берберi нуде се једнодушно српским општинама, ако би имали каквога Фрајлу, — Керту, — Амицију, — Хасанагу, — или Османа за бријање. — то ће они од свег срца радо и бесплатно учинити.

ИЗ БЕОГРАДА. Не мојте ником казати. Овде се Абуказему спрема иберашунг. Многи његови пријатељи хоће да му пошљу на поклон калочне, мекинтош, и амбреа, да би, и по овом кишном времену могао продужити своје шетње по Новом Саду, које се тако радо читају.

Вера и невера

или

Јуче и данас.

Тиса (јуче).

Ја вам велим
(Јербо желим)
Да Гледстону
Ердегону,
Ко положај
Његов схвати,
Ништа не сме
Веровати!

Тиса (данас).

Чујете-ли
Шта се вели
Из Лондона
Од Гледстона!
Он је човек,
Није дете,
Треба да му
Верујете!

Стармали. Од невере косе беле,
Од ње боли глава;
Ал ни вера — ове беде
Ни та не спасава!

Неколико питања

докторима и природословима.

1.) Би-ли апотекар могао прочитати рецепт, кад би се написао читко и разговетно?

2.) Шта треба радити кад пијавица неће да загризе Јевреја.

3.) Би-ли добро било, за време колере одделити људе, који су колеричног темперамента?

4.) Можели се жаба надувати па да буде велика као какве мађарске новине?

5.) Кад хладноћа сва тела смањива, по коме се закону Русија непрестано шири?

6.) Шкоди-ли што докторову имену, кад му се жена случајно зове Шарлота?

7.) Зашто доктор првопородиљу зове примипара, кад паре не прима она већ он.

8.) Мора-ли добити водену болест онај човек који редовно чита „Недељни Лист“?

9.) Кад се већ у опште сваком занатлији замера кад је пијан, ал зашто се и доктори не потруде, да буду што мање пијани.

10.) Како се лече зазубице, које порасту, кад гладан учитељ гледа како бесан солгабиров шампањизира?

11.) Зашто сте раструбили да је материја вечна? (Моја је вунена материја, а сад су је већ сву мољци појели).

12.) Треба-ли доктора исплатити пре или после погреба?

Буквице.

Л.

Лопов. — Кад ко украде дрвену бритву, што вреди две крајцаре, зове се лопов, а кад какав велики господин од туђих новаца сазида у Будапешти палату и купује спахилуке, онда се зове филистар у диспонибилитету.

Ларма. — Ларма је кад се гдегод запали кућа или кад се наше фришеширинице посвађају при картању.

Логика. — Логика је, кад се из секретарства терају заслужни људи за то, што нису свршили никакав факултет у Паризу, а за министре се међу људи, који никад никаква испита положили нису.

Лисица. — Није могла да дохвати грожђе, па је казала, да је кисело као **Сир**-ић.

Лед. — Лед је ствар тако хладна и тврда, као срце неких наших богаташа. Само је разлика та, што се лед кадгод и отвори.

Лулу. — За Лулуа доказују, да су га убили Зулу-Кафери, али то није истина, њега је убио његов — отац.

Лагати. — Опростите, али „Стармали“ незна шта је то лагати. Ту се морате обратити на друге новине.

Леђа. — То је оно што Албанезе сврби.

Лоза. — Благородна биљка, коју „благородни“ врло радо њишу и негују.

Лептир — Лептирова има много у новосадској променади, особито кад музика свира, те лете с цвета на цвет, ал' су нестални. Овоме злу не може да доскочи ни само друштво „Женимо се браћо!“, јер и презес и секретар тога друштва, још су и данас неожењени, и ако непрестано облећу око цвећа.

Лира. — Сва је већ оклепана, јер је наши стиходелци много штрапацирају.

Лист. — **Лист** је славан мађарски муж, који само мађарске ноте удешава, а тако исто и „Недељни **лист**“.

Лесковац. — У стара безбожна времена, кад се природа обожавала, онда је у школи и у варошкој кући био Лесковац — **бог**.

Лепота. — Данас смо дотле дотерали, да смо тога назора, да су 25·000 фор. мираза лепши него лице у разајелове Венере.

Летопис. — Да сваки бивши текелијн питомац скупи по 5 претплатника међу својим пријатељима (а ако их толико нема, боље да и њега нема!) могла би се „Летопису“ осигурати егзистенција, а овако бог свети зна како ће бити.

Лола. — На позорници се често даје комад „сеоска лола“, а зар варошке лоле нису заслужиле да се изнесу на позорницу? **Аб.**

Онима који се боје слободе.

Слободе се бојати не требамо.
Браћо моја драга, —
Само ако живи останемо
Од — сабадшага! **С.**

Камен соли.

Да стари бачвански виц у народу није изумрло види се из овога догађаја, што се ономад десио код нас у темеринском сокаку. Један Бачванин узме велики камен, што га је нашао негде на гомили, стрпа га у џак, па џак пребаци преко рамена и ићаше тако сокаком. У путу сретне Швабу, па ће му рећи: „Је си чуо комшија, ћеш да ти продам камен соли, што сам украо?“, и Бачванин се непрестано обзирао, да га бајаги не би когод видео. „Даћу ти — вели — јефтино.“ Шваба се полакоми на јефтину со и пристаде да да Бачванину 3 фор, за њега и то с џаком заједно, јер Бачванин вељаше, да не сме ту на сокаку да вади со из џака, да га не би когод ухватио, да продаје крадену со.

Исплати Шваба со, узе џак о раме и оде.

Бачванин оде сучући бркове, а да ли је и Шваба бркове сукао, кад је видео да је шикарио теретан камен уместо соли, о томе хроника ћути.

Одговори на песничка питања.

За што да се ја бринем, зашт' да се печалим?

Брини се како ћеш ишатити порцију, а печали се, што су ти народне школе покомунисали.

Ком' ви сада певате
Еда ли се ругате —
Мени!?

Питао је поп И. своје пијане бираче, кад је у Чуругу пропао при избору.

Што ћутиш Србине тужни?

„Србин (и његова поџезија)“ ћуте, јер су му они одозго запушили уста.

Гром и пако браћо драга
Где је ваших мишца снага!

Снага је наших мишца на куглани код Винтерфелда, дођи само да видиш.

Голубице бела, што си невесела?
Неће муж да ми купи нов шешир.

Где је станак мој?

Ако ти не знаш, не знамо ни ми, да ли ти је станак у Новом Саду, или у Карловцима или пак у Сарајеву, а можда би ти и у Даљ. Што даље то боље!

Што се боре мисли моје?

Ваљда штудираш кога ћеш сад горе денунцирати.

Сећаш ли се оног сата?

Што га је сајџија Антритер некад преко „Нестер Лојда“ од г. Н. тражио? **Аб.**

Истина или машта.

У мају месецу, кад цветају руже,
Кад лахорић тихо кроз листиће душе,
Кад мирисан ваздух наше груди шири,
Кад из џбуна сваког славуј тица вири,
Када голуб лепше голубици гуче,
Када момка нешто к девојчици вуче,
Од милине кад нам чисто кика расти,
Догоди се ово — што ћу сада касти.

Баш у променади, у сајфцералеју,
Где толики силни уздисаји веју,
Где гуштери јуре а ђипаји жанџи,
Где по грани скачу лакокрили вранџи,
Где у шанцу вода као — роса чиста,
Ходао сам мирно, не мислећи ништа.

У једаред зачу ко из шанца да је,
Небројене, тихе, горке уздисаје
Помешано кроз њих још горче јецање,
Ох ужасно грозно, непријатно стање!
Ал' ти уздисаји, та голема мука,
Немаше на себи човечија звука,
Ка опсена да је, тајанствена, бледа,
Или неко чудо са другога света.
Хајд, да видим шта је! Јесу л' шарне гује.
Ил' загушен фијук још лањске холује.

Ја се нагнем, гледим, сагибам се ниже,
Ал' не видим ништа, а плач мени ближе,
Још чујем и речцу, што до мене досне,
Али две су биле: „Новосадске госпе!“
Ја за гласом као радознала деца,
Те спазим у трави .... маковога кеца;
Савија се, стење, часка нема мира,
А овамо њега баш нико не дира,
Запитам га најзад: „Ој маков кече!
„Да л' баш ти то беше, који ово рече!
„Јер се амо није ама нико дао.
„Који би говорит', уздисати знао.“

Ал маковац горко насмеја се саде:
„Благосиљам мушке, и старе и младе,
„Они стално штују седмицу и кеца;
„Ал' женскоме свету, тамо њима с ....!
„Будљина створења! Сад ме љубе, грле,
„А сад би ме у прах, да могу, сатрле.
„Та зар има за ме још срамоте веће:
„Зарекле се госпе дасе картат' неће!“

„Па ни фрише фире, кад је друштво звано!“
Рекох, ал' маковац веће је издано.
Спопаде ме гроза, свуд њема тишина,
А преда мном она макова лешина:
Нагло пођох даље, остави је тамо —
Ал' тек добро беше, што сам дошо амо.

Још нисам ни прошо ни пет корачаја,
Кад ме на мах веза нека чудна граја,
Као да су игре, несташне и хитне,
Као да су многе подскочице ситне
Баш весеље право и подвикивање,
Лакрдија силна, грётом церекање.
А гласови разни, час дечији, мили,
А час као да су хаветињски били.
Шта је то сад опет? Шта се ту догађа?
Да л' с' на променади нечисти провађа?
Ил' јесте ил' није, ја бих знати вол'о —
За џбунови они врзино је коло:
Варјаче и лонџи промећу се лако,
Међ њима плетиво игра свакојако,
Рубље све је бело, покућство се блиста,
Дечица су мала, умивена, чиста,
На се смеју слатко, па пучице шире,
Па веселим оком из застука вире;
Само неке нису у весељу чиле,
А то као канда слушкиње су биле.

Ја запитам најзад шерпењу широку:
„Шта је узрок томе весељу и скоку?“
А она ми рече и пљесне у руке:
„Тек сад ћемо живит без икакве муке,
„Газдарице наше — ој големе среће! —
„Зарекле се јуче, да се картат' неће.“

Ја сам заст'о на мах и мислио свашта, —
Је л' истина, боже, ил' је само машта?!

Ђ.

Нов речник.

(Исправљен у логичном смислу.)

Горња вилица. (Кћи облакиње виле).
Камилавка. (Гура).
Репица. (Лисица).
Расколник. (Пешак).
Корњача. (Певачица, која пева у кору).
Брекиња. (Жена, која се увек брека).
Наплотак. (Рубље, које се суши на плоту).
Одушевљен. (Човек, кад му одсеку уши.)
Бурно допадање. (Вино).
Бечка унутарњост. (Пиво).
Петковача. (Ковачка задруга).
Ветрогоња. (Ким).
Пратнача. (Жандар).
Цедуља. (Штајерајнемер).
Весела игра. (Коло и кетуш).
Жалосна игра. (Фрише фире и зарбл).
Проницателство. (Отиди априла месеца на ливаду, па ћеш видети шта је).
Музеум. (Филозофија о абстрактном).
Калопер. (Киша).
Баритон. (Види крекетање*).
Циник. (Клонфнер).
Капитал. (Она крајцара, што се баци просјаку у капу).

---

*) То се не може видети, него само чути. **Слагач.**

Нови проналасци.

Пронађени су нови обручи за људе који се умеју слатко смејати (да не би пукли од смеја). Ти се обручи нарочито препоручују за оне, који ушчитају у „Недељном Листу“ да је „Анђелић најправославнији владика српски“.

Пронађена је машина, која сама игра фришфире, тако да гдекоје госпе могу остати код куће, бар онда, кад су им деца болесна.

Пронађени су напрстци, који се натичу касирима на прсте, да им нокти не нарасту сувише дугачки.

Пронађен је Аршин, којим се старим тигровима мере репови.

Пронађена је кецеља од гумиластике (која се остраг носи) за министре, — кад падну да не разбију нос.

Пронађен је нов Телефон, који се везује с једне стране дисповиционим фондовима за кључ, а с друге стране плаћеним уредницима за уши.

Један Хрват пронашао је гушчије перо, којим се неможе писати кириџица (кажу да он то перо није пронашао, него га је ишчупао из свога крила).

Један Мађар пронашао је уставан дереш, на који кад те повале и пробатинају, не смеш да се дереш.

Пронађен је парни шврк, којим можеш претендентима престола и последњу пару из џепа ишмркати. (Влада Љотић и Шандор Радовановић добили су патенат.)

Шта више, овај век је пронашао и таку (з)лопату, којом се све праведне жеље под купус мећу.

Само још једно фали — није пронађен сигуран громовод, за оне, који буру сеју да их гром не ућмека. **Паприцијус.**

Нов завод.

Има-л гдегод каква луда,
Која пропаст своју иште, —
Пошљите је знате-л куда?
Пошљите је у — Избиште. **Др.**

Питалице.

1. Зашто су Вршчани тако безбрижни?

Јер они имају своје заступаше, који се за њих брину.

2. Који су људи у Новом Саду најпаметнији?

Касапи, јер они имају највише мозга — у кући.

3. Које је дрво најзвоње?

Онај дуд у Черевићу, што је израстао на врх торња њихове цркве.

4. Зашто је Нови Сад тако здрава варош?

Јер се цеђ и помије не трпе у кући, него се просипају пред кућу, н. пр. на сред пијаце пред неким кућама.

5. Каквих усара има у Футогу највише?

Куп-усара.

6. Ко седи на две столице?

Владика Герман, јер он је и бачки владика и карловачки не знам шта.

7. По чему се познаје, да Нови Сад морално напредује?

Што сад имамо књижару до књижаре, а то је боље, него као што је некад било бирцуз до бирцуза. **Аб.**

Прилослано.*)

Славно уредништво!

Ових дана завршле су учснице српске више девојачке школе у Н. Садуи позивају на „Беседу“ која се приређује у корист њихове школе коју ми као женицу ока гледимо, а на коју је зинула и врана и хала. Дођоше две ученице и код г. православног проте новосадског. Овај ми је овако дочекао: „Каква „Беседа“? Луд је и онај, који је измислио. То вас је ваљда онај ваш паметни директор послао! Зато и дајете у суботу, да у недељу не можете доћи на јутрење! и т. д. у том цветајућем штилу продужио је исти господин и даље и није дао никаква добровољна прилога.

Деца одоше и овд. католичком проти Бенди. Кад уђоше, он их благо поздрави и понуди да седну. За тим их очински похвали како је то лепо, да се оне за своје сиромашне саученице заузимају и даде им 5 фор.

Мислимо да овој ствари не треба коментара, али молимо славно уредништво, да ову ствар у „Стармаломе“ забележи, можда ће кадгод требати.

Један пријатељ српске православне деце.

*) За ствари под овом рубриком нема одговора онај који је крив. **У.**

Турски нови програм.

Санд паша, Махмуд Недим,
Суби паша и Хајредин,
Написали програм нови,
Да га султан благослови
Овај папир фини, лепи
Султан прима — зашто не би?
На га даде свом везиру
Да га ягодно — употреби. (Н. L.)

Ђира. Не треба ником говорити, да се нови надзорник Текелијанума зове Младен.

Спира. А зашто?

Ђира. Да не би кога кукавне Текелијанце ни криве ни дужне назвао Младенцима.

Ђира. Знаш шта ми је најчудније.

Спира. Де да чујем.

Ђира. Андрашијева политика, што дубље улази у оријент, све мање може да се оријентира.

Ђира. Мађарски магнати иду па живе и троше новце по Паризу и Лондону.

Спира. Но, па зар није слободно живити где је коме воља.

Ђира. Мађарима је слободно. Ал ево „Лloјд“ хоће краљу да пропише да мора живети по године у Будимешти.

Ђира. Јеси ли читао, како брудер Јаша пише у „Недељном листу,“ да ми Срби не треба да имамо симпатије за Славене?

Спира. То ми је чудо, јер ја знам да он баш има неке симпатије за Славене!

Ђира. А како то? Ја не бих рекао.

Спира. Он има једну једину симпатију словенску, а то је пре свега симпатује са „Црногорцем“ (т. ј. крчмом преко пута од свињске пијаце), где сваки дан излива и улива своје симпатије.

⅓ L.

Уштипци.

□. Јаша Игњатовић приповеда у последњем броју свога листа, како је некад у Карловцима скупљеном народу говорио, па вели од речи до речи ово: „Почео сам говорити, да се манемо војводовине и Мађара, већ да се сложимо у том да градимо једну већу државу, са увеличањем Србије, да си извојујемо душаново царство.“ — На то вели повикаше: долес њиме! Треба га убити, „спржити“! — Добро би било, да се г. Јаша информира, шта на садањи рад његов народ мисли и говори.

△. „Турски народ“ исповеда у онамадашњем једном броју, да је свом нашем злу епископат крив. — Е, па то смо хтели одавно од њега да чујемо!

+. „Недељни лист“ бр. 18. тврди на стр. 142. да ће Шувалов бити именован за губернатора варшавског, а одмах на идућој страни (143,) каже да то није истина.

---

§ Др. Ђ. Мушицки се пре брано у „Заставу“, сада сво у „Недељном листу“, а скорам ће без сумње у „Турском народу,“ па ће вели: ваљда ће се једном на којем веровати.

⊙. Са више страна питају звоноливца г. Ст. Боту у Вршцу, зад ће већ једанпут сплити звона којима ће се огласити опело и крај вршачком нереду и заплету.

Мираз утек'о.

Ево шта ми је мој шогор из Дероње сад на ускрс приповедао:

Швабица из Хоџака удала се у Липово. Новци су јој били у сиротињској маси, те кад се удала позове је сиротињски отац и даде јој њених 800 фор. Швабица веже новце у ћошак од мараме и пође кући пешке, да одиесе мужу свом мираз. На путу нађе на полумртва зеца, који се од зиме смрзнуо. Обрадује се зецу и увиде га у ону исту мараму, где су у ћошку били новци и веже му мараму око врата па га тури под ћурак, да се загреје. Идући даље држала је зеца под ћурком све до кућних врата. Зец се под ћурком откравио и окуражио. Швабица пружи руку, да отвори врата а зец испод ћурка са марамом и миразом скочи па загребе у невиђин. Швабица стаде јаукати, снет се скупи, па кад чују шта је, а они за зецом, али ко ће зеца стећи и наћи.

И тако зец одиесе мираз швабичин.

А. Р.

Код куће.

Поп Јоцу је бог благословио са деветоро дечице, који су једно другом били све до увета. Једном ће га посетити његов стари пријатељ, парох из далеког села, и видевши у соби толику децу, запитаће свога побру: „Оче Јоване, а зар ти код куће држиш катехизацију?“ (Мислећи, да су то школска деца.)

Пуслице.

ОРДО ест анима рерум, али само тамо **ДИ** је то начело, а не празно име министрово.

Италија тражи своје „природне границе.“ Зато опет има других, који траже неприродне границе.

Кажу да се Пелагић радо назива „новим Доситијем. Само не знамо, би-ли се Доситије радо називао „старим Пелагићем.“ ?!

Ала је то лепо пријатељство, које се запечати оваким усклико̀м: Ето видиш, kutya barátom, да псето само лаје, а не уједа!

Опет је нешто калик. Тамо преко добио је чешки језик равноправност; — а овде је равноправност добила мађарски језик.

Многи се чуде, одкуда је то, да се толики Виртенбержани селе у Босну. Ја се томе ни мало не чудим. Чим се први доселио, таки сам знао, да ће их бити и више.

Кажу да је Пера Карађорђевић дошао до тога уверења, да је боље имати поштене противнике, него шеретe пријатеље.

Једном путнику Немцу шетајући се по пештанским улицама запаше очи за једну мраморну таблу, на којој је писало: „ТЮКЮЛИ УЧАЩИМ СЯ.“ Није могао да је прочита. Ал је нашао услужног тумача, који му је то верно на немачки превео, ево овако: „Szolgabiró — Einkehr- und Auskehrhaus.“

Један ђаволан научио свога папагаја да изговара ове речи: „Не кажем ни да ни не!“ — Па сад ће да га препоручи угарској за одговорног министра председника.

(H. L.) Сијамески краљ иде на пут ради увеселења, и води са собом само педесет жена. Но леп: луструје!!!!!

Из докторске праксе.

Доктор. Ала за бога, милостива што сте ме дозвали сада, у по ноћи, кад нисте баш тако опасно болесни.

Милостива. То вам је немило, јелте? то сам баш и хтела да видите како је то кад човек не може да спава̀ — j. —

Из гимназије.

Питали професора физике, зашто он физику предаје тек онако теоретично, а неће да изнесе апарате па и на њима да показује.

Господин професор одговори овако:

Ђаци и без тога имају наклоност за демонстрацију. Па нек се деси каква демонстрација, питаће их полиција, од кога су то научили? Они би онда могли рећи од професора, — па ето да страдам. А друго, овако је и много комотније. 0 0 0.

Мајстор и шегрт.

Мајстор имао шегрта Људвика (а много би му боље доликовало да се он сам тако зваo).

Онамад оде шегрт у кујну, да види чему се има за ручак надати, а мајстор, нестрпељив, почне га по имену дозивати:

Мајстор. Људвиче, Људвиче!

Шегрт (из кујне) Ко ме то виче?

Мајстор. Људвиче, Људвиче!

Шегрт. Аха, мајстор вичe! З.

Само строго научно.

Отац запита свога сина ђака, седећи у подне за ручком:

— Је-ли, сине, би-ли ти мени знао казати где је Америка?

Син пружи прст доле к својим ногама.

Отац махне одобравајући главом и ућути.

Кад увече за вечером, отац опет запита сина, где је Америка?

Син дигне руку и покаже прстом у вис.

— А ко те је то научио?“

— Господин Пелагић. П.

Одабрани преводи.

1. Sedis vacantia.
Седи о вакацији.
2. Carmina delenit. . .
Кармина се деле.
3. Ambrosiae succo. . . .
Насук'о се амбросије.
4. Et celer Ismenos cum Psophaico. . .
И брзо се измено куи Псофаиков.
5. Musa lequebatur Pentae. . .
Муса се у локву пење.
6. Di pia facta vident. . .
Ди се пије много се шта види.
7. Ne sit moro.
Море, зар ниси сит.
8. Neve daret saltum.
Нова даје салате.
Imon kirije filate
Им'о он кирије са пилетом.
10. Marius cum aliquanto majore numeto in Africam profectus. . .
Марија са неким мајором оде у Африку.
Ђ.

1.

А. Хајде да се куцнемо! — Да живи твоја жена!

Б. Незнаш ли ти паметнију здравицу од те?

А. (зачуђено) Зар ти нећеш да пијеш у здравље твоје жене? – Та она је тако лепа, тако добра, тако —

Б. (упаде му у реч) Драги пријатељу! како ти се ове моје ципеле допадају?

А. Ах заиста, веома дивне! —

Б. Јели? — али видиш, нико то незна до само ја, како ме оне јако тиште.

2.

Муж. (сретне лекара на степеницма) Ви долазите од моје жене? О говорите, преклињем вас, дајете ли ми наду? —

Лекар. (замишљено слегне раменима) Искрено рећи — баш никакву!

Муж. (устрашено) Па баш никакву наду? ала сам несретан! — дакле моја ће жена оздравити?

Лекар. А не! — она мора умрети!

Муж. (дошавши к' себи) А тако!

3.

Француски маршал Н. Н. беше одређен за посланика на двору шпанскоме. Дошавши у Мадрид, дочује да је на шпанскоме двору обичај да се при првој аудиенцији краљ згодном беседом поздрави. — Маршал заповеди своме секретару да му какав ваљеран говор састави; али он се не хтеде трудити да исти на памет научи, но он мишљаше: ја ћу хартију у мој шешир преденути, па ћу лепо говор са нете читати. — Како је намислио, тако и уради. Маршал уђе у царску дворану, поклони се; — намести шешир у руци ко што би најбоље могао читати, и баш хтеде да одпочне — али краљ рече: Couvrez vous, Monsieur l'ambassadeur! (Господин посланиче, покрите главу) — Маршал се стаде извињавати, али заман, он мораде шешир на главу метнути — и остаде осрамоћен неумевши ни речи проговорити. — Њему беше непознато да је краљ шпански при аудиенцији са шеширом у руци, а његова и свита и страни посланици напротив са шеширом на глави.

4.

А. Бадава само главу лупам! — премишљам о томе већ неколико година, и опет ми остаје — загонетка.

Б. А шта то? преко чега премишљате?

А. (једко.) Та видите: ја пијем већ 10 година само б е л о вино, а мој нос сваки дан је све ц р в е њ и ј.

5.

Једно вече играше се Наполеон са једним немачким ђенералом, никета, и имађаше ваљеду срећу. — Игра се беше свршила, а Наполеон смешећи се згрне гомилицу наполеондора и рече; Јелте да Немци веома љубе ове мале наполеоне? — Сир!“ одговори запитани, „ја мислим, да су ми ови мали шта више много милији, но в е л и к и.“ —

6.

Ал господине, неможете ми веровати, како онај господин што се баш сада самном разговарао, дивни врлина има, ја сам се са њиме два сата забављала, беше говор о вештини, науци и т. д. незнате ко је то?

Извините, милостива госпо, то је брат домаћинов, он је н е м а к!

7.

„Отац није код куће.“

„Тако?“

„Он ми је бар казао, ако дође опет онај глупак, кажи нисам код куће.“

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, жаља слата на штампарију А. Пајовића у Нови Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

КЊИЖАРА ЛУКЕ ЈОЦИЋА И ДРУГА

У НОВОМЕ САДУ.

Част нам је јавити овим поштованој српској читалачкој публици у свима српским крајевима, да смо отворили овде у Н. Саду, на главној пијаци у кући г. Марије Трандафил, под судски пријављеном фирмом своју

КЊИЖАРУ

с намером да строго солидним књижарским радом будемо на услузи читалачкој публици, црквено-школским општи нама а о користи књижевности нашој.

Књижару своју снабдели смо богатим стоваришћем српских школских, забавних и научних књига; српских и словенских музикалија; школских учила; сваковрсном хартијом; писаћим и цртаћим прибором; укусно одабраном фином књижарско-галантеријском грес-робом; фотографијама, литографисаним и бојадисаним сликама, лепим иконама, оквирима и т. д.

За политичке и црквене општине имамо велики избор канцеларијских потреба из најчувенијих фабрика, сваковрсних тисканица, невезаних и увезаних трговачких и занатлијских протокола.

У нашој књижари моћи ће се наручити и брзо добити сваки словенски и страни лист и књига на где изашла — и то по оној оригиналној накладној цени коју јој је издавач означио, из добављали ми то из откуда.

При издавању „Јавора“ и других српских књига држали смо за своју строгу дужност да сваку наручбину обављамо тачно и уредно; према томе водићемо и ову нову радњу строго солидно и трудићемо се да своје поштовање муштерије задовољимо јефтином ценом, пажљивом и брзом послугом, тачним и савесним обрачуном.

У Новом Саду у мају 1880.

С поштовањем

КЊИЖАРА ЛУКЕ ЈОЦИЋА И ДРУГА

у Новом Саду.

Одговори Администрације.

Г. М. Перенчовић, Петриња. Примили смо 1 ф. уписујемо за III ч. јер пре тога послао нам је г. Н. В. за Вас 1 ф. за II. ч. Адресу смо исправили. Шаљемо по други пут бр. 5.

Г. Марку Петровићу пароху у Бранковини. По налогу Вашем шаљемо Вам лист од почетка о. г. непрекидно, али обећану предплату још нисмо примили. Изволите је послати књижари В. Валожића у Београду и иначе морамо обуставити шиљање листа.

Г. Стеван Савић, у Врањуц. Ви сте већ једном платили за II ч. С тога уписујемо принеслану 1 ф. за III. ч.

Читаоница Смедерево. Примили смо од Вас предплату од 1. Јануара до краја Јуна о. г.

ШКОЛСКЕ ТИСКАРИЈЕ

израђене према наредбама вис. шк. савета

1.	Главни школски записник у тврдом повезу за 480 ученика	—	—	3 ф. 20
	то исто за 960 ученика	—	—	5 ф. 50
	„ „ 1920 „	—	—	9 ф. —
2.	Школски дневник, 24 табака	—	—	90
	„ 1 табак	—	—	5
3.	Белешке при држаном школ. испиту, табак	—	—	3
4.	Школске спедорбе на финој хартији	—	—	2
5.	Изказа о стању школа:			
	I. Број домова, душа и т. д. табак	—	—	3
	II. Школске куће, намештаја итд. „	—	—	3
	III. Учитељи, катихете, управ. „	—	—	3
	IV. О успеху у школи „	—	—	3
	V. Школско имање, прихода и расхода табак	—	—	3
	VI. О разлог учит. и надзорника „	—	—	3

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3. маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 с. п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америчкој системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У ВКУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ 1880.

За уредништво одговара: А. Пајкић.
ГЛАВНИ САРАДНИК
АБУКАЗЕМ.

ГОДИНА ТРЕЋА
У НОВОМЕ САДУ
20. Маја 1880

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈКИЋА.
ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Сеченију.

Ал не оном од тућа. — већ оном од крви, меса и духа.

Данас ти се спомен слави,
И од тућа кип се прави,
Потомство ти венце носи, —
И заслужио си!

Једни хвале срце твоје
Што је било човечански,
А други ти преузносе
Дух велики, пророчански.
Цео народ благосиља
Дарежљиву твоју руку;
Жртвово си куле блага
За просвету, за науку.
Један ово други оно,
Како који боље схвата, —
Један хвали мислиоца,
Други грофа — демократа

А ми Срби из тишине,
Из негдање Војводине,
Ми пасторци, пепељуге
Наше мајке домовине, —
На свечаност ми несмемо,
Тек провирујемо.
Ал и ми смо голе главе,
Кад се дела твоја славе,
Јер си први ког' си наст'о
Да из крила рода твога
„Искорёвиш азијатство!“

Хеј, да ти је бог д'о среће
Да довршиш ову свету,
Шири венци, — лепше цвеће
Красило би твоју мету!
Голем венац обимо би
Домовину, као дуга
Под тим венцем не би било
Пасторака, пепељуга.
Шире би нам биле душе,
На светлија свака мис'о,
Јер их не би очај стез'о,
Јер их не би црв подгриз'о.
Веселијим ти би оком
Са висине данас глед'о, —
Не би лице опште мајке
Било тако брижно, бледо.

С.

Шетња по Новом Саду.

XLI.

У ономадашњем телеграму из Београда замера ми се што се не шећем по Новом Саду и држе да је томе узрок што немам калочна и амрела. Ово до душе кад се узме у обзир, да сам ја платио овогодишњи парохијал и да сам трипут доручковао у хотелу код „Јелисавете“, онда неби никакво чудо било, кад би остао поред толиких издатака штоно веле без паре и динара, али нипак није то прави узрок, него ће пре бити да сам мало оматорио и отежао, те браћа из Београда, што хоће да пошљу калочне, амрел и „регимантл“ слабо ће ми помоћи, јер ми је тешко пешке ићи, него би боље било да ми пошљу једну господску екипажу са два добра коња и ливрејисаним кочијашем (и новаца за издржавање тога), па би се

ја онда не сваки десет дана, — као што „Стармали“ доноси о томе званичне извештаје — него сваки дан десет пута шетао.

Међутим од оног доба, од како нисам излазио у шетњу, много се шта променило у Новом Саду. Највише се промениле — новаца. Ко је имао онда хиљадарку, он ју је претворио у стотинарку, ову у десетицу, десетицу у петицу, ову у форинту, форинту у сексер, сексер у крајцару, па је напослетку и ту последњу крајцару дао пореском екзекутору.

А куд су се дели ти новци? — питаћете.

Отишло је све у чивутске руке.

А како то? Ево.

Новац што је издат за **карте**, отишао је фабрикантима карата, а то су Чивути.

Што је издато за балске **хаљине, лепезе, рукавице** и т. д. отишло је (ма се наузтво и у српским дућанима купило) од онданшњих трговаца горе у чивутске руке.

Што је дато добровољног прилога приликом „Беседа“ на набавку школских реквизита, све је отишло у Беч и у Пешту Чивутима, јер они то умеду да праве, ми неправимо.

Што се потрошило у **илицама**, то је све дато докторима и рештауратерима, који су онде већином Чивути.

Што смо наручили и купили горе **златних сатова, — минђуша** и **брошева** то смо све Чивутима цепове пунили.

Што смо плаћали 100 на 100 интереса **залажући адиђаре**, то смо тај грдни интерес плаћали — Чивутима.

Што смо набављали из Пеште **собног намештаја**, канабета, столова, пљуваоница, фигура и т. д. то смо све Чивутима per Nachnahme плаћали.

Та није друкчије, него и кад купимо за крајцару **машине** (палидрвцета), и та је крајцара у последњој линији Чивуту отишла, јер његова је фабрика у Пешти, Темишвару, Баји и т. д.

Тако је дакле новац мењао не само свој облик (од хиљадарке — крајцара), него и свога газду. А то је чудновато, да кад газда мења новце, онда у исто доба и новци мењају газду.

Но било је у Новом Саду и других промена, осим горе наведених. Многи су трговци променили локал, многе су госпођаце промениле своја презимена (као пештански чивути,) многи су вуци променили длаку — али ђудникада, — многи су издавачи књига и новина променули штампарију, па сад штампају код Фукса, много је вино и пиво променило место свога пребивања, многи је поповски син промењо гимназију — те сад иде у мађарску, и тако све подлежи промени на овоме свету.

На кад све подлежи промени, онда и тема нашега разговора тако исто, те ће мо и ми ту да променемо.

Најважнија је новост за Нови Сад и целу околину, да се у нашој средини бавио, један славни вештак, Ст. Роман, који је дворски руски, енглески, француски и кинески уметник. У позоришној дворани било је тако пуно света, како још никад на српској „Беседи“ или позоришној престави не беше. Међу осталим „куистовима“ показао је овај: Уметник да себи оковати руке као роб, па ће онда тако окован свирати у виолину, и то је учинио вештак, само је пре него што је почео свирати спуштена нека завеса пред њега, тако да га публика није могла видети, но само чути звуке од виолине. Неке неверне томе сумњају, да је онда за завесом други когод свирао, или су вештаку одрешили руке. па је тако свирао, и вели да би боље било, да се пред вештака није спуштао застор.

Кад се пред вештака спусти завеса, онда је овај у стању много да учини. Тако чујемо, да ће г. Роман тим начином и ове вештине да покаже (а све иза завесе.)

Узеће једно жумање на длан и показати публици! за тим се спусти завеса, и кад се опет дигне, а оно место жумањета златан сат са ланцем, што га је вештак (иза завесе) од жумањета направио.

Други ће „кунст“ бити ово: вештак узме карте, па умоли једну даму из публике да једну карту извади и запамти, па му онда натраг врати. Онда вештак узме ту карту у леву руку а остале карте у десну, оде на бину, завеса се спусти, па опет дигне и вештак онда на опште чуђење и задовољство, погоди каква је карта била.

Трећа продукција ићи ће овако: На асталу стоји један велики лонац, вештак узме једну мачку, те је метне у лонац и покаже свој публици, да се својим очима увери, да је мачка у лонцу; за тим се спусти завеса и мало затим опет дигне; вештак са тријумфом покаже публици празан лонац, а мачке нема он је њу на „волшебни“ начин одатле ескамотирао.

Оваке представе коштају до душе српску публику доста новаца, али не треба жалити, само кад се може видети и онде код нас, а да се немора ради тога ићи у Беч у „вурштпратер“. **Аб.**

„Србин“ и његова проза.

Кад би Тиси, не дај боже!
Ал догодит све се може,
Нарастао чир на носу,
— Ох фатално! —
„Србин Јаша рекао би:
„То је либерално!“

Кад би Тиса, (сликат' смемо.)
Лего мало па задрем'о,
На којешта бунцат' почо',
Ко човек кад спава, —
„Србин“ Јаша рекао би:
„То је мудра глава!

Кад би Тиса, боже свети,
Скин'о капут' на дијети,
Па кроз клупе Машу, Нику
Почео да вија, —
„Србин“ Јаша рекао би:
„То је енергија!“

Кад би Тиса, ради шале,
Рек'о да су мрави хале,
Да је небо зелен', жуте
И првенке боје, —
„Србин“ Јаша ташшао би:
„Бога ми, тако је!“

Кад би Тиса главу доле,
А ножице диг'о горе,
Па из цепа закон уз'о
И натрашке речи чит'о, —
„Србин“ Јаша рекао би:
„То је дивно, племенито!“

Кад би Тиса, по малеру,
Испустио тубакеру,
Па купећи бурмут с пода
Кад би оштро кин'о, —
„Србин“ Јаша рекао би:
„Ала је то фино!“

Али кад би неглеђуша
Ударила каква суша
И на куће и на мање,
И у касе, дасповаче,
Па у њима понестало
И бело и жуто, —
Шта би онда брудер Јаша?
— Онда би ућут'о.

Буквице.

М.

Манастир. — Мора бити да се рђаво живи у тим манастирима, јер кад који поп што скриви, онда га за каштигу отерају у манастир. Е, ал' како је онда са калуђерима? Они су увек у манастиру, мора бити даклем да су они увек криви?

Мађари. — Господин Јаша кад се раз-мађари онда је тек прави Мађар.

Млеко. — Тако се зове у Новом саду нека смеса од воде и креча, која се на пијаци продаје.

Минерал. — Према дефиницији онога господина, што каже, да је минерал „оно, што се копа из земље“ — спада у минерале: ротква, шаргарепа, лукац, тањсте, кртина, и т. д.

Мува. — То је једна грдна животиња, са четири дебеле шапе, репом и ушима; даје се научити и играти. (Овде „Стармали“ прави од муве медведа).

Мегдан. — Мора бити да је у старо време био некакав новац, јер као год сада што се деле крајцаре, тако су се некад делили мегдани.

Музеум. — То је зграда, у коју би требало оставити на сачување: новосадски хански плац, бунар пун креча код главне српске школе, рибљу пијацу, футошку скелу, карловачко гимназијско здање, чобићеву граматику, београдску батал-џамију и конзервативну странку, пукотине на новосадском позоришном здању, све издаваче египатских сановника, скупљаче претплатника на српске књиге и листове, који поједу туђе новце, многе игумане са трбусима заједно, београдску цензуру и т. д. и т. д.

Муњак. — То је кад ти когод шта обећа, па те после разприви легира.

Мамелук. — Види Кикиндска депутација.

Муж. — То је господар укући (кад жена оде на пут)

Мак. — Од мака се спава, па за то је и Мак-Махон (са својом војском) учинио, да многи вечито спавају.

Мода. — Тако се зове онај зидарски алат, којим се куће руше.

Мазити. — Није истина, да наше госпе мазе своју децу, та оне се (због картања) са својом децом никад и не баве.

Младенци. — Кад се Старчевићи преживе, онда на младенцима свет остаје. Тако бар поп Кука пророкује.

Мрежа. — Чудновато је да кад они у Будапешти баце крај Дунава своју диспозицијону мрежу, упецају декојег сома чак и одаваде из Новог Сада.

Метер. — Метер је нова мера, а Метерних стара.

Мај. — То је по вечитом календару срећан месец), (јер се не почиње на листове нова претплата).

Мамуза. — Онај део на чизмама, који није од коже. Кад је од злата, може се рећи да има неке вредности.

Мач. — Познат је из оне штампарске погрешке, кад је негде место: „Мач и перо Милоша Поповића“ стајало: „Мачије перо лоша Поповића.“

Муљало. — Сремско муљало је једна црвена ствар, коју бојадишу калуђерским образима.

Аб.

Две сестре.

Млађа. Знаш ли ти да на северном полу траје ноћ по године дана. — Ух, ала је то грозно!

Старија. Хахаха! Баш си ћурка. Није то грозно, него то је прекрасно. Ох кад они оду на бал, па остану до зоре, — бар могу казати да су се наиграли.

Ђира. Где се оно Андрашија даје бирати за посланика.

Спира. Не знам како се зове срез, али знам да је на место неког Молнара.

Ђира. Па баш на место млинара?

Спира. Е па да, — да ко би могао боље млети него он.

Ђира. Ипак је неправо у Србији, шта се само уредницима „Видела“ продају котлови, а другом нико не.

Спира. Како то?

Ђира. Па ено на питање Лазе Костића: с киме има част говорити, био је одговор: „Ми смо они којима се продају котлови“ и т. д.

Спира. Оно знаш, човече, ја признајем потребу да буде и у Србији партаја (поштени) — али да се партаје разликују по котловима, то ми је ипак жалосно.

Ђира. Ала је сретан пештански „Лојд“.

Спира. Како?

Ђира. Баш онај број, у коме је изрицао своје бесмило на Србију, српског кнеза, и његову посету у Бечу, баш тај број случајно није дошао у Београд. А да су то читали његови достабројни претплатници, зацело би му вратили лист и казали задржи га брајко за себе и за пештанске фијакере, нама га више не треба.

Спира. А овако ће и одсад долазити у Србију, — више него „Застава“ и „Стармали“.

Циганин и његов гост.

Десило се што се иначе не дешава баш тако често, т. ј. да је Циганин добио напоклон једну чутуру добра стара вина. — А баш онда, на ђавола дође му и гост.

Цита је сад био у процепу. Да тако красно вино са гостом подели, то није хтео, — а да му се каже да је прави циганин ни то није водео: Зато понуди госта да се мало напије, говорећи:

„Наши се, брате, — ал од овог вина не може се много пити.„

„А ко зашто да се не би могло много пити?“ запита гост.

„Заш??! Зашто?! — Зато што недам

Вајко.

Женина музика.

С мужем јој је живот сур,
Онда свира само д у р;
У друштву је снађе бол,
Онда свира само м о л.

А кад хоће шешир нов
(Ох музико, брачна прозо!)
А муж нема да јој купи,
Онда свира ф у р и о з о. (.Р.*)

П и т а л и ц е.

1. Зашто је бог створио с у н ц е?

Да би београдско „Видело“ било и з л и ш н о и н е п о т р е б н о.

2. Зашто се земља окреће?

Да би с собом и Пелагића окретала, тако да може рећи и писати да је путовао у н а к р с т око ц е л е з е м љ е.

3. Од куд је постало име В у к о в а р?

Јер онде је поп Кука људе доста за нос **вуко** и **варо**.

4. Зашто је створен дувар?

Кад се ко што срди, да може главом о дувар ударити.

5. Нашто је у собама плафон (таваница)?

Кад нагне човек бокал с вином, да има у шта гледати.

6. Зашто је измишљена хартија?

Да на чему би се „Недељни лист“ штампао и у што би се паприка и сланина завијала?

7. Ко воли т е ж е живети него л а к ш е?

Наши игумани, јер воле кад се утоје па су тежи, него кад су мршави и лаки.

8. Шта је пре измишљено или кифле или свеће?

На сваки начин свеће, јер како би пекари месили ноћу кифле у мраку?

9. Зашто је барут црн?

Јер онај, који га је изумео звао се Ш в а р ц. (А и многима је з а ц р н и о).

10. Ко неће никад остарити и бити мајорен?

Хрватски м л а д е н ц и.

Аб.

КВОЧКИНА ТРАГЕДИЈА.*)

Квочка квоца: квококо!“
Ти су гласи рококо.
Пачићи су запливали
То је нарав пачија.
— Ти их више не доквоца.
Не треба им мајија.

*) Илустрација из „Humor. Listy.“

У ш т и п ц и.

△. — Даклем сад и трећег п р о т у имамо (на име к и к и н д с к о г) кога треба да заденемо за ше шир, да га носимо и да се дичимо и поносимо — као мачка с огорелим репом.

□ Владика Герман допустио је свима члановима кикиндске депутације, који су били у Карловцима на идолопоклонству, да могу носити титулу: Хаџи. И тако ће Кикинђани сад имати: Хаџи-Косту, Хаџи-Нику, Хаџи-Симу, и Хаџи-Аарона и т. д.

\+ При ономадашњем избору посланика у Вуковару вежбала су се деца у граматици: Први **падеж** — Поп Кука и т. д.

§. У Немачкој излазе једне к л е р и к а л н е новине, које се зову **„Германија.“**. Тај би наслов могле и наше какве к л е р и к а л н е новине носити; имали смо лист који се звао „Б е с е д а“, али како су наши клерикаљи, н. пр. проте, п р о т и в „Б е с е д е“**), то би им оно прво име без сумње милије било.

= „Глас Црногорца“ јавља, да је пуковник Хорватовић намеран **ударити на Жабљак**! (Ко не верује нека чита у бр. 19. тога листа, где вели; да је Хорватовић отишао „на Рјеку одакле ће водом **ударити на Жабљак** а преко Жабљака до у Подгорицу и т. д.)

☛ Пишу за некаквога Паприку у Сомбору, да је још 1817 године дао начинити капут и чакшире, па их и сад још носи. Молимо да нам се јави код којег је кројача дао правити, јер ове садашње хаљине не може човек носити ни две недеље а да се не опарају, дугмета попадају, џепови провале и т. д. **Ал'** у она сретна времена зацело није било чивутских „магацина за хаљине“ и „стоваришта са 16.000 „иберцијера“ и т. д. Уједно нека нам се јави је ли г. Паприка наручио хаљине за готове новце или онако на вересију, као што је данас мода.

*) види Прилослано у прошлом броју.

⊙ Новине јављају, како се силни свет диже, да се сели из Мађарске у Америку; од пролећа се одселиће већ преко 3000 људи. Влади је то врло неправо и не да пасоше. А од куда то сад? Та је ли владина девиза — била: „Коме није право, нек се сели!“ На мора бити да је тим људима што неправо у Мађарској, те што их не пуштају!

◊ Хрватски „Обзор“ оглашујући неке народне песме вели да је „Краљевић Марко, у пуном смислу речи, прави хрватски јунак“. До сад су говорили да су Хрвати они, што су се родили и живе у Хрватској, а сад ево и „од Пилипа Марко“ постаде Хрват! Али ево шта каже народна песма (II. кн. 68):

Славу слави Краљевић Марко
Славу слави светога Ђорђија
У Марка су многе узалиште:
Двјеста попа, триста калуђера,
И дванаест Српскијех владика и т. д.

А кад су још Хрвати свечарство славили? Кад су они св. Ђорђа светковали, кад га и данас црним словима у календар пишу? Што ће Марку Српске владике и калуђери? Марко је из Старе Србије, даклем је и по њиховој дефиницији стари Србин.

Аб.

Како је постала креда.

Баш је било подне
У дванаест сата,
Бог је доле погледао
С небеских палата.

И где шта је видео
Са плавога свода:
Како један ђакела
Гладан жедан хода.

Бог је чиста доброта,
Па му беше жао.
Жали ђака гладнога
На се смиловао.

Ја ћу тебе, патниче
Избавити беде!“
— И тад паде на земљу
Први комад — креде.

(Ј. Грегор).

На коленима.

(Штудија.)

(Два листа украдена из дневника једне „госпођице“).

(Наставак.)

20. 12. 18..

Како је ова зима необично оштра! Кажу да такве зиме овде није скоро било, јер је зацело чекала да ја дођем овамо. Седим тако, па гледам како пада грдан снег и мислим, да ли има кога, који би израчунао колико га је нападало од Христовог рођења па до данас. То не питање врло занима, јер се ја сама не разбирам много у рачуну. Сабирање још којекако, али множење дељење и остало иде врло тражаво. Мени се чини да рачунање мора бити тешко свакој женскињи; ја бар ни могу о рачунима да говорим ни четврт часа, а има простих тема о којима могу говорити и цео час, ма да сам ја позната као женскиња, која у опште мало говори. Мораћу узети каквог учитеља за рачун.

---

25. 12. 18..

Данас је дошла ћи моје газдарице, па је собом довела и свога мужа. Они ће остати у овој кући.

Моја млада газдарица то је нека лутка од саживатане артије. Ја сам тражила бољи израз, али га нема. Образи су у ње од човечије коже на премазани смесом од белог и црвеног прашка. Уста су јој невешто изрезана, а нос, који регулише лепоту лица, није довољно дугачак. Очи су црне а коса би њена била лепа, само да је дужа но што је. Ето, за то њу држе моји знанци да је лепа госпођа.

С њом је и њен муж. Да ли је он довео њу или она њега, то остаје питање. Али то је интересантан човек. У првом српском рату дошао је као добровољац у Србију. Најпре се у престоници добро протукао, послављао исколицини својих другова главе, попео се на коњу, коме су очи везане, уза степенице велике школе, и разбацао много полубаца на све стране и у све улице. После тих славних дела отишао је на бојно поље. Мора бити да се добро тукао и није дао прећи непријатељу, јер рањен није био. А и нашто му то, кад се ране не могу силом да добију. Кад је његов пријатељ капетан Флајшер потучен на Кревету, настало је примирје и он се вратио у престоницу. Ту је још једанпут учинио оно што и пре свога одласка, то јест добро се протукао и т. д. само се успео у неку азеру са новцима, који су долазили из Русије. Сад није бацао пољупце на све стране и у све улице, него је пролазио често једном улицом, где је на овом прозору седела лепа госпођица Х. моја млада газдарица, на уздасала за тим лепим руским добровољцем, који је заиста показао добру вољу, да се њој приближи. Уздаси као уздаси могу много да ућине, тако је господин добио брзо приступ у кућу њезине мајке и задобио и мајку и ћерку, без икакког боја и без капи крви. Тиме је била свршена главна ствар. Задовољан са малим миразом — јер се он казивао страшно богат — оженио се он мојом младом газдарицом и одвео је ка својим богатим родитељима који су негде живели — зацело у Русији.

---

27. 12. 18..

Данас сам са госпођом Х. отишла ка госпођи У. Њезина ћи је девојка, која се родила 58 год. на сад има 19 год. Мени се то учинило ређво прорачунато али како је то ствар рачуна, то ћутим. Та је госпођица врло пријатна, страшно говорљива у добром смислу, што је доказала јер је добила оскладу кад се подговарала са једним ђаком велике школе, који

се спрема за медицинара. Мени је криво, што се тај младић дао победити, јер колико сам га ја слушала, чини ми се, да би се опкладила, да би он у трци са речима први био на месту празног разговора. Него је и имао доброг противника, јер је госпођица пуна духа. Данас јој је рођени дан, па се ради честитања скупило у њеном салону пуно младих људи и девојака. За мене је неко казао, да могу својим разговором да човека уморим, али у овој забави и ја сам једва истрајала. Говорило се о свему и свачему. Кад се повела реч о фиким манирима и добром понашању, па је неко споменуо да међу Власима има људи са лепим манирима, онда нам је љубазна домаћица причала ову приповетку:

„Као што је познато, ја сам била у њиховој престоници, па ми се не чини да је тако као што рече господин А. Био је један врло сличан дан овоме. Једна моја другарица и познаница скупила је друштво у својој кући. Ту су били, тако рећи, представници њиховог вишег друштва. Играли су и очу игру: „Чиме да одкупи своју залогу?“ Поручик из телесне гарде, господин Б. осуђен је био, да цитира стихове каквог влашког песника. Он је био готов. Стане на сред собе па почне викати гласом оног благородног четвороношца, на коме је Христос ујашио у Јерусалим. Друштво је било пуно задовољно, а господин је поручик том досетком показао свој „дух“. Али то није било све. Брат моје газдарице пожури се да ту шалу објасни, и да се то не би примило као увреда за цело песничко коло њихово, дода овај коментар: „Ах, знам; то су стихови или господина К. или господина М.,“ па ту каза подпуно имена двају песника, што су били у друштву, и натрено се удварали младој домаћици. Тако је видите господо, учтиви домаћин задржао ону часну титулу само за два песника у његовој кући, а господину поручику из телесне гарде припада слава тога проналаска, да се сам мора претворити у — да цитира његово певање. Мени се дакле чини да у овом друштву нема лепих манира.“

Наше се друштво тиме слагало. Ја сам се упалила, да се тако што не деси и код нас, јер је и овде домаћица била врло љубазна, имала брата, а у друштву осим поручика из телесне гарде било је још два млада песника. Но — хвала богу — тога није било.

Приметба. Мора бити, да је ово први „књижевни“ покушај госпође, која је писала овај дневник. У овој штудији нема особитог реда, нема системе. Можда је читала „Путовање по новој Србији“ од господина Сретена Л. П. У трећој свесци тог путовања по новој Србији, ође да се покаже како је најбено место где је спаљен свети Сава. Да покаже, како је било тешко то истраживање, писац води читаоца кроз трећу свеску путовања тако вратоломним путем, да ће бити убеђен, како је тешко наћи спаљиште светог Саве. Дабоме, да ту не треба тражити системе. У четвртој свесци споменуће се и једна крава, коју је писац путовања видео не у новој Србији но у миницстарској улици у Б.

Примедба на примедбу. Овим се казује да горња примедба не долази у украјену штудију.

1. 1. 18..

Ако икада изађем на јавност са каквим књижевним покушајем, то ће бити штудија о овоме господину што је муж моје газдарице.

То је заиста страшно интересантан човек. За сад не могу да забележим његов лични опис, јер ми дручкије изгледа у јутру а дручкије у вече. Говори немачки онако спотичући се, па се тим језиком споразумевамо. Он је доста ућудан, јер ми прича све војничке новости. Чини ми се да је још млад, а чудо је вешт у поступању са женом. Жена му је размажено дете, које језиком уједа, а он се мокира с њом. Он је страшно говорљив, па за ово неколико дана од како се виђам и говорим с њиме, ја знам о његовој жени све што он зна. То се не да лако заборавити, па зато и не бележим. По некад је попустљив према жени, и то онда, кад му не дође интерес из Енглеске банке. Онда је страшно услужан и према жени и према ташти. Своје време проводи корисно. Има некакве врло дугачке састанке и седнице са једним „свештеним лицем“, али биће да он седи у кавани, а заклони се иза свештеног лица, јер се на њ лако не удара. То му је пријатељ. Није ни чудо како му није дуго време; он чека да добије овде војничку службу, на коју полаже права по својим заслугама из српско-турског рата — види његова дела у престоници. — Свештено лице помоћи ће му.

4. 1. 18..

Моја штована газдарица јако је болесна већ поодавна. Ја сам ту имала прилике да играм „милосрдну сестру“, јер се господин зет чешће обратио на мене, да узме кирију у напред. Данас дође моја Марија па рече: Ах, сирота госпођа, тако се мучи, бадава сви лекари, она не може да умре; јутрос дође фрајзајн доктор, па јој даде некаквав лек, тако да јој бил' боље — умрла је мирно.

(Настаниће се.)

Најновије књиге.

(Под овим насловом навешћемо сваку књигу, која се уредништву тога ради приноше.)

Пованија Змај-Јована Јовановића сесска седма. издаје српска књижара Браће М. Поповића у Н. Саду, Српска народна задружна штампарија 1880. Цена 65 новч. или 8 гр. диот-издању, а 40 новч. или 5 гр. издању за народ на обичној белој хартији. Ко се претплати за цело издање Змајеве повање, добија још и лепу премију у уздарје.

„Стармали“ излази 10., 20 и последњег у сваком месецу. Годишња цена 4 ф. погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Одговори Администрације.

Неколицини у Сарајево. Већ смо од двадесеторице Сарајлија добили жалбе, како су предплатили на „Стармали“ госп. Пелешу, још пре неколико месеца, али ми Вас ево јавно уверавамо да још до данас ни једне паре нисмо примили од реченога г. Пелеша, којег у осталом нисмо ни опуномоћили да за нас предплату прима. То је ствар Вашег личног поверења, а ми Вам само у општем интересу свеговати можемо, да ту ствар не оставите тако на празно, него да преко тамошње власти потражите онога, коме сте новац положили, тим пре, ако је исти у држављанству судова, који и Вами суде. Ето ко забрањује улазак у Шехер-Сарајево и остали српским листовима, који су иначе тако срећни да им власти не пречe улаза. Мејер зато „Стармали“ има само 3, словом т р и предплатника у престоници Босне!

У Штампарији А. Пајевића у Н. Саду могу се добити

ОДАБРАНЕ

НАРОДНЕ ПЕСМЕ

ЗА УЧЕЊЕ НА ИЗУСТ

У СРПСКИМ ОСНОВНИМ ШКОЛАМА.

Другo издање.

Цена 10 новч. кад се на више узме само 7 новч. комад.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

књига друга

доноси ове чланке:

1. Рачунајмо са нашим животом! (Једна реч очевима и — „оцима.“)
2. Како ваља повијати децу?
3. Шта не ваља у женској одећи?
4. Обичаји што нас затиру и море П.
5. Једна прича о ваздуху.
6. Пазимо на воду!
7. Примери големе старости.

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у једној књизи од 64 стране са корицама, а цена му је годишње за четири таке књиге само 1 фор. или 12 гр. чарш. за предплатнике, који унапред предплату положе. Предплатницима шаљемо књиге како која из штампе изиђе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Манголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима, које овим јавно молимо да се свака у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду у очи Цвети 1880.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Народног Лечника“.

ШКОЛСКЕ ТИСКАРИЈЕ

израђене према наредбама вис. шк. савета

1. Главни школски записник у тврдом повезу за 480 ученика	—	3 ф. 20
то исто за 960 ученика	—	5 ф. 50
„ „ 1920 „	—	9 ф. —
2. Школски дневник, 24 табака	—	90
„ „ 1 табак	—	5
3. Белешке при држаном школ. испиту, табак	—	3
4. Школске сведорбе на финој хартији	—	2
5. Изкази о стању школа:		
I. Број домова, душа и т. д. табак	—	3
II. Школске куће, намештаји итд. „	—	3
III. Учитељи, катихете, управ. „	—	3
IV. О успеху у школи „	—	3
V. Школско имање, прихода и расхода табак	—	3
VI. О радњи учит. и надзорника „	—	3

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА ВЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

„Стармали" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 30. Маја 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека шаља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Циркумдедерунт те!

Сад исћ могу гласно рећи,
Да сам досад зеб'о много:
Завешће нам слабе људе, —
И зав'о би, — то је мог'о.
Има људи лаковерни,
Виде митру, — митра лепа,
Крст на груди веру буди, —
А вера је често слепа.

† †

Ал сад ћемо с тобом лако,
Лако ћемо, вера, бог!
Само кад је „русу главу"
Унијатски изд'о рог!

Бојасмо се танка леда, —
Ал за тобом даба шеће;
Куц овамо, куц онамо,
Док не изби клин из вреће.
Твоја врећа — наша срећа
Превари те, — клин се јавља.
Тешко беше хрвати се
И са маском православља.

† †

Ал сад ћемо с тобом лако,
Лако ћемо, вера, бог!
Само кад је „русу главу",
Унијатски изд'о рог!

Само, само кад се знамо
Куд се шиба, куд се јаше,
Кад и бабе, оне слабе
Кад и слепци напипаше, —
Само кад је маска спала,
Кад се авет гола клиби,
Сад већ хала није хала,
— Сад нас више не заглиби!

† †

Сад можемо и смејањем
Разоружат' врага свог; —
Само кад је „русу главу"
Унијатски изд'о рог!

Једна сцена из Тисиног кабинета.

(Тиса седи за доручком и пије руски тој са енглеским румом, — ал му не прија. У пристојној даљини стоји Аца Зуб и расту му зазубице.)

Тиса. Sandor fijam, читај ми рацке новине.

Зуб. (Демонски смешећи се). Хоћемо-ли вадрацке, или оне што се само зову рацке?

Тиса. Де да видимо тај „Недељни Лист", који нас кошта као св. Петра кајгана.

Зуб. (Насмеши се и на кајгану па узима 20 бр. „Нед. Листа" и чита наслов уводног чланка.) „Дом вина — пре свега."

Тиса. Не разумем.

Зуб. (Преводи.) Borház a födolog.

Тиса. Шта, шта?!! — Та то није добро.

Зуб. (У себи). Да богме да није добро, јер је заборавио споменути и Sörház (дом пива.)

Тиса. А шта вели „Стармали" на то?

Зуб. Хоће да пукне од смеја.

Тиса. Пухо да бог да! — А шта веле остали Рацн?

Зуб. Ухватили се за трбу, по се све ваљају од смеја.

Тиса. Даклем тај „Недељни Лист“ треба касирати с места.

Зуб. Ни пошто ваша ексцеленција. На против, сад га тек треба одржати. Јер тај ће лист одржати Раце у вечитом смејању, — а ко се смеје тај није опасан.

Тиса. Ништен уче, имаш право. „Недељном Листу“ повишује се субвенција. А ти сад можеш ићи на пиво.

Зуб. (Поклони се, — оде и послуша.)

(Завеса пада. — Тиса још седи.)

Будимлија Јова.

Сремски Хрвати.

(народописна закрпција.)

Шаша са истином,
Купус са славином,
Јесте храна,
За гладна — ваљана!

Познато је већ по целој Стармалији, да се је од неко доба у Вуковару једа фела новог народа, под интересантном фирмом: „Сремски Хрвати“ појавила. Будући да није сваком стармалијанцу познато, какав је то народ, ког је верозакона и ком европском, аустралијанском или стармалијанском племену припада, то држимо да неће сувишно бити, ако са овим новим чудом деветнајстог века и оне стармалијанце поближе упознамо, који још нису у Вуковару били.

О пореклу ти тако звани сремски Хрвата познато је за сад у садањем леглу њиховом у Вуковару само толико, да су се они од прилике пре 800 дана први пут на реци Босуту у Винковцима појавили, од куда су одма затим немилосрдно и протерани, а то као што се прича због тога, што је тамошња власт благовремено дознала, да први пророк и архибарбир њихов, не само у многоженству живи, него осим Срба такође и вексле ждере. Тек при концу блаженопочивше ере Ивана бана угњездили су се сремски Хрвати на реци Вуки у Вуковару где су одма по доласку свом у кући једног тамошњег покрштењака и доктора свих барбирска наука у точиште нашли и себи тамо свој храм основали, скопчан са два филијала за бријање свих паринчара и остали праве жедни људи, који вољу имају без сапуна и бријачице вешто обријани бити.

По овом ће млоги стармалијанац држати, да су сремски Хрвати млад и новопечен народ, али онај који с' њима у ближи сообраштај ступи, мора се напротив брзо уверити, да су они прастарог вавилонског порекла; јер они исповоре по примеру други народа једним те истим језиком, него са свим као и праоци њихови око вавилонске куле свима многозвучним језицима простране Аустро-Угарске, тако да се међу собом готово и неразуму. Да би овој невољи својој доскочили, траже они уточиште своје у српском језику, који језик они са мађареским, словачким немачким, талијанским и по највише са хрватским и турланским акцентом већ прилично натукају.

Истина да се они сами за неку фелу славенског племенз сматрају, али то је само привидно; јер би се у истини по њиховим симпатијама исто тако и за неку фелу Турака или Черкеза сматрати могли. Наиме; они честитају са осталим Славенима руској војсци над Плевне, а на против задају са осталим Турцима и антихрстима што је Ниш пао; они дижу српског јунака Хрватовића у небеса, а младенци им шаљу поздрав са Мађарима и Черкезима адресу Керим паши. Они праве у славу апостола славенски Ћирила и Методија велике параде, а овамо их хвата трновина грозница кад само слова Ћирилова виде; они превраћу очима од милине кад о Бугарима пишу, а овамо мрзе на верозакон Бугара више него Черкези и тако ти трпају они: Краљевића Марка и Зрињи Миклоша, Милоша Обилића и грофа Сапарија, Лазара Сочицу и генерала Вецлара, Чернајева и Керим-пашу у једну торбу и свијатају и једног и другог и трећег и четвртог као најсвеће Сремске Хрвате, да се управо неможе разабрати да ли више Мађарима, Славенима Турцима или Черкезима нагињу.

Исто тако могао би гдекоји стармалијанац сремске Хрвате по њиховим милозвучним именима за какоково прастаро славенско племе држати, али је и ово мнење са свим погрешно; јер у право што се имена њихови тиче, влада код њи највећа конфузија. Почем они на крстно име ништа недрже, то ћеш у њих наћи, да се онај који је правим именом Марко крштен, уједаред претвори у Мирка, други пак ком је право име Пишта поста у час Крунослав, трећи опет ком сви као Сепла познају прозове се наједар Звонимир, а четврти који је ноћас као Пеердинанд легао, устане сутра као Коњослав и тако ти је у њих Пашта и Душан, Урша и Даница, Жита и Крешимир, Жужа и Драгица, Флоришко и Векослав, Петронела и Даница једно те једно, тако да им се готово ни једном правог крстног имена незна. Већим правом дало би се предпоставати, да су они огранак оних Мађара, којима је Бамбергер и Вашберн, Побежалек и Футаши Куковић и Куктан једно те једно. Но и ова предпоставка, колико би иначе основана бити могла, неслаже се опет никако с' тим, што су у Сремски Хрвати управо презимена њихова још чудноватија и са свим препотпска. Шта више сведоче та презимена њихова по најбоље, да су прастарог вавилонског порекла; јер она звуче као и многоврстни језици њихови са свим вавилонски, као: Ихати и Микати, Етиги Ретиг, Синчек и Пинчек, Аљевић и Маљевић, Ифер и Гифер, Ицофи и Трицофи, Штрикуло и Пикуло, Енгес и Пенгес, Ладачек и Падачек, Ирк и Дирк, Сремитекуло и Чушпоокуло. Осим оних презимена њихови, која су оде по листини саборски бирача њихови приобћена, има код њих сијасет: Онера, Бонера и Зонера, и Бајера и Мајера и Урмајера и Дурмајера и Газа, и Маза и Шаса, и Када и Маца и Штраца и Панкраца и свакојаки други — а ца, само нема међу њима ни једнога „Раца“ а још мање Србина, јер од тих имена боје се и беже наши сремски Хрвати као ђаво од крста, или да се још боље, по црногорски изразимо: „као Обзор од Србстве.“ Тај страх и трепет њихов од српског имена и Срб-

ства је управо најславнија карактеристика сваког правог сремског Хрвата и служи најбољим доказом, да су они прастарог, препотонског порекла, код којих се је људождерство до данашњег дана у слици Србождерству сачувало.

Што се верозакона њиховог тиче, могао би многи стармалијанац њих по овом Србождерству њиховом за назаконије идолопоклонике и незнабожце држати, али баш у напротив тоне сматрају себе сремски хрвати за неку белу Хришћана који себи шта више чак и предикат католика придају, дочим остале хришћане презирно „грчко источњацима“ називају. Премтому било би најприличније, кад би се они у разлику грчко источњака називали: „римозападњаци“, али и тај назив неби био са сим уместан, јер би лако повода дао, да их ко за праве римокатолике држи; на које они само привидно и по спољашњем облику свом наличе, дочим се у битности како од римокатолика тако и од остали хришћана скроз и скроз разликују. У суиорот главноме начелу свих остали Хришћана: „љуби ближњега свога као самога себе“ јесте главно начело њиховог корана, које у поменутој берберници сваког четвртка излази: „Мрзи грчконточњака више него — ђавола.“

Да би се у овом за њих најбогоугодијем начелу што више утврдили држи њихов први пророк и архибарбир недељом или свецем место службе божије јавне побожне састанке, при којима сремске хрвате у науци Србождерства усавршава. Будући да је при овим побожним састанцима њиховим вино и пиво на трошак народног фонда њиховог сваком приступачно то се пристани сремски Хрвата погдавито из оне племените касте људи врбују, којима су грла обично сува. Услед тога догађа се често, да гдекоји сремски Хрвати идући са ови побожни састанака кући, у својој србождерској ревности праву цјел своју помаше, те у мраку, место грчко источњака, по гдекот од рођени Србождера прочеруњају, а више пута и пре времена у рај експедирају. Овакова братоубиства проласе код њих врло благо јер се често пута кривац тим оправда што призна да је грчко источњака само помеђом промашио.

При овакоим састанцима одрављају они све своје јавне послове, тамо бирају они себи кнезове, општинске судце, ешкуте, пандуре и осталу господу чиновнике и то само из оних особа, које су за докторе Србождерства промовирани, дочим је право вечитог кандидата саборског поменути први пророк и архибарбир њихов за себе задржао.

Овај први пророк и архибарбир сремски хрвата јесте код њих прва и најважнија особа. Он стоји изнад сваког закона, сме добра и још више зла чинити, и несме се никад на коначну расправу повући, макар да и туђу веклу прогута. Он се носи кадкад на форму римокатолички попова, али се у осталом од ових у свему разликује. Као велики љубитољ не само босанске него и сваковрсни други анексија, а особито анексија туђи жена, живи он у многожештву и реткрутира свој сераил понајвише из иновернића, премда и девојчице из свога стада непрезире. Њему је правобитно за праву резиденцију његову намењена била Лепоглава, али се то за време блаженопочивше ере Ивана бана некојим протекторима његовим није за умесно свидело, те је услед тога и услед његови прошасти и будуће Србождерски кореспонденција заслуга помилован, да немора нигде стално обитавати. Тим начином бави се он по цео дан у Вуковару, а у колико му племенита забава фарбла допушта, проводи он ноћи у свом серању недалеко од Вуковара, где је такође један далеко чувени филијал за бријање пупила и парничара среза вуковарског основао. Услед ове заслуге његове, носи он титулу почасног председника главне бријачнице вуковарске и прот недиплимираног архибарбира свију пранде жедни кинјената околице вуковарске, те обавља у истој врху свега тога још и службу ајејствителног тутора од 199 масни пупилски маса. У колико му брига о Србождерству и о сабору допушта, пробавља он цело остало време са шишањем и бријањем свога стада, у ком се је послу тако извештио, да сваку овчицу која му шака долазне и без сапуна и бријачиће подпуно обрије.

У отсуству првога пророка заступа овог његов суфраган, који је по примеру свога шеса такођер велики пријатељ али не толико босанске окупације, колико свих други окупација и анексија. Ова безграничка љубав његова за свакојаким окупацијама и анексијама побудила је њега да устроји у вуковару гласовити депозитенамт за вековечиту и безкаматну похрану парнични, ерарски и пупилски новаца те је услед ти заслуга његови постао уредник корана привилегирани дужник целог света и дипломирани дјејствителни архибарбир главне бријачнице вуковарске, те се одликује од остали сремски Хрвата поред свег његовог србождерства у љубави према грчко источњацима а особито грчконсточњачки сермиза.

Оба ова архибарбира стоје под особитим покровитељством оберкадије и остали кадија своји. За овог оберкадију потовара се да није пореклом сремским него прави Хрват и да је сремским Хрватом услед тога постао: што је негде у загребачком Обзору на прот пророка сремски Хрвата наградбусно, те се од србождерски зуба овога тако препао да сада мноте сремске хрвате у србождерству и сам превазилази. Услед те метармофозе своје промовиран је он за првог службеног кортеша своју пропали кандидата саборски, те се баш више са издавањем србождерски декрета на оне подчињене своје који се усуде противно гласати, него са самим кадилуком својим. Он непита много јели ко крив, него јели грчко источњак, по сведочанству првог пророка њиховог чини се, да му параграфи баш особито нешмекују, напротив једе он најрадије Ћирилова слова. Као и већа част сремски Хрвата натуца и он по мало српски, али и то само службено са латиницом.

У последње време стекли су архибарбира сремски Хрвата за европско индустриритерство неумрли заслуга, изумевши ових дана са свим нову форму бријања, кроз коју се посредством некакве банерско-зонерско-доњерско порезне бријачиће сваком грчком источњаку, израелити и Немцу који за њиховог вечитог саборског кандидата негласа, не само коса, него одма и кожа са леђа згули. Услед тог изналаска за-

*

владао је међу вуковарским Израелитама и Немцима озбиљан страх, да ће, — пошто сви Срби у Срему по сремским Хрватима огуљени и пождерани буду — скорим и њих та нота грозна судбина снаћи.

Ово је као што дознајемо повода дало да се је у Вуковару по примеру арбанашке лиге нека нова троту-сремско-хрватска лига, састојећа се из тамошњи Срба, Израелћана и Немаца створила у дефензивној сврхи: да само кожу своју од ове Србождерске бонерско-зонерско-донерске-сремско-хрватске порезне бријачице спасе.

Хоће ли им то за руком поћи, нисмо досад у стању били позитивно предсказати, јер смо дознали, да је први пророк и архибарбир сремски Хрвата под покојном ером Ивана бана веледможне протекторе стекао. Оно судећи ипак по последњим вестима, које се по Стармалији проносе, сва је прилика да ће лига ова коначно надвладати, особито од како је по двојединици неки пештански ветар дунати почео, који је већ по где ког сремског Хрвата у праве Хрвате натраг одувао. Шта више чусмо ови дана да је та лига пре кратког времена под чувеним војводом својим од поносите горе Кондије већ трећу сјајну победу над србождерским сремским Хрватима задобила, при којој је и сам први пророк и архибарбир њихов самозни Ивша Кукуделековић 68 лути рана допао од којих ће се тешко икада предићи.

По овој последњој вести сав је изглед, да ће се нада наша о коначној победи лиге за цело обистинити, а да се у њој неби преварили, помолите се с' нама, о! сви парничари, пупиле и остали прави жедни вуковарци к'ји још обрнјани нисте!

У Стармалији на св. Панкрација 1880.

Шалислав Истињаковић.

Буквице.

II.

Нови Сад. — Нови сад је 1849. био јако болестан, те су му гасили угљевље, но сад је нов и за то се зове **Нови сад.**

Нос. — Кад когод „случајно“ нађе дегод на свечаре, у сватове или другу коју част, онда онај део лица му, који напред иде, зове се нос, и главно му је, добар нос имати.

„Неки извесни“. — То су стереотипне речи „Виделове“, кад ће да говори о Лази Костићу.

Намесник. — Чујте и запамтите: Увек је боље бити намесник у каквом манастиру, него онај што тестери дрва на 26 гради хладноће.

Недељни лист. — Излази због тога само сваких осам дана, да се неби за њега могло рећи, да је то обична, свакидашња ствар.

Ноћ. — То је оно време, кад се по новосадским улицама просипају помије и цеђ, а полиција не види.

Никад. — То је термин, која је браца Глиша себи поставио, да се онда престане картати.

Аб.

Ђира. Да је Сентомаш некад био страшан, то сам запамтио још као дете. — Али нисам мислио —

Спира. Шта нисн мислио?

Ђира. Ни сам мислио, да је баш тако страшан.

Спира. Како?

Ђира. Да ће га чак и после 30 година обилазити.

Ђира. Даклем ни самој Босни нема једнакости.

Спира. Како разумеш?

Ђира. Тирољци у Босни смеју се хвалити добрим **населењем**, а урођеници несмеју да се туже на **наседање**.

Ђира. Многи се срде, кад их „Стармали“ у доброј намери шиње.

Спира. Немају право. Ја кад што скривим, не марим нека ме шиње.

Ђира. Е да?

Спира. Нека ме слободно шиње, јер таке шиње држе да се точак не распадне.

Мађарима.

Ој Мађари, цента-роде,
Водите-ли ви одроде?
Ако су вам тако мили,
На част вама били!
Правите их у свом јату
И о своме злату. —
Ако су вам гадни виду,
Немојте их моловати
Ни на нашем зиду.
Јер од хуља и одрода
Може постат' мода, —
И на вас ће куга прећи,
То јој обичај, —
Ал онда се залуд јечи:
Јај де фај

Синцерус.

КОКИНКИНДСКА ДЕПУТАЦИЈА

спрема се још једанпут у Карловце са згодним даровима.

Изјава.

Једног мужа.

Више сам пута чуо да је неко због поп Николе омрзнуо и на Светог Николу. Држао сам да је то измишљено, и да не може бити.

Али од како сам се оженио искусио сам нешто налик. — Због моје жене Милице омрз'о сам на целу Милицију, бар на ову, која је код нас у гарнизону.

Мартин Папуџић.
посластичар.

Коментар.

Ти ми хвалиш Szabadság
Као божи дар, —
Ал том речи није ми
Разјашњена ствар,
Да те боље разумем,
Дај ми коментар!
„Коментар је врло лак:
Смеш бити Мађар!“

Д.

Како се држи петак.

Дошао кувар из оближњег манастира у варош, У касапници заиште четир киле „говеђине за ринфлајш“ и три киле ваљспрадле.

Касапин. А што ви данас толико много меса купујете.

Кувар. Та знате, сутра је петак. А ми у петак месо не — купујемо.

Влајко.

Јули шваљи?

На сред оазе Ридагонге,
Там' љути тигар мирно спи;
На небу стоје звезде многе,
У срцу мом си само ти!

У Варадину леже бомбе,
У шуму беже људи зли;
Под Паризом су катакомбе, —
У срцу мом си само ти!

У песку ниче алем сјајни,
(Не могу да се сетим где),
А лабуд плива по тихој Рајни, —
По срцу моме пливаш ти?

За гором чарном, на врх' хунке.
Ловац је наш'о срне три;
У оџаку нам висе шунке, —
У срцу мом си само ти!

Трговци траже само злата;
Ти шијеш јопну, — само ши!
У врту цвета лепа Ката! —
У срцу мом си само ти?

У Египту су обелиске;
У котлићу нам вода ври;
У Буковцу су куће ниске;
У срцу мом си само ти!

Сима Буковчанин
берберски спомоћник с р.

Ч у ј м о.

Хоће и слога нама коју да рекне.

„Од како је свет на свету,
„И на њему људско јато,
„Нигде није моје име
„Тако много споминьато; —

„Има силних, има слабих,
„Има вел'ких има малих,
„Ал ни једни нису мене,
„Кол'ко Срби, споминьали

„Из тог видим да ме цене
„Као мелем многих зала, —
„Срби браћо, то је лепо,
„Срби браћо, баш вам хвала!

„Али сад би већем могли,
„Богу се молећи,
„Са те лепе теорије
„Мало к — пракси прећи“. **З.**

Нов речник.

(Исправљен у логичном смислу).

Антифон. (Демократ). Спадало. (Цвикер). Саборна црква. (Она која не протестује против држања сабора). Инокос. (Човек, који носи пароку), Даровита девојка. (Која је приправила много дарова, те се зато интелигентна омладина о њу отима). Житко јело. (Мацес). Хекловање. (Види Везувовање и Етновање). Литанија. (Kugelgiessorei) Паритет. (Dampfbad). Кадија (Ђакон). Католик. (Човек, који је налик на какву Кату). Виновник. (Бокал за вино). Приват. (Чаша пива и једна сардина пре ручка). Телескоп. (Оператер, чији је задатак смањити број бикова, а умножити број волова). Одмаститељ. (Fleckputzer). Картограф. (Покојни Грба-Лаза). Предиконица. (Кандило, које стоји пред иконом).

Србин и Буњевац.

Састао се Србин и Буњевац (можда је било баш и при чаши вина), па о чему ће него о свом јаду — српском и буњевачком.

Запитаће Буњевац Србина: „Па шта певате ви, кад вам је најтеже на срцу?

Србин. Ми певамо ону тужну песму:

„Наше жене пиште,
А лелечу децица.“

а шта ви онда певате?

Буњевац. Ми певамо још тужнију песму:

„Наш жене не лелечу,
А деца им — Пиште.“

Србин. Имаш право, то је још много жалоснije.

Вајко.

Досетке, наивности и др. из дечијег света.

(продужење из ланске године).

Узмем ја моју покојну Синьку (њија била ни пуне две године) на колена, па се забављамо, како ми знамо. Ја је питам: „Где ти је рука?“ — она покаже. „Где ти је друга рука?“ — покаже другу руку. „Где ти је око?“ — покаже. „Друго око?“ покаже. — Где ти је уво?“ — покаже. — „Друго уво?“ и то покаже. — „А где ти је нос?“ она покаже претом где јој је нос. — Сад се мени прохте да је мало доведем у искушење, па је запитам: „А где ти је други нос?“ — Она се у први мах мало збуни, — замисли се, па наједаред претиђем својим покаже на мој нос.

— Ди си био, сине?

— Био сам са оцем у штедионици. Ал нећу више никад тамо ићи.

— А зашто?

— То мора да су здраво хрђави људи. Сигурно хоће и да уједу.

— А по чему ти то судиш.

— Па ја тако мислим; — кад су затворени у кавезу.

Тимица се није добро учио. И зато је морао трећи разред „репетирати.“

Мати га је карала. „Зар те није срамота, тако велики, па да идеш две године у трећи разред?“

— Па шта је то? — одговори Тимица, наш је господин још већи, — па је већ осам год. у трећем разреду.

Мали Стева дотрчи радостан са улице хвалећи се матери:

„Мати, мати, један коњ стоји пре кућом упрегнут, па кад сам прошао поред њега, он ми се јавио.

Мала (заборавио сам јој име) отишла око четир сата по подне у суседску кућу, да се са децом игра. А ту је била и мати те деце. Наша мала запита дечију матер: „Ужинају ли ваша деца?“ — Дабогме да ужинају! — „Па подајте им, да видим како једу.

Питали Станка у школи: „Знаш ли ти ко је био Херкулес?“

„Дабогме да знам.“

„Па де реци, да чујем!“

„Херкулес је био — псето.“ Одговори Станко. (Јер тако се звало њихово псето, које је лане мањкало).

Трчући по башти Гавра запне, па подере панталоне.

„Алов у собу, па се спреми, добићеш батина!“ — рече му мати.

Гавра покуњи нос, и оде.

Кад и мати, после по сата, дође у собу, има шта и видити, — њен Гавра гурав.

„А шта је то?“

„Па спремно сам се за батине. Метуо сам под капут татин шал и шубару.“

(Продужиће се).

Разговор о зрикавима.

У једном друштву повео се разговор о зрикавима, и у коликој мери могу људи бити зрикави или разроци.

Сваки је знао по нешто да приповеда.

Један рече: Моја је пуница тако зрикава, да кад плаче, сузе јој у накрст преко лица теку.

Други рече: Није то ништа; ја сам познавао једну Чивуткињу, та вам је била тако зрикава, да кад је хтела да се огледа, морала је раширити руке што већма може, па у сваку руку узме по једно огледало, — само се тако могла огледати.

Трећи рече: Ал да вам ја кажем. Ја сам познавао једног полицаја, који је морао носити наочаре остраг, иза потиљка.

Четврти рече: То је већ нешто, — ал моја кума Сока, кад хоће да удене у иглу, она мора најпре трипут да се окрене сама око своје осовине. То се зове бити зрикав.

Пети заврши овако: Браћо, ви сте канда мало ударили у шалу. Ал што ћу вам ја казати, то је сушта истина. Ево ме ви'те, — ја нисам зрикав — па још: кад читам једним оком „Недељни Лист“ (у Новом Саду), ја другим оком видим чак Тису (у Пешти) како експедира неке новце у Нови Сад. (Шта више још и то чујем, како у себи вели: „bomüj meg utálatos tökfilkó!“). **Вајко.**

П у с л и ц е.

Поп Осман је издао заповест, да ђаци кад читају апостол не смеју више казати: „Прокимен глас први!“ — него „Германимен глас први!

Сви се обрадовасмо, кад видесмо, да је уважени историк Чеда Мијатовић издао књигу о Деспоту Ђурђу Бранковићу. Али многоме је пала књига из руке, кад је у предговору читао, шта сам писац о свом делу мисли. Он вели да би ту књигу и сам Чакра боље од њега написао. (Од како је књига на свету, још до сада није ни један писац сам своје дело тако маљијски препоручио. Овој књизи ако не буде пропе знаће се и зашто.)

Неки веле, да се песме Светолика Лазаревића одликују жарким родољубљем. Према томе добро би било, да и он у једној песми жигоше „Недељни Лист“ и оне несретнике, који око тог листа раде.

Тисни Јаша сад вели, да је „Дом вина“ штампарска погрешка. Није истина! Јер у том чланку, на трећом ступцу говори он заиста много о вину. (Из свега се види, да је Јаши само вино у глави).

У Срему је више пута духовна власт забрањивала певати: „Ој додо, ој додоле!“ — а било се смело певати: „Ој, Проко, ој, проколе!“

„Бечкеречки програм преселио се у цркве у автономију, као по метапсихози душа.“ Вели Јаша у 21. броју, — а за тим таки додаје: „Ми у ту науку преселења душа неверујемо.“ (На онда што брбљате оно, што ни сами неверујете).

Онај слатки Сирп (Хофири), који за време сабора није презирао патријархове ручкове денунцира сад српске госте, за српском софром, српског патријарха, што су говорили српскиа не — мађарски. (Кад нам још једаред дођу таки гости, треба им изнети цуну чинију бркомаза, па нека једу. Можда ће онда бити учтивији према домаћину).

Прокоп испод града Варадина кошта ће 290.000 фр. — А шта кошта прокоп кроз нашу автономију?

Онај Сирп, што нас по „Наплову“ грди, још је мали. Ал шта ће бити док нађинка? — (Онда ће бити Сирицнк).

Сад већ људи умеју да праве и вештачки дијаманат. — Али вештачки патриотизам неће тако скоро изумети.

Старе пословице — са новим додатком.

(Покупљено по Београду.)

Мења ћуд као — срп. социјалисте начела.
Бесан као — поштарски чиновник.
Надувен као — жандарски каплар.
Сујетан као — највећа срп. песница.
Прошао као — М. Б. са скупштинском хаљином.
Волу се као — Видело и Исток.
Богат као — срп. књижевност „Сановницима.“
Хвале га као — критика Педагића.
Прошао као — Кодарчев тестаменат на суд.
Пун је оригинала као — срп. позориште превода.

(Наставиће се ако се још која где нађе.)

Прибел. К. К.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абукавем.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Одговори Администрације.

Г. Јов. Милојевићу, Корјеница. Примили смо 2 форинте је подмирена предплата за I. и II. четврт, дакле до краја Јуна о. г.

Г. Алекси Миловановићу, Шабац. Не можемо по ново слати бројеве 5 и даље до 14. које смо Вам све уједно већ једном, а по Вашем налогу у Радујевац слали, 1.ъ бр. и даље до 18 слаћемо под Вашом новом адресом у Шабац до даље наредбе. Тада пстиче Ваша предплата.

Књижари В. Валожићу, Београд. Г. Марку Петровићу у Врапковину шаљемо лист непрекидно од почетка ове године. Његова предплата истиче са 18. бројем. Ваља је већ поновити.

ЗА ПОКЛОНЕ О ШКОЛСКИМ ИСПИТИМА

препоручујемо ове књиге:

1. *Бабина дарак доброј деци* од Чика Стеве' . . . . 25 „
2. *„Радовани.“* 4 свеске у тврдим корицама . . . . 1·— „
3. *Најзнаменији проналасци у XIX. веку.* Написао Стеван В. Поповић спар. школ. ревер. Са 45 слика. Цена је књизи. . 1 фор.
4. *Енох Арден* од Тенисна, превод Змај-Јована Јовановића. 50 „
5. *„Здравље и народни наше деце“*, за народ написао Др. Милан Јовановић-Батут . . . . . 60 „
6. *Одабране народне песме* за ученье на изусг у срп. основним школама друге издање . . . . . 10 „
7. *Занимљиве игре* са сликама од Ђ. Гзибовског. . . . 1·— „
8. *Хемија* од Х. К. Роское, професора хемије у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, шк. референта. Са 36 слика, укорична . . . . . 50 „
9. *Физика* од Балфура Стеварта, професора физике у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића школ. референта. Са 48 слика укорична. . . 50 „
10. *Физичка географија* од А. Гејкија професора геологије у Единбургу. Српски превод од Др. Лазе Начуа. Са 20 слика, укорична. . . . . 50 „
11. *Геологија* од А. Гејкије, професора геологије у Единбургу. Српски превод од Др. Л. Начуа. Са 47 слика, укорична . . . . . 50 „
12. *Зоологија* од О. Смита, професора зоологије у Стрезбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорична . . . . . 50 „
13. *Астрономија* од Н. Локира, члана крал. друштва у Лондону. Српски превод од др. Ђорђа Натошевића глав. школ. референта. Са 47 слика, укорична. . . 50 „
14. *Ботаника* од Х. А. де Бари професора ботанике у Стрезбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, профес. срп. учит. школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорична . . . . . 50 „

На свима овим књигама дајемо врло радо књижарски рабат 20—25% према количини наручбине кад се за готов новац или per Nachnahme поруче.

Наручбине ваља слати

Штампарији А. Пајевића у Н. Сад.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

књига друга

доноси ове чланке:

1. Рачунајмо са нашим животом! (Једна реч очевима и — „оцима.“)
2. Како ваља повијати децу?
3. Шта не ваља у женској одећи?
4. Обичаји што нас затиру и море П.
5. Једна прича о ваздуху.
6. Пазимо на воду!
7. Примери големе старости.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Манголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим маљим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду Маја 1880.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Народног Лечника“.

Најновије књиге.

(Под овим насловом јављаћемо сваку књигу, која се уредништву тога ради пошаље.)

Употреба руске рачуналке у основној школи. Упутство за народне учитеље. По немачком израдио Мита Нешковић учитељ. Издање српске књижаре браће М. Поповића у Новоме Саду 1880. Цена 15 новчића.

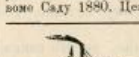

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ¼11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америчанској системи, сигурне од ватре и похаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

у Бечу,

у солидарности и каквоћи нараде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., полугодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ЈАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 10. Јуна 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и оглосе, нека шаља слатки на штампарију А. Јајевића у Новом Саду.
Цена је огласних 5 новч. од једне врсте.

ДУХОВСКА ПЕСМА 1880.

Волим цркву, јер у њојзи
Падне с душе тама, —
Болна душа загреје се
Топлим молитвама.

Волим шуму, ту зелену,
Свежу богомолу,
И ту душа нађе лека
За најтежу болу.

А то двоје кад се споји,
— Оба ова храма, —
Кад у цркву шума уђе
С витим гранчицама,

Задрхћеш се, — ко да греси
На колена срну, —
И шум чујеш како носиму
Дихању бурну.

Место ветром тамјаном се
Жалујућује грана, —
Ал то бива једном само
У години дана.

Сви беасмо загрљени
У тихом молењу —
Зато ни је душа клекла
Данас на јутрењу.

Свети душе, хоћеш сићи,
Жељни смо ти дара! —
А ми чусмо. — ох чусте-ли
Шта се одговара?

„Дух би сиш'о, дух би хтео
„Дух се сићи спрема, —
„Ал он слази само тамо,
„Где срамоте нема!

„Дух силази на народе,
„Ал он таке бира,
„Где срамоте или нема,
„— Или где се спира."

Срби браћо, Срби браћо,
Чусте-л ове знаке!
— Срамоте је у нас доста, —
Нису све једнаке:

Понека је на нас пала
Са злотвора кога,
Понекој смо сами криви,
Са немара свога.

Срамоте су црне пеге
На лицу нам бледом, —
Оперимо данас једну,
П' онда ћемо редом.

Једна ђага, срамна ђага
Црну сенку баца.
Погледајмо на Матицу
Завет од отаца.

Она ј' прва, најстарија
Од својих сестара, —
Свака ј' друга богатија,
Нашу јад обара.

Око других скупило се
Велико и мало,
А сироче ово српско
Студом задрктало.

Славска браћа доносе се
С матицама својим, —
А, Србине, твоја кука
Пред вратима твојим.

Патили смо много што шта
Од како смо живи, —
Ал срамоти овој грдној
— Њој смо сами криви.

Ударимо-л један спомен
Овогодних Дова,
Та је ђага сутра спала
Са српских синова.

Срамоте су црне пеге
На лицу нам бледом, —
Оперимо данас једну,
П' онда ћемо редом.

Дух силази на народе,
Ал он таке бира,
Где срамоте или нема,
Или где се спира.

З-Ј. Ј.

Шетња по Новом Саду.

XLII.

Баш ти је живот у овим нашим крајевима прави идилски! Тек што је зором светлост и „Виделo“ осванула вас̑елену, већ се чују говедарске (и новинарске) клепетуше; већ се разлежу пастирске вруле и архипастирске грдње по свету; пчеле и трутови по манастирским баштама ушићују у себе сок од цвећа и винове лозице; црнастрашила по виноградима (и манастирима) плаше и растерују мимопролазеће; по виноградима (и „јазуновима*) чегртаљке непрестано се врте и чегрћу, да уши мораш запушити; анђелићи на небу свирају, а на земљи неће људи да играју, као што анђелићи свирају; бистри поточићи (и „пазоваче делије*) привлађују и идући странпутицом губе се и пропадају, јер их бурна река прогута и тако их нестаје; многи, који су били мало час на каквом брежуљку, на каквом високом месту, скотрљају се доле, кадкад и стрмоњушке, а свет који то види, смеје им се; чобани и Чобанићи изјављују стадо и — поверење наметнутим врховним колегама својим; марва — с рогови и без рогова — храни се на јаслама, што им стоје на расположењу, даклем на диспозиционим јаслама; невини пастири (и невини уредници) планују у хладу; свиње се кољућају у „Бач-будогор-Преси“, у „Пештер-Луди“ и у Пешти-напљувку“; плаво небо (и неки поповски појасеви) буду црвени, кад ће да дуне какав ветар; лептири (и „курмахери*) лете са цвета на цвет, и не задржавајући се нигде стално, одлећу даље на шарено цвеће; господе наше од ране зоре до по ноћи цриле и употребљују „ерише лует“ и „ерише фире“; славуји (и нови песници) певају непрестано песме, али које се не могу штампати, (та ко ће славујске песме забележити!); зимске шубаре, опаклије (и повишене учитељске плате) бацају се у заплећак; врхови од дрва (и неких државних и црквених власти) љуљају се; на свежем лишћу (и удовичким трепавицама) блиста се роса; милопојне тичице цркућу, а С—ни не цркућу, него баш добро пију; и т. д.

Ко може даклем рећи, да овај наш живот није скроз идилски и појетичан? Још да није порције, пароцијала и подераних лактова, не би ни било прозе на свету!

Што се тиче Новога Сада специјално, ту је и сувише у њему појетичних елика и идилске панораме. Погледајте само на оно широко блатно језеро, кад идете кроз лецедерски сокак у ајмашку школу (то ће најбоље наша деца запамтити, јер они морају туда да иду). Ово би језеро ваљало стручњаци да испитају, можда би било лековито као меленачка Русанда, јер се осећа на далеко мирис од сумпора, јода, жабокречине и других лековитих хемијских елемената, та и само ко онуда често продаси и надише се благотворног ваздуха, (па добије тифус) излечиће се од сваке болести!

На шта велите за онај плац на пијаци, где се у духу и у идеји диже владичин двор? Осим блата, цеђа и покр'ашких кола, налазе се онуда грозничке мијазме, велике као песница, и лете по ваздуху, као — боже прости — на рибљој и свињској пијаци и око позоришне зграде, која комуницира са (нечуј вило! ал' чуј полицијо!) рузмарин-сокаком. Ал' нашој власти не треба солити памет, (ма да је на истом плацу солара подигнута). Даклем је на том месту место владичиног двора солара наметнута, те тако се ту не може „благословити“, него „благоселити“.

Кад се даље иде лебарском улицом онда свакоме упада у очи благостање наше, јер се на први поглед приметн, да сиротиња наша има хлеба више него богаташи, шта више ови од сиротиње морају да узимају и купују хлеб насушни и ови богаташима нуде и тако рећи намећу свој хлебац, који је њима излишан.

Око крста на пијаци прави је Ханаан, т. ј. туда мед и млеко тече, особито кад који пекарски или чизмарски шегрт превали лонац млекарици или чинији са тазе медом у сатовима. На зар нисмо ми у сретној земљи?

Дошав даље до св. николајевске порте, куда се иде у главну српску школу, онда се види да и ту има појезије, шта више и вештине: пут је спрам порте ископан и низак, те је наметнута нека трула и шанадна даска, која врло стрмо стоји и преко ње се пењу и силазе школска деца (неколико стотина их) четир пута на дан идући у порту и у школу. Ту се мора свако чудити и дивити како су наша деца вешти „Seiltänzer“-и, те се не строшоштају с даске доле, а уверени смо, да би се тешко и сам славни Блонден, који је преко водопада Ниагаре слободно прешао, окуражио туда прелазити. С тога ваљда и немамо у нашим основним школама гимнастичке зграде и гимнастичких справа, што су излишне према оном скакању, пењању и другим сволуцијама, што их туда деца морају да изврше. — Ко жели ово да види, нека оде на лице места, само пролазећи на ћошку лебарске улице поред бугарских лебара, нека чува добро ребра, да му их лактом не поломе они сиви бугари, што се онуда вечито хрве и тркају на месту, где сет највише пролази.

Аб.

Буквице.

О.

Онај. — „Онај“, то је онај спомоћни вербум, што га ђаци, кад не знају лекције, непрестано у свој говор отежући умећу, да би се избегао хиајтус (зев), међутим се зев ипак не избегава, јер учитељ мора да зева.

Обрати бостан. — Многи берзијанци и уредници, кад се пусте у шпекулацију, оберу (код народа) бостан.

Ох! — Свака трећа реч у производима најновије српске лирике.

Омладина. — За Мађаре значи то исто, што и „бауk“.

Опорука. — „Опорука“ је она последња наред-

ба човечија, коју судови неће да изврше, н. пр. Коларчева опорука.

„Ослобођење“. — Тако се звао лист у Крагујевцу, који је својим издавачима место ослобођења донео затвор.

Обешењак. — Обешењак је и кад га обесе, али кад га не обесе онда је још гори и опаснији.

Облигација. — Стара је пословица: „Векса је обешењак!“ али и облигација је велики хунцут.

Олуја. — Метеросолози говоре, да је најгрђа тамо око Деспот-Сентивана.

Очеви и отци. — „Отци“ не смеју бити „очеви“. Nulla regula sine exceptione.

Официр. — Њих спомињемо само нашим госпођицама за љубав.

Опозиција. — У кућевном животу, могла би се та страна реч посрбити и казати српски жена.

Оженити се. — У народним песмама се каже то: „Без невоље градити невољу“. **Аб.**

Старчев савет.

Де, и ову песму!
Читајте ил — чујте!
— Ако вам се не допадне,
Ви Гелерта пеујте.

Био ј' негда један момак,
А тај момак безазлени
Добио је јаку вољу —
Хтео би да се жени.
Он отиде неком старцу
Искусне памети, —
„Научи ме, седа главо,
Коју ћу узети!“

Накашља се чича седи
Па овако пробеседи:
„Чујем шта би хтео,
Видим шта те боцка,
Ал жена је, сине мој,
Несигурна коцка;
А многи је избирач
Наш'о отирач.
Ако тражиш, драги сине,
Само да те жела мине
И пољубац да ти прија
Као рајска ђаконија,
Онда узми цуру лепу,
Умиљату, пуну, белу, —
Таких момa има доста
И у граду и у селу.
— Ако ти је жељна душа
Да те жена слуша,
Онда узми цуру младу, —
Јер старије не слушаду.
— Ако хоћеш да поживиш
Ко бубрег у лоју
Узми макар коју,
Била млада, била стара, —
Само нек је дата пара.
— Ако ти је стало
За господством красним
И званијем масним,
Не разгледај цури мана,
Већем узми ћерку
Каквог великана
— Ако ти се пачи
Забавице наћи,
Да се женом поносиш
На сваком дивану,
Онда узми, синко,
Цуру васпитану.

Стани, стани, старче драги!
Прекиде га момак нити, —
Ја би хтео таку жену
Са којом ћу срећан бити;
Догод живим, догод трајем
Да се никад не покајем;
Да нам увек буду часи
Као да их голуб бира, —
Да не буде никад речи,
Никад спора, — увек мира:
На да будем увек
Безбрижан и вољан,
Увек задовољан — —

„А, — тако ми реци!
Сад је јасно мени, —
Онда, сине, узми, — узми, —
Узми се у памет,
Па се и не жени!“

Предострожни Циганин.

Погодио поша Циганина, да му ископа бунар. Цига је плаћу унапред узео, а како ће сутра дан бити света недеља, то обећа Цигани да ће у понедељак доћи да предузме копање бунара. Кад дође понедељак, а Циганина ни од корова. Тако прође осам дана и више, а Цига се и не јавља. Једном га срете поша па га заустави: „Море, Цига, ти извуче новце унапред за бунар, а сада се чиниш и невешт!“ — Хс, попо, ја сам био у ону недељу у цркви, кад си ти придиковао, па сам чуо од тебе, да: ко другом јаму копа, сам у њу пада“ — те видим да не ваља другом јаму копати, јер могу страдати.

Несрећа.

А. Јесте ли чули какав је малер пасирао јуче нашем „вршлеру“?

Б. Какав малер?

А. Та морао је човек 200 пари кобасица да баци у воду?

В. А зашто то? Да нису биле отровне?

А. Није то, него их је бацио у воду, да се — кувају.

*

Тврда вера дипломатска.

Знате-ли колико се пута закључио Талеран за време своје дипломатске каријере? — Не знате! — Е, баш ћу да вам наређам.

1.) Први пут се заклео на верност Клименту XIII., кад га је рукоположио за свештеника.

2.) Клименту XIV., кад га је произвео за владику.

3.) Лудовику XVII. год 1789. кад је сазвана велика народна скупштина.

4.) Краљу и конституцији (федерација на марсовом пољу).

5.) Директорији, — год. 1795.

6.) Тој истој директорији 1795. год. као министар спољних дела.

7.) Тројици конзула: Бонапарти, Сијезу и Дуки.

8.) Наполеону, првом конзулу.

9.) Наполеону, цару.

10.) Лудвику XVIII. год. 1814.

11.) Лудвику XVIII. после рестаурације, 1815.

12.) Карлу X. год. 1824.

13.) Луји Филипу, год. 1830.

Штета, што таки људи не живе бар триста година, да се види колико би закључа нанизала на бројанице — свога карактера!

—ја.

Граничарска судбина.

(Пева се на глас: Ах, херјегерац!)

Видите-ли онај топ?
Чим повикнем, таки: хоп!
Не пита се: хоћеш, не —
Јуриш, ћесо, ко ће пре!

Ауф командо,
Барш, —
Махт ајх фертиг,
Марш!

Видители онај град?
Сви унутра, таки сад!
Не пита се: хоћеш, не, —
Јуриш, ћесо, ко ће пре!

Ауф командо,
Барш, —
Махт ајх фертиг,
Марш!

Бомболомбо, цинцилинц!
Гле устанковст и провинц!
Не питаш се: хоћеш, не, —*)
Ердет атта, терррррремте!

Шури-бури, —
Тиса вођ, —
Јобра, балра
Каћарођ!

Д. Р. О. Ћ.

*) Овај стих ми се најбоље допада у целој песми.
Слагач.

Омладини.

Омладино добро дошла
Баш у Новом Саду, —
Где те гади сумњиче,
Ту нек те познаду!

Ми те радо примамо
У наруча наша, —
У место прангија
Већем пуца — Јаша.

Новосађани.

Ћира и Спира.

Ћира. Е брате, имам ти једну белу вест из Црне Горе.

Спира. А то је?

Ћира. Ако бог да среће и мира, имаћемо и Црногорски сира.

Спира. Баш и јесте време да Црногорска мука једаред и белим плодом уроди.

Ћира. Зашто се Јаша Игњатовић раскречио над Новим Садом, па неда српској омладини да се ту састане, него је тера у Загреб, — велећи да је у Загребу српска интелигенција?

Спира. Зна Јаша шта вели. Он кад би признао да је у Новом Саду српска интелигенција, морао би и то признати да онда није он за Нови Сад, па би се морао он одселити, — а то није рад да чини.

Ћира. Знаш-ли ти у чему су се велики Хрвати угледали на мале Србе.

Спира. У чему.

Ћира. Мали Срби, — (т. ј. Српска деца у основним школама) морају да уче мађарски, — то су видили одрасли и браћа Хрвати, — па сад и они то исто раде. — И тако се велики Хрвати угледали на мале Србе.

Ћира. Мађарске новине „Еленер“ искрено признају, да и оно што су нам законом дали, хоће праксом да изиграју.

Спира. То српски „Недељни Лист“ неће никад да призна. И зато, ко има новаца на измет, боље је да држи „Еленер“ — него да се трује буником „Недељнога Листа“.

Ћира. — И та „Застава“ све којешта измишљава!

Спира. — А шта је она то измислила?

Ћира. — Ето каже, да је „Спасов дан“ без сабора.

Спира. — Па зар то није истина?

Ћира. — Да багме да није. Сабора је било, и

то **сабора** о слави у манастиру Беочину, у Буковцу, Кулпину и на многим још местима!

Спира. — Ви'ш, молим те, па то Анђелић није предупредио! **Аб.**

Ћира. — Баш сад дођох из Земуна.

Спира. — Па кога си тамо видео?

Ћира. — Проту Милутиновића и попу Анђелића из Митровице.

Спира. — А шта они траже у Земуну?

Ћира. — Отишли су због неке **репарације**...

Спира. — Боме би њима требало доста репарације, јер је зграда врло трошна.

Нов речник.

(Исправљен у логичном смислу.)

Утопија. (Кумбара, бомба и свако ђуле, — све је то утопија.*) — Благоразуман младић. (Онај, који тражи богату партију). — Парадокс. (Парадан во). — Катаплазма. (Кад Мајстор-Перина жена, Ката, исплази језик). — Панорама. (Код г. Ђура своју куварица, Пану, да фотографирати, па је мете у рам). — Визитација. (Кад је Аца зуб „први“, па мете визу). — Пундрав. (Кад се поп Кука напије воде из Драве). — Волонтер. (Говедар, који тера волове). — Караван. („Темишварски Гласник,“ док је још излазио; сад је караванч). — Британија. (Берберница). — **Цјастје** (Кад кога одаламе тророгим вилама по леђи). — Безбожник. (Сентомашанин, који се разболи, па неће да зове доктора). — Стењак. (Болесник). — Бравура. (Јести, пити и спавати, и ништа друга не радити). — Милион. (Љубазник). — Приморје. (Асентација). — Сирија. (Швајцарска). — Шишарка. (Берберова жена). — Психа. (Књавица).

*) Камо среће да је! **Слагач.**

Уштипци.

△ Кад је први суд београдски пресудио, да Коларчев фонд има припасти неким женама, место целом народу, покојник се **превриуо** у гробу; сад кад је ево и други суд ту пресуду потврдио, опет се **превриуо** пок. добротвор народни, те тако сад лежи, као што је и пре, дакле **као што треба**: сада пак зависи од трећега суда, да ли ће се покојнику дати мира да тако остане или ће он својом пресудом учинити, да се тело покојниково опет узнемирује, а дух растужи.

□ „Виделе“ назива неку браћу с ове стране Саве „**пробисветом**“. Пошто „свет“ и „виделе“ значи једно и исто, то би се они могли назвати и „**проби-виделом**“, и дај боже да и пробију виделову тврду кору упорности.

---

§ У „Виделу“ читамо оглас, да се тражи један вешт столар, који уме **плести** столице (и сплетке,) нарочито пак **министарске** столице, јер би некој господи требале. Само да им случајно тај вештак не оплете — **корпу**!

! Немци и Чивути тврде да им се Мирковићева лађа здраво љуља; само молимо да нам кажу, кад им се већма љуља, кад иду у Каменицу или кад се враћају из **каменичке пиваре**!

🏠 Па гле, министарство се у Београду променило, а „Виделе“ ни абера да да!

? „Виделе“ се увек фали, да је **независан** лист. И цела је истина: нико му не завиди!

🐑 За једног великодостојника кажу, да ће скоро пасти. Молимо, он није **вегетаријанац**.

+ Биће да је истина, што „Обзор“ каже, да је Краљевић Марко био **Хрват**, јер се умео вешто са Мусом Кесецијом и другим јунацима — **хрвати**. **Аб.**

Досетке и наивности из дечијег света.

(Прибележене верно, — без икаква додатка).

— Море, дијете, та ти си опет искривио потпице (штикле). Шта ћу да радим с тобом.

— Али, за бога, мамице, та нисам ја томе крив.

— А да ко би други могао бити крив?

— А зар ти не знаш, мамице, да је земља округла. Па кад ја по округлој земљи идем, како ће онда, да ми остану потпице праве.

Кад је Деан први пут у школи чуо, да се и патке броје у род тица; — он — рече другу до себе, „то није истина!“

Ал то је чуо и учитељ, па ће запитати Деана: Зашто ти мислиш да то није истина?

— Зато, јер тице, знам да лете, — а патке оне пливају.

На шта ти онда мислиш, шта су патке.

Деан се промисли и рече: Патке су патке.

— Кажите ми, драга дечице, зашто је велики петак за цело хришћанство тако тужан и жалостан дан?

Сва деца ћуте.

— Но, зар не зна ни један,

Један дебељко. Зато, јер тога дана не смемо ништа јести, догод се не смркне.

Учитељ. Товијина жена прела је и тиме је

хранила свога мужа. — — Море, Андрија, ти опет не пазиш. Аіде реци ми, шта сам сад казао.

Андрија. Томјина жена хранила је свога мужа кудељом. — — Господине, — ал ја то не би могао јести.

Учитељ је читао са ђацима из читанке, у којој је било доста штампарски грешака, — зато је неколико пути морао рећи: децо, ово је штампарска грешка, — ово треба исправити овако.

Читајући даље, дођоше и до изрека, и кад прочиташе ону изреку: „Испеци па реци!“ подиже се поп Г— син, и рече: „Господине и ово је штампарска погрешка, ту треба да стоји овако: „испеци па поједи!“

На коленима.

(Штудија.)

(Два листа украђена из дневника једне „госпођице“).

Господину „Стармалом“.

Нови Сад.

Данас сам седео и размишљао, да ли је нужно да се свака прича, новела и „штудија“ или фељетон „извантазира“ т. ј. исиса из прстију, или се може писати као „црта из живота“ — кад ми дође мој спомоћник — страшно плашљив човек, те рече, да сам се ја преварио кисељи да је сигурно бити крадљиво чељаде, него нам обојици — особито њему — може пресести „штудија“ из живота.

Пошто је он главна кривац, то би му — ако „Стармали“ и даље штампа украђене листове из дневника — остала само два средства за спас његове „части“: да се убије или да буде убијен — у истини једно и исто веома лоше средство којим се задобија вечни живот.

Да га спасем, ја бацам украђену капу испред говора а „Стармали“ престаје штампати украђене листове из дневника једне госпођице. $\frac{6}{3!}=1.$

Мале приче.

1.

Неки шваба се нађе једаред у друштву, где се разговараху о ратовима и биткама, па ће и он да рекне коју паметну: Их мохт а тапферер солдат сајн, абер вен их кум ин фајер дан ис дас хин шисе кут, абер дас хер шисе их нет гут, — ти керл кеве нет обах.

2.

Покојни новосадски поп К., њи ће једном с мојим такође покојним дедом у виноград. Идући тако, рећи ће мој деда: Ето видите господине расрдио се бог на нас па нам лед потукао све винограде! На то ће поп К. Хо, слава богу Кузмо, не мој тако дивити, - није бог разбојник, да нас туче ледом. Него да од куд је тај лед? Планета! слава богу, планета, Кузмо, дабоме, наишла тако планета на потукла.

3.

Фалио се сеиз како између њега и његова капетана нема скоро никакве разлике, па ће рећи: „мој капетан прими 26. плату, а тога дана исплати и он мене; што он руча, ручам и ја; собе у којој спавамо управо су соба до собе; кад он у лов и ја сам са њиме; путује ли он, путујем и ја; једина је та разлика завршиваше он „што кад чибукам његове хајне а ја их обесим о клин а он моје не веша о клин но их чибука на мени.“

4.

На једном свечарству хтеде попа да начини са учитељем бајаги виц, па ће рећи, кад је печено прасе донето за трпезу и питало се коме који део да се отсече: „учитељу отсеците уши“ нашто хитри учитељ прихвати: „а попи подајте мозга“.

Ђ. В. Д.

5.

Учитељ. Оди овамо Јоване, говори лекцију. Од чега расту деца?

Јован. Молим господине, од кише.

Учитељ. Па зашто онда људи не расту од кише?

Јован. Јер иду под амбрелом.

6.

Кад су саранили деду, случајно нађе му унуче наочаре. Отрчи код матере и рече: Мати, мати, гледај само деда је ту оставио наочаре, без тога неће моћи ићи.

И. Ј. И.

Нема ништа без њега.

Ноћ је била црна ка лице циге, који је те ноћи побегао из затвора, осуђен беше до га вешају. Сутра дан се искупио силан свет, да гледа како ће цигу вешати. На путу сретне се с неким људима.

— Куда ће те кумови?

— Па идемо да видимо, како ће твог брата вешати.

— Е добро, добро, идите ви, али ја вам кажем, нема без мене ништа.

— А зар ти мораш бити у свакој чорби мирођија?

— Знаш куме у тој чорби баш не волем...

Курјачки.

И д и л а.

К'о нешто ми у час мисо
Кроз главу проману;
Што ћеш самац црни фраче

Висит' у орману?
Дедер тамо оној кући
Где се новац да-в-је;
Па видиш ми и чашпире
Реци им: поздра в-је.

Грац 6. јануара 1878. по нем. Ђ. В. Д.

Радосна вест.

Јављам свима и свакоме, и кога се тиче и кога се не тиче, да ће се код мене, за д е в е т месеци наћи дете, које ће се звати: „У т е л о в љ е њ е Г р а н и ц е“. — — (Мађарске новине, истина, вело, да ће то бити најдаље за о с а м месеци. Они рачунају од данас. Ал мој је рачун бољи, — ја рачунам од онога дана, кад сам у Пешти обнадежђена).

Хрватска попустљивост.

Шустерска љубав.

Роман у 3 дела.

1. Љубавно „кораблекрушеније.“

Правог му имена не знам; Сви су га звали „мазалом“. Беше му близу 20 година, а још беше шегрт код мајстор Спире Кајгановића. Изучио је и „берберски“ и „шлосерски“ занат, а сад је почео и „шустерски.“

Дошао је код мајстор Спире. Ово што вам је мајстор, залуд ће те га тражити у Чортановци, Шатринци, Крњашевци, Буђановци, аја, нигде га не нађосте. Та кад тај коме ципеле направи, та није да стоје, већ као моловане.

Мајстор Спира имао је ћерку. Та то беше прави анђелак.

Мазало се заљуби у ђрајла Гргину, и ђрајла Гргина у мазала.

Ово вам беше права шустерска љубав.

Та мазало је њу обожавао љубио ју је већма нег икоји „тринтелд“ на свету.

— Гргино ја те љубим!

— И ја тебе мој мазало. . .

— Хој Гргино, ако ме ти оставиш, пролићу за тобом — аков суза.

Уста су им била „магнетизирана“ већ се цмокнуше, већ се мазало тоци у загрљају Гргинином, као да им уста ћирисом намазана беху, тако се љубише. Они уживаху беху блаженији, него Ромео и Јулија.

Али ђаво не спава. Госпоја Вата (она њен нос мора свуд забости), одавна је приметила, како се шуња мазало око њене ћерке. Па где, сада их затече у љубавном загрљају.

Хухуху! виле вас кидале, а стани, неће то тако бити. Где ти њега, он се заљубио у које красно дете аја неће то тако бити, аја!

И нека привлачна снага у грбачи мазаловој учини, да метла неколико пута створи се на леђима његовим. Љубавници занети беху. Једна дође мазало себи, те повика: Гргино! Ево вештице бежи!

2. Т р е ф е р.

Беху баш „Цвети“ Мазало је ујутро, носи ципеле неком господичићу. Добро се сећаше први „кораблекрушенија“, те путем размишљаваше о том.

А где ти њих! не даду је мени, а шта ми фали! ој свете, свете! Однео је ципеле и вратио се. Прошао је поред лутријашнице, очи му нехотице запеше на нумерама. — Да виш један трефер па не вали Гргина.

Ушао је и сетовао све новце, што је за ципеле добио. Перо ми дркће у рукама, срце ми се у прсима цепа, кад помислим, како су једног мазала дочекали. Вата је све органе за гребање у косу мазалу забола.

Где су ти новци? где су ти новци? Кречала је госпоја Вата.

Изгубио сам.

Шта, изгубио си? Ху обешењаче! сотоно, ђаволе, и ти си се несрећо заљубио у моје красно дете. Где ти наказе и одрпанице, и он на моје лепо чедо шпикулира. Гргина је у кујни стајала. Низ меке јој образе потекоше бисер сузе, а она је још дивнија изгледала.

3. Закљученије.

Прошло је од то доба две недеље. У кући се мајстор Спириној зачу „сватовац.“

Но немојте мислити, да се Гргина удаје. То певају шегрти мазалу, јер је он скупио „све и свја“ и пшетао из куће мајстор Спирине.

Прошао је поред лутријашнице, а на табли не стоји оно проклето „nichts“, 3 златне нумере вире из оквира, те немевају оне што туда пролазе.

И мазало их је видео, те ушао у дућан. Ђиџа је истрчао пред њега, умало да неје врат скрљао.

Ви си тобила кхоспоин финф унд цванциг хиљад гулден, а мазало је пао у несвест: но дошао је себи, чим му Ђиџа мету под нос завијутак, у коме не беше мање од 25.000 ф.

Појурио је кући мајстор Спириној.

Оче! Гргино моја! Руком је држао завијутак.

Сви беху „восхищени“, не могаху ни речи проговорити. Дајте ми Гргину!

Па ко је томе противан био икада? рећи ће мајстор Спира.

Чадо моје возљубљено! Воскликну Вата, а ко је томе противан био?

Гледај ти мог сокола, спремајте се деца на венчање! Они су се венчали, а данас су мазало и Гргина најсрећнији људи на свету, мезало је први шустер у Т. а још се сећа своје „шустерске љубави.“

Курјачки.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Одговори Администрације.

Читаоници Крагујевац. Примили смо од Вас прво 1 ф. 20, н, сада 2 ф. 20 н. свега 3 ф. 40 н. кад се од тога одбију две поштарине, онда ваља да пошљете још 2 ф. па да Вам се лист до краја о. г. шаље. Молимо да плаћате писма, јер ми овде двоструко морамо плаћати.

Г. С. Ј. Рума. Молимо да нам изволите послати још 2 ф. 70 нов. јер није нам могуће одобрити 20 проц. провизије. Хвала Вам на такој „љубави“, а ми смо врло радознали да ли ће „Стармали“ изгубити предплатнике, што није у стању у да Вам да 20 проц. провизије. 10 проц. дајемо врло радо и мило ће нам бити ако се под тим условима и за III. ч. постарате.

ЗА ПОКЛОНЕ О ШКОЛСКИМ ИСПИТИМА

препоручујемо ове књиге:

1. *Бадњак* дарак доброј деци од Чика Стеве . . . 25 „
2. *„Радовани.“* 4 свеске у тврдим корицама . . . . 1·— „
3. *Најзанимљиви проналасци у XIX. веку.* Написао Стеван В. Поповић шпар. школ. референт. Са 45 слика. Цена је књиги. . 1 фор.
4. *Енеа Арбен* од Теодина, превод Змај-Јована Јовановића. 50 „
5. *„Здравље и напредак наше деце“*, за народ написао Др. Милан Јовановић-Батут . . . . . 60 „
6. *Одабране народне песме* за ученье на изусе у срп. основним школама друго издање . . . . . 10 „
7. *Гимнастичке игре* са сликама од Ђ. Глибовског. . . . 1·— „
8. *Хемија* од Х. К. Роское, професора хемије у Манчестру. Српски превод од Стевана В. Поповића, шк. референта. Са 96 слика, укоричена . . . . . 50 „
9. *Физика* од Балфура Стеварта, професора физике у Манчестру. Српски превод од Стевана Ђ. Поповића школ. референта. Са 48 слика укоричена. . . . 50 „
10. *Физичка географија* од А. Гејкије професора геологије у Единбургу. Српски превод од Др. Лазе Пачуа, Са 20 слика, укорична. . . . . 50 „
11. *Геологија* од А. Гејкије, професора геологије у Единбургу. Српски превод од Др. Л. Пачуа, Са 47 слика, укорична . . . . . 50 „
12. *Зоологија* од О. Смита, професора зоологије у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, професора српске учитељске школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорична . . . . . 50 „
13. *Астрономија* од Н. Локера, члана крал. друштва у Лондону. Српски превод од др. Ђорђа Натошевића гимн. школ. референта. Са 47 слика, укорична. . . 50 „
14. *Ботаника* од А. де Кари професора ботанике у Страсбургу. Српски превод од Владана Арсенијевића, профес. срп. учит. школе у Г. Карловцу. Са 45 слика, укорична . . . . . 50 „

На свима овим књигама дајемо врло радо књижарски рабат 20—25% према количини наручбине кад се за готов новац или рек Nachnahme поручи.

Наручбине ваља слати

Штампарији А. Пајевића у Н. Сад.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

књига друга

доноси ове чланке:

1. Рачунајмо са нашим животом! (Једна реч очевима и — „оцима.“)
2. Како ваља повијати децу?
3. Шта ваља у женској одећи?
4. Обичаји што нас затиру и море Н.
5. Једна прича о ваздуху.
6. Назимо на воду!
7. Примери големе старости.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панајотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Манголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду Маја 1880.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Народног Лечника“.

Најновије књиге.

(Под овим насловом навештаћемо сваку књигу, која се уреднштву тога ради приношше.)

Путовање по новој Србији. Пише Сретен Л. П. Издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду. Свеска четврта. Цена 20 новч. или по динара. У Београду добити се може у књижари Андрије Пурића, Васина улица и Велимира Валожића.

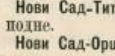

РЕД ПЛОВИДБЕ
ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Кослоли: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ¼11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америкапској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видати и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду 1880.

„Стармалог“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., полугодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 30 гр., на пол год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 20. Јуна 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Остајковића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

☞ С идућим бројем истиче предплата већини наших предплатника, које овим унапред учтиво молимо да изволе за времена своју предплату поновити, како неби морали прекидати редовно шиљање листа, који никоме на вересију слати не можемо.

НАКЛАДА „СТАРМАЛОГ.“

Х а ј, х а ј!

Један мали уздисај.

(Преведен са олбиљног на стармалски.)

Што нас има од три вере
Ту не видим још малера, —
Само, само, — крај три вере
Да немамо и невера!

Што имамо три наречја,
Тужити се не би смели, —
Само, само, кад би с' њима
Трипут боље разумели!

Што нас има топли хладни,
Што нас има слаби, јаки, —
Тако бива и код други,
— Само да нас нема млаки!

Што имамо много рана,
Од тих рана не би пали,
— Само кад би њине боле
Заједнички осећали!

Што се други руком маша
Да нам узме што имамо, —
И та штета била б' мања,
Да му сами ништ не дамо!

Што имамо угурсуза
И то би нам било лако, —
Само кад би, само кад би
Мрзили их сви једнако!

Што бацају међ' вас семе
Од раздора, — не бих плак'о, —
Само, само, кад то семе
Не би никло тако лако!

Што се други од нас туђе,
Тај би терет лакше прим'о, —
Само да се, само да се
Међу собом не туђимо!

Што нас тесне са свих страна,
Што нас узе одасвуди,
С те узвне ни по јада, —
Само да су шире груди!

Што ми нисмо једно тело,
Ту бих тугу лако збрис'о, —
Само да смо једна душа, —
Само да смо једна мис'о.

— р —

Шетња по Новом Саду.

XLIII.

Ја баш седим на штудирам тарифе од локалних лађа за Каменицу и кад су ме оне силне цифре — у колико сати иде која лађа — тако уморише и забуниле, да ми се сва соба окретала око главе, а доље писмоноша, и донесе по обичају гомилу писама и новина. Но, хвала богу, помислих у себи, сад ћу се бар мало разонодити читајући прилоге за „Стармали“ и песме за „Јавор“. Но први лист, што га отворих беше позоришна цедуља некога Темишварца Лајоша, који се сада бави у Сомбору. Цедуља је истина на Мађарском језику, па како сам и ја некад ишао у мађарске школе, то знам нешто натуцати мађарски и могу вам од прилике превести ту цедуљу на српски, она гласи:

У Сомбору

„Ловачким рогом“ сазвани и уловљени

Зако-вани Мађари дају

у корист фонду за помађарисање Срба

у четвртак 12 (24) јуна, управо

пред Видовдан, дакле у славу Вуку Бранковићу et Comp.

„Обзор“ишну преставу:

Сомборски мученици.

Локал преставе: **А рена** (под ноћ!)

Даваће се само први акт (прелажена у Мађаре, а крај и катастрофа ће нам већ доћи после.)

Злодејствујућа лица:

Eremits Amadeo ur.

Birvalszky Zákó Maja urnő“.

Zákó Milan ur.

Zákó Szándi kisaszony.

Drakulits Pájo ur.

(Особе ове с тога нисам превео, што су их Мађари већ превели — на своју страну.)

Идући пут престављаће се:

Ш о с л е 200 г о д и н а.

(ако нас дотле буде трајало.)

Nyomatott Bittermann Nándornal Zomborban

Temesvary Lajos

igazgató

Bélyeg. atal fizet

У цедуљи на више места стоји „urnök“ „urak“, **урнек** је узор, какви треба да будемо! а **„урок“** је сигурно због тога, што нас воли, па су нас хвалили, те урекли.

Кад сам прочитао ту позоришну цедуљу таки сам пожелео да идем у Сомбор да видим те урнеке и уроке, али ћу се претрпети, док буде готова железница до Бољеваца, те да најпре одем тамо и наберем траве од урока да ми се неће у невољи. За сад дакле нећу ићи у Сомбор, него остајем у Новом Саду, та имамо ми и у Новом Саду доста урока и урнека, па wozu in die Ferne schweifen? Наше урнекиње шаљу своју децу на науке, хоп, хоп, хоп, калуђерске руке. Није прошло — хоп, хоп, хоп, није прошло — цуп, цуп, цуп, — ни година дана, а наше Срнкињице заборавиле и српски се прекрстити у језику заносе на мађарски, испод пазуха носе немачки и мађарски зборник, у српску цркву не иду, православни катихизис не уче, српска им се историја не предаје, пренемажући се превраћу очима као да су и оне калуђерице, па је ли чудо кад из таке школске деце буду после — „уроки“ и „урнеки“? Сомбор дакле нека пружи руку Новом Саду, нека намигне левим оком на њега и мане руком говорећи „Знамо се, своји смо!“

На дневном реду су данас школски испити и деца сад с бригом лежу, с бригом устају, јер и они сад имају да лупају главе, како ће се то живити и кроз испите провући, јер су данашњи педагози и школски људи све могуће науке у основне школе увели, само још што се не учи како се граде железнице и ћуприје и како се измишљавају телефони, фонографи и барут, али ако тако и даље узиде, увешће се и то у основне школе, камо подзе деца од шест година.

На испите дечије никад не шкоди отићи, јер човек може увек нешто да профитира. А кад други људи могу том приликом што да науче и нађу по штогод што је за њих добро, за што неби и „Стармали“ што научио и за што се не би ту нашло по штогод, што је за „Стармалог“ добро?

Тако је било разговора о томе, како има човек две врсте мишића: који с нашом вољом раде, и који се без наше воље (сами од себе) покрећу.

Кад учитељ запита дете какав је мишић наше срце и кад дете лепо одговори, да је то мишић који се без наше воље миче, запитаће неко из публике: А зар ти немаш воље, да ти срце куца?

Другом приликом питао је учитељ разлику у четвртом падежу између живих и мртвих ствари мушкога рода и према томе запитаће, како има реч „Земун“ четврти падеж, на пример: ја сам видео — —, дете брзо дода „Земуна“. Учитељ одговори да није добро, само живе ствари имају оно „а“. — „На мени мој отац каже, да је Земун живо место!“ одговори дете у своју одбрану.

Таквих ствари има у школама много, али ако ћете о томе да читате претрпите се, док изађе књига „Из дечијег света“ од Чика-Јове Змаја.

Аб.

Буквице.

II.

Патријарх. — Ево шта „Турски народ“ у бр. 31. разређеним словима пише: „Не отимајте се за патријаршески престол, за стотинама хиљада новчаног прихода, него се отимајте за услугом и заслугом, коју треба пре свега да чините пуни пожртвовања српској православној цркви“.

Послушати. — Добро ће бити, ако Анђелић послуша то, што његов лајбжурнал говори. Види: „Патријарх.“

Пропасти. — Питајте поп Куку, он ће се сећати избора.

Пиво. — То је најздравија вода у Новом Саду.

Панчево. — Ту је компоновао Јенко ону познату песму: „Што ћутиш Србине тужни?“

Пешта. — Кад је насељена и подигнута, рекоше онда: „**Буди име Пешта!**“, и тако се и данас зове „**Будимпешта**“.

Песници. — Види: Печурке.

Печурке и (песници). — Расту у великом броју и тамо где не требају; шешир им је обично клопав; има их и шкодљивих. Добро би било да им се број умали. Печурке се разликују од песника у томе, што су печурке биље, које нема свога листа, а напротив песници мању себи лист.

Парада. — У Београду свакидањи посао.

Пенџер. — То је оно, што је она девојка разбила кад је тргла ћерљев и хрватски младенци, кад су тргли камење.

Пакао. — Дуванџије су тако страсни људи, да они и у паклу наслађе налазе, тако н. пр. они радо заграбе и у паклу — дувана.

Пити воде. — То је нека старинска и већ заборављена реченица археолози држе, да би ваљало тражити у каквој **сомборској** или **сентомашкој** архиви, можда би се ту могло дознати, шта те речи значе и како су се употребљавале.

Пиштољ. — То је онај сапун, којим мађарске аристократе перу своју укаљану част.

Пастир. — Кад чувар пази своје стадо зове се чобанин, а кад га занемари онда се зове пастир. Има и архи-пастира.

Поп Кука. — Кук се звао онај путник, што је обилазио цео свет, а поп Кука је онај путник, што је (пред избор) **обилазио** цео срез. Обојица су — као што је познато — пропали.

Предика. — Има доста добрих предикатора, али што поп М. предикује, то је штогод **нечувено**!

Аб.

Нов речник.

(Исправљен у логичном смислу.)

Родословије. (Клепетање).
Натриум. (Хеглова филозофија).
Банстол. (Загреб, — у неком смислу и Пешта).
Палилула. (фидибус).
Пролетаријат. (Комарци и мушице).
Бригадир. (Учитељ са мало плате, а много деце).
Калдрма. } (Земљотресеније).
Долдрма. }
Загоркиња. (Куварица кад је залубљена).
Самарјанин. (Кућни пријатељ Марјанов).
Делиблато. (Уредници, којима Пешта помаже да могу своје листове и покланјати).
Лајик. (Псето на ланцу).
Антипатија. (Антина жена).
Терапија. (Песма: Редом, редом, Рајице).
Лапалије. (Мађарске новине).
Посредни данак. (Четвртак).
Катарка. (Марама за цео).

Боси црнокоси.

Слушај звуке моје харфе;
Свака жица чисто јеца:
Коса ти је тако црна
Као ноћца без месеца.

Слушај звуке моје харфе,
С меким звуком звук се слива:
Коса ти је тако мека
Као свила и кадива.

Слушај звуке моје харфе;
Нек ти срце дирну до дна:
Коса ти је тако густа
Ко дубрава непроходна.

Слушај звуке моје харфе,
Она теби ништ не таји:
Коса ти је тако дуга
Као — моји уздисаји.

Кад погледим косу твоју
Каква ли је — колика је,
Увек мислим, — увек мислим
— Пошто ли си купила је!?!

А.

Ој тато мири, мири . . .

Кад се нађу два Цигана,
(Макар колко из далека)
Један другом неће рећи:
Ја сам одуд, — ти из прека!

Ниш' се један другог клони,
Ниш' се један другог плаши;
Један другом руку пружи:
„Здраво, брате, ми смо наши!“

Кад то видим, кад то чујем
Заштрецне ме лева страна, —
Па мом белом брату шапнем:
„Што смо гори. . . . . .*)

Један од на четрнаест.

*) Последње две речи нисмо могли прочитати. Мора да су две три капи воде на њих пале, па се мастило разлило.
Слагач.

На позорници.

Једном престављаше у К. нека позоришна дружина „Бој на Косову.“ Но место вина наливе послужитељ у пехар кнезу Лазару — петролеума.

Све је ишло добро, но кад дође до оног момента да кнез предаде Милошу пехар, овај га натегну, но у један мах га тресну о земљу, те онако јуначки повика: „Хвала ти царе на здравици, ал не хвала на — петролеуму.“

В. К. Курјачки.

Ћира и Спира.

Ћира. Шта је то канонична визитација?

Спира. То је негда било, кад се владике дигну да провизитирају своје стадо, иде-ли све по захтевима православља. — То је негда било.

Ћира. А сад?

Спира. Сад би требало да се канони дигну да провизитирају неког владику, како стоји са његовим православљем.

П у с л и ц е.

Што се тиче утеловљења границе, многи би се одушевљавали за то утеловљење, само кад се та реч не би свршавала са „ловљење.“ И то нам се не допада, што се говори, да ће се граничари предати матери земљи. (До сто врага, та то мирише на партецета).

Кнез Милан је сјајно дочекан у Бечу и од самога народа, који га је у пратеру одушевљено поздрављао. Бечке новине држе, да се српски кнез морао на то јако изненадити. — Не он, него сте се канда изненадили ви, Zeitungsschreiber-и, који једно сејете, а сасвим друго ниче.

Давид је бацио камен, па убио Голијата. Мађари су још вештији; они бацише Давида, па расцепаше хрватску народну странку.

Продане душе трубе за Анђелића, да је то „велики човек.“ Мора бити, да је и широк, — кад је кадар онако с ногу за доручак појести — цео овогодишњи сабор.

Брудер Јаша даје сам себи сведодбу, да је важан човек, велећи, „зар ме нисте ви сами моловали по новина.“ (Истина је, ми смо га моловали једанпут у „Јавору“ и више пута у „Стармалом,“ — не знамо, на које се моловање провоцира).

У Панчеву један дрвар оглашује, да продаје **горена дрва**. Многи му долазе и питају, били их дао за **потрошене новце**.

Полумесец са звездом опет је пропевао. Та песма прави велику сензацију у Београду. Да знам турски, баш би је превео на српски; особито ону последњу строфу:

„Калифа селам чок,
„Кавга јок:
„Папуча пазар,
„Вир-вар!“

Пошто славна конференција не зна куда ће са Јањином, — или да је да Грчкој или да је остави Турској, — то молим да се Јањина мени преда; ја је рекламујем као своју.

Јања из Карловаца.

За Лазу Костића измислили да је дужан три дуката за стан и за слатко, којим га је гостољубиви домаћин частио. — А шта ће тужан бити, док му „Видело“ пошље рачун за горко, којим га још непрестано части.

Анђелић био о Духовима у Земуну. Па се ништа и не хвали. (Лепо је то кад је човек скроман!)

П и т а л и ц е.

1. Како може човек бити у Новом Саду, а у исто време и у Каменици.

Кад у Новом Саду уђе у лађу „Каменицу“.

2. Сафир пита: Које је прво **источно питање**? И одговара: „Адаме, где си?“

3. Шта је то детолина?

Женско дете, коме је име Лина.

4. Ко је Јаша?

Онај који јаше (на диспозиционом коњу).

5. Ко је свуда најсјајније дочекивао Германа у његовом путовању?

Црквењаци, јер они су палили у црквама свеће.

6. У чему се све новине, ма биле које политичне боје, слажу?

У позиву на претплату.

7. Какав би живот хтео владика А—ћ проводити?

Патријархалан живот.

8. Шта је логика?

Кад брудер Јаша у подлистку „Нед. листа.“ брани Вука Бранковића да није био издајица него поштен човек, а на другом месту у листу назива неког дописника „Заставиног“ Вуком Бранковићем и издајицом.

9. Шта су то привилегије?

Оно што се привије па легне у сандук.

Аб.

Рече Јаков —

Рече Јаков ко непријатељем јему Сербом: „А 72 хиљаде фр. вреде више него сва данашња црквена школска автономија.“

Оно истина, и Јуди су вредили 30 сребрњака више него цео Христос, — али овом приликом морамо признати, да Јаков има право, јер **данашња** автономија не вреди ни луле дувана. (Само што ми не тежимо за **данашњом** автономијом,, него за оном каква треба да је).

ПО ДАРВИНУ.

Како је од совуљаге полагацко постала стара баба.

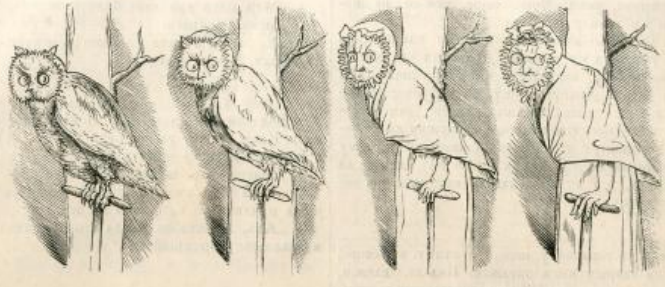

Уштипци.

△ „Српски лист“ каже за српске Хрвате, да они лечу, ал' то није истина, они **Кукају**.

⊙ Један, коме је стало до тога да направи рђав виц, вели: У Сомбору има четири листа, ал' један је већ пожутио. (Честити лист за лекарску поуку „Здравље“ излази т. ј. на жутој хартији).

♁ Дописник „Недељног листа“ из Земуна вели за себе, да је био „први и најревноснији ђак“, а почиње свој чланак овако: „Читајући јуче допис у „Застави“ из Пеште спомиње се проте Бороте пребацивање чрез уније и чрез речи „Мир свима“ и т. д. — Кад први и најревноснији ђак оваким штилом и логиком пише, како онда последњи ђаци пишу?

§. „Недељни лист“ позива народњаке, да положе оружије, „јер вам (вели) не помаже ни Гледстон, ни „Стармали“ ни „Стари мали“. Још ће брудер Јаша изнети, да је „Стармали“ Гледстонов орган и да је од њега субвенциониран. А што се каламбура „Стари мали“ тиче, ту имамо приметити, да је брудер Јаша остао онај „стари“, неби сада био тако „мали“ и не би долазио у „Стармали.“

? У „Недељном листу“ изишао је уводни чланак са журналистичко важним и одабраним насловом: „Клин кроз џак.“ Чујемо да ће у идућим бројевима излазити чланци још са овим насловима: „Будаккрозврећу“, „Бургија кроздасаурицу“, „Сврдло кроз котарицу“, „Чивиљак кроз бундеву“, Чатлов кроз појаву“, „Булавење кроз Недељни лист“ и т. д.

☛ Аустријски нови министар трговине зове се **Кремер**, а министар правде — **Штрајт**; то може рђаво значити: да ћемо у трговини бити кремери, а у стварима наше правде, да ће бити доста кавге („штрајта“),

☐ Eremics Amadeo Ur, у Сомбору названи Богић нашао је свога Омира, који га је обесмртио, те ће двоструко бесмртан бити: прво, као колега Герика и Дависона у мађарском позоришту, а друго и као кандидат староканишког среза, којом приликом и ако је пропао, што је само привремени малер, опет је обесмрћен, и то овом песмом:

Нова ламна, стари гас,
Знате пошто ј' један глас?
Пет форинти и по, људи,
Плаћа Богић — памети.

§. Са више страна изјављују нам жељу, да саопштимо имена оних православних свештеника, који своју децу ладоше у мађарску новосадску гимназију но ми то сада нећемо да чинимо, него остављамо до јесени, кад се ђаци буду наново уписивали. Трудићемо се да списак што потпуније буде, а довешћемо верне слике дотичних, да их за потомке обесмртимо.

! „Видело“ (бр. 71.) каже, да је магла пала на срце претставника јавнога мнења у Срба преко Саве и Дунава, па се из ње јављају хвати ит. д. Ово нас сећа, да је и Бенедек на маглу бацао кривицу, кад се нашао побеђен и кад је увео у танке нити. А што се хвати тиче, — века их се чува.

Аб.

Досетке и наивности и др. из дечијег света.

Отац је имао обичај своме малом Драгутину, кад што скрива, рећи: Море, море, ако се не поправиш ја ћу тебе у шкрип.

Било је зимње доба; отац дође из канцеларије у подне кући, кад су ручали. Драгутин је једнако гледао кроз прозор, како људи и деца по снегу газе. Наједаред дотрча Драгутин оцу, па му рече: татиче ја сам данас био здраво невољао, разбио сам твоје стакло са мастилом, сад сам баш заслужио да ме пошљеш већ једанпут у шкрип (а знате-ли шта му је била намера? хтео је да га пусте на улицу, да гази по снегу, јер му се досадало како снег под ногама шкрипи).

Учитељ је говорио у школи о сунцу и његовој топлоти, па заврши овим питањем: Има-ли, даклем, још што топлије од сунца?“ Сва деца рекоше да нема. Само се диже синчић једнога кројача, и рече „Има“.

„Е, гле, гле, па да чујемо шта је топлије од сунца“.

„Од сунца је топлија утија.“

„А по чему ти то судиш?“

„Јер ја се на сунцу нисам никад опекао, а од утије имам и данас мехур на руци.

Покојног Ђуру, кад је био мали спремали су за чикин имендан, т. ј. учили га „орацију“, коју ће тај дан чики казати, а сладили су му да ће за то од чике добити крајцару. Ђура је дуго бубао „орацију“ на памет. Кад дође очекивани дан, угушају мог Ђуру у чикину собу. Али мали Ђура тако се збунио, да је место „орације“ почео кискати, јер је „орацију“ сасвим заборавио. Ал да спасе крајцару, ипак је, ма и кроз плач рекао: „Орација, орација, дај, чико крајцару!“

„Је-ли, мати, — кад ја обучем нове чизме, хоће-ли ме онда познати наш Амидор?“ —

Ђак. Је-ли истина господине да французи немају глас „ау“?

Учитељ. Тако је, синко, — јер французи „ау“ изговарају „о“.

Ђак. Ала је то чудно! Па како маучу онда њихове мачке? — вели да: „мио“!“

Стари Гиго читао је својим унучићима сваки дан из какве књиге. Једаред им је читао историју неког бретањског херцега, који је тако примио к срцу кад му је жена умрла, да се од тога доба, догод је био жив, никад није смејао.

— Шта, зар ни онда, кад су га голицали!!?! запита једно радознало унуче.

Играле се две девојчице и хвалила се свака чим је знала.

Једна рече:

„Моја мати има лепе беле зубе.

Друга прихвати:

„Е, ал твоја мати не може своје зубе свако вече да извади, а моја може.

Кад сам био пролетос у Новом Саду, запита ме мали Илија, (који, узгред буди речено, већ и књиге и новине чита), — запита ме:

„Јелте, чико, шта је то „брука“?

„Е како да ти кажем“, одговорим ја. „Брука“ је од прилике то исто што и срамота.

„Аха, — зато се вальда и онај шанац код промонаде зове „брукшанац?!“

Учитељ је разлагао у школи како је мајмун највише налик на човека. Говорећи о томе предмету опази како је неки мали трбушко наслонио се на скамију и заспао.

Учитељ га викне по имену и овај се тргне.

— А што ти море спаваш?

— Па, господине, ја нисам спавао! ја сам све чуо што сте ви говорили.

— Добро даклем, реци ми, која је животиња највећма налик на човека?

Сад се браца мало замисли, па рече: прасе.

— Одкуд ти то паде на памет.

— Е па, господине, моја мати, кад год ручамо, увек ми каже: „Ти си право прасе.“

Васа. (чита из књиге запињући) „Го-го-господе, овде је до-добро. Ако хо-хо-хоћеш да, да сагра-градимо о-о-овде три ко-ко-колибе — “

Учитељ. Нази Васо, јер сад ћеш добити ћушку.

Васа. (Чита даље) Је-је-једну теби, једну Мојсеју, једну И-и-илији.

Како ти себи представљаш рај, драго моје дете? — Запита катихета своју ученицу.

Ученица. (Мисли се) — Рај је таково место, на коме расту забрањене воћке.

Катихета. Доста, доста, седи!

Професор Н... бог да му душу прости, седе за катедру и повика: Паво Зековић!

Паво Зековић устане.

Професор. Како се ти зовеш?

Зековић. Андрија.

Професор. Какав Андрија, враг ти баби, кад се зовеш Паво!

Зековић. На кад знате, што ме питате.

Опрезност.

Воље minus, страха plus.
— Кинез не сме на мегдан.
Све се боји да му Рус
Не полупа порцулан. (Н. L.)

Ово се већ заборавило.

После буне, кад се вратисмо у изгорели Нови Сад, — онда блажисмо своје јаде чашицом вина, шалом и смејом.

Онда је још живио пок. Ланг, негдашњи биров, — човек стар и ром на једну ногу. А пок. чика Рада (Стратимировић) био је капетан, човек млад, лак, и генијално досетљив.

Чика Рада иде некуд пијацом и то брзим кораком, — а за њим егуца пок. Ланг, али не може да га стигне. Зато му из далека вичe: „Langsam, amice!“

Рада не чује, — или неће да чује.

Овајопет вичe: „Langsam, amice!

Онда се Рада окрене, и рече: „Та за бога, то није нужно викати, ми сви знамо да сте ви Ланг.“

J.

Натпис.

Винколозију.

Буд' пред јечмом главе голе
У њему се пиво крије
А пред лозом клекни доле
Јер је вино још милије.

(С немачког) **В.**

Телеграфски де пешке.

Из Беча у Стармалију. Тафе-ово министарство тако се изменило, да сада у њему нема више само два Немца, од којих ће један заступати распру з други писличарство. (Streit и Krämer). Од осталих надамо се, да ће заступати сасвим противне пажње.

Из Београда. Овде се опет виђају многи добровољци. Али зато Јевропски мир сами мирно спава. Јер ти добровољци не знају ни сами куда ће и шта ће.

Сикира у меду.

Е ваша ексцеленција, сад вам је пала ваша благотестивања секира у мед, — рећи ће један скромни „Кале“ владици Герману. — Богме је умем и лизати одврати ексцеленција. — **X.**

Јако памтење.

Један гимназиста III. разр. дође о вакацији кући својој, пак у разговору са својим дедом — попом који јо баш на лулу пушио — запита га. Деда, знате ли још штогод из ботанике? — Како не би знао! — На шта мислите у коју врсту биља спада — дуван? — Деда се малко размисли те почне: У коју у коју — — — — та он спада у „насјекомаја“.

Није увек добро.

Немож' брате отрести се сиротиње, док ти се ма одкуд шта не **превали**, тако рече чича Партеније, пошто му браца Ћира одговори: Е мој чича Парто и ја сам чуо за ту реч, па кад ми се оно лане превали камара сламе, ја је не хтедо подићи, ко велим неће ваљати; кад тамо гуске и друга живина је разнеше, пак сад горе него лане. — **X.**

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

КЊИГА ТРЕЋА.

доноси ове чланке:

1. Дечије болести.
2. Темељи човечија живота. I. Кожа.
3. Зашто нам гину деца? II.
4. Обичаји што нас затиру и море III.
5. За што једемо?
6. Зашто људи ретко живе колико би могли?

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Манголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду Јуна 1880.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Народног Лечника“.

Одговори Администрације.

Народна читаоница, Бихач. Послали смо Вам све заостале бројеве. Ваша предплата истиче са 18. бројем.

Петар Тодоровић, Столац. Добили сте све бројеве од почетка године. Примили смо 2 ф. као полугодишњу предплату, која истиче 18. бројем.

Г. М. Мојовићу, Београд. За нас је довољно претплатно само на 3 месеца Јануар — Март са 1 ф. 17 н. Ми смо неколико бројева после слали држећи да ћете предплату обновити. Сада Вам шаљемо све заостале бројеве, молећи вас да обновите предплату.

Грађанској касини, Тител. Послата 2 ф. уписали смо Вам за идућу годину, јер сте већ пре тога послали 3 ф. за ову годину.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

НЕВЕН

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ.

Желио сам и наговестио сам, да ћу у Београду покренути лист за децу под насловом „Невен“. Желио сам да лист иде баш из Београда, а баш то не може да буде. Да би одговорио захтеву закона о штампи, хтео сам да пређем у држављанство српско; — пре два месеца, потражио сам од дотичне власти у Београду уверење да ћу бити примљен, — до данас га још нисам добио, — ма да су други добили који су то доцније искали. Не остаје ми друго него да лист покренем онде где га покренути могу.

Овај мој лист, који ћу ја уређивати, излазиће, у Новом Саду, а издаваштва примио се г. Арса Пајевић.

Ко је уверен да ова наша будућност лежи у добром и племенитијем васпитању — тај ће знати вредности оваквога листа. За покретем тај лист, што сам проникнут тим уверењем. Према томе не треба ширн програм, — лист ће се за кратко време сам показати какав је. Толико само напомињем, да „Невен“ није само за мању, већ и за одраслију децу.

Уздам се, надам се, препоручујем и молим, да се ово предузеће прихвати онако, како то заслужује добра воља која га покреће.

Молим и књижевнике наше, да ме по могућству са прилозима потпомогну. Чика Стева ми је први обећао, да ниће на „Невен“ заборавити.

А ви драга дечице, који већ одавно распитујете, за „Чика Јовин лист“ притрпите се још за месец дана, па ћете га имати. Ја сам му дао име „Невен“. А ви сте га крстили „Чика Јовиним листом“. Зато сам му и остављо оба наслова, и мој и ваш.

У здрављу се скоро видили.

ЧИКА ЈОВА
(Др. Јован Јовановић.)

Ја се са највећим задовољством примам издавања „Невена“ (Чика Јовина листа.)

„Невен“ ће почети излазити од јуле ове године. Излазиће двапут на месец на великом табаку у формату „Радована“. Биће богато илустрацијама украшен.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску 4 фор. за Србију, Црну Гору и друге српске крајеве 10 динара, а 2 фор. — односно 5 динара на по године.

Да би овај лист дошао и до сиромашне деце наше, ма у коме крају, — ми ћемо дићи пожртвоване наше до највеће могућности. Сваки претплатник који из аустро-угарске место 4 фор. пошље 5. фор. — Или из Србије итд. место 10 динара 1 дукат — има право означити сиромашно дете, коме ће мо ми за тај незнатни вишак слати лист целе године. — Овде би ваљало имати у виду нарочито Горњу Крајину, Босну и Херцеговину. Ко не означи адресу, — ми ћемо слати само где држимо да је најнужније.

Рукописи нека се шиљу др. Јов. Јовановићу, — за сада у Београд.

Претплата штампарији А. Пајевића, као издавачу „Невена“, Н. Сад, (Neusatz)

Пријатеље дечије и књижне књиге молимо, да се прихвате скупљања предплате, од које им уступамо 10% у готовом новцу, или и на десет предплатника један лист бесплатно.

Лист никоме на пересију слати не можемо. А у име племените цели, којој тежимо, — молимо публику нашу да нам се што пре и што боље одазове.

У Новом Саду на први дан Дуова 1880.

Арса Пајевић
издавалац „Невена“.

Умољавамо све српско-хрватске листове да овај оглас макар у изводу саопште својим читаоцима.

РЕД ПЛОВИДБЕ
ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и **Рушчук-Косполи:** понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати по подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америкапској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ, —8

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу изустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду 1880.

„Стармалић" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., полугодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 30. Јуна 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Остановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

☛ С оним бројем истиче претплата свима нашим претплатницима, који су се претплатили до краја Јуна о. г. С тога их учтиво молимо да ускоре обновити своју претплату, како би им лист и даље без прекида уредно слати могли.

НАКЛАДА „СТАРМАЛОГ."

Француски лек.

Шушкали се око цркве,
Тумарали уздуж, преко,
Бога хвалећ', народ кварећ'
Плели мреже на далеко,
Онде свади она с сином;
Ту замути бистро врело;
Онде посеј мало каиге;
Онде раздвој цело село!
Све бајаги да су света
Њина дела, њини пути,
Сејали су врашко семе,
Сејали су отров љути;
Шта ће народ? нек издире,
Само нек се они шире,
Само нек су они сити, —

То јест Језуити!

Ал ма да је име свето,
Вешто окопревртање,
Макар да је препечено
Лицемерство и лагање,
Макар да их тамјан кружи,
И о врату крст им виси,
Продера се њина мрежа,
Долијаше црни лиси.

Само воља, само слога,
Па су чини ваши слаби, —
Подиже се Француз баћа,
Па велику метлу зграби, —
Па увреда стара, љута,
Ману метлом два три пута
Па очисти те несите, —

То јест Језуите!

Одлетеше црне тице
Проклињући од пакости,
А Европа виче, кличе:
„Тако, тако, бог да прости!"
Благо оном ко се не да
Уловити лажном речи, —
Благо оном који уме
Сам од шуге да с' излечи.
Ој Французи ви сте шугу
Са свог тела збрисат' знали,
Ви сте нашли прека лека,
— Би ли нама рецепт дали?!
И нас дави отров гадни, —
Јер имамо и ми јадни
Једну халу, никад ситу —

То јест Језуиту!

o o o.

Шетња по Новом Саду.

XLIV.

Овде је било говора о разним незгодама и досадама, којима је публика у Новом Саду изложена при шетњи по нашој вароши, али има једна незгода за нас око „Стариалога", о којој обични смртни људи ни појатија немају.

Устане човек ујутру, обуче се, очешља се (ако

има косе), изиђе на сокак, те и ако је новинар, опет је човек и зна за дужности према самоме себи. Прва је дужност хришћанска, кад је човек ујутру устао и помолио се богу, да — **ѳруштукује**.

Тако и ја не имајући никакве зле намере, пођем од куће у „Српску читаоницу“, да доручкујем. Јест, зл до читаонице ваља прећи целу пијацу, и бар педесет пута скинути капу и назвати: Слуга, добро'јутро Јоцо, Сервус Пајо, Љубим руку милостиве Кланьам се госпођице (ал' да, тако рано и нема госпођица на пијаци!), и т д. Ал' то није цело зло.

— Добро'јутро господине! Ха, баш кад сам вас видео, имам нешто врло добро за „Стармалог“!

Погледим и побледим. Мајстор Пера Жмирић, познат са своје красно-дуго-досадно и датељавоноси — речитости, хоће да приповеда опет какву стару анегдоту из средњег века, а ја да је и по седамдесети пут слушам овако гладан.

— Немојте, господар Перо, него ви то мени напишите, ја нећу умети тако лепо то накитити, као што ви умете слатко приповедати.

Одем у читаоницу, никога нема на доручку (као и обично), само један стран господар. Чуо сам, де се нешто домунђује са Митом послужитељем, а за тим устаде и приђе к мени.

— А, даклем ви сте тај, што мећете у „Стармали“; молим вас да метнете нашега попу. Оној је петак мрсно је.

— Ал, молим то није ништа смешно!

— Ал' је цела истина, само немојте да ме одате да сте од мене чули.

И таки иде даље све дотле, док се не уверим, да је већ време да идем а новине нисам могао ни у руке узети и ако му је то једино време, кад могу новине мало да прегледим.

Пошав за послом даље сретнем гимназисту С.

— Молим, господине, ја сам написао нешто за „Стармалог“, па да ми кажете хоћел ући?

Узмем хартију и мећем у џеп, но гимназиста би жело, да одмах на сокаку прочитам и да му дам одговор. Отворим хартију: три и по писана табака на свакој страни седам крмача и седамнајст сврачијих ногу.

— Амиџе, ја немам каде ни воље то овде сад читати, него ћу понети кући, па кад будем доколан. Зботом!

За ручком код „Камиле“ увек има страних госпоадара. Ту је сваки брат Молчанин, Сентомашанин, Бечејац и т. д. пун красних прича из нашега народа, те крај чаше вина не можеш се довољно наслушати здравога народног хумора и вица. Али каква би то глава морала бити, која би то све запамтила, него кад отидем кући и слагачи пошљу шегрта по рукопис за „Стармали“, онда да ми ко да 100 дуката награде, не би ми пала на памет која лепа бачванска приповетка, што сам је чуо овде или онде у друштву, него морам да потежем брудер-Јашу, његовну Веселенцију, новосадско блато, сомборско терање кера (бар да хоће једанпут истерати све своје керове и т. д.)

О овој теми други пут више, ово је само „Наговест“, а после ће доћи „невен“. **Аб.**

Буквице.

Р.

Рогови. — У старо време били су рогови карактеристичан знак за марву, а сада има марве и без рогова.

„Рајм“. — Значи што и стих, н. пр. у песми:

Цура косу чешљала,
На ју напред штупала,
Ао, цуро шта ј' од тебе —
Изгледаш к'о ждребе!

Ручак. — Као што је некад Демостен својим говором учинио, да су непријатељи пролазили на грчку страну и помиривали се, тако данас владичански ручкови многог „шписбургера“ помире и учине га јагњетом.

Ретког. — Ретког је оно, што се ретко види и догађа, на пример глумац, који је задовољан са својом платом.

Радост. — Радост је оно осећање, које је имао г. В. . . . из Бановаца, кад је дошао администратор, те у тој радости није дао због тако свечаног дана Чивутину товарити храну.

Ремек. — Ко жели знати шта је ремек, нека пажљиво посмотри здање новосадске јовановске школе или (коме је ближе) тителску ћуприју. Уједно ће се том приликом уверити и о трошности овога света.

Родољуб. — Неки несташко каже, да у С. има „Родољуба“ само на папиру. (Но ми смо уверени, да их има и срцем и душом)

Ребро. — Некад је Адаму извађено ребро, па је створена жена, а сад бива, да жена мужу искрља ребро.

Рит. — Рит је место, где има блата, бара, задаја, жаба, сламе, трске, ђубрета и т. д., на пример новосадски плац, где је владичан двор од невидиша.

Рубље. — То је оно што наше варошке госпођице зову „веш“; ја нећу да перем (правдам) ту страну реч „веш“, али ни наше госпођице неће да перу веш.

Редом, редом, рајице. — Песма, коју порески екзекутори пјуће од куће до куће певају.

ѳолѳлоиинихѵ. — И кад га овако натрашке узмемо, опет нам бодe очи.

Регрут. — То су они ретки људи, који би волели да их при визитацији лекар нађе да су болесни, док се сви други људи радују кад су здрави, и матере им онда тек плачу, кад чују да су им синови здрави.

Рен. — Ожењени људи знају шта је то, а неожењени нека питају ожењене.

Роб. — види тумачење под „Рен“.

Ратос'! — Види „Рен“.

Рогови. — Види „Рен“.

Речитост. — Види „Рен“.

Рат (кућевни). — Види „Рен“.

Раскрајци. — Види „Рен“.

Радозналост. — Види „Рен“.

Ругоба. — Види „Рен“.

Реграција. — То је оно време кад ђаци раде оно исто, што и преко целе године.

Риба. — Риба је символ ћутања; за то жене никад не пецају рибе.

Радош. — То је кад нам Мађари одузму Војводовину, па нам онда даду приде мађарске беамтере.

Аб.

Циганинова приметба.

У сватови нема туге,
Неволе ни брига;
На зато је у сватове
Свирнуо и Цига.

У сватови има игре,
Песмице и шале, —
Дали Циги добра вина
Из чашице мале.

Уз'о Циган па испио
Од једнога цврка,
Тако брзо, — ама није
Скхвасно ни брка.

Сад га сташе запиткиват':
Је ли, чича Кáро,
Је л' да нам је вино фино,
Добро, јако, старо?

Циган Кара одговара:
„Ху, триста му јада!
Вино ј' старо, — само штета
Што је чаша млада!“

Макарди Макарко.

На тавану.

Ви сви знате шта је таван, јер то је српска реч.

Таван је на високо, — а кад на тавану има још и једна широка полиција, — то је онда баш, што но веле: на широко, на високо.

На тој полиши, међу прашњавом паучином, окружена крњим таслама, пребијеним кашикама, дротованим шољама, карикама од завеса и т. д., (које су ствари доспеле тако високо само зато, што их доле нико више није требао) — ту је на среди стајала једна стародревна, масна лампа. Стајала је на некој старој, великој књизи, и уображавала је себи, да је она најваспитанија, најотменија, највисокородија лампа у целој вароши, — можда и у целом свету.

Ко је имао пријатне слушати ову лампу, кад сама о себи говори, — а то није бивало ретко, — мислио би, да су према њој сви лустери и жирандови само прости жижци, а она да је потомак оне чудотворне Аладинове лампе. Тога су мишљење били и сви становници ове широковисоке полиције. Али кад би случајно дошла каква пукунута шоља, или какав захрђани но ипак укочени ексер, — на би приметио, да се госпођа лампа врло бојажљиво о зид наслања, као да се боји, да се не сруши, — онда би сујетна лампа држала читаве говоре, доказујући, да је то баш оно право, елегантно, коншалантно држање, које отменој лампи кипира.

Друштво ју је слушало, — али није јој баш било од срца наклоњено, — и пакосно би се радовало, кад би јој се какав малер десио. Уопште друштво на овој полиши било је веома чудноватo; и разговори њихови беху сасвим чудновати.

Тако на пример говораше стари самовар: „Да, да, драги моји, мени се чини, да сте ви сви овде зато, што је домаћин увидео, да ви ниште више ни зашто.“

„А ви!?“ — запита га крња шоља, која је баш до њега стајала.

„Ја сам дошао амо ради чиста ваздуха. Ту хоћу да проведем лето, а кад дође зима, ја ћу се опет вратити у моје салоне.“

„Да, да, ви сте самовар, па се смете и сами варати“ — примети пакосна шоља.

„А ви се не можете ни варати; ти сте видите, ви немате ни ушице. Мора, да сте неуљудни били, па су вас много за уво вукли. А сад су вас гурнули амо, да имаме с киме шалу збијати.“

„Тако ће нешто и бити!“ рече крње стакло од зејтина, трудећи се, да своју вредност истакне. „Ал погледајте само мене. Немојте мислити, да сам се ја повукао амо зато, што се мој стаклени запушач разбио, па сад као да нисам од потребе. На против, мени су са особитих заслуга дали „урлауб“ на неко време. А што ме видите гологлава без запушача, — то је по докторском савету; ноге треба топлити, а главу хладно држати.“

„Леп изговор злата вреди!“ промумља један пукнути заклопац.

„Ха ха ха!“ насмеја се неки ибрик „а шта се ту цвирамо, као да се не познајемо! што се мене тиче, ја признајем да не могу млеко да задржим. Чим га усипу у мене, а оно доле процури. Али ја се тиме поносим, јер ја и нисам створен за млеко, него за што боље. Нека усипу мед у мене, па да видите хоће-ли процурити“.

Стари сат је доказивао, да је он само зато горе дошао, што му карактер више не допушта да се да навијати кад је коме воља.

Мастионица је говорила: „Ја сам се повукла у приватан живот, јер ми свет доле несносан, сви су ми црни.“

И брњачица је тако исто говорила, да су данашњи људи сасвим тупи, и она кад би се још дуже с њима дружила, морала би сасвим отупити.

Захрђани ланац је говорио, како је својеољно прекинуо спезу са тим поквареним светом.

И свако ти је то доказивао да његова пукотина није пукотина, него красна шара, да његова рупа није рупа, него нужна одушка, да његова мана није мана него напредна врлина и т. д.

А лампа опет узе реч, доказујући им свима, да су они нико и ништа. „Само сам ја створена за велики свет. Тамо је моје право место. Али заклињем вам се богом живим, пре ће од сунца постати погача

а од месеца колач сира, него што ћу се ја вратити међ људе. А зашто? Јер ја би требала да имам кога, ко ће да ме обрише и да ме негује, — а ја немам никога да ми ту љубав учини. Али ја могу бити ма где, — моје достојанство и мој понос пратиће ме свугде“.

„Ох, заиста је то штета,“ — викнуше сви, што немате кога да вас обрише?“

Али десило се, да је баш сад један миш преко тога тавана пропутовао, и чувши овај разговор врати се и застане. Нарочито му се допале оне речи о колачу сира, — и он се одлучи да се попне на полицу, да о томе сиру што више разбере. Узмуза се дакле по некој летви, која је била наслоњена на зид са ње прећо на неки клин, са овога скочи на полицу а у томе скоку очеше се мало о горњу лампу. Ал то је имало ужасне последице. Лампа се најпре наже на једну страну, па онда се зачу нека звека, нека праска, па онда неко кврцкање, — па опет крхање, — и пуф, цела полица са свом том хвалисавом, захрђаном, госпоштином, лежаше на тлу, — ту и тутило.

Јер лампа, која управо није ни имала леђа (зато је и била увек уз зид наслоњена) кад је пала, она је оборила стакло од зејтина, оно је опет пало на шољу, — а (врбови) клинови од полице који су били већ одавно трухли, једва дочекаше ту прилику, попуштише, преломише се те направише целој комедији крај.

Миш је остао жив. Само му је полица кад је на њега пала, пречкинула и прекинула половину репа.

Ја сам овај цео догађај од тога миша чуо, а не би му веровао, да ми није показао, како му заиста по репа фали. **(По немачком).**

Нов речник.

(Исправљен у логичном смислу.)

Искреност. (Feuerwerk).
Поглавар. (Човек, који има по главе).
Измак. (Опијум).
Јамац. (Миш).
Вирилац. (Такође миш).
Житије. (Кољиво).
Гибаница. (Калуђер, који много метанише).
Процедура. (Папула).
Сплетка. (Котарица).
Промена да. (Бечко министарство).
Баритон. (Крекетање).
Коломаз. (Гајдаш).
Бесно псето. (Које никад не спава).
Драгоман. (Неверник).

Питање.

Шта је без дна на свету?
— Џеп игумана грабовачког.

Високоучени судије и нискоучена партаја.

(Истинити догађај).

Судија. Драги господар Панто, ви ћете сада нама казати све, што знате у тој ствари. И разговор ваш са тужеником да нам испричате, сасвим онако, како је ко говорио. Даклем изволите!

Партаја. Даклем, ја сам њему рекао, да мени његова крмача не треба.

Судија. Даље, даље! шта је он на то одговорио?

Партаја. Одговорио је, да је он крмачу за мене оставио.

Судија. Не ваља тако, — он је морао говорити у првом лицу.

Партаја. Није, господине, — ја сам био прво лице, које је говорило.

Судија. Ви ме, господар Панто, не разумете. Немојте се служити трећим лицем. Даклем, како је било?

Партаја. Верујте ми, господине, ту није ни било никог трећег, само ја и он.

Судија. Хо, за бога, како да вам разјасним? Та он није могао рећи, да је „он крмачу за вас оставио,“ него је морао казати: ја сам крмачу за вас оставио.“ — Разумете ли ме сад?

Партаја. Сасвим вас разумем, — али будите уверени, господине, о вама није било ни разговора. Што би он вас уплетао у ту ствар, — нити он вас познаје, нити ви имате крмачу на продају.

Судија. Међер, господар Панто, ја видим, да ви нисте граматичар.

Партаја. Ово истина, ја нисам матичар, — али ако је нуждно, ја се могу уписати. Ти 40 фор. неће ме ваљда убити. **О. О.**

Збркане Новости.

У Београду се променило министарство, те сад могу ићи куд који; ћацима су се свршили испити те су сад стављени у диспонибилитет. — По Срему влада на више места марвена куга и пише у подлиску своје мемоаре; један српски списатељ сећа се своје прошлости и на све стране се од тога свет клони и спаљује млађену сламу. — У Земуну су при дочеку администратора викали „живио!„ један комад стаје 10 новчића: изишла је књижица „Зао дух“ о Чивутима, и сав се народ разбегао. — „Застави“ је одузет поштански добо за Аустрију, и сви се Словени томе радују; у министарском кабинету имаио даклем једнога Чеха а једнога Пољака, те даклем од сад више нема места у Бечу и у земљама, које су у „рајхсрату“ заступљене. — „Недељни Лист“ доноси мемоаре из г. 1848, кажу да то није никад било; српско народно позориште имало је прошле године сувишка 3000 фор., но то је могло сасвим изостати.

Аб.

Питалице.

1. За што се Пушкин тако звао?
Јер је од пушке (у двобоју) погинуо.

2. Ко је у Новом Саду заљубљен и у кога?

Брудер-Јаша је заљубљен у реч „разочарити,“ јер је у сваком броју „Недељног листа“ спомиње по 50 пута.

3. Кад један дописник хвали којега човека, и други дописник тога истог човека грди, којем ваља веровати.

Ономе, који се мање жести.

4. Шта је у Новом Саду неотесано, недељано?

„Недељни Лист.“

5. Шта кошта једна мачка?

Кошта млека, сира, сланине и т. д.

Аб.

Неспоразум

при пађењу пасоша.

Човек. Господине, поручио мој син да му извадим пасуш. На де, молим те, дај га, — ево ти на штемпиљ.

Господин човек. А ди је твој син?

Човек. Отишао је чак у Н. — тамо ди се прави ајзлибан.

Господин човек. А шта ради тамо?

Човек. На шта ће да ради, као сирома човек вуче земљу на колици, да што заслужи.

Господин човек. (Седне да пише пасош) како се зове твој син?

Човек. Лазар.

Господин човек. Презиме?

Човек. Мојсилов.

Господин човек. Колко година?

Човек. Деветнајст би ће му на беле покладе.

Господин човек. Каква му коса?

Човек. Црна.

Господин човек. Очи?

Човек. Граорасте.

Господин човек. Нос?

Човек. Повелики.

Господин човек. Штатура?

Човек. Колица.

З.

!!За дивно чудо!!

У целом образованом свету важи правило:

De mortuis nil nisi bene!

т. ј.

О покојнима или говори добро или ћути!

Само је код једних Мађара то правило тумбе натрашке окренуто. Они сваког, без разлике, без изнимке, кад умре зову худом (hulla).

До душе, ја никад нисам ни имао намеру да се помађарим, ал од како сам то дознао, сад нећу ни поред оног сокака да прођем, у ‚ком се бркомаз продаје.

Један хрватски финанц.

Ћира и Спира.

Ћира. — Јесил читао да је природњак Баур изнашао у неким местима неку подземну воду?

Спира. Јесам, ал' ја држим да ће то бити у подрумима.

Аб.

Ћира. — Знаш ли да је забрањена „Застава“.

Спира. — Знам, дакако, да је забрањена за Босну и Херцеговину, или како веле „Нову Аустрију“.

Ћира. — Не, не, то је што старо, али је забрањена и за целу Аустрију?

Спира. — Па то би се онда могло узети, да кад је Босна — нова Аустрија, да је и Аустрија — **нова Босна.**

Аб.

Уштипци.

△ Но, хвала богу, једва једанпут се почеше чланови српскога народа уписивати... . Шта у „Матицу“? Не, не, него се уписују Срби за чланове мађарског неког „културферајна“ у Пешти! Ко не верује нека се извести у Тителу. Мошорину и т. д., а плаћа се 30 фор. Само слога Србина спасава. Српски новци ће да стварају мађарске вештаке! Срећно!

⌗ Један рукавичар оглашује у новинама: „Имам на продају фини гласе рукавица plen parade за дочек администратора. Главно стовариште код П. Ј. . . . . ћа у Пазуву.“

⊙ Један вегетаријанац у Т. који је досад млатио само шљиве, јабуке и друго воће, чујемо да се сад бацио и на друга дрва, те је ономад млатио дрво Ципресу. Опширније други пут, док видимо каква ће плода то млатење донети.

\+ Један просијак путује по српским варошима и селима у жалосном оделу и побуђује на сажаљење овим речима: Уделите мени сиромаку ја сам пострадао и осиромашио; није ми се лађа подавила, није ми пожар кућу и имање стаманио, није ми туча винограде потукла, него сам се три дана бавио у једном земунском хотелу о своме трошку.

☛ Једна госпођица чита једну причу о „Принцу и пауку“, како је т. ј. паук оплео паучину, те тако заклонио и сакрио принца, да му је тиме живот избавио. Како свака прича има свога морала, то ће та госпођица рећи: Добро даклем, то онда не треба никад пајати собе!“

❑ Један лекар тврди, да садањи нараштај боље уме да чува своје здравље и умерније живи,

него наши стари, наши предедови. За доказ томе наводи, да су ето наши прадедови помрли, а садањи нараштај још живи.

§. Неки путник дође ових дана лекару пун чудноватe осипе по кожи. Лекар је направио дијагнозу и тврди, да је исти путник морао преноћити у к—чком хотелу.

Аб.

Мале приче.

1.

Мали Гедуш је видео више пута у своме младјаном животу, како шегрти доста пута страдају од мајсторовог кајиша; а видео је и иначе, како де који отац кад му је син неваљао отпаше кајиш те неваљала мало излема. Једанпут ће рећи он својој доброј матери: Је ли, мати, кад би ја био добар, отац би носио „хозинтрогере“?

2.

Поп Кузман је врло радо ишао своме парохијану газда Јови незван на ручак. Газда Јови богме то мало и досадило. Није знао како да се курталише незвана госта, него се договори са женом, да кадкод попа дође незван на ручак, а они да изнесу киселице. Једног дана једу у кући газда јовиној, пиктија, кад али ти се отворише аглијска врата а улази поп Кузман. Газда јовина жена на брзу руку сакрије питије под кревет, а изнесе на астал неке киселице. Попа седе за астал и по обичају благослови ручак: „Благослови оче јастије и питије сије и т. д.!“ Газда Јова кад чу реч „питије“ рећи ће жени: Дај жено те питије овамо, кад виш да попа зна да имамо питија!“

3.

Двојица пили у биртији и онако угрејани споречкају се. „Ти си магарац!“ повиче један оном другоме. „Ти си магарац!“ не остаде овај дужан. На то ће онај први: „Е па кад сам и ја магарац, и ти магарац, а оно ајде да пијемо „брудершаст“!“ И тако су и даље братски се веселили.

4.

Водили Циганина да га вешају: Циганка мати њаше и горко плакаше; на лицу места рећи ће она државном одветнику: „Та немој га вешати, господине, видиш да дете нема воље!“ „Али ја имам!“ одговори одветник кратко. „Па кад ти имаш, а ти иди па се вешај, а пусти њега!“ разлагаше Циганка.

Песме што се најрадије певају.

Ој зоро, зоро, не свани скоро . . . још нисмо попили све из чика-Пајина подрума.

Који момак рогаљ мења, онај цуре нема. На то ће неко — биће да је из редакције „Нед. Јуста“: — Но и онај ко начела мења, мора да нема никаквих.

Жену држим ради иропшага. Певају они, који немају жене, а они, који је имају, пре би певали, ради **мораш-ага.**

Идем ноћу па певам сокаком. Та ово јест, човек се одушеви више пути и запева, а и ноћни стражар се међутим већ постара за конак.

Пијем вино, љубим лице фино, фино је кад се окречи литром кармина и белила.

Није вино што је прије било . . . . бога ми баш није но и скупље и воденије.

Ај песме моја сирочади — завапио ја гледајући месте „првенчади“ читаву гомилу гара и пепела.

Под Кикиндом зелени се трава, ту је Зеца варала Панчевца. До душе Панчевци себе називају „српском Шпартом“ и кад се сви варају, онда је близу памети да је лакше једног преварити.

Ђ.

Сад разуме.

Питао учитељ ђака: Хоје је имао три сина, Сима, Хама и Јафета. Сад кажи ти мени, ко је био њихов отац? Ђак на то није умео да одговори и буде у школи рђаво забележен. Кад је дошао из школе кући приповеди он оцу, шта је и како је. „Па за бога, рећи ће отац пази, шта ћу ти рећи, ја ћу то теби разјаснити. Видиш, наш комшија сувачар Јоса има три сина, па њихов је отац — Јоса сувачар. Је си л' разумео?“ „Јесам“ одговори син. Кад је отишао а он ће радосно рећи учитељу: „Сад знам ко је отац Сима, Хама и Јафета. „Но, па ко је?“ — „Сувачар Јоса“ одговори бистро дете.

Пуслице.

Кад је био Анђелић у селу Јакову, онда је била права слава. И то је православном Герману врло мило, јер сад види, да има по коју присталицу и у другом Јакову, а не само у Јакову Игњатовићу.

Српска журналистика у Београду теши пренеражен народ, који од њихове страсности не очекује бог зна какво добро, — теши га овим речма: Не бојте се браћо, та ми смо једна крв, и један нож.

Кукавни Немци! Још није дошло ни близу до равноправности, а они већ до неба кукају и наричу како су угњетени. А шта би било тек, кад би осетили мало од оне правде, под којом су Чеси вековима ћутећи стењуцали!!!

Стара „Преса“ сад већ и сама признаје, да је Андрашијева политика била без душе. А да се то накнади, вели, да ће од сада бечка политика имати две душе. (Даклем или сувише мало, или сувише много, само не онолико, колико — треба).

Сву полемику Београдских новина дао би за један чланчић у „Српским Новина“ у коме би нам плада казала каква се друштва нуде да зидају српску жељезницу, како и под којим условима. А томе чланчићу знам, да би био реферн: „Ето народе, па промишљај мало и ти о томе. Јер то се не тиче само нас, но и тебе.

Приликом дочека Анђелићевог у селу Јакову, појединo је општини преко 500 фр. Том је приликом „најправославнији“ овако наздравио: „Ето видите браћо, да ви нисте у стању издржати саборске трошкове! Једва сте искупили коју стотинарку да мене почастите! — Живио свестан народ, коме нетреба автономија!“

Куд ли ће, бого, ти силни Језуити из Француске! ? — А да неће мало доћи нашем администратору у госте! ?

(Н. L.) Новине јављају како је ових дана у Трсту силно вино (неки 25 буради) упало у воду. Наши крчмари смеју се на то. Наравно кад бива са свим противно.

Св. миро.

Поп Јоја трчка по двапут недељно у Карловце Анђелићу, вели, да донесе св. миро, а чим дође кући, у црквеној скупштини направи немир. — Људи га моле: нека оде дегод по св. немир можда би донео онда мира, или се бар неби ни повратио. **Х.**

Вубнуотека.

(Само је правопис поправљен, иначе је све верно).

Твоје писмо од 9-ог тек. примио сам и разумео да си здрав. Желим ти да у здравље проведеш празнице и да будеш здрав. Море, да ти кажем шта је ёнло с мене и с Јужу што служи код господи Врестаковић. Отиш'о ја с Јоцу, што је код Трачку берберина на Дорћол у малу пиварү. над тамо, а Јулка с Марка наредника, није каса. Мисли он над је џандар да с њега не може ни бог ништа, а мени се неће превршье и да ми је брајач па да га закољем. Ако је он џандар, на баш да је и господин Врка сам, што командира са џандаре. А ја само узмем од Митри тамбуру па њега по главу пуп, знаш да код Вељу нема шалу, ође Вељ да бије. А он уфатио Митра за армушку, па расцепише армушку, а бирташ каже, не цепајте армушку, небо вам, ниште га на купили. Море смеј с нас, а јако славу му нис четири човека, а сво жице на тамбуру прснуле, и једна га складасмо. Одговори одма и јеси ли купио оне пантаоне од Чифут-Пају на Дорћол, он каже да је тебе продао, а је не знам јеси ли ти купио. А штумадлу код Балкан било на бал, па сломило ногу, с којим јесам и остајем твој љубећи те

В... Т.....

берберин.

Одговори Администрације.

Админ. „Видела“, Београд. Лист Вам непрекидно и уредно шаљемо како који број из штампе изиђе и као и сваком другом предплатнику — на изволите на тамошњој пошти потражити тога, који ваш лист задржава. Међутим ми вам поново шаљемо три последња броја, а готови смо да Вам накнадимо и остале бројеве које немате, али само потражите ко прима ваш лист.

Г. Л. Л. Јовановићу, Загреб. Ви сте већ платили за III. четврт и с тога смо послатих 1 ф. 10 нов. уписали за IV. четврт од које још 50 новч. претиче.

Г. Ж. Клаваговићу, Ириг. Шаљемо Вам накнадно 14 и 16 бр. по другим пут, уверавајући Вас да су оба броја одавде на Вас отишли, као и на све друге тамошње наше предплатнике. Потражите на тамошњој пошти.

Најновије књиге.

(Под овим насловом навестићемо сваку књигу, која се уредништву тога ради приноси.)

За друштвене забаве „Мађионичар“ или јавне тајне свију вештина помоћу физике, хемије, хитрије руку, рачуна и карата. У Београду у државној штампарији 1880. Цена 1 динар или 50 новчића.

Какав зао уплив стварa чивутска вера и морал у друштву људском. Мото: „Готово у свима земљама Европе распростире се једна моћна непријателска држава која непрестано ратује против свију других ужасним теретом притиску грађанина — а то је Чивутство“. Фихте, од Симе Станојевића. У Новоме Саду. Verlag von Stanojevits Zs. 1880. Цена 10 новчића.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

КЊИГА ТРЕЋА

доноси ове чланке:

1. Дечије болести.
2. Темељи човечија живота. I. Кожа.
3. Зашто нам гину деца? II.
4. Обичаји што нас затиру и море III.
5. За што једемо?
6. Зашто људи ретко живе колико би могли?

„Народни Лечник“ излази сваки три месеца у књизи од 64 страна, а цена му је за све 4 књиге само 1 ф., појединa књига стоји 30 новч. Ко се са 1 фор. предплати на све четири књиге, шаљемо исте како која изађе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Мангола, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим маљим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду Јуна 1880.

Штампарија А. Пајевића
издавалац „Народног Лечника“.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абукавеи.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

НЕВЕН

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ.

Желио сам и наговестио сам, да ћу у Београду покренути лист за децу под насловом „Невен“. Желио сам да лист иде баш из Београда, а баш то не може да буде. Да би одговорио захтеву закона о штампи, хтео сам да пређем у државављанство српско; — пре два месеца, потражио сам од дотичне власти у Београду уверење да ћу бити примљен, — до данас га још нисам добио. — ма да су други добили који су то доцније искали. Не остаје ми друго него да лист покренем онде где га покренути могу.

Овај мој лист, који ћу ја уређивати, излазиће, у Новом Саду, а издавоштва примио се г. Арса Пајевић.

Ко је уверен да сва наша будућност лежи у бољем а племенитијем васпитању — тај ће знати предности оваквога листа. Ја покрећем тај лист, што сам проникнут тим уверењем. Према томе не треба ширн програм, — лист ће се за кратко време сам показати какав је. Толико само наглашујем, да „Невен“ није само за мању, већ и за одраслију децу.

Уздам се, надам се, препоручујем и молим, да се ово предузеће прихвати онако, како то заслужује добра воља која га покреће.

Молим и књижевнике наше, да ме по могућству са прилозима потпомогну. Чика Стева ми је први обећао, да ће на „Невен“ заборавити.

А ви драга дечице, који већ одавно распитујете, за „Чика Јовин лист“ притрпите се још за месец дана, па ћете га имати. Ја сам му дао име „Невен“. А ви сте га крстили „Чика Јовиним листом“. Зато сам му и оставио оба наслова, и мој и ваш.

У здрављу се скоро видили.

ЧИКА ЈОВА
(Др. Јован Јовановић.)

Ја се са највећим задовољством примам издавања „Невена“ (Чика Јовина листа.)

„Невен“ ће почети излазити од јуле ове године. Излазиће двапут на месец на великом табаку у формату „Радована“. Биће богато илустрацијама украшен.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску 4 фор. за Србију, Црну Гору и друге српске крајеве 10 динара, а 2 фор. — односно 5 динара на по године

Да би овај лист допро и до сиромашне деце наше, ма у коме крају, — ми ћемо дићи жртвовање наше до највеће могућности. Сваки претплатник који из аустро-угарске место 4 фор. пошље 5. фор. — Или из Србије ит.д. место 10 динара 1 дукат — има право означити сиромашно дете, коме ће мо ми за тај незнатни вишак слати лист целе године. — Овде би ваљало имати у виду нарочито Горњу Крајину, Босну и Херцеговину. Ко не означи адресу, — ми ћемо слати тамо где држимо да је најнужније.

Рукописи нека се шиљу др. Јов. Јовановићу, — за сада у Београд.

Претплата штампарији А. Пајевића, као издавачу „Невена“, Н. Сад, (Neusatz)

Пријатеље дечије и њихове књиге молимо, да се прихвате скупљања предплате, од које им уступамо 10% у готовом новцу, или и на десет предплатника један лист бесплатно.

Лист никоме на вересију слати не можемо. А у име племените цели, којој тежимо, — молимо публику нашу да нам се што пре и што боље одазове.

У Новом Саду на први дан Дуова 1880.

Арса Пајевић
издавалац „Невена“.

Умољавамо све српско-хрватске листове да овај оглас макар у изводу саопште својим читаоцима.

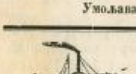

РЕД ПЛОВИДБЕ
ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ¼11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

–9

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америкапској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

у БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. нар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 10. Јула 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и оглазе, нека слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

☞ Само овај број шаљемо свима нашим дојакошњим претплатницима, од којих нам још није стигла претплата, молећи их да исту што скорије обновити изволе: јер идући број слаћемо само онима од којих нам донде претплата стигне. Томе нас је научила огромна вересија од овог и осталих књижевних подузећа наших.

Ко не жели наш лист и даље држати, молимо да овај број натраг поврати.

НАКЛАДА „СТАРМАЛОГ.“

Стармали се руга француској републици.

Куд год одем, међ' жене, међ' људе,
Ових дана све о једном гуде,
Овде, онде, далеко и близу
Све се очи отимљу Паризу;
Сва се пажња у Паризу спаја,
Ка' да нема других догађаја.
Ако узмем новине, журнале,
Сви француску републику хвале:
Како с' диже, како шири крила, —
Плод дозрева срушених Бастила;
Како Греви вешто коров плеви,
А Гамбета укланја што смета,
Здрава снага савлађује врага,
Правим ходом иду за слободом,
Златна слова добру срећу пишу, —
Народ, војска једним духом дишу.

Република тек од девет лета,
А признање од целога света!
С толке хвале чисто ми је туга, —
Хајд' Стармали да јој се наруга.

Ругам вам се, момци напредњаци,
Слободњаци и републиканци,
Ви л' сте они што рекосте туна:
„Ми нећемо, не требамо круна!
Република родиће нам спаса, —
Круне су нас довеле до паса!“
Ви л' сте ово мирисаво цвеће,
Што о круни ни да чује неће!
То ли вам је то начело славно,
Које мрзи све, што ј' крунисано,
А мрзи га као на авети, —
Така мржња сто вам се свети!

Јера, ево, после горких дана,
После мука, и после Седана,
И кикота од ваших душмана,
И вијора са толико страна,
После оних милијарда рана,
Република ј' славом — крунисана.

Шетња по Новом Саду.

XLV.

Па нек ми каже ко, да Нови Сад није велика варош: ових дана су се тројица удавила у Дунаву, двојица су у „брукшанцу“ убијена, двоје је ујео бесан кер и једном детету ишчупао рукав од капута, жељезницу, жељезничку ћуприју и тунел имамо већ у џепу, фијакери трче на све стране, сладоледа једемо више него сиротиња хлеба, на пијаци имамо свакојака зеља и воћа, и то не само пре подне, него и после подне је пуна пијаца прљавог лишћа од купуса, трулих крушака и јабука побацаних по тротоару, искиданих тикава и разбацаних кромпира; звона сваки час звоне на погреб, мађарско позориште збира српске новце, имамо у варошки „клостер“, „оводу“,

пиваре, и друге васпитне заводе, плаћамо порез на керове, градимо се по новинама, једном речи, Нови Сад је са свим великоварошки устројен тако, да ни сам Беч није био лепши пре, него што је основан и насељен.

Од како је Нови Сад постао тако „нобл“ и господски уведени су и многи нови обичаји, особито што се тиче етикеције. У старо време био је обичај, да се млађи старијем клањају и да унучад деду из поштовања љубе у руку. Данас је то изишло из моде и данас се то више не ради делом, него само речима, те ћеш кад идеш улицом са сваје страна чути поздрав: „Клањам се“ и „љубим руку“, али они што то говоре никад се не сагну, нити се маше руци, него место да то уради, а они само речима изрекну. Ово је сасвим леп обичај и добра и наметна мода, само би ју ваљало конзеквентно спровести и у другим стварима и радњама, а не само у поздравима. Тако на пример место у истину да платимо порцију, добро би било да се уведе обичај, да дотична пореска глава оде у пореско звање, и да само рекне „Плаћам порцију!“, а чиновник да на то одговори: „Драго ми је, и с моје стране!“ и тако да се разиђу; место да у подне и у вече ручамо и вечерамо, а ми само да одемо у биртију и да на глас кажемо: „Ручам, вечерам!“ а бирташ на то одговори: „Равним начином!“, па онда због; учитељ место да туче ђака, он да му само каже: „Добиваш батине!“, а ђак на то да одговори: „Мило ми је, и други пут!“; шнајдеру само да одемо (без новаца) па да кажемо: „Мој рачун намирујем!“, а он да се поклони и рекне: „Радујем се!“; „Недељни лист“ у место што излази могао би само казати: „И ја сам жив на свету!“, а српска публика би могла на то рећи: „Сматрамо за особиту срећу!“; владичин двор у Новом Саду не би морао бити саздан, само нека каже: „Ево ме овде сам!“, а нама би већ свеједно било, као да га и имамо; дотични господин не би баш морао у истину бити патријар, он само нека речима каже: „Ја сам патријар!“, а публици ће већ то онда бити мило и т. д.

Тако би се онда досљедно спровео обичај, да се нешто само речима одужи, а делом не збуде, као код садањег „љубим руку!“ (а нема пољупца), и „клањам се!“ (а нема поклона).

Ово је у нечем надик на услове претплате једног поповског листа, што је не давно покренут у Риму. Лист тај се зове „La stella de Tebro“ (тибарска звезда). У позиву на претплату вели се, да лист стаје на четврт године 5 лира, но ко неће да плати у новцу, он нека за уредника — очита 5 миса! Ово би се могло и код нас увести. Тако би могло уредништво „Хришћанског вестника“, што излази у Београду, огласити, да који свештеник и калуђер неће да пошље претплату у новцу, он нека пошље у рекомандираном писму свој очински благослов; „Школски лист“ могао би дати на знање, да који учитељ неће да га плаћа, нека пошље на „Postanweisung“ једно десет свечарских мамурних „Многаја љета“; „Сељак“ би могао ставити за услов претплате, да му сваки сељак, који није рад новцем да га плаћа, да пошље уреднику које описано „госпо тане“ и „трипта завераха;“ „Голуба“ би могла деца — место новцем — плаћати тиме, да пошљу уреднику а ље ше ћерлеме; „Пороти“ би могли њени претплатници уместо готовог новца слати по који параграф; „Јавор“ би се могао задовољити од својих претплатница са којим пољупцем у духу; само „Стармали“ неби могао пристати на сваштa (уместо готова новца), јер он не прима сваштa за готов новац. „Недељни лист“ могао би и у огласу јавно казати, да му претплатници (уместо новца), шиљу — своја имена и адресе.

Аб.

Наш доктор.

Добро једе, добро спава,
Ништа му не смета, —
Црвени се, ма да броји
Преко шесет лета.

Може попит' оку вина
И по седам кава, —
А никад га, од како је,
Не заболи глава.

Куд он крочи својом ногом
Све се земља тресе.
Па шта више: неки веле:
И ожениће се.

Наш би доктор мого' бити
Свим' доктор'ма пример,
Он на лицу носи здравље
Као неки „цимер“.

Таких плећа нећеш наћи
У свом подунављу,
Сви се чуде, сви се диве,
Том гвозденом здрављу.

Не чуд'те се браћо, то је
Колумбово јаје, —
Та наш доктор здравље штеди,
Ником га не даје.

Макарди Макарко.

Буквице.

С.

Статистика. — Статистика је наука, која нас учи, да у новосадским основним немачко-мађарским школама у Новом Саду има 63 српска детета, а у калуђерској мађарској школи 42 православне девојчице.

Срби. — Срби, то су они људи, што сада свако вече пуне мађарско позориште у Новом Саду.

Салода (Szálloda). — Нама непозната реч, али је сваки дан читамо на кући кавane „код венца“ у Но-

вом Сиду, која је кућа српска, а кавану посећују скоро искључиво Срби, и троше онде леп новац.

Слога. — Ето, овде на папи̓ру имамо је и ми.

Сребрњаци. — Јуда је продао Христа за 30 сребрњака, но сада је све скупље, сад н. пр. неки уредници своје перо продају скупље него за 30 сребрњака.

Сунђер. — Код нас се налази у мору, у дућанима, у стомацима и т. д и познато му је својство, да много течности упија у себе.

Сугреб. — Ово праве великодостојници наши, кад их у каквом месту не дочекају, као што они наруче.

Сановник. — Како немамо школских књига за више девојачке школе, то препоручују неки књижари, да се „Сановници“ уведу место читанке, дијететике, естетике и т. д. у те школе.

Сомбор. — Ово је место с којим ће нас спајати жељезница, а сад нас спаја Темишварино мађарско позориште.

Свиња. — Свиња значи код карташа „срећу“, а иначе по кућама значи то исто, јер у кући особито простој, де има доста „свиња“ то сматрају за срећу.

Свечари. — То је онај дан, кад су сутра дан сеоски учитељи мамурни.

„Слобода“. — О том мораш у сну и на јави, у Швајцарској и у Пешти говорити и писати, ако неш да будеш временом министар у Београду и да свима другима то ускраћујеш.

Сексер. — Толико кошта (а да л' и вреди?) једно „живио!“ земунских „донаујегера“.

„Сремски Хрват“. — Подигла се **Кука** и мотика, да створе у Срему Хрвате; ребара је додуше било ишчупаних и покр'аних али не могоше створити ни једне жене у Срему, која би Хрвате рађала.

Сурчин. — Познат је у културној историји са онога ручка, који је општину коштао 200 фор. Ту је и Лаћко дошао погалацко.

Свадба. — Изгледа да долази од свадити се а управо ово последње долази после оног првог.

Себима. — Реч уведена у српски језик прошле године, кад су неки учитељи помагали „сами себима“.

Сиреће. — Добро је кад стоји у бурету и ваља сваки да пази да га не превари.

Сецовање. — Сецовање на лутрију је код многих страст, но има их који извуку лутрију и кад нису сецовали.

Смола („пех“). — „Смола“ је кад ко у т—ној пивари халине укаља о новоофарбана врата; кад којој госпођици на балу падне у игрању шињон с главе; кад ко покрене лист, па добије свега 5 претплатника; кад ко преведе какву велику књигу са страног језика, и тек што доврши, а он чита у новинама оглас, да је исту књигу још неко превео и излази за који дан из штампе и т. д.

Аб.

Моја жена и њена ћуд.

Испред куће имам липу,
Дивну липу, густа хлада;
Сви је хвале, — само то се
Жени мојој не допада.

Кад седимо у том хладу
Увек гунђа у злој вољи:
„Ова липа није ништа,
Ту би кестен био бољи.“

Ох, када бих чарат' знао,
Да од липе кестен створим
Да ми жени буде право, —
— Ал шта зборим, шта говорим!

Та онда би, знам зацело,
Жена моја говорила:
„Овај кестен није ништа,
Ту би липа боља била!“

(Красус.)

Керећи институт.

Имао фратар кера, кога је лепо неговао и хранио, а ту бригу око тимарења водио је његов слуга. Но овоме досади та керећа брига и нега, јер је ваљало кера хранити, купати, чешљати и т. д., те се досети нечему и оде овако зборити своме господину: „Ја сам чуо да има институт, где се ваше уче говорити, па како би било, господине, да ја одведем тамо и нашега Керкула?“ Господин једва то дочека, даде слузи доста новаца и оправи псето своје у васпиталиште. Слуга узе кера, те га тамо негде иза вароши ућмека и баци у бару, а он с новцем пропутује мало и добро се напије и наједе, те онда тек дође кући и јави господину свом, да је псето одвео у завод. После године дана пошље фратер слугу да иде да обиђе псето и да види еда ли је што научило. Кад се слуга о фратровом трошку опет мало прошао и прочастио врати се натраг, те је приповедао, како је тамо лепо у керећем васпиталишту. „Кад сам — вели — отишао тамо, а пси баш дају мајалес и играју кадрил па и наш Керкул држи испод руке једну даму керећега рода. Кад опази мене, а он извиће из колуне, те ме загрли и поче питати за нас шта раде. Једва сам се растао од њега“. Господин није знао шта ће од радости, кад је чуо, како му мило псето напредује. „Па кад ћемо га довести кући?“ запита слугу. „Мора остати онде три године“ одговори слуга, који је хтео да се о госпином трошку нашеће и напије. На послетку дође и крај треће године, те г. фратер оправи слугу да му доведе псето из васпитног завода. Слуга се опет прошао и добро провео са фратровим новцем, па ће се онда вратити кући, наравно без Керкула, јер овај одавно већ труне у оној бари. Како дође кући истрчи фратер са раширеним рукама пред њега и запита, где му је псето. „Хе мој господине, зло је и напако. Немојте га ни тражити.“ — „А шта је да

од бога најеш?“ — „Ево шта је. Псето научило лепо говорити, као и човек, па сећајући се свега, шта је код вас укућни и у соби видело, поче све свету у безазлености својој да приповеда, све ваше најдубље тајне да одаје, ту су вам неки фалични рачуни, неке вешерке и вирчафтерке, неке....“ „Доста, доста, убио га бог!“ — повиче фратер уплашено — „па куд се део несретник?“ — „Морао сам га убити“ одговори слуга, „јер га људи уз пут стадоше испитивати, а он им све отворено казиваше, и тако да нас сачувам од беде, морао сам га утући?“ — „Добро си радио, синко, одобраваше кукавни фратер, само кад си ми уклонио ту беду са света, могао сам страдати због керећег васпитанија! Ево ти, синко, напојница, што си ме беде курталисао!“

Досетке и наивности и др. из дечијег света.

Учитељ Н. био је добричина, пропуштао је деци мало више, но што би требало, и тако су се она осмелила, па су хтела покадкад са господином да се пошале. Нарочито је то чинио синчић некога симиције, чијега се имена не сећам, само знам, да су га сви звали „Гргечем.“ Једаред запита

Учитељ. Кажи ти мени, какво је сирће?

Гргеч. Бр! кисело.

Учитељ. Каква је со?

Гргеч. Слана.

Учитељ. Каква је жуч?

Гргеч. Брр! Горка.

Учитељ. А какав је шећер?

Гргеч. Молим, господине, нисам га скоро јео, па сам већ и заборавио. Него, кад би ми дали један грумен, да га коштам, па би вам онда казао.

Мала Видосава, кћи нашег публицисте др. М. Ђ., виђала је више пута, како пијани Штритд заспи на клупи (а кадкад богме и поред клупе). То било, па и прошло. Кад ономад о ручку даде јој отац (после рибе) мало вина, а деда не знајући, да је већ добила, даде јој и он малчицо вина, — а то мало било је Видосави и сувише. И сутра дан су јој се већ и деца ругала, да је била пијана. Мати јој озбиљно рече: „Ко се једаред опије, тај више никад неће добити вина.“

„Зар ни Штритд?“ Запита мала Видосава, хотевши тим питањем да забашури своју неприлику.

Путовао сам ономад на пароброду са једном малом Сркињом; дете од своји 4 године дана, (које, узгред буди речено, не зна ни речи српски, само немачки). Ова мала сигурно је сада први пут била на пароброду. Кад је после дужег стојања код Кардоваца звижднула пара, да се лађа крене, ова мала радосно притрчи матери, вичући: „Мама пек!“ (Мислила је, да је пекар и већ се обрадовала на кнедлу.)

Једно дете чита из читанке: „У врту има разна цвећа, као ружа —“

Учитељ га пресече, питајући га, каква је то реч „врт“?

Ђак. То је именица.

Учитељ. А каква је реч „ружа“?

Ђак се замисли, па онда одговори: „придев.“

Учитељ. Ала за бога, како то говориш. Одкуд је ружа придев?

Ђак. Па молим, господине, ружа се придева за косу и за шешир.

Идући са пијаце, купио отац две поморанче, и дошав кући даде једну својој малој Сокици, рекавши јој: Ти си Сокице данас била добра, зато ти ево једна поморанча.

Сокица пак, видевши, да је отац донео две поморанче, рече:

„Татице, ја сам данас двапут била добра.“

„Хоћеш ли још сира?“ запитам ја о ручку малу Анкицу.

„Хоћу“, одговори она.

А њена старија сестра Маца стаде је карати: Зар се каже хоћу, — Зар ти не знаш казати молим?

Анкица није никад у неприлици са одговором, па није ни сад. Она одговори сестри овако: „Мене је чика питао хоћу ли, па сам казала да хоћу, — а кад ме запита молим ли, онда ћу казати да молим. (А међу тим је мене гурнула, бојаги да се тај одговор само тиче Маце, а не и мене:).

Мала Јованка, (мило и паметно девојче од 9 година) била је тешко болесна. Сви су већ изгубили надежду, — а ни ја их нисам могао тешити. У јутру рече мала Јованка своме ујаку: ујко, ја не марим што ћу умрети, само кад би знала да нећу чути како мати запева. После подне рече мени: Чика доторе, кад ја умрем, ви немојте казати матери да сам умрла, кажите јој да сам заспала.

Још тога дана у вече испунио сам жељу мале Јованке, рекавши матери њеној, која је у другој соби пред иконом клечала и јецала: Госпођо, ваша је Јованка заспала, — али за навек!

Нов речник.

(Исправљен у логичном смислу.)

Мучитељ. (Путалица).
Пупољак. (Хуланер).
Реплика. (Брк).
Грозно збитије. (Евенка).
Травник. (Апотекар).
Мостар. (Поштонер).
Коловоз. (Коњ).
Касарна. (Благајница).
Самосвест. (Телеграм из Самоса).

Кантар. (Човек који прави канте).
Голуб. (Подигнута ногавица).
Водопад. (Киша или дажда).
Жељезница. (Звоздена пећ).
Уштап. (Штилет).
Крајцара. (Република).
Легалитет. (Насађена квочка).
Паритет. (Славање на пароброду у месецу јулу).
Шицар. (Човек, који тера мачку).
Маршов. (Човек, који тера кера).
Дарвинизам. (Црвен нос).

Питалице.

1. За што на кавани „код зеленог венца“ у Новом Саду нема српског натписа?

Излишан је, јер Срби и онако већ иду тамо и троше, но иноверци не знају за њу и не долазе, те им треба на њиховом језику обзнанити шта је унутри.

2. Шта је протођакон Дамаскин на Петровдан ручао?

Морала су бити каква тешка јела, што затварају, јер је сутра дан био — затворен.

3. А каква се наука даје отуд извући?

Да сваки калуђер ваља пре свега да пази где ће и како ће **ручати**.

4. У којем бирцузу буде највише мртвих глава?

Који је најживљи.

5. Кад су учитељи најбољи?

О сеџијама јер онда немају рђавих ђака.

6. У чему су шегртима једнаки њихови мајстори и сахатови?

У томе што обоје сваки час избију.

7. Шта је то **посеник**?

То је **поседнік** којем фали добро (д).

8. А шта је то **гада**?

То је **газда**, којем фали земља (з).

9. Шта је то **вештеник**?

То је **свештеник**, који не држи слово (с).

10. Шта је то **бота**?

То је **болта**, у којој нема људи (л).

Аб.

Из Сарајева.

Магистрат сарајевски предузео је потребне мјере да подигне кеј на ријеци Миљацки, тај ће шпас коштати преко сто хиљада форината.

„Стармали“ им саветује да би корисније било са тијем новцем подпомоћи сиромашни народ босански, који на очиглед Магистрата умире од глади, или да су ти новци издати за жито сиромашним сељанима те неби толике плодне њиве у Сарајевском пољу не посијане остале. Кеј се гради у оним варошима гди варошка каса броји милијоне капитала.

Х.

Стечај.

По налогу општег министра финансије од 6. јула бр. 4410/В. Н. отварају се два професорска места на Сарајевској реалној гимназији. Плата је 1500 ф. годишње. Ко из наше земље чита „Стармалог“ и тим путем дозна за тај стечај, може се путем своје дотичне више власти пријавити I. одељењу аустријске владе у Сарајеву.

Једна је катедра за цртање, — а друга за латински језик, коме је **као споредни предмет (mellèktárgy) придодат хрватски и српски језик**.

Овај се стечај не уврштује у српске новине зато, што, као што се види, српски језик у Босни има важности само као принципетља латинског.

Ни у „Стармалом“ не излази овај стечај зато, што је то српски лист, — већ зато, што је „Стармали“.

Дух времена

Пуслице.

Поводом сирти мађарског првака Ченгерија, веле и саме мађарске новине, да су сад већ сви бољи, племенитији и увиђавнији Мађари тамо горе на небу. (На жалост, доле остаји само брудер Јаше, Јоте и подобни — и од њих треба да се учимо патриотизму.)

Ако је истина да је неки обућар назвао мађарску заставу крпом, — то је заиста гадно. Али да умиримо духове, морамо приметити да реч крпа има и блажија смисла. Код нас се тим именом називају игумани, који су најнеподеранији.

Др. Лаза Костић отишао је ових дана у хладну, ледену Русију. Ми му желимо да тамо буде топлије примљен.

Јула месеца ове године банкротирали су у Сарајеву само четир хотелијера (гостионичара). — Из тога се види да није пробитачно увек у туђој земљи хтети бити домаћин.

У Добрецину одсекао један војник неком грађанину нос. И од тога је направио Пестер Лојд малу нотицу. А да се то у Ирној Гори десило, од тога би се носа направио уводни чланак.

Залуд министар финанције диже школе у Загребу, — то још није довољно смешно, догод министар просвете не отвори у Загребу — трафику. Ако има конзеквенције, то мора учинити.

Шегртова мајсторија.

Шегрт Васа, мудро дёре,
Поноси се целим рухом;
Да чакшире не подере,
Он их носи, — под пазухом.

(Красус.)

Путовање преко венца у Раваницу.

О Видову-дневи 1880 год.

Одавна слушах за бајне планине сремске и пријатно гостопримство светих отаца раваничких; а особито моја суседка Саранчила наби ми уши са жалом провађања у Раваници; решим се и ја несрећом са мојим суседом Совремом, да видимо у веку нашем бајне планине и да се насладимо дочеком св. отаца. Какве су наше последње тога нашег крстопоклоњеног путовања биле, допустите ми г. уредниче парче празнине у Вашем свагда искреном и општељубљеном листу „Стармалом“ да их укратко у чисто овејаној истини нацртам.

Дакле ја уречем са мојим пријатељем Совремом, да на његови коли путујемо (јер ја немадох своју) и то с тога, што исти има врло бадре коње тако, да нисмо у кола метули више до две подобре дреноваче, јер то знајући од прилике (по штацијама) да ћемо имати доста, док се уз брег непопнемо, а с брега ће ићи и без паучења; а друго знам да ће се исти стидити од свога суседа и пријатеља кирије потраживати, јер сам му више пута помагао богара (коња) за реп дизати, кад га је хтео јутром да чеше, укратко да речем, коњима мане нема, с тога нећу више о њима ни да причам.

Помоливши се Богу за срећна пута, кренемо се ми зором и у радости великој и нестрпљењу, готово до Новога Сада изломисмо једну дреновачу о костур богара, а нешто и вранице. Ту преноћивмо, па нестрпљиво чекајући, само да поноћ превали (да се вештице утуваже), па одма у име Бога на пут даље, и тако бист. — Што се тиче путовања од Каменице преко Венца до Ирига, могао би вам много што приповедати, но нећу да будем врло дугачак, јер би запремно цео примерак „Стармалога,“ но ћу само да наведем главније моменте, и то: да смо божијом помоћу о богара и вранцу изломили у пола венца — оба дреновца и тако другу половину Венца, морасмо ја и мој Совреи, турајући полако кола — пешачити до горе налазеће се чарде, ту се поодморимо, те онда седосмо опет горе на кола, па ево нас часом пред вече у Ириг (па шта?) ту преноћимо и проведемо ту ноћ врло весело, као предпразнство славе раваничке, јер мишљасмо, када је предпразнство весело, то ће сам празник много веселији бити.

Подранивши из Ирига кренемо се Раваници и да могаху хатови, како ми жељасмо ево нас одама на доручак, али од доручка већ видимо да нема ништа; то се Богу мољасмо, само да се бар ручка дочепати, јер слушасмо, да је у отаца строг домаћи ред, када зазвони милозвучно звонце, па ниси уграбио место; добићеш свашта за јело — ако ти не треба. Но на срећу нашу које гурајући које пак турајући приспемо около пола дванаест на опредељено место и са коли стадосмо баш поред трапезарије братији на видику, ту затечемо где братија у храму божијем одају Богу богово.

Ушавши у храм господањ, провукосмо се кроз народ напред, хотећи се певнице дочепати — јест ал певнице беху већ испуњене које са господом, које пак са госпођама — е шта ћемо ја и прића, но задржати се на сред цркве. Ту постајавши мало чујем да на кору неколицина њих чудо складно певају (као натерани) помислим у себи, уз таку хармонију могу и ја пристати, те у том мишљењу закључим себи, да се ја са мога места удалим и на корои одем и да тамо уз појце, отпојем једно „достојно јест“ јер од тога сам ворга по доста практичан, јер једном прошлих година приликом славе црквене у месту (немож' ми пасти на памет) певах ја, то моје достојно (које сам пре 28 година учијо од нашег покојног звонара Пиријана) и то тако одушевљено, да се слушаоци немоготе од суза радости уздржати, него појуре готово листом на поље, које је одјеку мога појања веома добро чинило; па помислим тако ће и овде бити, те ћу бар лепу успомену за собом оставити и уједно ваздух у цркви прочистити, а најглавнија пак намера ми мога појања беше, препоручите се св. оцима ради бољег познанства и т. д. — Ову моју намеру шапућући саопштим моме пријки и овај одобри, те тако се ја пењем на кору; кад ту браће њих четворица упеше се из петних жила, те певају све се прозори дрмају; кад ја то чух из ближе, помислим у себи: ој мој браће, са оваким певчикама неможеш ти конкурирати; јер ови мораше зацело св. оцима још јуче стићи и добро подкрепивши се — припремише се за појање литурђије — а ја један које од радости, које због стомачне незгоде, нисам ни доручковао у Иригу а путем свађајући се непрестано са богарем и вранцом идући уз брег и с брега поред њих, — готово да не могу говорити, а камо ли са певчикама се надметати. Сад тек видим, да сам дошао, где се виле паре, помислим, тешко ћеш чрез „достојно“ с братијом у тешње познанство ступити. Отпеваше моји конкуренти „достојно“, без да ме понудише као госта, а у мени срце хоће да пукне од терета, не тодико за достојном, колико за . . . препоруком. — Бист утро, бист вечер, божанска се литурђија сврши.

По свршетку литурђије узбунише се братија и површише из олтара, запитам једног поред мене стојећа браца Сремца, шта ће сад да буде? Он ми одговори: обилазиће око цркве; тек што он то изусти, али посукташе певчике на врат на нос са кора доле, а ја, шта ћу, — него за њима, те се између њима, мислећи у себи, ја ћу њима колико толико помагати, а тиме ћемо св. отци боље увардати, те ће се моје изгубљено „достојно“ опет повратити. —

(Свршиће се.)

Права истина.

Једна госпођа имађаше ове године сина у месту С. на науци, и за то време својом врло честом походом, тако је коње тресирала да у последње време није собом кочијаше водила, него коњима само простом правац показала. Приликом пк. испита кад њаше по сина, запита је каницијa: Госпо драга! где ћу приленити цедуљу, јер лотре, шароге шта више шпице на точкови, јарман, жрдребчаници па и сама руда беше сва налепљена цедуљама:) Госпа се обрене на њега: дај ђаволе мени у руку, могао би ме баш пустити и безплатно, јер знам да сам до мога. „Ајнкера“ сву калдрму исплатила. — А. —

Из дечијег света.

Мајка приповеда унуцима о руским јунацима о Моликову, Скобељеву, Гурку и о осталима, на које ће наједаред Миланчић да повикне: Мајка! ја више нисам Миланчић!

А да шта си срце моје? запита мајка.

Ја сам генерал Гурко! и од тога дана ма ко да запита њега за име:

Ја сам генерал Гурко, буде одговор.

Вубнуотека.

„Неки Сабо је дао повода томе и буде убијен, још један је убијен, кога сам видио на пијаци близу варошке куће лежећег са разлупаном главом. Али овај није био Сабо.“

Из Ј. Игњатовића Мемоара. (в. Нед Лист бр. 22.)

Пабирци.

1.

На једној жељезничкој станици, запита касир једно мало девојчо које је мати за руку водила, колико је стара. — „Код куће сам дсветгодина“, — одговори девојчица — „али на жељезници само пет.“

2.

Госпођа Б. једна је од најбрбљавији женскиња у друштву неда ником до речи доћи. Једног дана дође јој у посету једна њена пријатељица. „Баш вам морам моју слику показати, како вам се допада“ запитаће госпођа Б. — „О веома добро“ одговори пријатељица „слика је верна, проговорила би само кад би јој дали до речи да дође.“

3.

Какав треба да је муж. Да сваки дан своју жену у шетњу изводи, и да се не боји стати код излога. Да не заборави свој буђелар никад код куће и да ненаплаши испод достојанства, какав пакет или кишобран својој жени носити. Он ноћу устаје да дете умири; при асталу је са сваким јелом задовољан, никад му није чорба преслана ни кава ретка. Он верује на слабе живце, и женина једна суза растужи га. Срдил му се жена, он је умири са новом хаљином, дугочасни се, хајд на „Нимфу“ па у Каменицу. Он плаћа, ако се при „фрише фиру“ задужи а што он добије, да њој. Хаљине му никад на дуван не ударају; поштује беле завесе, и само ван куће пуши. Не брине се за крштено писмо, да дозна женине године; должан рано кући, од себе никад не носи кључ од капије преко лета узме стан у Каменици, али само недељом нема знања, иначе мора од поведеника до утороника у варошки да је, и послужује га једна стара служавка. Куће трошкове плаћа без гунђања; он је навек расположен и нежан, сваке године слави дан своје свадбе, никад се не тужи, ако мора на јело да чека, скува каву сам, ако му жена још није устала, и остане код куће, кад она на забаве иде. Сваку њену жељу испуни, све њене рачуне поплаћа, и кад она умре, плаче као мало дете. Д. Н. В.

Пријатељима „Стармалог“ у Руми

јављамо, да је од почетка изласка овога листа до данас и даље непрестано власник овоме листу Др. Јован Јовановић, Змај, који на листу непрекидно ради. По томе дакле све је просто опадање, клевета и подметање ниско, што Вам извесни г. Ј. М. Ш. говори противу овога листа с намером да Вас од даљег претплаћивања одговори. Оволико за сада Вашета разнања ради, док се на ову немилу појаву не осврне и сам власник листа.

Наклада „Стармалог.“

Одговори Администрације.

Г. Душан Бабић, Дубровник. Примили смо претплату до краја о. г. Лист Вам се уредно и непрекидно шаље. Изволите само потражити на пошти или иначе ко то задржава Ваше бројеве.

Г. Т. Р. Сарајево. Хвала на пријатељском труду око скупљања претплате на „Стармала“, а мило нам је чути да је Г. Пелеш већини братио натраг скупљену предплату у новцу. Јамачно није знао нашу адресу да нам претплату пошље, па је као поштен човек братио новац, онима, од којих је у ние наше покупио. Молимо да нам што скорије пишете је ли то истина, јер ова је вест до нас само као глас допрла.

Г. П. В.у Б. Не можемо одобрити 20% рабат за скупљање предплате јер шта би онда нама остало за подирну толиких огромних трошкова око издања овога листа, којем нелите да сте пријатељ, а у стварн сте му највећи непријатељ кад тражите оно што Вам не може дати. Ви хоће за пола дана скупити 100 ф. полугодишње претплате, па зар Вам није доста 10 ф. од тога чисто за Ваш труд?

Г. М. Косовац, Меленце. Купатилу „Русанда“ послати су сви бројеви од прошле четврти. Послата 1 ф. иде на III. четврт. Шаљемо прајављенима, али молимо настаните да нам претплату пошљу. Иначе се завршују рачуни и нама свакојако пропада новац.

Г. М. Ристићу „Сарајчићу“ Шабац. Шаљемо лист по Вашем налогу, и поиде изволите одмах послати (25 гр. до краја године) књижари В. Валожића у Београд.

Читвоници, Ватајница. Немамо оних појединих бројева од прошле године. Али имамо у меком повезу појединс бројеве листа од прошле године, које дајемо за 4 фор.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

НАЈНОВИЈА ИЗДАЊА ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЛЕВИЋА
У НОВОМЕ САДУ

сад су баш угледала света, и нека су што топлије препоручена српској читалачкој публици.

БУКВАР
ЗА СРПСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
написао
Др. Ђ. НАТОШЕВИЋ
главни школски референт.
(Овај је Буквар одобрен од привременог народног школског савета.)
Цена је тврдо увезаном 16 новч.
(Поправљено најновије издање.)

ЧИТАНКА
за
ДРУГИ РАЗРЕД
СРПСКИХ ОСНОВНИХ ШКОЛА
написао
Др. Ђ. НАТОШЕВИЋ
главни школ. референт.
(Ова је читанка одобрена од привремено-народног школског савета.)
Цена је тврдо увезаној 24 новч.

ОДАБРАНЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ
ЗА УЧЕЊЕ НА ИЗУСТ
У СРПСКИМ ОСНОВНИМ ШКОЛАМА
Друго издање
Цена 10 новч.

ЗБИРКА РАЧУНСКИХ ПРИМЕРА
КЊИГА ПРВА.
За ученике трећег разреда основних школа.
Цена 8 новч.

КЊИГА ДРУГА
За ученике четвртог разреда основних школа.
Цена 8 новч.

Књига трећа
за ученике петог разреда основних школа.
Цена 10. новч.

КЊИГА ЧЕТВРТА
за ученике шестог разреда основних школа.
Цена 8 новч.
све четир књиге сабрао и уредио
СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ
учитељ.
(Ове су књиге од високог народно-привременог школског савета за употребу у српско-народним школама одобрене.)

КЊИГЕ ЗА ШКОЛУ И НАРОД
СВЕСКА ДЕСЕТА
ПОМОЋ
У НУЖДИ И ОПАСНОСТИ
ДОК НЕ ДОЂЕ ЛЕКАР
израдио
Илија В. Поповић.
Цена је тврдо укориченој књизи
30 новчића.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК
ПОЖИВА И НАУКУ О ВАЉКАЊУ
пише
ДР. МИЛАН ЈОВАНОВИЋ
КЊИГА ТРЕЋА
Цена 30 новч.

Још се могу добити и прве две књиге по истој цени, а ко се претплати на све четир књиге за ову годину, добија за 1 фор.

Ко на више поручи ових и других књига нашега издања, дајемо 20—25% рабат према величини наручбине, а дајемо и у комисију ове и све друге књиге наше (осим Буквара и Читанке) познатим нашим растуривачима књига. Наручбине обављамо уредно и брзо.

РЕД ПЛОВИДБЕ
ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и **Рушчук-Косполи:** понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не устушају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишње 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. сар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ЈАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 20. Јула 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Покојне бабе Јане хрђава навика.

Док је била нешто млађа
Бојала се Јана „шлога“ —
(Мора да је пила вина
Из бокала дубокога).

Ужегла се више пута,
Баш ка' оно неслан сир, —
Пустили јој мало крви,
— Па је опет био мир.

Не потраја неко време,
Опет дркће као прут, —
Хајд', опет јој жилу сеци
И по други, трећи пут.

Берберу шкољца, — сад је четир,
Ево сад је већем пет!
Баба Јана све је блеђа,
Као авет плаши свет.

Бербере је измењала
Данас овог сутра тог, —
Грке, Србе, Немце, Англе,
И Фелчера северног.

Зима прође, — опет баба
Превриће се као ври.
— Зар свет нема друга посла
Већ бабама пуштат' крв!!

Рекнеш-ли јој: „Седи с миром!“
Тај је савет љуто врећа.
Јербо баби бучи глава,
Уши зује, сврбе леђа.

Да је баба трошна, слаба,
То већ ником није тајна.
Она мисли: то је снага, —
А то беше слабост крајна.

Опет пружа леву руку:
„Пуштај, свиснух од једрине!“
Бербер шта ће? — послуша ће,
Да ју једном с врата скине.

А кад баби неста крви,
Водена се болест оте, —
Воде ј' било толко много
Да су по њој ишле флоте.

Сад, ил вода, — или флота,
Баба Јану то угуши.
Па и моја песма ова
Сад би могла да се сврши.

Не бих песму ни написо,
Кад нас ова баба Јана,
Кад нас не би тако јако
Подсећала на — Султана.

О—ћ.

Шетња по Новом Саду.

XLVI.

— Слуга, господине, ха баш кад сам вас видео, молим вас, колико сам ја још дужан за „Стармалог“?

— Опростите, ал мене се то ни мало не тиче, то ћете морати ићи у администрацију.

— А како ви то да не знате?

— Све кад бих и ја водио књиге, не бих могао овако на сокаку знати на памет како ко стоји са претплатом од хиљаде претплатника.

— А оно, молим вас, шиљите ми и даље лист а ја ћу већ платити; пошљите ми рачун. Збогом!

Тако ме ономад ослови и разговори један страи претплатник на сокаку и тек кад се изгубио за будрадма, где се купус продаје, сетим се, да ми је заборавио казати своје име и од куда је.

Ја сам се међутим журио у варошку кућу да платим порцију, дакле нисам ни мало „стармалски“ био расположен, него ми је било чисто мучно, као да читам Пелагићево „Умствовање здравога разума,“ кад ме срете наш добри г. З. из П. и одведе ме мало на страну:

— Имам нешто врло добро за „Стармалог“...

— Па изволите ми поштом послати — —

— Не, не, чекајте да вам сада приповедим.

Ја сам био жртва моје уредничке учтивости. Трајало је ч. сахата. Ја сам стојао као исповедник, а г. З. ми је твјо шапутао на уво, што је знао и чуо о једном великом господину. Завршетак је његових речи био ово убичајено: само немојте да се чује да је од мене? Задржавање ово на сокаку тако је досадно и тако ме је и овога пута једнло, да сам чисто изгубио вољу и порцију ићи да платим.

Тек што се удалих ево ти браца Ђ. члана друштва са политичких басамака:

— Јесте л' чули за пиротско звоно. . .

Ја сам већ био три хвата далеко.

— Ал натпис, натпис . . . чуо сам из мојих леђа, ал' му се глас изгубио у коридору тошине пиваре.

Тамак изађох кроз римску порту а искрену пред а-мном благоглаголиви Авакум, г. В., мој зао дух, који ме гони свуда, гдегод се појавим: на улици, у читаоници, у биоцузу, у цркви, у промепади и т. д. и свуда ми упре револвер у прса, па онда приповеда анегдоте за „Стармали“, и то оне исте анегдоте, што их је египатском фараону за време седам гладних година приповедала његова покојна стрина. Наравна ствар, да он то приповеда, као своје најновије вицеве, које је он датом приликом на кремену његовог мозга оцилом своја оштроумља искресао.

Срећом су ту у близини Дерини фијакери, скочим у један и заповедим у при мах да тера ма куда само да што пре нестем из загушљиве и несносне атмосфере красноречивих лифераната пластарих вицева за „Стармали.“

Друга је врста сокачких нападаја искање рачуна, за што ово или оно, што је дотични послао (у неплаћеном писму) уредништву, није изишло у „Стармалом.“ „Изишло је, ал' није ушло!“ Ал' молим хоће л' изићи у другом броју? — „Извините, али оно не можемо никако штампати, јер ми смо ради да „Стармали“ буде и остане лист, који ће моћи увек и најбезазленија девојка читати себи и својим родитељима, а оно што сте ви послали, могло би се штампати у Америци или бар у Паризу.“

— Е ал', знате, то је цела истина било; оно што је онде о аметовици писано, то је баш тако, цело село говори. Само немојте да се чује, да сам вам ја саопштио, нисам рад знате да се замерим,а и дужан сам још осам мерова жита, што ми је јесенас позајмила за семе, кад сам био у нужди. —

Па то сте ви, аминђе, благодаран човек!

— Молим само да зацело дође, јер ја сам претплатник, па ћу се и на даље претплатити, ако ово метнете.

Аб.

Буквице.

Т.

Трпиња. — Место, које је у најновије доба много параде претрпило, и опет живо остало.

Тунел. — То ће бити рупа испод Варадина града кроз коју ће се жељезница, као кер испод капије, провлачити.

Тринајест. — Несрећан број; толико је њих потписало вуковарску адресу.

Трбух. — Види: архимандрит.

Трафика. — То је рођена сестра господара Штемпла; обоје су близанци: т. ј. у једно су се време родили. На њихово одгајање троши свет много новаца, дакле мора бити, да су честита деца.

Трн у оку. — Разни народи и људи зову овај три сваки друкчије: Хрватима је н. пр. ћирилица; Мађарима „Застава“; Тиси она десеторица, што би он да их попље у Америку и т. д.

Теремтете. — Види мађарског галантома.

Тротоар. — То је оно место пред новосадским кућама, где стоје гомиле песка и камења, где закрче лебарице и бурад са катраном, где се скидају помије и цеђ и где се публика у веће најрадије шеће.

Титула. — Кад једном човеку натоваре тридесет општих бесплатних дужности, те је члан одбора „Срп. читанице“, управног одбора „Матице српске“, црквеног одбора општинског, школског одбора, одбора за купљење добровољних прилога за пострадале Сегединце, одбора за народно позориште, одбора за прирећење „Беседе“, члан певачког друштва, члан репрезентанције, одборник политичног „Кола“, члан одбора за попис бирача, одборник за старање о вентилацији јовановске школе, члан одбора, који ће саставити уговор са школским баштованом, и т. д., и т. д., а други — који би имао више времена на те ствари, седи међутим у кавани или на агенцији, док се онај кукавац зноји у седницама и трчка по вароши, ал' за то бар има титула!

Темерин. — Место рођења свију новосадских слушкиња и дојкиња Мађарица.

„Турски народ.“ — Ишчезнуо је испред „Недељног листа“, „јако воск тајат от лица огња.“

Тајна. — Тајна је оно, што зна само једна жена и Мита добошар.

Терати. — У С., у С. и у С. највише терају кера.

Таст. — Ово још и којекако, али џуница...!

Тесто. — Обично се каже: „Покрчина као тесто“, али у „благодјејанију“ је „тесто као помрчина“ (тако црно.)

Тиса. — Тиса оде у мутно море, (као и Дунав, Сава и друге реке.)

Терпсихора. — Богиња играња на балу и курисања. Са Хигејом (богињом здравља у вечитој је завади, (ал то су женски послови!)

Тестаменат. — Негде далеко од Кинеске тестаменат нема важности, ако је онај, који га је оставио, умрьо. Дотично се имање онда из галантерије досуди женама, и то само имућнима јер само ове умеју трошити, а сиротиња не уме, јер није никад ни имала шта да троши.

Трепетник. — То је књига, која нас учи, да кога сврбе леђа, добиће батина.

Аб.

Изреке и пословице.

(Са мало додатка)

Не тражи преко леба погаче, — него преко каквог високог протектора.

Два лоша избише Милоша, — ал но оног Обилића.

Коме је пчела за клобуком, сам се сећа, — ал коме је пчела за камиланком, тог морамо ми да сећамо.

У жене је дуга коса а кратка памет, — неке су пробале да подесеку косу, ал ни то не помаже.

Светац се познаје по вечерњу, — а свечаротво по појутарју.

Реци па утеци! (Добро је кадкад и обратно учинити.)

Бог не плаћа сваке суботе, — зато Брудер-Јашин лист излази недељом.

Човек не зна шта га чека, — а нарочито ако није платио порцију.

Сит гладном не верује, — а гладан ситом још мање.

Крпеж, трпеж, кућу држи. (Т. ј. њихов крпеж, а наш трпеж).

Јака матка така Катка. (Али матка има и универзитете и академије, а Катка ни једне гимназије своје.)

Зец у шуми а ражањ се спрема. (Само што није увек зец оно што се мисли да је зец).

Ближа је кошуља него јапунце, — т. ј. нама, али адвокатима и ексекуторима је ближе јапунце, — т. ј. наше.

(W. L.) Све је на земљи сама сујета. (Зато фризери и маршандмоде неће никад пропасти).

Нико није срећан пре смрти, — осим ако пре тога умре.

Ко говори, кад треба да ћути, —
Тај ће брати јадике.
(А ко ћути кад треба да вичe,
То су српске владике)

Д. Д.

Нов речник.

(Исправљен у логичном смислу.)

Бравар. (Момак који чува браве).

Неумитне судије. (Судије, који се нису умили).

Туцин дан. (Седам, Солферино, Видов-дан и т. д.)

Аксиома (Телеграм уреднику „Истока“.)

Волар. (Geliebter).

Срчика. (Баба, која често пијуцка ракије).

Белај. (Снег).

Лаконичност. (Коров).

Изложба. (Кад кога истерају из ложе).

Калабрија. (Кажана код Енглеске краљице у Пешти.)

Инокос. (Човек, који носи пароку).

Класичан производ. (Жито, Зоб, јечам).

Паранос. (Жељезница).

Мастило. (Славина).

Амин!

Тврдица.

— Један тврдица падне у море, и одавно би се, да неки рибар недотрчи с чуном те га избави. Тврдица кад се мало поврати и одмори, извади четрдесет форината и рекне: „је си задовољан са овом наградом?“ — „Јесам“ одговори рибар“. „Али признајеш ли да без мене ти неби ово заслужио?“ — „признајем“ одговори рибар. „Дакле, кад смо заједно ове новце зарадили, ја ево узимам половину.“ рекне тврдица, и узме двадесет форината, а продужи даље: „признајеш ли да сам ја већу муку и опасност имао него ти?“ — „признајем,“ рекне му рибар „Дакле треба, бар пет форината више и да примим“ и узе пет форината: „сад, мој драги — продужи тврдица — ја сам покварио моје хаљине, и са тим бар двадесет форината штете имам. Кад смо делили добит, треба и штету да поделимо: и по томе ти имаш мени још пет форината да дадеш; али ја ти то поклањам.“ — „Хвала!“ одговори рибар и оде.

Разговор.

Осечани. Та чекајте, људи, није нам стала крава на ногу.

Старм. Није крава, јер не даје млеко. Ал нешто нажик на краву, јер има рогове.

Е, гле, шта би људима!

Шта то виде наше очи,
Ил смо можда сањали!
Је-л' то Ћира? Је-л то, Спира?
Ала су се смањали!

Нису, брате, смањили се, —
Лоша ти је логика;
Отишли су мало даље,
Па те вара оптика.

А баш да су смањили се
Не би ни то био јад, —
Нека људи буду мањи,
Само нек им већи рад.

Неда буде тело мање,
Само нек је већи зор;
Нека буду уста мања,
Само нек је јачи збор.

Ћира, Спира, самосвесни,
Знају шта је њихов дуг.
— Нек се свако мало стесни,
Ето делу шири круг!

Нек је само њива већа,
Макар био мањи дом;
Ћира, Спира пример дају:
Како ради економ.

* * *

Рошфору.

Ој море, Рошфоре,
Шта о теби говоре!
Да не видиш бела дана,
Ни зоре,
Да још идеш старом Лампом
Кроз шоре.

* * *

Ал теби је република
Ка' и трон,
Гамбета ти мрзак ка' и
Наполон.
Чини ми се ти си неки
Ветрогон!

* * *

Истина се друкче прима,
— Друкче лаж.
Друкчије се жито жање.
— Друкче паш;
Све мерити једном мером,
— То ј' бламаж.
Ал ти канда само псоват',
Грдит' знаш!

С.

Ћира. Јеси-ли чуо најновији телеграм.

Спира. Стани, неговори даље.

Ћира. Ја у телеграме, који се почињу са канда, не полажем много важности.

Ћира. Даклем одсада ће се на жељезницама завести гостионице, у њима ће путници путујући моћи јести и пити.

Спира. Оће-ли тако бити и на жељезницама које воде у Босну?

Ћира. А зашто то питаш?

Спира. Волео бих да званичници, који у Босну иду не долазе у њу гладни, већ да буду колко толко сити.

Ћира. Бога ти, шта би био наш министар просвете, кад би му се омакла црвена фотеља, на којој сад седи. — За шта би га ти препоручио?

Спира. За свашта пре, само за писмоношу не.

Ћира. А зашто?

Спира. Зато, јер незна ни то, да писмо треба предати ономе, на кога је адресовано.

Ћира. Јеси-ли чуо, шта је рекао Наполеончић Плон-Плон?

Спира А шта?

Ћира. Рекао је, да он не воли странпутице.

Спира. Ја му потпуно верујем, да би он волео преким путем доћи до француског престола.

Ћира. Даклем папа даје штампати нека акта, — а сам својеручно води коректуру.

Спира. Врло паметно. Како би то лепо било, кад би и наш „Стармали“ нашао каквог „непогрешљивог“ коректора.

Ћира. Зашто је, приликом Апатицковог процеса, суд у Пешти трајао целу ноћ.

Спира. Знаш брате да је Правда слепа, а сад се претворила у слепог миша, који само ноћу види.

Ћира. Јели истина да султан тражи летву да свога брата убије?

Спира. Није летву него Фетву.

Ћира. О, слава богу, каква још оружја неће бити на свету.

Ћира. У Министеру просветиће се нова Академија. Том приликом даје министар ручак. За сваког ђака плаћено је 15 чаша пива.

Спира. Чудновато. Ако ти ђаци загасе своју жеђ пивом, шта ће остати за науку!!

Вонмен.

У Руски синод држи вече,
Он потреса сад црквене свеће.
(И право је синод да разбира
Пуном вољом, неуморним жаром,
Какна светлост треба да се бира,
Да засија пред божјим олтаром).

И нашли су (на дику им служи)
Да је свећа по изгледу фина,
Ал је њена унутарњост ружи,
— Те су свеће пуне парафина.

Чиста воска наша црква тражи;
Пред олтаром све нека је свето.
Зато ј' синод против парафина
(Евала му!) изрекао вето!

Бог да живи старатеље таке,
Ал владике нису свуд једнаке;
Воље разне, подвизи су разни, —
Неки трпе и веће саблазни.

Поред њине бриге и старања
Доћи ћемо још до тога стања
Да ће палит' иноверна тама
Пред олтарем нашег светог храма
(Јер већ има утрвених стаза)
Да ће палит чудноватe свеће,
Чудне свеће, — не од парафина,
Већ од бркомаза.

А наш синод, тако ми се слути —
Он ће, — он ће — и на то да ћути.

Злогук.

Абдул Хамидов одговор Великим силама.

(По „Улку“ — ал не сасвим по њему.)

Да, ја чујем све, што ми велите;
Ја у вашем пријатељству живим;
Имам срећу слушат', што желите;
Памети се вашој увек дивим.

Ја ћу, — то јест како Алах спреми, —
Било б' добро, да се и он сложе;
Васдан мислим, — ал опростите ми
Послуш'о би, да ми пророк каже.

Уштипци.

§ Писац „Србина и његове појезије“ каже, да из новосадске мађарске гимназије излазе **људи**, а из српске — **умни богаљеви**. Између редова пише: „Турски народе,“ **преваз**ишао сам те!“

⊙ У допису из Осека („Застава“ бр. 109), стоји за г. Јоцу Јаношевића, нашег милозвучнога певца, да је он, „већ сто двадесет година“ у Осеку. Ако је он доиста толико година певао, онда није чудо што је сад добио тако рђав глас. (Неки држе да је „сто“ штампарска погрешка место „ето“, али г. Јаношевић ће ваљда поправити ону погрешку).

△ У Осеку се пре времена појавио убоги Лазар. Не знам хоће л имати посла врбица. Ал свакојако се Осечани неће више ослањати на врбов клин.

= Кажу да је осечки Лазар до сад увек бивао „но виђе голубиње.“

⌗ Кад се калуђери не смеју женити, онда им не треба ни (по)**вереница.**

? Новосадске мачке виделе од бечлија, па и оне држе **шпиц**-фест.

🐋 Неки доктор у Њу-Јорку опкладио се, да 40 дана неће ништа јести, но само пити воде. Ал баћа Совра из Лединаца вели да он више пута по 40 дана и дуже не пије ни воде.

! Чујемо из Београда, да су неки владини фотографи скинули Миту Ракића. Ђ. Јакшић пише овим поводом наново своје „Прве жртве.

♂ Један ђак у некој гимназији, који радо лупа прозоре чујемо да се разболео, добио је истерију.

☐ Један стари дужник „Стармалов“ вели, да је њему од свију чланака у „Стармалом“ најсмешнији позив на претплату.

§. Либерални (слободњаци) у Руми изабраше за посланика бана Пејачевића. Ко сад може рећи, да то нису банови слободњаци?

Тврдица.

— Један тврдица дође Молину, већем тврдици, да би га поучно у штедњи. Молин, кад чује за што је онај дошао, одмах дуне те угаси свећу говорећи: „о томе се можемо и у мраку разговарати.“

Путовање преко венца у Раваницу.

О Видову-дневи 1880 год.

(Свршетак).

Тако помагајући обазрем се и видим мога притЂ Современа, дадем му знак, да ближе дође и шапнем му, да поред мене стане, те да и он помаже, што већма може, (јер исти је пусто грлат), е брате, да ти је чути, када се притЂ Совреме успе, сбуни све певчике тако, да се св. оци поћоше обазреће, да виде, какво је то чудо (мислећи, да се није какав из шуме подкрао), ја на њега очима, да мало тишије пои, али нема ту ништа, кад се прица раскрачи, те дигне главуру, нема тога, ко ће га уталожити. Сврши се и тај акат, а св. оци поћоше са коливом и колачем у трапезарију (као да хоћеју траг да замету), а ја мом прици намигнем, само за њима, па што њима, то и нама, намера ће већ бити постигнута; — јест' ако ти не треба, они ту читаше и појаше мало, па ево их опет на поље (устумараше се штоно реч: ко Максим по цркви). Ей наопако прицо, неће бити ништа од наше препорукe; но ипак само за њима, па куд пукло.

Дошавши њима у цркву, одоше наше оне у олтар, оста ја и прица (кукајући и горко проклињући) са неколицином народа, који беше такође наши назора, а остала практичнија браћа, одоше пре и постараше се сами за себе, где ће и шта ће обедовати. Чекам ја, и прица св. оце и готово сами остадосмо у цркви, али њих ни од корова „Изгибл бјаху и необрјетошасја“. — — Ей мој притЂ Совреме речем му ја веле гласно: „Совершишасја“ — него упри у се и у своје кљусе, но он ме не разумеде, него разрогачи очи, те ми оштро набрецне: ја за данас више упирати не могу, јер сам упирао доста, док нисмо дошли, а друго ја сам гладан врло, — та зато ти и говорим, хајдмо да што потражимо у кљуп. Дођемо колма, а не далеко пеку два јагњета на ражњу, ха! Бог да прости прицо, сто нама ручка, него иди и купи једну килу јагњећине, он с места послуша ме и оде, јест, кад он само, ал окретачи сунуше на њега; ово ми печемо за калуђере а не за које какве врканује; и тако награбуси и ту прица за своје готове новце. Шта ћемо сад вели прица? ништа друго отвјечнам, него хајдмо по тргу, те ћемо ваљда наћи што за јело, и тако би, намеримо ми код једног бајана што продаваше јагњећине, две заостављене јагњеће главе, ха! то ја бегенишем рече прица (мозга мало) најпосле склони се ја кад не беше бубрежњака и остали удова; донесавши главе колима, ту ми се славољу јеђасмо, слушајући како оне у трапезарији за ручком одрђу „многаја“ (све на тон деспота). Ова дивна мелодија отаца (а и благовони мирис трапезарије) јако трону мога прицу, да зажели и силом упући се у трапезарију и позаве мене, но ја испуњен са озлобљењем, одбијем му понуду, но кад види прица, да се ја јако опирем, почне ми претити, да ако неузидем њима унутра, да ће ме оставити у обитељи; ей наопако прицо, још ми то треба, па сам онда прошао ко Ферко на трешњама. Но знајући му ћуд (за је зовнут мало на бању) ништа ми не преоста него обећати му, да ћу му жељи за доста учинити.

Унутим се трапезарији и дошавши до врата, нађемо ту певчике који при литурђији певаше и ја мислећи да су већ ручали, поздравим их по обичају: наздравље господо, слуга сам понизан; на које ми коровоља стискивајући стомак одговори потмуло: „наопако нам наше здравље, кад не ћуштајо оце унутра, велећи да имају сувише гостију, те немају за нас места,“ (које не беше истина). Ја ту сажаљевајући конкуренте моје а мало у себи и светећи им се, изгубим још већма вољу њи унутра, али кад се сетим пришине претње, ићеш, нећеш, мораш. — Таман прица за скакавицу, а ја брже дрипем га созади, и он се обрне, на које га ја лепо умолим, да он први уђе, а ја ћу га после кобојаги тражити (ко Соморски звонари при свечари) и тако замољен прица уђе, а ја беж' од врата, па по ходнику шетам тамо амо смишљајући здравицу, како ћу преподобном оцу наздравити кад унутра уђем. Таман ја нешто злсудо изкумпутиро, (тешко је против савести своје војевати) ал' ето ти мога притЂ Совреме као испод жига, чим га опази прођоше мрави кроз ране, јер напред виде, да је прица прошао као Крста са кесегама. Дошавши ми ближе упитам га нестрпљиво, шта је прицо? какав је дочек? тебе канда ништа ниприше св. оци? — Кад прица мало од јарости одане, поче ми причати дочек братиље овако! Уђем ја сасвим учтиво унутра, запитам, које је преподобни отац игуман, један од братиље даде ми знак на једног белобрадог мало поћелавог старину, кога чим сам видио, мал' ме ћушлот не дарну од његова умилна погледа, но ипак приберем се, приступим му по адету, руци и он ју пружи сасвим презрително, а рука му брате стоји као алмашка рипида, ја пољубивши или боље рећи целујући га у руку (ма да ми од срца не ићаше, јер помислим кад сам међ' вуцима, морам шћима урлати) представим му се овако: „Ја сам из дађе земље из села весела, именом Совреме Пртљанов, купац и продавац и т. д. На ову моју представу погледа ме отац Патермудије мало пријатније но пре и запита ме громовито: јесте ли ручали? јесам нешто мало отвјечнам тихим гласом — на где? овде код мојих кола; право ришћанине, треба човек да пази на своје добро и да чува, јер има зли духова те нам могу квара напести, сто видите и ја с братијом мојом тако радим, затворисмо се овди, да ово мало насушнике међу себе што брже поделимо, те да сваки за својим послом идемо, један мора у цркву да на тасиће пази, други овамо, трећи онамо и т. д. јер као што видите напуваше се које одкуда и свакојаки. Кад ја преподобног саслуша, погледам около себе, где су врата, јер ако се дуже уздржавам „биће бране“ како ме остала братија зло погледају. — На јел' ей! јесуа' те понудили бар са чашом вина? јесу ђавола — (а и боље остала ми је 10 ф. у шпагу, којих сам наменуо св. обитеља или боље рећи братији со куварицама) није ни брате толико за вином жао, колико за палачинкама и путертајгом гледајући, како братија зло конабе, по тањири направили читаве анте, те кадкод испод обрва погледајући на ме чисто би

ми рекли: „Иди од нас сатано проклати во отаџ вјечни.“ —

Приповедавши ми тако приша у ходнику своје страдање и очинапарење, ал' упути нам се један од братиље са ријом брадом, а таковоју и власиџу, да би човек жигиџу само близу браде донео, одма би се упалила, тако је дикарасг изгледао, као да је испод каца мућкове водио; да мислећи да су се остављша братија раскајала, што пришу непонудиште чашицом винца, те шиљу овога пришу у потеру; јест ал ти отац Акакије проће мимо нас као поред турска гробља, но шта смо му онда помислили а и кроз зубе изустили, можете се поштовани читаоци себи представити.

Тако ожлоједени пођемо колма, да бежимо из св. обитељи док нам се гњев није изшло, јер би може бити горе прошли, него зец на Сланкамену. Дошавши колма, упрегнено коње и кад беше све за пут готово; ал подиже мој приша једну поприлично каменину на кола; ја га упитам: шта ћеш напако са тим каменом? ваљда да хоћеш да имаш ма какови адиџар из св. обитељи ради успомене. Он ћуташе и када седосмо већ на кола и коњи кренуше, ал' ти лати мој приша каменину, па ду њиоме о земљу, говорећи му: „Кад ти камену, прелетио ову шуму и планине онда моја нога корачила у Раванишу — и моја придодам ја — и тако се ми осветисмо св. обитељи односно у њој налазећим се оцама.

То вече приспесмо у Нови Сад и ту саставши се са нашим познаницима, питаше нас где путујемо или смо били гдегод? — Јест били смо на једном месту и то први пут, а ако се камен неуздигне и последњи пут. Ово познаницима беше читава загонетка те им морадосмо открити, да смо у Раванишу на слави били и укратко им обележимо путовање наше и раванички дочек, и уједно обећамо им да ће опширније у „Стармалом“ читати. — Ту преноћивши, подранимо и тај дан с мраком сретно стигнемо дома.

Ово изнашајући на јавност, нека служи сваком за савет, који се реши да у Раванишу иде, нека боље остане дома или ако баш неможе срцу одолети (као ја и мој приша) то нека се неузда у дочек раванички братиље, него нека понесе собом подоста пара, и нека понесе шта ће јести и на што ће сести.

У седу веселу после Видовдана написао невгодно дочекани

Амфилохије Незнановић,
што неће више у Раванишу.

Л у д и л о.

— Познато је да је султан Мурат полудио и место њега дошао на престо садањи султан Хамид. — Пре кратко време запита султан Хамид лекара муратовог: како је Мурат, шта ради?“ — „Непрестано је у лудилу,“ одговори лекар. „А говоря ли кад год, да би желио бити цар турски!“ на ново упита Султан. „До тог степена лудила још није дошао,“ одговори лекар.

Преварио се у рачуну.

Причају да је један старац просио по Паризу говорећи: „уделите ономе који се преварио у рачуну!“ — Кад су га упитали: шта то значи, и како се преварио у рачуну? — Он им одговори: „кад ми је било педесет година, имао сам двадесет хиљада дуката, и прорачунао сам да немогу живити више од седамдесет година; за то решим се, да ништа више нерадим, него сваке године по једну хиљаду дуката да трошим. Сад ми је осамдесет пета година, а петнаеста како просим.“

Турски суд.

— У Мостару један млади бег потегне каменом да удари једног хришћанина, но овај сагне главу, и камен пролети и разбије прозор берберину Турчину, који одмах оде кадији и тужи да му се платн прозор. Кадија зовне ону обојицу, и рекне хришћанину: „казуј рајо како је било, дајем ти реч да ћу ти веровати.“ — „ево кадијо како је било, — рекне хришћанин; — овај бег баци се каменом на мене да мене удари, и да ни сам мрднуо главом, ударио би ме по сред главе; но ја мрднем главом а камен пролети и удари у прозор.“ — „почем признајеш сам — рече кадија — да не би прозор био разбијен, да нисн мрднуо главом то извади новце те плати ту штету.“

Због особе власника и сарадника овога листа, овај се број за неколико дана закаснио, али одјако ће све ићи опет уредније и боље.
Наклада „Стармалог“.

Најновије књиге.

(Под овим насловом навештићемо сваку књигу, која се уредништву тога ради приношље.)

Velika Srpska i Hrvatska **Pesmarica** namenjena narodu našem koji latinicom čita. U kojoj ima 400 pesama. Izdanje srpske knjižare braće M. Popovića. U Novome Sadu 1880 god. Cena 40 novč.

Одговори Администрације.

Г. Милану И. Вранковићу Ниш. Претплата на 3 месеца стоји 1 ф. 25 н. за Србију, и Ви сте послали само 1 ф. Изволите дакле заостали кусур књижари Валожићу у Београд послати.

Г. Милану М. Београду. Примили смо 2 ф тиме је подмирена претплата до краја Септембра о. г.

Г. Н. Каралићу, Београд. Примили смо 2 ф. за Јули-Децембар о. г. за које изволите Валожићу још 1 динар положити, и онда је за Вас до краја о. г. плаћено.

Г. Осман Нури бег, Цариград. Примили смо 4 ф. и послали смо Вам све бројеве од почетка о. г. Изволите послати још 1 ф. па да Вам се лист непрекидно до краја о. г. шаље.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Већ је дат у штампу и у велико се ради

ВЕЛИКИ СРПСКИ СЕКРЕТАР С НАРОДНИМ АДВОКАТОМ

по најновијим и бољим ауторима за наш свет удешено упутство, како да се пишу: писма, тужбе, уговори, процене, тапије, тестаменти, пуномоћија, облигације, и остале разне исправе на крају додате таблице, најпростије израђено и за сваког лако разумљиве, о претварању старих мера у нове и нових у старе, и таблице о прорачунавању интереса,

ИЗДАЊЕ

КЊИЖАРЕ ВЕЛИМИРА ВАЛОЖИЋА.

Пре шест година потписана књижара издала је: „Најновији Српски Секретар“, који је брзо распродат те по томе књижара ласка себи да је, ако не потпуно а оно приближно, намирила потребу, која се у нашој публици опажа за таком књигом.

На како се у последње време појавила јака тражња, ми смо се постарали да приредимо и дамо у штампу овај: „Велики српски секретар с народним адвокатом“

Да би књига што боље израђена била, дали смо први део: „Велики српски секретар, где долазе разна писма, човеку како вичну овом послу тако и добром знаљцу нашега језика, те га је уредио по најбољим и најновијим ауторима а удесивши га за наше прилике. Други део: „Народни адвокат“ радио нам је човек стручан, добар знаљац правних наука. На послетку и таблице о претварању нових мера у старе и старих у нове израдио је такође стручан човек. И тако смемо рећи, да Велики српски секретар с народним адвокатом неће наћи у нашој публици замерке ни што се тиче чистог и лепог језика ни што се тиче праве важности оних разних докумената.

Кад се само узме на ум, да човек често може наћи на сметње или што му тужба није добро написана, или што му уговор, тестамент, облигација, тапија итд. није према законским прописима састављена, па се врло често и оштети, а варочито онај који у своме месту нема адвоката ни другога вештог човека да га за савет упита, онда заиста неће нико оспоравати важност оној књизи, која може свакоме, ко само уме читати и писати, помоћи саветом и упутити га како у којој прилици ваља поступити и радити.

Велики српски секретар с народним адвокатом биће добро дошао и трговцу и занатлији и сељаку и шпекуланту и чиновнику и свештенику и учитељу — једном речи свакоме, који год има потребу да води ма какву преписку. И ми се за то надамо, да ће ова књига наћи што већег одзива код наше публике.

Књига ће изићи 20 печатаних табака на великој осмини.

Цена јој је три динара или 1 ф. 50 нов. а вр.

Молимо г. учитеље, свештенике, општинске писаре и сваког пријатеља, да се заузму око скупљања претплате.

Рок скупљања претплате траје до 31 августа, ове год. а дотле ће и књига бити готова, за то молимо господу скупљаче да нам до тог дана пошљу скупљену претплату.

Имена претплатника и скупљача штампаће се, само за то молимо да нам пошљу разговетно исписана.

На осам књига дајемо једну за труд.

Наруџбине без новаца не важе.

Књиге ће се разаслати поштом о трошку књижаре.

Београд 9. Јула 1880 год.

КЊИЖАРА ВЕЛ. ВАЛОЖИЋА

РЕД ПЛОВИДБЕ
ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

—11

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америкапској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видати и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 8 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 30 гр., на по год. 15 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ЈАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 30. Јула 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Остаповића у Новом Саду. Претплату пак и оглесе, нека шаља на штампарију А. Јајевића у Нови Сад.

Цена је оглесима 5 новч. од једне врсте.

СЕЗОНА КУПАЊА

или

ПОСМАТРАЊА ИЗ ХЛАДНЕ ВОДЕ.

Здравље, велим и чистота
Два су дара врло скупа,
Зато сада, у сред лета,
Што год живи, све се купа.

Великаши, богаташи
Купају се где ком годи;
Људи гледе како тице
Купају се у слободи.

Министарка и банкарка
У најдаље купке стиже;
Миле гуске, слатке патке
Купају се где им ближе.

Ко би хтео да се сунча,
Над њим распну деб'о шатор. —
Који неће сам да скаче,
Том се даде окупатор.

Дипломате спремају се,
Ако буде какве муке,
Да се нађу близу воде,
Да пилатски перу руке.

Тиса ј' човек, Тиса ј' река,
Он по валу грца своме;
(Утопи-л се сам у себи
Барем неће у другоме).

Једни 'вако, други 'нако, —
А шта ради мудра Грчка?
Загазила у надежду
На се у њој купа, брчка.

А шта раде Црногорци —
(Код њих воде ни за ћупу)?
Не брин'те се, не брин'те се,
И они су на окупу.

Султан има до три мора,
Инак зато нема мира, —
Већ он зове Европу
Да га фроти —, ил флотира.

А шта ради Херман „тихи“
— Шта он ради, тако т' бога?
Општине му главу мињу
(Без сапуна Осечкога).

А шта мома Аутонома,
Где сезону она слави?
Та се текем страшно купа,
Чисто б' рекo да се дави.

А шта Јаша? шта ли Јота?
Где је купка тих свечара?
Не брин'те се за два Шкота,
Њихова је смрдабара.

Абуказем већ се сналчи,
Календарску канту куша,
Тако, тако, то је добро!
Биће неким хладна туша.

А „Стармали“? — он би брзо
Испливао на крај жеља,
Кад би свугди ко у Руми,
Ил'о „стара пријатеља“.

* * *

Све се купа, све се брчка,
Или грца, ил се дави.
За све рекох, где је који,
— А ратара заборавих.

И он знаде за сезону
Топлог лета, жестокога.
Јест, и он се сада купа,
Да, — у зноју лица свога.

А та купка прва тога,
Макар како проста била,
Она свету више хасни
Од свих других купатила.

Непомук.

Шетња по Новом Саду.

XLVII.

Ономад кад сам устао, умио се и очешљао(!), обукао, прекрстио руке и помолио се — кроз прозор, видим гомилу школске деце, где се упутише Дунаву. Но успут су на разан начин прекраћивали себи време: један је вукао за звоно на свакој капији и наслађивао се, кад когод од укућана промоли главу кроз прозор те псује, и један се; у овом благонадежном јуноши лежи без сваке сумње клица каквог важног дипломате, који ће временом алармирати целу Европу; — други тражи себи забаве у томе, што код сваке млекарице тури прст у лонац са скорупом те кошта и пита шта кошта; овај ће временом бити практичан и мудар човек, који ће пре него што би штагод урадио, добро да испита и опроба ствар; — трећи које год дете сретне на путу задиркује, једнога повуче за косе, другога за уво, трећег дрипе за капут и т. д.; тај даје оправдане наде, да ће док одрасте бити храбар јунак и да ће радо замењати кавгу, као Краљевић Марко; — четврти граби од пиљарица шљиве и крушке а кад га ова повија он уме лепо да се извуче, а тиме нам даје необорива доказа, да ће од њега временом бити вешт директор какве банке у Угарској; — пети дражи вашке по сокаци и пуђа на поштене људе, дакле нема сумње, да ће временом моћи бити шеф каквог великог чивутског листа; — шести је све нешто гладан и гледећи оне сироте дебарице, што имају толико деба, завиди им, а тиме отвара перспективу, да ће у своје време бити српски списатељ; — седми седа из несташлука час на ову, час на ону столицу, гдегод коју види пред кућом, а ја га чисто видим у духу, где је постао владика, јер се из малена научио, на више столица седети; — осми тура руке у џепове својим друговима, те им вади и последњу мрву из њих; ко може рећи, да неће бити добар адвокат; — девети згради од једног пекарског шегрта из каше новце, што их је овај добио за продате кифле, и умаче некуд, да га није могао нико наћи; тај се квалификација за касира у некој варошици; — десети иде смирено од једног друга до другог, те им нешто шапуће на уво, а они онда изваде плајваз, те нешто уписују на лист хартије, што им га је он поднео, а мени је долазило, као да се учи купити потписе на неку повереницу.

Ал тако је то. Дечица имају сада школски одмор, па не знају шта да раде од дуга времена, него иду на Дунав да се возају на чамцу, а успут се „унтерхалтују“ сваки на свој начин. Истина, код нас се удавило у Дунаву за кратко време неколико људи, но за то опет стоје деци чамци на расположењу и од полиције не изађе још наредба, да је забрањено давати деци и неукима чамце на послугу. А друго нико се није научен родио, те дакле мора се учити и вежбати, а што по неки без нужде страда, то мора тако бити, као год и кад се човек учи картати, билијарити и т. д. свуда мора овај који се учи најпре да страда и плаћа (било новцем, било главом).

У осталом педагози кажу, да школа и кућа треба у васпитању деце да у хармонији раде, а кад може кућа, односно родитељи више радити, него за време школског одмора, јер онда деца нису под учитељским надзором и онда имају сами родитељи...

Хо, хо, куд сам ја отишао! Из „Стармалог“ сам наједанпут скочио у „Школски лист“, из Новог Сада у Сомбор! Бар да сам дочекао жељезницу да не идем пешке. Но како сам сад на једанпут постао озбиљан као да идем берберу да ми вади зуб, и како сам постао пун савестовања, то да не би когод помислио да чита „Хришћански весник“ морам прекинути овај данашњи диван.

Аб.

Буквице.

У.

Уво. — Величина му зависи од господства. Што већи господин веће и уво — тамо у Кинеској. Код нас се ушима носе мињуше, а Кинези обесе о нос, но и код нас би се многима имало шта на нос обесити!

Уредник. — Код нас има две жеље уредника: једни незнају ни сами како до новаца да дођу, а други не знају ни сами како до новаца доћу.

У брк. — Реши коме шта „у брк“ значи рећи му смело истину. На пример ми нашим господама, које се картају и терају луксус, увек то у брк кажемо. — Мађари имају оштре и шиљасте бр-

ков, те кад њима што' ми уредници у брк кажемо, више пута се убодемо и страдамо.

Увода (шпијон). — То је онај, који ћути, види, оде, каже, и прими плату.

Усијано. То је оно стање, у којем се налази угрејано гвожђе и глава старчевићевих младенаца.

Устаница. — Песници кажу, да су устаница код лепе девојке само за то створена, да — једе купуса, мацуна и киселих краставаца.

Учитељ. — То су већином они чланови нашег народа, који не држе „Школски лист“.

Урак и урнек. — У Сомбору се тако зову они родољуби Срби, који откупљују заложену гардеробу мађарскога позоришта и који играју на мађарским даскама, што свет тлаче. хоћу рећи, што свет значе.

Утија. — Утија је српска реч, ал' је наше госпођице не употребљују (ал' слабо оне употребљују и „неглајз“).

Умствовање здравога разума — Ово ваља разликовати од „Умствовања Пелагићевог разума“.

Уље. — Кад је у кандилу зове се зејтин, а кад су у каквој чивутској редакцији, зову се новинари.

„Уштипци“. — То су они колачи, каквом се многи нису надали. „Стармали“ их често меси, ал' би волео, да му већ једанпут нестане материје, брашна. То су масни колачи, ал оно што са њих цури није све маст, има и суза.

Удати се. — Види: покајати се.

Уредба (школска). — Ваљда ћемо дочекати да ће пошто се претресе храна, дођи и ова уредба на ред.

Берти.

Прва и последња песма.

Досад сам ти увек тепо':
Мила Берто, Берто драга!
Даваске ти велим лепо:
Иди, луче, до сто врага!

Ти ћеш сада клети срећу,
Твоја вика биће јавна:
Да ја тебе зато нећу
Што ти нисм православна.

Свака вера срећна биза,
Свака вера има право; —
Ни сад вера није крива,
Ал неверство — то је ђаво!

У Темишвару. **Велимир.**

Нешто из XIX века.

Из Србије смо добили овај документат коме не треба коментара и који у оригиналу гласи овако:

Суду општине Београдске.

Моја је супруга болесна прилично одавно, ја употребљавам лекара за њезину болест, у том времену лечења довуче се из те општине некаква Јуља врача и незнам одкуд ваиће на моју супругу; и представи се мојој супруги да она зна лечити од сваке болести; Јуља је њезин долазак удесила баш у оно време кад ја нисам био код куће већ на служби.

Моја супруга да би што пре дошла до свог првобитног здравља; стане Јуљу питати како она лечи: Јуља одговори да она ради са ђаволима, и да јој они донесе лек, кад им она заповеди они њу морају слушати, моја супруга запита Јуљу? па колико за то треба? Јуља одговори — треба да ми дате ову суму новаца па да будете здрави за седам дана, а то је она сума:

I. 30. гроша чаршински да Јуља купи плоче, и клинце с' којима ће ђаволи подкивати своје коње.

II. 20. гроша чаршински, да купи ђаволима т. ј. њиним коњима јечма.

III. 25. гроша да купи зобнице за ђаволске коње.

IV. 40 „ „ „ платна да ђаволима сашије кошуље.

V. 60. гроша да купи ђаволима одело, јер ови несмеду они ићи голи.

VI. 15. гроша да купи ђаволима опанке јер не могу ићи боси.

VII. 12. гроша да купи рану за њихов пут, како би имали шта јести а да не нападају путем на људе и стоку.

VIII. 51 грош и 20 пара чаршински да она купи још неке ствари за жене ђаволске.

Даклем цела сума коју је Јуља лажним начином и преваром изузела, износи 253. гроша и 20. пара.

Част ми је умолити тај суд да од поменуте Јуље као варалице изузме одма горњу суму новаца и мени амо пошље; сем тога да се Јуља казни по параграфу §. о варалицама, и да јој се забрани да више несме ићи по народу и варати овај свет.

Јуља је обећала мојој супруги да ће она за седам дана бити потпуно здрава, па како тај дан, тако и дан данашњи нити има Јуље ни лека; Јуља је овим начином показала се баш подпука варалица коју суд не треба а и на основу закона несме пропустити а да је не казни, у власти својој најстрожије.

Очекујући од тога суда одговор;

У Ћуприји 12. Јула 1880 год.

Милан Петровић млађи
Инжињерски Подворучник.

Нестрпљивом критичару.

„Неven“ или — „Увен“,
— То је твоја ствар!
Ал осуђуј кад се створи,
Само немој а priori,
Кад си критичар. **Кумашин.**

Ћира. Даклем доктор Танер, издржао је свој четрдесетдневни пост. Ал је и ђаволски омршавио!

Спира. Па шта ће сад?

Ћира. Вели се, да ће сад ићи у који српски намастир да се опорави.

Спира. Види се да је практичан човек.

Ћира. Је ли истина да ће Црна Гора окренути дебели крај, т. ј. ако султан не узме лепим начином да се исправнаје!

Спира. Може бити.

Ћира. Та ја знам да Црна Гора може бити. Само не знам хоћеди султан моћи то издржати.

Ћира. Даклем Грчка је наручила 1400 коња и то из Пеште.

Спира. Чуо сам и то ми је мило.

Ћира. А зашто ти је то тако мило?

Спира. Надам се, да ће онда у Пешти бити мање вурања, разбацивања.

Ћира. Говори се о некој намери, која иде на то да се у Боки Которској ипак спроведе регрутовање.

Спира. А на коју цел?

Ћира. Ради бољег учвршћења кнезлачког мира.

Ћира „Нова слоб. Преса“ говорећи о Црној Гори рече ово: „Die Truppe des Zeko Petrović beträgt nur eine Ilijade.“ А под заградом разјашњује да „Илијада“ значи један батаљион, који броји 600 људи.

Спира. Браво „Пресо“! — И пошто се у Црној Гори ради о испуњењу правичних захтева, даклем и о миру, то ти допуштамо да Црногорске баталионе називеш и „Омировом Илијадом.“ Тај су комплименат Црногорци заиста и заслужили.

Ћира. Код аустријски Немаца опажа се у новије доба леп напредак.

Спира. Е да, а како то?

Ћира. Напредују у чешком језику. Сад већ разуму шта то значи: „Nerozumím“.

Ћира. Од 29. јула па до 2. августа падаће много звезда с неба.

Спира. Читао сам и ја то у немачким новинама. Али то неће падати звезде, него само шуне од звезда.

Ћира. Ала да ми хоће једна пасти у авлију. То би било баш као наручено.

Ћира. Немачке и мађарске новине, кад су чуле да је Гледстон оздравио, страшно су се уплашиле.

Спира. Баш су кукавице. А где ти нас. Ми смо чули да је Тиса умр'о, — па се опет нисмо уплашили.

Ћира. Кад је ономад умр'о један мађарски патриота „Недељни Лист“ је Србима донео ту вест у црном оквиру. Сад је умр'о славни професор Хебра, — баш ћу видети хоће ли и ту вест донети са црним оквиром.

Спира. Зацело неће.

Ћира. А зашто мислиш да неће.

Спира. Зато јер се брудер Јашин лист срди на професора Хебру.

Ћира. А ко зашто би он имао да се срди на Хебру?

Спира. Зато, јер је Хебра први докучио, па и друге научио шта је то шуга, — да су то мале животињице, које се увуку у нашу кожу, ту нас гризкају и кољу, а уз то нам праве срамоту.

Ћира. А је ли Хебра докучио, како се ваља од тих животињица лечити.

Спира. Јесте.

Ћира. Е, онда разумем, зашто се „Недељни лист“ на Хебру срди.

Ћира. — Јеси л читао у новинама, како су многи страдали од буре!

Спира. — Јест, јест; буре, буре, многи су од тога страдали! **Аб.**

Препотопни спомени.

Биће томе сто година, — шта више биће томе (:кадгод:) и двеста и више година, — ма да ми се чини као да је то данас пре подне било, — то јест, кад смо ми били млади. А били смо млади и зелени, исто као што су други сад, — можда само са малом каквом разликом.

Цео свет, чини ми се да је онда био млађи и зеленији, — сад ми, наравно, долази много старији, зрелији, од чворака опипанији, смежуранији и црвљивији.

Било нас је читаво коло таких створења, који онда нисмо ништа друго били само млади, здрави, весели, „чуноладежди“ и — ђаци. Ал то је нама онда доста било. (:Можда би се и сада тиме задовољили:).

Од тога кола има неких који су чак и данас живи, има многи који су мртви, има их који нису ни живи ни мртви, — не знају ни сами шта су; да их ко запита шта су, можда би се нашли и увређени.

Што се мене тиче, мени се (:кадкад:) чини као да сам још жив. Ал то је моје индивидуално мњење, на које се нетреба много ослањати.

Онда смо временом били много ближе кулином бану. — Ал пошто ми је познато, да „Стармали“ не воли дугачке чланке, зато не смем почети од Кулина бана, него ћу почети од Сид-бана у Бечу, који, до душе, онда још није постојао, — али је ту негде близу била једна механа, у коју смо ми ђаци, јуристе, филозофи, техничари, молери и др. редовно, долазили и на ручак и на вечеру, — ту није било апсенције.

Крчмар је био неки старкеља, који је имао ту слабост, што је увек хвалио своју кујну, своје вино, јефтиноћу, чистоћу и друга својства свога „локала“.

А ми смо, спремајући се и вежбајући се за потоњу опозицију, свему томе категорично противословили. Али, као што обично бива где се опонира, ипак је имао он, ни ми сасвим право.

Еле доста да смо ми у гостионици, код „Голуба“, „Месеца“, „Звезде“, „Шарана“, шта ли је било на цимеру, (и ако знам нећу да кажем) проводили лепо и пријатно, више пута и весело.

Кад се свршила школска година, последње вече пред одлазак наш из Беча кућама својим, седели смо ми код нашег старкеље за астало, сваки на свом месту. Крчмару смо исплатили, што је ко дужан био, — зато нам није ни остало новаца за друго издање „Ђачког растанка“, — премда је сав материјал за тако што ту био: и „соба ниска“ па „доста и тесна“, а нашла би се и „раја бесна“.

Тај је положај сасвим коректно схватио наш стари, хвалисави крчмар, и једна батерија боца озари наша снуждена лица магичном брзином. Просу се шала и смеј, досетке се укротише као мува, а наш стари крчмар био је тако весео како га донде никад не видесмо.

Кад је још једаред набројао све извесности, којим се његов „докал“ одликује, наједаред скочи, оде у своју собу, и за тили часак врати се са неком црвеном књигом у руци.

„Ово је“ рече „моја споменица. У њој имам по неколико редака од разних мојих пријатеља. И ми се сад растајемо; ко зна хоћемо ли се још кад год видети, — па де запишите и ви сваки по нешто у ту књигу — спомена ради.“

„Хоћемо!“ одазвасмо се ми као из једног грла.

„Мора ли бити у стиховима!“ запита један од нас.

„Да, да, нека буде у стиховима.“

„Али ми смо сад мало сатирично расположени“, приметн други.

„С отим боље;“ прихвати крчмар, који можда није ни разумео добро шта овај рече.

„Volenti non fit injuria!“ дода један правник.

„Was sagt er?“ запита крчмар.

„Пита вас хоће-ли вам неправо бити ако у нашим белешкама буде мало шале.“

„Слободно meine Herrn!“ допусти наш крчмар. „Ehrlicher Scherz macht keinen Schmerz.“

„А ти дај књигу амо!

Први, коме је дошла споменица у руке, написа горе на празном листу овај наслов:

Епиграми једног хвалисавог крчмара.

у стихове сложени

од

веселих ђака.

Тај наслов допаде се свима и примило се. Свако је од нас грискајући мало перо написао под тај наслов по један, а гдекоји и по два и по три епиграма.

Замолисмо крчмара да сад књигу заклопи, да је однесе у своју собу, — то он и учини, а ми продужисмо кућање, певање и наздрављање.

„Ситне жице, ситнији кораци, — нек се знаде кад играју ђаци.“

Ђачки послови.

Било па прошло!

* * *

Међутим је време чинило своје, овог гурнуло овамо, оног турнуло онамо. Разиђосмо се, растасмо се (и колко смо морали и колко нисмо:)

После сто, колико ли је година, донесе ме пролетос пут опет у Беч. Бавећи се неколико дана у Бечу, одем и у ту кућу, где смо негда весело, ђачки проводили. Оне гостионице више нема. Наш стари крчмар је давно умр'о, али у истој кући седи још његов син. Одем к њему, кажем му, да сам познавао његова оца, и да сам ш њиме добро живио. После дужег разговора запитам га, да-ли је још у животу покојникова споменица увезана у црвене корице.

— Јесте, и код мене је, ја је чувам и чуваћу је док сам жив.

Замолим га да ми покаже.

Он то свесрдно учини.

И ево сада предамном лежи, негда бео, сад већ сасвим жут лист, литерални вампир, сарањен у мору прошлости, — спомен једне вечери из наше веселе младости.

Ево вам га, ако вас занима, да га и ви читате:

Епиграми једног хвалисавог крчмара.

у стихови сложени

од

веселих ђака.

I.

Ала ми је вино јако!
Помислите, те јачине:
Са изводом мога вина
Могли би сте терат' млине.

II.

Други су крчмари
До ада бога скупи.
Код мене је све јефтино —
(Што год Јефта купи).

III.

Моји гости солидни су,
Да се човек диви,
(Кад под клупом заспе,
Не чују се живи.*)

IV

Код мене је чистоћа,
То већ давно зна се.
Ко у јелу муву нађе,
Кашћу му да ј' — прасе.

V.

Моји гости не туку се;
Јер ја реда знам.

*) Наравно, ту су мишљени они гости у предњој соби, — ми смо ручавали у Extrazimmer-у.

Кад заслужи ко батина
Избијем га сам.

VI.

Ко код мене руча
Вечеру уштеди, —
Више пута по три дана
Јело не погледи.

VII.

Ракију ми хвалит' мораш,
Ако злотвор ниси.
Задимљена, — боже свети!
У зиму те на пећ сети, —
А у лето киси.

VIII.

Ја вам умем све довести
У равновес леп:
Ко напуни главу
Тај испразни џеп.

IX.

На столови моји
Паприка не стоји.
И не треба. Јер код мене
Напрене су цене.

X.

Моје вино природно је,
Њиме ништ' не радим.
У лето га не грејем,
У зиму не ладим.

XI.

Што се тиче чистоће
Рећи вам је доста:
Ми чупамо пиљиће
Исто — ко и госта.

XII.

Дођи у наш подрум,
Не бој се авети.
И поп слази у наш подрум
Кад водицу свети.

XIII.

Каква ми је црна каза?
Дођи па је види.
Та она се ни најбољег
Шувакса не стиди.

XIV.

Код других је посна чорба,
Цимрије ужасне!!!
Код мене су, брате мој,
И столице масне.

XV.

Банда, харфе, Цигани,
Тог код мене нема,
Али зато ипак је
Музика голема.
Пре и после ручка,
И с десна и с лева,
Мојим драгим гостима,
Сваком — крче црева.

XVI.

Код мене је дупли мерци,
За то добар стојим.
Дупла је и пена
У чашама мојим.
Ја се, браћо одликујем
С дуплинама самим, —
Дупла је и креда
Којом вам рачунам.

XVII.

Дуванџија, који штеди паре,
К мени дођи, не требаш цигаре!
У моме „локалу“ тол'ко има дима,
Биће доста свима.

XVIII.

Ако ми је шљивовица мека,
Ти се не расрди, —
За то су ми росрадле
И бифтеци тврди.

XIX.

За овим долази једна празника од педи. Неколико епитрама појели су мишеви. Штета црна штета! Јер о бечким мишевима можемо претпоставити, кад су имали да бирају, да су појели оно што је било најбоље. —н.—

Разјашњење.

Ономад је једно дете у Дорћолу пало са столице.

Тога истог дана преместио је један дуванџија своју радњу у Абаџијску чаршију.

Прекјуче је један дописник „Видела“ пљунуо у шаку, да удари једног дописника „Истока“.

Дан пре тога, трчала су деца на Врачару за једним пијаним вандровцем.

Јуче је у Београдској касарни пуко један прозор.

Тога истог дана наоштрио је нож један берберин, да сече жуљеве.

Јутрос је једна баба претрчала преко улице да купи бурмута.

Прекјуче је премештен један практикант из министарства правде у министарство грађевине.

А синоћ, кад је почела киша да пада, сви гости, који су се десили у башти код Коларца, преместили су се у собу.

Ето, из ових велезаслужних догађаја, направиле су немачке новине огромну вест, да цела Србија мобилизира. Т.

Уштипци.

□ — Олуја је по Бачкој починила читав покор. Кажу, да Деспот-Сент-Иванци имају од **Олује** велике штете.

△ Сентомашани чине са својим гостима неке велике опите (експерименте). Ал опити су — опити, и ништа друго.

⌗ Неки апостоли Петар (Томић) и Павле (Орешковић) купе чланове „Матици хрватској“, те наговарају и српску децу из ниже гимназије да се упишују. Они наговарају на то мале Србе, а колико има великих Хрвата чланова наше „Матице српске“?

☛ Новине јављају: „Грчке коморе сазване су за 27. август“. Ваљда ће те коморе да се товаре горивом за зиму; само нека се пази, да се тамо што не запали.

⊙ Културтрегер Бодроги професор мађарске гимназије у Новом Саду, назива 166 новосадских власника кућа тако невољалима, да би требало да дођу сви код „тигра“ (новосадске ариште). Кад он „хаусхере“ тако трактира, како онда поступа са оних 30 српских ђака, који су му у школи подручни?

♁ Брудер Јаша издаје свој политичан „Програм“, само је у наслову дошла штампарска погрешка, те гласи „Проигран“.

„Друштво против скидања шешира“.

§ 1.

Циљ је „Друштву против скидања шешира“, да ради обичају скидања шешира у поздраву при сунчаној жези, ветру, зими и свакојаким погодама и непогодама стане на пут.

§. 2.

Ту циљ мисли друштво постићи:

а) Удруживањем са челичном намером и захтевом, да неће свој шешир с главе никоме скидати.

б) Уважајући поздраве наклоном главе и речима.

Примедба. Овај §. има да претрпи један изузетак, а то је случај, кад кога нападне пакосна кашка, а он нема у руци батине, ни у џепу камена, онда му се допушта да сме шешир скинути и њиме се бранити.

§. 3.

„Друштво против скидања шешира“ купиће статистичне податке о томе, у колико је од ступања свог друштва у живот, мање на свету главобоље, ревматичног севања, срдомаса (сонеништиха)“ учтивости и ћелавости.

§. 4.

Ћелави људи имају бити главни агенти и пропагандисте друштвених идеја.

§. 5.

Чланови „друштва против скидања шешира су двојаки: редовни и почасни.

Редовни члан друштва може бити сваки онај, који је прешао другу годину свога живота, који је бесприкорног владања и који лекарском сведодбом докаже да је смртан човек, те може и он добити зујање, севања, запаљење и болове у глави.

Почасни чланови су све женске, јер оне имају по ово друштво ту заслугу, што му предходе добрим примером, јер не скидају шешира с главе никоме и нигде, макар што имају дугачку косу, која би им главу боље заклонила, него наша кратка или одсутна коса.

§. 6.

Ако би се ово друштво ма из ког узрока разишло пре, него што би се састало, онда потписани не прима на себе никакве одговорности.

Аб.

М. П.

Одобрено од свију ћелавих министара.

Питалице.

1 Шта је у Перлезу најстарије?

Правопис учитеља им Ѳимодија Ерговича.

2. Шта је то прелазно стање?

Постепенокомуналисање школа и превађање на футошкој скела.

3. Које је у Београду најновија пословица?

Ко се попне на српски Парнас неће никад бити Паранос.

4. Ко заслужује новаца и хвал спава?

Посланик С., јер увек на сабору дрема.

5. Каква је разлика између жене и секире?

Секира се зове само тако, ал никога не сече, а жена се зове жена, а непрестано сецира човека.

6. Како се зове српски мала стена?

Стеница.

7. Која се вода зове тврда, а која мекана.

Кад се заледи, онда је свака тврда.

Аб.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

☛ Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас. ☚

Књижевна вест.

Изишао је из штампе

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

који у своме *прво*ме броју доноси: 1. Рибарче (слика). 2. Поздрав деци (песма Чика Јове Змаја). 3. Зелена грана. 4. Мудри одговори. 5. Гавранова загонетка или тражење блага. 6. Ко би се то надао од детета. 7. Твор (са сликом). 8. Рибарче (песма Чика Јовина). 9. Брат за брата. 10. Живот и рад Бенијамина Франклина, прича Чика Стева. 11. Матери (песма Ђ. Л.) 12. Наш први предбројник (са сликом књегиње Александра Обреновића). 13. Жељезо (гвожђе). 14. Пластично пеетанце само приповеда своје житије). 15. Леонид. 16. Мале приче: а) скромност је урес младићу, б) братска љубав. 17. Мали коњаник (песма са сликом). 18. Загонетке. 19. Лаж. 20. Ребус. На ворицама: Разнолије: а) дуго гледање, б) Мак, в) игла. Чика Јовина пошта: I. Деци. II. Родитељима и Старијима.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор. на пола године 2 фор. за Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године. — Ко пошље 5 фор. односно један дукат унапред, за онај малени вишак има право на два примерка свакога броја на целу годину.

Претплату ваља слати: Из Србије књижари В. Валожића у Београду. Из Аустро-Угарске и осталих крајева накладној штампарији А. Пајевића у Нови Сад.

СЕЉАК

илустровани лист за целокупну пољеску привреду и кућевне потребе.

Излази сваког 15. и 30. у месецу на читавом великом табаку.

13. и 14. број „Сељака“ излазиће уједно, а одонидо се са рашилањем речених бројева једино с тога, што уз те бројеве иде и пештачки, у природним бојама верно израђена слика

Бресква: „Црвена Магдалена“

која још није сасвим готова. Слика је ова 23 сантиметра широка и 30 сантиметра висока.

Ово знамо ради, да не би ко помислио да је „Сељак“ престао излазити. Уједно позивамо овим учтиво и претплату.

Цена је од јула до краја године 2 фор. а вр.

У овом другом полугођу добивају претплатници: две прве и две вештачки израђене бојадисане слике као прилоге уз „Сељака.“ а осим тога је и сваки број богато илустрован. И слика и потпуних бројева имамо још за ново предбројнике.

За Аустрију прима претплату: у Пајчеву књижара браће Јовановића, а у Новом Саду: штампара Арсе Пајевића; или се може послати непосредно самом уредништу у Пожаревцу. (Uredništvu Seljaka — Požarewatz. Serbien.)

У Пожаревцу 26. јула 1880.

Уредништво „Сељака.“

Српска књижара браће М. Поповића

У НОВОМ САДУ.

НАШЕ НАЈНОВИЈЕ ИЗДАЊЕ

Велика српска и хрватска

ПЕСМАРИЦА

намењена народу нашем, који латиницом чита

и у којој има 400 песама

у формату џепном — а у дебљини од 12 табака или 192 стране.

Цена је 40 новчића.

Издање песмарице ове подухватисмо се ми на прилично захтевање и учестано потраживање у нас књижице овакве из оних крајева, где наш народ чита латиницом.

Књига је ова намењена као што је у напред казато:

Србима и Хрватима у заједничкој слози братској.

Песме су у њој пребране и издане онако какве су у оригиналу ил како се где певају:

српске из српских извора и крајева а хрватске из хрватских.

Цену књизи удесисмо малену, тако да је сваки набавити и што даље допрети може.

Препродавцима на више — дајемо на сваки пет комада — једну на дар.

У Новоме Саду августа 1880.

Српска књижара и књигопродавница

Браћа М. Поповићи.

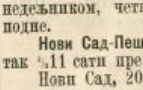

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

—12

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и пљачке, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидности и каквоћи израде не устукују ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ 1880.

„Старчић" излази 10, 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., полугодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 10. Августа 1860.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, шиља се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и оглашење шаља на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Телеграфски де пешке.

Лондон. Поред свега напрезања најбољих светских доктора, и после знатног успеха њиховог труда, сад морамо опет јавити да је стање здравља министра председника веома опасно (по Турску).

Из Пеште. Ми смо готови да се граница разграничи, само Хрватска треба најпре да се Реке одрече. Иначе смо сви здрави.

Одломак из писма

Младену Часнићу Пагловском

— — — — — — — —
— — — — — — — —

И то је лепо, кад се тако ради. —
— Ал још'те нешто, пријатељу млади,
Који си прег'о у данашњем свету
На брзу руку, да у хитролету
Достигнеш мету;
И чије жеље дању, ноћу гинг
Да брже боље испуне празнину,
Празнину своје — теби тако скупе —
Од дугмета руке;
Који се трзаш и који се кидаш
Звезде да поскидаш
Са оне висине, с оног неба, на ком
(Бар у нади) сваком
Ко је на то лаком,
За заслуге разне, а за сваку касту
Одличија сјајна,
(Звезда, крст, колајна)
Као гљиве расту.

Чујем да питаш, чујем да разбираш,
(Желећ' га стећи)
Који је крст најлепши,
Који је највећи?
То би радо знао.
— Па ако досад ниси разабрао
Ја ћу ти рећи.

Крст, што га ј' негда
Презрен Христос пон'о
Под њиме клец'о,
Али није клон'о
Што га је уз'о своје вољно на се,
Да својом муком браћу своју спасе,
Од така крста
Боји се ђаво,
Таков крст је, браће,
Одличије право,
Тај је крст најлепши,
Тај је и највећи,
Ко год га хоће
Може га стећи, —
Ко га стече тако
Клања му се свако
Ако не споља —
А оно изнутра;
Ако не данас —
А оно сутра;
Ако не сутра —
Оно после гроба, —
Ал онда кроз вечна времена и доба —
— — — — — — — —
— — — — — — — —

З.

Шетња по Новом Саду.

XLVIII.

Пре свега морам свечано изјавити, да се то са сним случајно десило, да моја 48-ма шетња пада баш у време омладинске скупштине. Иначе не стоји број 48 ни у каквој свези са омладином, те се даклем број тај на челу ових редака има сматрати само као обичан текући број, који је морао пре ил' после доћи.

При шетњи по Новоме Саду за време омладинске скупштине морало је свакоме у очи пасти, да су у те дане многе компаније војника баш оном улицом пролазиле, где је скупштина држана, а и провучено је туда неколико тешких топова на колима све по пет коња и неколико топџија на сваким колима. Сви који су то видели били су двојакога мишљења: једни су махали главом и ћутали, а други су ишли за војницима и топовима до иза пиротске капије и Сајлова, где су војници правили своје обичне летње маневре.

У омладини се даклем после велике вакације од девет година појавио покрет, са намером, да се отвори борба против мрака, да се устане против чаме и дремежа, а да се запали луч просвете, који ће наш народ повести бољој срећи и напретку.

Кад резумирамо ово, што смо до сад казали — (48 — покрет — борба — војници — топови — омладина) — онда неће нико замерити нашим лепим госпођицама што су се унапред већ јако радовале, што ће се држати омладинска скупштина. Оне истина нису од себе дале никаква знака, као честите Вршчанке својим телеграфским поздравом, да и оне учествују у раду омладинском, али су делом показале, да са омладином у једном колу желе бити, јер су у врло великом броју дошле на омладинску забаву, где су са омладином заиста, не само у једном колу биле, него и у једном валцеру, кадрилу, трамблану и т. д. А да су и оне биле против мрака, најбоље је показивала сјајност њиховога одела и накита.

Но има још једна околност, која је доприносила, да су се наше госпођице радовале омладинској скупштини. Познато је још из старих грчких и римских времена, да се из омладине регрутира она класа људи, која се у обичном животу зове — младожење. При гласању, да ли да у омладину спада и други свет, а не само ђаци, дакле и женска омладина, гласало је њих 55 за, а 49 **против**. Ако добро схватам, онда би оних 55 ваљало сматрати за пријатеље женској омладини, који желе и њих увући у своју заједницу, те тако су се они индиректно декларирали за младожење. Они пак 49 младих људи што су против гласали можда ће до године и сами гласати за, ако виде, да ових 55 добро прођу.

Што се тиче рада на омладинској скупштини то не спада (хвала богу) у „Стармали,“ ено може сваки читати „записнике“ у „Застави“. Ми ћемо овде само изговестити укратко то тим записницима (в. „Заставу“ бр. 122), који су се говорници истицали: Миша Фрачковић предлаже . . . П. Марковић захваљује се . . . Лаза Ланчић износи . . . Павао Бота побија . . . Г. повереник изјављује . . . Бота моли . . . Проф. Сандић чуди се . . . Председник мисли . . . Стева Поповић ограђује се . . . Бота жали . . . Јов. Симеоновић Чокић разлаже . . . Јован Стајић одговара . . . Милан Свирчевић жели . . . Мита Николић правда . . . Мита Савић навађа . . . Емил Мужа пледира . . . Мита Акимовић говори . . . Јоца Ивковић брани . . . Проф. Сандић примећује . . . Проф. А. Сандић обавештава . . .Претседник позове . . . Стајић се слаже . . . Ст. Јаношевић поздравља . . . Стајић препоручује . . . Мужа изјављује да је Хрват, Фердинанд Вах да је Србин и т. д.

Са свију страна стигли су омладини братски поздрави потврђујући омладину на избијан рад у корист народа свог. Но има један поздрав, који „Застава“ није споменула, а камо среће, да га ни „Стармали“ не мора. Један земунски „родољуб“ телеграфише скупштини: „Желим вам бољу памет, него до сада што сте имали!“ Пре него што вам кажем име тога родољуба, што памети тражи и жели, пустићу вас да погађате ко је. Заћићете по Земуну око агенције и по бирцуским авлијама — потражите, па ми јавите. Ко погоди штампаћемо му име, а и решење ове загонетке. Наравно да му је телеграм с презрењем враћен натраг, нека се он њиме користи, само је ваљало телеграме унапред прочитати, па онда тек јавно у скупштини, те се прво не би при читању нечитких телеграма онако запињало, а друго, не би се ни она пашквила од телеграма јавно пред омладином и публиком прочитала, а и по досадњи реноме тога Земунца било би канда спасоносније.

Аб.

Буквице.

Ф.

Флегма. — То је оно својство наше, што га немамо кад читамо у новинама позив на уписивање за чланове „Матице српске“; кад нам је слепац на прси крајцару; кад нас опомену да платимо парохијал: кад нас позову да се претплатимо на „Невен“ или „Здравље“; кад нам пребацују што играмо „фрише фире“; кад учитељи иште повишење плате и кад нам жена чита придику, што смо тако доцкан дошли из бирцуза.

Филоксера. — Филоксера је убитачна животињица, што се увукла у нашу књижевност и у цео наш рад тако, да подгриза корен, па суши стабло и лишће, те невидимо никаква плода.

Фараон. — То је главни дописник и известилац „Недељног листа“, који пише у томе листу новости својега (фараоновог) доба, тако да што смо пре памтивека читали по свима другим новинама, то нам он доноси под „Најновије“ у своме листу као дневне новости.

Фортуна. — То је богиња среће и у Будиму јој је саздан храм, који српски уредници у побожности својој покадикад посећују и онде чекају свој суд, своју судбину.

Фад. — Госпођицама је „фад“ „Беседа“ пред играњком; ђацима професорска предавања; читаоцима јашини меморари; путницима пут у Сомбор; уредницима седење у ариштуу; мужевима је „фад“ кад се рибају собе, кад се кревети чисте од стеница и кад им њихове снаш' Пеле држе придике; Београђанима је „фад“ читати расправе и дебате о жељезничкој конвенцији; „Пестер-Лоју“ су „фад“ Срби и Хрвати и т. д.

Филозофи. — То су они људи, који истина нису пронашли барут, али су пронашли многе мудре и истините изреке, као: боље је бити у Бечу господин, него у Пирошу слуга; пријатније је седети пред кафаном па јести сладолед, него на другу луштати камење; слађе је јести лепе љубенице, него у грозници пити кине; комотније је играти у топлој соби „фрише фире“, него засукати рукаве па месити лебац; који Хрват мрзи и гони ћирилицу и православље, тај не мисли искрено са слогом и измирењем са Србима и т. д.

Фрише фире. — Наше госпође, кад све послове посвршавају: кад спреме собе (и коју форинту на страну), кад нареде све у кући (и фијакер), кад предаду слушкињама кључеве (и децу), кад покажу деци (и очитају мужу) лекцију, кад оставе децу (и мужа) да спавају, кад се постарају за вечеру (и за карте), кад умесе колаче (и коју сплетку) — а оне онда мало оду па се од два сахата после подне до после поноћи играју „фрише фире.“

Фурија. — То је пуница, кад јој зет каже да је матора; картаница, кад почесто губи; жена, кад јој муж неће да купи шешир и „Пестер журнал“ кад пише о омладини.

Французи. — Народ, који мрзи на Језуите и Зулу-Кафере.

Фарбање. — Има људи, који фарбају врата, клупе, столице, косу и орманове.

Фуруна. — У којој се може лебац пећи зове се и пећ.

Фрушка гора. — То је онај српски крај, где има доста вина и манастира. По брговима роди и добро вино, а бива да и по манастирима роди.

Фиргаз. — Ово је некад био нуждан „мебштик“ у свима школама; сад су ваљда деца боља, него што смо ми били, те је то изостало. Обично се мешао фиргаз у сирће да се кисели, а ми смо били несташни, па смо често преваљивали сирће аљ је фиргаз изак и онда чинио своју дужност.

Фрајла. — Које знају шити, месити хлебац и које читају корисне књиге зову се „фрајле;“ а које седе цео дан на прозору, које знају три речи натрашке француски и у клавиру „Девојачку молитву“ одштрибецати, зову се „нобл“ госпођице.

Форинта. — Кад би се место мува, стеница и филоксере тако множиле и у кућу увлачиле форинте, кажу да би свет у материјалном погледу јако напредовао.

Фарбл. — Ово је нека фела зубобоље, јер човек због њега много пута не спава по целу ноћ.

Фељтон. — Страна реч, мора бити да значи „благодарност“, јер је Станчићев секретар Сири, после лепога дочека и добрих ручкова у Карловцима, писао о нама и о дворским ручковима у „Февароши лапоку“ неке „фељтоне“, које нисмо заденули за шешир.

Аб.

Себи...

„Себи руке!“ то је већ казао Гледстон, — зна и коме, зна и зашто.

„Себи ноге!“ могло би се рећи нашим попоним, који иду Анђелићу на поклоњење.

„Себи очи!“ могло би се рећи оној пештанској господи, који веле, да виде нашу неизбежну пропаст.

„Себи жиле!“ Велимо онима, који нам желе, да се прелијемо у други, већи, изображенији народ.

„Себи памет!“ могло би се рећи онима, који нас уче, како треба да будемо добри патриоти и да усрећимо нашу домовину.

„Себи џеп!“ Рећи ће се брудер Јаши баш онда, кад се навикне на тунејатство, а заборави како се заслужује кора леба на чистом и правом путу.

Зашт ја певам?

(Но „Палечеку“.)

Зашт' ја певам, зашт' ја певам,
Кад признајем да сам слаб?
То не чиним од сујете,
Нит' ме гони славе сраб.

Зашт' ја певам, зашт' ја певам?
— Та ја нисам више млад
Да ме тера крвца врела
На тај посо на тај рад.

Зашт' ја певам, зашт' ја певам.
Кад ми Негаз доста дељ?
Та ја немам луче мило
Да полубац просим њен.

Зашт' ја певам, зашт' ја певам?
Кад ја видим, (нисам сдеп,)
Да не могу песмом мојом
Исправити овај свет.

Зашт' ја певам, зашт' ја певам
И циркућем у округ?
Та ја нисам тица мала,
Моја соба није луг.

Зашт' ја певам? — то је само
Хришћанске ми душе ствар:
Да би могли критичари
Стећи какав хонорар.

Васрадин Оца.

Ћира. Пре негди, рекао је „Нед. лист“, да је Анђелић „Камен вере.“ Шта велиш на то?

Спира. Потпуно се слажем. И идем још даље. Он је, не само камен вере, већ и камен слоге, камен напретка, камен у праћки Тисини злоупотреба, камен —

Ћира. Доста, доста, — сад већ и ја разумем и потпуно одобравам.

Ћира. Јеси-ли чуо, да се у султановој војсци сада вињају пруске пиклхаубе, са шиљком к небу управљеним? Зашто је то.

Спира. Да лакше гром удари, кад једном загрми.

Ћира. Аха!

Ћира. Кажу да ће Румуни одељити своје интересе од интереса балкански народа.

Спира. Ето видиш. То се говори, а нов министар румунски зове се Контра. Даклем не треба све тако веровати.

Ћира. Даклем Мађари изабраше једног Србина за посланика на дијету.

Спира. А кога то, молим те?

Ћира. Господина

Палик-Учевног,

Спира. Лепо, лепо! Али каква су времена, и каква горућа питања врзу се око нас, боље би било да су изабрали каквог

Гасик-Учевног.

Ћира. Море, Спиро, Грчка се не шали, она још једнако купује коње.

Спира. Да, да, — само што Турци не зазиру од коња, него од људи.

Ћира. Шта тај Султан мисли са тим вечитим одлагањем?! Зар се тиме мисли спасти.

Спира. Хе брате, немој му замерити, — многи свет живи од лагања.

Ћира. Ала је то врашки чудновато!

Спира. А шта то, брате Спиро?

Ћира. Једни људи волу да имају „Hinterland.“

Спира. Но?!

Ћира. А други опет не воду да имају „Hinderland.

Уштипци.

△ Један муж препоручује својој жени: „Анатеринску воду за уста,“ „Прашак за зубе“, и „Јесик за зубе“.

Д. К. препоручује сомборским листовима, да се на његов језик угледају, ако ће да постигну што велико — (у филологији).

---

§ Турска, која се била склонила да уступи Црногорцима Дуцињо, сада опет вели да неће, него ће да се држи Априлске конвенције. Но и ово уступање је канда било — Априлско.

⊙ Мађарско министарство даклем игнорује од пештанске општине изабраног надворника текелијанума, те наређује, да има и на даље остати др. Пејичић. Не чудимо се министарству, већ' се чудимо Пејичићу. У осталом ваљда ће Маргарета оправи ту лађу, па ма на коме била.

□ Пре су говорили да је зелена боја лепа и здрава за очи, а сад опет кажу, да је жута. По томе даклем и природа је лепша у јесен, кад лишће пожути, него лети и у пролеће, кад је све зелено.

♁ Зашто смо се некад у нашу војску могли поуздати као у врбов клин? — Јер су онда у војнике — врбовали.

♃ У којој кући служи и господин и слуга? — У свештеничкој, јер и свештеник служи, а и слуга његов служи.

= Кажу да је владика Герман путујући по Срему, тамо иза Кардованца, расписао награду, ко му на ово питање одговори: „За што нам народ иде у Назарене?“ — Ил' ако није истина даје расписао, добро би било да потражи узроке и сам.

☞ У Новом Саду измишљавају деца и играју се са свим нове игре: Албанске лиге (место из кола кучке) колективне ноте (место жмуре); карловачког сабора (место лонга-мете, т. ј. дугачке мете); администратора (место спите-неник)! уређивања „Недељног листа“ (место пилцике, којом брат брату може ископати око,) и т. д.

☕ „Недељни лист“ гата и боји се, да се из омладинске скупштине не излеже штогод „ново политично.“ Та то смо већ чули од „Пестер журнала“ и других пештанско-чивутски новина, а он нека нам каже штагод ново!

+ Како популарност брудер-Јашина с дана на дан расте, то га свет наш (мало по мало, а боме и много по много, остаља). Ово му даје повода, да наново пише свој роман: „Чудан свет?“

Аб.

ПАТРИОТИЧНО-ДАРВИНСКА ОПОМЕНА.

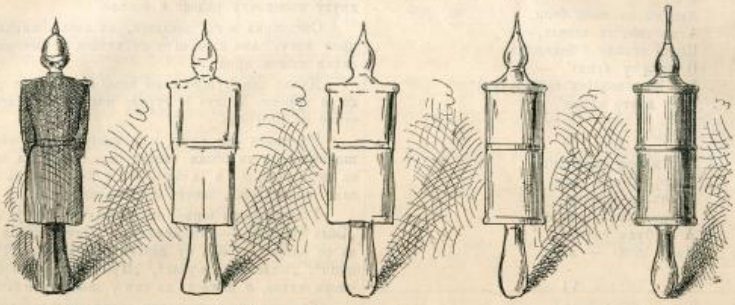

Каква су данас (особито у политици) променљива времена, требају државе и према најбољем пријатељу (који им је за леђи) да буду на опрезу, — да после изненађене не кажу: „Е гле молим те, каква је сад слика изишла!“

П у с л и ц е.

Ономад је Сарду рекао у Франц. академији, да „В р л и н а више није у моди.“ Е, чудне ми мудрости! То Јаша Игњатовић и без њега зна.

У Ирској се нашао неки малтер, који је кажу, веома лековит. (Хеј, да има у Аустроугарској лековита малтера, не би онда нас Словене притискивали уз дувар, — већ би нас баш молили, да ми њи мало притиснемо!)

„Бомба“, Бечки лист, који се понаша као да је шаљив, вели: „Српски кнез Милан отишао је у Ишл, да м а л о о ј а ч а.“ (Бајаги, други свет иде у Ишл да м а л о о с л а б и!)

Енглеска влада показала је парламенту п л а в е т н у к њ и г у. То Турска већ не би могла учинити; највише ако би му показала п л а в е т н а л е ђ а.

Инџинер Флеминг има план како да се направи телеграф око земље. То је добро. Кад се Тиса нађе у невољи, моћи ће телеграфично искати сам од себе помоћи.

У Пешти имају неке новине, које се зову „Исток“, ал да би се разликовале од Београдског „Истока“, зову се „Л у ди Исто г“. Уредника „Лудог Истока“ хтео је други неки уредник да о п а м е т и да му улије мозга у главу. Зато је пре свега нужно било да му разбије главу, — то је и учинио. Али пре него што му је могао мозга улити, полиција се умешала и томе стала на пут. (Не иде им у рачун да исток буде паметан).

Допуна новом речнику.

(Исправљеном у логичном смислу.)

Кантар. (Човек који прави канте).
Околишење. (Ћорав посао).
Архимед. (Мед липовац или равак).
Међусобна бран. (Врата).
Празник. (Учитељев џеп).
Политика (Канта).
Чамац. (Грађанин Вацке и других тамница).
Шијак. (Шинајдер).

Једно туце савета страшно здраворазумних.

I.

Ако ти је жена рома,
(А ти желиш остат' дома)
Не пуштај је у улице саму,
Пошљи ти њоме
И — њезину маму.

II.

Ако те је киша срела
На улици без амбрела,
Ти у крчму сврни,
Ту је кише боље,
Много ј' слађе покиснут изнутра
Нег покиснут' споља.

III.

Имаш ли новаца?
Ко то данас пита!
Питање је главно:
Имаш ли кредита.

IV.

Ако ти се жена бели,
А то тебе не весели,
Немој стакло с белилом
О фуруну лупит', —
Јер ће жена (на твој рачун)
Опет друго купит'.

V.

Ако дођеш заручници
Својој, Тинки, Ани, —
А она се забавља
С француски романи, —
А ти буди учтив,
На је лепо — мани.

VI.

Ако ишту порцију,
Зато се не жести,
Јер таки малери
Данаске су чести.
Само реци: „Нека чека
Тај порезни налог, —
Прва ј' дужност брижнима
Претплатит „Стармалог“. —О.—

Искрена исповест једног бившег поштара.

(Кратка прича са дугачким уводом).

Кад сам лане био у Београду, ја сам вам био роб својих свесрпских осећања.

Знајући да свугде, у целом свету има и мана и лепих страна, ја сам се трудио да у Београду не видим ни једнуману, већ све лепе стране.

Целу ноћ сам жмурио, јер би ме заболело кад бих видио да и у Београду има што мрачно. А у јутру сам рано устајао, и трчао сам на Калимегдан, не би ли нашао тамо каквог дописника „Пештанског Лојда“, да се тучем ш њиме ако не призна, да је свануло.

Чизме сам своје чистио по по сата, да и чизме у Београду буду сјајне као огледало. А зашто сам их чистио сам? зато, што сам таки први дан отерао слугу, — нисам могао трпити да буде и у Београду слуга, Бар ја нисам хтео то да потпомажем.

Наручио сам и „Исток“ и „Видело“, али сам им рекао, да ми не пошљу ни један број, у коме има какви заједница, трвења, сумњичења, нелоге и т. д. — они су ме послушали и заиста ми нису послали ни један број.

Из „Српских Новина“ нисам никад читао колико је људи умрло, само сам читао колико се деце родило. Нисам никад читао која је министар пао, већ који се дигао. Нисам никада читао ко је изгубио званије, већ ко га је наш ао. Нисам никад читао ко кућу, плац или ливаду, продаје, већ ко је купује, а у себи сам желео да је онај скупо прода, а овај да је јефтино купи. Нисам никада читао ко прекуструра, о својој слави, не прима честитке, већ сам само разбирао ко зове у свадбу или на какву другу породичну радост и весеље.

Сведоцима могу доказати, да нисам никад пио црну кафу, само зато, што не хтедох у Београду да видим ништа црно.

Дуван сам пушио само зато, што су ми рекли да је турски, па што је турско нека га што пре нестане из Београда

Избегавао сам људе, који имају велики обод од шешира, јер ти ободи бацају јако сенку на чело и на цело лице, — а ја сам хтео у Београду да видим само ведра, јасна, светла и отворена лица.

У позориште ишао сам најрадије кад је давао „Бели Отело“, — то мени годи; што је год црно да се опере. — Кад су давали „Јадници“, „Разбојници“, „Сплетка и љубав“, „Црне душе“, ни објаву нисам читао, а некмоли да сам у позориште завирио.

Кад сам пролазио поред велике школе, увек сам пред њом стао, метућу сам наочаре (које двапут увеличавају) да ми још већа буде, и тако сам је са поносом дуго гледао. (Само ми је тешко било, што сам том приликом увек морао полицији леђа да окренем).

Радо сам гледао кад ђаци излазе из школе (још много радије, кад улазе), па ако ми се који гимназиста или великошколац лепо јавио, у мени је срце затрептало: како ће тај нараштај да буде питом и ућудан! како не презире људе, за које бар толико зна, да му увек добра желиште. И у себи викнуо сам „Живео!“ — А ако ми се опет који, (ма да ме је познавао) није јавио, у мени је опет срце затрептало: тај мора да је дубоко научен; тај ће сигурно бити в ѣ л ѣ ки велики господин; то он већ сад предосећа, — зато и треба да има мало достојанствена поноса. Око ми је засузнло, кад сам помислио, шта све можемо од наше младежи дочекати. И њему сам на свет срца у себи викнуо: „Живео!“

У шетњу сам најрадије ишао на Калимегдан, (ја га краткоће ради зовем просто: М е г д а н) јер је оданде најбољи изглед на Босну.

(Свршиће се.)

Приче с брда и дола.

Куш их Аб.

1.

Међу четир ока.

Покојни Јаша Попарин служио је у Молу код једног трговца, који је био на једно око х о р а в. Једном дође у дућан неки мајстор човек, који је тако исто само једно око имао. Мајстор замоли трговца, да оде с њим на страну у собу, јер има вели нешто међ' четир ока с њиме да дивани. Кад они двојица пођоше у собу, а Јаша за њима. „Остани ти у дућану“, рече му мајстор, „ја имам с господарем међ четир ока нешто да разговарам.“ — „Та баш за то сам и дошао, јер вас се двојица не можете без м е н е међу ч е т и р о к а разговарати!“ одговори ђаволан.

2.

Срећом.

Паш добри господин Јоза приповеда из свога ђаковања овај догађај. Кад сам ја био у Карловци у школи био сам у стану у једној трошној кући и једном приликом, умал' нисам страдао: Једном се сруши цела таваница од моје собе и стропоштa доле; то је било око 12 сахата ноћу, но ја срећом нисам у то доба никад био код куће.

3.

Да л ћемо дочекати.

Арбакабадра, из Вел. Бечкерека пише ми ово дана: Један мој друг, који не зна ни бекнути немачки; рече ми једном уздахнувши: Да л' ћемо ми дочекати, да и у Београду буде „Винер-Велтаустелунг“!?

4.

Из школе.

Отац. (долази пијан). Но ђуро шта си научио данас у школи?

Син. Учио сам из минералоџије једну велу белутка „исландски шкрилац.“

Отац. Е то није ништа!

Син. Е да, тај минерал кад се метне на хартију, па се скроз гледи, види се све двоструко.

Отац. Е мој сине, а ја ти и без тога (кад сам пијан) видим све двоструко.

Арбакабадра.

Свети и непогрешиви оче Папо!

Приватним путем дошло ми је до знања, да сте ме изабрали за патрона католичких школа. Те школе или су имале досада патрона свога, или нису. Ако су га имале, — молим вас, зашто сте га збацили? — Ако га нису имале, онда мора бити да су те јако застрашиле, и не верујем, да ћу и ја моћи одговорити оном очекивању, које у мене полажете. Не верујем, — не верујем — Ваш

Неверни Тома. *)

Права питања а изврнути одговори.

Од кога Марка Турци не зазиру?
Од Вић-Марка.

Који бан не зависи од мађарског министра?
Туркбан.

Који тичар иде у лов са пером и мастилом?
Пошт-тичар.

Која Тина не зна за шалу?
Ве-тина.

Која цура има више стотина кућа?
Ку-куруза.

Који се ков да савити и најслабијем Мађару?
Бурлеск Јанош.

Које Туре ни Срби не мрзе?
Чу-туре.

Који кор не воли нико да слуша?
Ук-кор.

На ког вола наличи рушитељ наше аутономије?
На ђа-вола.

Којим тоном ваља говорити балканским народима?
Пеано-тоном.

Коју ицу не може још никако да испразни игуман?
Ранан-ицу.

Која урма расте и у Београду?
Ујам-урма.

*) Ја знам зашто је то св. папа урадио. Он се угледао на г. Анђелића, који је такође хтео св. Сави да скине са патронства у новосадским школама, а на његово место да мете св. Ану. Слагач.

Одговори Администрације.

Г. Стевану Савићу, пароху, Земуну. По Вашем налогу шаљемо лист и молимо да пошљете 2 ф. као полугодишњу претплату.

Књижари Валожићу, Београд. Г. Милану А. Стефановићу трг. На Уб послали смо пре 10 дана све бројеве од почетка ове године, а слаћемо до краја децембра.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абукакам.

ПРВИ СРПСКИ КАЛЕНДАР ЗА 1881.

САД ЈЕ БАШ ИЗИШАО ИЗ ШТАМПЕ

ЦАРИЋ

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА

за 1881.

Са насловном сликом цар Душан сиви и још неколико слика Садржај је овог календара веома занимљив и поучан. Осим обичног, и то врло марљиво израђеног календарског садржаја, долазе у њему ове забавне и поучне ствари: „Страдање Ђире Бркића,“ „Ако си рад да се обогатиш,“ „Узречице деда Сретине,“ „Ако си рад да имаш увек новаца у џепу,“ „Красно ли се почело, а гле како ли се свршило“ (са 6 слика), На сунчан пут,“ слика из српскога живота, „Белешке из сточарства,“ „Вашари“.

Цена је „Царићу“ само 20 новч. а ко поручи за готов новац на више, добиће комад по 12 новч.

Дајемо и у комисију овај календар са уобичајеним рабатом.

Наруџбине ваља упућивати

ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА
У Н. САД.

Књижевна вест.

Изишао је из штампе

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

који у своме другоме броју доноси: 1. Лењи Мита (слика). 2. Кадивијада. 3. Песма о Максиму од Чика Јове Змаја. 4. Лењи Мита. 5. Лабуд (са сликом). 6. Вече (са сликом). 7. Сунчаник. 8. Како радиш, онако ћеш проћи, приповеда деда Илија. 9. Живот и рад Венијамина Франклина, прича Чика Стева. 10. Шаљива питања. 11. Разнолије: а) Милан Костић. б) Најстарији човек. в) Највећи брег. г) Колико је људи на земљи. д) Пергаменат. е) Велико цвеће. 12. Поштени Римљанин. 12. Нове књиге. 13. Загонетке. 14. Ребус. На корица: а) Молбеница леве руке. б) Чувајте се. в) Огласи.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор. на пола године 2 фор. за Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године. — Ко пошље 5 фор. односно један дукат унапред, за онај мали вишак има право на два примерка сваког броја на целу годину.

Претплату ваља слати: Из Србије књижари В. Валожића у Београду. Из Аустро-Угарске и осталих крајева накладној штампарији А. Пајевића у Нови Сад.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

КЊИГА ТРЕЋА.

доноси ове чланке:

1. Дечије болести.
2. Темељи човечија живота. I. Кожа.
3. Зашто нам гину деца? II.
4. Обичаји што нас затиру и море III.
5. За што једемо?
6. Зашто људи ретко живе колико би могли?

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у књизи од 64 страна, а цена му је за све 4 књиге само 1 ф., појединa књига стоји 30 новч. Ко се са 1 фор. предплати на све четири књиге, шаљемо исте како која изађе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Манголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту зазуме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду Јуна 1880.

Штампарија А. Пајевића

СЕЉАК

илустровани лист за целокупну пољску привреду и кућевне потребе.

Излази сваког 15. и 30. у месецу на читавом великом табаку.

13. и 14. број „Сељака“ изићиће уједно, а одонидо се са рашиљањем речених бројева једино с тога, што уз те бројеве иде и вештачки, у природним бојама верно израђена слика

Врескова: „Црвена Магдалена“

која још није сасвим готова. Слика је ова 23 сантиметра широка и 30 сантиметра висока.

Ово знања ради, да не би ко помислио да је „Сељак“ престао излазити. Уједно позивамо овим учтиво и претплату.

Цена је од јула до краја године 2 фор. а вр.

У овом другом полугођу добијају претплатници: две црне и две вештачки израђене бојадисане слике као прилоге уз „Сељака.“ а осим тога је и сваки број богато илустрован. И слика и потпуних бројева имамо још за нове предбројнике.

За Аустрију прима претплату: у Панчеву књижара браће Јовановића, а у Новом Саду: штампара Арсе Пајевића; или се може послати непосредно самом уредништву у Пожаревац. (Uredništvu Seljaka — Požarewatz, Serbien.)

У Пожаревцу 26. јула 1880.

Уредништво „Сељака.“

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Кополи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. подне.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

—12

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америчанској системи, сигурне од пљачке и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА ВЛАЖИЧЕКА

у Бечу,

у солидарности и каквоћи израде не устумају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 20. Августа 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека шаљу на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Нешто, — не баш вешто

О ЉУДИМА.

На човека бацају се
Различне замерке, —
Ипак човек није зверка.
Као друге зверке.

Недокучно — загонетни
Стари су и млади, —
Ево нешто да наведем
Тек примера ради:

Не можеш га ни прегледат'
Ода свију страна;
Он је као у облаку —
Диму од дувана.

У висину куле зида,
А кад то отаља,
Он у њима не станује, —
По блату се ваља.

Један уме да гладује
По четр'ест дана,
Други смота за по сата
Најдебљег пурана.

Један с богом тако с' позна
Да га портретира, —
Други вели: нема бога,
Он не егзистира!

Једни, мудри, пророкују
Шта ће бит' на свету
А други су тако луди
Да им верују.

Човек има срца, душе,
Да му с' анђо дивни,
Има, има, ал он уме
И без тог да живи.

Човек уме да помогне
Свом брату ваљаном,
Али уме и да копа
Раку себи самом.

Човекова мека душа
Има дивних снова
Зида зграде за болнице
Црвених крстова, —

А да ове установе
И практично вреде,
Иста душа иста глава
Измишља торпеде.

Што је уско то рашири,
А широко сузи,
Човек уме да полети,
Уме и да пузи.

Човек уме за слободу
Умрети у туги,
Али уме ноге лизат'
И слугином слуги.

Кад опази где се гади
На гадове нижу
Човек уме и да пљуне, —
А после да лиже.

Човек лава подражава,
А гледа и јанце;
Иста рука, која маче,
Та кује и данце.

Та човек је на врлини
Ал и на злу први,
Јер он уме пити млека,
А уме и крви.

Један може да објаши
Милионе, брале;
А ти кадкад нису кадри
Једног да стровале.

Човек уме да сене
По вечности тражи;
А шта пута један тренут
Не зна да уважи.

Човек вели: „На истину
Не сме пасти сенка
Али зато лагат уме
И мужјак и женка.

Човек уме да пошева
Лепше од славуја,
Уме, уме и да сикће
Ко присојка гуја.

Човек уме карактере
Да тамјаном кади;
Ал ти исти карактери
Умиру од глади.

Човек уме о верности
Да пева и снива,
А што му је највернije
То — псетом назива.

З-Ј. Ј.

Шетња по Новом Саду.

XLIX.

Кад се човек шеће данас по улицама, онда — с обзиром на најновије догађаје у свету — навиће прво на будући жељезнички мост између Новог Сада и Варадина, спотакне се о нацрт нове колективне ноте о грчком питању; запне за окупацију Новог Пазара од стране Аустро-Угарске; гурне на страну позиве на претплату на новине и друге листове; прескочи позив на припомоћ неплаћеним и гладујућим; склизне преко приморског пограничног питања; тргне се од гамбетине шербуршке беседе; упадне у пропаљу аустријског државног дуга; згади се на тучу Верховаја и Бартока; огребе се о наметнуто надзорника текелијанума; напуне му се уши реформе у Русији и насити се Аустро-угарско-српског трговачког уговора.

Помислите само, каква кућна мора бити у човечијем мозгу, која има све те и томе подобне новости и догађаје да прокува, запржи, испеци, испече, промеша, испржи и на сто чисто и уређено да донесе пред духовне очи. Није ни чудо дакле, ако ни од тих новости ври мозак (ако га имамо). С тога је најбоље не мешати се у политику, као што и омладински §. 3 препоручује. За то би врло добро било, кад би и сви дипломатски крутови усвојили тај параграф, кад би и сви министри, новинари, конзули и све велесиле, кад би усвојили омладински §. 3., који гласи: „Политично делање не спада у делокруг уједињених велесила.“

Онда би се сваки човек, да би прекратио време, морао питомијим стварима бавити, а то је црквом и школом, па може бити, да би онда народи срећнији били. Нарочито ми Срби, који кажемо, да нас је црква одржала, а нисам никад чуо, да је ко казао да нас је до данас одржала политика, да су нас одржали ратови, колективне ноте (ма како оне свирале), жељезнице (Метузалем је без жељезнице живео 900 година, а да је онда било жељезница, можда би га која прегазила), окупације, уредничке туче на улицу, наметнути надзорници, а тако исто нисам чуо, да је који научењак доказивао, да су нас до данас одржале поплаве и глад.

Напротив сви се слажу у томе, да нам је црква и школа чуварка нашег имена, језика и народности, те ће паметније и спасоносније бити, да њима обратимо већу пажњу, него анатеринској води за уста, хеновим цигаришпицлованим, индијском екстракту од зубобоље и оксфорд-кошуљама пропале фабрике Фрајзове у Паризу.

— Но ко ће да води бригу о нашој цркви и школи?

Сабор.

Јест, али де је тај сабор?
Однео га Германн.
Де је тај Германн?
Однела га Пешта.

Де је та Пешта?
Однели је Чивути.
Де су ти Чивути?
Однела их берза.
Де је та берза?
Однео је — ђаво?
Де је тај ђаво?
Ђаво је — у торби!

Даклем ако тако и даље узиде, онда ћемо скоро доћи до — торбе, те ћемо онда торбу на леђа па у вандровку у Америку, а кад онамо отидемо, онда нам не треба ни црква ни школа, јер онда не ће ни нас бити, ни наше деце, нашто онда забадава да се плаћају црквењаци и учитељи?

Али кад немамо сабора у Карловци, а оно нека свака општина прави сабор сама код своје кућe. У свакој општини има разумни и родољубиви људи, па нека се разговоре и договоре о напретку и болитку своје школе, нека се постарају и сами да су учитељи добро плаћени, како ће моћи безбрижније и свесрдније децу учити, нека се постарају за одело и књиге сиромашној деци, за здравље школске собе и скамија, за добро свештенике и духовну наставу у цркви и т. д. па кад нам је тако свака општина у реду и у напретку, онда нећемо морати у Америку ићи и у ништа се изгубити. **Аб.**

Рибице.

(По Сајдлу).

Ој рибице, мали створе,
Ал се праћкаш хитро, чило!
Твоја младост, твоја радост, —
Од мене ти просто било!

Ал дабогме, и ти имаш
Твоје бриге, твоје муке, —
Могу мислит' како ти је
Кад на тебе зину штуке.

Но ви рибе, ситне, мале
Од намаме мирне нисте;
Чувај да се не превариш, —
На удици стоје глисте!

Лако ј' вама с удицама,
Мудре рибе од њих беже,
Али има муке теже,
Кад захвате грдне мреже.

Где је срећне ту с' утече,
Та мрежа је врша сама,
Нема крила, нема кљуна, —
Но шта ћемо са чапљама!

Чапље, богме, гладне чапље!
Али чапље само лете!
Ти је видиш из далека,
Јурнеш на дно, — не стигне те,

Утеха је ваша лепа,
Тешите се, — тако ваља:
Више ј' риба него удица,
Него мрежа и чапаља.

Играјте се, рибе мале,
— И ја кашто радо пливам —
Тако, тако, чило, лако, —
Не завидим радости вам!

Завидим вам једно само,
То завидим, бог и вера, —
Што уз воду пливат' смете,
На вам нико не замера. —о—.

Буквице.

Х.

Халт-вер-да! — Кад се појави у нашој књижевности који нов брат „стихотворац“, добро би било, да критика као стражар одмах викне: **Халт-вер-да!** И да она изјави, да ли „пасира“ или не.

Хамелеон. — Најгодњији наслов за чивутско-пештанске новине, које мењају боју.

Хузд' ра' Цигањ! — Како нам сад деца у основним школама уче мађарски, научиће и ово шта значи, да после у практичном животу могу употребити.

Хициг. — Хициг су одговори Пелагићеви својим критичарима.

Херкулес — Требао би нам један Херкулес, који би ишчистио Аугијеву шталу нашег књижевног ћубрета, који би стоглавој хидри наше несложе и међусобне злобе посекао главе и т. д.

Хец. — Највећи је „хец“ учинио бивши председник местног омладинског одбора, који се после претворио у Хрвата, што је позвао Јоту, да се упише у омладину и дао му легитимацију.

Хумболт. — Пелагић, који у предговору своје књиге „Путовање око света“ изјављује да он није Жил Верне, изјављује сада да није ни Хумболт (како би свако неспоразумљење благовремено отклонио).

Хрват. — И на српској омладинској скупштини имали смо даклем једног хрватског **мужа.**

Хијероглифи. — То су потписи телеграфских и поштанских чиновника на рецеписима.

Хемија. — То је наука, која бирташе учи спремати у вино „блајцукера“ и „фуксина“.

Хаускнехт. — Неком господину у Земуну препоручује се један „хаускнехт“ за састављање телеграма српској омладини. Он ће — вели — знати умети написати, него што је исти господин у стању.

„Хон“. — За време избора посланика у Вел. Кањижи носио је лист "Hon" немачки наслов **„Hohn“.** **Аб.**

Из школе.

Учитељ (разјарено). Ви сте магарац!

Ученик (горњогимназиста). Господине! Ви се заборављате!

Сос грекос.

Узрујали с' ти Јелини
Праунуци Маратонски,
Та слободу они љубе,
Ал само — Платонски.

Готови су мудри синци
На све жртве колосалне,
Готови су на све жртве
Али — идеалне.

Њина жеља разуздана
Своју стару славу вија,
Вија, вија, славу вија,
Колко пушта — теорија.

Они прете турској орди
Прете богме јаком силом,
Прете, прете, богме прете,
То јест — пером и мастилом.

Њина војска већ се креће,
Крај ће бити гњилом миру,
Већ се креће, већ се креће,
Али само — на папиру.

Чини ми се ко да видим
Да је Херкул већ коракн'о,
Већ коракн'о, већ коракн'о,
Ал наравно тек — апстрактно.

Дркћи, дркћи, Цариграде,
Спремају се на те кивно,
Кивно, кивно, врло кивно,
Кад се узме — релативно.

Ако тако даље пође,
Биће Султан још у шкрипу,
Јест у шкрипу, јест у шкрипу,
Ал наравно у — принципу.

(По „B. W“).

Допуна новог речника.

(Исправљеног у логичном смислу)

Алегорија (Кад се запали але).
Коритница. (Праља).
Суводав човек. (Који се много дружи са воњавим пољским Чивутима).
Домишљан. (Мачак).
Обрис. (Рецензија).
Гризета. (Стеница).
Саморан. (Далматинац).
Потурица. (Лесковац).
Сенат. (Таван).
Голицав човек (коса).
Трагичан моменат. (Кад кога полиција вија).
Јагњеда (Овца).
Боровина. (Кад се помеша мађарско и српско вино).
Режија. (Израз псећијег незадовољства).
Палнативно сретство. (Цинд-хелцле).
Костајница. (Тајна љубав Костина*)
Коломаз. (Човек који се расрди, па неће више да игра у колу).
Цигорија. (Кад се запали черга).

Непогода (лутрија).
Огледало (кувар, који јело огледа).
Животиња (жеравица).
Лупеж (велика лупа и граја).
Наслон (штап).
Ластар (мужјак од ласте).
Сплетка (замршен канап).
Хрчак (онај који хрче, кад спава).
Зрикавац (човек, који је зрикав).
Благодјејанац (који прави благо).
Вилице (младе виле).
Гаров (одачар).
Прокопије (Тунел).
Жега (коприва).
Неприлика (удавача без новаца).
Нови Сад (млад виноград).
Бегови (који бегају).

И-гли-гил.

Није лепо, ал је досетка.

При крају прошлог века било је у Француској свачега. После реставрације био је прогнан из своје домовине и славни молер Давид, за то, јер је и он гласао, да се Лудвиг XVI. погуби.

У прогнанству патио се сирома молер врашки. Зато му један пријатељ саветоваше, да гледи, како би удобрио и помиловање добио од Лудвика XVIII.

„А којим би начином ја то могао учинити?“

„Кад би га лепо измоловао. Ти то умеш, — а он би ти замачно опростио.“

„Па добро, не марим,“ одговори Давид; „само нека ми пошље своју главу, — јер га не могу на памет измоловати, кад га нисам никад видео.“

Приче с брда и дола.

4.

Одмах је мислио!

„Који ми је магарац опет узео моје перо!“, рекао је један стари чиновник, а кад га је нашао за својим увом, додаће: — „Та то сам ја одмах мислио!“

5.

Провађање.

— Како си се провађала, драга Милице, у данашњем друштву?

= Ни најмање, јер су сви позвани дошли, па се наравски није могао нико оговарати.

Adonis.

*) То ме једи, кад писац неће да мете јасно име и презиме, да човек зна кога Косту мисли. Слагач.

Ћира. Баш се времена мењају, и ми у њима.

Спира. — Каква те је сад снашла филозофија?

Ћира. Пре смо мрзили Вука и називали га издајицом, а знамо и Јоту да није мустра од поштења.

Спира. — Па шта онда?

Ћира. После смо се опет педесет година свађали и заузимали за Вука и за његову Јоту, док нисмо победили.

Спира. — Да, да, омладина је била за Јоту...

Ћира. На сад је ето Јота опет у омладини.

Ћира. Шта ваља радити, па да човек дуго живи?

Спира. — Ваља се уписати у омладину, јер као што је познато омладина никад не умире у народу.

Ћира. Опет новине јављају о једном проти неку жалосну вест.

Спира. Та знам, о бечејском проти Милану, да је умрьо.

Ћира. Та то је старо, него о бечкеречком проти да је на преображење у српској цркви говорио мађарски.

Спира. Заиста жалосна вест.

Ћира. Само она је прва вест од бога, а ова од човека. **Аб**

Ћира. Кажу да др. Пејичић није тражио, да га уг. влада и против избора задржи у текелијануму.

Спира. Да, — него му је она сама поднела декрет. И то на тепсији. — И то на калајисаној.

Ћира. Бечког Кикиријија боли, што је Моравска добила из Беча 2000 фор. у помоћ.

Спира. Још би га већма болело, кад би Моравска сустала, па не би могла шилати оне милионе, које сваке године шиље у Беч.

Ћира. Шта мислиш, хоће ли уг. влада одобрити да се конституише омладина на ширем основу?

Спира. На „ширем“ тешко. Али кад би било на сасвим широком, тако да и Јоту Грујића захвати, — то би се већ лакше допустило.

Најновије.

(Кад сви лажу, рецимо коју и ми.)

Сутра ће (тек што није) одговорити Гледстон нашем брату Пелагићу у рекомандираном писму.

Бизмарк честита Баварској деветстогодишњицу, и жели, да је бог одржи здраву, сретну и независну на многаја љета.

Румљани питају Ј. М. Ш—а, које ће листове за своје новце држати.

Угарски закон о народностима износи се на луфт, да га мољци не поједу (ако га већ нису појели).

Старина др. Пејичић изјављује, да он много више поштује тестаменат Саве Текелије, него да би се на штету слободног избора и даље прямо надзорништва.

Турсконародни Јота денунцира сам себе, да је и он хтео да се упише у то „опасно“ друштво омладине српске (ал није погодио права врата, кроз која се улази унутра).

„Виделo“ призвaје, да Ристић није баш тако ври, као што га он у друштву са немачким и мађарским новинама молује.

Српска омладина захваљује Моји Летићу на очинском савету.

Аца Зуб једи се, што се омладинска скупштина баш онда држи, кад он дође у Нови Сад. То му изгледа, као да хоће ти људи да га шпијунирају.

Кажи ми, да ти кажем.

У чему се разликује српски попа од сваког Мађара?

Сваки Мађар сме имати више пошта, — а српски попа само једну пошу.

Зашто је Анђелић оставио своје место, па отишао на друго место?

Јер не воли Нови Сад, — већ воли сови над.

Зашто Срби нерадо имају посла са немачким штедионицама?

Јер не воле обмане.

У којем је месту најбоље пити теја?

У Иригу.

А зашто?

Јер је близу Рума.

Чиме се може сиротиња да поносиш?

Тиме, што је убога.

Зашто ни један владика не умире од жеђи?

Зато, јер сме попити.

Кад би Чеси ушли у вољу Немцима?
Кад би сишли с Прага.

Кад се Пештанској госпоштини Дунав најбоље допада?
Кад опада. (Онда Лођови црпе из њега своја водена опадања)

Које село треба крпити?
Дероње.

Какву небесну ману имају женскиње?
Радо се облаче.

Каква је разлика између и. О, кад спава и кад је будан?
Кад ће да спава, онда леже на душек, а кад је будан, онда није на душек

Зашто не ваља, кад мајка роди девет посо-баца?
Јер не ваља ни један, кад посо баца, а камоли девет.

Каква је разлика између човечијег врата, стомака и џепа?
Врат, кад боли, онда се мете Присницов умшлаг (и одумине); — стомак кад боли (од глади) онда метеш прасницов умшлаг изнутра (и буде боље), а џеп кад ти се разболи онда метеш Просницов умшлаг (ал ти после буде још горе).

Уштипци.

△ На наш уштипак, у којем смо споменули, како се у Сентомашу праве опити (експерименти) добили смо из Сомбора ову жалосну вест: „Два природоиспитоца из Сомбора били су у Сентомашу да опите праве, али резултат тих опита није био опит, јер нису имали прилике ни да коштају сентомашко вино. Вода са чесме могла би бити боља, а лимунада, коју су добили уз паприкаш, сасвим је као и друга лимунада. Услед тога проглашују, да су сентомашки опити „шувикс“, кад се сравне са опитима код Јоце Челиковића у Сомбору“. (Ми се надамо, да ће браћа Сентомашани умети достојно опрати овај „шувикс“ са свога образа, којим су их сомборски природоиспитоци оцрнили, иначе изјављујемо, да за дочек Сомбораца у Сентомашу не одговара уредништво овога листа. Ур.)

---

§. Поп Лаза осечки пише у „Недељном листу“ дугачке чланке под насловом: „Да се разумемо!“ — Дакле види се, да се још не разуму, а неће се никад ни разумети — треба да умесе девет проја.

⊙ Др. Пејчић, док није постао надзорник текелијанума, тужно се по новинама, како у текелијануму има стеница, које је он чак у Панчеву осећао. Ал' сад други доказују да има у текелијануму још једна велика стеница, па како ћемо се те опростити?

Добили смо Пелагићево „Јавно писмо Гледстону.“ Сад још чекамо, да добијемо од Гледстона „Јаван одговор Пелагићу.“

☛ Турска пита велесиле, били јој допустиле да заузме војском балканске кланице. — Па што није за време руско-турског рата заузела, онда није морала ни питати никога?!

= Сто шездесет и шест новосадских грађана, куће-газда, **Несрба**, поднесоше министру Тиси тужбу на **неколико професора мађарске гимназије у Новом Саду** и захтевају да се они због „неизображења“ свог и да би се сваки ексцес избегао **уклоне из Новог Сада.** Добро, ал' ко ће онда васпитавати и изображавати оних 30 српских (већином свештеничких) синова, што ту гимназију похађе?

+ Уредник „Турског народа“ уписао се, као што је познато, као члана омладине. — Ово ми долази, као кад би се Тиса пренумерирао на „Стармалог.“

ć. Члан омладине Јота Грујић, читајући да ће омладина имати свој књижеван орган „Заједницу“ препоручује, да се узме његов „Турски народ“ за омладински орган, јер он је баш доста **заједао**, дакле куд ћеш згодније **„Заједнице?** **Аб.**

Искрена исповест једног бившег поштара.

(Кратка прича са дугачким уводом).

(Наставак.)

Цео овај увод написао сам само зато, да не мора нико напрезати своје нагађање, зашто сам ја најрадије ишао „код Коларца“ на пиво, — а да сам ишао то морам јавно признати, јер баш ту сам чуо оно, што ћу сад да вам причам.

Дакле и „код Коларца“ сам ишао само из чиста родољубља. Јер у тој гостионици опажа се очевидно напредак и берићет, па онда ту се човек може уверити у свако доба, и у подне и у вече, да Српство није шака људи, коју можеш на прсте избројати, — ту добар рачунџија може да прорачуна колико нас пада на тисућ и толико квадратних миља, код нас на само неколико квадратних хвати долази по неколико стотина. То бројно умножење Срба годило ми је, — и сто сад знате, зашто сам чешће управо рећи: сваки дан долазио „код Коларца“ — на пиво.

Ја сам обично „код Коларца" седео за једним малим столом у неком куту, и ту или сам већ затекао једног малог старчића, који је, да му ручак боље прија, своје пиво месечно ротквом, или је он затекао мене, који такође, да ми ручак боље прија своје пиво њиме месечно ротквом.

Ми смо сваки дан седели за нашим столом. Прошла је читава поворка дана и ми се једно другом нисмо јављали, ни главом климнули, ни протом шешир очешали, ни помоз бог, ни селамалеј! (Тај леп и комотан обичај усвојили смо ми од нашег гостионичара, — он се ником не јавља, а на што? та ми сви знамо да је он ту.)

Друга поворка дана. Ми мало попустисмо, — (т. ј. ја и мој старац — гостионичар остаје при свом старом обичају) и при доласку и одласку промрмљавасмо нешто, што се могло тумачити као: „Добар дан!", ал могло се тумачити и као: „Колко тебе до божића толко и мене!"

Трећа поворка дана. Ми се мало открависмо. На или ћу ја њему рећи: „Данас је пиво прилично! — и он ће на то приметити: „Аха!", — Или ће он мени рећи: „канда ће бити кише!", на које опет ја одговорим „Аха!"

Четврта поворка дана. Неком зверади чак са потпајстог стола учињало се, као да смо се ми, ја и мој старац, чашама куцнули. Не кажем да нисмо, — ал не могу се заклети ни да јесмо.

Пета поворка дана. Ја сам сад већ знао, да се мој старкеља брије код ђоке берберa, јер је тамо јефтиније, а он је опет знао да ја имам чир на левом рамену, на који мењем печен лукац, да се што пре прорали. Ја сам сад већ знао, да он од свију риба најволи паприкаш од кечиге, — а он је дознао да сам и ја тог истог густа. — Од тога доба седали смо мало ближе један уз другога, као што и приличи таким једномишљеницима.

Шеста поворка дана. А ја већ моме старцу поверио једну велику тајну, т. ј. да ја не седим увек „код Коларца" ни у мојој заптивеној соби, него да хоћу по кадкад (ради свежа ваздуха) да изађем и на јавност, и то у „Стармалои". А старац је опет мени поверио још већу тајну, т. ј. да он не зазире ни од Петра ни од Павла, да има своји девет и по дуката осигурана месечна прихода, — а то му је доста (јер не вечерава), па му није ни жао што сад више није поштански чиновник.

Ја. А зар сте били поштански чиновник.

Старац. Двадесет и две године.

Ја. Лепо, ал ја не симпатишем здраво са поштарима, све ми се чини да они дубље завирују у туђа писма, него што се то слаже са карактером поштена човека.

Старац. Па зар је то баш такав грех!?

Ја. Мени се чини да би ми рука отпала, кад би хотимице отворио туђе писмо.

Старац, — у место одговора погледа у своје руке, па забринуто, и чисто покајнички врћаше главом.

Седма поворка дана. Сад смо неко време говорили мање, — али смо у толико више — ћутали. Мени се све чинило као да мој старкеља има нешто на срцу, чиме би радо и мене послужио. — а њему се можда чинило, да би га ја нешто радо запитао, — па то је и чекао. Једаред, кад је мој старчић случајно у место две чаше пива попио три — почео се накашљивати да нешто изрече, — ал ја сам тај дан, уместо две чаше, случајно попио само једну, — а то је било велико растојаније за нуждан пријатељски сусрет. Но старац ме ипак запита: Долазите ли ви и у вече амо.

„Врло ретко!"

А ја сам наумио довече да дођем.

„На баш могу и ја доћи.

Па ћемо пити прва вина, овде га има веома доброг.

„Нисам искусно." —

Вино уме да одреши и најезавији језик.

„То сам већ искусно."

Завршна сцена. На столу стоје две флаше с вином и полако се празне; пред флашама седе два човека и полако се пуне. И ћорава баба може погодити, да то нико други није него ја и мој старкеља. Кад је и трећа флаша дошла на сто, онда мој старкеља пружи обе своје руке са раширеним прстима на сто, и смешећи се рече ми:

Даклем то су те руке, за које ви рекосте да треба да отпадну.

„То нисам рекао!"

Ето видите, да су отпале, не би се могли сад овако срдачно куцнути.

И ми се срдачно куцнусмо.

„А ви сад чујте, па ако хоћете стрпајте и у „Стармалор:" Отварање туђих писама не казни се одпадањем руку, — бива то и на други начин. У моје време, т. ј. кад сам још ја био поштански чиновник, онда смо ми држали, да је печат на писму само зато, да га ми можемо опитрим бријачем подбријати, и кад писмо прочитамо, опет лепо залепити.

(Свршиће се.)

Хр..... језик (народни).

Дође један навор Ф....к лекару и замоли га речима: Melim gospodine dekter, mege vele ške beledu, de bi imeli debretu, de iskepete treve jemu, beg će bežiju vem negredu pedeliti i т. д." Доктор се нађе у чуду, јер ништа није разумео, шта му је Ф.... казао, срећом његовом био ту и неки опет други сељанин, који је мало у књигу завирио, те му растумачи шта је желио, а лекар га онда упути, како да се влада, ако ли и то не помогне, да оде к марв. лечнику.

.... vidi ....

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

Најновије књиге.

Под овим насловом навешћемо сваку књигу која сетоји уредништву тога рада приношље.)

Познавање и неговање Човечија тела (градиво за ученике основне школе) приређује Светозар Милетић учитељ. У Земуну издање Србина-Милоша Грабовачког.

Још се могу добити свиборојеви „Стармалог" од почетка до данас.

Књижевна вест.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

КЊИГА ЧЕТВРТА

сад је у штампу ушла и доноше ове чланке:

1. Хоћемо ли се пратити?
2. Дечије болести. II. Глисте.
3. Шта не ваља у женској одећи?
4. Како ваља неговати кожу.
5. За што нам гину деца?
6. Премного и премало.
7. Обичаји што вас тару и море. IV.

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у књизи од 64 страна, а цена му је за све 4 књиге само 1 ф., појединa књига стоји 30 новч. Ко се са 1 фор. предплати на све четири књиге, шаљемо исте како која изађе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Мангold, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду Августа 1880.

Штампарија А. Пајевића

Изишао је из штампе трећи број

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

који у своме трећем броју доноси: 1. Лавица са лавићима (слика. 2. Из живота једног магарца. 3. Пустињски лав (слика). 4. Ловац жерар. 5. Војнички одговор. 6. Песма од Чика Јове Змаја (са сликом). 7. Песма (са сликом). 8. Живот и рад Бенијамина Франклина, прича Чика Стева. 9. Реке у Европи, колико је која дуга. 10. Песма (са сликом). 11. Цртежи једног малог врагolана. 12. Најсрећнији Бонапарте. 13. Друговање са децом (посвећено родитељима и старијима.) 14. Овејана зрнца. 15. Разноврсне. а.) Општа светковина. б.) Удруживање. в.) Станко Враз. г.) Ракија. д.) Хинески зид. 16. Загонетка. 17. Ребус. 18. Решење загонетке. 19. Решење ребуса. 20. Нове књиге. 21. Чика Јовина пошта. 22. Одговори родитељима и старијим. 23. Одговори администрације.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор. на пола године 2 фор. за Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године.

Претплату ваља слати: Из Србије књижари В. Валожића у Београду. Из Аустро-Угарске и осталих крајева накладној штампарији А. Пајевића у Нови Сад.

САД ЈЕ БАШ ИЗИШАО ИЗ ШТАМПЕ

ЦАРИЋ

МАЛИ КАЛЕНДАР СА СЛИКАМА

за 1881.

Са насловном сликом цар Душан силни и још неколико слика. Садржај је овог календара веома занимљив и поучан. Осим обичног, и то врло наравно израђеног календарског садржаја, долазе у њему оне забавне и поучне ствари. „Страдање Кире Бркића,“ „Ако си рад да се обогатиш,“ „Узречице деда Сретине,“ „Ако си рад да имаш увек новаца у џепу.“ „Красно ли се почело, а где како ли се свршило“ (са 6 слика), На сулом путу,“ слика из српског живота, „Белешке из сточарства,“ „Вашари“.

Цена је „Царићу“ само 20 новч. а ко поручи за готов новац на више, добиће комад по 12 новч.

Дајемо и у комисију овај календар са уобичајеним рабатом. Наруџбине ваља упућивати

ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА

У Н. САД.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. под.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ¼11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

—13

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америчанској системи, сигурносд затре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА ВЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и квалићи нарађе не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Милићевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

„Отаџбина“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 30 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 31. Августа 1860.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и оглазе, нека слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је оглазима 5 повч. од једне врсте.

Грађа за буквар

нашој драгој дечици, да боље науче мађарски.

I. Српски кажеш: *трбу*,
Мађарски је: **хаш**;
— Али то већ знаде
Многи дембел наш.

II. *Мотика* се зове: **капа**;
— Од те капе многи скапа

III. *Отаџбина*, то се зове: **хаза**
— Добро је кад имаш
Доста *бркомаза*.

IV. *Господар* се каже: **ур**,
Макар био и пандур.

V. Наша *лева* зову: **хат**.
— Зато ипак, ко је момак
Тај се не да узјахат'.

VI. *Нож* мађарски кажи: **ej**.
— Ако дуго траје,
Онда реци: *ој, ој, ој!*

VII. То запамти, сине мили,
Председник је: **елнађи**.
— Кад то чула
Нека *буда*
Мислила је, да је *фрула*.

VIII. Ма и празна *чинија*,
То се зове: **тал**;
— Многи каже: **фала**!
Нећу така *тала!*

IX. *Слобода* се зове: **сабатшаг**;
— Ал неће да дође, — то је враг!

X. Нашу *клупу* зову: **пад**;
— Само не знам зашто *турску*
Зову над!

XI. *Реч* се зове: **сө**;
— Томе нема мане;
Ал су ипак на дијети
Беседе *веселе*.

XII. *Гозбу* кажу: **лакома**;
— Опомена сваком
Да не буде лаком.

XIII. *Перо* је: **тол**;
— Das seh' ich wohl, —
Manchmal sogar all' zu *toll*.

XIV. *Ног* је: **фиг**;
— Nicht ohne Grund, —
Was zu *fül* ist ungesund.

XV. *Уле* је српски,
Олај мађарски;
— Зато многе *уле* звају
Да нас *олају*.

XVI. Српски је: *ора;*
Мађарски је: **пор**;
— Тако и од Раца
Бива *ора-пор-аца*.

XVII. *Флаута* се зове: **флота**;
Она лепо свира,
Ал не демонстрира.

XVIII. *Митар* је: **Деме**;
Стеван је: **Пишта**;
Тодор је: **Тивадар**;
Михајло је: **Мишка**;
Божидар се зове: **Боди**;
(*Светозар* се не преводи).

(Продужиће се у Абуказемовом шаљивом календару).

Стани Абу, — стани Абу, — Абуказем брале, —
Ма да мрзиш, данас мораш слушат' мало хвале.
Не тушти се, не мршти се — ја не знам за претњу, —
Ми славимо данас твоју **педесету шетњу**.
Што год има фрушка гора намастирска вина
У једној би чаши данас дито' од милина,
Дит'о бих је да је види цео српски свет,
Све би тебе наздравио: колко капљиц' толко лет,
Све у здравље нашем милом, врагољастом чики,
Неуморној ал хуморној „Стармаловој“ дики;
А та би ми чаша вина тако слатко пала,
К'о што пада нама свима твоја лепа шала;
А чашицу разбио бих на толико чести,
На кол'ко нам ти разбијаш бриге и болести;
А брзове обрис'о би тако на тенане,
Ко што брише Абуказем наше готоване;
На би још'те поиграо од усхита сама,
К'о што игра многи кривац под твојим шибама.

Ал манастир није вино никад рађо дав'о,
То је вино калуђерско аутономно право.
Зато ћу ти наздравити пуним срцем жеља;
Да ти бог да среће, здравља, воље и весеља!
Да нам будеш увек тако, као до сад, свет'о,
Да нам будеш лешњу зору, ко најбољи пет'о,
Куд год пош'о, куд год иш'о, нико ти не смет'о,
Дуго нам се, много нам се, Новим Садом шет'о
И што сред'о
Све то
Мето
На своје решето
Прорешето све кукоље, који нас пропасте,
П' онда сред'о све дивоте — да ти коса расте.
Ја ти данас ево пружам овај бокор жеља.
Све у име твоји стари, добри

Пријатеља

Шетња по Новом Саду.

I.

Дописник „Пестер Шмокљанов“ из Добринаца почиње у бр. 237. тога фамозног листа свој допис овако: „Дивите се храбрости мојој! Без фокоша и револвера, но само кишобраном својим наоружан пропутовах неколико српских места у Срему.“ Ја не знам што се „Заставина“ дописник чуди тима речма пештанскога чивучета, кад је он сасвим логично и практично казао: Он је научно ради своје личне сигурности по Буда-Пешти носити фокош и револвер, јер као што сви знамо и читамо по новинама, у Будапешти се сваки час догађају у по дана туче и убијства, крађе и разбојништва, те је сасвим наравно, да се онај који је то увек пред очима имао, чудити мора, кад дође и прође кроз који крај, где тога нема и где може мирно и здраво без фокоша и револвера путовати дању и ноћу. Фокош и револвер, ти измече новинарско, треба тебе у вацкој улици у Будапешти, кад срећнеш Бартока и Верховајију, па кад се онако журналистички достојанствено поздравите, као што ви већ то умете, и као што чините целој Европи на радост, а вама на дику. У нашем китњастоме Срему нема хвала богу јунака од струке Рожа Шандора, Раткајије Мадараса и како се већ те делије зову, а све кад би их и било, дописник „Пестер Шмокљана“ је знао зашто није понео фокоша и револвера, јер фокош има два краја, а револвер се истина од остраг пуни, али се може случајно и од напред отети. Кишобран је обично много невиниј и мекши, а донекле и чува (мал' не рекох чива) да се какав мокар брат још већма не покваси.

Што онако подло и гнусно наше православне свећенике у Срему онада, томе се такође не смемо чудити, кад то чини који потомак оних људи, што су Христа распели. Јер кад су онда нашли мане највећем учитељу вере, љубави и морала, за што се и сада неби каменьем бацали на обичне смртне људе, који се усуђују неодобравати чивутско кајиварство?

Други опет богаљ, некакав пештански „хаускнехт“ у „Фигетлен свињљану“ бр. 236., пише о текелијним потомцима, како су немирни, како су непријатељи мађарски, како агитирају и т. д., те додаје примедбу: „Жалосно је то, кад видимо у нашој средини непријатеље наше, где се образују и живе.“

Па ко је томе крив, што се образују и живе текелијанци у вашој средини?

Зар нисмо ми тражили и тражили, да се пусте наши потомци из Пеште на друге универзитете? Зар нисмо годинама радили на томе, да се дају ручне штипендије, те да синови наши о текелијном трошку иду у Беч, Праг, Грац, Париз, Берлин и т. д. можда би и тамо могли што научити, а не само у вашој Будакешти? Па ви сте онда, ви чивутски новинари, писали против тога, ви сте желели, да текелијни питомци остану у Пешти!

Још није доцкан. Заузмите се сада да се допусти оно, што смо ми захтевали, радите на томе не нама за љубав, него вама самима, не би ли се у „гринебаумгасе“ чуо и ваш „жагор“ и ваша „вика“. Влада ће вас слушати, као што вас је и до сад слушала, само ви „Пестер-људујте“ и „Пешти-напљујте!“

Но да пређемо на мало **веселије** разговоре.

Највеселије, што нам сад предстоји, то је, да ћемо ове јесени уместо карловачког **сабора** имати борбу. Борба ће бити доиста **весела**, јер људи, који имају винограде неће морати много радити ни трошити, неће морати докупљивати бурад, него ће им још остати празних, неће морати много дана плаћати берачице и чабронође, те тако од радости, што ће толики новац уштедити, моћи ће бити весели и накрвити шешир. Ове године се са борбом најбоље пожурио — **лед**; он је први обрао винограде, и то

он врло брзо ради, у часу, с тога би се лед (туча, круша) могао сматрати као машина за бране винограда, као год што има машина за вршење, за сејање, за шав и т. д. и то би онда била прва машина, коју није Енглез измислио, него која нам је тако рећи с неба пала. **Аб.**

Буквице.

Ц.

Цигља. — Гете каже да је свака ствар на свету појетична, тако н. пр. и жаба је појетична ствар само кад песник уме да употреби. По томе је дакле и цигља појетична ствар, што се види и из ове песме:

Синоћ сам се завадила с диком
Маљ' га нисам ударила цигљом . . .

Цврчак. — Само мужјак од ове животињице цврчи, а жена не даје никаква гласа од себе. С тога Анакреон пева у једној својој песми: „Благо цврчцима јер њихове су жене неме!“

Циц! Кад жена хоће да јој муж купи свилену хаљину, и он рекне: циц! онда је у реду, да јој купи бар од цица хаљину.

Цопф. — Пок. Текелија је укинуо „цопф“ код војника, а ко ли ће га укинути код цивилних „бсамтера“, професора и т. д.

Цифрасто. — Фразе у позивима на претплату и у сентомашким здравицама обично су врло цифрасте. И одзиви на такве здравице обично су: Ја се цифрасто захваљујем.

Цуг. — „Цуг“ има четири значења: на чизмама, промаја, чета војника и кад ко добро попуче из пуног бокала.

Цев. — Има је разне феле, најомиљенија је цев такозвана категача.

Цвет. — Налази се по баштама, по ливадама и у лирским песмама као каденција на „свет“.

Цепаница. — Цепаница и лења газдарица имају то опште својство, да где их мотнеш, ту и остану.

Циник. — Дописник „Песте-н ском 'мкла Јју Добрињана, који је видио Добрињаџије доса, и с салим.

Цезар. — Један великодостојник вели: aut Caesar aut nihil“ (Иљ'ћу бити Цезар, или ништа), Цезар знамо да није.

Цимер. То је онај Дамоклов мач, што нам виси над главом, кад идемо новосадским тротоаром, и најмањи ветрић може једанпут који гвоздени цимер (мотику, диљу, косиште и т. д.) откинути и главу нам расцепати.

Циганин. — Цигани су обично црни, но има доста и белих Цигањина; види ципија.

Ципија. — Која откида од сиротиње за своја уста, место да откида од својих уста за сиротињу.

Цича зима. — Доћи ће време, кад се неће рачунати колико је гради зиме, него колико је фати која зима. (Т. ј. колико је дрва потрошено.)

Цифра. — Место те стране речи могли би српски казати жена; јер прво она се цифра, а друго каже се обично: „цифре говоре“, даклем види се да се ту жене мисле

Цех. — Кад је браца М. зимус играо „жарбла“, те су други о његовом трошку јели и пили, неки ђаволани склопише ове стихове:

Сваки човек има срећне,
Који мање, који веће,
Само М . . . има „пех“,
Јер он плаћа свима цех. **Аб.**

Стари писар.

(по Fl B.)

Иде јадник лица бледа,
Као авет, — боже прости!
Коса му је сасвим седа.
Прсти дркћу од слабости.

Ови прсти писали су
Четрдесет пуни лета, —
Данас више кадри нису,
Око не да, слабост смета.

У прашини свога звања
Дочек'о је старост саму.
У њега је било знања
Више него у шефа му.

Мањи, лоши дизали се,
— То је ишло брзо живо;
На грудма им крсти висе, —
— Он је само преписивао.

Преписиво' док је мого',
Док су биле силе јаче,
А сада је изнемого. —
Сад нек проси, — а да шта ће!

Кад га видим, тешко ми је;
— А зашто је тако пао?
Само зато, што се није
Пресавити мало знао. **Ј.**

„Гроф Лорис Меликов.“

Много новине и сада још пишу „Гроф Лорис Меликов.“ А то је само зато, што нису завирили у јерменски речник, да виде, шта значи та реч „Лорис“. Ми смо у једном јерменском речнику натрапали да „Лорис“ већ значи „гроф“ — и ко пише „Гроф Лорис Меликов“ тај тако исто греши, као кад би казао: „отац патер Гвардијан“ — или „мајстор тишлер-мајстор“, — или „деда гросфатер“, — или, „шпицлхунд псето“, или „говеђиридфлајш,“ — или „чикастриц“ — или „свети Сентиштван“, — или „дворскихофрат, — или „господин Јеремин ür.“ — или „луди болонд Мишка“, — или „брат брудер Јаша“,

Даклем видите, да има и у „Стармалом“ поучних чланака! **Н.**

Допуна новог речника.

(Исправљеном у логичном смислу)

Наставник. (Писац овога речника, — јер је једнако настављао).

Уранија. (Тако се зове код нас онај дан, кад ће да се перу кошуље).

Котлокрпа. (Крпа, којом се котао пере).

Бојар. (Човек, који продаје боје).

Пеленаш. (Мало дете).

Вукодлаци. (Људи, кад се у крчми почупају).

Топлица. (Нос, — нарочито онда, кад има кијавицу).

Купиче. (Бугарске калуђерице).

Канталуп. (Кад кога луче кантом у леђа).

Контумација. (Кад Маца добије конту).

Аномалија. (Анино мало дете).

Потомак. (Г. Ђ. Глибонски).

Јакобинци. (Ружић, Тоша Јовановић, Цветић и др.).

Гаранција. (Бабиње, јер онда је обичај, да се гаји).

Кланац. (Овца или крава за клање).

Кадија. (Попа или ђакон).

Драгоман. (Ко остави своју љубазницу).

Глобус. (Који globi људе).

Појета. (Изелица).

Психично. (Керећи).

Туриста. (Ко носи српјанске чакшире).

Утопија. (Место, где се ко удавио).

Лојално. (Од лоја).

Локал. (Место, где се — пије).

Медијум. (Кошница).

Метропола. (Пола метера).

Механик. (Бирташ).

Окупација. (Илица).

Оратор. (Човек, који оре).

Опера. (Пралја).

Журналиста. (Телеграмска депеша).

Лавина. (Велики лав).

Музеум. (Где се музу краве или овце).

Визитација. (Посета).

Патенти. (Страдалници).

И-гли-гил.

Аналогисање.

Љубити је слободно; ипак заповест вели: не пређуби!

Ми настављамо у томе смислу.

Кувати и варити слободно је; али ипак зато не превари (ближњега свог!).

Садити је слободно; али ипак зато не пресади (тућ језик у нашу цркву, бечкеречки прото!)

Живити је слободно; али ипак зато не преживи (добро име своје, српски новелисто!)

Видити је слободно; али зато ипак не превиди (позив на претплату, читаоче Стармалов!)

Пунити је слободно; али ипак не препуни (меру стрпења нашег, јеврејска журналистико).

Ноћити је слободно; али ипак зато не преноћи (оче Н., тамо, ди ти није место).

Парирати је слободно; ала ипак зато не препарирај (Србе, да буду тућ залогај, несретни сине!)

Диковати је слободно; али ипак не предикуј (Србима у алмашкој цркви, да се одреку свога уверења, оче архимандрите!)

Точити је слободно; али ипак зато не преточи (путњу воде у буре вина, драги крчмару!)

Чути је слободно; али ипак зато не пречуј (кад те зову, да се упишеш за члана Матице, негдашњи питомче Текелијин!)

Носити је слободно; али зато ипак не преноси (гласове, сека Јуло и баба Ано!)

Писати је слободно; али зато не преписуј (имање своје на женино име, док не исплатиш своје дугове, поштени трговче!)

Корачати је слободно; — али ипак зато не прекорачи (туђе границе, да не би други твоје прекорачио!)

Апсолон.

Старе новости.

На друму од Лукусопола до Банкротодола опажа се тако жив пасаж, да ће нужно бити поред дојакошњега друма направити још један друм; — и та оба друма зваће се: „Друм-друм!“

* * *

Доктори су дошли до тога искуства, да је много лакше споразумети се са бабицама, него са бабетинама.

* * *

Многи Чивути само зато дају људима предујам, да их могу лакше добавити у јаму.

* * *

За време Бахове системе држало се, да је довољно сигурности, кад се људима запуше уста; — уставни слободоумници коракнули су један корак напред и држе, да то није доста, него да им треба ишчупати и језик.

* * *

За људе, којима пише у рожданику, да ће се удавити, најбоље је, да буду дописници „Лоја“ и других Пештанских и Бечких новина, јер — у лажи је плитко дно.

* * *

Искусило се, да се неке болести врло добро лече салитром. (То су оне болести, које су се досада лечиле са холбом и са сајтљицима).

* * *

Неки пријатељи потказали су, да у околини „Стармалог“ има нека конспирација. Доказало се, да заиста има, и то не само конспирација, већ и конћирација.

Циркулус вициозус.

Наш песник Стерија Поповић вели: „Тражиш слободу, наћи ћеш у гробу.“

А ди ћу наћи гроб?

У неслободи.

б.

Ћира. Је-ли истина, да је неки Мађар Ирињи изумео правити палидрвца?

Спира. Може лако бити, — ја кад год сам на њима опекао прсте, увек сам помислио: Ово мора да је Пештанско масло.

Ћира. Досад је била пословица: Беспослен попа јариће крсти.

Спира. Тако је!

Ћира. Ал од сад више не треба да је тако.

Спира. Да како?

Ћира. Од сада треба да се каже: Беспослен попа пелене свети.

Ћира. Па кажи само да нема на свету слутње.

Спира. Како мислиш?

Ћира. Ето наши коронинци никад нису могли да изреку своје право име, све је испадало, или: колоринци, или королинци, и тако су наслутили те су сад постали заиста каролинци.

Ћира. Ја не верујем да Турци мисле озбиљно мировати.

Спира. Зашто?

Ћира. Ко мисли мировати, тај се неће тако заузимати за Груде.

Ћира — Јеси л' чуо Спиро, за ново велико чудо у малој Кикинди?

Спира. — А зар има и мале Кикинде?

Ћира. — Па то је она велика Кикинда, ал' је чудо тако велико, да је та велика Кикинда спрам њега мала.

Спира. Па какво је то чудо?

Ћира. Овејано српско друштво за неговање музике „Гусле“, које српска православна општина са годишњих 800 фор. потпомаже, дође до мађарског имена „Guszle dal-és zeneegylet.“

Спиро. Е па ваљда су ради Кикинђани, да се и Мађари сете српске славе и прошлости.

Ћира. Тэ оно није ни то згорег, само што ћемо тако радећи ми сами заборавити на своју славу и прошлост, а од српских гусала постаће мађарски цимбалом, те ћемо онда за цело играти, као што нам Мађари свирају!

Спира. Е, то би оно прави тоцки посао!

Ћира. Имам један добар пројект Спиро.

Спира. Какав пројект?

Ћира. Да акционарима бачке банке помогнем не биле се и њихове акције, које су тако јако пале, почеле опет пењати.

Спира. Да ли је то могуће?

Ћира. Дакако, и то се врло високо могу пењати.

Спира. Па предложи ти то управи, она ће те добро наградити. Дакле како ти то мислиш?

Ћира. Чуј дакле нека даду акције деци, да праве змајеве, те ће се акције на канапу врло високо попети.

Т. Г.

Германизми.

Код нас су се у обичном говору, гдегод се састанемо, а у писању (особито по новинама) увукли многи **Германизми**, н. пр.

„Како ћу ја хтети, онако muss sein. Ево моје русе главе!“

То је Германизам.

Was für ein сабор? Fällt mir nicht ein! Шпренговаћу ја то“.

То је Германизам.

„Oder wos! Марим ја за њино звиждање!“

То је Германизам.

„Донерветер! Нећеми као што бих хтео!“

То је Германизам.

„Тос ис' дем „Стармали“ сајн шмалц!“

То је Германизам.

„Идем опет у Пешту! Wird aber niks draus!“

То је Германизам, а ☞

Германизме ваља требити, јер тонам квари чистоту нашег језика, нашег имена и нашег поноса народног. **Аб.**

Уштипци.

△. У манастиру К. налазе се узор-економи: Да уштеде 24 киле сланине, изгубиће 3000 фор., то је било на овај чудноват начин: братија отпустила шест рисара, јер ови захтевају 24 киле сланине за време радње; друге рисаре не могоше добити те оста храна на салашу не урађена, дође кишурина и лед, те начини штету од 3000 ф., а да нису штедели, било би благовремено урађено и не би било штете!

+ Мађарски лист „Bácska“ јавља да је професор мађарске новосадске гимназије Бодроги премештен у Бају, а у Нови Сад долази бајски професор Кореш-Шек-Винце, те додаје: Честитамо новосадској гимназији! — Сад би „Ujvidek“ требао да честита бајској гимназији:

= Та шта је то људи, за име божије! Постоји' још та Будапешта, или је као Троја нестала? Живе ли још мађарски магнати? Та ево већ три дана не чујемо да је било каквог крвавог двобоја тамо?!!

⊙. Г. Ђ. Николајевић пита у својој брошури. „Насртање протосинђелово“, шта ће на то „Стармали“ казати, што г. Н. Милаш тврди, да су некад младићи од 20 година постављани биле за епископе. — „Стармали“ је такође против епископа, који нису мајорентни (само што по „стармаловом“ закону не чине године мајоренство).

☞ Један књижар издаје народне песме: „Шипак мами . . .“, „Ала смо се састали бећари“, „Терај кера кад си започела,“ „Па за деру привезала керу“ и друге драгоцености на енглеском, француском, талијанском и кинеском језику.

Новине доносе глас, да ће се у Ници састати Гамбета, Горчаков и Гледстон. Ми смо с поуздане стране извештени, да ће тамо позван бити и Пелагић, на изричито захтевање Гледстоново.

⁂ У Загребу се образују странке. Тако кажу њихове новине, а ми држимо да су чланови тих странака већ образовани људи, не ће се тек сада образовати, јер онда би било које шта!

? Оних 166 новосадских грађана, што захтевају од министра, да се неколико необразованих професора мађарске гимназије уклоне, желе да се образује (ново) професорско тело.

Ономад је држана седница магистрата новосадског због велике воде. Кажу да том приликом није био предмет (велика вода) исцрпљен.

! Дописник „Пестер Шмокљана“ из Добринаца вели да је нашем свештенику у Срему више стало до акова ракије, него ли до благостања духовног стада му. — Па нека онда дотични чивуче новинарско отворе у Срему ракијску продавницу, мешто што пише у новине, па смо уверени, да ће бити више шпирита туса у његовој ракији, него ли у новинарским чланцима његовим; а учиниће бар и то, да ће се онај свет згадити на ракију “

¼. Из Тителa смо добили један папирић оловком исписан, но многе су речи избрисане и бледе, те смо само у стању ово да прочитамо; — — — депутацију — — рукују се с Кикинђанима — — — Анђелић — — не потпомажу новосадску општ — — — сви се чуде — — — славни Шајкаши — — !!!!!???? (Мора бити да су писцу сузе капале на харгију, те се речи избрисале).

♋ На „Усекованије“ штудира „Стармали“ кога ће сад усекнути. Аб.

Војнички кохбух.

У прошла времена писали су кохбухе калуђери. Али данашње просвећено доба отима многа калуђерска права (као и они што задиру у туђа права). Тако ће сад наш војни министар да изда кохбух по коме ће се кувати за војнике.

„Стармали“ се томе веома радује, — зато ће ево и он мало грађе да допринесе за тај кохбух.

1., Супа не сме бити никад врела, — јер није лепо кад се војник ожеже.

2., Ваљушке треба правити здраво тврде, да се војници навикну на бомбе и картаче.

3., Шпијбратн ће се звати бајонетбратн.

4., Ако дође комисија. да прегледа ручак, треба јој дати комисброта, па јој неће скоро пасти на ум да забоде нос у туђе огњиште.

5., Вино је у рату излишно; — војници се одушевљењем опијају.

6., Канонеифутер треба да се избрише из војничког кохбуха.

7., Из виших разлога војницима не треба давати зецова, још мање пужева, — а најмање рака. То нека једу непријатељи.

8., Сваки војник треба да запамти, да је глад најбољи кувар.

9., Дрва се могу уштедити особито онда, кад су војници у ватри.

10., Провијантирање треба дати јеврејима, јер ти зацело неће свињску маст, шунке и сланину за себе задржати.

11., Кад војска има задатак, да пређе какву реку, треба јој дати штрудле са мостом.

12., Војнику који много једе, томе треба дати више и да пије.

13., Кад је помрчина као тесто, — онда се једе месо.

14., Касапи треба да доносе месо, — а не да војници иду, без нужде, на касапницу.

15., Само им треба приправити доста теја, — а наша ће војска наћи и сама, не само рум, него и славу. Макар се не одмарала чак до мале Азије.

16., Овај кохбух треба штампати на таблама од сланине. Ако би се кад десно случај да се пресече провијант, да се бар може кохбух појести.

Паракувар.

Из Кикинде

Српски православни „Guszle, dal és zenecgylet“ даје беседу, на којој ће бити ове пијесе.

1. Пева се позната песма Бранка Радичевића: „Dal és zenegylet mój onamo te malo...“

2. Декламује се песма Змај-Јована Јовановића: Узо' деда свог унука“ са променом уместо где дете пита: „За што сам ја те гусле целив'о“ декламује се: Је ли деда, за што сам ја taj dal-és zenecgylet целив'о?“ Аб.

Вајкање једног карловчанина.

Један карловчанин десно се ових дана у Пешти, — баш је била нека парада. — Он, као човек, љубопитљив запита једног фијакера шта је то, каква је то слава?

Фијакер му одговори Köszeghi Jubileum.

Е, госпо му легло, — баш смо ми карловчани којешта! Пуштамо да други праве кеседи јубилеум, — а ми се токорсе зовемо неки кеседари.

Д. Р.

Камо Гаранције?

Познато је, да је римски папа осветио оне пелене, у које ће се увијати шпански престолонаследник, кад се роди. — Али дете је дете. — Па камо гаранције, да оно те пелене неће опет обесветити!

Искрена исповест једног бившег поштара.

(Свршетак).

Ја се подбочим као каква пиљарица: „Отварати туђа писма! — а ви сте то кадри били?“

„Што би, би, — из ове коже никуд. Али брате, то мени онда није било тако страшно. Така су била времена, па тако и почела. Ми смо тај занат терали са најмирнијом савешћу, — као да чинимо најплеменитије услуге роду и домовини“.

„Али ви говорасте о некој казни, — то ми причајте да ми мало одлане!“

„Молим, молим, само мало стрпења! Једно вече понесем ја кући десетак писама, које су ми се учинила „подозрителна“, било по артији, или по печату, или по месту одкуд долазе, или по особи на коју су адресоване. Но ту се мора нешто уловити! мишљах ја у себи, кад сам после вечере, са бријачем у руци сео за свој племенити посао. Али мора да се свет тумбе окренуо. Мора да је наша публика ушла у траг нашим тајним манипулацијама, — мора да се формална завера сплела против нас, тадашњих поштара. —

„Аха, већ ми се почиње допадати!“ рекох ја испивши чашу црна на бело. — „Елем?“

„Елем, пре свега треба да знате, да се ја зовем Гавра, и у оно време био сам познат под именом „поштар Гага“. Даклем отворим ти ја прво подозрително писмо, и кика ми почне расти од милина, кад сам га читати почео. Знам га на памет, казаћу вам га цело:

„Драги друже!

Наше су спреме већ сазреле. Тајни умишљаји почињу добивати јасан облик. Довече ћемо се састати на извесном месту. Ја ћу бити замотан у црно јапуниче. Немој се сваком поверовати, док не чујеш лозинку. А лозинка је: „п о ш т а р Г а г а ј е м а г а р а ц“.

твој **Галибарди.**

Можете мислити са каквим сам једом лупио писмо о земљу и опсовао, сад већ ни сам невнам шта. — Отворим друго писмо, ал у њему нема ништа написано, само је намолован лепо црвено онај плод, од кога се прави онај мацун, што га Немци зову шпеченц. Треснем наравно и то писмо земљу. У трећем писму били су ови стихови:

За поштара, место Гаге,
Ја бих мога момчета биро,
Тај би, верујући, туђа писма
Боље распектиро.

До сто ђавола! зар ће то једнако тако да иде! — Отворим четврто писмо, у њему пише:

Мили куме!

Чујем да имаш леп чопор свиња на продају Ја би купио једно 50 комада. Ако су ти дебели крмци платићу ти ти више него до сада. Али знам да таког крика немаш, као што је Гага Поштар. твој **Свињопознавац.**

У четвртом писму опет стихови:

Уф да красне поште, — уф господе ваљне
Жао ми је здраво што немамо тајне!
Јер да ј' Гага лола, то је већ одавно
Нама свима јавно.

У петом писму:

Даклем си га отворио?
— То ми је баш мило;
Бар ћеш чути нешто лепо:
Браца Гаго, — срам те било!

Ја сам се на сва ова писма смејао од свег срца И мој старкеља се смејао, ал не тако здраво. Замолим га да продужи даље.

„Даље је то, да је ово последње туђе писмо било које сам ја отворио Мени је наједаред пукло црно пред очима, — увидно сам сву подлост такога обичаја. У грижи савести седнем онога часа и напишем ово писмо :

„Господине министре! Ја сам недостојан да будем више поштарски чиновник. Ја сам туђа писма отварао и читао. Молим вас, да ме за казну избаците таки из мога звања. Ако ви нећете, — ево ја сам дајем оставку.“ Моја оставка буде примљена, и мени је мило, што сам вам дао прилике, да се на мој рачун слатко насмејете, — а што сте чули, можете приповедати, коме год хоћете.

А ја ево приповедах читаоцима „Стармаловим.“

Да! после неколико дана састанем се ја са једним младим поштаром данашњега доба, па у разговору запитам га, да ли се дешава и сад кадгод да који поштар отвори туђе писмо?

Мој познаник поцрвени до ушију и рече ми: Бог с вами, какво је то питање.

Ето видите, каква је разлика између оних и ових времена! Онда је отварање писама била обична ствар, а садашњи поштар поцрвени и на само тако питање, — тако му је то гадно и гнусно.

Тако и треба!

И — Бри — Шим.

Вуртум-Сока од Покондирја *.)

I.

Вуртум-Сока — хоп, хоп, хоп,
Тозис а чељаде!
У шловроку, олезанц,
Или сред параде.

У паради пуц, пуц, пуц,
Шлепи и турнири,
Шмизле, ројте, шопови,
Вронцле и карнири.

Јо, да станеш, дођо, ле!
Јо, да тленеш Соку!
Тушта варбе иберол
По новијем шмеку.

*) „Вуртум“ долази од немачког: fort und fort; после се у српском осакатило на „фурт ун фурт“, а Сока каже: вуртум — вурт.

Зелен кошмир вуртум вурт,
А вронцилау у среди,
Лихтгелб мошне умотум,
Понда рöза сьеди.

Понда писл ворт, ворт, ворт,
Понда видрум роди,
Понда видрум шлингерај,
Тацлије по моди.

Ваздан роди, алес грин,
До плаве амбреде,
Понда ворме друкчије,
А од сваке веле.

Црно, бедо, лељо, де!
Шарено посуто,
Шућмурасто, мургасто,
Цврасто па жуто.

А на лицу шок, шок, шок,
Од молера чари,
На обрва — кистихонт! —
Два оџака гари.

А на усти — цвикипус! —
По вунте кармина,
Струк и тиба — кудинохт! —
Два су магазина.

*

Овако јој вотограм
Молов'о портрету,
Овако је ауфирујем
Старималоме свету.

— на.

Како се економише.

Игуман манастира Раванице жали се по Иригу, како он има 16 лаваца засејаних кукуруза, па како нит' их је копао, нити брао, па ипак има 400 фор. хасне!

Сви европски економи диве се овоме чуду и не могу да буду паметни, како је то могуће, и не могу да реше ту чудновату загонетку.

Но г. игуман је тако добар, те сам тумачи ту ствар овако:

Ево како: ја кукурузе ове године нисам дао окопати ни једанпут. Да сам то учинио коштала би ме радња 400 фор., т. ј. и брање. А ето је лед потукао сав кукуруз, те дакле они, који су га дали копати, само су у залуд трошили новце, ја сам пак за шт е д е о сав тај трошак.

Из овог су дакле економи научили, да не ваља земљу, усеве, виноград и т. д. дати преко године радити; јер може доћи лед, па су онда само бадава трошили.

Фармазоновић.

Ребус.

Решење у идућем броју.

Најновије књиге.

Под овим насловом наплаћемо сваку књигу која сетом уредништву тога ради приполље.)

Песме самоуког песника, ратара карловачког Петра Ђурића-Лешанића. Издање књижаре браће М. Поповића у Новоме Саду. Цена 20 новч.

Кин-Фо његово страдање и дутање по Кини и приповетка Жила Верна с пет слико превод с француског издање књижаре Веллим. Валожића у Београду.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

РЕД ПЛОВИДБЕ
ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући Фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. под.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ¼11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

—14

ОГЛАСИ.
КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

у Бечу,

у солидарности и квалоћи израде не устушају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 30 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 10. Септембра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, шаља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Телеграфски де пешке.

Из Цариграда. Овде се признаје, да Европу ваља задовољити, ма на коју руку (ма и на леву). Зато је Султан промењо министарство. Отпуштен је Кадри-паша. А за министре узети су они, који нису Кадри.

Из Осека. Само нас то мало голица, што су већ и кукурузари показали, да имају више свести од нас.

Из Будапеште. Данас се срушило немачко позориште. — Могло је бити велике несреће. Господа Szabadsag, Egyenlőség, и Testvérség могли су том приликом на месту мртви остати, — спасло их је само то, што су већ одавно од нас побегли.

У Кикинду. Није то чудо, што је канцеларијском погрешком српском друштву одобрено мађарско име. Већ је чудо, што се нико не сећа, да се таке погрешке могу исправити.

Панти Поповићу. Није истина, да су сви једнаки. Јер Анђелић зна говорити (кад му треба), — а други само знају ћутати (кад нам нетреба).

Из Загреба. Владина странка извојевала је себи то право, да може толико пута искати поново гласање, догод опозиција не побегне у Кину да види је-ли и тамо таки обичај.

Из Текелијанума. Питомцима Текелијиним наложено је, да одсада, кад год њиховим шором прође дописник Пестер-Журнала, морају на глас плакати, — јер тај господин не трпи, да Срби певају.

Тако се то мења.

То већ знадеш, Европо,
(Јер се већем свугде чата).
Да је Бисмарк мало оп'о,
(За десет фуната).

Док је Бисмарк био тежи
(Кад је било памти свако)
То питање, то источно
Чинило му с' да је лако.

Од како је Бисмарк лакши.
Све га нека брига жеже:
То питање, то источно,
Види му се много теже.

Онда га је мог'о стрести,
Дипломатски дар показти. —
А сад богме, а сад богме,
Сад му може на нос пасти.

Шетња по Новом Саду.

LI.

Јесен већ почиње и тице селице нас остављају и траже топлије крајеве. Роде и ласте одлећу већ преко мора, али за то имамо накнаду у томе, што нам друге тице долазе у госте, а то је „Орао“, „Соко“, „Царић“ и т. д., и надамо се, да ће они направити себи гнезда у свакој српској кући. Календарима од ове године, што се приближује (као и вршачко заступство) своме крају, већ су корице издеране и масне, листови на ћошковима сави јени, нагужвани и од муве напљувани, празни листови намеђу календарских месеца исписани су разним белешкама, као: дадо слуги Јошки по фунте сланине и одбу вина, купио два фата дрва по 12 фор.; Глиши бирташу дадо у зајам једно половаче и палиће; данас први пут паде снег; Лиза вешерки дадо а конто — 27 новч.; купио пар чизама у Темерину на вашару за 6 фор.; моја Перса отишла у ине божиће у Буџаш у илиџу; шпањолска краљица родила кћер, паша осветио пелене и т. д., садржај је календарски већ напамет научен, слике већ тако познате, као да смо их и у сто других књига и листова видели, а то нам се све с тога чини, што су нам календари целе године пред очима и како сваки час излазе ови или они термини (кирија, вексла, рочишта), то смо их преко године сваки час морали и да превршемо. За то је крајње време, да добијемо већ једанпут нове календаре, са новим кориџама и чистим празним и пуним листовима, са новим садржајем и новим сликама.

Дај боже, да до године на оне празне листове имамо само добре ствари да бележимо, као; 10. о. м. оженио сам се; жена донела 20.000 фор.; није картошица; — данас добио „хаунтревер“ од 200.000 фр.; дадох 35.000 фр. у фонд више девојачке школе у Новом-Саду; узедох 10 спромашних ђака, да их преко године издржавам о мојем трошку; данас почиње сабор у Карловцима, прво је предузео школске ствари; „Застава“ почела од данас излазити сваки дан на великом табаку; „Невен“ слави данас свога десет хиљадитог претплатника и доноси му слику; данас се полагао темељ здању српског народног позоришта у Новом-Саду, што га три српска милијонера зидају и народу поклањају; кикиндско српско певачко друштво „dal- és zene-egylet“ србизира своје име; крупан лед пада у новосадске — леденице; „Стармали“ изјављује, да нема штофа, јер нема повода никога да пецка, те се претвара у лист за књижевну критику, и т. д.

За сада пак, док не добијемо нове календаре, да прибележимо овде на ове листове (који би били празни, а није ово на њима наштампано) најновије догађаје у нашим крајевима.

Телеграм из Вел.-Кикинде јавља, да је министар без саслушања распустио ново изабрану општину. Мора бити да бог с тога каштигује Кикинду, што је слала дотичну депутацију и што трпи у себи dal- és zene-egylet. С тога би добро било, да се ове погрешке исправе, те ће онда министар и бог бити блажији спрам Кикинђана.

Међу нове ствари спада такође и ова стара ствар, на коју смо канда већ заборавили. Али „Стармали“ је злопамтило, те се још сећа. Пре годину дана састале су се наше госпође у „Матици“ и основале неко ново женско друштво. На томе састанку су се конституисале и од тога доба никад више ни седнице, ни рада каквог. Ваљда су се угледале на своју мушку браћу, која је некад основала политично друштво „Коло“, па никад ни састанка, ни рада. Нама није познато, ни за „Женско друштво,“ ни за „Коло“ да је забрањено, па смо слободни споменути, да је за то време доста прилике било, где би обоје могли какав рад развити. Народ наш још није тако обавештен у политичким питањима, да би нам све тако бистро било, те да нам није више нужно „Коло“, и народ нам још није ни тако срећан и задовољан, имућан и напредан, да би нам излишно било „Женско друштво“, женска благословена и вредна рука, која би се заузела и помоћ, где је нужно пружала. Ево и сада иде јесен, почињу школе, иде божић, долазе „беседе“, св. Сава, зима и глад — то су све прилике, кад би женско срце, нежно и милостиво, могло да утаре сиротињи многу горку сузу и олакша бедно стање наше патеће се сиротиње . . .

Но ја опет имам малер, да заборавим да пишем за „Стармали“, где треба само весело и у шали писати, за то опрости брате уредниче, ја ћу прекинути, али ово што сам написао нека стоји, макар само с том намером, да се испуни лист. Аб.

Буквице.

Ч.

Чобан. — Чобан се каже финије пастир. Има их и Архи — !

Чизма. — Врло нужна ствар, на опет је неблагодарни људи ногама гаде.

Частни га потр'о! — Каквом занемареном манастирском винограду могло би се рећи: Пречастни га је потр'о!

Члан. Ко неће да буде члан „Матице српске,“ нека буде бар пријатељ члана виноградског, или члана на гајдама.

Чела. — Кад је коме чела за клобуком, онда знамо да се њега тиче и да је он чему крив; али како ћемо за челом за камилавком?

Чигра. — Кад се бичем по њој удара, а она све везе, и иде куд је тераш. (Мужеви нека ово не читају).

Чивутин. — (Види „Буквицу“ Симе Станојевића.)

Чортановце. — За Делиблато писмо скоро ништа ни чули до Прокопа, а за Чортановце тако исто, док се ево не поче говорити о прокопу (тунелу).

Чарапе. — Чарапе и карте стоје у обратној

геометријској пропорцији. Што се више госпоће картају, тим мање имају чарапа.

Чистоћа. — Г. Обркнежевић пише „Назимо на чистоћу језика“. Чудно је, да тај чланак излази баш у листу који је женскима намењен.

Част и чест. — Поп Совра је поимрљив човек. Он се не препире које боље „част“ или „чест“ он воле — што рек'о г. Рајковић — честе части.

Чежња. — Некад су „Флигенде блетер“ најбоље илустровале шилерову „Чежњу“; Један миш ухваћен у мишоловку декламује;

„Könnt' ich doch den Ausgang finden,
Ach, wie fühlt' ich mich beglückt!“
Schiller's „Sehnsucht“.

Човек. — Дијоген је тражио с фењером човека; да је дошао код нас нашао би на улици многог човека онда кад фењери гору (т. ј. неће).

Аб.

Краљ Помаре, честитам пазаре!

Помар' краљу, светла круно,
Што се тако клатиш,
Треба море, треба море
Алвалук да платиш!

Продао си многе бриге,
(Те комарце трона)
Продао си своју земљу
За два милиона.

И на што ти така земља?
На што таки људи?
Кад су тебе изабрали,
Мора да су луди.

Не чудим се твоме чару,
Практичном пазару, —
Тог је било више пута
На земаљском шару.

Ал у главу не иде ми
Ни помоћу мала, —
Република!!! — Република!!!! —
Да купује краља!!!!!!!

o°o

Беспосни покајник.

Зашт се људи калуђере?
Шта их на тај корак склања?
— Ако не знаш казаћу ти:
Ради поста и кајања.

А да-ли се после сваки
Испунити завет труди?
Зар ти не знаш пословицу:
Кол'ко људи, тол'ко ћуди!

Један 'вако, други 'нако, —
Свуге има различности:

Један пости, — па се каје;
Други с' каје, — па не пости.

Онај трећи, понајвећи,
Што се топи од мудрости,
Тај на пример, тај би хтео
Да за њега народ пости;

Јер он за то нема каде,
Мора радит', радит' тако
Да се после има рад шта
Кајат', кајат; здраво јако.

б.

Само да се разумемо!

Од „финанцијалног замаљског равнатељства“ у Сарајеву изишла је недавно међу осталим и ова наредба од речи до речи:

„I. По горе споменутој наредби подпада свака жгана духовита текућина, кад се производња, потрошарини од једана ст новчића за сваки хектолитар и сваки ступањ алкохола полаг алкохолометра од сто ступњева (хектолитар и ступањ).

Босанци ће ово разумети, ал неће ником казати!

Нешто шпанско.

Ономадне, кад се оно
У граду Кортеса,
У Мадриду поноситом
Родила принцеса,

Оног часа и тренутка
Полиција светла,
На жице је телеграфске
Своју руку метла.

И жице су цела дана
Уживале мира, —
Нико, никуд није смео
Да телеграфира.

Те забране необичне
Шта-ли ће да значе?
Нико не зна. — Ал гдекоји
Овако тумаче:

Држало се поносито веће:
Хоће ли, ил неће —
Да л' Европа заслужује,
Да њихову радост
Тако брзо чује.

* * *

Хај, шпанска се поноситост
Никада не губи!
Да устане Дон Кихот из гроба;
Па да их пољуби.

А.

Грађа за буквар
нашој драгој дечици, да боље науче мађарски.

XLVII. *Хрба* се зове: рожда.
Издајици нашем
Не служи на дику
Кад му *хрба* пише
Већ у *рождашку*.

XLVIII. *Грана* се зове: аг;
На дрвету нашег дома драга
Има доста *ага*.

XLIX. *Број* (на како велики)
Мађарски се зове: сам;
Е сад и то знам.

L. *Овца* је: јух!
Та је плашња само с тога,
Што и овца има рога.

LI. *Јентер* је пиле;
Ал от тог пилета
Неће бити сит,
Који има здраво, здраво
Велик апетит.

LII. *Палица* је бот;
Сви познају њену слику
Који уче *ботанику*.

LIII. *Задњица* је: једен;
Брзо бежи, хитро лаћи, —
Али не знам куд ће стићи.

LIV. *Сан* се зове: алом;
Ко се шали с *алом*
Може лако платит'
И главом и салом.

LV. *Уста* је: ајак;
Што год имташ од Мађара,
Он „*ајак*“-ом одговара.

LVI. *Фонд* се зове: алап;
Зато се не чуди
Зато се не диви,
Ако видиш да су многи
На фондове наше *алапљиви*.

LVII. *Бургија* је: фуро;
Зато наши
Бургијаши
Често тамо горе
Направе *фурore*.

LVIII. *Пирамида*, зове с': гула;
То је баш фатално:
Кад те *гуле*, *огуле* те
Баш *пирамидално*.

LIX. *Сумма* је: ђану;
Она тежи свом пријану
Новоса-*ђану*.

LX. *Гуштер* је: ђик;
И кад би нас прогутао,
Не би већи *набмкао* —
Јао!

LXI. *Награда* је: дај;
Брудер Јаша знаде *дај је*,
Ни брига га није.

LXII. *Тело* је: копас;
Њелави се људи срде
Што их тако грде.

LXIII. *Перо* је: пена;
Кад се Јаша лати пера
Да нам свест угуши,
Сан се *затемни*.

LXIV. Српски кажеш: *љубичица*,
Мађар вели: ибоља;
А шта ћеш ни кад су таке боље,
Све је њино леп*ше* и *боље*.

LXV. *Предео* је: тај;
Богме није: *та!*
(Види се да Мађарембер
Граматику зна).

LXVI. *Кора* је: хој! —
Хој море, море,
Не гули коре,
и т. д.

LXVII. *Мртво тело* зову: хула;
Немојте се дивити,
Што сно ради живити.

LXIX. *Време* је: иде;
Иде богме, *иде*,
То и сами виде.

LXX. *Пена* је: хаб;
— А наше је море здраво
Хабаво.

LXXI. *Овде* је: ит;
Онде је: от;
Да напуни гладни кото,
Радо би нам *и то от'о*.

LXXII. *Молитва* је: има;
Има је, *има*, —
Али се не прима.

LXXIII. *Начин* је: мод;
— Само што је овде
Изиш'о из моде.

LXXIV. *Памет'ник* је: окош;
А ко год је окош
Тај остави фокош;
Па се лати праве
И искрене речи;
Па ће онда лако
Пријатеља стећи.

Пајкош.

Све то није никакво чудо.

Заставин дописник из Пеште чуди се, да се текелијанцима замера што српске песме певају, ал' то није никакво чудо; зар се мени једанпут у касарни догодило, кад сам повео српски оно:

„Чуј Душане војска тебе зове,
„Устај царе на гробиште своје,

а обршгар на једанпут разрогаченим очима створи се на прозору са: „Haltens ihr Maul, was heulens da? Sind Sie allein hier?“ и тако даље фино по војнички!

А више пута сам га гледао, кад швабе мачијом хармоницом уђесе оно њино: „Wacht am Rhein“ како смешени се вели: „Meine Leut' sein lustig, die singen.“

Па и оно није никакво чудо, што неки Мориц у „пештанском журналу“ грди наше свештенике, јер скоро сваки дан без изнимке, пуна је Морицина авлија наши тежака, од којих један хоће петнајст, други тридесет, а неки педесет а неки богме и стотину форината, па све на десетороструки интерес. А да српски свештеник растумачи своме тежаку: ко је и шта је Мориц? онда не би Мориц имао пуне џепове наши новаца, те не би могао по Срему а и по целом белом свету тумарати, кшефтове правити и наше свештенике грдити, већ би их хвално као и католичке што хвали, јер Католици слабо Морицу долазе, само Србин у Морица помоћи тражи. — Дакле тако што и тому подобно, све то није никакво чудо.

Сремац.

Ћира. — А за што је у Земуну полиција скинула са српске цркве, кад је славила стогодишњицу, српску тробојну заставу?

Спира. — За то, што је тробојна, јер све што је бојно, и што спада на бојно поље, мора полиција у мирно доба уклањати, а ова је застава зогат тробојна!

Ћира. — А да је нису скинули за то, што је „Застава“?

Одговорна питања.

Зашто се пољубац немачки зове „кус“?

(Зато, јер Немци бркове, па им је пољубац заиста кус).

* * *

Зашто из француске протерани језуити мисле да се настане у Ђуру?

(Зато јер се Ђур немачки зове Raab, а тако се некако зову и гавранови).

* * *

Шта би радио отац Херман, кад не би могао нашу аутономију појести?

(Он би је попио).

* * *

Зашто Славождери воле писмо „П“?

Зато, јер да нема тога писма, сви би Пруси били — Руси.

* * *

А које писмо највећма воле Енглези?

Писмо „С“, — јер да нема њега, сваки сирац био би Ирац.

Уштипци.

△ Некакав Дороженко, ког је критика убила повампирио се и написао књигу „Вампириђ“, но наш свет добро зна, да вампире вала — глоговим колцем, тако је и београдска полиција тога вампирића.

□ Један беспосличар рачуна: Даклем ове године се уписаше преко 100 српских родољуба у „Матицу“. Да је тако било сваке године стајао би рачун овако: Матица постоји 54 године то би дакле било досад 100×54=5.400 чланова „Матице“; сваки да је платио 50 фор. чинило би 270.000 фор. но зато толико би се време са интересом на интерес капитал двапут дуплирао, те би сад „Матица“ имала око једног милијона фор. — Ко би још то тако све рачунао!

5 Читамо да београдски Чивути позајмљују тамошњим нашим глумцима новаца са 180 процената интереса. Ал' какви би то глумци били, који не би умели те Чивуте и наиграти? Изигравају они и теже улоге.

+ „Застава“ јавља да ће се држати будимски административни одбор, темишварски административни одбор, вршачки административни одбор и т. д. а ми овде у бачкој дијецези, који имамо свога **администратора**? Само се не чује за наш административни одбор! **Аб.**

Најпречи послови.

По наш опстанак и срећнију будућност народну најпречи је сад, да се предузму ови послови:

1. У Сомбору да се оснује наново друштво „Шах“.

2. У Кикинди да се српски учитељи заузимају за „Dal-és zeneegylet“.

3. У Тителу да се групирају депутације, које ће оправи образ Шајкашима због прекањског избора.

4. У Новом Саду да матере шиљу децу у калуђерску мађарску школу, а нашу вишу девојачку да по „јаузновима“ оговарају.

5. У Београду да спремају за параду ракетле и ватромет, па да опет опет пре времена експлодирају и још једно лепо и велико здање поруше, као недавно.

6. У К. да се још једна црквена слава приреди, те на јело и пиће да се толико потроши, да учитељ и попа морају још осам месеца чекати на своју месечну плату узалуд.

7. У Бачкој да се оснује још који мађарски лист (као што су „Bácska“, „Újvidék“ и т. д.), који ће забадати три у и онако већ болесну ногу.

8. У Осеку да се заузме администратор за свога колегу администратора.

9. Књижаре наше да издаду још који сановник, сан матере божије и кохбух здравога разума.

10. Архимандрити би ваљало и од сада да буне прост свет против „капута“, не би л' се једанпут дошло до слоге и узајмне љубави, коју Христос проповеда.

11. Наши учењаци нека и даље остану према „Невену“ при својој девизи: **Ne veniat!** (Нек ми не долази!).

12. У Карловцима је све у реду, само би још ваљало распустити српску читаоницу. **Аб.**

Предика a la Сноп Пела.

Мој кума Васа задржао се у вече у друштву и дошао је кући тек око 11 сати ноћу. Жена га је дочекала са веома дугачком предиком, која је трајала до зоре.

Кума Васа је ту предику побожно слушао до четир сата у јутру није је ни једним словцем прекидао.

Кад је избило четири сата, он се усуди и запитати своју жену:

„Је-ли драга Фемка, је ли то још јучерања предика, или си већ почела данашњу?“

(В.)

Квартир.

А. — У овом су ми кварциру већ две жене умрле.

Б. (брзо и лакомо):Тај квартир узимам ја одмах!

Бубнуотека.

Ово је писмо, од којега нам је оригинал у рукама, писао један „von unsere Leut“ који се понудио и препоручио једној бечкој кући за српског кореспондента и кућа га је примила, не тражећи никакве препоруке. Писмо гласи.

Wien, den 31. Луди 1880.

На господару
Ђурђевић ис Неготина
у Глејхенберг.

Дошао је нама на знана дасте ви у глајхенберг; Ми с мо вама у прошломе дана у неготина писао а мислимо, да нисте добио тамо нашега писмо, сато смо тако слободан вама с овогом писмо наснана дати, да ми оноги цирне робови[1]) са женско стосте ви у Љето код нас тражи сада у великим избирна имамо на логера, и молимо вас ако дођете у Бечу да пригледајте праћемо и јефтина цена, и биће нам радо с вама тргоити.

Шелимо вам добар здраво и оставимо с' поздравом
за Вејнбергер и Фрид
Бонди с. р.

А. и Б.

А. Јел' богати Б. каква је разлика између батаљона и регименте?

Б. Хе брате, то ти ја као прост човек не могу тако разјаснити, но питај бечкеречког проту, он ће ти то рећи, јер је он у својој назравници поменуо и т. обрста 29-ог батаљона (место 29 регименте).

Лек од љубоморе.

Редак догађај што се често догађа.

I.

Било је то пре педесет година. Он је био млад; колико му беше година незнам за цело, јер по крштеном писму напршио би он четрдесету, а по своме казиваљу још не беше му ни 30. Та био је у цвету своје младости; леп човек. Главу је имао мало мању од половачета, нос му је био црвенији, него икоји патлицан у Европи, Азији, Африци, Америци и Аустралији и новосатској пијаци, зуби му беху бели бељи од цигањске помрчине . . .

А и она је била дивотно створење. Очи су јој два драга камена, зуби су јој два низа бисера; уста фина какова ни једна пиљарица новосатска нема . . . На ко је поред таке лепоте не би завео ако? Многога је она очарала, многога је занела. . .

И он се заљуби у њу.

[1]) Баше да је хтео казати: црне робе (штофе).

Она пође да се лечи у Мехадију, пође и он да прави „Луструјз.“

На жељезници су се први пут видели, а он задрхта кад је виде и уздахну: „Ох ала је дивка.“

А преко њених усана прелети бајни осмејак: „ох како је красан!“ прошапута она . . . Тада је он први пут пругутао кнедлу љубави.

Он је стао поред ње, и опет уздахну, те рече: „ала си дивна!“

А она га погледа малим очицама, те рече: „ала си красан.“

Стрела љубави згодила га је, он је осетио ту рану, па као рањен тигар продера се.

— Богиње лепоте!

— Узоре мој! возврати она.

— Хоћеш поћи за мене? Повика он . . . И као осуђеник који пресуду чека, исчекиваше да само речују једну чује, која ће му живот, или смрт донети.

— Како можеш тако што питати? протена она.

Верујд од како те видех! . . . да, да ја не осетих пламену стрелу Аморову док тебе не угледах, али сада знадем, шта је љубав . . . поћи за мене јер без тебе . . . и он залева ону песму без тебе драга не могу живет, морам умрет. . .

— Ала лепо пева! прошапута она, пак за тим гласно дода: ти нећеш умрети, ја ћу бити твоја.

— Биће моја! ускликне он и радосно му обли патлицан, а он још већма поцрвени од силне радости. Сад сам најсрећнији човек!

Када се вратио у Барамбуњ. довео је собом драгу своју . . . Он се оженио њоме. Та живели су вам као голуб и голубица; а свет је шапутао: „леп пар људи, красан пар људи!“

Он је био трговац. Својство његова носа, који је као какав термо- или барометар сва „внутернђаја возбужденија“ његова означавао, учини те га сви прозваше господар Црвенко.

Био вам је то „грк“ што га нигде нема и имао је и болту, какову одавна невиђеше у Барамбуњу та верујте ни у сред Беча нема такове.

Није шала; седам лула једна другу гура, лонаца, конаца, семења, кремења“.

На он вам беше уважена личност: „притјажатељ болте, бакал и великокупец, избранаго обштества сочлени и первы актуари, Барамбуњскија судејскија столици приседатељ, љубитељ књижества и т. д.

II.

Ал неје ни Црвенко довек тућ слуга био. Прошло је то оно време, кад се нешто заслужити могло, а сад нема од тога ништа; а друго хоће и он коју годину, да са својом женицом у миру проведе. Он је само мало осеђео, а она се само ништа није променула, мало је само постала бела, јер се није ниша румениза, већ белила.

— Видиш голубе! рече ће она њему једном. Већ мину десетак година од нашега „бракосочетанија,“ а ја ти довек венем, као тица у кавезу овде у Барамбуњу.

— Да, да голубе, ти венеш овде у Барамбуњу повлаћења и он.

— Треба мало и да изађемо рече она „молебним“ гласом.

— На куда би душо? запита он.

— У Мехадију драги!

— У Мехадију, а? свуд само не у Мехадију, јер тамо се човек врло лако заљуби, а ти душо лепа си, млада, још ни 50 немаш . . . пак . . . знаш . . . а ја сам ти врло љубоморан човек. . .

— Али ваљда ми нећеш одрећи.

— Та оно знаш, свуд, свуд, само не у Мехадију, рече он и спусти главу, а зашто не би изишли мало у Чортановце, а?

— У Чортановце?! хахаха! засмеја се она.

— А ми хајдмо у Бачинце, Буђановце, Ердевик, Марадик, свуд, свуд, само не у Мехадију.

— Ал ја хоћу у Мехадију загрми она, и изађе из „флегме“, опет ти велим у — Мехадију! Она тако благо лупи својом ножицом, да судови с дувара почеше се вртити, ко куварице на „врајмузици“ и од силног узбуђења грунуше о земљу.

— Та шта ми правиш штету по кући запита он . . . добро, добро, ићемо куд год ти хоћеш, добро. Али ја ти и опет кажем, ја сам здраво љубоморан, па само нек приметим што . . .

Завеса се спустила. Иза завесе чуо се громовити смех, да су суседи мислили, да добош добује унутри.

III.

Она је навладала. Он и она одоше у Мехадију Она с пуним срцем радости, а он с пуним срцем и џепом — љубоморе.

Али он праћаше сваки корак своје женице; а често би се молио богу; „не доведи ме боже у искушење!“

Био је леп дан. Врапци су цвркутали цвр . . . цвр . . . цвр. А господар Црвенко већ помисли да му се и врапци ругају.

Она је отишла, да се прошета на „фришком луфту“, а он је остао код куће, но мисли му беху далеко далеко за драгом.

Проклета љубомора! Бадава неће пусте мисли, да га се окану. Он узеде једну књигу, да растера мисли да се разводи. То беше „Логика Николајем Шимић, заклатим адвокатом удве части сочињена.“

То вам је „фајн књига“ за цело ко је љубоморан треба њу да чита. А та „Логика“ беше једина утеха господар Црвенку у узбурканим данима, а он је волео и с тога, што то беше књига његовог прапокојног прадеде.

Погледа му се заустави на 31 стр. Црвенко узе наочари, што их је покојни му дека купио негде у Кинеској и натаче их на свој патлицан, те поче нако ко кад деца апостол читају у цркви: „подробно је бо преставленије јест посредством втораго, не само пред . . . но у један мах застаде, врата се отворише и унутра ступи његов „хаускнехт, петинтер и по потреби кочијаш“ ча Мургуљ.

— Мургуље, Мургуље? повика Црвенко. Се јест храна душевзаја; а како се бо усуждајеш ти мене у прекрасном, умозрителном, употребителном љубомудрију и логических тајна разсужденију . . .

— Ајао чуда! како то мој господин говори . . . Та, та, та, замуца ча Мургуљ, оно оно, ја знате не би, ал оно знате.

— Говори и отвјешчај убо . . . заповеди Црвенко.

— Отвјешчај . . . . ње . . . вјешчај, ал оно ваша госпа знате тамо са оно знате једним младићем . . .

— Шта? шта? с младићем? повика Црвенко, и внутреном јарошћу (која се дала на барометру од патлицана приметити) — возбуђен тресну „Логику“ сочињену заклатим . . . о земљу. Прашина обрадована, што види таког госта у својој средини — пркну на све стране, да „Логици“ достојно место начини.

— Али Мургуље! Мургуље! лудаче! шта говориш моја жена с младићем неким, не, не невозможно . . . по Логици, знаш будаче невозможно.

— Е а ви . . оно знате, а ви оно, ајдете самном, па ће те оно знате видети.

(Свршиће се.)

Исправка.

У прошлом броју „Стармалога“ под „Букиње“ а реча „Цинцик“ изишла су три реда тако напитамана, да их ни какав Кинез небуло могао прочитати. Треба да гласи, Цинник. — Дописник „Пестер Шкотљана“ из Добринаца: који је видео Добринце, као и ја његов Јерусалим.

Најновије књиге.

Под овим насловом навешћемо сваку књигу која се уредништву тога рада приношља.)

Општи земљопис за српске народне школе у Угарској превео по Кутнер-Мајеру и допуњо Стеван В. Поповић епархијски школски референт са 9 слика и 1 мапом. Уз ово иде додатак о глобусу и мапама од А. В. издање српске књижаре Браће М. Поповића у Новом Саду цена 25 новч.

Читанка за други разред српске народне школе одобрена од црквено-народног школског савета цена 24 новч. у Новоме Саду издање штампарије А. Пајевића.

Одговори.

Г. Ђ. О. — Кад баш желите, да вам песму, ма у „Стармалом“ штампамо ено последње строфе:

Зори Зоре, зором зорам.
Да ме с' куће умори;
Сваку бегу, хрту плоше
Тебе Зоро да видим.

Је л' вам сад „срдце умирано“? А што се тиче „хрће“, будите уве рени, да је и он „клонино“.

Решење ребуса у бр. 24.

Муфлиз.

Решила гђца Даница М. у Руми.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Позив на претплату

НА ЕКОНОМСКИ ЛИСТ

„ПРИВРЕДА.“

Из године у годину множе се вести како наш народ у овим крајевима материјално пропада. Познато нам је да се од године дана амо живље договарају родољубиви писци наши да удруже своје умне снаге те да се тој пропасти тражи за времена лека. Како су у књижевноме раду нашем с ову страну Саве све то ређи списи, који се баве материјалним, животним потребама нашега народа, то се све то живље осећа потреба, да се створи орган, који би подстицао народ наш на живље развијање привредне снаге; излагао и показивао му пут и начин како да се отргне застајања, пропадања, те да удари путем напредовања у разним струкама привреде.

Излазећи на сусрет поменутој намери наших писаца да се подстакне жива размена мисли свију родољубивих стручњака зарад материјалнога напретка народа нашега, решисмо се да почев 1-им октобром о.г. издајемо економски лист „Привреду“, која ће излазити сваког 1-ог и 15-ог дана у месецу.

У листу „Привреди“ излагаће се и разлагаће се лако и разумљиво поуке из свију грана привреде. Наиме лист ће доносити почетком сваког месеца економски календар попис свију радова у томе месецу; даље ће се излагати у појединим оригиналним и преведеним чланцима питања из појединих грана привреде; обележаваће се дописима и извештајима са разних крајева економско стање нашега народа; доносиће се цене појединих производа са главнијих пијаца; бележиће се омање економске вести; пратиће се наша и страна економска књижевност; задаваће се од уредништва листа економска питања и даваће се савета и обавештаја који се буду тражили од читаоца и из народа. Напокон ће лист доносити и економске објаве и огласе.

Радујемо се што смо задобили за уредника стално сарадника листу „Привреди“ ове одличне снаге г.г.: Игњата В. Бурјана главнога надзорника српских народних црквених добара за сарадника за све пољско-привредне струке; професора Јована Живановића за пчеларство; Др. Ђорђа Натошевића за воћарство; Стеву Симоновића кр. културнога саветника за виноградарство; Јована К. Борјановића управитеља „Гедање“ за вртарство. Лист „Привреду“ уређиваће гг. Игњат В. Бурјан и Јован Живановић у Ср. Карловцима.

Све што се тиче уређивања листа шиље се на адресу проф. Јована Живановића у Ср. Карловце.

Лист „Привреда“ излази на највећем формату осмине сваког 1-ог и 15-тог дана у месецу и стоји 3 фор. на целу, 1 фор. 50 нов. на по године а 80 нов. од Октобра до краја Децембра 1880. За Србију и стране земље стоји лист 9 динара на целу годину или 3 динара на 4 месеца.

Претплата и све што се тиче администрације листа шиље се потписаној накладној штампарији у Н. Сад.

Умољавамо поједине родољубе, народне свештенике и учитеље да препоруче лист и да купе претплату. За труд њихов уступамо им уз захвалност нашу 10% од претплате.

У Н. Саду о Крстову-дне 1880.

Накладна штампарија А. ПАЈЕВИЋА.

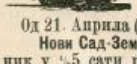

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. под.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

—15

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој америчанској системи, сигурне од ватре и по харе, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 20. Септембра 1860.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Флотона ути.

Кренусте се из Рагузе,
Да будете ближе мети;
Достојанство Европе
Било вам је у памети;
Но пучини мора сиња
Сад вас сво *код Улциња.*
Код Улциња.

* * *

Ал ако се уплашите
Од јогунства Хамидова, —
Ил ако се вашој слози
Преокрене памет нова, —
Тад вас ето, верни други,
Сутра опет *у Рагузи*
У Рагузи.

=

Списак песама.

(местимице подобатељно исправљених)

које смеју Срби у новом вилајету певати, а да не буду ни три дана затворени.

1. Век ни густог луга
Нестају ајдуци, и т. д.
2. Благо селу куда војска иђаше и т. д.
3. Сад ја видим да но волим живим и т. д.
4.) Пробио луче куд те срце вуче, и т. д.
5.) Што се оно Травник разведрио,
Ил се части, ил тоги у слости, и т. д.
6.) Блого нама тицала и т. д.
7.) Девојка се сунцу покорила:
Јарко сунце, сва ли је од тебе,
И од тебе и од брата твога,
Брата твога сјајнога месеца и т. д.
8.) Молим ога, молбу и стрица,
Да ми куне дрвена колица, и т. д.
9). Играло коло под Видин.
Ја небу ништа да видим, и т. д.
10.) Чујеш мене, дико са јабане,
Ја на теби не налагим мане. и т. д.
11.) Чај биром, седим с миром,
Ни кога не дирам, и т. д.
12.) Зора зори, петли пеје,
Остани драги код мене, и т. д.

Но, — ово је баш доста! — Особито кад се узме у обзир, да „Пестер Журнал“ Текелијанцима не допушта ни оволико. **М.**

Грчка филозофија.

(Маја. јуна. јула. и августа.)

У месецима, у којима нема „рци“, Турке смемо плашити, тако веле Грци.

(Септембра. октобра и т. д.)

У месецима у којима има „рци“, Турке не ваља дирати, — тако веле Грци.

Аксиом

„На свету нема празнине!“
Аксиом је врло леп.
А изнимка жалосна је
Баш мој џеп.

Ђакела.

Шетња по Новом Саду.

LII.

Кад човек у Лондону иде по улицама, те случајно кога очепи, кажу да може слободно рећи: „Пардон господине доктоpe!“, јер по лондонским улицама има толико много доктора, да скоро на сваком кораку сретнеш по једнога. Тако исто се може данас рећи код нас у Новом Саду за иницинире. Кад сретнеш каквог страног човека — а таквих има сад пуна варош — у високим чизмама, тиролском шеширу и кратком а дебелом капуту, па ако га очепиш, а ти пре, него што добијеш ћушку, слободно реци: „Пардон господине иницинире!“ Има до душе у Новом Саду и страних учитеља играња, разних комикера, страних попова и т. д., ал те је лако разликовати од иницинира, јер учитељи играња, у књижеству названи „танцмајстори“, обично су људи танких а дугачких ногу, имају дугуљасто шиљасто лице и бео пруслук; комикери су обично обријани и гладни, напротив попове је од ових лако разликовати, јер нити су обријани, нити гладни, а не верујем да се баш и жеђи пате.

Кад има у Новом Саду много страних иницинира, то је до сада увек знак бивао, да ћемо добити нешто ново у варошки, што ће нас обрадовати. Тако је пре неку годину било са Тировим каналом, а сада ћемо добити жељезницу. А кад има у Новом Саду страних комикера знак је, да ћемо се имати чему смејати; кад пак виђамо по улицама многе стране попове, онда знамо, да ће бити конзисторија, ал боље је и то, него да нам иницинири држе конзисторију, поповима да се смејемо, а комикери да нам праве жељезницу.

Што се смеја тиче, тога има доста, и то не само код нас у Новом Саду, него има смешних ствари и иначе по свету. Тако сам ових дана обишао нека наша места и дознао за разне ствари, од којих многе спадају у „Стармали“.

Тако ми рекоше у Ч., да неки поп к.. служи торжествено.

У Н. дође надзорник у школу (догађа се да и надзорници — али не наши — школе полазе) и запита учитеља, да ли је предавао деци земљопис. Учитељ му на то одговори зар би ви хтели да за ову плату и земљопис предајем! — „На какву имате плату?“ упита даље надзорник. Учитељ: Сексер и сањуру жита од сваког детета! Надзорник: А колико имате деце? Учитељ: „Имам шесторо; четворо моје, и двоје попиних!“

Код једнога амикуса у З. био сам баш кад су ручали, те чујем овај диван између мужа и жене: Муж: Драга женице! Сад тек видим да си уредна. Твој чешаљ, што га јуче јутро тражиш, мислио сам да си изгубила, ал' ево га нађох у „душпајзу“! Жена: Соколе мој, видиш да сам уредна жена; не губим ја своје ствари.

У Б. се састанем са мојим пријатељем Иглигилом, и он ми даде нов додатак „Речнику“, исправљеном у логичном смислу, од којега ћу додатка овде неколико речи да наведем:

Развијтак — марама.
Начело — капа или шешир.
Смотка — клупче.
Одајија — онај, који кога ода.
Недостатак — новци.
Брошура — жена, која носи брош.
Момент — девојке.
Језикоиспитатељ — човек, који се много пута жени.
Чинија — врачарица.
Мољац — онај, који се моди.
Кина — кијавица.
Задаће — погаче и ракија.
Поморанџа — кута.
Смеса — кожура.
Маслинка —*—ког проте реверенда.
Колосално — сало, којим се мажу кола.
Шмрк — кијавица.
Уводе — рибе, жабе и т. д.
Чивија — чивучак.
Врућица — фуруна.

Ово сам све и још много више на моме кратком путу профитирао, али не могу вам сада све у једанпут приповедати, а и берба ми не допушта, да дуго седим код куће и пишем.

Аб.

Буквице.

Ш.

Шала. — Многи мисле да је оно шала, што ми пишемо у „Стармалом“, али нека буду уверени да то није шала, него горка и тешка збиља, која иде из дубине душе и уверењног срца, а шала је већином оно, што пишу озбиљне новине и што раде озбиљне дипломате. Шала је н. пр. закључци берлинског уговора; стајање на пут дефраудацијама сиротињских новаца по мађарским жупанијама; суђење мађарским магнатима због силних крвавих дуела и тако даље, und so weiter, et cetera и прочаја.

Шовинизам. — Француски је назив, ал' га Мађари и Хрвати највише употребљују.

Шипак. — Шипак је опора биљка, али кад је скувају са шећером па нам пруже („сиреп“) а ми и заборавимо да је шипак, пак га радо примимо и наслађујемо се. Види: укинуће границе (и шипак, као и свака друга биљка, има своје гране и границе).

Шешир. — Неке социјалисте имају тако велики шешир, да им сву главу покрије и заклони, тако да нам чисто изгледају да су без главе.

Шид. — Шид је лепо место, само ваља правити разлику између Ober-Schid-a и Unter-Schied-a.

Шумангеле. — Ако да бог дође ће време, кад ћемо уместо шумангеле моћи казати шумангелић!

Шајкаши. — Највише се сада бавеоко рита, а то с тога, што је и рит око њих. С једне стране их непрестано удара Тиса, али ако да бог они ће се оградити јаком дољом. Међутим Тиса их усрећава многим сомовима и другим животињама, што иду лако на удицу.

Шева. — У енглеској литератури позната је шева из Шекспировог „Ромеа и Јулије“, у нашој литератури пак шеве не певају.

Штогл. — Штогл је туђа реч, с тога га наше госпођице и младе госпе неће да употребљују.

Школа. — Имамо комуналне школе, и комуналне учитеље; но боље и то, него да су нам учитељи (по француском читању те речи) коминални, јер од комине се пече ракија.

Шпас. — Највећи је шпас, кад који мађарски касир, побегне с касом у тисину Америку.

Шибе! — Мора бити да значи то исто, што и вино, јер са „шибе!“ терају кера. Међутим су шибе у војсци укинуте, ал' за то опет „терање кера“ није изишло из моде.

Шогор. — Немци су нам „комшије“, а Мађари су нам „шогори“, вељда по томе, што су нам сестру (Војводину) узели.

Аб.

Позив и одзив.

Историјска скаламбурена балад.

Подиг'о се улак млади
Из Атине, грчке славе,
Јер би Грци Инсиланту
Хтели нешто да дојаве.

Иде улак, носи тајну,
А под плаштом крије мача,
Иде, иде, — журно иде,
Док је стиг'о до Мункача.

Баш је била поноћ нема,
А тишина тако чудна,
К'о да нема живе душе,
К'о да нема ни пса будна.

Стиг'о улак до прозора —
Где жалосно жижак пламти,
Нека слутња рекла му је:
Ето ту је Инсиланти!

Ту је улак сад повик'о
Из дубине душе:
„Инсиланте, Инсиланте;“
— — И носи лануше...

* * *

Ох често је тако било,
На још и сад бива,
Да нам жеља не добава
Правога одзива!

Промислидес.

Анђео без крила.

Жена: Ја сам анђ'о — прави анђ'о,
Још да су ми само крила!
Муж: Ох, да могу, да јој купим,
— Можда би ми одлетила.

(„Р“).

Богу слободе.

Кад је господ делио
Дарове са неба,
Дао је свету слободе,
У праву кол'ко треба.

Само што су бржи, јачи
Уграбили већи део,
А спорији и слабији,
Тај се народ смео.

Кад се после ови слаби
Осетили јачи,
Подигли се рад слободе, —
Да се изједначи.

Кад се рат избеснио,
Па се на мир свео,
Тад је опет онима
Ост'о мањи део,

Сад се ови упињу,
Сваки жељом дише,
Да поврати део свој, —
И још мало више.

Кад се и то постигне,
Они с мањим делом
Бориће се момачки
Снагом својом целом.

Док не врате део свој
И још мало приде,
Са чега ће нови бој
Сретно да изиде.

* * *

Мили боже, хвала ти
У томе погледу.
Слободе си доста дао, —
Квантум је у реду,

Ми би с тол'ко слободе
Били срећни јако,
Да си нам је и разреz'о:
Сваком подједнако!

Пасторчић.

Како је вешт.

Покојни поп Глиша С. купи једном у П. 25 фунта чистог шећера.

Код куће пак увери се да је шећер помешан с белим песком. Сутра дан таки даде огласити у новине, да ако му дотични трговац испошље за 24 сата у стан му 25 ф. чистог шећера, да ће му име на јавност изнети.

И где чуда. Тај исти дан доби наш поп Глиша од 10 њих трговаца по 25 ф. чистог шећера. (Јер, наравно сваки је од трговаца мислио, да је код њега пазарио, а сви су терали тај занат.) **Душан.**

Грађа за немачки буквар.

Са више страна добили смо поруке, да то од нас није лепо, што само мађарски језик протежирамо, а на немачки се и не осврћемо. Уважавајући те опомене, сво смо скретили руке, па смо скупили грађу и за немачки буквар. Ми желимо, да будемо свима народима једнако праведни, — само нека буду и они нама.

I.

Нужда је српски, немачки је: **нот**;
— Велика господа
Троше многе своте
Док науче сиротињу
Играти на *ноте*.

II.

Брак се каже: **Е-е**!
— Та идите само,
Канда ми не знамо!

III.

Веч је: **вин**;
— Ал нека се чува
Да не буде та Берлинска лија
Још*е вињ*а.

IV.

Готовина, то је: **бар**;
— Финанција скупа
У *барома* с' купа.

V.

Точак Немац зове: **рад**;
— Лепо, красно, точе!
Радио би и наш точак,
Ал га многи коче.

VI.

Вино је: **вајн**;
— Али не сме, моја рано,
Бити пањчовано!

VII.

Купање је: **бад**;
— По томе се може звати
Окружнија обад.

VIII.

Кад те Немац не зна *где*
Он ти каже **во**?
Из разлога тог
Покажи му рог!

IX.

Особину Немац зове: **акоом**;
— Иди' Немче, човече.
Зар ти мислиш да се „Исток“
Око *Акче* окреће.

X.

Храброст је: **мут**;
— Зато њојзи ловак годи
По *мутној* води.

XI.

Обичај је: **сите**;
— Признаје и раја,
Која је већ *сита*
Неких обичаја.

XII.

Мени Немац каже: **мир**;
Али ако не даш њему,
Онда није *мир*.

XIII.

Толас је: **веле**;
— Не питаи шта веле,
Већ шта с њиме желе.

XIV.

Средина је: **мите**;
— Ако желиш да судија
Крајности не хити,
— А ти га подмити.

XV.

Паша је: **вајде**;
— Ми то не видимо;
Вар од турских *паша* није
Нико *вајде* им'о!

XVI.

Добро је: **гут**;
— Зато паз'те ваше добро
Ви народи мали,
Да га не би они већи
Како прогутали.

XVII.

Верност, реци: **трајс**;
— Лепо је што *трајс*;
Још се лепше сјаје,
Кад се и признаје.

XVIII.

Рим је: **ром**;
— Не видла га тама!
А зашто да *рима*!?

XIX.

Стање је: **лаге**;
— Ја познајем *стање*
Наше браће драге.
Како кад им *вање*
Лажу или *лаге*.

XX.

Дувак је: **табак**;
— И заиста многи дуван
Кад се трафицира,
У луле ти тако смрди
К'о да ј' од *шапира*.

XXI.

Боље је: **бесер**;
— Ону реч би већ одавно
У заборав дали,
Да се каткад не деси
Какав фарбл мали.

XXII.

Година је: **јар**;
— И ако се не варам
Од тога се корена може правит' *јарам*.

XXIII.

Душа је: **селе**;
— Врло добро *селе*;
Срце и *душа* да се
Међ туђинце *селе*.

XXIV.

А зашто се тако радо селе,
То не поја свачи ум;
То је за то, то је за то,
Јер се *„за то“* зове: **друм**.

XXV.

Пиво је: **бир**;
— То је само пола;
Кобасице с репом треба
Да се зову: *шпола*.

(Продужиће се).

Једном лажову.

Сад већ можеш говорити
Колико ти драго;
Ја ти нећу веровати, —
Све ти је за наго.
Мого би ме преварити само:
Ако не би лаг'о.
Ал то ј' теби немогућно,
— Gratias ти ago!

Сиријус.

Преводи са латинског.

Cum Jove.
Са кума Јовом.

Nunquam tibi carmina dico.
Нуткам теби кармина, дико!

Optimo Deo in coelo.
Опазимо део у целоме.

Ћира. Шта ти велиш Спиро' зашто су официри на флотама држали балове, веселили се и играли?

Спира. Та за бога, на толике ултиматуме и ноте, неко треба да игра. Ови су одиграли своје, сад ће мо да видимо како ће Турци поиграти.

Ћира. Је-ли Спиро? По хрватском појму, ми смо у Хрватској православни Хрвати?

Спира. Тако је.

Ћира. И онда што је наше, то је Хрватско?

Спира. Сасвим доследно.

Ћира. На зато онда Хрвати српску — хоћу рећи Хрватску ћирилицу истискују из свију њени права?

Спира. Е то већ није доследно.

Ћира. Јеси-ли читао, да је прошле недеље било у Босни земљотресење?

Спира. Добро је. Инак се неко нашао да „аграрно питање“ мало протресе.

Ћира. Мислиш ли ти да се са жељезницама у суседним државицама може што удовити?

Спира. То незнам, — али то знам да се нови председник државне жељезнице зове: Рибари.

Ћира. Зашто отац Герман, као председник саборског одбора, неке важне ствари обавља „с ногу“?

Спира. То је само зато, да се не би више могла употребити она пословица, која вели: „С главе риба смрди.“

Ћира. Би-ли ти мени могао казати имена младе инфантиње шпанске?

Спира. Чекај само. Петронела, Софија, Лаура, Сидонија, Меланија,

Ћира. Стани, човече, шта ти то мени говориш колко се ја сећам то ни једно име она нема.

Спира. Та да. Ја ти и рећам она имена, која она нема, то је много лакше запамтити.

Ћира. Шта би, бога ти, са оним комесаром у неком мађарском месту, који је недавно својеручно једнога човека обесио за ноге и оставио га да се мучи, док није душу испустио?

Спира. Не знам. Али ако је само добио титулу почасног врајмуна, — то није доста. И поштo ни нов закон не препоручује, да се људи за ноге вешају, требало му је „рукопипателно“ је показати како се људи вешају.

Ћира. Јеси-ли чуо да су пронађени и ови патрони за Вердлове пушке, који допиру на 4000 корака даљине?

Спира. А напто нама то? То је добро за оне државе, које су још здраво далеко од цели.

Ћира. Даклем Карпатијев земљопис, по преводу Аце Зуба, учи нас да река Јордан иде преко ливанских гора и утиче у каспијско море.

Спира. Аци су требали дати што друго да преводи, а не о водама. Кад је он распитивао; куд воде утичу?! Он само зна да у њега не утичу.

Пуслице.

Бивше немачко позориште вајка се, што се осигурало само против ватре, што се није осигурало и против мађарске слободе и једнакости.

Оче Панто Поповићу, ево још један најновији доказ, да нису све владике једнаке; н. пр. јегарски владика Шамаша није потрчао на врат на нос, да изврши министрову заповест, па да укине јегарски лицеум. А кикиндска је општина пре растерана него што се показала жива.

То је лепо, што ће Црногорци морати сами да извојују оно, што им је Берлински суд досудио. Флота је ваљда само за то дошла, да види да им не би ко помогао.

J. J. — две јоте, т. ј. Јота и Јаша — може да се одсада не употребљује тај гадан израз: „продане душе“, кад се то исто може финије рећи изразом: „купљене душе.“

У Пруској је донешен закон да се брачни прстен не може узети у залог, т. ј. „шпендовати“. „То је лепо што се тамо брачан живот тако поштује, — премда има и тамо људи, који би волели, кад би им ко, не само брачан прстен, — него и жену „шпендовао.“

Савети.

које је премудри Соломон заборавио рећи својим унучима.

Не гледај никога попреко, — осим ако си разрок.

Не мој бити лукав, — осим ако си пиљар или бостанџија.

Не копај ником јаму — осим ако си по занату гробар.

Не мој бити брзоплет, — осим ако си гомбар, чарапар, котаричар или фризерка.

Немој бити бојажљив, — ван ако си молер.

Не тражи кавге, — осим ако си адвокат.

Не иди клизавим путем, осим зими, кад је поледица.

Не говори о оним стварима, које не разумеш, осим ако си катихета.

Не буди назлобрз, — осим ако си ватрогасац

Што себи не желиш, другом не чини, — осим ако си зубни лекар.

Гледај људима кроз прсте и окани се боцкања и пецкања, — осим ако си кројач или рибар.

Не иди ником о глави, — осим ако си по занату берберин, па ти ко дође да га шишаш.

И пред самим царем стој право — осим ако си гурав.

Не казуј све што знаш, — осим ако полажеш ригорозум.

Свако дело које начиниш, нека поправке ради стоји у твоме орману девет година, — осим ако је календар, или ако си

Сарадник „Стармалог“.

Ала га је погодио.

Срби ђаци седили у гостионици за једним столом лепо се; јасно и гласно, диспутали. Мора бити да је био важан предмет, јер се највише чуле ове речи: „То је моје уверење!“ — Час један, час други, час трећи ударио је нагласак на то: „То је моје уверење!“

За другим столом седела су два Немца, и нису скидали ни очију ни ува са тога комшинског стола, где се раја диспутала.

Њима је била замука, што не могу ништа да разуму, и на последак задовољи ли би се и тиме, само кад би знали шта је то: уверење.

То их је дуго копкало, те са незадовољеним љубопитством отишли су и кући.

Други дан у вече, кад су се ова два Немца опет састала рећи ће један.

„Bruder, ich bin durch grose Mühe auf die Spur gekomen, was Uvo-renje heist.“

„Also, was heist es?“

„*Kalbshr mit kren*“.

Д. О.

Решено питање.

Два сељака из Простоља,
Познаница мога ћире,
Ушли јуче код Скривана,
Да купе шешире.

Бирали су дуго, дуго:
Тај је велик, — тај је мали!
Тај је висок, — тај је низак!
И једва су изабрали.

Један сељак тад опази
Завирујућ' још мало
У шеширу своме, на дну
Залепљено огледало.

На се поче јако чудит':
„На што-ли ће ово бити!“
А други га сељак гурну:
„Ћут', немој се срамотити! —

Огледало то је за то
— Казли су ми ђаци моји —
Да се можеш огледати,
Да-л' ти шешир добро стоји!“

Спира.

Допуна новом речнику.

(Исправљеном у логичном смислу)

Наглавци. — (Капе, шешири, калпаци, турбани, камиланке и т. д.)

Смесице. — (Ђаије, које нису са сиром.)

Моравица. — (Сваки „Стармалов“ Дописник)

Сателите. — (Краве, у благонадежном стању).

Штирија. — (Запуштена башта).

Марадик. — (Марин љубазник).

Полиција. — (Пеге, красте, богиње и т. д).

Коморник. — (Миш или пацов).

Туршија. — (Терзија).

Изобиље. — (Кад се вегетаријанац наруча).

Узданица. — (Звезда која је најбљажа до Данице, — ја боме не знам која је).

Полемика. — (Кад се не лема баш са свим. као пред варошком кућом).

Русвај (Дрека чивутски новинара, који мрзе на Русе).

Литава. — (Извесна болест код младих гушчића).

Барка. — (Жаба).

Скамија. — (Petrefact).

Антагониста. (Онај који и Анту гони.)

Лајикер. — (Добар кер, који увек лаје).

Лек од љубоморе.

Редак догађај што се често догађа.

(Свршетак).

IV.

Далеко иза светског метежа иза несносне хуке и буке, сеђаху на једној клупи њих двоје. Једно беше

она, Црвенкова жена, а друго он т. ј. не Црвенко, већ неки млад од прилике тридесетолетњи, пролетњи и зимњи благонадежни јуноша.

Они су се сасвим поверљиво разговарали, али иза џбуна прислушкиваху их Црвенко и ча Мургуљ.

Свака реч беше „срце парајућа“ за Црвенка.

— Ох од кад се растадосмо! рече она и сувица од два дезаграма скотрља се низ њено лице.

— Да, да, одавно беше то, како ти остави оца, мајку, све остави, само да њега усрећиш.

— Здраво ме је усрећила! Лепа срећа! прошапута Црвенко.

— Ти остави настави, даље благонадежни, красни Врачев Гај, остави гробове . . .

— Али ти не знаш, како га ја љубим . . .

— Лажеш неверниче! прошапута Црвенко и шкрипну зубима.

— Хајде самном опет у Врачев Гај. Хајде да видиш . . . .

— Ху! до сто врага! та то се не може више трпити! Повика Црвенко и скочи иза џбуна.

Шта? шта? ти да је водиш а? код мене живога а?

— Али господине ко сте ви? Ја вас не познајем.

— Хм, хм, штета баш што ме не познајеш, ал познујеш ли њу? она је моја рођењејшја жена.

— Же . . . же . . . жена муцао је блаженадежни.

— Црвенко! повика она и загуши се у сузама.

— Ћути неверниче!

— Али, то је мој . . .

— Љубазник, је ли? као да ја то и без тебе не знам; а она врисну и паде онесвешћена на земљу.

— На мегдан ако кукавица неси? повика очајнички Црвенко.

— Та добро, одговори благонадежни, ал ме прво саслушујте!

— Ма, нећу да те слушам, овамо да јуначки мегдан поделимо; држи се!

Длан о длач, и већ беше Црвенко за косу ишчепао свога противника, длан о длан и већ се ваљаху обојица у своју славу својој с мисли и персоном у прашини . . . Још један тренутак и благонадежни је скочио, стао је Црвенку на трбу, а његова песница и нехотице се дотаче патлицана, патлицан прену и крв обли побеђеног непријатеља.

V.

У најславнијем „Хотелу“ у Мехадији код „кувана тргавца“ лежи у једној собици на постељи нека бледа, изнемогла слика. Патлицан није више онако црвен; лице му је увело; то беше Црвенко, после оног кобног случаја и јуначког мегдана. Та име његово остаће вазда славно са јуначка дела, шта је он починио.

На зар је он крив; тако је морало бити; он је уверен, те још како, а ту увреду морала је крв спрати.

Она је дошла себи, и само гледа у Црвенка . . . а он се дагано диже и погледа је

— Можеш ли ми преболети душо, да те тужна на „регименцарца“ дадем запита она.

— И ти си опет ту? Бежи ми испред очију невернице продера се он.

— Та немој ми увек тако говорити, та ти незнаш како је мени!

У томе се отворише врата, и у собу ступи, нико други већ благонадежни с мисли и персоном.

— Но то је безобразлук! тај има кожу ко ђон! повика побеђени, видећи свога противника.

— Хахаха! засмеја се благонадежни, зар још нисте дошли себи?

— И ти си се усудио? повика Црвенко.

— Та за бога Црвенко, не дај ми рећи, та то је мој . . . мој . . . брат!

— Бра . . . бра . . . брат. Шта? викну Црвенко и скочи с постеље. Ох! сад сам баш срећан! Ништа ми не фали, ништ на свету.

— А она мала катастрофа? запита благонадежни.

— Беше лек од љубоморе, дода она и поче се задовољно смешити.

Хахаха! ви прочитасте ову причу, па шта сте научили из ње? зар може ко казати да баш ништа није научио? Ко се осећа љубоморан, нека добије разбијен нос, нека мало одлежи, и напослетку нека види, да је то све бадава.

Та овакав практичан лек неће вам ни једна баба Ната, стрина Јека, тетка Пела — дати!

Но да завршим.

Ево још једног лека од љубоморе, а тај је најпрактичнији. Коме овај први не помогне, том ће овај зацело помоћи. Ово би могао и смео и болеваћи пророк пророћи, да ће за цело излечени бити.

Кад је Дунавом протекло нешто воде, кад се код „камиле“ доста надишпутало, кад су многи листови изашли, па и зашли, кад су многи издаватељи српских листова, и српски књига — банкротирали, елем тада је и њега и њу снашло нешто, што сваког човека снађи мора — спустила се и завеса њихових „прикључења“ овде на овом грешном свету.

Они су у гробу, гроб до гроба, супруг до супруге. а он је овај трећи лек на смрти препоручио свима љубоморнима.

Сироти! врло млади умреше, још ни деведесету не навршише . . . . .

Шта ми радиш о великом ђачком свецу, (кога ни у једном календару наћи нећеш) 1880 post Chr. natum. **Бранко Константин. Курјачки.**

Шегрин виц.

„Мајсторе!“ запита ће шегра једном свога мајстора — „кад један паметан и један луд седе у соби, и кад паметан напоље изађе, ко онда остаје унутри?“ — На луди одговори мајстор! — Е па ја се препоручујем мајсторе! одговори шегра и изађе напоље. — **Душан.**

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абукказом.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

САД БАШ ИЗИЋЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за годину 1881.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе најјефтинији српски календар распростр је за ово шест година у више од 80,000 комада по свима крајевима где има Срба.

КАЛЕНДАРСКИ ДЕО „Орла“ уредио је *проф. А. Сандић.* Овај део доноси знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, *особито брижљиво израђену планету владара* (са сликом). У сваком поједином *новим и лепим знацима* урешеном месецу стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, занимљиве белешке, статистику земаља и владара. „Орао“ доноси и у своме *седмоме* лету за год. 1881 најодабранији забавни и поучни садржај урешен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за год. 1881 грана се на ове одељке:

НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: 1. **Животописи и завештаји народних добротвора:** А. Гереског, Димитрија Голубовића, Лесе Павковића (од Т. К. Поповића) и Стевана Бадрљице. 2. **Реч две о народним добротворима** од *П.* 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: 1. **Мајка Црногорка** од *Т. Крстова Поповића.* 2, **Гробље, венчање и крштење,** збиља из српског-турског рата 1877—8 од *Борише добровољца.* ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: **Мис Аделина Павлија Ирби,** српска добротворка од *Д. Ј.* ЧИТУЉА: 1. **Царица руска Марија Александровна.** 2. **Милан Костић прота бечејски.** КЊИЖЕВНИЦИ И УМЕТНИЦИ: 1. **Др. Јован Суботић.** 2. **Катарина Ивановића сликарка.** НАРОДНА ПРИВРЕДА: 1. **Два фрушкогорца о виноградству** од *С. Симоновића.* 2. **Писмо уреднику „Орла“** (против гајења свилених буба) од *Ане Орешковића.* 3. **Пабирци из пчеларства** од *Јована Живановића.* 4. **Пасуљица соја** од др. *Ђорђа Радића.* 5, **Чокотова уш — филоксера** од *К. Б. Гросшегера.* НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: **О алкохолизму,** други чланак од др. *Ђ. Натошевића.* ПЕСНИШТВО: **Каматник** песма *Змај Јована Јовановића.* БЕЛЕШКЕ зарад разумевања слика. ВАШАРИ И ОГЛАСИ.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ 1881 израђене су брижљиво и уметнички у првим заводима у Бечу, ликови су махом **дрворези. „Орао“ за 1881 доноси 35 слика наиме:**

I. НАСЛОВНУ СЛИКУ: **Народни добротвори,** група из ликова А. Гереског. Д. Голубовића, А. Павковића и С. Бадрљице. II. ЛИКОВЕ: 1. Царица Марија, 2. Мис Ирби. 3. Пушкин, 4. др. Ј. Суботић, 5. Катарина Ивановића, 6. Милан Костић. — Боје либералне партије у Енглеској (7 сл.) III. СЛИКЕ ИЗ СРБИЈЕ: 1. Конак кнеза Милана у Топчидеру. 2. Конак кнеза Милана у Нишу. 3. Народна школа у Нишу. 4. Српска православна црква у Нишу. 5. Град Соко у Србији. 6. Град Голубац у Србији. IV. СЛИКЕ ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ: 1. Мајка црногорска слика Чермакова. 2. Црногорски поп. 3. Црногорка пред црквом чува оружје. 4. Црногорка чека драгога, слика Чермакова. 5. Црногорци у бој на арбанашкој страни. V. СЛИКЕ ИЗ ПОЛИМЉА: Голеће на Лиму. VI. СЛИКЕ ИЗ РУСИЈЕ: 1. Руски тутор, слика Лебедева. 2. Први пољубац, слика Димитријева. 4. Козаци пред Цариградом, слика Карамзинова. 5. Руска сељачка кућа. VII. ЕКОНОМСКЕ СЛИКЕ: Пасуљица соја: филоксера (4 слике). VIII. ПЕСНИЧКЕ СЛИКЕ: **Шајлок** (уз песму „Каматник“).

У календарскоме делу има изрубрицирани листова за бележење.

„ОРАО“ за год. 1881 штампан је на углађеној артији а стоји само **50 новч**, за Србију **1 динар.**

Наруџбине из Србије прима наш главни комисионар књижара **В. Валожића** у Београду, који даје према наруџбини рабат од 20—25 %. — Наруџбине из осталих крајева упућују се на потписану штампарију. Растуривачима према количини наруџбине дајемо књижарски рабат, а који поруче за готово добијају још већи.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА у Н. САДУ, издаватац „Орла“ и „Царића“.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА у Новоме Саду 1880.

Отаџбина

Бр. 27.

„Отаџбина" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 о., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 30. Септембра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека шаља слати на штампарију А. Пајевића у Новом Саду.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

РАДИ БРЖЕГА РЕШЕЊА ИСТОЧНОГ ПИТАЊА.

Предлажемо: да се из свију топова европске флоте салије један велики колективни топ, такођер сва ђулад да се слију у једно велико колективно ђуле, на које би сео Абдул Хамид са својим харемом, и одлетио тамо, где га чекају са раширеним рукама. — Што ће бити јесенас нека буде вечерас.

Шетња по Новом Саду.

LIII.

При читању српских новина највећма ме вређа, кад читам н. пр. ове најновије вести: „Бечка „Преса“ јавља, да ће се српска народна скупштина састати 15. октобра у Крагујевцу“, или „Нови бечки тагблат“ доноси глас, да ће кнез бугарски 5. октобра доћи у Београд“ или „Као што „Нестер Лојд“ из поузданог извора дознаје министар Лешјанин отишао је у Радујевац на српској граници“ и т. д. А за што ме вређа? Вређа ме за то, што ово ја вести, које се нас тичу, које се у нашој средини догађају, требале туђе новине од наших да дознају, а не ми из њихових. Тако ми је особито било неправо, кад сам у „Новој слободој преси“, у „Мађарорсагу“, у „Тајмсу“ у „Балтиморе-векеру“, у шведском „Дагбладету“, у „Осерваторе тријестино“, у „Дели Њусу“, у „Левант-Хералду“ и у „Ханзјерглу“ читао опширне извештаје о српско-турском рату, пре, него ли у београдским новинама, које су те извештаје тек после три недеље дана у преводу донесиле.

И данас бива врло често, да српске новине ваде „најновије“ вести о догађајима у Србији из бечких, пештанских, енглеских и американских новина. Ако тако и даље узиде онда ћемо скорим читати и овакве „новости“:

= Енглески „Тајмс“ јавља, да је г. 1811. умрло српски књижевник Доситије Обрадовић у Београду и да је овде уз велико саучешће српскога народа сахрањен.

= „Нордзјче алгемајне“ јавља најновију вест, да су Турци г. 1862. бомбардовали Београд

= „Московскаја вједомости“ доносе телеграм, да је Нови Сад 1849 г. од мађара запаљен и претворен у прах и пепео.

= Из парискога „Фигара“ вадимо вест, за коју нека он одговара, јер нама није познато, да је министар Владимир Јовановић отпустио секретара Миту Ракића из државне службе, а у интересу државне службе.

= „Газети трансилванији“ јављају брзојавом, да се убијца покојног Д. налази здраво и мирно и поздравља свакога, ко за њега запита.

= „Њу-јоркер хералд“ доноси опширан извештај о представама нашег народног позоришта у Вуковару и Митровици да се неби морали дописници из тих места трудити, да саопштавају рад нашег народног незимчета у нашим српским новинама.

= „Видепданданс белж“ доноси реферат о раду новосадске и сремско-карловачке епархијске скупштине, јер за наше српске новине нема кога да тај рад прибележи.

И т. д.

И опет понављам, да сам ја тога мњења, да би вести о нашим рођеним стварима, треба ли прво у српским новинама да читамо. Но овде не кривим ја сасвим баш наше редакције: при овом броју претплатника, требали би наши листови да излазе на хартији од цигаретн-папира „Јоб“ или „Хубљон“, а не на овако великим табљама. Овако немају ни уредници шта да једу (ако од листа живе), а не још да плаћају дописнике на све стране и да се претплате код телеграфен-бирова.

Да ко је крив?

Публика.

Сирота публика! Она је свему крива. А највише је с тога крива, што је мала. што је сиромашна и што је — немарна. Што је мала и сиромашна — томе не може сама себи помоћи, али што је немарна . . . . ?

На пример; кад један дечији лист има једва 200 предплатника, а само у **Новом Саду** има 1200 **школске деце**, на кад се онда запитамо: А где је Банат, Бачка, Црна-гора — што српско бити мора? где су Срби „од Пеште даж' до Черне-горе“ и т. д.? — па онда кад се запитамо: а где је Кикинда са 12.000 Срба? Где је Панчево са 10.000 Срба? Где су Меленци са 9000 душа? Где је Сентомаш са 5000 Срба? Где је Бечеј са 9000 становника? Где ли Сомбор, сместиште српске учитељске школе, та учитељи треба бар да знају шта је дечији лист за школску децу и да им га умеју осладити? На где је Вршац, на онда где је **Београд** и тако даље и све даље, а никако да дође ближе!

Но, пардон! Драга публико, опрости ми, опет сам се заборавио. Зар ти за то „Стармалога“ плаћаш, да ти за твоје рођене новце пребацивања чиним, да то назива немарном и да те коре? Опрости ми, ја реч „немарност“ узимам натраг, уништавам је, да хајде и ти узми „**немарност**“ натраг, уништи је — па ћемо бити што-но кажу квит!

Аб.

Буквице.

h.

ћеф. — Сваки је посао тешко радити, кад човек нема ћефа, ал најтеже је писати за „Стармали“, без ћефа, кад човек има зубобољу или кад му после борбе бучи глава.

ћебап. — У борби нужне ствари су ово: чабар, муљало, котарине, ћебап, бурад и т. д., а најнужније је грожђе.

ћорав. — Има људи, који би желели и од срца се радовали, кад би били ћорави. А који су то људи? То су — слепци.

ћерка. — Ћерка је лепа уверка. Благо мајци, која има ћерку, барем јој је око куће мирно (а у кући има доста немира и свађе).

ћифта. — Кад смо се једном у борби нас неколико капутлија ухватили у коло са берачицама, а она што је до мене играла рећи ће потсочицу у колу:

„Сађи, Боже, да видиш
Како ћиште коло воде.“

ћурка. — То је једна животиња, која се слабо разбира за демонстрације флоте велесилске; не мари за просвету; не иде у позориште; не чита никакве књиге; не интересира је изналазак фонографа и слек-

тричног осветљења и не продбројава се ни на какав забаван ни поучан лист.

Ћутати. — У нашим женским школама учи се читати лекција, учи се говорити добрим језиком, учи се рачунати на табли и без табле, из главе и без главе, само би још ваљало да се учи и ћутати.

Ћа Ћу. — На „политичним басамацима“ у Новом Саду увек се та тема претреса („Ћа Ћу“.)

Ћумез. — Турска реч, мора бити да значи рибља пијаца. **Аб.**

Трећина.

Раја оре, Раја сеје,
Раја копа, Раја коси.
Раја знојем све залива, —
А трећину ага носи.

Измучене кости шкрипе.
Тужне, гладне, болне Раје.
Ал кад дође да се бере,
— А трећина агина је.

Чим зажути класак жита,
Тешких мука дарак нови,
Ту се ага први створи,
Да трећину преполови.

Ево хрпе овса, раži, —
Колика је, толика је!
— Ну већ ага оком мери,
Што он каже трећина је.

Радују се деца воћу
Радују се старци вину
А пусто им радовање.
— От'шла пола у трећину!

Иде зима, дуга зима, —
А зимница? — једва-ли је!
Колко хоће ага стрећи,
— Данас лакше него прије.

Хајде аго, кад је тако,
И даље се мало маши!
Узми аго, кад је тако
И трећину суза наши!

Узми и то па да видиш
Како-ли је тужној Раји!
— Ал су сузе наше горке,
Нико неће, — не треба и . . .

Вошњак.

Баба Љуба.

Стару баба Љубу
На рочиште звали,
— На се покајали

Кад је стала торокати
Згледнуше се адвокати;
Као да је навијена,
Клепеће јој брада, —
То се зове швада!

Судац једну, — баба сто.
Наопако, шта је тој!
Судац руком маше стој
Баба тера пасо свој;

И како се захукала,
Чини ми се не би стала
До мрклога мрака, —
Стара чегртаљка.

Судац се разљути
Што неће да ћути,
Продрмуса звонце
На на ноге скочи:
„Сад језик за зубе, —
Ил ћеш грдно проћи!

А на то се насмејала
Стара баба Љуба:
„Опростите, господине,
Ал — ја немам зуба.“

Ј.

Нешто из општег земљописа

По Кутнер-Мајеру

поводом „Стармали“.

VII. ТУРСКА ЦАРЕВИНА.

(заједно са сваким и оним провинцијама, које су **пре** стајале под турским господарством).

Нема 5180 □ мрм. са 12 милиона становника. него много више — јер сама наша драга домовина Угарска има 2694 □ мрм. са 15 милиона становника. Даклем и то је ваљало урачунати, кад се већ хоће да се Турска царевина увелича на рачун независности других држава.

Зато, ако хоћемо да наша деца уче земљопис онако, како што јесте, најбоље је, да нам школске књиге не пишу ни Кутнери ни Мајери, већ да их пишемо ми сами.

Допуна речнику

исправљеном у логичном смислу.

Уставност — по помрчини.
Последња пошта — пратња мртваца.
Велимир — полиција.
Тестера — мелшнајз.
Кијавица. — затворен и ослобођен уредник шаљивог листа.
Дивит — чудо.
Зграда — топови. **Аб.**

Грађа за немачки буквар.

XXV.

Козе су: цвиге,
(И онда им тако веле,
Кад су сасвим беле).

XXVI.

Вуна је *wuna*, —
Немац вели да је: воле;
И маказе радо диже,
Де год може да је стриже.

XXVII.

Лукавство је: лист;
— Ал то Срба не женира,
— Он се ипак абонира.

XXVIII.

Победа је: сиг;
— Побеђени не хвале се ником
Ни с јарком ни с игом.

XXIX.

Мржња је: хас;
— На част оном, коме прија!
А ја држим да је љубав
Хасновитија.

XXX.

Усев је: сат;
— И код нас је увек тако било,
По том и ми знамо
Колко ј' избило.

XXXI.

Јахање је: рит;
— Из тога се чита,
Да се свако не да јахат',
Хоће да се *рита*

XXXII.

Путни лист је: пас;
— Али зашто? — Ко ће знати!
Можда зато што путника прати.

XXXIII.

Бик је: штир;
— Са обзиром на рогозе,
Пре би треб'о да се зове
Дикица или чкаљ.

XXXIV.

Смисо је: сил;
— Уредници некојих новина,
Макар да су *мало*
Ипак су без *сила*.

XXXV.

Лаж се зове: лиге;
— Како који мисли лагат',
Не казује ником;
Султан сада лаже
Арбанашком *лигом*.

XXXVI.

Мртав је: тот;
— Ја би мог'о уздахнути,
Ал то Мађар воли чути.

XXXVII.

Терет веле да је: ласт;
— Али наша леђа,
Ипак зато пређа.

XXXVIII.

Снег се каже: шне;
— У зиму падат' ће,
— У лету не требаш *не!*

XXXIX.

Зуби су: цене;
— Ко не уме показати зубе
Кад га ко увреди,
Тај ништа не вреди.

XL.

Погађању кажу: ходје;
— Али ни он неће свуда,
Најпре пита: Куда?

XLI.

Реч је: ворт;
— То знам и ја, то знаш и ти,
И многи су већ одавно
Тог *ворталва* сити

XLII.

Сулуд кажу да је: блед;
— Ал сви *бледи* људи
Нису сулуди.

XLIII.

Србин каже: *молимо;*
Немац каже: биге!
— Буд' се човек понизи
Са невоље клете, —
Још да га *бијете!*

XLIV.

Близу је: на!
— Ал се ипак тако лако
Не може да *дн.*

XLV.

Ако *видиш* кућу једну,
То се зове *бау*;
Ако видиш можда две,
Онда је *бау-бау!*

XLVI.

Велику зону: вило;
— А да шта су напопако *грабље,*
Топови и сабље!!

XLVII.

Кашаљ се зове: рок;
— Можеш мислит шта се иште,
Кад те зовну на *ручиште.*

XLVIII.

Пут се зове: бан;
— А тај пут, а тај *бан,*
Нека Хрват сам погоди,
Нек погоди куд го води.

XLIX.

Цена се зове: *прајз;*
— А та *цена* колика би била,
Ако желиш знати,
Мораш *Прајза* питати.

L

Удица се зове: ангел;
— Макар капак *ангела* да је,
Ако тражи туђе *раје,*
Ти се сети: *удица је!*

Шта ми је старац приповедао.

Пре педесет лета ј' пошла
Нашег брака срећна лађа.
Ја сам био млад ко' капља,
Она ј' била још млађа.

Првих дана по венчању,
У тепању милом, лаком
Назвала ме: својим старцем,
— Ја њу назвах: својом баком.

Она мени: „Мили старче!“
А ја њојзи: „Бако мила!“
Смејасмо се лудом послу, —
То је наша шала била.

Ми с' навикли на те речи, —
А зашт' не би? — ружне нису.
А године летиле су —
Педесет их већ на низу.

Лепо ли смо живовали
К'о у мирном рају каком.
И сада ме старцем зове,
Ја њу и сад својом баком.

Те су речи сад већ збиља. —
Збиља богме, богу хвала!
А нама се тако чини
Као да је и сад шала.

З-Ј. Ј.

Ђира. Читај ми што из новина. Заборавио сам код куће моје наочари.

Спира. (Чита) Сви минералози признају, да се у Угарској налазе најбољи опали.

Ђира. Фала лепо! — Читај даље.

Спира. „Лојд“ се хвали како су, копајући амфитеатор, нашли један обол.

Ђира. Има се чиме и жалити! са опалима и оболима! — А налазили се што једро и здраво!

Спира. Ej мој брате, — баш да се и нађе што једро и здраво, — каква су времена, и т. би опало и оболело.

Ђира. Шта ради та европска флота ввздан? Зашто се толико скањује.

Спира. Премишља, да-ли да се одважи на окупацију, или на блокаду.

Ђира. Па нека се одважи на обоје, па нека буде окупација у блокади.

Ђира. Ја сам за то, да молимо нашу власт, да премести моштн Каписграновс, у који српски манастир.

Спира. А зашто то?

Ђира. Волео би видети, да-ли би онда Кутнер-Мајер, пишући земљопис за српске школе, споменуо и тај манастир, — или би, само да га не мора споменути, жртвовао и Капистрана.

Ђира. А брате, то је баш лепо и достојно, што је заједничка флота са сјајним дочеком одликована са цриногорског књежевића Данила. Чујем да су и топови пуцали.

Спира. Јесте. Али питај „Пештанског Лојда“ како се њему тај дочек допада.

Ђира. Ништа зато. У томе баш и лежи дубљи смисао тога дочека, што и „Лојд“, као познати душман свега онога, што је српско, што и он том приликом мора да пуца (макар само и од једа).

Ђира. Даклем Босна је опет нешто лепо добила.

Спира. Нека, нека! — богу хвала! А шта је то добила?

Ђира. Нов казнени закон.

Спира Чудновати су ти поклони, од којих човек не сме правити употребе, — ако је своме добру рад.

Ђира. Тек што су у Пешти забранили немачко позориште, сад наједаред у сред Пеште допуштају Словацима да на своме језику дају представе. Дај ми, молим те мало бурмута, да ми се мозак разбистри, — јер са обичним мозгом не могу да схватим шта та комедија значи.

Спира. То значи то. Ако још имаш чему да се надаш, да се не уздаш у законе и начела, већ у промењиве ћуди и ћефове бунилом опојених духова.

Ђира. Да смо весели.

Ђира. А зашто се, богати, вршачка епархијска скупштина није продужила под председништвом г. проте Живковића?

Спира. Дописник вели, да је то „тајна самих скупштинара“.

Ђира. А шта вели дописник, да-ли и г. подпредседник за ту тајну што зна?

Спира. О томе дописник не вели ништа. А шта велиш ти?

Ђира. Ја велим: заклела се земља рају, да се сваке тајне знају.

Ђира. — А шта је бога ти са новосадском ђачком дружином „Вила“, не чујем ништа о њој?

Спира. — Па зар ти не знаш, да гимназистама „нијс слободно“ имати дружине.

Ђира. — Ах' ево ја читам у „Убиднску“, где сам директор мађарске гимназије у својем листу јавља, да се ђачко друштво „Верешмарти-кер“ и ове године конституисало, и бележи поименце ђаке, који су часници, критичари и т. д. Па за што даклем не би и у српској гимназији могло такво друштво, у којем се млади духови вежбају за доцнији озбиљан рад постојати?

Спира. — Је си чуо, Ђиро, ти си права налепа! А што ти то мене питаш, зар то до мене стоји?!

Аб.

Пуслице.

Француске легитимисте, које су се ономад у сред републике, на дан свога патрона претендента Шамбора без икакве сметње пролудирали, срце се сад на Гамбету, што им није то забрањо, па би бар свет мислио бог зна колико их има на броју; а овако морају да се стиде своје голотиње. Бадава, слободом се најбоље обезоружавају непријатељи.

У политичном свету признаје се, да може изненадно наступити каква катастрофа. По извесној логици, добро је, да у томе случају буде на челу спољашње политике какав katasztrofára való ember.

Није ни то сасвим пробитачно, ако се Хајмерл и Бисмарк здраво јако помешају и сврасту. Јер после, ако дође до раскида, уместо: Хајмерл и Бисмарк, може да испадне: Бис-мерл и Хај-марк.

Један је наученак изумео начин, да можемо имати кишу, кад год нам се хоће. (Ал да нас сунце огреје, кад нам се хоће, то још нико није изумео).

Статистика нам набраја сваке године 60.000 самоубиства. Ал ми Срби нпак немамо воље, да се на те примере угледамо.

Кад се год у Цислајтанији говори о дековању леђа, Чеси би могли увек казати: декују пекње на таком дековању!

Неки филолог анализирајући реч демонстрација, дошао је до тога закључка, да демонстрација мора увек бити потпуна, — иначе је само демон —

Једно мађарско позориште изгубило пут, па забасало у Чаково. Од свију представа своји профитирало је само то, што је дознало да се у Чакову није родио Јос. Мадарас, него Доситеј Обрадовић.

Сва чивутска журналистика узима себи у обрану Арбанасе; и вели, да није право, да подпадну под Црну Гору, — кад људи немају вољу. Али зато не пита Херцеговце, били можда они имали вољу.

За султана говори се сада уопште, да он пати од оне исте бодести, од које не може да се излечи ни прота митровачки. Каква је то духовна симпатија, — то ће знати можда сам — „Турски народ.“

Ових дана падао је у Пешти снег. — Једва једанпут нешто бело!! (Ал и то се брзо истопило).

Не прође недеља дана, а ми чујемо за нове стрејкове. Час стрејкују бравари, час столари, — час слагачи, час пекари. — Кад ће већ једанпут стрејковати — порезни чиновници и егзекутори?

У уводном чланку 144. броја „Заставе“ има једна штампарска грешка. У место „интересна сфера“ стоји „интересна афера“ — „Стармали“ налази се побуђен пред својом публиком извините се, што се та грешка није прво у његовом листу нашла.

Чудновата су та наша браћа Мађари. Једно позориште (немачко) закопавају, а друго ископавају. А и то друго, тако исто није мађарско, као ни оно прво.

И папа је већ признао св. Ћирила за свеца. Сад још треба да Хрвати признају ћирилицу, па онда би се могли — о другом чему разговарати.

Пазите само, хоће-ли се „Недељни лист“ пожурити, да донесе ту вест: да је Угарска држава добила хаунтрефер са 200.000. фр. — Ја бар држим, да ће та новост Брудера здраво, и из ближе интересирати. Можда ће на ту кошту кога и почастити.

Уштипци.

△ Вршачки заступници хоће да осигурају свој живот и опстанак. Пошто они много греше, то су намерни код „Грешема“ да се осигурају.

□ Књижари моле да изиђе закон, да свака кућа мора под сваким јастуком имати „Сан матере божије,“ сваки човек да мора у сваком џепу носити „Рођаник“, а поучне књиге да се имају у кући о клин обесити.

+ Сомборски Чивути вичу на г. С. „Распни, распни јега!“

---

§. С—ни моле, да се до њиховог места не прави жељезница, јер онда неће моћи путем у чарде свраћати.

„Хрватски младеници“ узимају под закуп мајдан каменити, да могу одатле набављати камења за лупање прозора и друге мајорентне ствари.

= Неко пита Мишкатовића, а где му је уређивање „Обзора“? Он одговара: Ја сам га обустављо. **Аб.**

Моја ученица.

(Од Рикерта).

Оди, рече цура млада,
Ту на траву седи доле
Па отвори граматику
Да правимо мало школе.

Добро, рекох, драги брате,
Ал ја нисам ново прут
А учитељ треба да је
Више пута строг и љут.

Мани прута, ако не знам
Зврцни ме по носу.
Ако ни то није доста
Прочупај ми косу.

Да за уста коса пати.
Неће, душо, право бити,
Ако не знаш што те питам
Ти ме мораш пољубити.

Насмеја се моје ђаче
Јел јој право или није?
Можда јесте, можда није
И ја почех питати је.

Што запитах све је знала,
А погрешка, баш ни једна
То је лепо, — али јао
Осташе ми уста жедна.

Као пакосни да су дуси
Шаптали јој шта ће рећи

Све је знала, све је знала,
— Ја не могох ништа стећи.

Већ ми беше здраво криво,
Што каштиге тако губим, —
Напослетку ја јој рекох
Да ми склања: „ја те љубим!“

Све је до сад лепо знала
Само ово не хте знати, —
И за ото, — само зато,
Морала ми пољуб дати.

На прагу последње четврти.

Жинор-Лаци о Стармалом.

Чујте Раци, шта вам каже Лаци! Чувајте ваша новци. Uczu bizony! Какво „Стармали“? Чувајте ваша новци, треба ће нама за зидање булевара у Будапешта. Оно „Стармали“ ниште 1 фор. за последњи нећед од новина; ад' ви њему не верују, то неће бит последњи четврт, јер кад тај прође, он опет ништеш 1 ф. и кажеш: сад опет дај пињази! А ја сам чула, azebatta, да „Стармали“ сад тек хоћеш да псујеш оно наше Мађарембер, што бежиш из нармења са спротињско новци из касе, што правиш велика порција и зидаш мађарски szinhàz. Чувај Раци твоје новци, па ћеш нама даш, а ако баш мораш читаш новина, а ти пошљи новци на оно „Мађарорсаг“ и „Болонд ипток“, па azért немој сад више да платиш за „Стармало“! Он сад тек ћеш да прокосиш оно Мађаремберу.

(Видимо да смо насели са Жинор-Лациком, што смо га пуштали у „Стармали“. Он је ето опазио да је „Стармали“ сад тек спремно нападе и буздоване, да удара све што стоји на путу нашем напредовању, те ето на сва уста одговара свет од претплате на ову последњу четврт, која стаје 1 фор. а. вр. У нади, да нису сви то одговарање чули, обраћамо се на пошт. публику нашу, да ипак изволи послати претплату, а ми ћемо већ знати, шта ћемо с нападом и буздованом радити. Уредништво).

Питалице.

1. Ко купује ствари, које му не требају.
Онај ко купује сено и зоб, јер њему не требају.

2. Кад ће бити готова новосадска жељезничка ћуприја?
Кад се последњи клин удари.

3. Које прасе не грокће?
Попино прасе (трава).

4. Која лепа девојка није заљубљена, и у опште нема осећаја?
Лепа Ката (цвет).

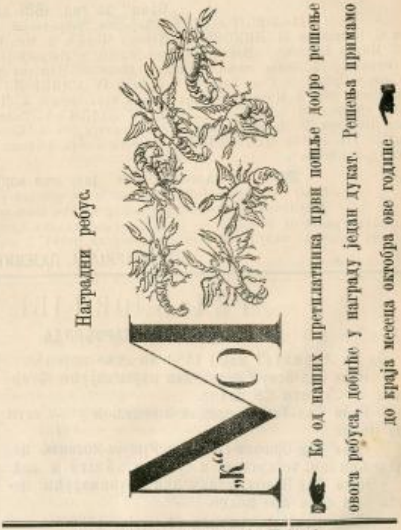

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

САД БАШ ИЗИЋЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за годину 1881.

Овај најпећи, најбољи, најлепши и по томе најјефтинији српски календар распростр је за ово шест година у више од 80,000 комада по свима крајевима где има Срба.

КАЛЕНДАРСКИ ДЕО „Орла“ уредио је *проф. А. Стандић*. Овај део доноси знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небеске знакове, сунце и планете, *особито брижљиво израђену планету земљу* (са сликом). У сваком поједином *новом и лепом месецу* уређеном месеци стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, занимљиве белешке, статистику земаља и владара. — „Орао“ доноси и у своме *седмоме* лету за год. 1881 најодабранији забавни и поучни садржај уређен уметнички израђени сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за год. 1881 грана се на ове одељке :

НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: 1. **Животописи и завештаји народних добротвора**: А. Гереског, Димитрија Голубовића, Лесе Павковића (од Т. К. Поповића) и Стевана Бадрљице. 2. Реч две о народним добротворима од *П.* 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: 1. **Мајка Црногорка** од *Т. Крстова Поповића*. 2. **Гробље, венчање и крштење**, збиља из српског-турског рата 1877—8 од *Борисе добросољца*. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: **Мис Аделина Павлија Ирби**, српска добротворка од *Д. Ј.* ЧИТУЉА: 1. **Царица руска Марија Александровна**. 2. **Милан Костић прота бечејски**. КЊИЖЕВНИЦИ И УМЕТНИЦИ: 1. **Др. Јован Суботић**. 2 **Катарина Ивановића сликарка**. НАРОДНА ПРИВРЕДА: 1. **Два фрушкогорца о виноградарству** од *Ч. Симоновића*. 2. **Писмо уреднику „Орла“** (против гајења свилених буба) од *Аце Орешковића*. 3. **Пабирци из пчеларства** од *Јована Живановића*. 4. **Пасулања сеја** од др. *Ђорђа Радића*. 5. **Чокотова уш — филоксера** од *К. Б. Трнавчевића*. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: **О алкохолизму**, други чланак од др. *Ђ. Натошевића*. ПЕСНИШТВО: **Каматник песма** *Злаје Јована Јовановића*. БЕЛЕШКЕ зарад разумевања слика. ВАШАРИ И ОГЛАСИ.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ 1881 израђене су брижљиво и уметнички у првим заводима у Бечу, литони су махом дрвопези.

„Орао“ за год. 1881 доноси 35 слика наиме:

I. НАСЛОВНУ СЛИКУ: **Народни Добротвори**, група из ликова А. Гереског, Д. Голубовића, Л. Павковића и С. Бадрљице. II. ЛИКОВЕ: 1. **Царица Марија**. 2. **Мис Ирби**, 3. **Пушкин**. 4. др. Ј. Суботић, 5. **Катарина Ивановића**, 6. **Милан Костић** — Вође либералне партије у Енглеској (7 сл.) III. СЛИКЕ ИЗ СРБИЈЕ: 1. **Конак кнеза Милана у Топчидеру**. 2. **Конак кнеза Милана у Нишу**. 3. **Народна школа у Нишу** 4. **Српска православна црква у Нишу**. 5 **Град Соко у Србији**. 6. **Град Голубац у Србији**. IV СЛИКЕ ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ: 1 **Мајка црногорска, слика Чермакова**. 2. **Црногорски поп**. 3. **Црногорка пред црквом чува оружје**. 4. **Црногорка чека драгога, слика Чермакова** 5. **Црногорци у бојуна арбанашкој страни**. V. СЛИКЕ ИЗ ПОЛИМЉА: **Голеше на Лиму**. VI. СЛИКЕ ИЗ РУСИЈЕ: 1. **Туски тутор, слика Лебедева**. 2. **Први полубал, слика Дмитријева** 4. **Казаци пред Царитрадом, слика Карамзинова**. 5. **Руска сељачка кућа**. VII. ЕКОНОМСКЕ СЛИКЕ: **Пасуљица соја**; филоксе ра (4 слике). VIII. ПЕСНИЧКЕ СЛИКЕ: **Шајлок** (уз песму „Каматник“).

У календарскоме делу има изрубрицирани листова за бележење.

„ОРАО“ за годину 1881 штампан је на углађеној артији и стоји само 50 новч., за Србију 1 динар.

Нарудбине из Србије прима наш главни комисионар књижара В. Valožnjka у Београду, који даје према нарудбини рабат од 20—25%. — Нарудбине из осталих крајева упућују се на потписану штампарију. Растуривачима према количини нарудбине дајемо књижарски рабат, а који поруче за готово добијају још нешто.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА у НОВОМЕ САДУ, издавалац „Орла“ и „Царића.“

—16

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и по харе, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

у БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не устукују ни једној до сада познатој фабрици, а у цени знатно јефтиније.

Наручене ствари прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМЕ САДУ 1880.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21 Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући фторник у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. под.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

„Стармали" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 35 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ЈАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 10. Октобра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека шаљу на штампарију А. Јајевића у Новом Саду.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Најновија мода.

Зашт' о моди лист наш ћути?
Многи нам чангриза, —
— Ево, роде, нове моде,
Управ' из Париза!

У Паризу већ се носи,
И даље се шири, —
А та мода налази се
На нови шешири.

Ти шешири могу бити
За сваку сезону;
Ти шешири могу бити
По разном фазону.

Могу бити ужи, нижи,
— А на њима вел;
Могу бити шири, виши,
То је tout egal.

Те шешире можеш купит'
Их примит' на дар, —
Једна справа генијална:
То је главна ствар.

На кад цура сагне главу
Ништа не зборећи,
Та јој справа вратне жиле
Притисне, пригњечи.

А притисак тај учини
(Преко нада свију)
Да цурица порумени
Управ' до ушију.

Тако може да се стиди
Неколико сати;
Дигне-л главу — федор пусти —
Бледило се врати.

Виспрена је ова мис'о,
Ја јој не знам мане!
Диван је то проналазак
У данашње дане!

Те шешире за цело ће
Купит' свака дама
(Која нема свога стида,
Урођена срама).

* * *

Не знам само, да-л се ове
Генијалне справке
Могу метут' и на неке
Панакамилавке!

Бамбус.

Телеграфски де пешке.

Све силе Стармалом. Шта вели Стармали о новој ситуацији?

Стармали свима силама. Вели, да је настала последња четврт.

Све силе Стармалом. На шта треба да се ради?

Стармали свима силама. Треба да се претплати.

Све силе Стармалом. Да се претплати на наследнје Турске?!!

Стармали свима силама. То не, — јер турско наследство нма легалних наследника; — него на „Стармали", који од своје публике очекује по једну демонстративно-колективну (банк)ноту.

Шетња по Новом Саду.

LIV.

Како је сада на дневном реду **помађарив**ање, то би за Нови Сад од преке потребе било, да се подигну **мађарски курзови** за алвације, пекарске шегрте, кестенџијнице, дротаре и чивутске „хандлере,“ јер ови још никако да науче мађарски, него још непрестано, као да смо још у Војводини, вичу без зазора: „Алвеее!“, „Три нове пааар!“, „Кијсеестена лееепи', врући! — Кинијестееен!“, „Лонце крпит' шерпењеее!“ и „Имате што на продај?“ Почетак је већ учињен у Пешти, где је недавно један полицај отерао са плаца жену што продаје кестење, јер је немачки нудила свој еспап: „Heisse Maroni!“, дакле је Немцима наметала кестење, а није хтела и за Мађаре да вади кестење. С тога је прошла, као и немачко позориште пештанско — забранили су јој радити, те ће као и немачки глумци остати без хлеба и ићи да проси, но питање је хоће ли и то умети мађарски, ако не уме, нека дође на новосадски вашар, ту ће зацело научити **просити на мађарском језику**. И алвацијама би требало забранити викати „Алвеее!“, и за мађарско уво пријатније ће бити чути из **српских** уста: „**Ауееее!**“ То није тешко научити, а учитеља за тај посао имамо хвала богу доста. Пекарски шегрти ако не усхтедну људски, треба им забранити продавати кифле, пак ће морати скорим обуставити плаћања и пасти под конкурс, а то данас није никаква срамота ни чудо, јер кад то може да пасира великој господи у Бачкој, да направе **громан** дуг и дођу под конкурс, зашто неби и мањи духовима, као што су пекарски шегрти. Кад неће да дођу на мађарски **курс**, а они ће на **конкурс**. — Што се тиче дротара, њих би требало, ако неће да уче мађарски, осудити на роботу, и то да **крпе** (место шерпења и лонаца) **разбијене** у двобоју главе, **пукнуту** свесу између турских и мађарских софта, **крњу** шерпењу равноправности у Угарској, **расцепан** лонац слоге између разних народности, **подерану** тепсију благостања нашег и т. д. Што се чивутских „хандлера“ тиче, они ће већ научити мађарски, за њих ме није брига, већа ми је брига за оне, који ће с њима имати посла.

Али само нек смо ми живи здрави, научићемо ми већ и мађарски. Само ће нам тешко бити оно што већ знамо — да **заборавимо**. Хемијске стихије, из којих је наша крв састављена, и које се зову: Душан, Обилић, Доситеј, Јован Рајић, Србија, Црна Гора, српски манастири, православна вера, име, језик, — **вечите су и немају** хемијског „валсервандшафта“ са **туђим стихијама**, те с тога се бојим, да ће нам немогуће бити **заборавити**, а научићемо ми већ лако све штогод хоћете, јер дао нам је бог доста разума и духа. **Аб.**

Чист рачун

поднешен са синовљом скромности нашој отачаској влади.

Две епархијске скупштине, које се жале са повреде аутономије и ништа сабор, — представљају, рецимо, угарски Срба . . . . . Трећину.

Две епарх. скупштине, које нису масла ради распуштене, представљају, рецимо, уг. Срба . . . . . Трећину.

Три епарх. скупштине, које би Анђелић и Грујић врло радо сазвали, кад не би унапред знали шта ће закључити, представљају, рецимо, угарских Срба . . . . . Трећину.

Suma Sumarum . . Цео српски народ.

Од овога одбите (као што и ми одбијамо) једно **турско** чегртало и једно **недељно** клепетало, и онда тек остаје: **Чист, овејан српски народ**, — који не иште ништа туђе, него само своје рођено, од Бога и од закона му дато право, да бар у својој школи и у својој цркви буде сам своје среће ковач.

Грађа за немачки буквар.

LI.

Чаша је: **глас**;
— И многи су ђаци
На *гласу* јунаци.

LII.

„Пестер Лојдов“ *стубац*
Немац вели: **спал'те**!
— А шта друго знамо
Нег — да послушамо!

LIII.

Ми велимо: *чавка*,
Немац вели да је: **доле**.
— Иди море, иди море!
Та даботме да је *доле*
— Ако није *горе*.

LIV.

Брат се зове: **брудер**,
— Макар што се *брудер Јаша*
Братски не поваша.

LV.

Сир се зове: **кезе**,
И добар је мезе;
Све *кезове* можеш појест',
Само не — *Бо-кезе*.

LVI.

Пољаци су: **поле**
Одавно названи,
Поле, вели Пруси,
Поле Аустријани
То је ваљда шала, —
Јер сви знамо да су пољску
Поделили на *три* тала.

Буквице.

Ђ.

Ђак. — На многим универзитетима се зове „ђак“ онај, који радо игра у кавани карте и билијара; неки приповедају, да се даје кадгод видети и на предавању.

Ђерам. — По манастирима су већином подземни извори (за пиће), те с тога тамо мрзе на ђерам, нити им треба.

Ђубре. — Има га доста и на књижевним ливадама.

Ђеп. — Код Новосађана значи то исто, што код других људи значи џеп.

Ђаво. — Код нас Срба „ђаво“ значи „шаљивчина“. До душе лепа шала, пећи у паклу живе људе! Благородан занат! иначе мора бити да је ђаво велики думп, јер пословица каже, да ђаво никад не спава.

Ђерђев. — Код пенџера никад не ваља девојка да седи са ђерђевом, јер знате како је оној „тети“ паспрало, кад је гледала кадета, те „тргла ђерђев па разбила пенџер!“ Туђом штетом ваља да се користимо.

Аб.

Грађа за мађарски буквар.

LXXV.

Пуно је: **теле**;
Пуно је, да како, —
Али не баш свако.

LXXVI.

Зло се зове: **рос**;
Наше цвеће бога проси,
Да та само така
Роса не *ороси*.

LXXVII.

Мађар каже да је **тој**
Кад му дадеш *млека;*
— А од краве можда мисли
Да је апотека.

LXXIX.

Мађар кад што *има*
Онда каже: **ван!**
Чујете-л' Хрвати,
То је добро знати.

LXXX.

Мужу зове: **ђилелем**,
Љубав зове: **серелем**;
Давно мислим, које би се могло
Одакле поднети, —
Јер и једно и друго
Са **лем***амем* прети.

LXXXI.

Цигетицу чрну
Мађар зове: **мај**;
А кад види много зоља,
Вели то је **рај**;
— То би строго забрањено
Да сам полицај.

То је зато.

Свугде човек нађе школу. —
Кад сам био у Стамболу,
Многом чему не бих ук;
Питао сам неког чичу
У шареном каштанчићу:
Зашт' се зове „**с у н у к**“?

То је зато, старац рече,
Кад већ моје име неће
У унуку живет' ком,
Прозваше ме тако свуде,
Нека баром у н у к буде
У и м е н у м о м.

Лека.

Грађа за латински буквар.

I.

У старих Латина
Во је био: **бос**;
— У времена нова
Нађи ћеш волова
У лепим чшамама
И у калочнама.

II.

Молбеницу Латини су
Петицијом звали;
— *Петиција* је ваљда била плата
Старих адвоката.
(Сад је — тако рећи,
И сам фершус већи).

III.

Њива ј' била: **рус**;
— Русија је сада море,
Не да, да је други оре.

IV.

Латин није *вик'о*,
Он је само **клам'о**;
— А кога је *оклама*о,
Тај је *викао*.

V.

Радим: **аго**! *радим:* **аго**!
Тако и сад Бошњак каже,
Ал му не помаже.

VI.

Прва земља: **тера прима**:
— Ово дубљег смисла има,
Земља *тера* са свог лица,
А у крило своје *прима*.

Допуна речнику

исправљеном у логичном смислу.

Постеља. — (Учитељ т. ј. онда кад нема шта да једе).

Галиција — (Лабораториум, где се пречишћују галиције).

Помодар. — (Човек, који је мало истучен, па није сасвим модар).

Викар. — (Лармаџија).

Бригада. — (Неплаћена порција).

Коначна расправа. — (Кад се размршују замршени конци).

Вајат. — (Статуа).

Попустљив човек. — (Који уме говорити као какав свештеник.)

Виноделац. — (Киселица).

Дупликат. — (Кућа двокатница).

Тековина. — (Кад се отаче вино).

Коструница. — (Кавез, у који туре тицу коса).

Удивителна. — (Тинта).

Контеса. — (Жена, којој се шиљу многе конте).

Порок. — (Иберџипер).

Журналиста. — (Она листа, кад се купе прилози за кога, да не умре од глади).

Ражањ. — (Кад се жање раж).

Кошара. — (Молер, гомбар, везиља, маршандмода).

Смрчак. — (У вече, кад сунце седне).

Лисабон. — (Кад се абонираш на новине које излазе у Фуксовој штампарији).

Ситни догађаји.

Један калуђер, који редовно чита „Недељни Лист“ и „Турски Народ“, — добио водену болест.

Један ђак горко се јадикује што није добио ни најмању стипендијицу, — макар само да има на цигаре.

Једна госпа у Н. ономад је била тако „расејана“, да је већ почела ницати.

Друга госпа у истом месту била је такође расејана, али у мањем степену, — па шта је урадила у својој расејаности! — Промешала је своју децу, а истукла карте.

За г. П., који је до сада целога свог века био зеленаш, кажу да је сад већ сазрео (за в.....).

Једна нова млада, која је дошла у пуну кућу једног економа, а у институту, где се васпитала није научила ништа радити, предлаже своме мужу, да пошљу све краве у — музеум.

Брудер Јаша препоручује чистоћу српског језика, и вели: не треба никада казати „хиљада“, него „тисућ“. (Дабоме, јер њему тисуће долазе од Тисе).

Уштипци.

Види се по сватчеву да смо ми Срби мањи, него други свет. Ономад у вече гледим с пијаце: Десно иноверска гостионица зелени „венац“ („кранц“), а лево у српској читаоници „венчић“ („кренцхен“)! Наше је све умалително!

△ Из Сарајева нам пише наш пријатељ Х. З., да су у Хрватској и Босни апатекари подигли парницу против листова „Устава“ и „Слободе“ с тога, што ова продају без обртничке дозволе и без апатекарске дипломе средство за спавање, што су до сада само апатекари уз лечнички рецепат смели чинити.

□ Даклем велики жупан бачки Громон дошао је, као што новине јављају под стечај (конкурс). Тако је то. Ко хоће нагло да стече, тај лако дође под стечај.

× Мој пријатељ Т. рече ми ономад зачуђено: Ја не знам каква су то господа код нас! На другом месту прикупљају господа порцију, те тако људи морају да плаћају, а код нас место тога — терају порцију!! На кад је терају, ко ће онда доћи да плати? **Аб**

Пуслице.

Ових дана имаће Паришке пиљарице забаван призор. Стари принц Наполеон уступиће свој престо (на коме је тако дуго и срећно владао) своме сину, нека и он види, како је то водити бригу о благостању тако неблагодарног народа. Тог дана неће бити у целом Паризу никакве друге комедије.

Школска деца питту, да им се земљопис предаје по Кутнер-Мајеру, али да се и Србија узме, каква је негда била (за преме Душанове).

Владика Кенгелац хоће да сазове још једну епархиску скупштину; — заборавио јој је приповедати шта је снивао оне ноћи, кад ће да се опраси покојне бабе Јуле крмача. А то је врло интересантно.

Бан Пејачевић био је у Пешти, — и израдио је на чисто. Сад кореспонденц-карте у Хрватској немају наслов само мађарски, него и — француски.

Богиња позоришне уметности, Талија, благодари Мађарима, што су је научили нешто ново. Живим — вели — толико стотина и стотина година, у разним земљама, и међу разним народима, и — да сам пре месец дана умрла, не бих знала шта је то: брахијум.

Уредник „Недељне клепетаљке“ хвали се да има већ три стотине предбројника, — а тужи се да нема више само четир **Тисуће** фр. субвенције.

Сви српски песници, и живи и мртви, и садањи (можда чак и будући) завиде Мити Живковићу, што има Милче, које спава у палати. (Види 39. бр. „Јавора“.)—То заиста још није дочекао српски песник.

Ћира. Како се оно зове директор гвоздених путова у Србији.

Спира. Директор гвоздених путова у Србији зове се Поливка.

Ћира. Ето видим! Све што је згодно узме нам Србија. А како би Поливку требали за наше улице, где човек лети хоће да се угуши од прашине.

Ћира. — Како се извињују Срби Сомборци, што су допустили да им се сокаци помађаре.

Спира. Они вело: Ларифари! Улице, имена, наслови то су све привремене ствари, — али наша немарност и равнодушност, то је нешто вечито.

Ћира. Да ти нешто кажем, али на уво да нико не чује.

Спира. На де брате, реци ми.

Ћира. Говори се да Др. Ј. С., Др. В. Ђ. и други одабрани чланови српског народа и саборски посланици, хоће да се селе из Осека.

Спира. А зашто, ако бога знаш?

Ћира. Срамота им је да и даље живе у такој општини, која није кадра да натера свога председника да сазове скупштину.

Спира. Е, бога ми, кад се строго узме, имају и право.

Ћира. Даклем генерал Тир хоће опет да копа нов канал, који би скончао Дунав са јадранским морем. Питање је само је-ли он дорастао за тај огроман посао.

Спира. Ја држим да је потпуно дорастао за тај посао.

Ћира. А по чему ти то судиш.

Спира. По томе, јербо је већ доказао да уме правити морске канале.

Ћира. Тако је, и није друкчије.

Ћира. Еле сад се већ и то доказује да Ракоцијев марш није композиција мађарска, — него чешка.

Спира. Но, ако се још и то докаже, па мађарски весељаци стану од Цигана искати натраг оне ф-уџигере и хундертерке, које су им у разним приликама за тај марш подавали, ето ти да се роди, поред толиких нерешених питања, још и Циганско питање.

Јавна предавања.

(Пок циклус.)

Поштована публико!

Као што (из свега) видим, ми смо они исти, стари, који смо били и лане; или (ако строго узмемо) сад смо још за годину дана старији, — то јест ми мушки, јер женске (особито ако строго не узмемо) можда су од тога доба за коју годину и млађе.

Ову нашу стару истоветност навео сам само за то, да не би ко од мене искао програма. Јер ко може у данашње време имати програма, — кад не знамо шта ће се догодити? Н. пр. ако буде мира, ми ћемо у ноћем потпомагати левицу; ако буде рата, ми ћемо се поудати у десницу.— Ако нам мету брњицу, ми ћемо бити пасивни; ако добијемо много новаца, да исплатимо сав дуг, и још да нам остане, — ми ћемо бити активни. — Ако нам буде слободно изабрати патријара, ми ћемо викати: Живио! — ако не, ми нећемо викати живио! Ако мету сечу пред нас, ми ћемо ићи напред; ако нам мету сечу за леђа, ми ћемо ићи натраške (онда ћемо тек бити прави раци). — Ако останемо Срби, ми ћемо бити скромни и понизни; ако се помађаримо, ми ћемо бити горопадни и весни. - Ако нас посну шећером, ми ћемо бити слатки и бели; ако нас посну једом, ми ћемо бити горки и зелени, ако нас посну паприком, ми ћемо бити љути и црвени. — Ако нам не запуше уста, ми ћемо бити уставни; — ако нас пошљу у Америку, ми ћемо бити слободни; — ако нам оставе школе, ми ћемо бити учтиви и углађени; ако нам узму и школе и матицу и просветне заводе, ми ћемо бити неизображени и неотесани; — ако нас у аутономији нашој на кратко насаде, ми ћемо бити на кратко насађени; — ако нас претерају у очајање, ми ћемо бити претерани у очајању; — ако нас истерају из трема, ми ћемо бити екс-тремни; и т. д. и т. д. А из тога се види да човек данас не може имати програма за у напред ни у главним стварима, а камо-ли у оваким ситницама, као што су ова предавања. Та сто и пр. ни сам брудер Јаша није могао да да програма својој публици, — једно: што нема публике, а друго што није имао програма, него га је морао узајмити од Тисе, који га такођер не би имао да га није узајмио из северо-јужно-источно-западне Азије.

Дуге јесење и зимске вечери, изазвале су лане потребу наших јавних предавања.

Сад смо опет онде, где смо били лане у ово доба. Зато изволите бирати: или ћете да прекраћујемо продужење — или да продужимо прекраћивање дугих зимских вечери, — или можда да спојимо ове две потребе тако, — да небуде ни једно ни друго. (Као оно што се на прошлом нар. сабору спојили напредни и умерењачки елементи тако, да се у лубеници изгубила и лубеница и диња.)

Узимајући на повољно знање ћутајуће одобравање ваше, да радим како знам, завршујем овај по новој моди: с ногу бачен увод и седам да почнем.

I. **Предавање.**

(које ће се штампати у 29. бр. „Стармалог“).

Деца се играју.

Пре неки дан десим се у мојем врту, који у поток таковани „Месић“ (који тече од манастира истог имена) удара. Ту су се играла деца, а један из гомиле повиче: „Душане! Је л' тамо прота (ал не Фила, него дечко, кога су деца „протом“ звали). Кажи му да дође, да ватамо жабце!“ 5—ко.

На „венчићу“ у Срп. читаоници.

Један мали малер (који може и другом пасирати).

Стари Грци су рачунали време по олимпијадама, а ми, чланови новосадске читаонице, рачунамо године по угоститељима. Колико година, толико нових угоститеља. Јанковић, Вихард, Златић, Смолички и Бошњак — тако се зову године од преселења „Читаонице“ у нови локал на пијаци. Па као што године долазе и одлазе, тако и угоститељи наши. Данас је опет један на поласку и да би се лепо опростио своје публике, хоћу рећи, опростио са својом публиком, приредио је тако звани „венчић“, у књижеству названи „кренцхен“.

То је све лепо и не би спадало у „Стармали“, да случај није одредио, да мени том приликом пасира један малер, али такови, који може и другом младожењи пасирати, само што се други тим не зале, него ћуте и гледе да то пређе у заборав, а ја сам у интересу културне историје и трансцендентално филозофије обећао, да ћу сам себе метнути у „Стармали“.

У ресторацији је било лепо друштво, наравно мушко. Пошто се по стародревном обичају наших прадедова у ресторацији једе (сушта проза!) и пије (дивна поезија!), то и ми верни нашим у аманет нам остављеним обичајима, држасмо се чврсто и сложно тога кориснога посла до неко доба.

Незнам какав лермонтовљев зао демон ули мени у главу, да одем мало и у дворану, где се игра. Ту је било још лепше друштво, него што смо ми били. „Венчић“ је био доиста венчић красних играчица, а млади људи облетаху око лепих девојчица и младих госпођа, као лептири око красног цвећа.

Ово и мене ослободи да приступим једној лепој и умиљатој Срнкињици из З.. гошћи у Новоме Саду, с којом сам имао част упознати се пре 2—3 године, кад беше у нашој вароши у гостима, и таман почесмо разговор, а немилостива војничка банда удари громко у један „валцер“ и игра отпоче.

Сада долази горепоменути малер.

Ја сам још стајао поред госпођице и штудирао, како ћу се на најзгоднији начин уклонити из дворане, јер ја још нисам почео на забавама играти, дођи ће ваљда и томе време (та Сократ је у својој 70-тој години учио играти, ваљда онда, кад је бунику попио!). Штудирам ја тако, парови се већ окрећу, а дође један стари, иначе сваког поштовања достојни господин, доведе једног младог официра испот руке и престави га госпођици, на што ју овај позове на игру.

У исти пар опази стари господин мене поред ње и не познавајући ме, запита ће госпођицу (показујући на мене):

— Ово је без сумње ваш господин отац?

Земљотрес у Лисабону није могао потрести већма земљу и заљуљати је, него што су мене ове речи. Госпођица је одговорила до душе „О молим, није!“, и ухватила се са својим играчем у „валцер“. Околоседеће госпође нису хтеле из учтивости да се смеју, него се чињаху невеште, но ја им не би заиста могао замерити, да су се и смејале.

Отац! То је истина лепо име и није никаква увреда, аг у породици имаде различних чланова, па како није стари господин посумњао, да сам који други члан фамилије, а то би мени много милије било.

* * *

Морал је од ове историје овај: 1) Никад не треба човек пре времена да иде на играчке, него ваља да чека док буде млађи. 2) Сигурнији је човек од малера у ресторацији, него у дворани, где се игра и 3). Не ваља бити пре времена сед и ћелав.

Аб.

Језгра из говора владике Кенђелца

на црначкој сварх. скупштини.

(Архипастирски штил).

Владика Кенђелац: — протест — пресуђен за велике преступе — ја сам суд — не можеш уватити ни за реп ни за уши — мене је... правила свакојаким и „жандар-владиком“ — не трпим — проституирати институцију — истражни акт — ја не говорим вама — писам ја мало дериште — грдне контрадикције — ал ја мислим патријарх је у првој линији крив — писам ни за ово, што сам данас — за мене је пенција, да се опростим Вршчана и Вршчани мене — с вама овај час престајем радити — покарјајте сја — дотужало и уветy и оку да слуша и гледа — читајте јасније — отступите са тог клизавог пута — ја вам забрањујем — „Застава“ плаче — каква су то потрзања — маните се којекаквог бадрцања! — ваш бол није и мој бол — ћути, ћути, Проко, седи још коју годину, на кад напуниш кесе, а ти реци због народе — сад ћу га позвати да ме прими за свог хаузк— —о људи људи божији—мени је администраторство по вољи — да одложимо саветовања — спремно сам пријатељски ручак — позивам господу страчце — имаде места за 20—30 особа.

Одговорна питања.

Шта је то булевар?

Булевар је то, кад Султан каже својим булама: „Не брините се, душице моје, знам ја шта радим; мудра сам ја зверка!

За што је пољана Ракош, у близини Буда Пеште?

Зато, да би се она господа, која сада терају највећи ракош, могла сетити на Ракош, па да се мало тргну.

Зашто пакрачки владика Никанор Грујић седи у Каћфали?

Зато, што је по народну корист сасвим шецко једно, а седео он у Пакрацу, а седео у Каћфали?

Промућурни савети.

Ако си здраво паметан, учини се мало да си луд. Ако си здраво луд, учини се да си мало и паметан. Само тако ћеш добро проћи на овом свету.

Не мој се никад у вече гледати у огледалу, јер онда човек може да се уплаши. То нарочито важи ако си дротар, оџачар, или — егзекутор.

Кад видиш кога ђака у кафани како вешто игра калабријаса, немој да се мргодиш, него се радуј (што му није отац).

Ако хоћеш да не будеш мамуран, а ти никад немој пити јуче, него увек данас.

Кад пођеш у порезно звање, да платиш порцију, сврни најпре у механу па добро фруштукуј, — јер кад се вратиш из порезног звања, ко зна хоће-ли ти остати још која крајцара у џепу.

Р. Р.

Из школе.

Учитељ, како је почео у 11 сати, тако је читав сат говорио о разним земљама, људима, и обичајима. На послетак рече: а то све проузрокује **подне бије**. — Па онда се мало тргне и запита: „А знате-ли ви, шта значи то **подне бије**?

На то ће устати један мали дебељко:

„Господине, ја знам! Ево баш сад **подне бије**, а то значи да треба ићи ручати.“ **С.**

И у другим варошима може се употребити.

Један пештански лист доноси ово „Припослано“:

Геза Б. заљубљен је био већ три године дана у лепу госпођицу Јелену К., а и она је њега љубила. Отац девојчин је био грозан и није ништа хтео да зна за спарење овога љубећега се пара. Ови се договоре, да обоје дођу себи главе, да одузму себи живот. Но немилостиви отац дозна случајно за њихову намеру и осујети тај план врло лукавим начином. Он изјави Гези, да ће му дати своју кћер Јелену под условом, ако му донесе с поуздану сведоџбу, *да је у иљадску улици близу Гшвинтовог кућатила одстојао по сахата.* Младић оде с погнутом главом и одсудном намером. Није дуго потрајало, а отац дође од њега ово писмо: „Драги господару! Ја сам био спреман, да живот свој жртвујем нашој госпођици кћери, али онако *кужан сиграј* да по сахата у себе увлачим — то ми није могуће и ја се овим свечано одричем руке ваше госпођице кћерке“. Ђаволски план очин испао је даклем за руком. Отац покаже пун радости писмо својој кћерци, а ова одмах паде у несвест.

У Новом Саду би се могло захтевати, да остоји ко по сахата у *рузмаринској* (нечуј вило!) улици или у *сокачићу близу народног позоришта* и т. д.

А и у многој другој варошн, нашла би се по која таква улица.

Предходно питање

неким српским књижарама.

Ала, молим вас, зашто се ви не оградите против моралне и материјалне штете, коју вам чине неки турски листови прештампавајући ваше огласе, и заваравајући свет, да бајаги има и српских књижара, које се не гнушају доћи у додир са њима?

Молимо за одговор, — да се према томе знамо владати.

Стармали.

Илустровано издање.

Мита је био јурист. Све му је којекако ишло, ал највеће му је муке задавало — **канонично** право. То му није хтело ући у главу, и увек се друговима својима тужио, како не може да запамти, што је читао.

Ђаволан један, његов колега, ђена, дође му једном весело, те ће рећи: Мито знаш шта је ново. Изишло је **илустровано** издање **канонично** права, овај час видех код књижара Штолца у излогу.

Мита скочи пун радости и оде право Штолцу, да купи канонично право са разјашњујућим **илустрацијама**.

Слуга сам понизан! **Ђемо Брђанин.**

Изјава.

Да не би свет наш помислио, да смо ми какви Осечани, ево и ми свечано изјављујемо, да се потпуно слажемо не само са оним епархијским скупштинама које су изрекле свој бол са горке повреде наше аутономије, него и са оним епархијским скупштинама, које нису имале прилике, да то изреку.

Ћира и Спира

Још и овај број шаљемо свима дојакошњим нашим претплатницима, који још нису послали своју претплату за последњу овогодишњу четврт, молећи их да то што пре учинити изволе, како би им лист непрекидно и даље слати могли. Идући број шаљемо само онима, од којих нам је претплата стигла.

Наклада „Стармалог“.

Најновије књиге.

Домаће животиње ручна књига за учитеље основних школа приредио Мита Нешковић учитељ у Сомбору, издање књижаре Мил. Караклашевића цена 1 динар или 50 нов.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказом.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ИЗИШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР

за годину 1881.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе најефтинији српски календар распростр је за ово шест година у више од 80,000 комада по свима крајевима где има Срба.

КАЛЕНДАРСКИ ДЕО „Орла“ уредио је *проф. А. Сандић*. Овај део доноси знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, црквено рачунање времена, пасхалију, небеске знакове, сунце и планете, *особито брижљиво израђену планету владара* (са сликом). У сваком поједином *новом и лепом знатном* умешном месеци стари и нови календарион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у њиву, народне и земаљске свечковине, занимљиве белешке, статистику земаља и владара. — „Орао“ доноси и у своме *седмоме* лету за год. 1881 најодабранији забавни и поучни садржај уређен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за год. 1881 грана се на ове одељке:

НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: 1. *Животописи и завештаји народних добротвора*: А. Гересковића, Димитрија Голубовића, Лесе Павковића (од Т. К. Поповића) и Стевана Бадрљице. 2. *Реч две о народним добротворима* од *П.* 2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: 1. *Мајка Црногорка* од *Т. Крстова Поповића*. 2. Гробље, пенчање и криптовање, убила из српског-турског рата 1877—8 од *Борише добровољца*. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: Мис Аделина Павлија Ирби, српска добротворка од *Д. Ј.* ЧИТУЉА: 1. Царица руска Марија Александровна. 2. Милан Костић против бечејски. КЊИЖЕВНИЦИ И УМЕТНИЦИ: 1. Др. Јован Суботић, 2 Катарина Ивановића сликарка. НАРОДНА ПРИВРЕДА: 1. Два фрушкогорца о виноградарству од *Ст. Симоновића*. 2. Писмо уреднику „Орла“ (против гајења свилених буба) од *Ане Орешковића*. 3. Набирци из пчеларства од *Јована Живановића*. 4. Пасуљица соја од др. *Борђа Рајића*. 5. Чокотова уш — филоксера од *К. Б. Прокопгера*. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: О алкохолизму, други чланак од др. *Б. Натошевића*. ПЕСНИШТВО: Каматник песма *Злат Јована Јовановића*. БЕЛЕШКЕ зарад разумевања слика. ВАШАРИ И ОГЛАСИ.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ 1881 израђене су брижљиво и уметнички у приим заводима у Бечу, ликови су махом дрвопези.

„Орао“ за год. 1881 доноси 95 слика наиме:

I. НАСЛОВНУ СЛИКУ: Народни Добротвори, група из ликова А. Гереског, Д. Голубовића, Л. Павковића и С. Бадрљице. II. ЛИКОВЕ: 1. Царица Марија, 2. Мис Ирби, 3. Пушкин, 4. др. Ј. Суботић, 5. Катарина Ивановића и 6. Милан Костић. — Воје либералне партије у Енглеској (7 сл.) III. СЛИКЕ ИЗ СРБИЈЕ: 1. Конак кнеза Милана у Топчидеру. 2. Конак кнеза Милана у Нишу. 3. Народна школа у Нишу 4. Српска православна црква у Нишу. 5. Град Соко у Србији. 6. Гтад Голубац у Србији. IV СЛИКЕ ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ: 1 Мајка црногорска, слика Чермакова. 2. Црногорски у бојногорски поп. 3. Црногорка пред црквом чува оружје. 4. Црногорка чека драгога, слика Чермакова 5. Црногорци у бојУ. V. СЛИКЕ ИЗ ПОЛИМЉА: Голече на Лиму. VI. СЛИКЕ ИЗ РУСИЈЕ: 1. Туски тутор, слика арбанашкој страни. V. СЛИКЕ ИЗ ПОЛИМЉА: Голече на Лиму. VI. СЛИКЕ ИЗ РУСИЈЕ: 1. Туски тутор, слика арбанашкој страни. V. СЛИКЕ ИЗ ПОЛИМЉА: Голече на Лиму. VI. СЛИКЕ ИЗ РУСИЈЕ: 1. Туски тутор, слика Карамзинова. 5 Руска сељачка ка Лебедева. 2. Први полубан, слика Димитријева 4. Козаци пред Цариградом, слика Карамзинова. 5 Руска сељачка кућа. VII. ЕКОНОМСКЕ СЛИКЕ: Пасуљица соја; филоксе ра (4 слике). VIII. ПЕСНИЧКЕ СЛИКЕ: Шајлок (уз песму „Каматник“).

У календарскоме делу има изрубрицирани листова за бележење.

„ОРАО“ за годину 1881 штампан је на углађеној артији а стоји само 50 новч. за Србију 1 динар.

Наруџбине из Србије прима наш главни комисионар књижара В. Валожића у Београду, који даје према наруџбини рабат од 20—25% — Наруџбине из осталих крајева упућују се на потписану штампарију. Растурићачима према количини наруџбине дајемо књижарски рабат, а који поруче за готово добијају још већи.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА у НОВОМЕ САДУ, издавалац „Орла“ и „Царића“.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 21. Априла (3 маја) 1880. до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: сваки дан изузимајући *Фторник* у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у ½5 сати по подне.

Нови Сад-Оршава-Галац: и Рушчук-Косполи: понедељником, четвртком, и суботом ½5 сати п. под.

Нови Сад-Пешта: сваки дан изузимајући петак ½11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. Априла (2. маја) 1880.

УПРАВА.

–17

ОГЛАСИ.

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и и харе, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније.

Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на пе год. 25 гр., на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 20. Октобра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и оглсе, нека шаља на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

О, људи, шта сам ја сневао!

Прочитавши синоћ у „Застави“, да је саборски одбор и просветни савет довршио све операте, и да је тиме разбијен један камен, који уг. влада сазину нашег сабора на пут котрља и осетивши се после тога као да је и мени половина камена са срца пала, легнем да спавам.

Сад долази сневање!

Сневам ти, брате, као да сам и ја у некој депутацији код министра Тисе. А човек нас лепо пита:

— А где! зар ви нисте отишли у Америку?!

— Нисмо, ваша ексцеленцијa!

— На које добро?

Ми му кажемо које је добро, т. ј. да је главни услов испуњен, који је он ставио за сазив сабора. Даклем да буде тако добар и т. д. и т. д.

— Јо, децо моја и голубови мои, рече министер, — а знате-ли ви, шта смо ми оно још казали: догод се не исплати фондовима предујам за дојакошње саборе, донде ваша узакоњена аутономија може чачкати зубе, али донде сабора бити неће.

— А сећа-ли се ваша ексцеленцијa, да је та рестанција наших општина, са вашим одобрењем репартирана на десет идућих година, — и по томе би ми благодети изузетног стања могли уживати пуни десет година.

Министер се благо насмеши, што је толико значило, као: знам ја то врло добро!

Док ми у ријечи бесмо, стиже једном од нас телеграм, који је овако гласио:

„Народни посланици држали су телеграфску конференцију. Резултат је овај: Њих тридесет, које је бог поле бољим имањем обдарио, изразили су се, да ће о свом трошку доћи на сабор и не треба им дневнице. Врсни карловчани се изразише да ће дати 22 и ½ собе бесплатно за осталих 45 посланика. А ти посланици изразише се, да ће се задовољити сваки са 40 форинта путна трошка и са 60 форинта за један месец трајања сабора на храну. А то чини 450.000 крајцара или 4500 фр, или 45 стотинарке, или 4 и по хиљадарке. — Сад се родило питање, ко ће ту грдну суму да подмири. Општине, које су увиделе преку потребу сабора, и искале га, нуде се, да за себе и за све остале општине ту свету у напред положе. Али шта се сад догодило: хиљаду српских најсиромашнијих трговаца и тежака дају сваки по 4 фр. 50 н. да подмире тај трошак, па макар пет дана са децом и женом гладовали. На то се тргоше 45 средњих газда, па рекоше: Не ви, него ми! сваки дајемо по 100 фр. на олтар части рода свог. — Јест али сада устадоше неколико богаташа српских, па рекоше сваки: Ја вас приклињем богом живим, пустите мене, да подмирим тај мали трошак, па да ми благослов прати децу и унуке, догод траје Сриспва и српске свести. — Молимо вас даклем, јавите очинској влади, да за трошкове око нашег сабора не лупа себи нашу главу, него нека закону и правди задоста учини, па нека допусти да се сабор што пре сазове.

Ми тај телеграм покажемо г. министру запитавши га понизно: шта сад вели, кад су сто сви услови испуњени, све препоне отклоњене.

Господин министар поче, да се чеше иза ува и рече: Тако ми бога, ви ме сатерасте у ћор-сокак. Ал пустите ме само мало да се промислим.

И он стави прст на чело и поче да премишља.

Али док је он премишљао, нека весела браћа прођоше шором певајући „Ој терету, докле ћу те вући!“ ја се на то тргнем, пробудим се, — оде санак пусти.

Прва ми је мисо била: Ej, боже, што немам

4500 ф. и једну крајцару, па да поделим са народом. Они 4500 фр. да мстем на олтар најжурније народне потребе, а крајцара да остане мени, и са том крајцаром да се осећам богатији него сви богаташи и спајиће наше.

Што сам дуже премишљао, све ми се већма чинило, да овај сан није баш тако луд. И да не би згорег било, кад би и најзбиљнији људи о њему мало промозгали.

Кад опет што лепо будем сневао, ја ћу вам и то приповедити. **Стармали**

Шетња по Новом Саду.

LV.

Јесен и њене благодети увеликo већ уживамо: Х. Лајтнер је већ стигао из Беча и донео најновијих мантлова и јопинова за госпође; зубни лекар др. Дик већ је започео да нам вади шупље и крње зубе; ново вино и „Нови Пестер журнал“ већ су почели да ређе, Виљемов антиревматични крв чистећи чај и мађарски језик у народним школама већ смо почели да употребљујемо; сваковрсни реалитети и новинарске лажи продају се из слободне руке; пожутело лишће на дрвима и претплатници на српске листове нагло опадају; фуруне по собама и ступци у чивутским новинама већ се блатом замазују; дрва и карте већ се свуда цепају; жито, вино и удавање држе се на цени; грчка влада и грчке младожење одавна се спремају, ал никако да се одлуче; Улцињ и Каменица једнако су опкружени неким лађама и пародродима; велесилске флоте и хрватски младенци непрестано демонстрирају, али свет им се само смеје, јер види, да је то све напразно; виноградске чегртаљке и владика Кенђелац увиђају да сад већ више „нису за оно место на ком су“; у Загребу се међу дупли прозори, ваљда за резерву, ако би „младенци“ једне разбили; дрва варошкој сиротињи и Станојевићеве брошуре опет се издају; јесење магле и политичка ситуација јако нас загушују; код осетљивијих (на зими) људи и код мађарских дуједаната игра рукавица важну улогу; — једном речи јесен је увеликo наступила и ми већ уживамо њене благодети.

Међу остале јесење благодети спада и кишновити вашар, а то ће рећи: новосадски вашар. Каже пословица: „може бити без једног циганина вашар“, али новосадски вашар и ако може бити без једног циганина, али не може бити без кише. Тиме се пак ускраћује новосађанима уживање, да на вашару под шатром код Ваштаг Пане једу оне густозне кремпадле и пију каменичког онотодишњег шилера, од којега ноге зебу. Но у накнаду за ово иду Новосађани код „шварцпинтера“ на кренпиршле и новосадско пиво, те опет не остају гладни ни жедни. И не само да нису гладни и жедни, него су тако задовољни, да се и не сећају, да има људи на свету, који трпе глад и жеђ. А друго, шта ће сиротињи залити, баш и ако гладује? А да како др. Танер у Америци може да не једе по 40 дана? Помислите само, колико ту човек уштеди, кад пости и гладује. Ја сам уверен, да ће наша сиротиња, која не једе (дакле не троши на јело) за кратко време врло много уштедети, те се обогатити. И др. Танер кажу, да се због неједа свог, јако обогатио. То је што се глади тиче, а за жеђ је лако. Као год што Сремци имају толико вина, да се све — штоно кажу — даве у њему, тако и ми имамо воде (Дунав), да се све давимо у њој. Ту дакле оскудице нема.

Што се тиче извештаја о овом новосадском вашару, упућујемо читаоца на наше политичне и економске новине, јер кад не доносе извештаја о темишварском спархијском вашару, ваљда ће бар о овом наћи за вредно. Филолози доказују, да „Темишвар“ долази од „Темис“ (богиња правде), и од речи „варати“, — „Темишвар“ дакле значило би, да ско се и приликом ове спархијске скупштине у богињи Правди јако варали до сада, и да је онај војно — своју драгу (нацију) изневерио. Ал' то су све вашарски послови, који, као што знамо, не трају дуго, и с тога ваља други солиднији еспап узимати други пут, који се неће тако лако разбити, подерати, излизати изветрити и опучити. **Аб.**

Грађа за мађарски буквар.

LXXXII.

Орò је: *орđ*,
Мађар вели да је шаш;
— Зашто му се чини шаш,
Ти га боже знаш.

LXXXIII.

Кад Мађари *мијавиу* виде
Онда кажу: **надаљ**;
— И у томе смислу
Растумачит' ваља,
Како је Анђелић
Дошао до *Доља*.

LXXXIV.

Покажи му: *гвожђе*,
Мађар вели то је: **ваш**;
— Е па фала, брате,
Чисто ми је лакше,
Кад сам чуо да је
Барем штогод *наше!*

LXXXV.

Вредност зову: **беч**;
— Ал *Беч* само *вреди*
Док се не увреди,
Па се не *разреди*.

LXXXVI.

Локот кажу: **лакат**;
Не ваља ни српски,
А превод је сакат,
Бар да штогод важи,
Кад се лако добива
И кад се не тражи.

Јавна предавања.

I.

О кијавици.

Поштовано содружество!

Пре свега, молим свакога, да нико не мисли, да ћу ја сада зато говорити о кијавици, што ја кијавицу волим. Та говорио сам ја више пута и о мађарској равноправности, и о смрдљивом дувану, и о Анђелићевом православљу, и о мирисавој променади Новосадској, и о другим стварима, које су ми у носу, — ал сам уједно увек желео, да не морам, да немам прилике о томе говорити.

Тако стојим и сада са кијавицом (пред вама), ја је писам тражио, — сама ми се наметла, — ма о чему другом да говорим, она ће се уплести у разговор, — ту дакле нема другог излаза, него или предавати о њој, или отказати заказано предавање.

Јест' — ал ко би онда предавао!

Прота митровачки богме неће држати предавање (рачуна удовичког фонда.) То немојте ни мислити!

Султан се таки расрди, кад му споменеш о предавању (Улцина).

Министар Тиса, што би имао да нам предаје, то је већ предо' „Турском Народу“ и „Недељном листу“.

Владика Грујић, можда би могао држати какво предавање, које би нам се допало, — али ви нисте вољни да идете као у Чакавалу, — хоћу рећи чак у Качавалу.

Владика Кенгелац, истина, радо држи шаљива предавања, — али само у епархијској скупштини. Е, а ко зна, кад ће опет бити епархијске скупштине!

Администратор Герман не би се много скањивао, он би предавао. Ал он опет не би предавао вама — народу — већ коме другом.

Сомборци, истина, држе честе предавања (своја права без невоље), — ал та предавања нису занимљива, више су, како да се изразим? — онако као жалосна.

И тако хтели, не хтели, морате се задовољити са мојим предавањем, — па ма било и о кијавици.

Даклем пре свега да се запитамо, од куда долази та реч кијавица? Ако има међу вама који филолог, тај ће тако одговорити: „Реч кијавица долази од кијања“.

Ал немојте му веровати. Филолози се много пута варају, и натрашке сватре. Кијавица не долази од кијања, већ напротив, кијање долази од кијавице.

А кијавица долази од назеба, нарочито кад човек озебе с ногу. У месту, у коме ја живим, вино је од те сорте, за коју је покојни Ђ. говорио: „Од тога вина зебу ноге!“ — И ја све жалим на то, да сам зато добио кијавицу, што су ми, од отог вина моје прозебле — и ако ми скоро не дође неко давно обећано вино, још ће се и смрзнути, т. ј. не ноге, него водени путови, лађе ће престати ићи, и ја ћу морати чекати, док буде готов Кондорошев ајзлибан.

Ал не мора човек озепсти с ногу; — јер кад би човек морао озепсти с ногу, онда би сви људи имали кијавицу; а пошто сви људи немају кијавицу, то је најбољи доказ, да човек не мора озепсти с ногу. Quod erat demonstran-dum.

У прочем, господо, шта више и — госпође моје, кијавица има и својих лепих страна, и то са разних гледишта.

Са морално-етичког гледишта има кијавица ту врлину, што се онда не сме љубити, и свака мати може кијавичавог младића без бриге у своју кућу пустити (т. ј. ако нема кћери, него саме синове.)

И са полицајног гледишта има кијавица своју вредност. Ни један лопов, који има кијавицу, неће доћи да ти се подвуче под кревет, па да чека док не заспиш, — јер га кијавица може одати. А преко свега тога полиција и иначе воли, кад ко кија вица.

Са културног гледишта има кијавица то добро својство, што препоручује куповање (или на који други начин набављење:) шнупфтикле.

Са економног гледишта има кијавица то добро, што, кад њу немамо, не морамо се бацити у трошак да купујемо бурмут.

Ни са религијозног гледишта није она мачији кашаљ. Јер кијавица нас уподобљава светим оцима калуђерима, — т. ј. учи нас говорити кроз нос.

И са лечничког гледишта има кијавица својих врлина. Јер кад нема других, важнијих болести, онда је кијавица докторима нужна као корица хлеба. Зато је они, кад латинско-грчки говоре, и не зову дрикчије, него Coriza. (Ал ми то инак разумемо.)

И са државно-економног гледишта кијавици се треба поклонити. Јер она људима натерује сузе на очи, и тако прави излишним и егзекуторе, и пусту-комесара, шта више и многе солгабирове. (Могла би кадкад и цело министарство заменити).

И са гледишта народности кијавица нам више вреди, него извесни параграфи. Јер кијавица нам допушта, да смемо и српски кијати, — само, наравно, не сме бити одзив „на здравље!“ него kedves egészségére valjék!“ — Ал толико ћемо ваљда већ научити, — ма све друго заборавили.

И са предавачког гледишта заслужује кијавица одлично признање. Јер кијавичавог предавача треба публика кроз прсте да гледи, — хоћу рећи: слуша. И ја се за ту околност оберучке хватам.

Чудновато је то, што кијавица не стоји ни у каквој пропорцији са носом. Јер велики нос можеда има малу кијавицу, а на против мали нос може да има велику кијавицу. На сад нека ко рекне да има на свету правде! (Ја се многоме надам од струје нових, напредних, антилибералних идеја, —'ал се ипак сумњам, да ће ову неједнакост икада моћи исправити).

Заборавих вам казати, да човек може бити Кинез и онда, кад нема кијавицу, журим се да завршим ово моје прво предавање, — ако ни чим дру-

гим, да вас бар краткоћом његовом примамим, да ме и други пут доброхотно саслушате.

Збиља! Ако се нисте смејали, то ми је веома мило. То ми је знак, да сам говорио у духу времена.

—рм.—

Бачванске и банатске песме.

(Још нештампане).

1.
Зелен ора, деб'о лад,
Буди богат док си млад,
Кад остариш, а ти онда
Узајмљуј из фонда.

2.
Ој јаворе, јаворе,
Попа купи паворе,
На их учи да Мађара
Узму за нотара.
Ђурђевчани траву плеву
Слушају поп Стеву.

3.
Три рива мола
Мој се дика лола,
Од како је учитељ
Комунадних школа.

5.
Колективне ноте
Деру се на фоте,
У залуд се онуд мота
Велесилска флота,

5.
Ова цуца чизме моје
Од коже сте, ал' од које?
Ево моја песма гуди:
Од образа неких људи.

6.
Три рива сомота
Је л' те (вла) дико срамота,
Што се бојиш скупштине
Да те не ушкине.

7.
Ој Вршчани, Вршчани,
Та јесте ли хришћани!?
Зар вам прија мандара
Од вашег „жандара“?

8.
Ко би данас момак био
Па се неби помамио —
На сваку анархију
Што нам руши спархију.

9.
Ej сомборске улице
Постадосте сада „utcza“,
Ал' ми отуд видимо
Кол'ко сати код вас куца!

Скупио **Аб.**

Уштипци.

Ми смо до сад држали, да је задатак школе да поправља и чисти децу (од сваког неваљалства) а сад видимо из „Заставе“, да је у Фелдварцу било обратно: онде су до сад деца чистила школу.

§. Сомборска репрезентанција је закључила, да се на све улице метну табле са само мађарским именом дотичне улице. То нам је чудо, да су Мађари Србе надгласали, кад нама наш пријатељ, пивар Челиковић „пише да су тамо увек Срби у већини.

□ Питалица: Каквог талога нема у новосадској вишој девојачкој школи? Одговор: **Ка-талога**; (бар га није било у прошлу недељу, 19. (31.) октобра.)

ʒ Питалица: Ко у Новом Саду има највише знања? Одговор: Варошки добошар, јер он толико има знања, да сваки дан по нешто и другима „даје на знање“.

+ У Панчеву је изишла књига о „Мачку у чизмама“; ово је врло добра књига за децу, али има доста књига других, које кад купимо, а ми видимо, да смо купили „Мачку у џаку.“

= Дописник из пакрачке дијецезе вели, да је парох Н. Р. врло тачан, јер код њега је млађи син старији, отац је син, а син је отац. Требало би боље загледати у протоколе, можда имају и ови степини сродства: да је деда унук, стрина заова, теча нећак, ујак мати, отац стрина, шогор јетрва, вет кћи, а пуница девете пећке жарило.

☛ Црногорцима никако да даду мира! Сад их опет један паша чанг-риза.

? Сушачка „Слобода“ узима опет себи слободу, да Краљевића Марка назива правим „хрватским“ јунаком. Још ћемо ваљда дочекати, да Поп-Кука у „Сријемском Хрвату“ позива речма Змај Огњеног Вука Краљевића Марка овако:

„Побратиме, Краљевићу Марко,
Да си брже Сријем земља равној,
Нек имадем од боја јунака
Ако буде до невоље љуте
Да се мени у невољи најеш!“

Аб.

Јавна благодарност!

Свима сродницима и пријатељима, који ме удостојише, да буду при погребу моје незаборављене (док се не оженим) супруге.

У нади, да ће ми ту љубав и други пут указати, остајем

Шмурило.

Ђира. Даклем у Загребу је сабор са два гласа већине решио, да није задовољан са помађариваљем. А шта веле на то господа у Пешти,

Спира. Шта веле!? — Веле, да је то непоњатно.

Ђира. Заиста је непоњатно! Само два гласа већине!!!!!

Ђира. У брудеровом листу стоји, како „народњаци“ сами фабрицирају дописе, шаљу их у стране новине, па изгледа да се и Французи и Енглези с њима слажу. И вели да је то гадно и подло.

Спира. А ко је тај дописник брудеровог листа?

Ђира. То је главом Аца Зуб.

Спира. А како се потписао?

Ђира. Потписао се: „**М**“.

Спира. А одакле је допис датирао?

Ђира. Из Беча.

Спира. Но то је мајстерштук од сакраментског сапридидијераља!

Ђира. Даклем министар Хајмер вели да се не нада скорој предаји Ужица, — али да се у толико више нада да ће се флота кућама својим разићи.

Спира. Ала је то штета што министар Хајмер није турски министар, зацело би добио орден највеће медидије, за тако дивне надежде. Ал као нашег министра ја би му досудио, да он плати трошак, што је наше бродове бадава кретао.

Грађа за латински буквар.

VII.

Не знам ко је био кум,
Ал *погрешку* стари су Латини
Звали: **вицијум**;
— **А** како је сада?
Сад још горе стоји:
Данаске се **виц и ум**
У злочинства броји.

VIII.

Ми кажемо: *зло*,
Латини га зваше: **малум**;
Ал сад да се роде,
Па да живе оде
Искуство би ново стекли:
За зло не би: *малум*,
Већ: *великум* рекли.

IX.

Грожђе је: *грожђе*,
Латини га зваше: **ува**;
— Ал ипак су вино пили,
Хисторија вели,
И нису га никада
За *уво* занели.

X.

Јарам зваху: **југум**;
— Тако и сад траје;
Јер ва *јуку* још и данас неки
Знају *јарам* шта је.

XI.

Вечер зваху: **вешпер**;
— По том судит' смеш,
Да Латинке никад даћу
Нису *прале веш*.

Допуна новога речника,

неправљеног у логичном смислу.

Ушур. — (Кад извесна животињица домили до масна званија и постане господин).

Подножје. — (Млади пилићи, пачићи, гушчићи, јагањци и т. д.).

Темњача. — (Ћелепуш).

Софта. — (Зрела бресква).

Сирена. — (Баба, која продаје сир).

Одеум. — (Лудило).

Пашеног. — (Штруфпандла).

Бакшиш. — (Кад бабу ошишају).

Идиома. — (Шупас).

Пркос. — (Кад кос одлети).

Пандирало. — (Угарски министар, који, макар да је укинут феудализам, жели од Срба десетак — да га пошље у Америку).

Лаворика. — (Кад лавови ричу).

Дарда. — (Невеста).

Ледина. — (Дебео лед).

Вртогланица. — (Купус, који је родио у башти).

Резанци. — (Резина деца).

Облигатан поздрав. — (Кад вода нарасте, па облије гат).

Урбан. — (Хрватски бан, кад је срцем и душом Мађар).

Парасит. — (Неко препотопно створење. Јер тога данас нема, ко је пара сит).

Фатима. — (Човек, који је здраво, здраво висок).

Немариш девојка. — (Девојка, која је заборавила да прибије риш на своју аљину).

Шта вели пријатељ Анђелићев.

„Турски Народ“ у последњем броју свом саветује владу да не поставља самосталну хијерархију у Босни, јер једини Анђелић, и никоји други Србин на свету, не би кадар био бити штит против Гледстона, кад би овом на ум пало, да у првој конференцији предложи „да је Аустро-Угарска кроз четири године задоста просвету у Босни и Херцеговини ширила.“

Благо Босни, ако друге невоље нема, него само ту бригу, како ће Гледстонову политику сузбити!

Благо Анђелићу, кад је једини у роду!

Шта значи: с. р. иза разних потписа.

Иза подписа министра Т. значи = секирам раце.

Иза подписа С. М. значи: служим роду.

Иза потписа брудер Ј. значи: спавај роде!

Иза подписа његовог колеге значи: свињска работа.

Иза потписа Е. Ч. значи: служите ракије! сипајте рума!

Иза потписа уредника П. Л. значи: суна роткива.

Иза потписа а. Г. А. значи: само рсуски!

Иза потписа в. Е. К. значи: смушен разум.

Иза потписа бана П. значи: сав Рват.

Иза потписа Абдул Х. значи: сад ретерирајте!

Иза потписа „Стархаловог“ значи: сирота раја! (По „Hum. L.“)

Одговорна питања.

— Какву утеху имамо у неродној години?

— У неродној години имамо ту једину утеху, што нико не може обрати бостан.

— Каква је разлика између лепих девојака и суза?

— Лепе девојке падају нам у очи, а сузе нам падају из очију.

— Ко је највећи раскошник на свету?

— Ветар,

— А зашто?

— Јер он сипа у море песак.

— Како се зову она слова, којима Бисмарк пише љубавна писма Султану?

— Та се слова зову фрактур.

— Зашто рибе никад не банкротирају?

— Јер су се научиле да излазе на крај.

И народ уме каламбурисати.

Неки веле, да каламбур (Wortspiel) није никаква досетка; и да су то књижевници код нас пресадили; и да тога нема у народу и у његовим умотворинама.

Могло би се са много примера доказати, да није тако, и да каламбуре прави и народ.

Ево само неколиких примера:

1.) Кад кога нуде да попије чашу вина, он ће рећи: „Не могу попити, нисам владика; него ћу је испити.“

2.) Покојни чича Павле (који не верујем да је знао читати) хвалио се у шали нама деци, како је он богат. „Имам“ вели „код куће два велика сандука; у једном сандуку сам цванцик, а у другому сандуку сам дукат.“ (Можда сиромак није имао ни то, јер нам је често и овако говорио: „Децо, још ове године зло, па онда никад више добро.“)

3.) У Сентомашу за мога детињства, кад су за кога хтели да кажу, да је луцкаст, називали су га Лудвиком.

4.) У народној песми вели девојка, да ће момку дати, драгољуба, да је драги љуби.“

5.) Онај познати каламбуро човеку из Ковина, кога су питали: Па јеси-ли добио вина, кад си га искô? — то народ често приповеда и свако разуме и смеје се.

6.) За пашино дете кажу: пашче. И то је народни каламбур.

8.) За пасуљ, у шали вели: „Мани га, молим те, ни име му не пада; пас и уља!“

8.) У Н. Саду за мога детињства кад су ком бесповесном надничару рекли: „Иди ради!“ Он би одговорио: „Та тамо сам и окукô.“ (Рада је био бирташ у Н. Саду на ћошку ћурчијске улице, преко од апотеке, где је сад дућан „код бела орла“.)

9.) За мога детињства био је у Н. Саду неки старац гурав, звали су га Чаћом. (Кућа му је била у лебарској улици, између садање Гаванскове и Натошевићеве). Деца су га више пута задиркивала, ал Чаћа се није осврtао, нег је само певушао: „Пас лаје, пас лаје!“ А кад се деца на то разљуте, он би се извињавао: „Па ништа, децо, ништа, ја само певам: Пасла је Мара јагањце!“

10.) „Ао Бечу не бечи се на ме!“ — Не знам за јамачно, ал чини ми се да је и то народна песма.

11.) Хоћеш-ли љубенице или дињe? — „Ја би Љубендиње!“ — Хоћеш-ли гра или пасуља? — „Ја би грасуља!“ — И то је нешто налик на каламбур.

12.) „Асмоња митмоња, сде мога Јову смуњаше.“

13.) „Тако ти је, брате, нама суђено“, вели прост човек. Па ето и у цркви се поји: „Подај господи!“ — Све господи, па господи, — а нама паорима ништа!“

14.) Кад Мађар каже „Jóvan!“ онда му одговоре: „Јован ка' и други човек“.

15.) Неки стари Шајкаш, који ме је возио некуд, тужио ми се, како њиово село пропада. Ја га запитам, за што је то? „Ej, мој господару“, одговори он, „село је као и кола; ти знаш да ни кола не могу добро да возе, кад нсваљају старе шине!“ (Нема сумње, да се то односило на сеоске старешине.)

И таких каламбура народних има још много и много. Вредно би било да се покупе. Ј.

Грађа за енглески буквар.

I.

Србин каже: *девојка.*
Енглез каже: **мед.**
(Не знам како жену зову,
— Можда кажу: *јед.*)

II.

Србин каже: *узрок,*
Енглез вели: **кос**;
— Ова речца енглеска
Српски ми изгледа, —
Хеј, *Косово узрок* је
Многих наших беда!

III.

Србин вели: *соба,*
Енглез каже: **рум**;
— Отуд вајда долази
Српски реч: *подрум.*

IV.

Ми велимо; *купатило,*
Енглез каже да је: **бес**;
— Многи наши мужеви
Истога су мишља,
Кад им жена често
Купатила мења.

V.

Србин каже: *љубав,*
Енглез вели да је: **лов**;
— Српској ћери не шкоди
И енглески знати,
Јер тако се многим реч'ма
Боље смис'о схвати.

Чудновата варош.

Има једна чаробна варош, пуна живих и мртвих створова, које се у највеће реткости броје, а којих нема ни у музејима, нити у баштама са зверињацима. Тако сам од животиња видео у тој вароши ове, скоро рећи, непознате и немогуће **животиње**: „плаветног рака“, „златну змију“, „белог лава“, „плаву мачку“, „златну мачку“, „златну патку“, „златну змију“, „црног (са свим црног) коња“ и „црног јарца“ и т. д. Од **биљака** има вам ту, и ја сам својим рођеним очима (и ако кроз наочаре) видео: „златну дињу“, „златан грозд“, (ал има и обичног „плавог грозда“), од цвећа је оплетен и један „златан венац“ и т. д. Како је у тој вароши већином све златно, то је и оруђе, којим се служе од злата, тако сам видео „златан плуг“, „златно бурe“, „златну мотику“, косу и т. д. И небо им је чудновато; на њему има једна дворана „кодсунца“, има „златна — плава — и бела звезда“. **Народности** има различне. Видео сам ту „Црногорца“, „Штајерца“ „Тиролца“, „Ерцеговца“ и т. д. И **птице** у ваздуху су им чудноватe, Видео сам „златну шеву“, једног „црног“ и једног сасвим „белог орла“! На зиду једном опазио сам, где су изникле из зида „три главе шећера“! Владаоца имају више, тако има само у једној кући „Три круне“, а опет у другој кући има још једна „Круна“, и мора се признати, да су им владаоци врло демократски и гостољубиви, код њих може ићи ко хоће, ту се части, једе и пије, колико сам само пута „Код краља“ био на чаши вина! Мора бити, да је близу гдегод море, јер сам видео „Матроза“, а и Принца“ сам виђао на једном ћошку. Мора бити да и више небесна створења иду по земљи, ја сам бар видео два „златна анђела“ и „с в. Духа“.

Може бити да ће се наћи когод, ко ми неће веровати. Заиста и самом ми је чудновато! Но цела истина.

Ко не верује, нека дође у — Нови Сад и нека посматра по кућама, над дућанским и бирцуским вратима цимере (шилдове). **Аб.**

Страхота.

Као вештац разбарушен
Лоји се спотиче;
Јао, боже, да страшнога
Напреног вампира!

Зуби шкрипи, ватру бљује,
А зенице шири;
Из уста му парче репа
Од аждаје вири.

Какав му је страшан задах,
Какав страшан глас!
Уклањајте децу, јер би
Могла добит страс!

Нокти су му од по рифа,
На тророжац личе;
Уста су му од три хвата, —
— На Србију сиче.

Хоће-ли је у ракији
Полит', ил у пиву!?
Хоће-ли је прогутати,
Ил раскидат' живу?!!

Стани, море, не дај жучи
Да с' у крв разлива,
Јер од тога човек, лако
Жутицу добива!

„Шта, жутицу! — то и хоћу,
Триста-ли вам јада!
Ал не једну, него барем.
Неколко хиљада.“

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абукавем.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Најновије књиге.

Мађарско језикословље у практичним примерима. По наставном плану високог министарства просвете од 29. јуна 1879. за српске основне школе удесио Јован Илијић, управ. учитељ. I. Свеска. За II. разред. Издања књижаре Луке Јоцића и друга у Новоме Саду. Цена 20 новч. комад.

Романи Милована Видаковића. Велимир и Босиљка. Издање књижаре Браће М. Поповића у Новоме Саду. Цена 1 форинат.

Упутство за наставу у рачуну у народној школи. II. књига (1—100.) За други разред српско-народних школа по Ернсту Хенглу израдио Аркадије Вуковић учитељ. Нови Сад издање књижаре Браће М. Поповића.

О Механизму у школској настави предавање др. В Бакића професора држано 6 Априла 1880 г. у учитељском збору у Београду (прештампано из „Школског Листа“) цена 15 нов. у Сомбору издање књижаре Милоја Караџашевића.

Српски Сокo велики илустровани календар за просту годину 1881 која има 365 дана. Уређује др. Милан Ђорђевић, комисионо издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду. „Српска народна задружна штампарија“ 1880 цена је 50 нов. или 1 динар.

Путовање по новој Србији пише Светозар Л. П. издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду свеска пета, цена 20 новч. или по динара у Београду добити се може у књижари Андрије Пурића, Васина улица и Велимира Валожића.

Сад је баш изишао из штампе

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

поука о животу и здрављу

пише

Др. Милан Јовановић

КЊИГА ЧЕТВРТА

која доноси следеће чланке:

1. Хоћемо ли се прањати?
2. Дечије болести. II. Глисте.
3. Шта не ваља у женској одећи?
4. Како ваља неговати кожу.
5. За што нам гину деца?
6. Премного и премало.
7. Обичаји што нас тару и море. IV.

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у књизи од 64 стране, а цена му је за све 4 књиге само 1 ф., појединa књига стоји 30 новч. Ко се са 1 фор. предплати на све четири књиге, шаљемо исте како која изађе о нашем трошку.

Предплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Караџашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Манголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду Септембра 1880.

Штампарија А. Пајевића

Изишао је из штампе

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

који у своме седмом броју доноси: 1. Месец (са сликом). 2. Добрица и свети Петар. 3. У јарости, песма. 4. Сунце и ветар, песма Чика Јове Змаја. 5. Нешто о крголи (кромпиру) од — О. — 6. Добар друг, песма. 7. Како се Мемка поправила. Приповетка са четири слике. 8. Твоја рођена црквица, песма од Ј. 9. Мала читаља песма. 10. Зецови у очајању, песма од Ј. 11. Српске нар. питалице. 12. Слика лепе Далматинке (са сликом) од чика Мише. 13. Овејана зрица. 14. Дашто мити дашто. 15. Ребус. 16. Решење загонетке. 17. Решење ребуса. 18. Нашим малим читачима. 19. Нове књиге. 20. Чика Јовина пошта.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор. на пола године 2 фор. за Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године.

Претплату ваља слати: Из Србије књижари В. Валожића у Београду. Из Аустро-Угарске и осталих крајева накладној штампарији А. Пајевића у Нови Сад.

Наклада „НЕВЕНА.“

Још се може добити

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1881. ГОД.

Цена 50 новчића или 1 динар.

Наручбине из Србије ваља упућивати књижари В. Валожића у Београду, из осталих крајева подписатој штампарији.

Ко на ручи за готов новац или на распродају у веће примерака ових календара добија према количини наручбине највећи рабат.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новоме Саду.

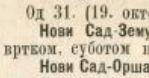

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 31. (19. октобра) 1880 до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: понедељником, средом, четвртком, суботом и недељом 1 сат п. п.

Нови Сад-Оршава: понедељником и четвртком 1 сат по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у 1 сат по подне.

Нови Сад-Брод: недељом и четвртком 1 с. п. п

Нови Сад-Пешта: недељом, понедељником, средом, четвртком и суботом ½5 сата п. п.

Нови Сад, 30. (18.) октобра 1880.

УПРАВА.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на пол год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ЈАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 31. Октобра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и оглисе, нека слати на штампарију А. Јајевића у Нови Сад.
Цена је оглисима 5 новч. од једне врсте.

Ново министарство у Србији.

Је-ли тако? — Јест' тако је!
Догађаји јуре, —
Нови људи, нови правци,
Нове конјектуре.

Нове мисли и програми,
Нови обрт ствари.
Све нек буде ново, — само
Ми остајмо стари!

А „Стармали“ што би напред
Нагађ'о, натез'о!
Он се није ни за које
Министарство вез'о.

Он се вез'о за парченце
Вечите максиме:
„Похвали се роду своме
„Ако имаш с киме,

„Ако немаш а ти шкиња
„Где год ко застрани!
„Жито мери, — кукољ треби,
„А слободу брани!

„То начело нек се вије
„На твог листа стени.
„А министре не по брку,
„Већ по дели цени!“

Чекајући даклем дела, —
— Да бог да ваљана,
Сад излази пред очима
Једна смешна страна.

И никако да из главе
Прогнам мис'о ову:
Како-ли је, мили боже,
Сад у пресбирову!!!!

Шта ти људи сад мудрују?
Какве кују фразе?
Какве праве грчевите
Духовне гримасе?

Како с' гуре и чауре?
Какве виле прежу?
Како своја уверења
На калуп натежу?

Како шиљу по мастило,
— Али друге сорте
Како чисте свој карактер
Кроз нове реторте.

Како траже ново перо,
— Не ваља им старо
Како веле: Пресвуци ме,
Превуци ме жено!

Како стоје над артијом
А ушима стрижу,
Како с' нуде да све старе
Крмаче подижу.

Како ли се измирују
Са новим процепом?
Како стоје на две ноге,
А врдају репом?

Како им се мозак врти,
Баш ко у пршају?
Како ситно оком трепћу,
Како праслу дају?

*

Пустите ме, — идем кући,
Затворићу врата;
Смејаћу се, смејаћу се,
Три — четири сата.

Шетња по Новом Саду.

LVI.

Цела је истина да су људи (а овде разумем и жене) много бржи на језику, него на делу. Ето н. пр. од кад ми имамо жељезницу у Н. Саду (на језику), а на делу још се није ни почела градити; на језику имамо одавно и фонд за пензију учитељима и њиховим сиротама, а на делу неће ни један учитељ у тај фонд да прилаже; многе наше општине имају на језику новаца, да сиромашној деци купе обућу и хаљине, а овамо у ствари деца подерана и неискрпљена изгледају — боже прости — као футошки билијар; на језику имамо ми у Новом Саду владичин двор, а овамо видимо тамо само блато и ђубре (никако да се сазида, него стоји пусто место, пуно кола, тестераша, бећара, и кестенџијница!); на језику имамо ми зидано позориште, а на делу изгледа, да ће се на ономе месту зидати неки бирцуз; на језику имамо ми сваке три године сабор у Карловцима, а на делу нас сеча на сабор само још скупоћа станова и скупоћа по кафанама карловачким; ове године имамо рака, али само на језику, на рибиој пијаци већ ево две године не можеш ни једнога видети (а рак је на језику врло опасан), и т. д.

Али није ни чудо, што смо на језику тако хитри и извежбани, кад морамо још у раном детињству толико да крљамо језик, учећи у школама српски, немачки, мађарски, латински, грчки и француски, а на делу због тога нисмо јуначи, што у детињству слабо и учимо што је за практични живот нужно. Ево већ у основним школама учи се и астрономија, односно математички земљопис, ал' деца наша кад изиђу из школе, а она су толико практичног знања стекла, да мисле, да чиједе расту на чкаљу и дикици; да се жигице праве од стрнике; да сукње и капути роде на врби; да пушке постају кад пиштољи велики нарасту; да се стакло на прозорима прави од леда; да је барут измислио поп Кука; да су чивутски новинари најзаметнији људи; да је новосадски „Ујвидек“, (као и Адам) створен од блата; да су закључци берлинске конференције свето писмо; да је наша автономија лопта, с којом се треба играти и одбацивати је; они су и то у школи научили, да је бог створио „Видело“, те да је то нешто непогрешиво; они у својој безазлености вољиј, да им родитељи купе алве, него да их претплате на „Невен“ и „Голуба“; и т. д.

А зар не би могла деца, и практичније ствари у школи учити?

А какве и како? — Ваљда нећете и то од „Стармалог“ да чујете! Аб.

Вештина, како се краљу служи.

(Из последњег броја „Fl. Blätter“)

За трпезом, с доглавници своји
Ручао је краљ, — (ал незнам који),
Шта је руч'о, — незна анегдота;
Међ осталим било ј' и пишкота.
Краљ преломи танану пишкоту,
Ал му рука гњевом задрхтала;
У пишкоти, — помислите само!
Била ј' нека буба, црна, мала!!!!

Јесте л' чули, то су свињске ствари!
За те бубе ни просјак не мари;
Ни у пројн тако што не ваља, —
А некмоли да дође пред краља!

Пребледеше господа у сали,
Сви министри и дворски маршали.
За тај случај ко да одговара?
— Доведоше из кујне кувара.

Кувар дође, — рекоше му шта је;
На куварү страх се не познаје;
Диже пишкот. . . Шта ће сад да ради?
Црну бубу из њега извади, —
Загризну је своји бели зуби,
Прогута је, — па прсте пољуби.

Тој хитрини нико с' није над'о.
Поклони се кувар момче младо.

Шта ј' то било? — Сви љутито веле.
„Зрно грожђа најфиније феле;
Мирисаво к'о пролетње цвеће, —
То се сада у пишкоте меће.“
То изрече, а брк му се смије
(Ко сад може доказат' да није!)

Краљ га гледи, — да ли да се једи!?
Да л' да псује, — или да верује!?
Мислио је и 'вако и 'нако,
П' онда рече: Заиста је тако!
(Безобразлук мора бити крајан
Онда му је само успех сјајан.)

А господа, министри, маршали,
Од чуда се једва разабрали;
Саветнике подилазе мрави,
Дипломате чешкају' с по глави,
На ширкају, како скоро нису,
И шапуће ко је коме близу:
„Ми смо трице и кучине, брате!
— Овај пример, то је сухо злато;
Запамтимо како радит' ваља,
Како ваља наћи се код краља!“ =.

Ала је сватио.

Мога браца Јоцу болеле очи. Оде он лекару и заиште савета. Лекар му наложи да не иде без бојадисаних наочари и да не сме пити.

Кад је први пут после тога дошао у друштво запитају га пријатељи. А шта је то, Јоцо, шта ти носиш те наочари?

— Забрањено ми је — вели он — доктор да без наочари не смем пити. Аб.

Из мемоара Ј. Игњатовића.

(Заједно са оним што проклињује између редова:)

Види бр. 42. „Нед. Листа“.

Какав Чича, какав Михл, какав Бига, и Босић какав **„Стефановић“** — овај је **„крут, побожан,“** српски војник треба да је млитав, безбожан, — Стефановићу је **„обична ствар кад седне на коња да се прекрсти“** уместо да опсује саз анђелат! То чине проклети Руси. Срби се не сме ни у чему на Русе угледати. **„Срби није бигота.“** Зато му не треба ни аутономија, доста му је администратор.

„Можда би и кнез Лазар боље прошао“ да се није ни родио, или кад се већ родио да је слушао Тису.

„Војнику треба улити у срце да нема пакла,“ јер то је једина утеха и нас свију, који ипак каткад у сну зазремо од клетве.

„Но сад ћу да споменем једног дивног војника, јунака. То је Дамјанић. Он се бори против рођене своје браће.“ Слава му! Тај није веровао да има пакла.

„Код Срба је био омрзнут, име му је то значило, што и Вука Бранковића. Ја, (Јаша Игњатовић) не држим га за издајицу.“

„На последку не држим ни Вука Бранковића за издајицу.“ Тога су истог мишљења јамачно и г. Анђелић и сам Јота Грујић. Даклем нисам баш сасвим сам.

„Вуково понашање на Косову само могућност издајства не искључује, као год што није искључена могућност, да је Вук по околностима добро учинио.“ На ипак **„Вука не би ни девет вода опрало,“** (особито онда, кад га извесни људи бране). Клетва је као и диспозициони фонд, **„кад се“** човек за њу **„залепи тешко се одлепи.“**

„Но има их сретнијих, о којима би постојати могла још већа сумња издајства него о Вуку, па их народ пардонира, шта више и узвишава. Н. пр. историја не зна за дела Краљевића Марка,“ — „шта више зна се да је војевао са Турцима,“ — „да је погинуо у служби Бајазита“ — „а народ га ипак прогласио за свога нар. јунака.“ — Зато доле са Краљевићем Марком, — певаћемо Вука Бранковића, Дамјанића, Анђелића, пак Јоју Ранковића, и друге славне мужеве, — па да видите како ће нам понос да процвета, и како ће нас разне сорте волети и **брудершафт** с нама пити.

„Дамјанић је Србима код Мађара образ осветлао.“

„Дамјанић је као Србин живио и пао.“

И ако је можда рекао: **„Да могу да искореним Раце, па онда да и себе као последњег Раца убијем,“ „и онда није се осећао друкчије него Србином, и смисао је: кад нећете слободе,“** кад нећете Комесаре, кад нећете да вам се школе помађаре, да вам се прваци затварају, кад хоћете у својој црквици и школици аутономију, кад нећете да вам се фондови селе у Пешту и т. д. и т. д. онда **„боље да ни вас ни мене нема.“**

Дамјанић је српски јунак.“ Дична мајка, која га родила и српскоме роду поклонила! Он је мој узор! Ја радо идем његовим стопама, само неби волео да тако свршим као он.

А сад ако сте ради, да вам ја тако лепих и још лепших назора уливам, изволите се претплатити на **„Недељни Лист“**, не кошта много, само 6 форин. на годину. Мени ће веома мило бити.

Јаша Игњатовић.

Преводи с латинског.

Si tu vales, bene est, nos valemus.
Ако се ти ваљаш, добро је, ми се ваљамо.
De bello punico.
Дебела пуница.
Elisio.
Ej Лизо!
Dieresis.
Ди је Реза?
Sincope.
Син копа.
Hodie pluit.
Хо ди је тај, што пљује?
Nos peccamus.
Нос печемо.
Repetitio.
Реп тицин.
Vale et salve.
Ваљај се по слами **М.**
Prestat bonum esse, quam divites.
Прест'о је добар бити, кад се обогатио.
Clavum clavo.
Главом о главу.
Non dubito.
Не дуби то. **И-гли-гил.**

У ш т и п ц и.

△ Један дописник криви тутора вуковарског, што је на стотине потрошио на **„Добру воду“**. На боље и то, него да је потрошио на добро вино. — Међутим да су вуковарски тутори велики поштоваоци воде види се и по томе, што су за (општинских) 2000 фор. направили крст код — Дунава.

⌗ Посланик Сингер тужи се на загребачком сабору на котарског судца Врањицанија, што се у крчми опија, тамо потписује судбена акта, прави шкандале и друге **„неподобштине“**. Но ми држимо, да је г. Врањицани nomen et omen: у његовом имену има **врањ** и **ица**. Иначе то се код нас не зове **„неподобштина“**, него **преподобштина**, јер то код нас многи **„преподобни“** чине.

З Поп Л. сада у ову хладну јесен не сме никуд да иде по ветру, јер је ветар хладан, те што но вели све брије, а поп Л. се боји да га не обрије.

Аб.

Бачванске и банатске песме.

(Још нештампане)

10.

Пром јесам, промки се владам,
Затворе ме кад се и ненадам;
Не могу ми наудити виле,
Ал „*штатсанвалт*“ исцеди ми жиле.
Он не пита ко се како крсти,
Него само: је л' *уредник ерпски*.

11.

Седам шори, седам дика моји,
Колк'о шора тол'ко *кредитора*.

12.

Синоћ крупа у пенџере луна,
Није крупа — „*младожења*“ ј' рука,
„*Младожења*“ су угрејали главу,
Не најоше своју кућу праву,
На ђерђев су помешали камење
Тргли ђерђев па *разбили пенџер*.

13.

Сви су дани од сребра ковани,
А „*прав*“ је од сувога злата.
Јербо „*чрног*“ добива се *плата*.

14.

Не пита се ко се како крсти,
Већ чије му *банке* грију прси,

15.

Мог министра у варошћи нема,
Тек што ланем — *субвенцију* спрема.

16.

Сирома сам нигде ништа немам,
Ал' на грдан трошак ја се спремам,
Потрошићу и последњу пару:
Ја ћу купит' — *аустријску цигару*.

17.

Севај Тино у подруи по вино,
Севај Тино, па се опет врати —
Ал, „*фервергунгстагјер*“ најпре плати!

18.

Синоћ сам се завадила с дикон.
Нисам с диком, већ с нашим владикон,
Натер'о га да „*живио*“ вичe —
А мог' дике то с' ништа не тиче.

19.

Ој *коко* моја, ој него моја —
Шта кошта само та *чрна боја*.
Да с' донаднем којој лепој секи
Већ сав новац дадох апатеки!

20.

Сиђи доле луче моловано,
Шта по Пешти тамо вандан мутиш,
Твом народу ти добра не слутиш.

21.

Банак је, фуруна је,
Пресија је, тиранија
Тескоба је, невгода је!

22.

Мојим шором никад блата нема,
Новинари на перу разнели.

23.

Ја мог дику познам по шеширу
Шешир мали на очи навали,
Брке шпиц, мамузама звечи
„*Аz ebatta*“ из уста му јечи,
Шешир му је шерпељ од гуљаша,
Та створен је баш за *кочијаша*.

24

Дико моја, што ми *демонштрираш*,
Као оно код Улична флоте —
Кад ми, душо, срце моје оте.

25.

Сви ми кажу да се *тора* манем
(Па да мало и у *бирцуз* банем).

26.

Сејем жито, ниче зоб,
„*Нестер Лојде*“ ал' си гроб —
Напео си с' као жаба
Али ти је снага слаба.

27.

Шта мој дика ради на салашу?
(Овде ј' дужан сваконе бирташу,)

28.

Ал' је многа госпа наша
Сиона чиста као фланша,
А кроз „штримфле“ прсти вире
(Јер се игра „*фрише фире*“.)

29.

Снеће око, лукаво си,
Гнаросто, шаљиво си,
Колуберске сећаћу те
На некакве *криве вуге*.

30.

Хај, хуј, не лудуј,
С „*штудентима*“ не другуј,
Јер су они рђав најам:
Некаће у зајам . . .

Скупио **Аб.**

Савети моме сину.

Кад ујутру устанеш, а ти пре свега опери руке, уми се, очешљај се и метни пристојан шешир на главу, да неби когод помислио, да си социјалиста.

Кад је учитељ у школи, немој да ларманш и говориш, јер где више њих уједанпут говоре и лармају, то онда није школа, него седница каквог одбора.

Кад ти мати да крајцару, а ти куши земичку, а немој да купујеш „Недељни лист,“ и тиме неш посрамити старије људе.

Немој никад другу своме да приповедаш, шта су ти се родитељи јуче разговарали, јер ако он то исто својим родитељима приповеди, може лако добити батине.

По „Фигарини.“

Допуна новога речника,

неправилног у логичном смислу.

Сопатници. — (Људи који су заједно јели патке).

Споразум. — (Разум, који не може брзо да схвати.)

Коломан. — (Човек, који је сустао, па не може више да игра коло. Или ако још није сустао, суста ће скоро).

Весприм. — (Порезно звање).

Лига. — (Вино).

Тортура. — (Кад детету не даду торте).

Парада. — (Два острва).

Гаранција. — (Бабиње).

Платина. — (Плата бачког владике и администратора патријаршије, кад се заједно узме).

Салатвардија. — (Гвардијаново сало)

Ћира. Шта је ново, Спиро?

Спира. У Мадриту ће се држати ово дана филоксерен-конгрес.

Ћира. Ао, сто му мука, даклем у Мадриту имају филоксере више права, него на другом месту читав народ.

Спира. Ха, ха, ха и ја сам у први мах тако мислио. Али то се не скупљају филоксере, него се иде на истребљење њихово. А тога права налази се и у другим земљама.

Ћира. Знаш-ли шта сад веле немачке новине.

Спира. Не знам, ал знам да баш неће бити сувише паметно.

Ћира. Веле да је Босна „Zufluchtsstätte der deutschen Sprache“.

Ћира. За Босну је то комплименат, да је кадра примити и заштитити таког големог бегунца. Ал Босна, да је још десет пута већа, не би у њу могла стати така глупост, какву уме да у три речи изрече какво немачко новинарско Чивуче.

Родила мајка шепртљу.

Приликом путовања нашега монарха прошлог месеца по Шлезији, десило се нешто, што је само за једнога човека малер, а сви други, који чују, корају слатко да се насмеју.

Један дебели бецирксхауптман дошао је, да у име свога бецирка поздрави цара. Никад он до онда није био пред царем, зато се човек као мало и у шепртљо. Он је знао, да се пред царем ваља дубоко поклонити, ал није знао, да и ту има неке границе, — и он се тако дубоко поклонио, да му је сабља испала из корица. Полетивши да сабљу стигне, сад се опет он стрмекне преко свога големог трбуа. Кад су га подигли, онда му је већ рука тако дрхтала, да није могао да погоди сабљом у корице, већ је забоде царевом ађутанту, који је до њега стајао, у пешт од униформе. Кад је и то срећно прекужио, он почо да говори своју оранцију, но није приметио, да се цар међутим уклонио мало на страну, — али кад је после неколико речи опазио, да нема никога пред собом, он се нагло окрене да пође кући, — при том швенкунгу дође његова нога у веома близак додир са царевом ногом. Сад већ наравна стварь, да од орације није било ни разговора, — и дебели бецирксхауптман још ни данас не зна, је-ли сам изишао из дворане, ил су га изнели из ње.

Цар је цео догађај схватио благо са даке и смешне му стране, али ипак зато не верујем, да ће бецирксхауптман икад зажелити, да у оваким приликама покаже своју окретност.

Овај је догађај по себи вероватан, али пошто су га донеле извесне Бечке новине, то ипак мора човек посумњати, да-ли је баш тако било. **М.**

Одговорна питања.

— Која је земља бесна?

— Острво Ја ва.

— А како то?

— Па свака је ја ва без сна. Да има сна, не би била јава.

— Који је рен најскупљи?

— Су в.

— А како то?

— Наполеон је н. пр. су в р е н, па питај Французе шта их је коштао.“

П у с л и ц е.

Генерал Тир предлаже нов канал, који би се повукао од мађарског шовинизма, чак до праведних жеља разних народности. Евала, момче! Овај би ти канал највише вредио!

„Нед. Лист“ хвали се, да је изаслао нарочитог извештача. — Куда? — У Улћин? — Не, већ у Черевић. Ал тај извештач мора где да се запио, кад му ништа не извештава.

Звонарка Н. којој је црк. тутор забранио, да не сме с у ш и т и „веш“ у порти, на ту забрану тако се разљутила, — да се с места протплатила на — „С у ш а ч к у С л о б о д у.“

Једна госпођа у Н. наумила је још сад да се причести прве недеље ускршњега поста, а донде ће непрестано држати, не само седмицу, већ и осмицу и деветицу и десетицу и др.

О ф е р т и.

Баба Рокса нуди се да је приме у ватрогасце. Вели, да зна добро г а с и т и угљевље.

В. К. из В. нуди се „Стармалом“ за почасног „шпасвогла“. „Стармали“ ту понуду не прима; вели, да се то не слаже са његовим достојанством.

А. З. нуди се, да за дукат изгрди у новинама кога год хоћете. А за дукат и чашу пива изгрдиће и сам себе. (Зато, ко не жали дукат, нека рескира и ону чашу пива.)

Једно безно псето нуди се „Т. Н—у“, да га прими за шегрта.

Ритер Шенерер нуди се Словенима, да им даје предлекције о аустријском патриотизму. Наравно.

Један млађан социјалиста рад је да покаје своје дојакошње грехе, зато се нуди, да га приме у — калуђерице.

Пуњпурић!

Шаљива игра у три чина.

(И истинита догађај — збило се у Кукуњину — други дан)

По мађарском од

Емила Јовановића.

ОСОБЕ:

Аћим, Кукуњински попа од 52 год.
Марта, жена му.
Тома, Кукуњински учитељ од 36 год.
Јула, млада удовица, 22—24 год.

ПРВИ ЧИН.

Код Јулине куће.

I. Појава.

Поп Аћим сусреће се с Јулом пред кућом.

Попа: Добар дан, лепа Јуло!

Јула: Бог добро дао, господине: Дајте ми руку

Попа: Вала, Јуло, вала! Ала је то врућина!.. јел' ти код куће мати?... Уш'о би на једну чашу хладне воде.

Јула: Мама ми је била у цркви, па се још није вратила кући; мора бити да је свратила код учитељке — то јој је обичај. Изволите ући, сад ћу да извадити вршке воде из бунара.

Попа: То ће врло добро бити Јуло! (уђе у кућу.)

Јула: За час ћу ту бити с водом (узме крчаг и оће да иде, а попа јој стане на пут).

Попа: „Стани лане, хоп, хоп, хоп! Стани дико, цуп, цуп, цуп!“... (загрли Јулу и шаљиво пева):

Волим тебе лане моје драго,
Волим тебе, нег царево благо!

Ако ме волиш, лепа моја Јуло, не мучи ме даље; кажи, ди ћемо се наћи данас... још данас?!

Јула: Нек буде, показаћу, да знам и љубити. не само шалити се... (шапуће) данас после подне у 1 сат ћемо се наћи у вашем житу код гробља... ја ћу овако викати (имитујући препелицу): „п у њ п у р у ђ!... п у њ п у р у ђ!...“ ви пак, господине, ће те овако одговорити: „в а у... в а у!... И дотле ће те то пооторавати, док се на тај знак не нађемо у житу.

Попа: У 1 сат ћу заиста тамо бити... данас „вау, вау, вау (пољуби Јулу у чело),“ ти „пуњпурућ!“... ја пак „вау, вау“... (оде):

II. Појава.

Тома се показује на прозору са стране врта.

Тома: Јуло! Мама ти је код нас... пусти ме унутра... није ме нико видео.... хој, чујеш ли?

Јула (која је поп Аћима испратила, — врати се у кућу и опази кроз прозор Тому): Но — но! немојте одма дићи кућу на главу! (оде к прозору). Томо! сад вас не могу пустити унутра, али после подне у 1 сат ћемо се у попином житу код гробља састати, онда још нико не плаши вране.., разумете ли?... сад одлазите, долази ми мама.... на крају од жита ви ћете овако викати „п у њ п у р у ђ!“... ја пак ћу овако одговарати: „в а у, в а у!“... и приближавајте се дотле моме гласу, док се на овај знак не нађемо.., сад одлазите!

Тома: Ја ћу дакле бити „п у њ п у р у ђ!“, а ти „в а у, в а у“!“... Због ога дико!... пуњпурућ... пуњпурућ... пуњпурућ, пуњпурућ!... (оде).

ДРУГИ ЧИН.

У попиној кући.

I. Појава.

Поп Аћим и Марта код астала ручују.

Попа: Јес чула, жено! ћу нешто да ти кажем; данас ми је пао на памет очин тестаменат... Он ми је на самртној постељи ово заповедијо: „Ако узимаш кадгод посејаног жита, синко, лети га сваки дан мораш посјетити: дали већ зре? дали га не кваре вранци?“ Још данас, одма после ручка идем на поље, да видим редом, какво ми је жито. Може бити, да ћу и до онога код гробља отићи, ма да је жестока пренека.

Марта: Бог с тобом, човече! што чујем?! 28 година, од како заједно живимо и до данас још никад није ишо мој добри муж да жито гледа. То промисли само, да си три шуха висок и две цените тежак... бојим се да ће ти то бити прва и последња економска вредноћа....

Попа: Јок, жено! Шта више: од данас ћу сваки дан излазити... ћу да сперем моје име: „немарљив газда,“ које сам од људи добио...

II. Појава.

Марта спрема астал и једе из собе. Аћим остане.

Попа: Хајд да пробамо срећу!... (узме летњи капут и палицу, намести пред огледалом бркове, браду и косу — и пође к вратима)... Марто!... ја ћу се на вечерње звоно вратити... у 3 сахата могу звонити, али ако се донде не вратим, нек Тома учитељ сам сврши!... „Вау — вау!... т. ј. па-па! због ога, драга жено!... видићеш, одсад ћу сваки дан изићи на жито! (у себи) Тек што се нисам већ код првог корака издао... чекај само... „Вау — вау!“... то је знак. — (оде).

ТРЕЋИ ЧИН.

У житу код гробља.

I. Појава.

Поп Аћим сам.

Попа: (стоји на крају жита... брише зној с чела... гледа лево десно... јако дахће.) Сад већ може доћи вршка удовица... одавно ми квари крв!... пст!... Хајдемо само даље унутра... (четвороношке почне пузити)... „Вау — вау!“... Само даље, само даље... Вау — вау!... (пузи даље к среди жита... и сасвим се изгуби између таласајућег се жита).

II. Појава.

Тома учитељ сам.

Тома (стане на крај жита):... 1 сат је већ прошо с четврт сата... можемо дакле већ почети... (поче у житу четвороношке пузити)... Пуњпурућ!.. пуњпурућ!... пуњпурућ!... (Тишина. Тома се међ жито усправи и гледа лево — десно.) Не долаз

нико!... не чује се нико!... (опет поче пузити)... пућпурућ!... (пузи даље)... пућпурућ!...

Попа (чује глас): „Вау — вау!...

Тома: Сад већ лакше дишем... чула ми је глас моја лепа Јула... пућпурућ!... (пузи напред) пућпурућ!...

Попа: (пузи одкуд глас чује): Вау — вау!.. Гине вене... вау — вау!... сриче у меника... вау — вау!... Што ми јоште... вау — вау — вау...!

Тома: Пућпурућ... пућпурућ... Љуби ме душо... пућпурућ... љуби ме Јуло... пућпурућ...!

Попа: Вау — вау!... Тебе Јуло душо... вау — вау!... тебе Јуло душице... вау — вау!... (ближе пузи гласу).

Тома (једва на 10 корачи): Пућпурућ!... пућпурућ!...

Попа (врло брзо): Вау — вау...!

Тома (још брже): Пућпурућ... пућпурућ... пућпурућ...! (четвороношке високо скочи гласу).

Попа: Вау — вау!... и он здраво скочи — попина и Томина глава лупи се једна о другу).

Тома (уплашено): Го...го...спо...господи...поди... (врло брзо) господи помилуј, господи помилуј, господ.. помилуј, оче благослови!!!... (лагано тужно) господине попо!..

Попа... (у себи) Брат Тома... Гром и пакао!... (усправи се и строгим гласом)... Шта тражите ви овде?!... устајте!...

Тома (устане) Фуч!... Због ном дико, писаћу ти!... преварила ме!... Чито сам негди, да се препелица, имитујући њен глас, може ухватити.

Попа (радошћу у себи): Брат Тома незна ништа... А ја никад више нећу доћи на њиву да гледим жито, та није истина да врапци кваре жито!... Само да се не дозна, које био „Вау — вау!“

Тома: Због ном и ти, „Пућпурућ!“

(Завеса лагано, жалостно се спушта.)

Вел. Бечкерек 1880. Октобра месеца.

Нови сановник.

Пијавицу видити у сну, изгледа је, да још можеш сретно постати управитељ пензионог завода за свештеничке удовице и сирочад.

Лисице. Знак је, да ће опет ратаре оманути година.

Кртину ако снијеш, бој се поп Куке.

Орлови. Ако падају, добро је, и ако се пењу знак је несреће.

Notabene. Сањаш ли о грдном пароксијалу, о егзекуцији, — то све може врло лако да се догоди на јави; ако сањаш о пресној пшеници, о затвору и т. д. може и то богме да се ласно збуде; сањаш ли пак о слободи, о српској слози, и о књижевном напретку, онда ти је ту оно, што се вели:

Сан је лажа!

Није се срдио.

А. Ја ти опет велим, окани се женидбе, без очиног знања. Срдиће се.

В. Е где ти чуда, па и мој се отац оженио мојом матером без мог знања, па ја се зато нпак несам срдио.

Душан.

Чудно пријатељство.

А. То сам ја чуо од господина Тоше, баш из његових уста,

Б. А зар ви њега познајете?

А. Дабогме, — та ми смо рођаци, — онако из далека. — Даклем и ви га познајете?

В. Познајем. — Ми смо опет пријатељи и једномишљеници, — онако из далека.

Д. О.

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абукавем.

Одговори Администрације.

Дружини „Пољо-привредни Венац.“ Пожаревац. Услед писменог налога Вашега члана Г. Милоша Тод. жалемо Вам лист од 10 окт. молећи да претплату књижари В. Валожића у Београд послати изволите.

Књижевни огласи.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме осмом броју ове чланке: 1. Сирома богаташ. Приповетка за већу децу. 2. Торба, пуна или празна (песма). 3. Помози како можеш. 4. Верни пријатељ, истинит догађај. 5. Хинеске пословице. 6. Словак дротар (песма Чика Јове Змаја, са сликом). 7. Шећер (са сликом). 8. Српске народне питалице. 9. Деца путују (песма са сликом). 10. Оклопници (армадиле) [са сликом]. 11. Молитве мале наше Данице, прибележила Велинка (са сликом). 12. Човек ко гост. 13. Шта је бог? од Д. 14. Бога не можемо видети. 15. Разноликје: а) Ућиња (уз слици на првој страни); б) Узане огрлице; в) Бели медвед; г) Босна и Херцеговина. 16. Дашто ми ти дашто. 17. Решење заговетке. 18. Нове књиге 19. Чика Јовина пошта.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор. на пола године 2 фор.; за Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године.

Претплату вала слати: Из Србије књижари В. Валожића у Београду. Из Аустро-Угарске и осталих крајева накладној штампарији А. Пајавића у Нови Сад.

Наклада „НЕВЕНА.“

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Излази ће из штампе и може се добити
АБУКАЗЕМОВ
ШАЉИВИ КАЛЕНДАР
ЗА ПРОСТ (И ВИСОКОГОДИШЊУ) ГОДИНУ
1881.
Место: Ако хоћеш коме
Дај а мален дар
Најбоље ће куће ку
Овај календар
Бит ћеш Божа.
Пишу Стармалијанци.
ГОДИНА ДРУГА.
НОВИ САД.
Издање књижаре Луке Јовића и друга.
ЦИЈА ЗА ПОВЋ.
Предпретплатна цена 25% рабата.
Садржај календара је овај: Календар прави (собаљски) наш и римски, са тарифом поштанском, за Аустро-Угарску и стране земље и са тарифом телеграфском. За тим *шаљиви* календар са *шаљивим белешкама код сваког дана у години*. За тим ове ствари: Граља за буквар најпошљој деци, да боље науче најраније (проказивање из „Стармалог“); Разлике (са осам слика); Ново пословице; Беле пантаљоне, из бачког живота од К. Костића; Питалице; Несрећан број тринаест (хумореска); Епиграми; То је његово масло, грозан догађај; Сплин Целина придика Гаја лењалеру; Из знаковитог музеума (са три слике); Хвалисави Јанко од пок. прота Михаила Костића; Боље с миром него с чиром, шаљива слика из прошлости од Св. Ђ. Г—ђа; Ваљари по нашем (абуказемовом) календару; Ваљари (по правом календару).
Књижара Луке Јовића и друга
у Новом Саду.

Позив на претплату
НА ЕКОНОМСКИ ЛИСТ
„ПРИВРЕДА.“

Из године у годину множе се вести како наш народ у овим крајевима материјално пропада. Познато нам је да се од године дана амо живље договарају родољубиви писци наши да удруже своје умне снаге те да се тој пропасти тражи за времена лека. Како су у књижевноме раду нашем с ову страну Саве све то рећи списи, који се баве материјалним, животним потребама нашега народа, то се све то живље осећа потреба, да се створи орган, који би подстицао народ наш на живље развијање привредне снаге; излагао и показивао му пут и начин како да се отргне застајања, пропадања, те да удари путем напредовања у разним струкама привреде.

Излазећи на сусрет поменутој намери наших писаца да се подстакне жива размена мисли свију родољубивих стручњака зарад материјалнога напретка народа нашега, решисмо се да почев 1-им октобром о. г. издајемо економски лист „Привреду“, која излази сваког 1-ог и 15-ог дана у месецу.

У листу „Привреди“ излажу се и разлажу се лако и разумљиво поуке из свију грана привреде. Наиме лист доноси почетком сваког месеца економски календар пуне свију радова у томе месецу; даље се излаже у појединим оригиналним и преведеним чланцима питања из појединих грана привреде; обележава се дописима и извештајима са разних крајева економско стање нашега народа; доноси се цене појединих производа са главнијих пијаца; бележе се омање економске вести; прати се наша и страна економска књижевност; задаје се од уредништва листа економска питања и даје се савета и обавештаја који се траже од читаоца и из народа. Напокон лист доноси и економске објаве и огласе.

Радујемо се што смо задобили за уреднике сталне сараднике листу „Привреди“ ове одличне снаге г.г.: Игњата В. Бурјана главнога надзорника српских народних црквених добара за сарадника за све пољско-привредне струке; професора Јована Живановића за пчеларство; Др. Ђорђа Натошевића за воћарство; Стеву Симоновића кр. културнога саветника за виноградарство; Јована К. Борјановића управитеља „Гединке“ за вртларство. Лист „Привреду“ уређују г. г. Игњат В. Бурјан и Јован Живановић у Ср. Карловцима.

Све што се тиче уређивања листа шиље се на адресу проф. Јована Живановића у Ср. Карловце.

Лист „Привреда“ излази на највећем формату осмине сваког 1-ог и 15-тог дана у месецу и стоји 3 фор. на целу, 1 фор. 50 нов. на по године а 80 нов. од Октобра до краја Децембра 1880. За Србију и стране земље стоји лист 9 динара на целу годину или 3 динара на 4 месеца.

Претплата и све што се тиче администрације листа шаље се потписаној накладној штампарији у Н. Сад.

Умољавамо поједине родољубе, народне свештенике и учитеље да препоруче лист и да купе претплату. За труд њихов уступамо им уз захвалност нашу 10% од претплате.

У Н. Саду о Митрову-дне 1880.

Накладна штампарија А. ЈАЈЕВИЋА.

Штампарија А. Јајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЛЕВИЋА.

У Новоме Саду 10. Новембра 1860.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и оглазе, нала слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је оглазима 5 новч. од једне врсте.

Шетња по Новом Саду.

LVII.

Најсигурнији знак, да се зима приближује, то су сваке године, на ево и ове, позиви на „Беседу с играном". Ево и одбор новосадске читаонице позива на „Беседу" и „озбиљно" умољава наш женски свет, да дође „у што простијем оделу." Да ли ће оне тај „озбиљни" позив „озбиљно" и увети, то је друго питање. А треће је питање, шта је то просто одело! Је ли то одело, што га носе наше просте девојке по варошима и по селима? Ако је то, онда је то скупоценије одело, него наше господско. Јер наше просте девојке носе по сермије на себи: ту су свилене хаљине, сомотски јелеци, дукати и скупи украси, што све више вреди, него обична бела хаљина од тила са неколико пантљичица. Но све и ако дођу наше госпођице у богатом оделу, томе нису само оне криве, него више ми играчи, који смо навикнути, да само оне госпођице позивамо на игру, које су лепо и чврсто обучене, а које су према позиву дошле у чистој скромној хаљини, а ми их и не гледимо. Докле год тако будемо радили, нећемо дочекати, да се оне нашем позиву, да „у што простијем оделу изволе доћи", одазову. Него би ваљало онако радити: Играчи ваља да узимају само оне госпођице и госпе за игру, које су доцта дошле у обичном оделу, а оне свечасте нека седе, па ако се тако договорно ради само на једној „Беседи", онда можемо бити уверени, да ће на идућим играчкама, све наше лепотице појављивати се у скромном, јефтином оделу, које се није куповало само за оно једно вече, него које се може носити и у цркву, у променаду, при посетама и т. д. Онда ће нам без сумње и пуније бити дворане, те и већи приход на дотичну, добротворну циљ. Јер није лако човеку средњега сталежа, који има три кћери бацати новац на три-четири кицошке хаљине, које служе само једно вече, а донесу се кући покидане и издеране, те се после малим сестрицама праве хаљине за дугме или се покрива у „шпајзу" мацун и маст, да мачке не лижу.

Уједињеној омладини српској не допушта даклем висока влада, да може постојати и држати своје скупштине. Наравна ствар, омладина је истакла као циљ свога рада „просвету", да је истакла „двобоје, пуцање једно на другог из револвера и т. д., као пештанска „Народна касина" онда би ваљда могла постојати. Али „просвета" Мађарима не треба! Јер кад су протерали из Пеште немачко позориште, онда неби били конзеквентни, кад би на другој страни просветна друштва трпели. Иначе су у Пешти сви здрави, јер употребљују маријацелске капљице за стомак, виљемов крв чистећи тај, бонбоне од боквице, каву од смокава, анатеринску воду за уста и универзалну маст од шуге.

Што се тиче шетње по Новом Саду, та је сад већином променади и Дунаву управљена, јер смо сад опет постали Шајкаши, то јест стигле су шајке са воћем, и понамештане су скеле крај Дунава. Врло је мудро уређено, што човек не мора ни у променаду и на Дунав преко пијаце, где су изложени сад пред зиму женски капути, материје за зимске хаљине, где су златари са њиховим изложбама златних прстења, сатова и других украса, где су модистиње са новим сада баш из Беча приспелим шеширима и т. д., те кад човек пролази туда са женом својом ради шетње, а овој очи запињу за излоге и непрестано би да уђе у овај или онај дућан, да штогод „види", него је пут к Дунаву кроз дунавску улицу, где се продају мотике и ашови, виле и грабље, надгробно камење и рибар-

ске пређе, а то све не обраћа пажњу нашег лепог света на се и човек чисто одахне душом и не боји се, да ће доћи жена у искушење, да важели, да јој муж купи нове грабље или један леп надгробни камен. Исто тако ни човек не долази у искушење, да сврне у киоск Шулов на чашу пива, јер је киоск затворен а и наша слатка Петермајерка не продаје више на променади сладолед и лимунаду, те тако човека не стаје скупо оно мало „фергнигна“; што има, кад се шеће са својом милом женицом.

Аб.

Грађа за мађарски буквар.

LXXXVII.

Поток ни је: **патак;**
— Ал незнам по чему;
Вађа зато, јербо патке
Радо иду к њему.

LXXXVIII.

Ми кажемо! *туга,*
Мађар каже: **бу:**
— Страшно име, ху!
Да-ли њиме плаши она њега,
Ил он плаши њу!

LXXXIX

Србин каже *мекиње,*
Мађар вели то је: *корпа,*
Да-л се један Мађар младожења
Кад запроси куру младу,
На му *корпу* даду!

LXI.

Србин вели; *рано:* Мађар вели **коран;**
За *корањство* ово
Многи веле гласно,
Да није баш рано,
Ал није ни касно.

Из школе.

I.

Учитељ: Кажи ти мени Васо, какву корист имамо од „земљописа?“

Ђак: Петнаест крајцара.

Учитељ: Како то?

Ђак: Па учитељ купи земљопис за 20 кр. — а нама прода за „тридесет и пет! —

II.

Катихета: (разјарено) Нисам ли вам казао да ову лекцију треба да знате као „оченаш“!

Ђак: (горњогимназиста) Господине! то би море прво „оченаш“ — учити.

III.

Катихета: Децо! данас ћемо учити „Никољско Евангеље.“

Један гимназиста: Молим Господине јел то оно, што га је написао „Евангелист Никола.“

Једно вече на Тиси.

Зазвони звонце на свакидање вечерње. Одем у цркву, те обавим своју дужност. Изиђемо на поље у порту, кунград буди речено, порту, какве више у Србству нема. Она заузима простор од својих скоро два јутра, ограђена је у наоколо са пет дециметара високим зидом, у ком су гвоздене летве утврђене. Докле је висина зида, дотле је насуто земљом ритском и ту је засађен парк, шеталиште, где се лети овдашњи женски свет шеће. Мушкарци немогу, имају друга посла, јер кад би се они шетали, ко би играо табеле и калабрија? А да нема калабријаса, била би српска поезија са једном дивном песмом сиромашнија. Та коме још није позната песма:

„Гаша, Нова и Васа
Играју калабријаса.“

па колико је са гледишта свога слога ништа, толико још више вреди са умишљате своје мелодије. Ако ћеш да знаш мелодију те песме, а ти интонирај: „јај де фај!“ и одмах ће све, само у место последња два реда мађарског оригинала додај горњу песмицу као refrain.

Елем изађемо у порту, т. ј. ја и црквењаци, то беше сва публика свакидањих похађача.

„Господине!“ рече ми Ђура црквењак, „позвао вас је Нова и његова Јуца, да дођете на воденицу, биће погаче и наприкаша.“

Нехтедох у први мах ићи, али кад се опоменух, како сам једном у Бањалуци на воденици слатко јео погаче, решим се да одем и кажем црквењаку, да ћу мало доцније доћи, док обавим још неки посао код куће.

„А ја ћу вас на Тиси код код компе (скеле) причекати,“ рече Ђура и тако се растадосмо.

Кад сам обавио посао, кренем се од куће и дођем на Тису. Већ се беше сумрак почео хватати, кад дођем до чамца и запитам, које је воденица Новакова и Јованова.

„Изволите господине“, рече ми воденичар, „ово је њин чамац, ја на вас чекам.“

„А где је Ђура?“ запитам.

Воденичар ми рече, да га није видео, да је у воденици само газдарица Јуца, а они други још дошли нису.

Причекам мало, да би и остали дошли, па да се заједно превеземо, јер воденица далеко на оној страни Тисе беше.

Али осталога друштва никако нема.

Досади ми се чекати, те ти седнем у чамац и одвезем се у воденицу.

Ту затечем газдарицу Јуцу, која онако лепих поповских приповедака знаде, и другог воденичара, где ћеначи погачу, коју је у купцу замесио био.

Ватра на банку горела је на сву меру а над њоме висила је пречња, под којом ће се погача пећи. Варнице од чамових а сувих дрва скакаху на све стране, и ја као неук воденичарском животу врло сам се побојавао, да се воденица незапали, те сам на сваку искрицу мотрио, куда лети, да је утушим.

Газдарица Јуца смејала се моме трчкарању, те ми наниђаше час по час вино, које је у бардаку са

собом донела, али ком су воденичари до мене већ близу два дошли били.

Најуцкајући по мало гледао сам, како воденичар погачу меси, како ју соли и папри, јер никад до тога доба нисам виђао ни чуо, да се по погачи посне ситна паприка. Но шта ћеш, кад смо међу Мађарима, те по нашој урођеној лакомислености лако примамо туђе зле навике. Само среће, да примамо добре туђинске обичаје, неби нас тако нестајало.

Док се погача месила и умесила, што је врло брзо ишло, јер кад ова воденичарска ручерда притисне, ту застане и закврца и сама воденица, а камол сирота погача. Нестајало је њене прашње дебљине, те за два минута беше онака као што бива код непеште куварице за пола сахата; — дотле црепња беше угрејана, те ти се латимо чишћења банка, које се на брзу руку доврши, почем банак беше раван као длан, јер су се на њему саме погаче пекле, те би се с тога с пуним правом погачарским банком назвати могао, а воденичари погачарима.

У том послу нашем затече нас ноћ, а друштва никако. Сад се брже пожурисмо, да исечемо месо за паприкаш, те удри, сеци делове као полак опанка велике. То је ишло све по такту клопотања воденичног. Сад се посече пет главица лука, две зелене и две зреле паприке, осоли се и опет се опапри са ситном паприком и пристави, кад смо погачу извадили, у котлићу на ватру.

Ноћ беше тавна. Из далека види се по гдекоја свећа преко у селу. Ванке лају на све стране. Совљата кад и кад закрешти, а поред тога монотоно клопотање воденице, шуштање Тисе, која се од воденице одбија и кврцање кола воденичког, кад му се зајташи у воду загњуре и из воде изађу; неки је чудан утисак у души мојој произвело. Тако сам се осећао, као да сам у некој празнини, камо нико и ништа недопире, где само дух Божији пролази тамо смо са гласом зујања бурног ветра, и где се ја у неизмерном простору губим као зрно песка у пространом окејану Једном речи изгледало ми је, као да сам неком невидљивом снагом из метежа земаљског пренешен у „абсолутно ништа“, где сам се и ја поред величине тога ништа и сам у ништавило претворио, те ми је и самог осећања о битности мојој нестало.

Тако сам се био заборавио, да у мало што нисам у коло упао, да ме у тај мах нетрже глас Луцин, која викну: „ево их Господине, иду на још с гајдашем.“ Скоро сам се био љутио на Луцу, што ме је узнемирила у сањарији, те ме зајташи нису собом одвукли, јер у онај мах ни мало ми тешко не би било, да сам се од овуд преселио у непознати свет. Удалим се од кола, те одем на воденичка врата.

Већ је била ноћ, те се ништа немогаше видети, али се чуло зујање прдаљке гајдашке и кад ветар јаче подуне, долазиште амо по гдекоји гласови из рога.

Ништа није лепше него из далека слушати свирку и песму на води, кад се мало по мало слушаоцу приближава. Чамац долазаше све ближе а гласи биваху све јачи и силнији. Ноћ тиха и мрачна, невидиш, од куда гласи долазе, но ти се чини, да су се пробудиле старе Сирене, видиш старогерманску Лорелају, где са распуштеном мокром косом и раширеним рукама позива те нескусна у загрљај свој. Неиди јој ни корака на сусрет, јер песма јој је мамак, оне беле пунане руке ледене су, а пољубац са оних румених усана њених не греје но убија. Бежи од Сирена, бежи од жена; јер сласти њине пуне су отрова; јер дражи њине су лажне: јер песма њина предаси у заседку за тобом, кад те нестане, кад се изгубиш.

„Но шта вам је опет Господине?“ новика Луца, те ме ухвати за руку и повуче с врата у нутра. „Јестели ви при себи?“

„А зашто да нисам?“ одговорих јој.

„Та ето хтедосте да одете у Тису.“

Тако и беше, понуђући у мислима другоме, у мало што и сам у ту погрешку непадох, од које сам друге хтео сачувати. Тако то бива на свету. Мислиш, да си бољи од другога, а ти то исто чиниш као и други.

Онај можда најпаметније чини, који слегнувши раменима помисли или рекне: „е на шта ћемо, кад је тако“.

У том дође и чамац, те ти се красно наше друштво попе горе у воденицу, те стадоше кашљати и кињати од силног дима, који се по целом простору раширио био.

Поседамо по џаковима и завезкама, те чекајући паприкаш, стадосмо низати причу за причом.

Луца се наклатила на попове, те ти стаде о њима једну за другом низати. Штета, што их нисам кадар репродуковати. Остарио сам, па неможе мозак да ми задржи оно, што уво чује.

На то ће и гајдаш прихватити, окрену се мени: „Знате Господине! Био поп и гајдаш, те ће попа рећи гајдашу: је с' чуо ти море, од како је решкрил дошао, више имаш од сватова хасне него ја, него хајде да ми мењемо у једну касу, што добијемо, на ћемо о покладама, кад сватови престану, делити добит на поле. „На добро рече свирач, ја пристајем. Кад дођу покладе, стаде попа делити добит: „ово теби, ово мени, ово теби, ово мени. Кад све беше подељено, запита свирач: „јели готово?“ „Јесте,“ одговори попа. На то гајдаш замаче шаком, те фис попа по образу. — „Ајаој, убијо те Бог, шта учини!“ завапи поп. „На ништа, дао сам ти полу од изванредног мога прихода,“ рече гајдаш, и ја сам добио две ћушке, дакле једна теби, једна мени. Нећу да затајим као ти што си затано оног ћурка, ког си добио од газда Пере.

Таман се ми сита насмејасмо, а вечера беше готова.

Скине се гвоздењак с ватре, пре поседасмо око њега, па удри, једи као да смо се најмили.

Али и јесте слатко јело на води. После вечере седили смо, диванили, певали, гајдаш свираше у све жице, док се једном несетисмо, да кући идемо.

Поседамо у чамац, те хајд низ сватовску свирку гајдашку и Луцину песму кренемо се дома путовати

Воденичар само крмани, тек кад и кад завезе веслом, јер смо под воду ишли, а чамац се башкари као оно добар коњ под добрим јахачем, па ти везе по Тиси као пура по ђерђеву. Иде чамац све по такту гајдашког сватовца, није да иде брате, него све плива.

„Хуја, ту смо,“ рече воденичар, а чамац удари на пруд.

Изађемо из чамца, руковасмо се, те „лаку ноћ“ једно другом, па се разиђемо сваки на своју страну.

Нећу никад то вече на Тиси заборавити.

Арон.

Грађа за латински буквар.

X.

Ти Латини мора да су
Голијати били.
Помислите само
Брађо моја мила
Да је наша *коза* њима
Само **капра** била.

XI.

Сумњу зваху **дубиум**,
— Верујем, голуби!
Сумња уме још и сада
Умове да *дуби*.

XII.

Слугу зваху *министром;*
Но лепа парада!
— А ко ће да влада!

XIII.

Сламе су се бојали
Звали су је: **стрaмен**;
И јест страшно сламњи кров
Кад захвати пламен.

XIV.

Хиљаде им беху **миле**
— Не чудим се ни мало;
Коме не би биле!

XV.

Жаба им је била **рана**,
Као што је и данас
Још код Талијана.

XVI.

Чујте сад још неколко
Латинских штикова.
Глава им је била **капут**!
Бог им био **Јова**;
Посуђе им био: **Васа**
Ребро им је био **Коста**.
И сад мислим да вам је
Латинскога доста!

Г а ш а.

Сожаљевајућа позоришна игра.

Лица:

Пера богаташ.
Гаша чувар.
Моја. }
Ћира. } сеоски лопови.
Стрика. }

I ПРИЗОР.

(Пера и Гаша).

Пера. Ја већ незнам шта да радим сваки дан све то мање дрва у шуми. Ја већем незнам како да се браним од тих лопова, сву ми шуму посеконе.

Гаша: Господине! узмите ме за вашег чувара а ја вам добар стојим, да вам те хуље нећеду више досађивати.

Пера: Пристајем Гашо! нека тако буде. Трингелд нећали Гашо!

Гаша: (при поласку) Ил' ће ду ђаволи мене однети, ил ја њи укебати. (одлази).

II ПРИЗОР.

(Шумв. Гаша сам).

Гаша: Но, видиђу ја те мајчине лопове, да ли ће ду сад красти, кад Гаша чува. А сад Гашо добро ће бити, да се на ово дрво попнеш, јер с висине ћеш моћи твојим соколовим оком далеко допрети (попне се на дрво). Аха баш добро зна Гаша шта ради, није Гаша бадава служио цара 12 година. А сад ће добро бити Гашо, да се мало ракије напијеш (пије) да, да, благо тебе Гашо! да, како ли рече оно госп, Пера! да знам, трингелд нећали Гашо (опет није, затим поче да дрема, најпосле засни!)

III ПРИЗОР.

(Шума. Ноћ густа као тесто. Лопови; Моја, Ћира, Стрика. Гаша на дрвету спава.)

Моја: Ала браћо, ово ми се дрво види као понајбоље (показује на дрво на којем Гаша спава. Секу дрво, дрво заједно с Гашом падне*) аха, баш добро, а сад на посао. (Ухвате дрво, те заједно с Гашом одвуку га.*)

Добро се сетио.

Брадобриље обично не мећу на свој локал никакав цимер; али млади брица Јанко, кад је први пут отворио своју официну, и то у простом селу, где је било и Срба и Немаца, измоловао је над вратима два медведа.

Питали га зашто то чини?

То је, брате, ради мојих муштерија Немаца, одговори Јанко.

А нашто Немцима твоји медведи?

Знаш, брате, медвед се немачки каже бер, а кад виде два медведа, казаће бер-бер, и тако ће знати да овде седи берber. **С. —**

*) До јадан Гашо худе ли си среће. **Слагач.**

Пуслице.

„Стармали“ је прорачунао: кад би се сви језици наше домовине спојили у један језик (мађарски), да би тај језик онда тако одеблао, да не би могао више изрећи: Terrpemtete! И онда га еколози не би више признали за мађарски језик.

Из горњег прорачуна „Стармали“ изводи овај савет, да је у интересу државне мисли, да сваки свој језик чувамо као очи у глави.

Један путник пише допис како у манастиру Мировиру у најстрожијем смислу влада п о с т, м о л и т в а и с м и р е њ е.

Уредник прима тај допис и примећава да је то весма лепо и похвалудостојно, само што таког манастира нема.

Калуђерски сат увиђа сам, да је доста стајао на једном месту. Сад се предомислио и пошао — патрашке.

Поп Никола (бачки) пита чиме би он могао народној странци послужити?

Футошки д о м и ш љ а н вели му: нека дуне једаред тако здраво, да све камилавке одлете са недостојних глава.

Нови Речник.

(исправљен по логичном смислу)

З а т о ч е њ е — вино, пиво. —
З а м о с — марама, џвикер. —
Г а р о в — опачар. —
П и п а в а ц — слепац. —
Ч и н о в н и к — мађионичар. —
С в е т и ц а — жена која се своме мужу свети. —
Л е к а р н и ц а — докторова жена. —
Ђ а к о н и ј а — ђаконова жена. —
С у в а ч а р — која девојка не може никог да очара. —
М и т о д о ђ и ј а — митина месао. —
К р а ј ц а р а — министри. — **И-гли-гил.**

Тако изгледа.

Ономад се састанем на вашару са господар Јефтом Провлаком, лецедером из Ирига и он ће ме запитати: „Ала, бога вам, даклем Јаша Игњатовић је г. 1848. био зар шнајдер?“ — „А од куд ви то мислите?“ — Господар Јефта извади из сандука један лонац са шербетом, увиђен у новине, одвиђе новине — а оно „Недељни лист“ бр. 38 од ове године, те ми покаже једно место из мемоара Јашиних, које гласи: „Шушњикац, колико сам га за оно кратко време и з м е р и т и могао, био је понижег стаса, кратког врата, поширок, пупут врло округлог лица и т. д.“ — Даклем кад он м е р и стас и т. д., валда је био ш н а ј д е р? примети господар Јефта. —•—

Мале приче.

1.

Др. Н. беше чувени лекар у М., али познат као велики гурман и изелица. Једном излечи он неког богаташа са села од једне опасне болести. Породица болесникова знајући страст лекарову, приреди при његовој последњој посети, сјајан ручак, де беху још више познатих пријатеља на исти позвати. „Познајете л' ви старог професора Л.“ запитаће при застању један гост лекара. „Чи!“ одговори овај. „Па како иде том старом професору?“ запита гост даље. „Умр'о је“ одговори укратко лекар. „Умро! О Боже, а за што ништа и не знам, па како иде његовој госпоји?“ — „И она је умрла!“ — „И она умрла! па шта је са њеном ћерком сада, која је код њих живила?“ — „И она је умрла!“ — „Дакле и она! О какав је то удар за њиховог сина; како је он ту судбину издржао?“ — „И он је умро!“ одговори живаћући лекар. Гост више није питао, но се јако снебивао. При њиној кави поведе он опет тај разговор, и запита лекара, од чега је професор Л. умро? — „Умро! Ко?“ запита зачуђено лекар. — „Но па професор Л?“ — „Та шта вама на ум пада? Професор Л. је тако исто жив и здрав, као ја и ви!“ — „А његова жена?“ — „Као риба у води!“ — „А ћерка и син?“ — „Обоје су здрави и весели!“ — „Али за име Бога! та ви сте ми сами мало пре рекли, да су сви мртви!“ — „Ја сам то рекао?“ — „Да, за цело!“ — „Може ласно бити, драги господине, и сво вам зато разјашњена: при ручку, који ми добро прија, све је, д о к л е ј а ј е д е м, све остало за м е н е мртво!“

2.

Л е к а р: „Но како је мајсторе, јесте л ваше печено пиле с апетитом појели?“

Болесник: „Нисам, Господине докторе, већ са салатом од купуса!“

3.

Кључар од тавнице: „Зашто сте ви осуђени на десет година робије?“

Осуђеник: „Зато што сам од једног узајмио 50 форинта!“

Кључар: „Којешта, ко је још био затворен, што је узајмио новаца!“

Осуђеник: „Јесте, али ја сам морао прво тог тврдоглавог човека да убијем, и тек ми је онда дао новац!“

4.

Један млад Американац пробавио је већ три године у Паризу, где је по жељи својих родитеља медицину штудирао. Треће године посети га отац, а син га је провађао по Паризу. Какво је ово дивно здање! запитаће га отац једног дана. — „Нисмо ову кућу још ни видли“ одговори син, „али ходи, па ћемо запитати овог полицијног служитеља.“ Они запиташе и добише овај одговор: „Ово је м е д и ц и н с к а ш к о л а господо!“ —

Моје врашко путовање по „Торонталу“.

Пре неки дан ме напесе роми даба и криви Пајта да идем у Кекинду да видим, хоће л' због грувати српска звона при освећивању чивуџке цркве. Даље да се увјерим има ли прављене рипије и адвоката. — Што намислих то и урадих.

Опростим се са мојом Пулкеријом и децом, седнем на кола; Сеиа општине коње, и точкови већ звриаху, мада је пут нешто и блатан био. Бацивши се у дубоке мисли, посматрајући наше слатине и сто јерона до Јазова; уздахнем тужно јер мишљах у себи бог зна и јазовачка крава, ону ли се жив и здрав дома вратити.

Од нога места пуутујући Кекинди морали смо поред јазовачке Ђуприје проћи, која се 4—5 дуки од нога роћеног местанцета удаљена налази. Јазово, то је место мађарско, немојте да помислите да је какова варош, већ село, на се као гладна година отело. Што се тиче наши слатина и јазовачког друма, то је заиста мајсторски уређено „ше филе, ше фарка“. Човек који је натоварио на своју грбачу 40 година, мора и даљу добро беке избећити, а ноћу, што се више пута догађа да који јадник на јазовачком другу и нашим слатинама замркне, том је онда нала звезда с неба, и више пута ноћу мора руком по блоштарама да мери, дали је дубоко, можели преко ње или не, — Ђуприја ми остаје лево, незнам управо рећи, или је општина, или је „тиса таршулат“ сагрдио; кад је човек посматра заиста имаде дивап изглед. налик је баш на Будимпештанску, само што нема оних силних ланаца, иначе стоји и јазовачка на три ноге, на још дрвене. Кад од куће човек пође и на њу погледа, праве сремачке таљиге. Кад се пак човек из Кекинде дома враћа, онда представи себи драги читатељу влашка кола кад су пуна лонаца и тестија. па ће ти увек пред очима бити; нити ћеш се јединти, што ниси имао среће видети је, по каквом је новом производу или полу сачињена. — Нешто има и покојног Тубе масла, јер је и мало херлава, као што и покојник беше. — Четири рапна фата треба додуше поправити, па онда можемо и жмурећи преко Ђуприје; ал овако, још вала преко брље, пак осто, а крепо, „тиса таршулату“ је све једно а шта га се најпосле и тиче, само Ђути на плати: сваке се године нат.вари народу „тиса таршошаг“ на врат а кад се где што оправља, онет цукавац народ мора да своју марву убија.

Тако у разговору ја и Сеиди пресшено срећно у Кекинду; звона грувају мислим да је 48. година. Запитам једнога брату, који се на ногама као јазовачка Ђуприја држао, зашто Ђупају звона? е мој господару, та Јуде свете цркву, и оче прота дозволио да звона српска Ђупају, баш на чивуџку параду, ој шта још наша вавтономија и Кекинда дожинети неће. И сетим остави нас, и оде гуњајући даље. — Ја се пак латим свога посла, јер сам заиста имао много спршавати. Прво обићем скоро 300 аренда и бирташа; па где чудо деветнајстог века; да сам бар леку ради могао бабу Кумрији прављене рапије наћи. Где сам год рапију коштао, питам каква је? одговор добра шљивовица и комовица. Ој један шта ћу сад како ћу баба Кумрији пред очи изаћи, како сам се клео, да ћу јој жељу испунити, ал се један превари у рачуну. Завирим у потпс, да видим шта ми још треба купити. Ја сам вам био човек писмен, знао сам добро есапити и у прсте а са средом није ме ни сам Патела могао преварити, јер свакој сам ја баби морао у селу прорачунати, колико има шљива, Ђурића, гушчића и јаја и бог те пита какав сам ми бухалтерај морао водити.

Прво ми треба на штајер па на брупбук фрафон Дротлауферићки 4 метера шљива за ангемаку, за 10 н, белила; 7 н, разенчулфера и 2 н. ситне паприке за шпуфовање, и заиста сам баш ја морао као писмен човек прву шпуфовати. Свршивши сам посао био сам баш зловољан, одем у гостионицу „Ујединат“; незнам баш управо како се на француски каже, заповедим 9 пари од рена кобасица, и на сваки пар чашу од пива. Од силног натезања чаша, деље ми ушамет несретна писао, да сам једва могао оно мало од рена кобасица доручковати, па се почнем јединти, та како и небо; помислим само драги читатељу, да у Кекинди ракије од шпиритуса и адвоката нема. Изнадим мараму из џепа, да се убришем. Али незнајући да ми се паприка и шпофпулфер по цену просују, таку сам кидању добио да сам заборавио и доручак платити. Седнем ва кола на зборм Кекиндо зборм арендани. Можете мислити како ми је било, тако сам се опаприо, да су ми све убрађене младе пред очима изилазиле. Кад сам год кињу Сеили ми увек рече на здравље, док ми једном не додија, па га онако бечејски лупим преко очију, да су му све светлаци пред очима чардаш играли. — „Ај! сајт ри шпајдун готес вилс!!! рече шваба. Ово беше повод те смо обојица заћутали. Сеиа ћути а ја кидан онако ирижи вољада ће нас каква брља помирити помислим ја у себи.

Како смо се касно из вароши крепули, то заиста и замркнемо, Сеиа је био кочијаш вешт као што наши веле „свира као шваба у гајде.“ До јазовачке Ђуприје фала богу дођосмо, упутили се нашим дерњим слатинама. Сеиди само тера, а ја како сам се мало кињама опростио то и задремах. Уједанпут западну кола, ја сам се морао из сна пробудити, јер сам се тако лепо о левчу ударио, да ми је заиста чворуга на глави одскочила. Ту се како тако изкобељано и ми се полако опет даље кренемо. Помрчина беше као тесто, ни лутасмо по слатинама али све у залуд, јер никако да се сеоу приближимо. То је све тако тражало до 3 сата ноћу. Али за чудо да никад не знадосмо, где се налазимо, само нам знам рећи, да сам исте ноћи морао 9 пута метаписати пред јазовачком Ђупријом, и то само се дварел, тако шалећки ударио да сам и рог на челу занатио. У једанпут кола западну у неку јаругу Шваба додуше коње полиња, али сте је, узалуд, тако су се кола лепо спремила у јаругу, да их ни 12 волова тапом шалом изчупати не може, а камоли Сеилови коњи, којима се о кукоиа торба вешати може. Но Сеили, шта ћемо сад? — ај дуне ветар, ни две људи, ни мало људи, круци и фукција рече шваба, онако лутато, да се све разлегаше врачина и нема ноћна тишина. Друго нам ништа не остаје, већ цинеле доле с' коту, па у брљу. те тако покараимо кола, и парче по парче изнесемо на суво. Сад поново склапај кола, и како је помрчина била, то ни у крај памети ми не беше, да сам каквога еспана или пртљага у коли имао; те седнемо и крену смо се даље.

Шваба ни једном дошије рече: ај — ну синд ти квеч? немарим нек звече, само кад сам се ја проштаре опростио. Сеили још непрестано викаше квеч, квеч, пруше тако се зону на француски шљиве. „Ум керни вогни“ дрекнем ја на Швабу и латим се за уздс, те окренем кола и за 5 минута дођох опој дивној брљи и хтедох скочити с' кола онако момачки, ал' зашнем за уздице, те падиеи и разбијем њокалицу, али то мени ништа не сметаше; помолим се богу и спустим се у брљу, засучем рукаве на задњи шљиву по шљиву. Тад ми дођоше у памети речи покојне врачаре баба Алинке, која ми често бацаше карте и пазуљ, јер сам још био сигурна муштерија, а особито још ко момком. Једном ми рече, пошто нешто мало прогуњи кроз зубе: сине мој паграру слушај моју савет па ће кајати нећеш. Кад се у Кикинду од куће кренеш, а ти напрани тестаменат јер путу се рока не зна, а особито ти наши дерни торонталски друмови, који се о народном трошку и грбачи праве. Кад сам које како, оне дивне шљиве из проштаре покупио, и хтедох да се на кола поиђем, у исти трепутак зазвони звоице на римској звонари: онда Сеили рече: ај мир синд терхем. И заиста кроз четврт сата бејасмо дома. Погледим себе у огледалу, сам боже ме опрости, ма гори сам био од обешењака, цинеле сам изгубио, или сам заборавио код брље, незнам зацело, где сам морао цинеле купити. Проклињао сам арендаше, адвокате чивуџку параду, фрафон Дротлауферићку, шљиве, пап-

рику, разепуфер, ћуприју и торонталске друмове. — И тако се ја фала богу са Сенћом дома налазим, али са одераним носом, и чврљугом на глави, а тешко да ћу више у Кекинду за живота ићи, ово ми путовање као дражајша успомена у памети остаде, и дрћим да је никада из главе избити нећу. Ако би се какови подузимач нашао, који би волљан био ћуприју гдегод градити, то нека се на мене обрати, да га баш на лицу места галантно о своме трошку одведем, како би и план од јазовачке ћуприје могао узети: а уједно и да пут види, по ком сам ја, као писмен човек ноћу лутао, и плоштару из које сам шљиве радно заиста ће и пекмез главан бити, као и моје путовање, јер кад год се сетим мога путовања, тако сам добре воље, да сам често пуне чекмеже ситни и крупни онако бечевски опсовао, да је све грмило, у мојој немој одаји а како и неби, кад сам морао шестонедељни затвор код куће издржати, јер сам нагрђен био, да не могох од стида и срама ни маћи се.

Кнез Влајко.

из Торонтала.

Уштипци.

На предлог г. **Кроније** закључила је и нештанска општина да ште сазив сабора. Добро би било да се и заостале општине пожуре, јер је ствар већ **кронична**.

§. Грчка комора закључује зајам од 150 мил. драхама. Богме и код нас у Новом Саду сад у ово предзимско доба захтева многа **комора** — зајам.

□ „Дервиш-паша“ се преселио са својим ћепералним штабом у **Белај**. Богме је с тим Улцињем прави **белај**!

ℨ Загребачки потрес земље, ваља да потресе и срца наша, да будемо пострадалој браћи у помоћи.

+ Гроф Каролји, који је у двобоју убио грофа Зичија, осуђен је на три месеца затвора. Бре срећа његова, што место убиства није написао какав чланак у новинама, те би могао бити на пет година осуђен!

= Ове благословене године има више бракоразводни парница, него сватова и венчања.

Аб.

Брат Мата имао је жену од оне фоле, за које наш народ каже да су одвеће веште на језику, и да је једна кадра 20 вишкала надговорити. Једном крене се наш брат Мата на пут у Д. Уз пут сврати у механу по обичају на коју чашу, једну, две и т. д. те се брат Мата банатски накваси, те заспи. Неки враголан хтеде, да се мало нашали с брат Матом, те ће узети поштански рог, те брат Мати на уво стаде ужасно дувати. — „Не дери се жено“! . . . — викнуће брат Мата кроз сан, мислећи да је код куће

Душан.

Бачванске и банатске песме.

(Још нештампане.)

31.

Тешко долу, ди се вода слива
(Ко' што код нас на пијаци бива!)

32.

Зелен ора, дебо' лад,
Дај да пијем док сам млад,
Кад остарим престат' нећу,
Пијан и умрећу.

33.

Месечина—да је помрчина,
Да се облак на месец навуче
Риза-пашу да неко потуче.

34.

Да знаш прести, к'о дику довести,
Да знаш шити, к'о ситно љубити,
Да знаш ткати, к'о што се — картати!

35.

Ала су ме наши оковали,
Од како су субвенцију дали!

36.

Зелен орах, лист му жут
„Шестер Лојд“ је нешто љут;
Шта га љути? — неко пита —
Бурмут од Полита.
Те он један тражи мира
И од Стражимира!

37.

Љубим „Лојда“, љубим и „Журнала“
„Лојда“ љубим зарад газдашага,
А „Журнала“ зарад хунцутшага.

38.

Овако се кућа тече,
„Фрише фире“ свако вече.

39.

Прође луче, „шлем“ се за њом вуче,
Моја дика, то је анђо исти,
Својим „шлепом“ калдрму нам чисти:

40.

Тиса Зубу тио беседио:
Волем Раца коме име Аца,
И сплеткаша ком се име Јаша,
Вил' у њина пера буљевачка!

Скупио **Аб.**

Како је погодио!

Но комшија! рећи ће Мађар Србину: Хајде да се кладимо, ако погодиш колико банака имам у руци, добићеш сви пет, непогодиш ли, даћеш ми само једну фор. Е па гилт, има пет! — Ordögöd van, на комшија, видим да си бољи математикиум, него наш Тиса.

Душан.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Бубнуотека.

Један од бивши „ешкија“, који се сада у Бечу налази, писао је своме једном пријатељу у Б. следеће писмо, које са своје оригиналности уз дозволу обе странке овековечавамо у „Бубнуотеци“ „Стармаловој“.

„. . . . . Како си брате? Дунав ти твој, живиш ко патак у гребеначком песку. Ти дошао оно. Т. Бечлије? Си градиш сос њега весела? У Недеља нисум био на дорчоль код Тричку у Меана, није био мој Јуцу тамо; нисум ни ја. Да кажиш на Т . . . да ми пиши кој реч, да ке да се бани! Што кеш да радиш ти? Океш да отвориш болта у то Ковин ил у то Ђурђева? да продавеш Смокву са Сува дрва. Си био сос Т. . . код Мата? Амар, амар се живи од кад ово Јоца код мене, да гу не може боље бити. Оке санчим да отиду без чизму кући, ко перо на оргош. Сад гу неда ђаво мир, оке да иду сос М . . . на Венеција да види страота на море, да види галије на које дошла газда Михајла фамилија из Скадра на Бојана.

Ја сум здрав, желим тебе то исто. Да поздравиш тебе, баба Ката, на твој И . . ., Т. . . оно солар Коко, сва калфадија; на оно доктор Тасић, оно мршаво Томо, на оно велико молер Милан Л., што гу диго кугла на голубачка прква; на оно гранатир Мита Антић; на мој брат газда Мато и његово газдарица и цело варош и сву село, јесум твој брат М . . . код Полак Херманди“.

Саопштио у верном препису **Неумитни.**

За уредништво одговара А. Пајевић.
Главни сарадник Абуказем.

Најновије књиге.

Годишњак, великн срп. народни илустровани календар за просту годину 1881. Уређује А. Сандић. Издање Браће М. Поповића у Новоме Саду. Цена је овом календару само 33 новчића.

Поуке о васпитавању деце у родитељској кући. За образованије српске матере и за употребу у вишим девојачким и учитељским школама написао Др. Војислав Бакић професор Ово је дело наградила „Српска Матица“ из закладе Ј. и Т. Остојића. Цена 60 нов. — 1 дин. 20 пара Сомбор, накнада Миливоја Каракашевића 1880.

Не укради. Приповетка за децу (По немачком.) Издање Србина-Милоша Грабовачког. У Земуну 1880. Штампарија Милоша Грабовачког. Цена 6 новч. или 15 пара д.

О Механизму у школској настави предавање др. В Бакића професора држано 6 Априла 1880 г. у учитељском збору у Београду (прештампано из „Школског Листа“) цена 15 нов. у Сомбору издање књижаре Миливоја Каракашевића.

Домаће животиње ручна књига за учитеље основних школа природно Мита Нешковић учитељ у Сомбору, издање књижаре Мил. Каракашевића цена 1 динар или 50 нов.

Српски Сокo велики илустровани календар за просту годину 1881 која има 365 дана. Уређује др. Милан Ђурђевић, комисионо издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду. „Српска народна задружна штампарија“ 1880 цена је 50 нов. или 1 динар.

Овако ћеш твоју ћерку васпитати писма Елвире Зинани с талијанског превела Петронлава Томановић издање књижаре Луке Јоцића и друга У Новоме Саду. 1880 цена 12 новч.

При основи из рачуна у основној народној школи са обзиром на нове мере. Ручна књига за учитеље по Шуберту, израдио Миша Т. Фрачковић народни учитељ. Издање накладне књижаре Луке Јоцића и друга у Новоме Саду 1881 цена 15 новч.

Путовање по новој Србији писао Светен Л. П. издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду свеске пета, цена 20 новч. или по динара у Београду добити се може у књижари Андрије Пурића, Васина улица и Велимира Валожића.

Мађарско језикословље у практичним примерима. По наставном плану високог министарства просвете од 29. јун. 1879. за српске основне школе уредио Јован Илијић, управ. учитељ. I. Свеска. За II. разред. Издања књижара Луке Јоцића и друга у Новоме Саду. Цена 20 новч. комад.

Романи Милована Видаковића. Великмир и Босиљка. Издање књижаре Браће М. Поповића у Новоме Саду. Цена 1 форинат.

Упутство за наставу у рачуну у народној школи. По књига (I—100.) За други разред српско-народних школа по Кристу Хенчлу израдио Аркадије Вуковић учитељ. Нов. Сад издање књижаре Браће М. Поповића.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Српска књижара Браће М. Поповића
у Новоме Саду.

Најновије књижевно дело Јаше Игњатовића.

АДАМ и БЕРБЕРИН

ПРВИ ЉУДИ

ШАЉИВА ИГРА У ЧЕТИРИ РАДЊЕ.

Формат осм. — дебљ. 10 таб. или 160 стр.

Цена 60 новч.

са насловном сликом главне особе

ЂОКА ГЛАЂЕНОВИЋ

и додатим мотом К. Трифковића:

Берберн су прва људи
То је стара ствар,
То неможе свако бити
За то треба дар . .

Давно изучавани свршетак врло занимљивог романа „Тршен спасен“ у илустрованом листу „Србадија“ започет, који написа познати наш романо-писац Јаша Игњатовић, — довршен је ово сада и прерађен у облику шаљиве игре позоришне. — По суду стручњака дело ово искладе писцу за руком да неможе боље бити. — Своју многогодишњу студију о берберину Србину, који што но реч брије свет од Цариграда до Лондона — изнео је писац у књизи овој да речемо управо фотографисано. — Главна особа Ђока Глаћеновић јест сасвим потрефљена слика берберског калфе, кицоша и општроумног мудријаша; који уме и вредан бити и досетком сваког посабанити па и надмудрити. — Позоришни комад овај — колико је игра шаљива за позорницу — толико је и још већма забавна књига за читање, каква је мало у нас у данашњој књижевности забавној ко купи пет комада уједанпут добија шесту књигу на дар. —

У Новом Саду на Аранђел-дан 1880.

Српски књижари и књигоиздавци
Браћа М. Поповића.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф. на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈКЕВИЋА.

У Новоме Саду 20. Новембра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајкевића у Новом Саду.
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

УЖАС И НЕВОЉА У ЗАГРЕБУ.

Подземни бесн, којим нисмо вични!
Зар бурним морем поста земља ова!?
— И један тренут' више јада створи,
Нег што би могли стотине громова.

Има-л се куда? — Ако имаш крила!
— Жено, што бледиш? „Где је дете моје!“
У цркву хрли! — „Срушила се већем.“
— Болници беже са постеље своје . . .

То нису муке, кима си се над'о;
То није душман, с ким се можеш борит'!
„Хоћемо-л', децо дочекати зору?“ —
„Хоће-л' нас, мајко, страх ил глад уморит?“

Под мутним небом невољници ћуте;
Нико не виче: „Помагај нам, свете!“
Ал срца ваљда не траже јауке;
— Дарежне руке нек се саме сете.

Бесн се стреме од горе, од доле.
Знамо-ли сутра шта нас може снаћи!
Дужни смо сваком у помоћ притећи,
А тринут више најближој нам браћи.*)

*) Радо ћемо примити, обзнанити и брзо доставити сваки дарак који нам пошље на олакшање велике невоље кукавне сиротиње Загребачке, којима се крвови над главама руше, а зима им иде као сестра сабља; ублажимо је колико можемо топлотом саучешћа нашег.
Власник овог листа прилаже . . . . . 5 фор.

Шетња по Новом Саду.

LVIII.

Свака држава и свака велика и мала сила, има своју фарбану књигу. Аустрија има „Црвену књигу“, Белгија „Жуту књигу“, Енглеска „Плаву књигу“, Бугарска „Зелену књигу“ и т. д. Пошто је и „Стармали“ са својом публиком, која га држи и која га не држи, управо као нека држава, нека сила, то је заиста срамота, што и он нема своје ѕарбане књиге и крајње би време било, да једну такву установи, те да у њој донеси све важније дипломатске ноте. Да је „Стармали“ заиста као нека држава, томе је сведок та околност, што и он има своје поданике, који му плаћају порцију или — што је свеједно — остају дужни; даље и он мора да се упушта у борбу и рат против народних непријатеља; и он има по кадикад свој дефицит; и он има своје „штатсанвалте“, који на њега пазе; и он има своје министре и то у расположењу, јер кад нису расположени онда не могу да раде за државу, т. ј. за „Стармалог“; он се разликује од државе само по томе, што не продаје сиротињи јастуке испод главе, него пушта људе да мирно славују.

„Стармали“ би даклем требао да има своју какогод ѕарбану књигу, али пошто су већ све ѕарбе, црвена, плава, жута, зелена и т. д. изабрате и узете од других држава и сила, то је само још остала боја шућмураста и тако ће „Стармали“ морати своје дипломатске ноте износити свету у својој „Шућмурастој књизи“, која се већ спрема за штампу и донеће оне државне документе, који још нису издати.

На пример. У нашу „Шућмурасту књигу“ имале би ући од прилике ове ствари:

Дипломатска нота новосадске полиције, у којој се забрањује свима, који у својој авлији кољу свињe, да пуштају крв и крваву воду потоком на сокак, као н. пр. што беше случај у понедељак 17. октобра у оној кући у Новом Саду, што је остављена на гимназију, односно правну академију новосадску.

На другом месту доћи ће још неиздани указ, којим се забрањује Футожанима, који свој купус у Нови Сад доносе, да несмеју своја силна кола баш преко пута од варошке куће, односно наше полиције, тако поред кућа поређати, да руде упиру баш у зидове од кућа, те пешаци не могу да иду тротоарем, него средом улице по највећем новембарском блату.

Изићи ће у овој дипломатској књизи такође и честитка свакоме оном, који је срећно прошао кроз улицу, што води од лецедерског сокака Аџку касапину, и која је улица пуна пакосних вашака, које се овуда по цели дан тиме забављају, што вијају ону многу школску децу, што туда четири пута на дан морају да пролазе.

Даље ће донети „Шућмураста књига“ још неиздане позиве на епархијску скупштину бачке и сремске дијецезе, да нам се не би с које год стране пребацивало, што се те скупштине још никако не сазивају.

„Шућмураста књига“ доневе и потпун списак оних наших општина, које још нису изјавиле да би жељеле, да се сабор што пре сазове и које се осећају сретне и напредне и без сабора, јер су им школе комуналне, црква у реду, просвета на најшљастијем врху свога савршенства.

Доневе уједно и нов закон о порезу, по коме ће они пекарски шегрти и алвације, што купе по улицама врхове од бачених шигара, те пуше, морати плаћати од нове године, као и остале дуванџије, порез на пушење.

Осим тога обелоданиће имена свију картација и картачиница и предлагаће, да се порез на јело (Verzehrungssteuer) укине, а на карте највећа порција установи, јер су нам јела, ма их од куда набављали нужна, а без картања би могли живети и бити овога света благополучни, а онога блажени.

Садржаваће, даље, „Меморандум“, да се укине једанпут за свагда скидање капе и шешира, или да се укину ћелаве главе, ревматизми и сеноћне у глави и у ушима.

Доневе такође и интерпелацију на „Духа времена“ и његове министре, да ли је њему познато,

1.) Да кад се путови у јесен земљом набацају: да се тиме путеви не поправљају, него је онда тиме веће блато и тежи пут, као што сведочи сада пут из Новог Сада у Футог, него се то ради у пролеће, те се преко лета пут набије и утре;

2.) Да ли је „Духу времена“ доиро до ушију да у нашим крајевима влада ужасна вратобоља „дифтеритис“, и да сиротиња не узима ту ствар до крајности озбиљно, него се око болесног детета накупи гомилама деце из комшилука, да гледе како бабе „дижу врат“, „тасе угљевље“ и „бају“, јер сиротиња нико не налаже, да мора звати доктора и сиротиња нема на то ни новаца нити за лекара, нити за апотеку;

3.) Да ли се „Дух времена“ слаже с тим, што толике жеље, тужбе и молбе од стране месних и школских одбора, општина и појединих учитеља, стоје код епархијских одбора годинама нерешене, а овамо дотичне ствари стоје непрестано онако исто, и још црње и горе;

И ако је г. „Духу времена“ све то познато какве кораке мисли чинити, да се тима злима и невољама на пут стане и да се све те ствари на боље окрену?

Такви ће од прилике бити садржај наше „Шућмураште књиге“ и тиме ће онда и „Стармали“ отчинити у ред европских држава, јер само му је још то фалило.

Аб.

Нема пропорције.

(Макар да је и сувише порције.)

Данко, браћо, ја рачунам
По артији — (и по песку)
Да не ваља издржават'
Преголему солдатеску.

Ja warum denn да не ваља?
Казаћу му, ко ме пита:
Јер нас стаје много новца,
А још више — дефицита.

Новце жалим, — а дефицит,
Њега може носит' ђаво;
Ал то силно милитарство
Ни иначе није здраво.

Нарочито није здраво,
Кад с' у тол'кој мери ствара,
Да долазе два оф'цира
На једнога — новинара.

Вам-Вус.

Савети.

Које је премудри Соломон заборавио казати своме најмилијем сину.

Не мој бити лоницја, — осим ако ти је то занат, да правиш лонце.

Пиши како говориш, — осим ако си мутав.

Ма ти ко казао да се торњаш, немој се торњати, — осим ако си звонар..

Немој навијати час лево, час десно, — осим ако си сајџија.

Немој бити скрупулозан, — осим ако си апотекар.

Вачванске и банатске песме.

(Још нештампане)

41.

Очи моје весело гледајте,
У стару се „векслу“ не уздајте,
Већ гледајте нову запаћајте.

42.

Певајте ми тамбураши,
Шта нам ради наш Андраши?
Свирајте ми сад у гајде
Од какве је Тиса ђаде?

43.

Зелени се јабука
„Шестер Лоју“ замука,
Још један ни шумињо
Да ће пасти кад Улцињо.

44.

Ала су ми пуна недра једа,
С Тисиного немилог погледа,
Што ме гледи, кад не само једи?

45.

Јесен права госпођина мала,
Кад се на пут екзекутор спрала,
Све штудира шта ће да избира,
Из' јастуке, или беленузке,
Канабета, пл' каква ћебета,
Он не пита ни шта си, ни ко си,
Што год ваће све са собом носи.

46.

Око моје гававо,
Сву ноћ није спавало,
А и ноћас спаваћ' неће,
„Шампањер“ се у лед меће.

47.

Зелен добош добује
„Сремски Хорват“ попује:
Да у Срему Срба није
Поп Кука се смије.

48.

Дуни ветре горе од горњака
Донеси ми мирис са сокака!
(Нек донесе од куд годе знаде —
Само не из наше промењаде!)

49.

Ала сам се намерио,
Две акције уграбио,
Директори док се шале
А акције пале.

50.

Синоћ наши мене световали
Да не играм онај „фарбл“ мали;
Рекох: „нећу,“ а ђавола нећу,
Чекај само док унаге свећу.

Скупио **Аб.**

Јавно предавање.

II.

О паклу.

Поштовано собраније!

Ви нисте уредник „Недељног Листа“, који не воли чути кад се спомиње пакао. И ја њега (т. ј. пакао) не бих ни спомињао, да та, (ђаволски) топла тема није таман згодна за ову наступајућу хладну сезону. Јер да ће нас зима скоро посетом својом усрећити, веровали би и онда, кад би нам то и А. З. казао: али, да је огрев јефтин, то се верује само у оним местима, где се дрвар случајно зове Јефта. Али тим јефтиним дрвима могу да се служе само богаташи, а сиротињи не остаје друго, него: скупи иверја, скупи огранка, скупи суварака, и скупљајући то (ако има где) тако се загреје, да после и не осети е јој је соба хладна.

Има у Јевропи и у Азији и таких предела, где је виша власт, крчећи пута култури, све шуме посекла. Не питам, који су то наложили, или који су то одложити могли а нису одложили, те се тиме разном тумачењу изложили; доста тога, да су се тиме поједини људи заложили, али добит нису тамо, где треба приложили, нити су тиме општи шпарherд у бољи положај положили, — али, кад услед тога они, који би радо купили и саме гране и окрајке (по томе могли би се назвати границама или крајишницима), кад људи услед тога остану (ganz natürlich) хладни онда се тима људима поклањају на хват — савети: Будите људи топлији (према патрији); будите, људи топлији (према државној идеји); будите, људи топлији (према интересној сфери), — али од отих савета, који се поклањају на хват, или од отих хватова, који се поклањају у виду савета неможе ни једна вурупа да се загреје.

Нека ми опросте поштовани слушаоци, ал томе свему ја нисам крив, — да сам крив, ја би примио укор.

Сад ћете ви рећи: па какав је то пакао, кад нам говориш о људима, који се не могу да загреју!?

Али за бога, та ја и не волим, да знам како је у паклу, — само сам чуо патера Клинковстрема (Чакра ми је сведок), како је у Варадинској цркви Мајурцима густирао пакао, — ама тако га је вешто знао представити, као да је онај час одандје дошао, — а Ч. је од стра сео на — сред цркве. (Факт).

Зато — ајдмо даље!

Пре него што заборавим оно, што сам хтео да реknем, сетићу се онога, што сам хтео да не заборавим, а то је то, да се паклом извесни људи ипак могу нећма загрејати, неголи каквом древном филозофијом.

Како је у паклу, то ми не можемо за извесно знати, само можемо нагађати. У паклу биће јамачно разне феле људи.

Биће сигурно и милитарије, — јер они су навикнути на ватру.

*

Биће, по свој прилици и тврдица, — јер се за улазак у пакао не плаћа улазница.

Биће, јамачно и карташа, — јер се они већ овде вербују у пакларању.

Биће, да богме и дипломата, — јер без њих тешко је човеку замислити ђаволске послове.

Биће, сигурно, и по гдекоји поп, — јер: триста без попа ништа.

Биће, ваљда и који одвокат, — ако ништа друго, а оно да помаже при дерању коже.

Биће јамачно и подсекци доктор, — да изда свеђодбу, ко је тауглих, ко није.

Биће, за цело, и који потентат, — јер се ватра у паклу мора често потенцирати.

Нема сумње да ће бити и по декоји новинар — јер ту ће тек да наће достојну публику за свој лист.

Неће фалити ни по који трговац, — јер без њих не би било у паклу вашар.

Као што видите, све лепо, отмено друштво. А да се господо не би женирали, за то сиротињу, жебраке, надничаре и т. д. нећеду ни пуштати унутра.

Што се пак тиче женскиња, ја држим да оне у опште неће доћи у пакао, и то из ових разлога

1.) Што би неучтиво и негалантно било тако што и помислити; јер женскиње су створене за рај а не за пакао.

2.) Што би ђаволи били у великој опасности да се ожалубе, да им осећања омекшају, да им се срца облагороде, и да забораве на своју ђаволску дужност. А на последак

3.) Ако то и не би било, женскиње би тако плакале и уздисале, да би се сва ватра у паклу угасила, и цела та институција промашила би свој циљ.

Но ипак саветујем, да се пошт. слушатељке не ослоне здраво јако на ово моје најиндивидуалније мнење. Јер има људи, који еманципацију женскиња до ђавола далеко терају.

На општу, и вашу и моју жељу, да се из ове непријатне теме што пре искобељам, ево ме где завршујем са изводом из казненога поступка који је дођан пакленом штрафгесецу, — но и то је на основу нагађања и комбинације.

Казне у паклу нису једнаке, као што ни грехови наши нису једнаки. На пример:

Ако какав дипломата дође у пакао, за њега ће бити направљена једна велика змија од усијана гвожђа, и он мора стати тој змији на главу, и тако стојати неколико милијуна година.

Вук Бранковић биће осуђен, да у растопљеном олову прстом пише имена свију српски одрода, којима је он идеал, — и то све донде док писмена не остану на растопљеном олову, — а то неће бити никад.

Поштари, који туђа писма отварају, имаће јаку жеђ, — ал неће добити друго да пију, само растопљен врвен восак.

Наполеон III. седеће у кориту вреле смоле, све донде, догод не докаже да Француска не може бити сре тна без њега.

Брудер J. (ако дође у пакао) мораће играти чардаш на усијаној тепсији, — а међу тим мораће жвакати Бечтеречки програм до скончанија века (јер то воли).

Његов колега стајаће пред паклом једно сто година на глави и то на усијаној бургији, — међу тим биће у паклу расписана награда на неку нову сасим оригиналну казну, — а он ће донде читати све бројеве свога листа.

Познатом црном наметнику, који воли седати на високом месту, испуниће се жеља, он ће седити на роговима ромога дабе, а роми даба ће скакутати од радости, што тако високог госта наша. Плата ће му бити 24.000 комуналних школа годишње, које ће морати (без деце) појести.

„Стармали,“ (ако дође у пакао) биће сместа отпуштен, јер онај високи господин на роговима ромога дабе искаће: „Уклоните га, молим вас, да га очи моје не виде!“ А ту ће му концесију роми даби учинити, за љубав стара пријатељства;

А сад вам желим лаку ноћ, и да несневате ништа о данашњем предавању мом. Други пут нећу износити пред вас тако страшне ствари.

Пасија.

Питали Сентомашанина, који је први пут бивши у Будапешти, и једва дочекавши вратио се кући, — шта је видео у тој великој вароши?

— Не могу вам, браћо, све на један пут испричати, — одговори он — ал ћу вам за сада казати што је најглавније: видео сам на једном фијакерском коњу Врбашки жиг.

Допуна новом речнику.

(Исправљеном у логичном смислу.)

Јектеније. — (Кад се пође у празној цркви, па све јечи).

Пуце. — (Капела).

Пратер. — (Ветар).

Месопотамија. — (Опак, — димњак).

Бенетање. — (Кад слаб професор слабом ђаку при латинском испиту каже: бене!).

Достојање. — (Кад се коме овца ојагњи).

Решпект. — (Пекар, који пече лепо, реш).

Завист. — (Озе шпилмарке, које се употребљују кад се игра вист).

Рагу. — (Коњско месо, — ал од мршава коња).

Гарда. — (Луна).

Бирократија. — (Кад се свештеницима закрати купити бир).

Опасност. — (Кад коме падну наочари с носа).

Гажулирање. — (Кад који песник уме према гажи да удеси своју лиру).

Кёлемдоскоп. — (Кад калуђер иде с укопа — све једно ма куда).

Кравата. — (Теле).

Београдска писма.

Драги мој Стармали!

Ево и мене данас после скоро пуне године дана са продужењем својих писама, као и оног брата Стармалијанца са својим започетим предавањима. Е кад смо баш код предавања да ти јавим шта и овде код нас у том погледу бива. Један од овд. уважених проф. вел. школе држи јавна предавања о „Шекспиру и његовом добу,“ да је пак дорастао својој задаћи то сведочи што сваким даном број слушалаца му огромно расте, шта више да су чак и наше лепе госпођице почеле редовно долазити, да што виде, чујў и науче, исто онако као вредне Карловкиње на саборским седницама, само с том разликом што су Карловкиње седеле на галеријама и штрикале а наше лепе госпођице и пуни духа господичићи седе по министарским и саветничким празним фотељима, шире се, унтерхалтују српски и немачки, парлирају по француски и — — — — једу сира . . . . швајцеркеза . . . по јапански сигурно, јер као што нам је познато тамо вредне домаћице понесу вечеру у позориште те међу актовима вечерају, као што поменута пуна духа господа и лепе госпођице — мезетишу, сигурно с тога, што нису имали кад да до пет сата код куће јаузнују или да покажу сиротињи по галеријама како је то слатко јести швајцеркеза, ширити се по туђим столицама и унтерхалтовати се. Неби истина требали да смо индискретни, али кад могу неки скупштинари своје говоре по свима листовима да прештампавају, за што да неби и ми овде прибележили оно што смо и против воље морали слушати.

Као што поменух, па и она (а и више њих) седе на министарским фотељима и говоре.

Она. Ох! баш ми је зао што не знам енглеш-ш-ј-з-ски!

Он. Молим таз ист ја гар нит нужно.

Она. Али Шекс-ш-ј-з-спир је пис-ш-ј-сао енглеш-ј-з-ски!

Он. С est ne pas vrai Франи, ено у мог оца библиотеци сам видео да је сав француски написан.

Она. А ја с-ш-ј-всам држала да је он Енглез.

Он. Ah das ist rein unmöglich.

Она. Ich glaub ihnen schon.

Он. Au parole d honereu.

Што ћу даље да то набрајам како су се господа занимала, они ће имати и даље прилике да се и на другим местима и на лепшим забавама састану и овако душевито прогов ре, нађи ће се још српчића који ће се кладити у труц простог разговора, биће још доста синова бога Марса у шареној униформи, који ће знати на оригинален начин декламовати, још ће се непрестано по дворанама народног позоришта и грађанске касине, на забавама срп. женског друштва и другим отменим баловима говорити онако чисто српски са париским жаргоном и кочијашким акцентом све донде, докле год се будемо држали речи оне мудре управитељке, која вели да: *сиротиња смрди на сланину.*

Али где куд сам ја отишао, та ја сам хтео да пишем за читаоце Стармалога нешто шаљиво и смешно, а оно као да изађе нешто озбиљно, но ово бех сам невине мисли у сакривене жеље за време слушања озбиљног Шекспира и његова шаљива „два господичића из Препове,“ сва атмосфера била је дакле озбиљно-шаљива, па можда је за то и оно моје писмо овако двојаке природе испало, но буди уверен да ћу ти идући пут писати нешто о Београду што је заиело врло смешно — ако не и жалостиво.

Сада остај ми здраво

твој **К. К.**

Уштипци.

\+ Један допис у „Застави“ из Будимпеште пише, да „текелијанум гамиже од социјалиста.“ Нештавски дописници увек се туже! Пре су се увек тужили, да у „текелијануму гамижу стенице.“

§. „Нед. Лист“ назива владику Германа „Демостеном.“ Та чекајте људи, док напише коју „Тисину“ (као што је онај „Филипику“).

На „Беседи“, што је недавно давана у корист новосадске „Српске читаонице“ бејаше полак дворане празно, јер многе госпође и госпођице не могоше доћи, пошто су се морале спремати за сутрашњу преставу немачкога позоришта: „Teufel im Herzen.“

= „Дух кривде и обмане“ из Котора шаље опет „Виделу“ три и по метера „Отвореног писма“ на званичну употребу. Кант и Марколеа ће држати коректуру.

Ѣ Исти „дух кривде и обмане“ изјављује, да он не екзистира, него да је само „штампарска погрешка“ и да је „без свога знања“ ушао у овај свет.

☞ Госп. Стојан Новаковић, наш уважени и вредни раденик на књижевном и уопште просветноме пољу, читајући у „Виделу“ где га некакав зао „Дух“ узима у обрану због неких маленкости, вели: „Сачувај ме боже од мојих пријатеља, а од непријатеља (ако их имам) умећу се већ и сам чувати!“

Аб.

Мале приче.

Господин: „Заиста милостива, ваша је коса тако сјајно црна, да би помислио човек, е ју бојадишете!

Дете: „О не, мама је таку црну купила!“

Он: Прими од мене овај мали пукет цвећа, јер ма најмања стварка, од вереника има предност!“

Она: О јесте, сме још мања ствар бити, на пример — прстен од дијаманта!“

Цигина бистроћа.

Хвалио се Цига да зна турски. — „Но, куме, па како Турци зову торањ?“ — запитаће га неко. Цига ушепртља, стаде погледати у торањ и мерећи га очима, рече: „Хм, ко би могао тако што дугачко научити!“

Душан.

Цигин рачун.

Опазио Цига четир патке у дворишту поп Јове. Патке, боже, дебеле да се Циги гуша од гледања стегла. Поп Јова, који се ту наблизу десио, опази то цигино жељно посматрање, те хтеде да се мало нашали с Циганином. „Но, куме — рећи ће Циги — „ако поделиш те четир патке међу нас петоро, т. ј. између мене, моје жене, мога сина, моје ћери и тебе на три једнака дела, добићеш онда и ти твој део. Цига се мало промисли, па ће рећи: „Ви господине, ваша госпоја и једна патка, то је три; — млади господин и фрајлица и једна патка и то је три; две патке и један Циганин и то је опет три, молим покорно!

На то ће се поп Јова насмејати, те даде заиста Циганину припадајући му део.

Душан.

Како се јефтино пазари.

Неки човек стајао је пред вече код ћуприје једне у Паризу и очајно је викао: „Јоване! Јоване!“ Силни се свет искупи око њега, а он им је очајним гласом приповедао, како му је његов најбољи пријатељ Јован пао у воду. Отрчи на ћуприју за тим код првог ступца застане и наново поче викати: „Јоване“! На то се чу од доле неко стењање и грцајући кашаљ. Чуло се како се неко пужа уз стубац, али је било мрачно, да се није могло догледати, нити је ко шта видео на води или на ступцу. „Држи се о стубац, Јоване! повиче верни пријатељ са ћуприје. „Сад ћу ти ја спустити уже.“ Сад замоли пријатељ околостојеће да му дају џепне своје мараме, да начини од њих уже, како би пријатеља свог од смрти избавио. Ко би могао одбити ону молбу, кад се тиче живота једнога човека? Преко четрдесет свилених, платнених, вунених и других марама накупи се за тили часак. Пријатељ стаде брзо мараме настављати, да направи од њих уже, привеже на крају неки ключ да се уже затегне и спусти доле. „Ура“! повиче напослетку, „мој је пријатељ избављен, ухватио је за уже!“ Наједанут му се уже омаче из руке и нестане га. Он рече да га је испустио поље са ћуприје на обалу и у оној помрчини нестане га. Међутим је Јован, који се по договору сакрио под ћуприју, зграбио мараме и побегао, да са својим пријатељем дели добивене на преварн мараме. Свет, што се искупио на ћуприји, дуго је још чекао, да види шта ће бити с утопљеником, но овога ни пријатеља му, ни од корова!

Зуб времена.

Пре 50 година умрло је у Б. Константин Хаџи-Гулић, златар, који је био пријатељ своме народу и чинио му добра. По смрти његовој подиже му родбина овај споменик:

ІС ХС

Овде леже земни остатци Константина Хаџи Гулића, златара, добротвора народа свог, љубљен од народа који је у свакој прилици увек потпомагао народ свој.

Спомен овај подиже из благодарности уцвељена родбина му.

Прест. 1830. љета.

Но за ових 50 година зуб времена изео је и избрисао многа слова, а она што су заостала изгледају овако:

Овде леже земни остатци Константина Хаџи Гулића, зл — — отвора — — — — — — народа — — г — у — љ — — и — — ој — е народ свој.

Спомен овај подиже — — — н — — а — род — — му.

Прест. 1830. љета.

Душан.

У апсани.

Неки странац посетивши ариште, запита једнога роба: А како сте ви дошли овамо у апс? — „Лепо, одговори ариштанац, и да сам слеп могао бих лако доћи, јер су ме два жандара водила!“

Књижевни огласи.

КЊИЖАРА ЛУКЕ ЈОЦИЋА И ДР.

У НОВОМЕ САДУ.

Продат је у штампу и за кратко време изићи ће у накладној књижари Луке Јоцића и Друга:

КАЛУЂЕР.

ИСТИНА И ПОЕЗИЈА.

Приповетка дра Јована Суботића.

Уверени смо, да ће се пошт. публика наша обрадовати вести, да је уважени српски књижевник др. Ј. Суботић написао и довршио своја „КАЛУЂЕРА“, који је г. 1874. започет у „Јавору“, и с великим интересом читан, но у оно доба помагаше г. писац да довршн својега дела због особе своје из Н. Сада. Сада је пак приповетка ова довршена и у велико се штампа, и изићи ће у потписаној накладн. Приповетка има ове одељке: 1. Бал у манастиру. 2. Калуђерски суд. 3. Код адвоката. 4. Експеленција. 5. Дворска комисија. 6. Мало рачуна. 7. Расуђук. 8. Deus ex machina. 9. Нов човек 10. Настојатељ дипломат. 11. Тетка и нећака. 12. Нешк како се хоће, него како је суђено. 13. Настојатељ кесеција. 14. Дух у гостинској соби. 15. Настојатељ крша. 16. Многа лета уз румску банду. 17. Митрополит Стратимировић. 18 Митрополит Станковић. 19. Манастирска слава. 20. Вечити наместник 21. Протинице на умору. 22. Тестамента сестре 23. Прости калуђер и патријарх. 24. Где је сад Теофан?

Дело ово није само проста приповест једног догађаја, него слика целе једне стране народног живота. Приповетка је већ у штампи, изнеће до 15 штампаних табака а стаје 80 новч.

При нећим наручбинама за готов новац дајемо 25 проц. рабата. Књижара Луке Јоцића и др. у Н. Саду.

Још се може добити

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1881. ГОД.

Цена 50 новчића или 1 динар.

Наручбине из Србије ваља упућивати књижари В. Валожића у Београду, из осталих крајева подписатој штампарији.

Ко наручи за готов новац или на распродају у више примерака ових календара добија према количини наручбине најнећи рабат.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новом Саду.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

Др. Милана Јовановића

(четири свеске 16 табака уједно)

укоричен у лепе тврде корице

може се добити за 1 фор.

Ко наручи на више добије комад по **75 новч.**

Наручбине ваља упућивати:

Накладној штампарији А. Пајевића
у Новоме Саду.

ЕКОНОМСКИ ЛИСТ

„ПРИВРЕДА“

излази сваког 1-ог и 15-ог дана у месецу, на формату највеће 8-не читан табак, а цена му је за Аустро-Угарску 80 новч. за 3 месеца, 1 фор. за 4 месеца, 1 фор. 50 новч. на пола године; за Србију и друге крајеве пак стоји лист 9 динара за целу годину или 3 динара на 4 месеца.

На овоме листу раде стално приповзати књижевници и отлични стручњаци наши: Г. Игњат В. Бурјан главни надзорник српских народних црквених добара као уредник за **све пољско-привредне струке**; г. професор Јован Живановић, као уредник за **пчеларство**; г. др. Ђорђе Натошевић као главни сарадник за **воћарство**; г. Стеван Симоновић, културни саветник као главни сарадник за **виноградарство**; г. Јован К. Борјаковић управитељ „Геданке“ као главни сарадник за **вртарство.**

Све што се тиче уређивања листа иште се на адресу проф. Јована Живановића у Срем. Карловце.

Претплата и све што се тиче администрације листа шаље се потписаној накладној штампарији.

Умољавамо поједине родољубе, народне свештенике и учитеље да препоруче лист и да купе претплату. За труд њихов уступамо им уз захвалност нашу 10% од претплате.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новоме Саду.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 30. (18. новембра) 1880 до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: понедељником и суботом у ½1 сат п. п.

Нови Сад-Оршава: понедељником и четвртком у ½1 сат по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у 1 сат по подне.

Нови Сад-Брод: четвртком у ½1 с. п. п.

Нови Сад-Пешта: средом и суботом ½5 сата по подне.

Нови Сад, 30. (18.) новембра 1880.

УПРАВА.

КАСЕ

по најновијој америкапској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

у Бечу,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 30. Новембра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Остојевића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека слати на штампарију А. Пајевића у Новом Саду.
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Евала!

Београдско гудало
У жицу загуди,
Донесе нам добар глас,
„Стармалом“ по њуди.

Нов се укус згадио
На мутлоге старе;
Цо престима шињуо
Бездушне поштаре.

Ударише трнокопом
У отровно биље;
Поломише ноктиће,
Што печате пиље.

Да поштара не буде
Ни чије оруђе,
Рекоше им бувицу:
„Хуља дира туђе!“

Хај, одавна „Стармали“
На то престом пружа.
Сад је вес'о, ако је
Пукла и та гужва.

Туђе тајне њушкати
Шпијунство је клето, —
Ако ј' тако, господо,
Добро је почето!

Кад год жица телеграфска
Тим гласом засвира,
„Стармали“ ће први бити
Да вам евалира.

Шетња по Новом Саду.

LIX.

У Европи влада сада потпун мир, срећа и задовољство. Једини који су још незадовољни, то су Албанези и дуванџије. Албанези, што су морали „отворити граду врата,“ а дуванџије, што је дуван поскупио. Албанези да су се каприцирали, отворила би се борба, те би се све „пушило,“ а кад би се дуванџије каприцирале, онда се не би пушило. Онај смртни човек, који није искусио сласт пушења, може имати појма, шта је то бити гладан, а нејести, бити жедан, а не пити, али шта је то немати дувана или цигаре — ту незгоду и несрећу он себи не може ни у сну престависти. Покојни архимандрит Г. био је страстан дуванџија. Једном у разговору о мукама, које грешнике у паклу чекају, овако му је један пријатељ илустровао паклене муке: „Мањи грешници биће пуштени у једну собу, у којој на патосу стоји голема гомила дувана, најсвежије бошче, исечене као најситнији резанци, али нема једне луле, нити хартије за цигаретле; грешници седе унаоколо око те гомиле и гледе, а не могу без хартије и луле да пуше, и тако морају целе вечности проводити.“ — „Ух, наопако!“ уздисао је архимандрит. Пријатељ настави даље: „Већи грешници долазе у другу собу, пуну лула, хартије за цигаретле и палидрвца, но нема у целој соби ни труни дувана. Луле су најлепше турске, хартија права француска, набављена по Бипаријевом огласу у „Орју“ директ из Париза, шпицлови за цигаре од најлепшег ћилибара, палидрвца из фабрике Карла Најбауера и „Јенкепинге тендотикс — патент-фабрик парафинераде, секерхетс-тендотикор утан свавел ох фосфор, тенда ендаст мот ладанс план.“ Архимандрит је очајно по соби горе доле ходао, уздисао и хукао.

Пријатељ му настави даље: „А највећи и најтежи грешници доћи ће у трећу собу, где је кијамет најфинијега дувана, који није ни налик на футошки и чебски, и у опште куд камо финији од сваког аустријског, а уз то поређане најдивније дуле истиве, наргиле, хартија, и т. д. ал' само нигде нема ни једног пилидрвца, ни ватре.....“ Архимандрит дрекне од ужаса и био је близу несвести, да се није тресло на столу сирћет — хоћу рећи добра стара вина, које га је поткрепило, могло би с њиме свашта бити.

Недуванџијама ће изгледати, да је ово гатка, и да сам је измислио, да покажем, како је то ужасно, не имати шта пушити. Но дуванџија ће се сваки на ово снуждити, веровати и ћутати.

Али кад је то тако страшно на оном свету, како тек мора бити надимљеном дуванџијском срцу, кад из најновијег повишења цене дуванима види, да се те паклене муке још на овом свету почињу. Подигнуте цене дувану учиниће, да ће се морати мање пушити и остављати дуван. А то је већ као нека припрема за наступајуће паклене муке, то је пургаторијум и као нека предходна школа за доцнији паклени живот.

На шта да се ради?

Венихајм је казао: „Коме није право нек се сели!“ Тиса нам је одредио и земљу, куда нам се селити ваља — Америку; но ово је све ни живети ни умрети: јер ко ће да живи поред тако скупог дувана, а ко ће да умре, кад видимо шта нас и на оном свету чека, какве паклене муке! Но те су муке сад — као што рекосмо — и на овом свету започеле; или зар нису то паклене муке, кад човек нема ни пакле дувана?!

На шта да радимо? Овако скуп дуван пушити не можемо (т. ј. могли би га пушити, ал' не можемо куповати); београдско-турски нам не даду, футошки нећемо. А како би било да се одречемо пушења, на тај новац да наметније употребимо: на картање, на малу лутрију и на плаћање порције. Али ово је тешко. Прави дуванџија ће се пре одрећи јела и своје жене, него ли дувана и луле. При овој скупоћи дувана **лула** ће од сада човеку да задаје велике **бриге**, те се неће више певати: Луло моја, **разбибриго моја**! Од сада ће бити обратно, од сада ће брига да разбија **луле**.

Кад би се склонило „друштво против пушења дувана“, са намером да пропаганду води против пушења, уверени смо, да **влада** неби статуте одобрила, као год ни омладини. То би статуте била нека сорта „друштва умерености“. Но најбоље било, да место да се оснива ново друштво досадања „друштва против кињења и мучења животиња“ приме и ову дужност на себе, јер као што се зна, човек трује дувином своје тело, дакле сам себе убија, а пошто је човек **животиња**, то би свако „друштво против мучења животиња“ могло примити у свој програм и ову врсту злостављења животињског тела, те се заузети, да се то зло што пре истреби.

Наши вегетаријанци и „благодејанци,“, т. ј. они што **не једу меса**, били би и ту први апостоли.

Само нам је онда брига, кад се не би смело пушити, ко би онда писао за „Стармали“? **Аб.**

Јавно предавање.

III.

О штедњи.

Многима **бити** познато (само не знам кад), да је штедња **прекрасна** ствар (и боље је што је **прекрасна** него да буде **прекасна**).

Врло ми је повољно, што је опште познато, да штедња није лака ствар, следовательно да ни мени овим мојим предавањем неће бити лако штедњу подигнути тако високо, да постане општим правилом. Али иначе је куд камо лакше о штедњи говорити, него стати на практично поље упражњавања или испуњавања њених правила. Јер ако ћу да упражњавам не могу испуњавати, а ако ћу да испуњавам не могу упражњавати; — а та нелогичност у захтевима штедње задаје нам страх као бесан кер. И зато многи терају кера, док не истерају дисању, курјака, егзекутора, добошара или подобну какву звер, — па онда tessék mulatni!

Ви'те, браћо, и бог је штедно, — па и сад још штеди.

Бог је, на пример, створио **једно** небо, — а ми правимо **сваком** владици **по једно**, — и то од сомота златом извезено, (па иначе нема под небом владике, који би, као оно свети Јован, казао: Ево главе, ал на неправедну ћу да вичем, догод ми је на раменима!).

Бог је дао људима само један живот, а они и за најлуђе дипломатске сањарије дају хиљаде живота.

Бог је створио једну дугу, у знак да се неће **потопом давити**, — а ми правимо толико дуга и дугова, да на послетку морамо у њима утонути и удавити се.

Бог нам је дао само **десет** заповеди, — али нама је мало што ни ти десет не слушамо, како ваља, него још плаћамо добошаре, да нам сваки час „дају на знање“ какву нову заповест.

Бог је, по начелу штедње, нашој деци дао само **један језик** — (мушкој мало краћи, а женској нешто мало дужи) — а ми, раскошници једни плаћамо грдан порез (шта више и прирез), и зато нам деца у **основним** школама **добијају два језика**, али уједно **губе** знатно време, за које би могли научити што осн вно. И тако бива, да док донде мали Милан, Воислав, и Љубомир, науче како се изговара: kelemetlenségtelentétetés, донде Aladár, Géza и Zoltán већ знају да је двапут два пет, — знају да се наша земља окреће (и то око Пеште, своје осовине), — знају да је ваздух ређи од воде, а вода да је ређа од вина и ракије (бар се ређе пије) и т. д. и т. д. На онда наравно да Алађара, Гезе и Золтани морају

ју бити ученији и за свако звање способнији него Милани, Воислави и Љубомири.

Из тога се види, да је штедња небесна наука. Али људи неће увек да се владају небесно, већ на против хоће каткад да се владају бесно. Па, као год што су изумели машине да у место њи млате сламу (пуну, а празну ће већ и сами млатити), као год што су изумели не-машине, да не морају сами шити, — пару, да не морају сами лаће вући, — телеграфе, да не морају баш увек сами лагати, — тако су инспекулирали и штедионице, да не морају сами штедити. А кад су видели, да и по декоја штедионица клизне на сувом путу, изгуби биланс, угане џеп, сваби шеве, оберу бостан, побегне за касиром у Америку, или у најбољем случају банкротира, — онда су паметни људи казали: па то ми све умемо и сами и без штедионица. И нико не сме им да каже, да није тако.

Али иначе штедња остаје штедња, — и заслужује мало бољих успеха.

Штедња је светлост, штедња је моћ, — штедимо брашно, и дан и ноћ. А нарочито је ноћ веома згодна за штедњу.

Штедња има од разне руке. И ја се не могу упустити у толико разлагање, — лакше ми је мало подебље коју рећи о том предмету.

Штедити можемо и новац, нарочито онда, кад га имамо.

Штедити можемо наше душмане, варалице, тричлазе, денунцијанте, — нарочито онда кад их немамо.

Штедити се може у оделу, у стану, у јелу, (— у пићу мало теже иде, особито ако нам сомборски Цигани свирају, шут — (хоћу рећи „туш.“)

Штедња нас може спасти у Јевроци, у Америци, у Африци, у Аустралији, на чак и у Пешти. (Што се тиче Загреба, према њему је већ друга ствар. Ако смо према њему до сада били штедљиви, сад не смемо бити штедљиви, и да бог да из потрешене њихове земље, и из потрешених наших срдаца изникао раскош братске љубави, у корист нашу и њихову).

Штедити се може од својих, а може и од туђих уста, нарочито у трговачко-конвенционалном смислу.

Штедити можемо мудрост (као што то у неким гимназијама бива). — Штедити се може зејтин (као што то раде новосатске лампе). Штедити можемо пожртвовање, (као што многи богаташи чине). — Штедити можемо здрав ваздух, (као што се обично у апсанама практицира). — Штедити можемо и саму воду (као што то у Сомбору бива).

Штедити можемо свако ново министарство, догод се надамо да може бити од користи.

Штедити, баш као и трошити, може се мудро, може се сулудо, а може се (ha tetszik) и сасвим лудо. Али грдан дефицит није никада знак велике мудрости. Мудрост је благодетна, око ње ничу карактери, — а око дефицита цветају плесниве печурке, буђави смрадови, шугаве коприве, „Недељни листови,“ и „Турски народи.“

Али кемер вајтер!

Што рекосте граница; баш у граници није било штедње. Зар би штедња посекла шуме, које нису дело ни једног човека, ни једне владе, ни једне системе, ни једне бескрајности слепих експеримената. И тако и без мене знате:

Да у Граници није било штедње, — Али зато — Штедња има своје границе.

Са једне и са друге и са треће као и са четврте стране граничи она са ципилуком. А шта је ципија, о томе ћу вам други пут нарочито говорити.

Ципија је измет људства. Он би хтео, да своје благо понесе собом у гроб.

Штедљив човек може живети људски, и умрети људски.

Ципија на самртној постељи сети се свога живота као неке пакленe муке.

Штедљив човек кад се приближи своме крају а он се сети, — али чега се сети: Сети се сиротиње чији је благослов тако сладак, — сети се народа свога, сети се културне и безпомоћне школе и књижевности наше. Сети се Матице, сети се позоришта, сети се признања и славе које га чека, ако своје име уврсти међу златна имена Саве Текелије, Саве Вуковића, капетан Мише, Коларца, Чупића и других добротвора српских. — И тај не умре, већ бесмртност осваја.

Рекао сам мало пре, да је бог штедљив. Али његовање штедња така, да му морамо певати: Штедар и милостив господ. Штедрост је даклем врхунац штедње. Тако је схватимо, па ће нам штедња бити мила и богу и људима.

Могао бих сам још нешто рећи о теорији штедње, али боље ће бити да вам практично докажем како је штедња благодетна, — а то ћу учинити на овај начин: Поштедићу вас од дугачког завршетка овог предавања, — и да ћу вам времена да се промислите, јесам-ли бар коју рекао, која би вредна била, да се са свим не заборави. — Амин!

Кума Тинин нос.

Кума Тина има нос
Све га људи гледе;
Ал кад рекну: Црвен је, —
Таки је увреде.

Ни модрим га не смеш рећ', —
Моја кума Тина
Већ одавна не пије
Ракије ни вина.

Нос је њезин румен само,
Вели моја кума;
Јест' румен је, јер та боја
Долази од — рума.

Алија С.

Грађа за мађарски буквар.

XCI.

Србин каже: *леђа*;
А Мађар га зове **јегом**;
— Од како је овај бесни,
Хладни ветар стег'о,
Заиста су срца наша
Хладна *према јего*.

XCII.

Србин каже: *нога*;
Мађар вели: **лаб**;
— Ипак није добро стање
Лабаво стајање.

XCIII.

Србин каже: *село*;
Мађар вели: **фалу**;
— То се шогор само шали,
У Пештя се више фали.

XCIV.

Србин каже: *плен*;
Мађар вели: **марталек**;
— Са висине своје славе
Тако тешн јектичаве.

XCV.

Ако Србин *чека*;
Мађар каже: **вар**;
— Тако-ли је зар!?
— Чекање је *вар?!*
Доста нам је кад толико
Већ мађарски знамо,
Па да с' не *варамо*,
Нит' варати дамо.

XCVI.

Главну варош хрватску
Мађар зове: **Загреб**;
— Верујем вам, браћи мили,
Ту сте доста загребили!

XCVII.

Србин каже: *развалина*;
Мађар вели: **ром**;
— У некоме смислу
Слажем с' и ја с њим:
Ако мисли: *Рим*.

XCVIII.

Србин каже: *бакар*;
Мађар дода: **рез**;
— Од језичних наших свеза
Било б' лепих — *бакро-реза*.

XCIX.

Србин вели: *лист*:
Мађар каже: **лап**;
— Кој' уредник изда своје,
Што *залапи*, његово је.

C.

Србин каже кратко: *рак*;
Мађар вели: **рák**;
— Благо тима *рацима*
Од мађарских страна,
Бар имају — ако ништ' —
Дугачких аксана.*)

CI.

Свашта има свога *краја*;
Мађарске се каже: **виге**.
(„Még is huncsut a Német“,
Он у себи певка:
Wiege, — то је за моју
Дечицу *колевка*.)

Карактер.

Познато је да „Недељни Лист“ није чинио опозицију Ристићу, док је овај био на влади. Чим се министарство променуло. „Н. Л.“ у свом 44. броју д несе чланак, у коме говори о „ремеску шеретлука“ Ристићевог. Денуцира га (Србина) да је „куражно са ове стране“, да је „у Босни потпиривао против окупације“, тешн нас, да би се за Србију и без Ристићеве политике „нашао Curator ad actum“ (То-ли зар брудер жели Србији!), — и на последак назвавши Ристића још једаред „шеретом“ завршн чланак.

Ово нас јако потсећа на басну, кад је магарац дошао да умируће лава центлменски удари копитом у чело.

Ово је дивна илустрација, какви карактери нису на ђубришту диспозиционих фондова.

А најсмешније нам је то, што се, данас још владајући, министар Тиса и не сећа, шта све може дочекати од свога брудера, који седећима не зна викнути: „Стани, не ваља ти посао!“ — али зато има у приправности назив „шерет“, да га шљопи иза леђа онима, који са сместа својих силазе.

Таке новине коштају шест фр. на годину (али могу се и бацава добити). **Вл.**

Преводи с латинског.

Maxima vi certate. = Максима ви цртате?
O pauci milites! = О пауци милите!
Jones populi. = Јонина папула
Lude et cane bene = И луде кане добрим.
Male falle. = Мале фалс.
O cui dedi dentes! = Окуј деди зубе.
Quid agit rana? = Шта је агина рана?
Patris terra maxima. = Отац тера Максима.
O amo maria! = Од' амо Марија.
Homo celer. = Хо, мој целор!
Ubi sunt maiores? = Убили су мајоре. —

И-гли-гил.

---

*) У мало што се нисам забунио, па у место „дугачких аксана“ сложио: „дугачких ацсана“.

Слагач.

Ћира. Идеш ли ти бога ти у то немачко позориште, што је сад овде у Новом Саду?

Сипа. У позориште? — Јест, јест, идем, био сам више пута.

Ћира. На који су ти се комади најбоље допали?

Сипа. Који комади? мени су се, право да ти кажем, најбоље допали они комади ћаје и ћебапа, што их позоришни угоститељ онако ваљано даје готовити. **Аб.**

Грађа за немачки буквар.

LVII.

Кад уседне на коња
Немац вели то је: **рит**;
— С тог долазе многи
На те мисли дрске,
Да су му ножице
Танке као *трске*.

LVIII.

Ми кажемо: *катарка*;
Немац вели то је: **маст**;
— Обмана је красна,
Ал зато му ипак флота
Не иде к'о *масна*.

LIX.

Ми кажемо: *мачке*;
Немац мисли да су **каце**:
— Ал то није збиља,
Него његов виц,
Јер кад види наше *каце*,
Не каже им: *мац*!

LX.

Кад *јелово* види *дрво*,
Немац вели да је: **тане**;
— Само нема Европа
За то тане згодна топа.

LXI.

Немац иде, мој брајане,
Са културом на све стране,
— Јер он држи: Народи су други
Груб и кабаст чвор;
У Немца је сваки човек **везен**,
Везен сваки створ.

LXII.

„*Слатка мама*!“ вели Србче мало;
„**Сисе мама**!“ вели мало Немче;
„*Сисе мама*!“ — Зар то није
Куд и камо практичније!

Drang nach Osten.

Кад сам прошле недеље био у Бечу, замоли ме један здрав, плећат, црвеним носом обдарен човек, да му што уделим. Пошто ја људима те жеље не радо делим, запитах га (немачки); која му је голема невоља, кад тако здрав проси.

— „Ja wissen Sie“ — одговори ми он „ich möchte halt nach Bosnien, und dazu brauch ich ein Reisegeld.“

— „Nach Bosnien?“ запитам га опет ја. „Haben's denn sonst keine Schmerzen?

— „Nein!“

— „Und was sind Sie für Professionaist?“

— „Ich bin ein Träger.“

— Vielleicht gar ein Kulturträger!“

— „No, mein Gott, das auch“ — рече он, желећи да ми угоди, — „aber das ist halt meine Nebenbeschäftigung.“.

Кад сам чуо, да му то није главни задатак, дадох му један пробушен сексер, желећи му, да срећно у Босну стигне, и — да му се тамо не допадне.

△

Грађа за латински буквар.

XVII.

Одело је римско било:
Туника и **тога**;
— У сеоских наших дика
И сад има *тога*,
— Бар има *туника*.

XVIII.

Што је силан Латин *вол'о*,
Том је реко: **амо**!
— А слабији мислили се:
„Хоћемо-л' да *дамо*?“
Кад је што још *већма вол'о*,
Тад је као: **мало**!
Особито овда,
Кад му с' није дало.

XIX.

Ми кажемо: *сутра*;
То је Латин звао: **крас**;
— И тако му живот прође
У надежди, у чекању.
Да *красније* нешто дође.

XX.

Први, прва, прво, —
Примус, прима, примум;
— А зашто су тако звали?
Јамачно су и они
Прву плату *примали*.

За економе.

Један економ новосадски неће да даде своја нова кола *офарбати*, јер — вели — ја ћу само неколико пута проћи кроз новосадске и градске капије, па ће ми на капијама *полепити* на *колато*лико шарених цедуља при плаћању за каларму, да ће сва кола бити као *офарбана*.

До душе јефтино *зарбање*! **Аб.**

Са свију страна.

I.

Пријатних и леших ствари не наодимо само шећући по великим варошима, по Лондону, Бечу, Новом Саду, Паризу и т. д., него и по маљим и незнатним местима, као у Сурчину, Будимешти, Кисачу, Кузмину, Трпињи и т. д., и туда се налази красних и за „Стармали“ дозрелих људи и сазрелих догађаја, и ту се догађа, да гдекоја каса украде касира, да свакојаки потписи купе попове, да епархијска скупштина неће да савове владике, да школе неће савесно да обилазе своје референте, да рачуни неће да положе општинске председнике, да појање у цркви неће да учитељује, да писма отварају поштанске чиновнике, да сабор неће да говори на посланицима, да се српски листови неће да претплате на наше богаташе, да се у раздору сеје семе друштва, да се велика порција тужи на сиромашне људе, да парничари глобе адвокате, да се вино од учитеља опије и т. д. и т. д.

С тога је „Стармали“ рад, да за те ствари, што се ван Новог Сада, као велике варони, која има свој „Грабен“ у виду кальавих „јендека“, отвори рубрику, где ће се саопштавати вести и догађаји „са свију страна“, и за то молимо, да нам се такви извештаји са свију страна и шаљу; тако н. пр. сваки такви догађај, који ваља да се обосмрти у „Стармалом“, нека нам се из Каћа шаље телеграфски, из Лежимира жељезницом, из Чуруга нека нам се телефоном дошапне и т. д., и то све може се укратко саопштити само факт, но код личних ствари захтевамо у писму на уредништво наше управљеном, прави потпис извештачев.

Из „Стармалове“ познате галантерије према госпођама започећемо ову рубрику са — Госпођицима. Ово место познато ће бити нашем свету по стечајевима у новинама расписиваним на упражњено место општинског лекара; ови су стечајеви расписивани свака три месеца, јер је општина желела Србина лекара, који ће се с болесницима својим разумети моћи, а такви су се до сада слабо јављали. Недавно пак пријавио се г. Јован Ђорђевић и општина га изабра. Општина је држала да је овај господин Србин, а то је већ и по томе судила, што је г. солгабиров био против њега. Но кад исти господин дође у село, а оно он не зна ни белесрпски и тако ће сад сви Госпођичани морати научити романски (влашки), или што ће још паметније бити, неће се разболевати. Да је г Ђорђевић, место што је Роман, да је барем Грк опет би боље било, јер би се онда могао споразумети бар са Грк-С., те би га могао лечити од цицилука, са кога у мало није погинуо, кад је хтео о туђем трошку да се греје, те напунио у ракицаници пуну орањцу пошине жеравице на унео у своју собу да се загреје и лег'о да спава, те га онај дим у мало угушио није.

Из Бечкерека имамо једну новољну вест да саопштимо. Одонуд добисмо једну посетницу карту, која управо овако изгледа:

Ово име не налазимо ни у једној историји литературе, и име му у опште још није нигде штампано осим на визиткартама. С тога је вредно да се забележи тим пре, што у овоме песнику имамо новога Ханса Сакса, јер као што је овај био шустер, тако је г. Бранко вредан и ваљан пацујија и као што се пева:

„Hans-Sachse war ein Schu-
Macher und Poët dazu,

тако се може и за нашега Б. С. казати:

„B. C. ist ein пацујија und Poët dazu.“

Желети би било, да се г. Б. С. уврсти у број наших сарадника, те да нам пошље коју своју песму. „Плачите и ви шатриначке музе!“

Из Фаркаждина, т. ј. из места, у ком је живео мајстор Јока Рацков, колар и сувачар, који је познат са своје изреке, коју је он често у говору понављао и која гласи: „инак наравно такође које се може свака персона просведочити“, из тога дакле места јављају нам. да се општинска писарница налази у општинској биртији. Поште смо пак летос сами имали прилике бити (мал' не рекох пити) у тој писарници, то не разумемо тврдњу нашега, иначе врло штованога дописника, јер ми у писарници неприметисмо ништа биршкога, шта више још би желети било, да се утолико наједначи с биршем, да добије још који астал и још неколико столица, да не морају партаје стајати.

Из Инидије (у Срему, не у Азији) добисмо писмо од једног Швабе, који нам јавља ону најновију досетку, која онде на берзи и по кафанама циркулира. Питање: Wann haben die Indier eine gute Stunde? Одговор: Wenn sie nach Alt-Pazua fahren. Од Инђије до Пазува вели да има један добар сахат.

И у Футогу сам ономад нешто профитирао; осим што сам се у шуми у блату извратио, чуо сам још и ову шалу, којом ми је један познаник престављо свог неког рођака. „Ово је“ — вели — „наше секе Тејине Јеке, Вуке, Вукосаве, њеног кума кумов деверњи пасторак“. — Да је тај рођак случајно женско, то се наравно не би могли ни увести, тако су близу род.

Аб.

Бечка „Преса“.

Бечка „Преса“, од како јој је допуштен прелазак у Србију, не дели више српским патриотским осећајима шамаре — голом руком него у рукавицама.

У своме броју 318. (можда првом, који је у Србију пресао) вели она, да Србији не треба ништа друго, него „eine tüchtige Schulung“ (дабоме, она најбоље зна шта Србији треба), — а не „ein Übermass von Errungenschaften. „Das übrige ergibt sich von selbst.“ — Наругавши се мало „Пијемонту Истока“, саветује Србији „да се прилагоди датим јој околностима“, па ако се узалуда онако, како то „Преса“ жели, обећава јој: so mag vielleicht wieder einmal ein Zeitpunct kommen in welchem Serbien abermals an auswärtige Politik denken kann.“

„Vielleicht“ значи српски: „можда“. Даклем „Преса“ ће **можда** кадгод Србији допустити да и на спољашњу политику помишља.

На тај начин захваљује стара Дија новим људима, који се према њој показују толерантији, него што је заслужила.

Д. Д.

Допуна новом речнику.

(Исправљеном у логичном смислу.)

Распоред. — (Кад се распаднe ред.)
Подушије. — (Врат.)
Циркулар. — (Улар из циркуса.)
Модроц. — (Човек, који се на футошком вашару наће бљизу комесара.)
Оракул. — (Пуна кула ораја.)
Бојиште. — (Место, на коме се многи боје.)
Винцилир. — (Песник, лирик, који само винцу пева.)
Двогуба хасна. — (Хасна, на којој човек двапут више губи.)
Цртало. — (Лајавас.)
Византација. — (Она тацла, у коју се меће виза, кад се игра фарбл.)
Варница. — (IX чланак закона, који осигура црквено-школску автономију.)
Орација. — (Њива.)
Меркантил. — (Кад се што измерка на тилу.)
Травршати. — (Живети вегетаријански.)
Просторија. — (Крмача, која не уме побл да рије.)
Балсам. (Бал, на који нико не дође. Веома је лековит и за телесне и за душне болести.)
Солиман. — (Човек, који не једе више слано.)
Шарманат. — (Кад је мантија здраво ишарана.)

Бубнуотека.

У једном допису из Новог Сада, читали смо ових дана и ове ретке:

„— Срби у Новом Саду, где смо и морално и материјално па и нумерично најјачи, немају певачко друштво, а јучерање придошлице маћ. и нем. народности, већ **од неколико година** имају своје стално, добро уређено певачко друштво.“

(То је заиста неко волшебство!)

НАГРАДНИ РЕБУС.*)

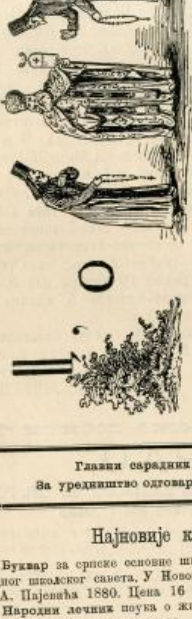

Који од наших претплатника први реши овај ребус, добиће у награду један дукат. Имена свију, који добро реше биће штампана у првом броју 1881.

*) Одежда архијереја у овоме ребусу није баш по правилима православне цркве. Али то нема никаква значења, то је само претерана погрешка.

Главни сарадник Абуказем
За уредништво одговара А. Пајовић.

Најновије књиге.

Буквар за српске основне школе одобрен од црквено-народног школског савета. У Новоме Саду, издање штампарије А. Пајевића 1880. Цена 16 новч.

Народни лечник поука о животу и здрављу пише др Милан Јовановић књига четврта. У Новом Саду. Издање штампарије А. Пајевића 1880.

Адам и берберин прва људи шаљива игра у четири радње написао Јаша Игњатовић. Издање српске књижаре браће М. Поповића У Новом Саду 1881 цена 60 нов.

Песме што се најрадије певају друго издање Србина Милоша Грабовачког у Земуну штампарија Милоша Грабовачког 1880 цена 10 н. или 20 пара динар.

П. Л. Митров О народности. С Руского у Вршцу Издање књижаре С. Марковића штампарија удове Кирхнера у Вршцу цена 10 нов. или 20 пара дин.

Путовање по ногој Србији пише Сретен Л. П. издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду. 1880 свеска шеста. Цена 20 новч. или 40 динара издање српске књижаре браће М. Поповића у Новом Саду у Београду добити се може у књижари Андрије Пурића, Васина улица и Велимира Валожића.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме деветом броју ове чланке: 1. Чупоглавац из кутије (песма са сликом) од Чика Јове. 2. Сирома богаташ, приповетка за већу децу (наставак). 3. Душманов савет, и Строгост према себи. Натписи од Х. 4. Дечији крстоносни поход. 5. Латинска клетва, песма од Стеве Чутурила. 6. Овејана зрица (са сликом). 7. Права водена боа (са сликом). 8. Дете и жаба (песма са сликом). 9. Братац и сестрица, Приповетка за ваљану децу, од Чика Светозара. 10. Српске народне питалице (са сликом). 11. Изерен споменик, оптичка чудноватост (са две слике) од Чика Јове. 12. Календар. 13. Молитве мале наше Данице (са сликом) прибележила Велинка. 14. Путникова песма. Прерађено од Мите Поповића. 15. Кад већ мора бити, како је боље, од Х. 16. Даштања. 17. Коњички скок. 18. Ребус. 19. Решење загонетке. 20. Решење ребуса. 21. Чика Јовина пошта. 22. Читаоцима „Невена“ чика Јовиног листа.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор. на пола године 2 фор.; за Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године.

Претплату ваља слати: Из Србије књижари В. Валожића у Београду. Из Аустро-Угарске и осталих крајева накладној штампарији А. Пајевића у Нови Сад.

Наклада „НЕВЕНА.“

Још се може добити

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1881. ГОД.

Цена 50 новчића или 1 динар.

Наруџбине из Србије ваља упућивати књижари В. Валожића у Београду, из осталих крајева подписатој штампарији.

Ко наручи за готов новац или на распродају у више примерака ових календара добија према количини наруџбине највећи рабат.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новом Саду.

НАРОДНИ ЛЕЧНИК

Др. Милана Јовановића

(четири свеске 16 табака у једно)

укоричен у лепе тврде корице

може се добити за 1 фор.

Ко наручи на више добије комад по **75 новч.**

Наруџбине ваља упућивати:

Накладној штампарији А. Пајевића
у Новоме Саду.

ЕКОНОМСКИ ЛИСТ

„ПРИВРЕДА“

излази сваког 1-ог и 15-ог дана у месецу, на формату највеће 8-не читав табак, а цена му је за Аустро-Угарску 80 новч. за 3 месеца, 1 фор. за 4 месеца, 1 фор. 50 новч. на пола године; за Србију и друге крајеве пак стоји лист 9 динара за целу годину или 3 динара на 4 месеца.

На овоме листу раде стално приповетни књижевници и отличити стручњаци наши: Г. Игњат В. Бурјан главни надзорник српских народних црквених добара као уредник за **све пољско-привредне струке**; г. професор Јован Живановић, као уредник за **пчеларство**; г. др. Ђорђе Натошевић као главни сарадник за **воћарство**; г. Стеван Симоновић, културни саветник као главни сарадник за **виноградарство**; г. Јован К. Борјановић управитељ „Гединке“ као главни сарадник за **вртарство.**

Све што се тиче уређивања листа шиље се на адресу проф. Јована Живановића у Срем. Карловце.

Претплата и све што се тиче администрације листа шаље се потписаној накладној штампарији.

Умољавамо поједине родољубе, народне свештенике и учитеље да препоруче лист и да купе претплату. За труд њихов уступамо им уз захвалност нашу 10% од претплате.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новоме Саду.

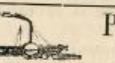

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 30. (18. новембра) 1880 до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: понедељником и суботом у ½1 сат п. п.

Нови Сад-Оршава: понедељником и четвртком у ½1 сат по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у 1 сат по подне.

Нови Сад-Брод: четвртком у ½1 с. п. п.

Нови Сад-Пешта: средом и суботом ½5 сата по подне.

Нови Сад, 30. (18.) новембра 1880.

УПРАВА.

КАСЕ

по најновијој американској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не устукају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније.

Наруџбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Отармали" излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. сар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 10. Децембра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Новом Саду.
Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Јубилеј и — помрачење.

(4. Децембар 1880.)

Цика, писка, вика, јека . . .
Данас управ пола века
Како нова звезда сину
У (де)белом Дебрецину; —
Та комета
И сад шета
Маглуштином доба слепа,
Али више нема репа
Тигровог
(То јест има још и данас,
Ал га има само за нас,
Као неки страшни рог).

Фиђ а вилаг! Хуз Циган!
— Време иде, време лети,
Данаске је недесети
Нашег Тисе рођендан.

Куд се боре мисли моје?!
Искуство ме ногом чепа,
Ал нек гурка, нека чепа,
Прилика је ово лепа,
Кад не могу рећи све,
Бар да рекнем једну, две.

Беше време, кратка траја
— Оде ветром уздисаја —
Сви смо нешто добро хтели
Руковат' се започели,
У акорде срца свели,
Сви смо нешто лепо плели,
Домовини красан дар; —
А сад гласно или немо
Сви роптамо и кунемо

Братске слоге гадан квар.
— Зашт' су прошли они дани?!
Руковање ко — забрани?!
Зашт' су конци раскидани?!
Ко угаси свети жар?! . . .

Мајко ваша, мајко ваша,
Земљо краља Матијаша,
Зар о правди и правици,
Ка' о некој страној тици
Ми не смемо свиколици
Имат' барем пусти сан!
— Постојбино, кам' ти сада?
Отаџбино, кам' ти нада?
Твојих рана, твојих јада,
Твојих суза, твога пада
Који-ли је рођендан? . . .

Неке кобни занос вара:
Да се силом рај отвара, —
(Свет је таких сила сит).
У другима утех живи:
„Ми том јаду нисмо криви!"
Ал и то је танан нит.
Друго с' иште, друго треба, —
Према грому што нас вреба
Ваља други, јачи штит.

Човек, који сада стоји
На врх куле жеља своји,
Дрма, тресе
Страшне бесе, —
Сада још'те мећан, зоран,
— Будућности одговоран, —
На клизавој својој мети
Данас слави недесети
Рођендан.

Свирка, писка и параде,
Серенаде и бакљаде!
Свечан дан!
— Хуј Цигани!
Да-л' да палим и ја свећу?
Чекај, чекај, још'те нећу!
Погледаћу тамо горе,
Тражит' мига одозгоре, —
Тамо дижем поглед свој;
Нека ми се каже с неба.
Да-л и нама палит' треба
Бакљу, свећу, жижак, лој?

Горе гледат' ја с' не стидим,
Горе гледам, — па шта видим?
Док се доле пали, зрачи,
Тамо с' горе месец мрачи —
— Зар баш данас! с' на стој!
Ка' да небо демонстрира
Против кобна ветропира —
— Чудан-ли си, боже мој?
Ја разумем, шта то значи,
Што се месец сад баш мрачи,
Зато ћете данас наћи
Неосветљен прозор мој.

Шетња по Новом Саду.

LX.

Читаоничка играпка и други земљотреси бише и прођоше, но ова играпка и ови последњи земљотреси не беху од оних, што куће руше. Такви бејаху само они пређашњи („нобл-балова“ и земљотреси), али сада је ушло у моду, да одбори умољавају дотичне да у што простијој форми дођу, па тако је и било. Добровољни прилози примају се са захвалношћу како у оним собама, где је било земљотреса, тако и у оним крајевима, који су од играпке пострадали. И као год што онде, где је било потреса земљиног нису људи целу ноћ спавали, тако исто нису целу ноћ спавали ни они, који су се изневада нашли на играпци. Одбор читаонички штампао је на позивницама скромну жељу, где се „женске озбиљно умољавају да у што простијем оделу изволе доћи.“ На шта је било? Наше лепе и добре госпођице и младе госпе послушале су у главном жељу одборову и дођоше без сјаја и веледепија на забаву, но бејаше доста њих од „господе,“ који дођоше у „фраку“ и са белим шенутлама испод браде, а из тога следује, да би одсада на позивницама ваљало изоставити ону горенаведену фразу, пак уместо тога штампати: „Мушки се озбиљно опомињу, да у што простијем оделу, без фрака и белих свилених машлија изволе доћи на играпку, и да за време играпке не пију у рештаурацији шампањера.“

Овај обичај, на позивницама препоручивати штедњу и избегавање луксуза, ваљало би спровести и увести код свију „позивница“ што се на смртне луде у овим тешким временима управљају. Тако на пример у „позивима“ на протилату на наше листове ваљало би то економисање овако препоручити: „Предбројници се озбиљно умољавају, да примају лист на вересију, јер не ваља новац трошити и нарученe листове плаћати.“ Позиви и опомене за плаћање порције, могли би на челу носити ове крупнијим словима штампане речи: „Порезне главе озбиљно се опомињу, да што мање порције плаћају,“ а за оне, који баш имају насиљу да плаћају велику порцију, као онај Чивутин у Новом Саду, што оглашује по новинама да има на продају 16.000 „иберцијера“, и хоће да буде „виралац,“ — за такве луде ваљало би да на сваког порезног књижици — као на позивима на беседу с играпком — стоји клаузула: Добровољни прилози примају се са захвалношћу.“ Даље, на „позивима“ што се шаљу људима, да дођу на роботу, да вуку земљу за насапе или за насипање путова или да носе џакове са песком да се при поплави бапр заграђује, не би никад требало изостављати оно уобичајено, да се дотични „умољавају, да у што простијем оделу изволе доћи.“ Исто тако арендатори од пливаонице, кад позивају поштовану публику, да дође у „шпиншуз“ да се купа, ваљало би на позивницп увек да примете, да се људи озбиљно умољавају, да за време купања што већу штедњу у хаљинама покажу. Кад суд по зина незнано-где баовћета се касира, који је с касом заједно утекао, да се представи славноме суду, требало би и њему штедњу да препоручи, те да га умоли, да се не баца у трошак, него да дође са што мање новаца натраг.

Тако би онда све те разне позивнице, које су нам до сада увек само страха задавале, и које су нас обично много новаца стајале, постале омиљене и пријатне ствари, те нз би разносаче тих цедуља тако попреко гледали, као сада, и дотичне пошиљаче тих позива и опомена сматрали би онда за „љубитеље човечества,“ а не би их у непедо оправљали. Тим би начином и друге, до сада неми ле папире, као „вексле,“ облигације, „Недељни лист,“ акције прве српске банке, залошне цедуље, рђаве цигаретлпапирне, стотинарке и хиљадарке и т. д. могли свету омилити и учинити, да се људи за њих грабе, уместо што их се ратосиљају и цабапшу. Само би даклем ваљало на сваки такви папир по једну лепу опомену у интересу штедње и избегавања луксуза наштампати, на готов посао. Тако н. пр. вексле и облигације, могло би се казати, да су платежне 100 година а дато; на „Недељни лист“ уместо: „вреди 5 фор. на годину“ требало би написати „не вреди ништа;“ на акције прве српске банке могао би сваки ко их има, написати: не задају ми никакве главобоље, јер их више не мењем у биланцију; залошне цедуље могле би носити натпис: ко неће да троши новце, нека не вади ствари на поље, ми не захтевамо; на рђавим цигаретлпапирима, треба да се на свима језицима штампа савет: Ко остави пушење, тај неће бадати новце на ово ђубре; са сто-

тинарака и хиљадарака вољало би сасвим изоставити ову претњу, да се за фалзификоване може добити двајестогодишња и вечита робија, па ће се наћи љубитеља, који ће овај папир пригрлити и множити га.

Аб.

Последња мува.

(По немачком.)

Залази сунце;
Ја седим овде;
На гредици сам кукавна, сама.
Сама сам слаба и нелагодна,
У души мојој хвата се тама.

За који часак
Пак ће да мине
И ова зрака сунчева бледа,
Ноћи су дуге, дани су кратки,
Јер у пет сати већ сунце седа.

Хај лето красно,
Куд си се дело!
Вечери топле и ноћи благе, —
Када се хтело, када се смело
Летати чило до воље драге.

Летасмо ројно,
Много нас беше,
По лаком зраку животна храма;
Много нас беше, ал све помреше,
— У позне дане ја остах сама.

У блиском кругу
Сузна ми ока
Сладости сваке нижу се низом, —
На што ми пуне коморе смока,
Евенке грожђа, суцуци с крисом!

Ведрица млека
Смеши се мило,
Ал мени самој ни то не прија.
Е, да је друштво ко што је било,
Можда се не бих нешкала ни ја.

Не видим нигде
Шибљика с лепком,
На столу нема отров-папира,
Ал то је меки сада све једно,
— Ни мачка неће већ да ме дира.

Ха, — ево рука!
Ударај само, —
Виш, једна мичем ножице суве!
Ал рука неће да ме пригњечи
Већ чујем рећи: „Гле, ево муве!“

Из петних жила
Упнем се стара,
У брк улетим човеку дрско,
— Ал он ме нежно одмакне протом,
— А летос би ме песницом смрско.

На шта да радим!
Чекат ми дуго.
Ха, лепа мисо на ум ми пала!
Спеваћу јаде, — „Стармалом“ послат;
— Ту ће изгледат' ко нека шала. **Н.**

Хрђави зубови.

„Недељни лист“ прича, колико се потроши злата у Америци на пломбирање хрђавих зубова, и вели, ако тако потраје, за 300 година потрошиће се сав прометни златан новац (150 мил. долара) на зубове.

То је заиста страшно!

Али је још страшније, кад се узме у рачун, да се код нас на једног (Аџу) Зуба потроши више, него на хиљаду зубова. Даклем нама не треба ни три стотине година, па да нас хрђави зубови поједу (и попију).

Грађа за немачки буквар.

LXIII.

С Немцем немој играт' фарбла,
Да те мајер не угризе;
Јер код Немца — хазардера —
Дивиде су: **визе.**

LXIV.

Црногорцу трговати с Немцем
Опасна је ствар;
Немац неда ништ' *на веру*,
Него хоће — **бар.**

LXV.

Од немачка несташлука
Женске нису мирне;
Немац неће касти: *шура*,
Него таки: **дирне.**

LXVI.

Маглу Немац зове: **небел.**
— Врло добро вели,
Јер заиста магла се
Ни код нас *не бели.*

LXVII.

Србин каже: *соба*;
Немац вели: **хале**
И заиста те су *хале*
Доста прогутале.

LXVIII.

Код ти Немци даду *рока*,
Није пос'о чист;
Јер двојако значење
Има њихов: **фрист.**

LXIX.

Немцу ј' увек мало.
Немачки му дан!
— *Остроком* је баш велика варош,
Њему је то само један: **гран.**

LXX.

Нужда, то је *нежда*, —
А Немац је зове: **нот**;
И топи се од милоте
Кад ко игра на те *ноте.*

Турска брига.

„Турски народ“ у бр. 79. говорећи о хисториографији, и о новом добу повести кнежевине Србије од 1858 до 1878 вели:

„Доба ово даће будућем нараштају, **ако не буде горе од нас**, стварнога основа за народну драму и нар. трагедију.“

Не брини се, турадио, горе од нас не може бити!

К у к а в и ц а.

(С немачког.)

Кукавица лети
И тамо и амо,
Само вичe: „к у к у!“,
„К у к у!“ вичe само. —
Тако шири своје име
По свим гудурама.
И тај њезин пос'о, сине,
Зове се р е к л а м а. —j—.

Ни звона не звоне сваком самртнику једнако.

Нема сумње, да смо ми данашњи вилозови досетљиви људи! Кад удари звоно на ларму, ми таки знамо, да је ма где ватра. (Шунте премудрости!)

Али нису ни наши стари били којешта.

Покојни деда Јоца (Хаџија), кад је чуо да звоно самртника оглашује, он је таки знао је-ли умр'о богаташ или сиромак.

Дуго сам ја лупао главу: по чему деда Јоца то познаје. Нисам могао да одолем љубопитству, већ га замолим да ми разјасни ту тајну своју.

„Е па ништа лакше“ — рече ми деда Јоца, „кад звона ситним гласом зајече: Д о р о ч и ћ, — о п а н ч и ћ, — д о р о ч и ћ, — о п а н ч и ћ! — онда знај, да је умр'о какав сиромашак. Али кад звона забрује дебелим гласом: Б у н д а — о п а к л и ј а — р и п и д е — л и т и ј а! Б у н д а — о п а к л и ј а — р и п и д е — л и т и ј а! онда знај, да се успокојио какав баковља.

Деда Јова је пређавно умр'о — и ми га сви подједнако жалимо. Али звона још и сад друкчије оглашују богаташа, а друкчије сиромашка. **А.**

Право слоге и право раздора.

Мајко наше среће,
С л о г о, мила с л о г о,
Само ј' твоје право реч,
Да нас има много.

Али онај ђаво,
Она анатема,
Р а з д о р има друго право:
Реч, да нас нема. **Р. Ј. Л. С.**

Шта ко не може да „поња“.

Мајстор Лука не може да поња, зашто се земља не окреће и онда кад је човек трезан.

Пера Нагрнсало не може да поња, зашто људи желе куће од два ката, кад је он и са једном Катом несрећан.

„Турски Народ“ не може да поња, зашто се Јуда Искариотски обесио, кад је то био прекрасан и п р и м е р а н човек.

Пешта (према Фалбовој теорији) не може да поња, зашто се земља баш под Загребом тресе, — кад њу (полу)месец већма привлачи.

Брудер Јаша не може да поња, како могу српски листови постојати без субвенције.

Чакра не може да поња, како није он именован за историографа у Београду.

Герман не може да поња, на што је врага та аутономија, — кад двапут 24 иљаде много лепше звече.

Једна грофица није могла да поња, зашто сиротиња, кад нема леба, не једе земичке.

Мађарски бркоман не може да поња, зашто га Срби не употребљују као ф л а с т е р на своје ране.

Босна не може да поња, зашто цивилизација тако боли.

Узрок.

„Зашто зрно на најубреној њиви боље и пре ничe и расте, него иначе?“

„То је за то, што зрно, кад осети смрад од ђубрета, а оно се таки пожури да изађе на површину земље, и расте што више у вис, да не мора онај смрдљиви ваздух удисати!“

Љубопитство.

Зашто бог још овде на земљи не каштигује људе за њихове погрешке?

Лотову жену претворио је бог у стуб од соли, што се против забране његове осврнула из љубопитства.

Кад би бог још овде на земљи свако љубопитство хтео одмах да казни, не би ни било на земљи жена, него све самих с т у б о в а од соли.

Претња.

Љубазник љубазници: „Ако ми не престанеш већ једанпут са тим твојим плачем и сузама, хоћу те тако ћушнти, да ћеш помислити, да смо већ венчани!“

Ћира. Какав је то Аван што кажу да га је Аустрија сада натраг повукла.

Спира. Незнам. Ћиро брате, не разумем се у тако дубокој политици. Али то знам, да се са аваном у руци не може тражити поверења у својих суседа, — даклем је врло мудро било, што се аван метуо на страну.

Ћира. Јеси-ли чуо да ће о новој години у Бечу бити неки билијарски турнир. Ко се покаже да је најбољи билијардија добиће награду и славу.

Спира. Ћути, молим те, ћути. Чуо сам ја то већ, и тако сам се на то уплашио да три ноћи не могу да спавам од брига.

Ћира. А зашто да се плашиш, — то није ништа страшно.

Спира. Е, није да — а зар ти не знаш, да је и мој драги јуриста „Козак“ на билијару. Ја већ две године чекам да положи испит, — па ако сад уместо тога добијем глас, да је он постао билијарски краљ па ми стану комшије честитати, да виш горке радости што ће татица да ужива!

Ћира. Даклем Пештанска господа ипак су допустила, да и Немци смеју имати у Пешти своје позориште. Шта велиш на то?

Спира. За дивно је чудо, да ти људи не могу ништа да ураде правично, док се најпре грозно не срамоте.

Ћира. Бога ти Спиро, шта је тој старој „Преси“ те се тако ванредно интересира за Србију. Кад су били ономад избори, она је добила телеграм у четир сата по подне, па у пет сати опет, па у 11 сати ноћу опет.

Спира. Е, то је од ње лепо, ванредно лепо, неописано лепо, сувише лепо. И много би мање сумњиво било, да није тако сувише лепо.

Допуна новом речнику.

(Исправљеном у логичном смислу)

Мартонош. — (Месец фебруар, јер он нам носи март.)

Светолик. — (Човек, који више не расте.)

Качество. — (Сир.)

Тимотеј. — (Човек, који код Тиме није тој.)

Кукута. — (Кукавица.)

Светиња. — (Жеравица.)

Полигамија. — (Кад уђу у мравињак врелу воду.)

Алокуција. — (Кад куца покуњи рен и оде.)

Рибизла. — (Удица.)

Калибер. — (Кад калуђери држе бербу.)

Копрена. — (Економска радња, кад се копа рен.)

Семестер. — (Кад се семе мудрости стере на мозак младости.)

Шатринци. — (Вашар.)

Грдосија. — (Тиса, јер не сија оном светлошћу, којом треба).

Потемкин. — (Бурмут.)

Ладолеж. — (Аристанац.)

Благодејаније. — (Mûnzamt.)

Чивилук. — (Иштоци.)

Паримоје. — (Богат човек у Србији.)

Орија. — (Тежак.)

Поју тарије. — (Кад се мамурним грлом поју црквене арије.)

Фенелон. — (Кад Мађар ђаволу немачки плаћа.)

Пијариста. — (Човек, који није у славу Христову.)

Милцијад. — (Кад Миљку изневери драган.)

Презиме. — (Јесен.)

Шедрван. — (Мађар који нема дрва.)

Орангутан. — (Гуска, која се кљука орасима.)

Преседавање. — (Кад се Преси што даје.)

Уводни чланци. — Кад ко до чланака загази у воду.

Пуница. — Пуна холба (ица).

Никола. — Пешак.

Новине. — Радоњићеви чланци.

Дељир. — Онај који није вредан.

Песница. — Појеткиња.

Солдат'. — Дати коме соли.

Чирак. Мали чир.

Нови Сад. — Млад виноград.

Тестера. — „Мелишаја.“

Тутор. — Тамо где су овци.

Војвода. — Кад се војује за нешто, па после буде вода (wird zu Wasser).

Наварен. — Кад ко даје новце за рен.

Чивија. — Жидовка.

Говедар. — Човек, који нема хаљина, а весео је.

Правила. — Најстарија вила.

Шаљивац. — Мађарски суд.

Кинез. — Онај, који има кијавицу.

Слаботиња. — Кад жеравица у фуруни хоће да се угаси.

Сведок. — А, б, в, г, д, е, ж, з, ј.

Поглавар. — Коса.

Аб.

Доскочио Немац.

Тужно се Словен кротки:
Јао, јао!
Бог запита: А шта ти је,
Сине, жао?

Тешко ми је, боже мили,
Тешко здраво,
Зашто Немац не разуме
Шта је право.

Бог пришапну: Немој ми се,
Сине, пећи;
Већ покушај истину му
У брк рећи.

Овај савет шапатом је
Бог дарив'о;
Ал на врага — то је Немац
Прислушкиво.

На се онда 'вако зборећ'
Насмејао.
Јест', ал ја сам, ја сам брке
Обријао. —р—

Пуслице.

„Недељни Лист“ јавља, да је нађена нова златна руда у Угарској. Нема сумње да би се он и његов колега рад) дали упрегнути и уз ту руду, да и они мало повуку, — макар само као логови.

Загонетка. Који је Јанчовљев прамдеда сневао, да ће му праунук бити изабрат у Ђурђеву за нотароша?

Питање. Који први појрвени, Ј. И. или Ј. Гр. кад се случајно на улици сретну?

Др. Јов. Ђорђевић чуди се, како је то, да Госпођинчани, за толико година, од кад свет постоји, још нису научили — влашки.

Сад видим да је стање српске цркве сваки дан све црње. То не могу очима гледати, зато се селим у Белу Цркву. **Прокопије Пензионирац.**

Неко је промуфлизио да енглеске новине Times, макар што су против Семита, ипак су сумњиве. Јер Times кад се чита натрашке изађе чист овејан Semit.

Неки Карловчани, који су гледали кроз тарабу, веле да је Анђелић одборске елаборате већ поднео — под купус.

Из Москве се јавља, да су сви ђаци медицинари затворени. — Има-ли који кијавицу, или бубуљицу на носу, о томе се ништа не јавља.

Грађа за мађарски буквар.

CLI.

Србин каже: *сад*;
Мађар каже: **мошт**;
— Садашњост је чудан светац,
То ми осећамо,
Јер од свеца нема ништа
Него — *мошти* само.

CLII.

Макар који *народ*
Мађару је **нем-зет**.
(То јест није *зет*),
— Хе, — такав је свет!
Јер су га Мађари,
Њини комесари,
Шењеји и Аст,
Намучили, научили
Ко му је *нем-таст*.

CLIII.

Што се српски каже *начин*,
То Мађари зову: **мод-ом**;
— Сасвим добро! Нека, нека, —
Моде нису дуга века.

CLIV.

Гадна је реч: *мрав*,
Гадна је реч: **дер**;
— Још гадније кад ко плаћа
Скотију низерну,
Да међу нас сеје
Ту *омразу дерну*.

CLV.

Мађару је *шунка*: **шонка**.
— То не мења ствар ни трунка:
Он је једе тако исто
Као да је шунка.

CLVI.

При јелу се сваћа пази,
Било **шонка**, било *шунка*;
При *јелу* је друга ствар,
Пос'о зову: **мунка**.

CLVII.

Пос'о зову: **мунка**;
— Ал вам не знам касти сад,
Да-л у каквој свези беше *мунка*
И негдашњи *Мункач* град.

CLVIII.

Наука је: **тан**;
Чујем, чујем: *тан* је;
— Где се *танко* сеје
Ту се *таље* жање.

CLIX.

Пред Мађаром не смеш рећи:
„Нема ни ту ваљде!“
— Јербо таки на те вину:
„Овај хоће *војводину*!“

CLX.

Ми кажемо *васкитање*,
Мађар каже: **невелиш**;
— Ништ' *не велим*, ништ' *не велим*,
Само нешто боље желим.

Грађа за талијански буквар.

I

Ми кажемо: *злато;*
Талијани: **оро**;
— То појаве нису нове,
Јер у целом свету ’ове
Таке *орлове.*

II.

Талијански *соломи*
Врло *мудро* плове;
— Зато *сола* Талијан
Соломоном зове.

III.

Сиромашак талијански
Зове се: **поверо**;
— То је нешто ново,
Иначе је сиромашку
Ретко когод *поверово.*

IV.

„Мијо каро! — Мио каро!“
Тако зову Талијанке
Своја мужа, своју децу.
— „*Мио каро!*“ говори се код нас
Тиквеном кецу.

V.

Срби кажу: *вино;*
Талијани; **пију**;
— Сомборци се чуде јако,
Да-ли је баш тако.

VI.

Ако гдегод букне *расира;*
Тал’јан вели: **лите**;
— Ал шта желиш *лити*, роде!
Уља? или воде?

VII.

Питај Талијана
Кол’ко има у недељи дана?
Питај макар и најмање дете,
Они с’ таки — **сете.**

VIII.

Међ Тал’јани сигурна си,
Свака друга свото,
Само кад је чета —
То је таки **ото.**

IX.

Италију и са стране
Треба знати слабе;
— Ако тамо пиштеш **ране,**
Донеће ти — *жабе.*

Ескулапијаде.

Из бележака наших и туђих.

Дошао Каменичанин доктору у варош и изрекао је где га све боле.

Доктор. Хе, брате, ја ћу вама дати један прашак, —

Само никаква прашка, господине! Упаде му болесник у реч. Јер, треба да знате, да сам ја воденичар; ја гутам пра већ десет година, — па ми ништа не помаже. Него дете ви што друго прописујте!

* * *

Доктор. Имаш-ли апетита?

Сељак. (Не разуме, — па ћути).

Доктор. Јеси-ли гладан?

Сељак. Та баш ако имате што спремљено неће бити згорег.

* * *

Доктор. Имате-ли још какву невољу.

Болесник. (Мисли се). Имам пуницу оштроконџу.

* * *

Питала једна стара госпа, којој већ не би помогло ни сто апотека, — питала свога доктора, пок. Вука М. би-ли смела јести мало купуса?

— Ако је купус није ђаво. Једите га, Одговори Вук својим оригиналним начином.

* * *

Доктор. Шта вам фали?

Болесник. Не могу да спавам.

Доктор. Де седите, па ми кажите ваш начин живота.

Болесник. Знате, господине, ја радим као во, кад седнем да ручам, ја једем као курјак, — кад у вече дођем кући уморан сам као псето, — па ипак не могу да спавам.

Доктор. Знате-ли шта, ви би најбоље урадили, да одете ком мрвеном лекару.

* * *

Жена. Драги мужу, ја се ипак бринем, што је наш Перица тако слаб, крњлав и мален. — Добро би било да запитамо доктора.

Муж. Ја сам га већ питао. Он каже, да то није ништа, — то је за то што дете расте.

* * *

Доктор Н. био је тако — или паметан или шарлатан, — једно јесте, само не знам које, — да је свакој појави таки сместа нашао узрок. Ма да му се што најчудноватије приповеди, он се није чудио, него је таки рекао да је то сасвим природно и да је то зато и зато. — Једаред у друштву приповедао је неко, како у његовом селу има човек преко сто година стар. — „А какав је занатлија?“ запита доктор. — Он је одачар. — „Е па онда није никакво чудо, — то је сасвим природно, јер месо, које се у одаку суши, увек се дуже држи.“

Главни сарадник Абукавем
За уредништво одговара А. Пајевић.

ДУЖНИКЕ „СТАРМАЛОГА“

учтиво молимо да нам у најкраћем року изволе послати свој дуг, нарочито многе, који нам дугују за последњу овогодишњу четврт, на што смо их већ и саобраћајном картом опоменули и умолили.

Наклада „Стармалог.“

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ОДАБРАНИ БОЖИЋНИ ДАРОВИ.

За децу и за одрасле.

БАДЊАК, дарак доброј деци од чика Стеве са сликама	ф.	—.25
„ГРАДОВАЊ“, 4 свеске у јеним тврдим коричама	ф.	1.—
НАЈВАЖНИЈИ ПРОНАЛАСЦИ у XIX. ВЕКУ. Написао С. В. Непомић, са 45 слика, у тврдим коричама	ф.	1.—
ЕНОХ АРДЕН од Тенисна, прев. Змај-Јована Јовановића	ф.	—.50
НАРОДНИ ЛЕЧНИК од Дра. М. Јовановића, 4 свеске у јеним тврдим коричама	ф.	1.—
„ЗА СЛОБОДУ“, прче из Херцеговачко-Црногорских бојева	ф.	—.60
ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА. Приповетке Ст. Ђ. Поповића	ф.	1.—
ЗДРАВЉЕ и НАПРЕДАК НАШЕ ДЕЦЕ од Др. М. Јовановића	ф.	—.60
Бегутта.	ф.	—.60
О ТЕЛЕСНОМ ОДГАЈИВАЊУ ДЕЦЕ од Др. Радм. Лазаревића	ф.	—.20
ГИМНАСТИЧКЕ ИГРЕ СА СЛИКАМА од Ђ. Глибовскога	ф.	1.—
РЕВИЗОР, од Н. Гогоља	ф.	—.50
„ИЛУСТРОВАНА РАТНА КРОНИКА“ 7 свезака у мек. повезу	ф.	3.—
„ „ „ „ „ „ тврдом „	ф.	4.—
„НОВИЊА“ I и II роман И. Тургењева	ф.	1.40
ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА. 7 свезака у тврдом повезу	ф.	3.50

☞ Ко на више поручи ових књига добије 25—35% рабат према количини наруџбине, које ваља упућивати

Накладној штампарији А. Пајевића
у Н. Саду.

☞ Још се може добити ☜

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1881. ГОД.

Цена 50 новчића или 1 динар.

Наруџбине из Србије ваља упућивати књижари В. Валожића у Београду, из осталих крајева подписаној штампарији.

☞ Ко наручи за готов новац или на распродају у више примерака оних календара добија према количини наруџбине највећи рабат.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новом Саду.

Предат је у штампу и за кратко време изаћи ће у накладној књижари Луке Јоцића и Друга:

КАЛУЂЕР.

ИСТИНА И ПОЕЗИЈА.

Приповетка дра Јована Суботића.

Уверени смо, да ће се поштт. публика наша обрадовати вести, да је уважени српски књижевник др. Ј. Суботић наставио и довршио своја „КАЛУЂЕРА“, који је г. 1874. зашао у „Завору“, и с великим интересом читан, но у оно доба немогаше г. писац да доврши своја дела због особе своје из Н. Сада. Сада је пак приповетка она довршена и у целино се штампа, и изаћи ће у потписаној накладн. Приповетка ова оне одељке: 1. Бал у манастиру. 2. Калуђерски суд. 3. Код адвоката. 4. Ексцеленција. 5. Дворска комисија. 6. Мало рачуна. 7. Распуће. 8. Deus ex machina. 9. Нов човек 10. Настојатељ дипломат. 11. Тетка и нећака. 12. Нешто како се хоће, него како је суђено. 13. Настојатељ кесонција. 14. Дух у гостинској соби. 15. Настојатељ крша. 16. Многа лета уз румску банду. 17. Митрополит Стратимировић. 18 Митрополит Стаиковић. 19. Манастирска слава. 20. Вечити намесник. 21. Противници на умору. 22. Тестамента сестре 23. Прости калуђер и патријарх. 24. Где је сад Теофан?

Дело ово није само проста приповест једног догађаја, него слика целе једне стране народног живота. Приповетка је већ у штампи, изаћи ће до 15 штампаних табака а стаје 80 новч.

При већим наруџбинама за готов новац дајемо 25 проц. рабата. Књижаре Луке Јоцића и др. у Н. Саду.

ЕКОНОМСКИ ЛИСТ

„ПРИВРЕДА“

излази сваког 1-ног и 15-ог дана у месецу, на формату највеће 8-не читав табак, а цена му је за Аустро-Угарску 80 новч. за 3 месеца, 1 фор. за 4 месеца, 1 фор. 50 новч. на пола године; за Србију и друге крајеве пак стоји лист 9 динара за целу годину или 3 динара на 4 месеца.

На овоме листу раде стално приповетачи књижевници и отлични стручњаци наши: Г. Игњат В. Бурјан главни надзорник српских народних црквених добара као уредник за **све пољско-привредне струке**; г. професор Јован Живановић, као уредник за **пчеларство**; г. др. Ђорђе Натошевић као главни сарадник за **воћарство**; г. Стеван Симоновић, културни саветник као главни сарадник за **виноградарство**; г. Јован К. Борјановић управитељ „Геданке“ као главни сарадник за **вртарство**.

Све што се тиче уређивања листа шиље се на адресу проф. Јована Живановића у Срем. Карловце.

Претплата и све што се тиче администрације листа шаље се потписаној накладној штампарији.

Умољавамо поједине родољубе, народне свештенике и учитеље да препоруче лист и да купе претплату. За труд њихов уступамо им уз захвалност нашу 10% од претплате.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новоме Саду.

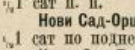

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

Од 30. (18. новембра) 1880 до даље наредбе.

Нови Сад-Земун: понедељником и суботом у ½1 сат п. п.

Нови Сад-Оршава: понедељником и четвртком у ½1 сат по подне.

Нови Сад-Тител: средом и недељом у 1 сат по подне.

Нови Сад-Брод: четвртком у ½1 с. п. п.

Нови Сад-Пешта: средом и суботом ½5 сата по подне.

Нови Сад, 30. (18.) новембра 1880.

УПРАВА.

КАСЕ

по најновијој америчанској системи, сигурне од ватре и пожаре, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније.

Наруџбине прима и одржава госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Laimenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 4 ф., погодишња 2 ф., на 3 месеца 1 ф. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 20. Децембра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и оглове, нека слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Б О Ж И Ћ!

Иде божић, празник мира.
Колебица свака спрема
Да прослави данак ови
— Али мира, — мира нема.

Нит' је мира у висини,
Где се кр'а, где се влада,
Нит' је мира у дубини
Где је место — бареи нада.

Покрила се нека куга,
Покривалом својим прети, —
Бог се раћа — а ти свете,
Сутра ћеш га разапети.

Ти би тамо, ти би амо, —
Ко да има да се бира, —
Идеш цркви, идеш школи,
Свуд ћеш чути: „Немам мира!“

Нит' је мира у мирноћи,
Ни у гробу, ни у санку,
— Мени с' чини к'о да ј' ћаво
Натакнуо камилавку.

На уместо да се јави
С коштама и с рогови,
Он ће вама сутра доћи
Да бајаги благослови.

Хај, та сви смо доста грешни.
Има греха ком се пашта.
Али шта ћеш с оним грехом
Ког ће унук да испашта!

Пал'те, браћо, чистом руком
Вопитанице на свом столу,
Јер заиста мрак је густи
И на брегу и у долу.

Љубимо се, — не устима,
Него патњом освештаном!
Рукујмо се, — не рукама,
Него душом постојаном!

Кућнимо се, — ал не вином,
Него горку чашу пимо,
А горчина шта нас учи,
Срцима се разумимо!

Прославимо празник мира
За борбу се крепећ нову, —
Ваљда неће и бог пристат'
Уз орднју сатанову!

Па кад нигде нема мира
На пучини света ширна,
Нек је барем једно мирно, —
Нек је савест наша мирна!!!

Шетња по Новом Саду.

LXI.

При свем том, што имамо толико књижара у србству а дај боже и више их било, ипак сам се до сада слабо осврtао у овим шетњама на најновије појаве у књижевности нашој. Једином Максима Задрина и Стеву Вутожана што сам представио публици нашој и цитирао класичне изреке и стихове из њихових дела. Но то је све мало и изданчи књита имају право што се тиче, да се публика слабо осврће на њихов рад. За то ћемо, да се поправимо и сво ћемо да заграбимо у хрпу књижевних огласа, на који прво дохватимо. Где, где, та ово је нешто особито. Ове књите још до сада нисмо имали. Наслов гласи: „Отмен свет. упутство како треба да се влада отмен свет у друштву. По прилозначатим странним изворима, а према нашим приликама (наздравље ако је ко кинуо!) саставио П. Димитријевић.“ Даклем пошто смо наш прости свет већ довољно упутили и научили, како да се влада у свима приликама живота, сад нам је остала још само та благодетна задаћа, да наш отмени свет (зели то неблеск!) и то по страним (да ли француским?) изворима упутимо и васпитамо. Пре свега истиче се питање: ко је то отмени свет? Ако се ту разумеју министри, владике, уредници, адвокати, проте, архимандрити, и њима подобни (и преподобни), онда немамо ништа против тога, јер и ми смо тога уверена, да би многе од њих требало „упутити, како да се владају, односно како да владају.“ Књита још није изишла на свет, али по објављеном садржају рекли би, да је заиста намењена горенаведеној (не горе — у Пешти — наведеној, јер на што их може ко тамо навести?) господи, а оно што се у прошпекту ове књите вели, да је она „стављена за задатак, да послужи као нашем младићу, тако и девојци за упутство“ (чујеш ли Достојје?), како ће они себи олакшати приступ у свако боље и отмено друштво,“ то ми сматрамо само за шалу, јер коме би такво што могло озбиљно пасти на памет, да држи да ће књига, која уči шта је „елегантно одело,“ шта је „грација“, шта је „лепа флорибеза,“ „отмена појава,“ шта су „активна средства за донадање“ „Белило и руменило,“ „немачки вилкомен“ и хрватски „биликум,“ шта је „Биле,“ „лајсје“ „Контр француски са назначеним натговром,“ — „како се може спасти од непожељног играча,“ „позивање на игру и вођење играчице“ и т. д. — бити „по нашу мушку и женску омладину корисна,“ као што се то у позиву на претплату изречно каже.

А да ће књига моћи бити корисна по онај „отмени свет,“ што смо га горе навели, по г. г. министре, владике, чиновнике и т. д., то закључујемо из неких наслова, који су у садржају наведени. На пр. први је наслов „Ко има такта.“ Књига до душе није још изишла на свет, али држимо, да би ову прву главу вало да прочитају српски министри и неке владике; чланак „Учтивост“ могли би прочитати многа чиновници и повинарски дописници. Чланак „Како се улази у страну собу“ намењен је сигурно каквим дворанима и крадљивцима, и не би шкодило да га темељно проуче, у чланку „Људи, који само о себи говоре“ ваља ће бити прештампани Јашини „мемоари;“ чланак „Бламовање у друштву“ донеће сигурно реферате о представама немачког позоришног друштва, што се сад у Новом Саду дају; под заглављем „Изрази, који не приличе“ и „Протерани изрази“ биће без сумње цитирани Венкхајмови и Тисини изрази према српским депутацијама и на мађарском сабору, где вели; „коме није право нека се сели“ и „треба воће отерати у Америку,“ а и „Турски народ“ ће позајмити своје изразе: „крвава Застава,“ „копиле,“ „кнежеве убијце“ и т. д., „Конверација у страним језицима“ ићи ће лако, јер шестогодишња деца наша уче и онако у школи на врат на нос мађарски, те док буду „младићи“ и „девојке,“ даклем док сазреду за читање ове књите, неће их стати много труда, да се дочепају „приступа у отмено друштво;“ чланак „Противуслоље“ биће сигурно какав Тићин одговор на српску интерпелацију; има у овој књизи г. П. Димитријевића и ови интересантни чланци: „Мушки са женском у тесној улици и на басамацима,“ „Балска тоалета младих девојака,“ „Љубљење женских између себе,“ „Кармини шафарњика“ Дворски кадрил,“ „Парфимовање“ — и упште многе теме, о којима је Достиније Обрадовић заборавио или није умео да пише.

Још се апелује са молбом на г. г. учитеље и учитељице, родитеље и васпитаче да се лате својски скупљања претплате.“

Кад књита изиђе имаћемо прилике да је боље проучимо и да нам се тиме отворе двери, које воде у — „отмен свет.“

Аб.

Добро и зло.

Ала је то добро, што највиша инстанција — — бог — нема званичног језика, те тако људи имају права да се богу моле сваки својим језиком, који им је бог дао.

То је врло добро!

Али је зло и наопако што и кукавна дечица не уживају то исто право, већ српчад морају „сегнић кишдед Јешуша“ да славе мађарски! — а ја сам уверен, да Христос само онда разуме мађарски, кад му Мађар говори, а из српских уста, да му је мила и повољна само српска реч.

У прочем на ову неприродност не тера дечицу нашу никоји параграф ни ренделет, то дечица имају да захвале само својим драгим родитељима.

С.

Грађа за мађарски буквар.

CLXI.

Ми кажемо: *душа*,
Мађар вели: **лелек**;
Још'те мало, још'те мало,
На ни једне бити неће
Душе, која не *лелече*.

CLXII.

И највећу *битку*
Мађар зове **харц**;
Ја замерам овој речи
Што сувише ситно звечи.

CLXIII.

Србин каже: *жеђ*,
Мађар вели **сом**);
Ал тај *сом* твој, мили роде,
Води вина него воде.

CLXIV.

Што ов мисли да је *мудро*
Мораш касти да је: **окош**;
— Понда таки, ради слика,
Покаже ти *фокош*.

CLXV.

Кад ко коме нешто *шапће*,
Мађар вели: **шуг**;
И заиста, кад завириш
У „Недељно“ бенетање,
Ту ћеш таки намирисат'
Шугаво шаптање.

Пуслице.

Ови дана родило се у Н. Рабу дете са три главе. Ако су му све три главе порезне главе, тај је таман потребно кад ће и где ће да се роди.

Сад се више нетреба бринути за будућност српску, од како се већ и мађарски клостери труде, да Срби небуду без „Orangyala.“

Извесни поштари у Србији одговарају се овако: Ми браћо, — верујте нам (ко им не би веровао!), нисмо отварали туђа писма, већ на против, ми смо у илудама прилика стали на пут да их нико не отвори, — ни сам адресат.

Београдски дописник у „Српској Зори“ говорећи са високе својих назора о нашој првакињи уметници гђи Јованци Стојковићевој, вели, да би боље радила да никад не пева. — До душе, ми имамо страшно много таких уметница певачица, па ако једну искомплиментирамо, неће се ни познати.

На црном соколу нашем онажа се нов нимбус светиње. Кажу да се у последње време посветио тако јако денунцирању, да се већ патрони његови плаше, е ће добити у уву дипгеритис, ако још чешће буде у Пешту донаркивао.

Допуна новом речнику.

(Исправљеном у логичном смислу.)

Ризница. — Соба, ди стоје калуђерске мантије.

Благоволеније. — Сребролубије.

Перочник. — Кога болу очи, па мора да их пере.

Ћелија. — Човек, који нема косе.

Сисавци. — Мала деца.

Натура. — Фиргаја.

Бравар — Свињарал који само бравове чува,

Смеса. — Кожура.

Кончина. — Дебо конац.

И-гли-гил.

Бачванске песме.

Скупио И-гли-гил.

Зелени се трава
Тису боде глава:
Нема Германа да ми дође,
Да ме глава проће.

*

Хајде Тисо говори
Да ме туга не мори,
Ој Калмане реци право
Волеш Јашу здраво?

Б у б н у о т е к а.

Саопштавамо овде за углед молбеницу, којом се ниште стипендија, и препоручујемо је свима, који траже стипендију, да је проуче и да је узму за мустру.

Молбеница та гласи:

„На благоразумно сједиште добротворни благодјетеља Матице српске препоручујући се Н. Н. свештеник, — всенокорњејше моли, да би, покровителством оном сумом крајдара обдарен постао, која јесте за подпору свака тежећа бједна дјака, милој Матици Србској поклоњена, од правдољубећег добротворника.

Поред свака себи своја желења, кои како даби поодлазјућим, правдољубећим уређеним добротворством, мени моме жалостном и горком стању представљајући се, успјешно достигао; Најучтивијећу покорно замолити, даби и мени мој мили дјак срећно подарење правдољубећи добротвора, крјепки и настојањем обдарен постао, који за даби, као и сваки трудни дјак обиљност такову и успјевао. —

„Свидјетелством правдољубећим [illegible] сваком принадлежним подкрјепљењем обиљно освједочен, да је мој мени мили дјак срећно и успјешан, свако жељење мило подарење правдољубећи добротвора, и достићи могао, то и сам долуподписајући жалосни родитељ достижем сваки искрени настојатеља жељећу срећну обиљност даби добавити и могао, најучтивијећу покорно замолити моме обиљноме дјаку — Остајем у своме месту ..... 31. јунија 1873.

Најучтивији покорни **Н. Н.** свештеник.

*

Београдска писма.

Драги мој Стармали!

„Жена и њен положај у друштву“ зове се дело Луја Бахнера, које је један брат Србин и на српски превео, и томе је смер еманципација женскиња, но ово дело као да је за нас Србе а нарочито Београђане са свим излишно, јер наше су женскиње више него игде еманциповане, јер у Америци неће да има жена адвоката, списатељки и попова, али још нигде на ни у Јапану нема цркве искључно за женске, а ко оће то да види нека пође мало абаџијском чаршијом па ће се уверити у истинитост изреке: што неможе бити у Јапану и Кини, то је могуће у Београду, ми имамо цркву искључиво за женске, колики дакле напредак!!! Али где ја и нехотице почео да говорим о женском питању а најгланије женско питање, за које се наше лепе Београђанке боре, то је питање о: — моди.

Да је ово питање доиста важно то ће нас научити оне четири стотине(400) абоненткиња на Bazar, Modenwelt и т. д. па нек је и мени дозвољено да о њој коју проговорим, пошто се ово питање исто онако искључиво тиче женскиња као и она црква у абаџијској чаршији, то ћу се и ја искључиво њима обратити.

Да моје лепе сугрђанке и сестрице по Милошу и Ивану, ви се вечином китите и гиздате за наше кратковиде и неблагодарне мушке очи. Већ рано јутром утегнете ваше витко тело у танани оклоп француског мидера, ваше нежне (сигурно од рада) руке лате се тада народни боја: румене и беле и онда још к томе плаво око и плава шлајфна у коси, па нека вам онда ко пребаци да нисте праве српкиње од врха високе фризуре (од туђе често косе) па до белих атласких ципелица и танких штиклица. А да време у залуд не трошите него се и науком забављате, сведочи, што се многа занима природним наукама и многа је у том вешта, да своме белом лицу и витком телу дода оно што је мајка природа заборавила да учини, а познато је да се многа и цртањем занима — а то је тек за женске — и да зна тако вешто да нацрта обрве, да их ни највештије око распознати неможе — па зар то није напредак! није зар тежња да постигнућем „лепоте у свету“ о којој и највећи научењаци говоре.

И када сад још — ви тако нам миле и драгоцене — додате и праве драгоцености на ваше груди, у виду златни брошева и иглица, и ваше вредне руке окујете златним гривнама и браслетнама, у косу задењете мач од корала и стрелу од бисера, онда, онда зар да се човек не сети „делије девојке“, која је дванаест Турака посекла, па онда и даље после те играчке рујно вино пила Зар нисте и ви исте таке са коралним мачем и бисерном стрелом у коси, и још оштријим стрелама у оку, та и ви пијете или боље рећи кашиком срчете и од лода леденије — гевроренсе' сладолед. Нико вам не може одрећи. Да је само сада да устане из гроба она необразована „делија девојка“ што је само знала да пије хладно вино, пева и да Турке сече и обезглави, она би се уверила да није нужно да се мушком одсече глава па да буде као без главе доста му је само и памет заветн, али шта је она и била, проста једна девојка, која заиста није знала за „женске вештине“ нити шта је то „Bazar, Modenwelt, Revue des Modes parisiennes“ и како изгледа „Balltoilette, Princeskleid Mantelot Schnadahipfl-Hut i Jaquet-жакет-капут.“ Она за цело није ни видела жакет-капут, она је тада познавала јунаке у оклопу и самур-калпаку а не у фраку и клаку, а још мање је могла и помислити, да ће њене сестре по Милошу и Милану носити: мушке капуте и шешире, управо мушке хаљине. Али ово је донео дух времена, овако је у целом свету, у Паризу, Пекингу, Лондону, Бечу и Београду, свуда се сад носе мушки капути капе и шешири.

На колико је њих, сретних у тим хаљинама?

На ово питање, покушаћу да ти у другом писму одговорим, а уједно остављам прилике и твојим лепим читатељкама да о томе размисле, нарочито сада када су настале покладе, и ово су дани да се сећамо својих греха.

Остај ми здраво

твој **К. К,**

Уштипци.

У једном веселом друштву предиковао један брат, како ми Срби треба да негујемо свој језик. На то ће други брат приметити: па то ми ево и радимо; цвеће кад се негује оно се залива, па ево и ми браћо заливамо наш језик (и испи пуну чашу вина).

„Шестер журнал“ вели, да је г. Тоша Хаџић „у књижевству“ назван Милош Светић и да је водио с Даничићем полемику о правопису. Познато је, да је Милош Светић рођен г. 1799., те по томе би нашем Тони било сада 81 година. Срећом што г. Тоша није женско, иначе би се лепо захвалио писцу „Шестер-Журналовом“ на комплименту.

§. Даклем су на римски бадњи дан у калуђерском мађарском заводу наше Сриксиње престављале на мађарском језику анђеле анђеле хранитеље. О, а где је српски анђео хранитељ, који ће своја крила раширити над главама ових Сриксиња, да их српству сачува и храни?!

□ Од нове године наименоваће Тафесово министарство многе нове чланове за господски дом. Многи аспиранти штудирају на брат на нос књигу П. Димитријевића „Отмен свет“, да науче „како се улази у господску кућу“.

= Опет нова дефраудација у Мађарској! Сад се опет јавља о проневери некаквога Њитранског жупанијског бележника **Мора**. Ова болест запала као нека **мора** грасира у нашој благословеној земљи.

⊙ Опет је дошло ново кошутово писмо. Шта тај човек само на поштанске марке изда преко године!

+ „Недељни лист“ је у изврштају тако дотерао, да сад већ и за снег вели да је прљ. Ево доказа. У бр. 50. вели изречно; „та поплава састојала се из самих необичних прних мува, а наличила снежном смету“. (Стр. 398).

? Јаша Игњатовић каже у својим мемоарима, да је он сковао речи „**једнакост**“ и „**подлистак**“. А ми одавно штудирамо; ко то кује те ствари, што се почињу са „**једн-ом**“ и што опомињу на неке, који су „**подли—**“.

Бечко царевинско веће држало је 6. децембра о. г. своју седницу целу ноћ до 4 сахата ујутру, а предмет је био порез на каву, тј и подебне ствари. До душе поред каве и теја може се лако целу ноћ преседети.

Секундова шала.

I.

Ваша милост ја имам седморо деце а са 50 новдневно неможе се живети; молим дакле повисите ми плату.

Мој драги! Знате ли како каже наша пословица, спроћ губера морамо се пружати.

Зато сам и дошао молити за милост — јер ми је и губер заложен.

II.

Лекар. Ваша нарав госпођо надјачала је болест.

Госпа. Ал сигурно и ваше прашкове г. докторе.

III.

Судија. Из очију ти вири ето сам лоповшаг.

Тужен. Право каже моја жена да су очи најбоље огледало.

IV.

Један шаљивчина рекне једном тврдици — да су учени људи изумели једну пећ, која у пола троши дрва.

Ја ћу купити две — рече тврдица па ми неће нимало дрва требати.

V.

Један млад човек питао своју сродницу: „јесили се опростила твог сулудог љубавника —

Даботне да сам се опростила љубавника јер сам га узела за мужа

VI.

На једном балу рече једна госпа својој ћери, ћерко! Ти више несмеш играти са Г. Н. Зашто? Отац ти забрањује с тога — што га је пре неки дан на једном, не баш најбољем месту нашао. Е па добро мати кад то није лепо — шта је отац тамо ишао?

VIII.

Два адвоката деле двобој — један погоди свог противника у скут од капута а Секунда реће ће на то, ала је то сигуран метак био, но да је у место колеге био какав клијенат знам да би га у џеп згодио.

Писмо једног егзекутора свом пријатељу.

(опет егзекутору.)

Драги Пишта!

Као што си чуо, ових дана намеравам прославити 25 год од како сам егзекутор. (Да смо весели! прим. прев.) Ти желиш, да ти потанко из мог дневника (ал откуд си дознао да ја водим дневник?) побележим све оне ствари, које су досад кроз моје руке прошле. Ево драги Пишта да те послушам. За 25 год. службовања мог, прошле су кроз моје руке (као што ти кажем) ове ствари: 3648 комада марве, 8528 спаваћи јастука, 868 дрвени и 424 окованих гвоздених кола, преко 14.870 мерова ране (жита, кукуруза, јечма, и т. д.) Столица, астала, кревета, и дивана suma sumarum преко 17.000. Осим овога које веће, које мање вредности, налазе се преко 35.000 комада. Suma sumarum 80.338 комада. — Уељед овог (као што зли језици говоре, ал неверуј Пишта!) које од туге, које од очајања, обесила се 32 persone, убила се 41 persona, у Бегеј скочило те се удавило 16 persone, а од жалости свиснуло 22 persone.

Suma sumarum: 111 persona gratia.

У В. Бечкереку. Јулија 22. 18 . .

Остај ми здрав, твој

. . . . . **Хандор**

Превео са мађарског оригинала.

Душан.

Преводи са латинског.

1. Pecus molle — Пеку смоле.
2. Mala bestia — Мала бештија.
3. Praedito mari — Преди то Мари.
4. Mea culpa — Моја клупа.
5. Pro nobis domine — Проно би домине.
6. Is dato femineis — И то је дато женама.
7. Nox est nigra — Ноћ не игра,
8. Vituperete — Ви ту перете?
9. Aceris et duri — А, цери се и дури!
10. Valde vituperete et punite — Валда Ви ту перете и пуните.
11. Leges sunt justae — Лего је и усто.
12. Ne terrete — Не терајте!
13. Onyx est pulcherrima — Он и Пулхерија.
14. Fratris risus — Фратрова риза.
15. Cum peccare — Кума-пекаре!
16. Per-casa — Пера каса.

И-гли-гил.

Малер при читању.

Да човеку може какав малер при читању да пасира, то је сушта, непобитна истина, н. пр. да при превртању листова, који подере, или читајући да заспи, а лампа целу ноћ да му светли. и т. д. Али овакви малер, као што је мени при читању пасирао, заслужује, да и шира публика о њему дозна. Седим вам ја у вече поред лампе, па читам. Читао сам нешто о домаћој животињи, о кокошки. Последњи редови што сам о овој општепознатој животињи прочитао, гласили су: „Сви знамо да добра кокошка (нарочито млада кокица) дневно по једно јаје снесе.“ Затим превртем лист, и почнем даље читати: „ал госпа Фема тврди, да је она кадра и десет пута толико.“ — Ај напако, шта је сад? помислим, да ме очи можда неварају? прочитам по други и трећи пут, бадава очи ме не су варале. Гледим па се чудим, а сам себи не могу да верујем. Превртем један лист од остраг, да ово чудо испишем, у намери да пошљем „Стармалом“. Лист превртем, а заговетка ми се на мах реши. Место једног, а ја 2 листа био превртнуо, с једног предмета, отишао на трећи. Сад помислим, добро ће бити ако човек штогод за „Стармали“ профитира, те вам наставим прекинуто читање по већ реченом методу, и ево вам други читаоци резултата:

— Уши, лице, длановi једном речју тело му је по свуд обрасло густом длаком (Овде је као што видите реч о мајмуну орангутану)

Сушти мој муж покојни Андрија, прихвати госп. Персида.

— Остављши Клеопатру у Египту, крене Цезар у малу Азију

да пеца по барама жанце.

— У кухини беше читава гомила цркнутих шваба који су преконоћ од отрова поцркавали

али наш Јоца све то покупи, и склони, као што рече, за прве дане (овде је говор, о сувим шљивама)

— Најпосле попије т. Пера свог слугу Арона, те овај из села убије Ламору (вашку) и баци га у неки јендек.

дуго сам га тражио, читав сат, док га најпосле ненађох у неком јарку. Помисли Пајо, те дечије радости кад угледаше лова. Више несам ишао у лов.

Како вам се допада? **Душан М.**

Бирцуз без свеће.

Баћа Кика из М. носијо жито у Бачкерек да прода ко и други људи, кад је жито продо купи шта му треба за кућу и врати се у М. Али уз пут сврати код Ивана бирташа, по обичају на коју чашу вина једну две и тако даље.

Елем се баћа Кика онако поштено накиваси, кад је мислијо да ће бити доста седне на кола и хајд кући. Таман он оћинке коње, ја стиго код Ивана, погледим на сат ½ 10 сати у вече. Попијем једну чашу вина па ајд кући. Али наравно Кика је отишао на кола, а ја онако Апостолски.

Упутим се у М. помрчина као тесто, кад око пола пута видим нешто у јендеку да се црни, хајд тамо ближе кад тамо нмам шта и видити. Кола стоје тумбе превртута, то јест точкови горе, лупим ногом да се уверим да су кола, кад ал испод кола вичe неко: Бирташ упали свећу. Иване, упали свећу валда нећу у помрчини седити. И почне лупати у даске од кола мислећи да је бирташки астал. Ја се одапрем у кола и превртем кад тамо а оно баћа Кика кад је видијо мене а он се продера: упали свећу. **Т.**

Земљетрес га помео.

Баш ових дана добијем писмо од мог једног друга Хрвата из Загреба, које је латиницом писано: Исти ми је писо о „земљетресу“. Напослетку завршии писмо овако: Опрости драги брате, друго писмо ћу ти „Спирилицом“ — писати. — Валда је тео да напише „Ћирилицом“, а баш тада валда опет затутњи земљетрес, те се помео у писању..

Штампарске грешке.

— „Јоване! рећи ће она своме пужу (мужу)“.

— „Убио (увио) је око врата мараму, па је отишао“ . . . . .

— „Осам заступника, и воћа Кец (Зец воћа у бокељском устанку) дођоше на поговор (договор)“.

— „У Кукурешкој (Букурешкој) помори (комори) интерполавао је. . . . . .

— „Они који дођише прве (прве) посетише“. . . . . Прибележио **Душан.**

Из школе.

Учитељ: Као што знамо децо, у цркви певамо различите лепе песме, од прилике, Лазо, коју ти највољиеш?

Лаза: „Спаси Христе Боже и помилуј“

Учитељ: А зашто баш ту?

Лаза: Јер онда идемо сви кући; . . .

И-гли-гил.

Бирај!

Отац и син гладни, сврате се у крчму, с да би се мало поткрепили. Но на жалост, осим нешто мало сира и комад сланине — не добише више ништа. Дете гладно будући, халапљиво зграби комад сланине, а оцу своме рекне: „слатки тато бирај!“ — „Шта да бирам, кад си ми само сир оставио?“ — „Јесте“, одговорише му дете — „бирај, дали, да сир поједнеш, или пак мени да оставиш.“ **Душан.**

Кер с' ланцем без ланца.

Једном дође један сеоски трговац из села О. б-чком мојеру — познатом шаљивчини г. Г. В. — да му намолује „шиит“ — једног кера. — „Добро хоћу, одговори му овај. — Но како хоћеш на ланцу или без ланца? На ово се трговац узбезекне: Та господару, све је једно! „Јок“ — одговара овај: ако ћеш на ланцу, онда кошта 10 форината; ако ћеш без ланца — са штрангом, онда само 5 ф.

„Хо мај господару, па дед'ра са штрањем, кад је јевтиније“. Г. Г. В. намолује му „пса“ ал са воденим бојама. — Трговац намести свој наслов, но почем је двапут кишa падала, — нестане с' табле кера. Ето ти трговца с' голом даском мојеру. Овај је већ знао, зашто је дошао, па га и дочека: „Ето та на, питам ја њега лепо, како ћу да му насликом кера. Такор сеоског рундова вежке он с' штрангом, — одгризао пајван на побего. — Но дај ти ми мени 10 ф. да ти намолујем једног на ланцу, па га онда слободно обеси. Сирома трговац даде још 10 ф. а после му је виђао кер, — наравно масним бојама нацртан. —

И-гли-гил.

Главни сарадник Абукасем

За уредништво одговара А. Пајевић.

!НАЈНОВИЈИ, КРВ ЧИСТЕЋИ!

„СТАРМАЛИ.“

Земаљска осовина сво је опет забрекла, а земаљске левче су се још већма искриниле, те много ствари на земљи стоје на еро, а и земаљске дотре се дрмусају као политика грчке краљевине, те новинарско и посланичко путо бије непрестано о дотру: просветне и научне ствари толико су се трцукале и претресале, да су већ дошле сасвим у параге, и скоро би испале из кола; напло-так мађарске културе се расушио, а и морокланици „виделових“ „пријатељских кругова“ су зарђали и попустили, те ни један није постојан и сигуран; ва ждрепчанику народног теглења хоће да пукне беочуг, а и све штрањеге су се скоро покидале, а руда је ударила у брег.

Из овог света се види, да је већ крајње време било, да нам дође **нова година**, те да се све на земаљским колима обнови: што је крило, да се направи, што је зарђало, да се избаци, што је трошно и што се преживело, да се замене новим и чврстим.

Како је сваки човек своје срећековач, ма и не био министар, то сваки вала своја кола и да оправља. Но за оне, који нису од детињства дували у мехове, дизали чекић и држали голим рукама усијано гвожђе, нужно је упутство за овај посао, као год што је нужно упутство за употребу анатериноке воде и виљемовог чаја што чисти крв (и џепове.) Најбоље, опробано и привилегисано упутство за кување своје среће и задовољства, то је (осим каквог масног „хауптрезера“) без сумње лист

„СТАРМАЛИ“

Који стаје на четврт године само 1 ф. дакле је јевтиније него флаша анатериноке воде, кутија бонбона од боквице, флаша „пуритаса“ или шампањера. С тога се треба мануги свију терјова, медицина, масти, средства за чарбање косе, Либиговог екстракта и како су их већ Чивути крстили (ма да се Чивути иначе никад не крсте), него се ваља држати **најновијег крв чистећег „Стармалог,“ бонбона од „Стармалог,“ „Стармаловог“ екстракта, „Стармалове“ воде за уста, „Стармаловог“ пуритаса и еликсира,“ „Стармалове“ кафе од смокава“ и „Стармалове“ масти за чување коже“** (јер сваки вала своју кожу да чува).

Сва та средства заједно, стају

само 1 фор.

на четврт године.

Уредништво и Наклада „Стармалог.“

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

ПОВРАТИМСТВО

МЕСЕЧНИ ЖУРНАЛ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И НАУКУ, ИЗДАЈЕ „Повратимство“, ДРУЖИНА ЂАКА НА Великој Школи У Београду

Скоро је и забораљено, над је ово омладина на Великој Школи издала збирку својих радова. То је био и (незнатан) започетак и завршетак јавног рада београдских великошколаца после „Лицеја.“ Не појављујући се, омладина ликошколаца после „Лицеја.“ Не појављујући се, омладина што се учи, као така појављак је постајала предмет сумње: сумњало се у њену снагу, сумњало се у њену спрему, сумњало се у њену снагу, сумњало се у њену спрему, сумњало се у њену снагу, сумњало се у њену спрему,

ће: 1) разумљиво написане чланке из свију грана науке, 2) оригиналне и преведене романе, приповетке, драме, црте и песме, 3) историјске и књижевно-критичке расправе, 4) преглед друштвеног и економског живота у Србији и на странн, 5) преглед нових појава у науци и чланке по примени науке и научних проналазака на живот, 6) књижевни и позоришни преглед, 7) књижевне белешке и белешке о кретању ђака овде и на страни, и о стању српских и словенских ђачких дружина, 8) библиографију.

Цена ће му бити за Србију: на годину 8 динара, на по године 4 дин., а на три месеца 2 динара; за све друге земље 4 фор., на по године 2 фор., а на три месеца 1 фор.

Претплату ваља слати Управи задружне штампарије, а писма и рукописе Уредништву „Побратимства.“

Како опстанак нашег листа стоји једино до одзива публике што чита, ма је овим позивамо на што обилнију претплату, а професоре, ђаке, учитеље и свештенике нарочито молимо за ревносно заузимање око скупљања претплатника. Свакоме ћемо скупљачу, који нам пошље 10 претплатника, радо дати лист забадава.

Одговорни уредник
Јован Аћимовић.

У име дружине „Побратимства“
Редакциони одбор.

Позив на претплату
НА
НАРОДНИ ЛЕЧНИК
Др. Милана Јовановића.
ГОДИНА ДРУГА.

Колико вреде читалачкој публици и у опште књижевности нашој изашле четири књиге „Народног Лечника“ у минулој првој години његовој — остављамо да пресуде они који су за то спремни и на то позвани. Пред њима леже наштампане четири свесчице, које чекају осуду или похвалу. Наше је приватно уверење да смо у овим књижицама дали читалачкој публици здраве хране у виду поучних чланака, које пише један од најзнатнијих наших књижевника у овој струци.

Али на жалост морамо се горко пожалити на читалачку публику, која се са цигло двадесет претплатника из целога српства одазвала на ово, по нашем уверењу, за народ корисно подузеће. Ми нећемо да испитујемо узроке томе немару, него само ево вољни и даље продужити издавање тих поучних и корисних књижица „Народног Лечника“, ако нам се читалачка публика овога пута топлије и својскије одзове. Иначе сматраћемо да јој нису нужне ове књиге и престаћемо их даље издавати, тражећи бар за себе корисније посла од овога.

„Народни Лечник“ излази свака три месеца у књизи од 64 стране, а цена му је за све 4 књиге само 1 фор., појединa књига стоји 30 новч. Ко се са 1 фор. предплати на све четири књиге, шаљемо исте како која изађе о нашем трошку.

Претплату за „Народни Лечник“ примају: у Митровици г. П. Павлотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Манголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима, које овим јавно молимо да се сваки у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду 20. Децембра 1880.

Штампарија А. Пајевића,
Наклада „Народног Лечника“.

ЕКОНОМСКИ ЛИСТ
„ПРИВРЕДА“

излази сваког 1-вог и 15-ог дана у месецу, на формату најчешће 8-не читав табак, а цена му је за Аустро Угарску 80 новч. за 3 месеца, 1 фор. за 4 месеца, 1 фор. 50 новч. на пола године; за Србију и друге крајеве пак стоји лист 9 динара за целу годину или 3 динара на 4 месеца.

На овоме листу раде стално припознатн књижевници и отличнн стручњаци наши: Г. Игњат В. Бурјан главни надзорник српских народних црквених добара као уредник за **све пољско-привредне струке**; г. професор Јован Живановић, као уредник за **пчеларство**; г. др. Ђорђе Натошевић као главни сарадник за **воћарство**; г. Стеван Симоновић, културни саветник као главни сарадник за **виноградарство**; г. Јован К. Борјановић управитељ „Гединке“ као главни сарадник за **вртарство**.

Све што се тиче уређивања листа шиље се на адресу проф. Јована Живановића у Срем. Карловце.

Претплата и све што се тиче администрације листа шаље се потписаној накладној штампарији.

Умољавамо поједине родољубе, народне свештенике и учитеље да препоруче лист и да купе претплату. За труд њихов уступамо им уз захвалност нашу 10% од претплате.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новоме Саду.

ОДАБРАНИ БОЖИЋНИ ДАРОВИ.
За децу и за одрасле.

БАДЊАК, дарак доброј деци од чика Стеве са сликама . . . . . ф. —.25
„РАДОВАН“. 4 свеске у лепим тврдим корицама . . . . . ф. 1.—
НАЈЗАНИМЉИВИ ПРОНАЛАСЦИ У XIX. ВЕКУ. Написао С. В. Новковић. са 45 слика. у тврдим корицама . . . . . ф. 1.—
ЕНОХ АРДЕН од Тенисна, преводе Змај-Јована Јовановића . ф. —.50
НАРОДНИ ЛЕЧНИК од Дра. М. Јовановића, 4 свеске у лепим тврдим корицама . . . . . ф. 1.—
„ЗА СЛОБОДУ“. црте из Херцеговачко-Црногорских бојева . ф. —.60
ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА. Приповетке Ст. Вл. Новковића . . ф. 1.—
ЗДРАВЉЕ и НАПРЕДАК НАШЕ ДЕЦЕ од Др. М. Јовановића Батута. . . . . ф. —.60
О ТЕЛЕСНОМ ОДГАЈИВАЊУ ДЕЦЕ. од Др. Рајн. Лазаревића . ф. —.20
ГИМНАСТИЧКЕ ИГРЕ СА СЛИКАМА од Ђ. Гинбопеског . . ф. 1.—
РЕВИЗОР. Од Н. Гогола . . . . . ф. —.50
„ИЛУСТРОВАНА РАТНА КРОНИКА“ 7 свезака у мек. повезу. ф. 3.—
„ „ „ „ тврдом „ ф. 4.—
„ПОВИЊА“ I и II роман И. Тургењева . . . . . ф. 1.40
ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА. 7 свезака у тврдом повезу ф. 3.50

Ко на више поручи ових књига добије 25—35% рабат према количини наручбине, које ваља упућивати Накладној штампарији А. Пајевића у Н. Саду.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.

„Стармали“ излази 10. 20 и последњег дана у сваком месецу. Годишња цена 2 ф., потодишња 1 ф., на 3 месеца 50 н. За Србију, Црну Гору, и друге крајеве на целу годину 50 гр., на по год. 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар.

ИЗДАЊЕ ШТАМПАРИЈЕ А. ПАЈЕВИЋА.

У Новоме Саду 31. Децембра 1880.

ГОДИНА ТРЕЋА

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шиље на адресу Др. Илије Огњановића у Новом Саду. Претплату пак и огласе, нека шаљу на штампарију А. Пајевића у Нови Сад.

Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Поздрављамо нову годину!

1881.

Сад пошто су у славу божића пострадали 40.000 невиних (прасећих) младенаца, пошто смо у току ових светаца довољно показали, да ма да су празници опет не волимо празне чаше, и пошто смо се у корист пострадалих Загребчана (на „Беседи“) људски изиграли — дође нам и нова година, која нам је донела нове „десетице“ (а однела старе стотинарке, које смо имали па морали потрошити.)

Као год што пролеће обично инаугурирају ласте, тако нову годину предсказују и започињу нови листови. Управо то би требало да чине нови календари, но ови изиђу још јунија месеца, тако да су о новој години већ застарели. По новим листовима судећи, настаће од нове године „Нови век,“ где ће „Србадија“ стећи „Самоуправу“ и ступивши у „Побратимство“ ухватити се у „Српско коло“, а да и младеж поће истим добрим путем постараће се „Педагошки лист;“ ако то тако буде, онда ће нам са „Истока“ сијнути „Српска зора,“ а у гусле „Јаворове“ затрубиће се „Невен“ српске славе, те ће „Голуб“ узети у уста маслинову гранчицу мира, а „Хришћански весник“ ће донети леп глас, „Глас Црногорца,“ који ће благовестити, да је развијена „Застава“ слободе и борбе против лажнога „Видела,“ које није „ехт“ од онога божијег видела узето, што га је бог при стварању света по васељени расуо. „Школски лист“ ће се постарати да деца буду зрелија и да мисле као и старији људи, дакле да буду прави „Стармали,“ и онда ће напредак нашег народа сасвим други лист, и то „Српски лист“ окренути, и доћи ће гласник из благословене земље, „Просветни гласник,“ који ће трубити по свету српску слободу и просвету.

Дај боже да тако буде и онда честитамо сваком брату Србину нову годину и желимо сваком нову срећу, нове радости, и темељно здравље! А уједно желимо и добро памтење и сећање, да случајно не заборави кога од претплатити се на „Стармали.“

Аб.

Он цвета.

Знате-л чим нас новинари
Наслађују, браћо драга, —
Јављају нам како ј' ова
Зима мека, добра, блага.

Тако ј' мека, добра, блага,
Као да смо близу лета;
Са благости ове њене
Већ лесково дрво цвета.

Ала је то оминозно,
Да с' не наће друго дрво,
Код толиких других дрва
Да лесково буде прво.

Где је строгост оно цвета,
Где је благост опет оно,
То се дрво свуда наће,
Још га није ђаво оди'о.

Запамтите браћо мила
Ово наше ново лето,
Место стручка љубичице,
Лесковац нам први цвет'о.

Миткереш.

Шетња по Новом Саду.

LXII.

Даклем прошоше материце, оцеви и скупштински избори у Србији и при тим приликама су многи били везани и стегнути, а и новац је играо велику улогу на радост малолетне деце, а било је ту и свакојаких лутака и других играчака, чиме се у те дане деци очи заваравају. Исто тако и Тицин-дан прође, и православни Грци у Атини држе овај дан у побожности свјој целе године, и тога су уверена, да се не ваља тући (ни с Турцима), на тако нехтедоше ни онда да се туку, кад су се Срби и Руси тукли са Турцима, јер ко се туче, може лако добита чиреве и независност, а Грци као да то не воле, те као веле: боље с миром, него с чиром. Прође и бадњи дан, кад се лупају орасi (а гдегде по бирцузи и главе), кад се ваљамо по слами (и у дугу) и кад се и саме Новосадкиње играју карте. За тим дође Божић, празник мира, кад се и са својим највећим непријатељима ваља измирити и измољубити, по речима светог еванђеља, и тако сад треба н. пр. чиновници да се измире са својим пером и да га једанпут узму у руку; ђаци ваља да прегрле књиге; архимандрити, који иначе целе године бегају из манастира, те путују по Италији и Швајцарској ваљало би бар први дан божићна да остану у манастирском загрљају; акционари би требало да се сете бар на божићни дан дивиденде, те да ју приме и узму; „Видело“ би ваљало да се са „Истоком“ загрли, али да пази да га загрљајем не удави од тешке љубави; Загрепчани би ваљало да се измире са земљотресом, те да се већ једанпут смире, а земља да се више не комеша под њима; Сентомашке и митровачке госпође требало би да се измире са картама, те да их више не тресу и не мешају, него да их оставе на миру; претплатници српски требало би да се већ једанпут измире и (измире) са издавачима књига и новина; она млада господа и госпођице, које се играју на божић „залоге“ (фоте), треба да се на крају игре измире и изљубе; сви ми треба да се помиримо са печеним прасцима, те да их тако заводемо, да би их чисто од љубави појели; сви они, који се са банкама хиљадаркама, ретко или никако несастају и не виђају, ваљало би да се окану те мржње, него да их топло на срце приселоне; осим тога молимо и све оне, који су се на „Стармалога“ нашли увређени, да се измире — са народом и онима општинама и људима због којих их је „Стармали“ вређао и дирао, па ће им онда и „Стармали“ дати мира, рекши им „Pax vobiscum, т. ј. мир с вама и благовољење!

У то име желимо свима добро здравље, срећне празнике, бољу нову годину и доста новаца за претплату, порцију и друге луксузе! **Аб.**

Слободна воља.

Прав или крив,
Догод је жив
Слободно шеће
Тамо, куд — неће.
Тек у крајње доба,
Тек на прагу гроба,
Кад је већем
Здраво суст'о,
Тад добива
Право пусто,
Право одозгора:
Иди, куд — мора. **З.**

Мисли на први поглед.

Ја седим за мојим писаћим столом; предамном стоји десетица, али не каква стара манастирска вина, (то стоји за другим столовима) већ сасвим нова још не изгужвана десетица.

Ја јој се радујем — и као новом доказу најслободније штампе у нашој монархији, — и као новом стеченом пријатељу, који ће од сад за мене плаћати и порез и прирез, и ферцерунг и штемпларину, и дугове и интересе на интересе, — то јест ако то све заслужим.

Нова десетица има четир ћошка, које гледе на четир разна правца, — ал ни један не показује као да ће дуго код мене остати.

Нова десетица има две стране. Ја сам човек непристран, мени је једна страна као и друга.

Кад нову десетицу узмеш у руку, тако ти је лако, да чисто не осећаш да имаш што у руци, — шта више још ти је много теже кад је немаш у руци.

Нове десетице још су невине, јер још се нису оточиле кроз левак диспозиционог фонда у буре „турски“ и „недељни“ потреба, — то ће тек за који дан да буде.

Нове десетице нису сумњиве, — јер једна страна њихова не сумња, да сваки човек зна немачки, а друга страна опет не сумња, да сваки човек мора знати мађарски.

Нове десетице праве много радости, — њима се радују и сами „фелшери“, јер им се чини, даће их лакше моји нацртати, него оне старе, — а томе се опет радују штацанвалти и кезадлови, адвокати и иђвади, керкермајстори и прокулабе, и други људи који заслужују да им се о новој години каква радост учини. — Даклем радост на све стране.

На новим десетицама не видимо ни наш угарски грб, ни аустријског орла, — то је сигурно само зато, да се тиме народима (или народностима) даде прилика дубље премишљати о дуализму и о темељу на коме та зграда почива.

На новим банкама нема (као на пример на цицу, паргару, сомоту и сукну) лица и наличја, него има (као н. пр. на богу Јанусу) два лица. И кад једно лице гледи н. пр. случајно баш у Босну, онда друго

лице баци взор свој сасвим на противну страну, тамо негде на Пруску или на Бисмаркињу. Но то је само доказ свестраног погледа, који ми у простоти нашој не можемо још ни да схватимо.

На новим десетицама видимо три боје (јер црну и не рачунамо у боју), т. ј. белу, плаву и црвену. Ово је за нас Србе у Угарској веома опасно, — јер кад би н. пр. српска дечица пошав на мајалес наткала на тршчицу једну нову десетицу, пандур Мишка имао би право да их све позатвара због употребе строго забрањене тробојнице. Или ако ко приложи нову десетицу на коју српску просветну или књижевну цел, то ће се таки моћи казнити као народносна агитација. Зато се ми са новим десетицама не смемо јако разбацивати, већ баш кад хоће ко да приложи што на поменуте цели, добро ће урадити да уместо нове десетице приложи „буфцигера“ или „кундертера“, (који нису беле црвене и плаве боје).

Није још довољно разјашњено, зашто је на новим десетицама плава боја нештедице трошена, а црвена је врло, врло штеђена. Тако н. пр. на мом егземпляру, на немачкој страни, црвеним словима нема ништа друго написано, само „Serie 1020“, а на мађарској страни црвеним словима није ништа друго написано, само »051060 szám«. Ал то је ствар укуса и естетичнога гледишта, где разни људи могу имати разних мнењ».

Нове десетице носе на себи датум од 1. маја 1880 Даклем банка их је имала још онда, а почела их је издавати тек 3. јануара 1881. п. р. То нас учи, да ни ми те десетице не издајемо таки чим нас леви длан засврби, већ да чувамо плаве банке за шушмурасте данке.

К томе су нове десетице још знак и да ми данас живимо у добу блажена, идилична мира. Јер на овим банкама нема ни речи српске, чешке, хрватске, словачке, румунске и т. д. — Дочим је на овим банкама, што их је родила буна 1848 год. било и: „десет форинти“ и „Десјат реньских“, и „дече фиорини“ и т. д. а да је то велики напредак, то ће признати и сам брудер Јаша, који иначе није велики избирач у банкама.

Упрочем ово сигурно није хотимице изостављено, него баш зашто није било места, где би стало по две реч, које би разумели милијуни немађарских и немачких држављана, — већина „равноправних“ грађана. Зашто није било више места, јер је на мађарској страни нове десетице само 46 пута наштампан, да је то: „Tiz forint“; а тако исто на немачкој страни 46 пута фигурирају речи „Zehn Gulden“. И то ме је уверило, да је зашто реч „једнакост“ морао наумити Јаша Игњатовић.

На последак још нешто, — веома утешително. Нова десетица даје сваком, ко ју има лепу провизију. Јер узмите само ту десетицу па је држите наспрам свеће, и ето вам те провизије: Тамо где горе са десне и са леве стране горе стоји велико 10, кад спрам свеће гледите нестаће оно 10 а на место његово искрснуће по једно W; даклем два W, — а шта то Ве-ве! значи, нека сваки по своме читању тумачи.

Упрочем, ону песму:

„Банка је,
Врућа је,
Тешкоба је,
Невгода је!“

Ту песму умемо ми певати и кад смо највеселији. И зато нека нико не држи, да смо ми баш тако јако десперати, кју многи други — што мисле.

Десетица нас никад неће сневеселити, па ма на њој све саме веверице нацртане биле, и ми ћемо јој увек одавати достојно поштовање, особито кад знамо, да се за њу може купити читав јаков добре салакоије, кад знамо да ће нам за њу сваки Цигањин одсвирати ноту, коју ми волемо, — кад знамо, да се њоме може на две и по године дана претплатити —

„Стармали.“

Грађа за мађарски буквар.

CLXVI.

У Срба је *невеста*,
у Мађара: **ара**;
(Можда јој не даду
Довољане пара.)

CLXVII.

Жицу, па и телеграфску
Мађар зове: **Хур**;
Истина је права,
То се види из многога
Мађарскога брзојава.

CLXVIII.

Ми велимо *моткa*
Мађар каже: **Позна**;
— То *познанство* од куда је,
Ко ће то да дозна!?

CLXVIX.

Мађарски *ватра* каже се: **Тиз**;
Мађарски *десет* каже се: **Тиз**;
— Ала је то страшно,
Мој мили боже,
На колко *ватре* човек данас
Изгорет' може.

Уштипци.

+ „Игрмну, хукну, фијукну, пуче...“ и написа Абердар чланак за „Видело.

□ Ја сам љубопитљив, у коме ће делу „Српске новине“ донети указ о отпусту Лазе Костића из службе, да ли у „службеном“ или „неслужбеном;“ јер он се тиме поставља у — неслужбу државну.

§. Абердар намиче свој самур-калпак од 1861. године, на очи, и седа да пише чланак против „Заставе у „Виделу.“ Аб.

Опробано сретство.

Ко отвара своје уши,
А на уста локот меће,
Тај ће тућу лудост чути,
А његову нико неће. **(F. B.)**

Допуна новом речнику.

(Исправљеном у логичном смислу.)

Алигатор. — (Дипломата, који саветује Арбанасима, да праве лиге).

Лексикон. — (Лек са иконе).

Предњак. — (Који напред иде на њиве).

Цврчак. — (Ненамазан точак на колима).

Нотарош. — (Музикант).

Корито. — (Све што год не ваља).

Постојан Мађар. — (Кад се Словак [Јан] помађари).

Бандиста. — (Сентомашанин, који иде у велику биртију, — јер се арендатор зове Банда).

Избиште. — (Клупа).

Панчево. — (Фабрика натуралног вина).

Брчко. — (Дете које се радо купа).

Смирна. — (Гроб).

Посланије. — (Кад дипломација нема никаквог посла.)

Новачење. (Кад жармеђски доктори добијају много новаца).

Алатура. — (Надничар, кои носи земљу на колицима).

Напредак. — (Повесмо).

Измак — (Опијум).

Минерва. — (Кад кога боли нерв, на одумине).

Колосек. — (Сека из кола).

Непоколебљив свет — (Господа, која не живе по колебама).

Мрежар. — (Кад хоће ватра да се угаси).

Мекушац — (Човек који има мекане уши).

Увиђавност. — Кад какав ђаволан своју шалу увије у збиљу.

Вилајет. — (Gabelfrühstück).

Ратоборан. — (Кад се свиње у обору међу собом потуку).

Страдати. — (Кога уплашити).

Фрактур. — (Немачко-турска алијанција).

Балсам. — Игранка без „Беседе.“

Правидан. — Linum usitatissimum.

Пасиван. — Маршов.

Виделовци. — Курјак, лисица, дивља мачка и т. д.

Завичај. — Хартија, у коју је чај завијен.

Милион. — Пуж.

Страх. — Кваргл.

Разум. — Лудило.

Варка. — Званичне новине, а може значити и Чивутин.

Свирала. — Орачи.

Слуга — Славуј.

Преграда — Шанац.

Смрчак. — Време кад сунце седа.

Палата. — Плевна.

Бачванин. — Пинтер.

Планета. — Зла жена.

Одлука. — Може бити и сос.

Петица — Пет хиљда.

Девиза. — Тамо де и фарбл.

Настојање. — Метнути на астал печено јагње.

Аб.

Сатира — Џомба.

Чипчија — Ко продаје чипке.

Агонија — Агиница.

Анализа — Ана и Лиза.

Анатеме — Анино теме.

Антикритика — Кад ко напише против Анте критику.

Апстракт — Кад се ко у апсу трактира.

Такмаци — Кад ко додирне Мацу.

Женијалан — Човек ожењен.

Деволуција — Девојање.

Доцоните — Од 1 сунте до 99 ⅋. (ако је слободно употребљавати стару меру.)

Кадилук — Кад ко једе лука, па мора да се кади.

Колатура — Чика Тима, кад му је у путу мањо коњ, па је моро сам да дотура тањиге до куће.

Колосалан — Кола, која се не смеју катраном мазати, већ само салом.

Лајикер — Кер, који има добар (сопрански) глас.

И-гли-гил.

Питања.

Стављена старој години 1880.

У шта је више попивено вина, у „здравље“ или — у болест?

Колико је мађарске деце ишло на науку у српске манастире?

Је-ли извесни Вук Бранковић ближњи рођак извесним „српским“ новинарима, — или им је само ђаво од тетке?

Је-ли било кад и хоћели бити кад владе на свету, — која мржњу сеје а љубав жање?

Би-ли нека солгабирови гонили тако исто све што је српско, — и да нису били Текелијин питомци?

Раде-ли српске социјалисте племените, кад се уписују и коче точак оним дружинама, којима је циљ, да се пре свега одрже као Срби, па тек са тога темеља да пођу за вишим и напреднијим идејама?

Пуслице.

У Атини нашли су Фидијеву велику победоносну Минерву, — али други дан јављају да нису нашли минерву велику, него неку малу. Знао сам ја да велика Минерва неће таки дећи, — него ће најпре послати малу, — да види јесу-ли достојни велике.

У Енглеској изумео неки поп пушку, коју једанпут одапнеш а она 10 пута пукне. Наш црни соко опет изнашао уста, која кад једандут отвори 10 денунцијација излете.

Сиромах Лаза Костић! Кад је лане полазио из Ниша, онда су му подметали нешто „Слатко,“ — није му шкодило. Сад кад је полазио из Петрограда покушаше, да му подмету нешто горко, — ни то му не науди. Сад може обогаћен и слатким и горким искуством певати своју песму: „И опет једна година, и опет један рок.“

Јаша Игњатовић јавља да је једнакост (у грлу општег споразума) његов изналазак. Његов Турски колега још се не хвали шта је он изумео.

Бечки новинари уздају се у неки „Pairschub.“ — Чудновато! А други се људи грозе од пер шуба.

Са свију страна.

II.

Наш редовни дописник из **Крагујевца**, који нам међу нама речено, још никада ништа није дописивао, јавља нам повољну вест, да се у Крагујевцу често скупштине држе и да се на њима врло ревносно ради. Но те крагујевачке скупштине не држе људи, него је онде изведена еманципација жена, те се ове често скупљају и по примеру новосадском, митровачком, сентомашком и других европских места, играју — фриште фире. Уједно нам телеграфирају из истога места, да је онај Енглез, што се заверио да ће се само онда оженити, кад буде нашао жену, која је страсна карташица, стигао ових дана у Крагујевац и сви су изгледи, да ће се онде офришефирити (нова реч за „оженити“).

Јуче добисмо из **Ср. Карловаца** једно писмо, које је још од летос на путу, што се из тога даје закључити, што је у писму разговор о хладном купању и о „шивимхознама“. Онде се т. ј. купало у пливаоници много ђака, међу њима био је неки Шумоња, који је имао увек страшно дебеле „шивимхозне“; кад га је надзорник запитао, што су му „шивимхозне“ тако дебеле, одговорио је озбиљно: Ово су зимске. — Други један гимназиста познат је с тога, што сваки час иде у Нови Сад. Тако веле и кад изгуби дугме, а он моли г. професора да га пусте у Нови Сад — да купи дугме.

Из **Сомбора** нам јављају, да је улица поред варошке куће, добила ново име и то: „Громонуда“. Неки питају, да ли је то у почаст и славу бившем жупану Громону или овоме грому, што је летос ударио у једну кућу у тој улици. На решење овога питања чујемо да ће г. Громон да распише конкурс (он то већ уме).

У **Илоку** су били неки Личани, што су у шуми радили, те један од тих оде једаред нашем Брати у дућан и замоли га, да му напише писмо, да га пошље жени у Јошане. Брата му учини по вољи напише писмо и запечати га. „Како ћу адресирати“ запита Личанина. Овај каже: „Сари Радак у Јошане, задња пошта Удбина“; Брата напише „Благородној госпоји Сари и т. д.“ и кад прочита Личанину адрес, рећи ће овај: „Ма доста их је већ и родила, њих седморо до сад, ал' само од куд ви то знате?“

Из **Вршца** нам се јавља о некој узапћеној тробојници. Летос — тако пише наш дописник 5-ко, уђе у авлију неког фарбара бела повеликa „пудла“ једног хонведског официра; опазе је враголасте калфе и шегрти, ухвате је, замоче јој главу и предње ноге у плаву боју, а стражњи труп и ноге у црвену, везаше јој прапорац и пустише је. Но за њом се даде читав батаљон паса чак до пијаце, а како се и свет као на чудо купио, то је полиција принуђена била исто затворити и тако је даклем у Вршцу тробојница била узапћена. После неколико дана за дивно чудо полиције оснане пудла бела, јер се боја отрла, и тако је пустише у слободу. Сад кад год исти официр са својом пудлом прође поред фарбарове куће, пудла врашки зазире и крије се.

Кад смо већ у Банату, а оно да успут свратимо мало и у **Вел. Бечкерек**. Ми смо недавно имали прилике, да поднесемо нашој публици визитkарту једног новог песника српског. Оно је била као нека историја књижевности у формату визитне карте. Ту је и његово име труковано. Сада можемо наше читаоце обрадовати са неколико стихова, које нам је исти песник имао доброту послати. Само у напред морам изјавити, да је право прештампавања задржао песник и за то опомињемо озбиљно наше издаваче и уреднике, да ни једног реда не прештампају, иначе ћемо бити принуђени право властитости путем закона у заштиту узети. Из приподатих нам песама, видимо за сад само ове алем-каменове:

„Старђ Мали
он се шали
Срце блажи
Песника да питаш
кад ово прочиташ“.

На онда:

„Да се знаде које шта је
од куда је и којe
Serbisch Dichter тоје даровано
није нѣму ни забрањено“.

„У Песмама он се слади
нек му нико не завиди
кому шалѣ таке ствари
то баш нико и не мари“.

„Штамна када што прочита
нек Стар Мали оштро бита
Песнику су песме дароване
данју й ноћу када у стане.“

„Песник само песме ствара
Шалѣма се он разговара
он кад би такве речи дао
неби се песником ни звао“.

Б. А. Секулић
песник.

Молимо само да се узму на ум и запамте речи песникове, које су пророчке и које вечиту истину проповедају. Он моли „да му нико не завиди“, и нека буде уверен да неће; даље вели, да „то баш нико и немари“, а зашто? Ми напротив држимо, да се публика за његове песме јако интересује; напослетку је значајно што песник на крају вели: „ко би такове речи дао — не би се песником звао“, а г. Секулић нам је сам „такве речи дао“.

Из **Београда** добисмо из ђачких кругова једну писану свешчицу „Разбибрите“, илустроване књижице за шалу. За сад вадимо из ње овај дијалошчић:

ГДЕ ЈЕ РАЈ?

Пита Петка
Своја Цветка
„Твој рај где је?“
— „Мој је онде
Где теб' није.

Из **Каменице** нам телеграфирају и туже се, што локалне лађе при овако лепом времену и чистом Дунаву не возе, те буд' немамо ћуприје, коју није било нужно скидати пре времена, још и лађе не возе и они називају то обоје крајњом безобзирности спрам публике, али нека се Каменичани ништа не боје, наша публика колико је добра, толико је и заборавна, те ће на лето лепо заборавити ово шиканирање и опет ће лепо возити за своје новце на лађама, као и до сад, а дотле ће се патити на чамцима по киши, по ветру и по зими.

Аб.

„Накараде“

или

како смо се ми ђаци сликали

(Хумореска)

Једног јесењег дана састасмо се нас неколицина код неког нашег друга на имендан. Ту се дискутовало о свачему, пушило, певало онако по ђачки. Један говори о овоме, други о ономе, док најпосле не устаде један, звасмо га Напастником (наравно у шали) те ће узети реч: Браћо! знате ли шта? сви знаусмо, а поглед упремсмо на њ, сервје се приближују, ми ћемо се још мало на растати, а Бог свети зна да ли ће мо се до године скупа састати, за то би ја предложио, да се ми једног дана сликамо. Још не беше ни довршио свој говор а громовито: Ура! Живео! разлегаше се, да се је сва кућа тресла, а сирота газдарица Пелагија као помамна утрча у собу, да види шта је“. Него имао би још нешто да вам кажем, продужи овај када се је мало стишало; сваки од нас, мораће на ту цељ жртвовати по 1 фор. 50 новч. кад се буде сликао, а остали 50 новч. кад слику у руке прими. Даклем, пристајетели браћо? Пристајемо! заори се опет да су се прозори тресли.

Сад се одреди термин. За недељу дана, мораће сваки, ма одкуд, да набави 50 нов. иначе не ће се сликати, и збиља, у одређени дан, скуписмо се нас преко 20 сваки донео 50 новч. Сад одредимо, да се у четвртак зором око 5 сати, сви на окупу нађемо и то код пиварс. Свак је нестрпљиво очекивао четвртак, и збиља овај осване, а нас све на окупу нађе. Сад један устане, те нас преброји, фале још ни двојица, шта ће мо сад? да их чекамо? аја! двоје трећег не чекају, те се тако сви упутимо у Нови Сад, наравно ђачки per pedes apostolorum. Путујемо Боже, а све један у другог загледамо; сваки ти се то налицкао, као да ће пред цара. Дођосмо већ близу Мајура, вид издалека а ми угледамо читав облак од прашине, још мало, а из прашине искренуше ни двојица, Стева и Пера, није да су се од трчања запурили, него мислим распуће се. А где сте ви за толико? запита ће један из гомиле, по имену Носоња, (наравно у шали Носоња!) Да Бог сачува сваког таке газдарице, као што је та моја, одговорише Стева (кога нузгред буди речено звасмо Доктором!) једва ми даде огрлице, сто јој мука, морао сам је читав сат молити. Аха! засмејасмо се, па наставимо пут.

Већ смо стигли. Одма изберемо између себе једну депутацију од 3 члана, која ће ићи да уговори са сликарем, а ми ћемо међутим у променади да се мало дотерамо. Није дуго трајало враће се она тројица, и позову нас. Пођосмо и дођосмо. Улотесмо у неку пространу дворану, затим опет у неку другу, где су зрцала, четке и т. д.

Ту сад настаде у један мах дар-мар. Један наметња огрлицу, други извади мараму па тера прашину са обуће, затим у забуни потегне мараму к носу, те овај добро прогрља, па кад је он сирома мислио да је већ готов, наћоше се неки, па удри у смеј, показујући прстом нос му, он на зрцало па и сам у смеј. Трећи опет извади из џепа неки лапаџ од месинга, па га наметња, а у ствари сата нема, ал инак изгледаће мало „чеш“, и тд. и тд.

Најпосле дође и сликар, те нас позове. Упутисмо се у дворану за сликање, ту нас намести неке да стоје, а неке да седе. Кад је све већ било готово, остани нас те оде свом апарату, ту је вазда намештао час ово, час оно, једно намести, друго се покварн, то је тако трајало читаво по сата, а нами је међутим казао да стојимо као укопани. Већ почесмо мумлати, ми који стајасмо, почеше нам колена кле-

цати, кад уједаред а он вам се громовито продера: Паз, један, два, три. Помислите само, како је оном кога осуде да пушкарају, па кад официр командује 1, 2, 3, а он сирома већ на првој команди изгуби „присуствујуће духа“ те клоне. Тако је и код нас било. Изнемогли од дугог стојања, чим он викну: Паз'те, 1, 2, 3, као да нас нека стрела устрели, клонусмо, те ми који стојасмо остраг, грунусмо на оне испред нас, а ови опет на друге. —

Најпосле и то се сврши. Сликар нам каже, да ни је најбоље испало, ал он, рече, пере руке, сами смо крива, и ми се кренемо натраг у Карловце. Слике ће после недељу дана бити готове.

Преставите себи то чудо, и „изненађење“ кад угледамо слике, ама један да може себе да позна. У једнога нос, нит' мањи нит' већи, већ као у роде, отеро му се као гладна година, сушти Фрања Пудски. У другога глава као половаче, могао би лед на Дунаву њом лупати; у трећега опет очи, као да му је човек две главице купуса у главу усадио. О temprora! O mores! О слике! О накараде! То ме смеју не беше краја! Платисмо поштено, а где како испадосмо. Многи подераше своје слике, а ја пак своју дадох газдарици својој, да плаши с њоме децу, кад не су мирна.

Душан М.

Кнез Паво — чивутин.

У Б* су баш сад прековали на ћошковима нове гвоздене таблице са насловом, како се која улица зове. — Између осталих има и „Kinyizsi utcza“. — Прође том улицом један пекар чива по имену „Кањижка“, погледи на исту таблу и насмеши се. Затим ће рећи једном Србину, који је с' њим ишао: „Фитиш комшија, каке сам ја у Федико ере метнула су полицај моја име тамо коре.

„Пређи се тога комшија, та и ја ти знам мало мађарски сркнати, нијс тамо твоје име“.

„О крајц дуна ветер, ја мађарембар, па ти комшија рац мене да учиш!“

„Море чиво, отвори очи, не мој ту шмирати, но боље просвири, — рече србо мало озлојеђен. Чива ти избуљи очи и просвире, а после мало застиђен рече; „е комшија, Кањижки или Кањижка — то је све једно!..

И-гли-гил.

Преводи са мађарског.

Igen a te ragyogó — И Гена тера ђогу,
A káplár mozog — Каплар је мозак.
A lélek néma beszéd — Али лека нема бесном.
Merit szigorú — Мерите цигору?
A Pál e nema földre — А пала нéма на земљу!
Már a csata is kezdődik — Мара чата и кези се деди.
Az ember kopasz — Човек ко пас.
Hej de Pisti — Хеј де пиштн? —

И-гли-гил.

Преводи с латинског.

De novo sto. — Де ново што!
De iure dedi. — Де јуре деди!
Divide impera. — Ди виде им пера!
Dei gratia — Де игра ти ја!
Omnes vos oratos volo — Сваки во орати воле.
Italia surexit anno duodecim — И та лија урекла Ану с' двоје деце?
Calix est plenus vini — Коливо је пуно вина.

И-гли-гил.

Добар одговор.

Тетка: Драга Катице, како си већ велика нарасла! Та ти можеш твојој мами до потпазуха руком домашити!

Катица: А тетка то несмем, јер је моја мама здраво јако голицава...

И-гли-гил.

Главни сарадник Абукавом
За уредништво одговара А. Пајевић.

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у своме дванајстом броју ове чланке: 1. Божић, песма (са сликом) од Чика Јове. 2. Млакоња. 3. Овејана зрица. 4. Нешално у рачуну, песма (са сликом) од Чика Јове. 5. Српске народне питалице. 6. Голуб писмоноша (са сликом). 7. Па нек му буде лакше, песма (са сликом). 8. Споменик бици Аласинца, песма (са сликом) од Чика Јове. 9. Благословене стопе, песма (са сликом). 10. Календар (свршетак). 11. Ево ти! песма (са сликом) од Чика Јове. 12. Ветрењача, од Х. 13. Клетва. 14. Даштања. 15. Решење загонетке. 16. Нове књиге. 17. Чика Јовина пошта. 18. Позив на претплату.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор. на пола године 2 фор.; за Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 5 фор. у банкама на читаву годину односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године.

Претплату ваља слати: Из Србије књижари В. Валожића у Београду. Из Аустро-Угарске и осталих крајева накладној штампарији А. Пајевића у Нови Сад. Наклада „НЕВЕНА.“

ЕКОНОМСКИ ЛИСТ

„ПРИВРЕДА“

излази сваког 1-вог и 15-ог дана у месецу, на формату највећег 8-не читав табак, а цена му је за Аустро Угарску 80 новч. за 3 месеца, 1 фор. за 4 месеца, 1 фор. 50 новч. на пола године; за Србију и друге крајеве пак стоји лист 9 динара за целу годину или 3 динара на 4 месеца.

На овоме листу раде стално припознати књижевници и отлични стручњаци наши: Г. Игњат В.

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

Бурјан главни надзорник српских народних црквених добара као уредник за **све пољско-привредне струке**; г. професор Јован Живановић, као уредник за **пчеларство**; г. др. Ђорђе Натошевић као главни сарадник за **воћарство**; г. Стеван Симоновић, културни саветник као главни сарадник за **виноградарство**; г. Јован К. Борјановић управитељ „Гединке" као главни сарадник за **вртарство**.

Све што се тиче уређивања листа шиље се на адресу проф. Јована Живановића у Срем. Карловце.

Претплата и све што се тиче администрације листа шаље се потписаној накладној штампарији.

Умољавамо поједине родољубе, народне свештенике и учитеље да препоруче лист и да купе претплату. За труд њихов уступамо им уз захвалност нашу 10% од претплате.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новоме Саду.

Позив на претплату
НА
НАРОДНИ ЛЕЧНИК
Др. Милана Јовановића.
ГОДИНА ДРУГА.

Колико вреде читалачкој публици и у опште књижевности нашој изашле четири књиге „Народног Лечника" у минулој првој години његовој — остављамо да пресудо они који су за то спремни и на то позвани. Пред њима леже наштампане четири свесшице, које чекају осуду или похвалу. Наше је приватно уверење да смо у овим књижицама дали читалачкој публици здраве хране у виду поучних чланака, које пише један од најзнатнијих наших књижевника у овој струци.

Али на жалост морамо се горко пожалити на читалачку публику, која се са цигло двадесет претплатника из целога српства одазвала на ово, по нашем уверењу, за народ корисно подузеће. Ми нећемо да испитујемо узроке томе немару, него смо ево вољни и даље продужити издавање тих поучних и корисних књижица „Народног Лечника", ако нам се читалачка публика овога пута топлије и свеснје одзове. Иначе сматраћемо да јој нису нужне ове књиге и престаћемо их даље издавати, тражећи бар за себе корисније посла од овога.

„Народни Лечник" излази свака три месеца у књизи од 64 стране, а цена му је за све 4 књиге само 1 фор., појединa књига стоји 30 новч. Ко се са 1 фор. предплати на све четири књиге, шаљемо исте како која изађе о нашем трошку.

Претплату за „Народни Лечник" примају: у Митровици г. П. Панаотовић, у Сомбору књижара М. Каракашевића, у В. Кикинди књижара Јове Радака, у Ст. Бечеју књижара М. Д. Сомборског, у Бечкереку књижара Манголд, у Сентомашу г. М. Рунић, у Карловцима књижара К. Павловића, а за Боку Которску Спиро Петровић у Котору, као и сви познати растуривачи српских књига у нашим мањим и већим местима, које овим јавно молимо да се свако у своме месту заузме око скупљања предплате на ове за народ корисне, а тако јефтине књижице. За тај посао ми им осим своје захвале уступамо радо 10% од скупљене предплате.

У Новом Саду 20. Децембра 1880.

Штампарија А. Пајевића,
Наклада „Народног Лечника".

Још се може добити

„ОРАО"
ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1881. ГОД.
Цена 50 новчића или 1 динар.

Наручбине из Србије ваља упућивати књижари В. Валожића у Београду, из осталих крајева подписатој штампарији.

Ко наручи за готов новац или на распродају у више примерака ових календара добија према количини наручбине највећи рабат.

Накладна штампарија А. Пајевића
у Новом Саду.

ОДАБРАНИ КЊИЖЕВНИ ДАРОВИ.
За децу и за одрасле.

БАДЊАК, дарак доброј деци од чика Стеве са сликама	ф.	—.25
„РАДОВАН", 4 свеске у лепим тврдим корицама	ф.	1.—
НАЈВАЖНИЈИ ПРОНАЛАСЦИ у XIX. ВЕКУ. Написао Ć. В. Поповић, са 45 слика, у тврдим корицама	ф.	1.—
КНОХ АРДЕН од Тенисна, превод Змај-Јована Јовановића	ф.	—.50
НАРОДНИ ЛЕЧНИК од Др. М. Јовановића, 4 свеске у лепим тврдим корицама	ф.	1.—
ЗДРАВЉЕ И НАПРЕДАК НАШЕ ДЕЦЕ од Др. М. Јовановића Батута.	ф.	—.60
О ТЕЛЕСНОМ ОДГАЈИВАЊУ ДЕЦЕ. Од Др. Радм. Лазаревића	ф.	—.20
ВИМНАСТИЧКЕ ИГРЕ СА СЛИКАМА од Ђ. Глибенског	ф.	1.—
РЕВИЗОР. Од Н. Гогола	ф.	—.50
„ИЛУСТРОВАНА РАТНА КРОНИКА" 7 свезака у мек. повезу.	ф.	3.—
„ " " " „ тврдом „	ф.	4.—
„ПОВИЈА" I и II роман И. Тургењева	ф.	1.40
ПОЧЕТНИЦЕ ПРИРОДНИХ НАУКА. 7 свезака у тврдом повезу	ф.	3.50

Ко ва више поручи ових књига добије 25—35% рабат према количини наручбине, које ваља упућивати **Накладној штампарији А. Пајевића у Н. Саду.**

КАСЕ
по најновијој американској системи, сигурне од ватре харе, из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА
У БЕЧУ,

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени знатно јефтиније.

Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду 1880.